



Stockholms
stad

Budget 2024



Kommunfullmäktiges beslut

Kommunstyrelsens förslag till budget 2024 för Stockholms stad och inriktning för 2025 och 2026 samt ägardirektiv 2024-2026 för koncernen Stockholms Stadshus AB behandlades av kommunfullmäktige den 22 och 23 november 2023.

Kommunfullmäktige beslutade i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

Kommunfullmäktiges behandling av budgeten finns redovisad i kommunfullmäktiges debattprotokoll från den 22 och 23 december 2023.

Stockholm den 23 november 2023

Karin Wanngård
Finansborgarråd

Fredrik Jurdell
Stadsdirektör

Finansborgarrådets förslag till budget 2024 för Stockholms stad

Inriktning för 2025 och 2026

| | |
|--|-----|
| INLEDNING | 1 |
| Förutsättningar | 23 |
| Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser | 32 |
| NÄMNDER OCH STYRELSE UTOM ROTELINDELNING | |
| Kommunstyrelsen m.m. | 43 |
| Revisorskollegiet..... | 65 |
| Valnämnden | 67 |
| STADSDELSNÄMNDER | |
| Stadsdelsnämndernas uppgifter..... | 69 |
| Förskoleverksamhet | 76 |
| Verksamhet för barn, kultur och fritid | 82 |
| Äldreomsorg | 86 |
| Stöd och service till personer med funktionsnedsättning..... | 91 |
| Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri..... | 95 |
| Stadsmiljöverksamhet | 102 |
| Ekonomiskt bistånd..... | 105 |
| Arbetsmarknadsåtgärder | 107 |
| FACKNÄMNDER | |
| Arbetsmarknadsnämnden | 111 |
| Avfallsnämnden | 123 |
| Exploateringsnämnden | 125 |
| Fastighetsnämnden | 141 |
| Förskolenämnden..... | 151 |
| Idrottsnämnden | 161 |
| Kulturnämnden: kulturförvaltningen | 171 |
| Kulturnämnden: stadsarkivet | 180 |
| Kyrkogårdsnämnden | 185 |
| Miljö- och hälsoskyddsnämnden | 189 |
| Servicenämnden | 199 |
| Socialnämnden | 205 |
| Stadsbyggnadsnämnden | 221 |
| Trafiknämnden | 235 |
| Utbildningsnämnden | 251 |
| Äldrenämnden | 267 |
| Överförmyndarnämnden | 277 |
| Central medelreserv | 281 |
| Finansförvaltning | 283 |

BOLAG INOM STOCKHOLMS STADSHUS AB

| | |
|--|-----|
| Koncernen Stockholms Stadshus AB (S-husAB) | 291 |
| Bostadsbolagen: AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder och AB Stockholmshem..... | 295 |
| Micasa Fastigheter i Stockholm AB | 303 |
| Bostadsförmedlingen i Stockholm AB..... | 307 |
| Skolfastigheter i Stockholm AB, SISAB | 311 |
| Stockholm Vatten och Avfall AB | 317 |
| Stockholms Hamn AB | 323 |
| AB Stokab | 329 |
| Stockholms Stads Parkerings AB | 333 |
| Kulturhuset Stadsteatern AB | 337 |
| Stockholm Globe Arena Fastigheter AB | 339 |
| Stockholm Business Region AB | 343 |
| S:t Erik Försäkrings AB | 347 |
| S:t Erik Markutveckling AB | 349 |
| Mässfaster i Stockholm AB | 351 |

INTRESSEBOLAG I STOCKHOLMS STADSHUS AB

| | |
|------------------------------------|-----|
| Stockholms Exergi Holding AB | 353 |
|------------------------------------|-----|

STOCKHOLMS STADS ORGANISERING I KOMMUNALFÖRBUND

| | |
|--|-----|
| Storstockholms brandförsvaret (SSBF) | 355 |
|--|-----|

STOCKHOLMS STADS KOMMUNALA STIFTELSE

| | |
|--------------------|-----|
| SHIS Bostäder..... | 357 |
|--------------------|-----|

BILAGOR

| | |
|---|-----|
| 1. Ekonomiska tabeller..... | 359 |
| 2. CESAM-bilaga..... | 361 |
| 3. Investeringsplan | 387 |
| 4. Stadsdelsnämndernas budget | 393 |
| 5. Kommunfullmäktiges indikatorer | 405 |
| 6. Peng, schabloner, ersättningsnivåer samt volymer | 415 |
| 7. Avgifter m.m. | 431 |
| 8. Regler för ekonomisk förvaltning | 459 |
| 9. Investeringsstrategi | 481 |
| 10. Fastighets- och lokalpolicy | 489 |
| 11. Stadens ledning och styrning | 501 |
| 12. Stadsövergripande styrdokument | 507 |
| 13. Ärenden som sambehandlas i samband med budgeten | 515 |
| 14. Basnyckeltal | 517 |
| 15. Utnyckling av centrala it-kostnader | 523 |
| 16. Ansvarsfördelning Agenda 2030 | 525 |
| 17. Ansvarsfördelning Inköpskategorier | 527 |

Budget 2024 för Stockholms stad och inriktning för 2025–2026 samt ägardirektiv 2024–2026 för koncernen Stockholms Stadshus AB

En öppen och demokratisk stad för alla stockholmare

Stockholm ska vara en stad för alla. Här ska nya och gamla stockholmare kunna bo, leva, arbeta och bygga sin framtid. Här uppfylls drömmar.

Stockholm ska vara en demokratisk, öppen, jämställd och jämlik stad. Alla människor har rätt att bli behandlade med respekt och staden ska stå upp för alla människors lika värde och rättigheter. Vår stad ska förena och bygga broar mellan människor och grupper. I Stockholm tolereras inte diskriminering eller rasism.

Stockholm ska vara en stad som håller samman. Att minska klasskillnader och segregation är grundläggande för stadens framtid. Vårt mål är att skapa en stad som alla människor har råd att bo och leva i och där människor med olika levnadsvillkor kan mötas i vardagen. En stad där välfärden fördelas rättvist och finns när den behövs.

Stockholm ska ha en välfärd som ger varje stockholmare de bästa förutsättningarna att känna trygghet och utvecklas i vardagen. Förskolan och skolan ska få goda förutsättningar för att varje barn ska kunna inhämta kunskaper och växa som människa. Barn har rätt till vuxna som har möjlighet att se varje barn. Sociala insatser ska ge förutsättningar till ett gott och självständigt liv även när livet är som mest skört. Äldre ska kunna ha hög livskvalitet, god hälsa och leva ett självständigt liv och ska alltid kunna känna trygghet i att de får den hjälp, omsorg och vård de behöver.

Stockholm ska vara en stad som leder arbetet för klimatomställningen. Vår värld befinner sig i ett globalt nödläge och vår stad ska göra vad som krävs av oss för att möta detta hot. Staden ska leva upp till, och ofta överträffa, de åtaganden som gjorts i internationella sammanhang med utgångspunkt i Parisavtalet. I omställningen skapas nya möjligheter och nya jobb.

Stockholm ska vara en stad med en livskraftig natur. Med friska sjöar som sjuder av liv och luft som är hälsosam att andas. Här kan barn cykla tryggt till skolan, och närheten till skog och bad skapar möjligheter till lek och nya upptäckter.

Stockholm ska vara en trygg och välkomnande stad i en ibland orolig värld. Här ska alla kunna uppleva både trygghet i vardagen och kunna lita på att man kan leva ett gott liv och arbeta och försörja sig och sin familj. I vår stad dras barn inte in i organiserad brottslighet. Vuxna som ser varje barn, en bra skola, en meningsfull fritid, ökade förebyggande insatser och fler i jobb är de viktigaste insatserna för en tryggare stad. Vi vill se en stad där alla barn och unga ges möjligheter att utvecklas efter sina egna förutsättningar. Därför prioriterar vi satsningar på barn och unga. Målet är att alla elever går ut med godkända betyg och kan skapa sig en bra framtid.

Stockholm ska vara en stad där vanliga människor har råd att bo. Alla ska kunna hitta en bostad oavsett var i livet de befinner sig. Staden ska ha en byggtakt för att nå 140 000 nya bostäder till år 2035. Målet har ändrats till följd av den kraftiga konjunkturedgången och statens förändrade bostadspolitik efter valet 2022. Ambitionen är dock fortfarande hög och med inriktningen att staden ska byggas samman och segregationen minska, bland annat genom att arbeta med översiktsplanens fokusområden och strategiska samband. Minst hälften av det som byggs ska vara

hyresrätter. De allmännyttiga bostadsbolagen ska ta ett stort ansvar för bostadsbyggandet.

Det är en rättighet för alla stockholmare, oavsett var i staden man bor, att kunna vara trygga i sina bostadsområden. Men skillnaderna mellan olika delar av Stockholm har blivit för stora. Staden behöver ta ett större ansvar i våra fokusområden. Stadens fyra fokusområden är Järva, Hagsätra-Rågsved, Skärholmen och Farsta. Fokus Järva är prioriterat och alla nämnder och bolagsstyrelser ska ta ansvar för utvecklingen av området, vilket inkluderar bland annat stadsutveckling, trafik, skola och socialtjänst samt samordning internt och externt.

Stockholm ska vara en stad som präglas av ordning och reda. Vår stad ska ha en stark ekonomi. Investeringar i skolor, infrastruktur och fastigheter ska till stor del finansieras genom starka resultat. När inflationen är hög ska inte barn och unga tvingas välja bort kultur, fritid eller pedagogiska verksamheter, därför ska avgifterna vara låga. Valfärden ska prioriteras högt och garanteras goda förutsättningar. Därför föreslås i denna budget generella uppräknings för valfärdsområden som kompenserar för pris- och löneökningar.

Pengar som staden beslutat om för välfärd och investeringar ska användas till just detta – inte till vinstuttag. Krav som staden ställer på den egna verksamheten ska också ställas på de som staden handlar upp verksamhet av. Staden ska samtidigt öka sin rådighet över viktiga samhällsfunktioner och välfärden. Som princip bör det finnas kommunal egen regi-verksamhet inom alla områden som staden har ansvar för. Inom de områden där ickevalsalternativ tillämpas ska det alternativet i normalfallet vara kommunalt.

Stockholm ska vara en stad som fler vill leva, bo och jobba i. Vår stad är en levande stad med rikt kulturliv, tillgänglig natur, aktiv fritid och ett nöjesliv som vibrerar. Vår stad blir levande i mångfalden av möten människor emellan. Stockholm ska agera kraftfullt mot de som vill begränsa mångfalden och friheten att vara olika, Stockholm ska vara en stad för alla.

I de fall för Stockholm viktiga värderingar utmanas ska staden vara en motvikt. När välfärden, klimatet och öppenheten hotas av politiska beslut ska Stockholm agera kraftfullt.

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Ojämlighet och segregation leder till ett sämre samhälle för alla. När barn växer upp i utsatthet och inte får det stöd som behövs i skolan ökar risken att fler dras in i kriminalitet. När alltmer otrygga arbetsvillkor gör att även de som jobbar, och ofta jobbar mycket, är fattiga så gör det livet sämre för många. Då ökar ohälsan och ofriheten. När bostadsbrist leder till trångboddhet och hemlöshet är det ett misslyckande för samhället.

De flesta i Stockholm vill ha en stad som håller samman. Samtidigt har utvecklingen under lång tid gått åt ett annat håll med ökade klyftor. Stockholm behöver nu driva en politik för ökad jämlikhet.

Grundläggande i detta är en stark välfärdspolitik där skolan och förskolan ger varje barn likvärdiga chanser, där en socialtjänst med goda förutsättningar kan möta de mest utsattas behov och en äldreomsorg där de äldre ges omsorg och vård utifrån behov. Stockholm är inte där idag. Trots många goda insatser i staden har våra verksamheter och civilsamhälle inte tillräckliga förutsättningar för att hålla ihop vår stad.

I Stockholm ska det vara ett uttalat mål att alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till trygghet, en rik fritid och kunskaper som gör dem redo att möta vuxenvärlden. På samma sätt ska det vara ett uttalat mål att alla stockholmare ska kunna leva ett fritt liv med makt att påverka sitt eget liv. Äldre stockholmare ska ha rätt till självständighet, ett tryggt och tillgängligt boende samt värdig vård och omsorg.

För allt detta har staden ett ansvar. Det ska inte prioriteras eller delegeras bort, bortförklaras eller läggas ut på entreprenad. Oavsett vem som utför en verksamhet ska detta vara utgångspunkten för stadens arbete, samma krav och förväntningar ska ställas på verksamheter som drivs i egen regi och i upphandlad form. Behoven, inte jakten på ekonomisk vinst, ska alltid styra välfärden.

Stadens resurser ska därför fördelas utifrån socioekonomiska faktorer med syfte att verka utjämnande och öka jämlikheten i staden. I det arbetet ska verksamheter som riktar sig till barn prioriteras. Att förebygga och möta behov tidigt skapar ett bättre samhälle, stockholmare som mår bra och samhällsekonomiska vinster. Alltför ofta har insatser gjorts alltför sent, när problem blivit alltför stora. Stockholm ska i alla verksamheter jobba med generell välfärdspolitik för att förebygga sociala problem. När problem och otrygghet ändå uppstår måste samhället stå starkt.

Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid

Ojämligheten i barns uppväxtvillkor ska brytas och barns rättigheter ska stärkas. Stadens beslutsfattande ska utgå från ett tydligt barnperspektiv och barnets bästa ska alltid stå i centrum. Barnen ska ha möjlighet att påverka beslut som rör dem och bjudas in att påverka i de verksamheter som de deltar i eller får stöd av. I Stockholm tar barnens perspektiv och barnrättsperspektivet en självklar plats i hela staden. Barn i utsatta miljöer ska få det stöd som behövs oavsett om utsattheten grundas i föräldrars missbruk, våld i hemmet eller hemlöshet.

Stockholm ska vara en stad där alla barn och unga ges möjligheter att utvecklas efter sina egna förutsättningar. Därför prioriteras satsningar på barn och unga. Avgifter som hindrar barn och ungdomar från att delta i kultur, fritid och idrott utifrån deras egen vilja och deras egna drömmar ska ändras så att barn och ungdomar inte stängs ute.

Barn och unga ska ha tillgång till meningsfulla fritidssysselsättningar oavsett kön, socioekonomiska förutsättningar, funktionsnedsättning eller var i staden de bor. Fritidsverksamheterna kan, utöver det direkta värde de har för barn och ungdomar, också vara en skyddsfaktor i barn och ungas liv. Utbudet ska vara anpassat till målgruppens önskemål och behov. En meningsfull fritid främjar så väl långsiktig hälsa som lärandet och sociala förmågor.

Fritid och skola ska ömsesidigt stödja varandras arbete med att tillsammans med vårdnadshavare stärka ungdomar i deras utveckling. Tillgången till kultur och idrottsaktiviteter för barn och unga ska breddas. Staden ska samverka mellan de egna nämnderna och arbeta nära civilsamhället i det arbetet. Fritidsverksamheter och mötesplatser för unga hbtqi-personer ska stärkas. Sommarkolloverksamheten ska utvecklas så att den når ut till fler.

Parklekar, öppen förskola och fritidsgårdar ska vara mötesplatser med generösa öppettider och med trygga vuxna förebilder. Stockholm ska arbeta för att öppna och rusta upp fler parklekar i alla delar av staden.

Alla barn ska ha möjlighet att upptäcka natur omkring sig och ha tillgång till en hälsosam miljö. Stockholm ska därför tillgängliggöra för lek och aktiviteter för barn i

våra naturområden. Stockholm ska vara en giftfri stad för barn där skadliga material och plaster fasas ut.

Stadens öppna fritidsverksamheter ska vara mötesplatser med närvarande och trygga vuxna förebilder. Den öppna fritidsverksamheten är en del av det trygghetsskapande arbetet och ska utvecklas vidare.

Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan

En bra start i livet börjar i förskolan. I förskolans verksamhet får barnen stimulans och möjlighet att utvecklas och lära, med leken som centralt verktyg. Förskolans kompensatoriska uppdrag är avgörande för att alla barn i Stockholm ska få jämlika livsvillkor och livschanser oavsett var i staden de bor. Förskolans pedagogiska verksamhet och skolförberedande uppdrag ger goda möjligheter för fler barn att klara skolan och minska risken för utanförskap.

En lyckad skolgång är en avgörande skyddsfaktor för resten av livet. För att öka jämlikheten ska staden utveckla den pedagogiska verksamheten och höja likvärdigheten i stadens förskolor. Stockholms stad ska därför intensifiera arbetet med att ge stöd till de lokala förskolorna och deras arbete med systematiskt kvalitetsarbete, för att i större utsträckning genomföra kärnuppdraget att erbjuda undervisning utifrån förskolans läroplan med ännu högre kvalitet.

Förskolan behöver öka andelen utbildad personal i form av legitimerade förskollärare och utbildade barnskötare. När Stockholm rekryterar och utbildar fler förbättras också förutsättningarna för fler förskolor att minska storleken på barngrupper och öka personaltätheten vilket bidrar till att fler barn får den utveckling de har rätt till.

Barn som inte är inskrivna i förskolan får det svårare i grundskolan. Inskrivningsgraden är idag lägre i de delar av staden där de barn som gagnas mest av förskolans kompensatoriska arbete bor. Staden ska därför prioritera och förstärka de insatser som syftar till att öka inskrivningsgraden i förskolan, i synnerhet i ytterstaden.

En central uppgift för förskolan är att jobba med barns språkutveckling. Stockholm ska därför genomföra en samlad satsning på språk i förskolan, som stärker såväl pedagogernas svenskunskaper, som språkutvecklande arbetssätt. I detta arbete är barnens tillgång till kultur och läsande centralt. Förskolan ska därför verka för att fler barn ges möjlighet att ta del av och upptäcka professionell kultur och eget skapande.

För att tidigt förebygga socialt utanförskap bland barn behöver förskolan få en tydligare roll i det förebyggande arbetet. Samverkan med aktörer så som socialtjänsten och barnavårdscentraler ska utvecklas. Det finns ett behov av förebyggande insatser redan i förskolan. Därför ska stadens barnhälsoarbete utvecklas.

Rätten till förskola ska värnas och utvecklas. Barn som tillhör nationella minoriteter ska erbjudas barnomsorg enligt gällande lagstiftning och det ska vara enklare att få barnomsorg på obekväm arbetstid för de som behöver samtidigt som verksamheten ges förutsättningar att utvecklas.

Stadens förskole- och skolgårdar behöver bli bättre, grönare och mer klimatanpassade. En strategi för gröna skolgårdar ska därför tas fram. Det ska vara prioriterat att plantera mer träd och buskar på gårdar där temperaturerna är för höga. Möjlighet till odling och uterum för undervisning ska främjas. Traditionella material och hårdgjorda ytor ska bytas ut så att det blir mer naturmaterial och gröna ytor. Samtidigt ska tillräckliga ytor, eller kompensatoriska insatser, vara en viktig målsättning för förskole- och skolgårdar.

Förskolor ska arbeta med lärande för hållbar utveckling och för att barn ska få möjlighet att upptäcka naturen i sin närmiljö.

I Stockholm ska alla elever oavsett bakgrund ges likvärdiga möjligheter och förutsättningar att nå kunskapsmålen i skolan. Staden ska därför prioritera insatser som förbättrar elevernas kunskapsresultat och bryter skolsegregationen.

Samverkan mellan förskola och skola ska stärkas för att säkra en bra och trygg övergång för alla barn.

Läsa-skriva-räknagarantin ska ges större tyngd och genom bättre ekonomiska förutsättningar bli verklighet. Genom ökad personaltäthet och mer individualiserat stöd ges varje barn utökade möjligheter att tidigt lära sig de nycklar som krävs för att klara skolan. Tidiga insatser är viktiga och ska prioriteras. Det är en viktig nyckel för att förhindra senare avhopp från skolan, som blir kostsamma för individen och samhället.

En viktig åtgärd för att öka elevernas kunskapsresultat i skolan är att öka likvärdigheten. Skillnader i skolresultat utifrån elevers socioekonomiska förutsättningar är idag dessvärre uppenbara. Ingen stad med höga ambitioner för kunskap och sammanhållning borde nöja sig att det i stadens mest utsatta skolor är en fjärdedel av eleverna i årskurs 9 som inte har behörighet till gymnasiet. Därför behöver staden fortsätta arbeta särskilt intensivt med att höja kunskapsresultaten i särskilt utsatta områden. En viktig del i det är att verka för att det finns kommunala skolor i alla delar av staden och att de skolor där eleverna har störst utmaningar också är de skolor som får mest resurser.

Parallellt behövs ett bredare arbete för att höja kunskapsresultaten i alla skolor. En ökning av den lärarledda tiden för varje enskild elev förbättrar både studiero och elevprestationer. Grundskolan ska därför successivt ges stärkta ekonomiska förutsättningar att öka den lärarledda tiden. Målet är att på sikt göra ett tvålärarsystem möjligt för fler grundskolor i Stockholm. För att kunna göra detta behöver staden arbeta aktivt med att långsiktigt rekrytera fler behöriga lärare.

Den psykiska ohälsan blir allt större bland eleverna i Stockholms stad. Särskilt flickor är drabbade. Elevhälsans finansiering behöver stärkas för att säkerställa tillräcklig närvaro i samtliga skolor. Även samverkan mellan elevhälsa/ungdomsmottagningar och BUP, första linjens psykiatri och socialtjänsten behöver stärkas.

Stockholm ska säkerställa att alla barn som har rätt till särskilt stöd i skolan ska få det. Därför ska skolor jobba aktivt med att höja kunskapsnivån inom skolans personalkategorier, exempelvis i fråga om barn med NPF-diagnoser. Stockholms stad ska även fortsätta arbetet med resursskolor och verka för att tillgodose behovet av särskilda lärmiljöer för denna elevgrupp även inom den kommunala skolan.

En lyckad skolgång är det allra viktigaste för att förebygga att barn och unga kommer snett i livet. Det blir därför allt viktigare att socialtjänsten är en naturlig del i skolan och lätt kan fånga upp barn och unga i ett tidigt skede. På de skolor där det finns ett omfattande behov ska socialtjänsten finnas på plats. Satsningen på skolsociala team ska fortgå och intensifieras. Samverkan behövs på samma sätt mellan socialtjänsten och fristående skolor. Skolorna ska fortsätta arbeta med den framgångsrika metoden Mentor i Våldsprevention (MVP). Staden ska också möjliggöra fler trygga platser för barn och unga i anslutning till skolan. Därför ska exempelvis avgifterna för stadens fritidsklubbar sänkas.

Läsande, språkutveckling och kultur ska vara en självklar del av skolan. Stadens skolbibliotek ska stärkas och i samverkan med kulturskolan och professionella

kulturaktörer, öka närvaron av kulturinslag i skolan. Fler elever ska ges möjligheter till eget skapande i skolan. Modersmålsundervisningen och flerspråkig undervisning ska utvecklas.

Alla skolor ska ges bra förutsättningar att arbeta med lärande för hållbar utveckling och fler skolor ska kunna certifiera sig som "skola för hållbar utveckling". Naturskolorna ska ges bättre förutsättningar att nå fler.

Fler elever inom gymnasiet ska fullfölja sin utbildning. Staden ska tillsammans med gymnasieskolor och andra nämnder preventivt fånga upp, följa upp och prioritera åtgärder som innebär att fler elever både når kunskapsmålen och samtidigt ökar sin närvaro i gymnasiet. Stockholm ska också prioritera kvalitetsförbättrande insatser för både yrkesprogram och introduktionsprogram.

Arbetet inom gymnasieregionen ska ses över både avseende ekonomiska aspekter och möjligheterna för elever från Stockholms stad att få utbildning på rimligt avstånd. Utgångspunkten för översynen, och i förlängningen för gymnasieregionen som sådan, är dels att stärka regionens kompetensförsörjningsbehov dels att den underfinansiering som skett inom ramen för den regionala samverkan under de senaste tio åren måste brytas.

Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst

Arbetet för jämlikhet, jämställdhet och mot segregation är avgörande för att alla stockholmare ska få goda livsvillkor, möjlighet att förverkliga sina drömmar och leva fria liv. En grundläggande förutsättning för att uppnå det är ett starkt välfärdssamhälle som ger skydd och stöd när livet är som mest skört.

Socialtjänstens insatser och förbyggande arbete ska säkras. Goda metoder och arbetssätt ska spridas inom staden för att stärka kvaliteten i välfärden. Stadens medel för sociala investeringar ska användas för att stimulera långsiktiga och innovativa insatser.

Genom tillit och god arbetsmiljö för medarbetarna skapar staden förutsättningar för att invånarna och brukarna ska kunna få stöd av hög kvalitet. Arbetet för att förbättra arbetssituationen för medarbetarna, ska utvecklas och handlingsplanen för att förbättra arbetssituationen för socialsekreterare och biståndshandläggare ska genomföras.

Samhällets insatser ska vara såväl långsiktiga som grundade i vetenskap och beprövad erfarenhet om vad som är effektivt. Likställighet ska säkerställas och alla stockholmare ska få de insatser och det stöd och skydd de har rätt till oavsett var i staden de bor. Öppenvårdsinsatserna ska utvecklas och den som söker hjälp ska enkelt och snabbt ges stöd oavsett om det handlar om stöd i föräldraskapet eller skydd från våld.

Barn och unga ska växa upp i goda och trygga miljöer. Med utgångspunkt i barnets bästa ska stöd, omsorg och vård ges till de som behöver det. Arbetet behöver utvecklas och nya vägar behöver prövas för att identifiera barn som lever i utsatthet så att insatser kan ges tidigt. Staden ska säkra bra och trygga boenden för barn och unga som omhändertas. För att öka kvaliteten och undvika att betala överpriser för bristfällig kvalitet ska staden öka andelen utförarverksamheter inom barn- och ungdomsvården som bedrivs i egen regi. Staden ska verka för att fler familjecentraler skapas, där exempelvis barnavård och mödravård, öppen förskola och socialtjänst verkar tillsammans.

Mäns våld mot kvinnor, långt ner i åldrarna, är ett stort samhällsproblem. Ingen ska tvingas att stanna kvar i en våldsam eller destruktiv relation. Arbetet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck ska trappas upp. Arbetet ska präglas av

ett starkt barnrättsperspektiv. Det ska vara enkelt för våldsutsatta att söka stöd och skydd och dessa ska ges snabbt. Stockholm kan göra mer för att förebygga, ge stöd och skydd. Genom en översyn av samhällets stöd till den som utsätts för våld, sexuellt förtryck och människohandel ska staden säkerställa att stadens insatser ger stöd till alla som behöver det. Kunskaperna om gömda kvinnor och barn och deras trygghet och rättigheter ska vara goda.

Skyddat boende ska garanteras för den som utsätts för våld och förtryck. Kvinnojourerna är en viktig samarbetspartner i arbetet mot mäns våld mot kvinnor och det hedersrelaterade förtrycket. Vi vill säkerställa att jourerna har långsiktiga ekonomiska förutsättningar att bedriva sitt arbete.

Alla stockholmare ska kunna delta i samhällslivet på lika villkor. Genom ett målinriktat arbete ska staden säkra rätten till arbete, ledsagning, ledsagarservice, hälsofrämjande insatser, mötesplatser och anpassade boenden. Målsättningen är att med ledsagning, ledsagarservice och stödinsatser möjliggöra för alla att leva ett självständigt liv. Arbetet för att öka antal bostäder med särskild service enligt LSS och SoL ska intensifieras.

Stödet till utsatta grupper ska fortsätta genom att bland annat erbjuda platser på härbärgen samt råd- och stödverksamheter. Staden ska också fortsätta utveckla arbetet med att hjälpa personer som befinner sig i prostitution.

Nyanlända som bosätter sig i Stockholm ska erbjudas stöd för en snabb etablering i skola, i arbetsliv och i samhället. Ökad samverkan med civilsamhällesorganisationer som bedriver verksamheter för nyanlända är en viktig del.

Staden ska öka tilliten till trygghetssystem genom att stärka det förebyggande arbetet för att redan från början undvika fel, exempelvis rörande felaktiga utbetalningar av försörjningsstöd.

Stockholm ska vara en stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet

Stadens äldre invånare ska vara trygga med att deras stadsdel och stad är trivsamt att leva, bo och åldras i, och att deras röster blir hörda i alla aspekter som rör deras levnadsvillkor. Äldre ska kunna ha hög livskvalitet, god hälsa och leva ett självständigt liv så länge som möjligt oavsett funktionsförmåga och stadsdel. Stockholm ska vara en äldrevänlig stad, med ett äldre perspektiv i stadsplaneringen. Sociala och kulturella aktiviteter, liksom möjligheter till fysisk aktivitet ska finnas i alla stadsdelar. Det digitala stödet för äldre ska öka.

Staden ska bedriva en högklassig äldreomsorg där äldres självbestämmande och medarbetarnas yrkesmässiga kompetens ökar kvaliteten i verksamheten.

Äldre ska möta personal de känner igen. Bemanningen ska stärkas. Kontinuiteten ska öka genom att stärka hemtjänsten i egen regi. Bemanning vid frånvaro ska främja kontinuiteten i hemtjänsten, exempelvis genom en kommunal bemanningspool. Arbetet med att ta bort minutstyrningen i hemtjänsten fullföljs. Medarbetarnas modersmål och språkkunskap är resurser i verksamheten. Den medicinska kompetensen på särskilda boenden ska höjas och Stockholms stad ska sträva efter en kommunaliserad hemsjukvård. Samarbetet med Region Stockholm ska intensifieras så att ingen faller mellan stolarna vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård. Staden ska säkerställa att korttidsplatser finns som motsvarar behoven, det gäller även behovet av avlastning för anhörig. Insatserna för att minska den psykiska ohälsan behöver öka.

För att behålla och rekrytera medarbetare behöver staden förbättra arbetsvillkoren och arbetsmiljön. Med de äldre i fokus och för att förbättra personalens villkor, samt främja seriösa aktörer och öka kvaliteten, ska kraven skärpas i LOV- och LOU-avtalen i hela äldreomsorgen. Antalet medarbetare per chef i stadens äldreomsorg ska minska i syfte att stärka förutsättningarna för ett närvarande ledarskap.

Alla äldre har rätt till ett tillgängligt och tryggt boende. Äldreboendeplaneringen ska utvecklas, så att behov av befintliga och eventuellt nya former av biståndsbedömda och icke biståndsbedömda boendeformer tillgodoses. Staden ska bygga fler seniorbostäder och säkerställa att nya seniorbostäder har nära tillgång till ett aktivitetscenter. Fler boenden ska starta för äldre hemlösa. Staden behöver ta ansvar för att tillräckligt med boenden byggs. Den kommunala rådigheten behöver därför öka. Staden ska tillämpa 60/40-principen för vård- och omsorgsboenden. Staden ska samtidigt intensifiera arbetet med att skydda äldre mot kommande värmeböljor.

Långsiktigt är en av äldreomsorgens största utmaningar att säkra tillräckligt med kompetens och väl utbildad personal. En satsning på vuxen- och yrkesutbildningar och fler utbildningsplatser behövs därför för att säkerställa kvaliteten och stärka kompetensförsörjningen. På samma sätt är det centralt att insatserna för kontinuerlig och ökad kompetensutveckling av de redan anställda säkras.

Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

I en tid där vetenskap, det fria ordet, konst och kulturuttryck alltmer ifrågasätts är det viktigare än någonsin att stå upp för ett starkt fritt kulturliv och robusta kommunala kulturinstitutioner som skapar både tillgång och förutsättningar för kultur och eget skapande för alla stockholmare.

Det fria kulturlivet är själva grunden för Stockholm som kulturstad. Stödet till det fria kulturlivet ska stärkas under mandatperioden och kulturutövarna ska ges goda förutsättningar, exempelvis genom att hyror för kulturlokaler hålls på en överkomlig nivå och att fler ateljéer skapas för konstnärer.

Kulturskolan är en viktig del av välfärden i Stockholm. Kulturskolans grundtanke om att barn och unga oavsett var de kommer ifrån eller under vilka förhållanden de växer upp ska ha samma möjligheter att upptäcka, testa på och utveckla sitt eget skapande är centralt. Därför ska Stockholms stad under mandatperioden satsa på kulturskolan genom ett större förändringsarbete för att kulturskolan ska bredda sin verksamhet för att bättra nå barn och unga på sina villkor och genom långsiktigt sänkta avgifter.

Biblioteken är stockholmarnas närmsta kulturinstitution som varje dag erbjuder kultur, kunskap och samhällsservice. Antalet bibliotek som erbjuder mer öppet ska succesivt utökas. Arbetsmiljön på stadens bibliotek ska förbättras. Biblioteken spelar en viktig roll för att främja barn och ungas läsvanor, därför ska de läsfrämjande insatserna utökas. Internationella biblioteket på Kungsholmen och arbetet med flerspråkig litteratur ska utvecklas.

Kulturhuset stadsteatern ska vara en plattform för en mångfald av kulturformer. Här finns plats för stora publiksuccéer såväl som experimentell kultur för en smalare publik. Stockholm ska fortsätta att stödja Fristadsprogrammet som är en central del i att värna yttrandefrihet och konstnärlig frihet.

Gatukultur och gatukonst är kulturuttryck som är lättillgängliga och skapar glädje och mervärde i stockholmarnas vardag. Det ska skapas mer konst och kulturella upplevelser

i stadens offentliga miljöer bland annat genom tillfällig konst, popup-teater, graffitiväggar och muralmålningar.

Stockholm ska ha Sveriges bästa föreningsklimat. En förutsättning för ett levande föreningsliv är tillgängliga och ändamålsenliga mötes- och samlingslokaler. Därför ska stödet till de föreningsdrivna samlingslokalerna stärkas och fler föreningslokaler ska tillskapas under mandatperioden.

Idrottande och rörelse är avgörande för stockholmarnas hälsa och välmående. Här ska alla barn och unga kunna idrotta oavsett ekonomiska förutsättningar. God tillgång till idrottshallar, spontanidrottsytor och ett levande idrottsliv i alla delar av staden är nödvändigt för att fler barn och unga ska få möjlighet att utöva idrott på lika villkor. Staden ska bedriva en aktiv och jämställd idrottspolitik som sänker trösklar.

En av de största utmaningarna Stockholm står inför är att bygga ikapp den stora anläggningsbristen som råder i staden. Därför ska utbyggnadstakten av idrottsanläggningar öka samtidigt som befintliga bestånd ska rustas och i de fall idrottsytor tas i anspråk av annan bebyggelse ska ersättningsytor presenteras innan så sker.

Stockholm ska vara en stad där invånarna har inflytande över stadens utbud av idrott och goda möjligheter ska finnas att utöva sin idrott oavsett nivå på sitt utövande. Hälsoperspektivet ska genomsyra stadens verksamheter. Både breddidrott, spontanidrott och elitidrott ska ha möjlighet att utvecklas i Stockholm.

Simkunnigheten i staden ska öka. Att kunna simma är en livsviktig kunskap och stadens simskola ska vara öppen och tillgänglig för alla barn oavsett familjens inkomstnivå och oavsett var i staden man bor. Staden ska erbjuda fler barn simskoleplatser och fler särskilda satsningar ska riktas mot områden där simkunnigheten är låg.

Idrottsrörelsen spelar en viktig roll för integrationen och bidrar till möten mellan människor. Staden ska stödja föreningar och ledare i arbetet för att nå ökad demokrati, hälsa och integration genom ett ökat ekonomiskt stöd och att fortsätta utbilda i rättigheter, normkritik och likabehandling. Det ideella engagemanget i föreningslivet spelar en viktig roll för ett levande civilsamhälle. Ideella föreningar och andra fristående aktörer i civilsamhället som får stöd av staden ska aktivt arbeta för att motverka all form av diskriminering, mobbning, kränkande behandling och kriminell verksamhet.

Friluftslivet i staden ska stärkas. Stockholms grönområden och stränder ska vara tillgängliga för alla och enkla att hitta till. Stadens närhet till vattnet ska också tas tillvara genom att öka möjligheterna till bad, såväl sommar- som vintertid. Utomhusbadens betydelse som en samlingspunkt under sommarhalvåret är viktiga. Möjligheten för vuxna och barn till rekreation och bad i sitt närområde ska vara tillgängliga för alla oavsett inkomst.

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Världen befinner sig i ett klimatnödläge. Artdöden ökar lavinartat och den biologiska mångfalden utarmas på land och i vatten. Samtidigt slår koncentrationen av koldioxid i atmosfären nya rekord och människor drabbas av katastrofer orsakade av det förändrade klimatet. Klimatförändringarna utgör ett hot mot människors hälsa och allt livs fortlevnad.

Invånarna i Stockholm har i ett globalt perspektiv generellt höga inkomster och en hög konsumtion jämfört med stora delar av övriga världen. Likaså inom staden är det stora

skillnader i hur stockholmarna bidrar till miljö- och klimatförändringar. Samtidigt drabbas människor olika hårt av klimat- och miljöförändringarna. På global nivå såväl som i Stockholm är ofta de människor som drabbas hårdast av miljö- och klimatkrisen också de som har bidragit minst till dess uppkomst. Det är en orättvisa som behöver hanteras genom att integrera ett rättviseperspektiv inom miljö- och klimatarbetet. De åtgärder som genomförs ska bidra till ett mer jämställt och jämlikt samhälle och inte skapa ökade orättvisor mellan olika individer och grupper.

Städer har en viktig roll i omställningsarbetet och Stockholms stad ska vara världsledande i att minska utsläppen. Det kommer inte bara bidra till en annan lägre utsläppsnivå. Omställningen kommer också leda till nya sätt att konsumera, resa, jobba och bo. Redan nu kan man se hur detta skapar en ekonomisk utveckling och nya jobb. Stockholm ska leda övergången till nya gröna jobb och hållbara levnadssätt. Grundprincipen för stadens arbete ska vara att den som förorenar och släpper ut ska vara den som betalar. Stadens miljö- och klimatåtgärder ska genomföras där de mest effektivt bidrar till att uppnå stadens miljö- och klimatmål.

Stockholms stad ska vara klimatpositiv senast år 2030. Detta ska ske genom både utsläppsminskande åtgärder och koldioxidlagring. För att nå målet ska stadens miljöprogram, klimathandlingsplan och klimatbudget uppdateras.

Stockholms stad och stockholmarna orsakar stora utsläpp av koldioxid i andra delar av världen genom sin konsumtion. Staden ska ha som mål att halvera konsumtionsutsläpp till år 2030 och ska inom ramen för stadens rådighet, såsom exempelvis upphandlingar och inköp, vidta åtgärder för att nå målet.

Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

Målet är att Stockholms stad senast år 2040 ska vara helt fossilbränslefri och stadens egen organisation likaså senast år 2030. Klimatbudgeten och arbetet enligt klimathandlingsplanen är viktiga verktyg för att uppnå detta. Stadens klimatinvesteringar för att minska utsläppen och för klimatanpassning ska öka genom egna investeringsmedel och genom ett ökat nyttjande av statliga och EU-medel. Klimatmiljarden kvarstår även under denna mandatperiod och merparten av dessa medel ska användas till utsläppsminskande åtgärder.

För att Stockholm ska bli fossilbränslefritt år 2040 måste hela samhället ställa om. Staden ska därför samarbeta med näringslivet, civilsamhället och akademin för att åstadkomma förändring. Staden ska verka för utfasning av fossil plast i samhället och i stadens fjärrvärmeproduktion, bland annat genom ökad utsortering och materialåtervinning av plast. Förbränningen av fossil plast ska fasas ut.

Under mandatperioden ska energianvändningen i kommunens fastigheter och verksamheter minska med minst 10 procent genom smart digital styrning, utfasning av direktverkande elsystem och energikrävande belysning samt energieffektiviserande åtgärder vid renovering och ombyggnation. En plan ska tas fram för energieffektivisering av fastigheter och verksamheter med hög elanvändning. Staden ska även ta fram en plan för hur den kan minska sin egen energianvändning generellt, och särskilt under de timmar då efterfrågan är som högst.

För att möta utmaningarna med energitoppar ska staden arbeta för att öka energilagringen och/eller värmelagring i fastigheter. Den lokala och regionala elproduktionen ska öka för att möta framtida utmaningar med effektbrist. Staden ska utreda om och på vilket sätt ökad lokal och regional elproduktion kan understödjas av kommunala insatser. Elbaserad uppvärmning ska undvikas och solceller ska installeras

på stadens fastigheter där det lämpar sig. Inom ramen för gällande lagstiftning avseende bygglov ska staden underlätta installationen av solceller på tak. Staden ska driva på utbyggnaden av vindkraft till havs och på land i Stockholmsområdet. Staden ska fortsätta arbetet med att säkra en långsiktigt hållbar energi- och elförsörjning utifrån resultat från utredning som genomfördes 2023, där en del är att se på möjligheten att starta ett kommunalt energibolag.

För att nå målet om ett fossilbränslefritt Stockholm 2040 måste Stockholms ekonomi gå från att vara linjär till cirkulär. Stockholms avfallshantering ska därför vara kretsloppsanpassad och cirkulär. Det ska vara enkelt för alla stockholmare att återbruka och återvinna. Matavfall ska sorteras för att användas till att producera biodrivmedel och biogödsel och trädgårdsavfallet ska bli biokol som kan användas i stadens odlingar och minska stadens klimatpåverkan.

För att stödja omställningen till ett cirkulärt samhälle ska staden stödja, etablera och driva återbruk i alla delar av staden. En hållbar plastanvändning är en central faktor i stadens klimatarbete. Goda exempel ska spridas och arbetet utvecklas.

Arbetet för ökad koldioxidlagring ska påskyndas så att BECCS-anläggningen i Värtan är färdigställd år 2026. År 2024 ska investeringar påbörjas för att i stor skala samförbränna slam från avloppsrening med biobränsle för att rena slammet och skapa kolsänkor i skog utan att det skadar den biologiska mångfalden. Staden ska inventera hur mycket biokol som staden kan använda. Även naturliga kolsänkor såsom våtmarker och skog ska skyddas och främjas för att minska stadens klimatavtryck.

Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar

Stockholm ska vara en stad full av liv som också erbjuder en god livskvalitet för alla stockholmare: rent vatten och ren luft, möjligheter till avkoppling, motion och rekreation över hela staden. Stockholmarna vill kunna vara vid stadens vatten och dessa miljöer ska göras mer attraktiva. Stadens kajer ska utvecklas till populära promenadstråk.

Stockholms stad ska skydda och stärka stadsnaturen och den biologiska mångfalden. De ekosystemtjänster som stadens parker, gatuträd och naturreservat bidrar med spelar en avgörande roll för såväl stockholmarnas hälsa och deras möjlighet till rekreation som för stadens resiliens inför ett förändrat klimat. Det är därför viktigt att tillämpa ett effektivitets- och rättviseperspektiv när åtgärder prioriteras.

En förutsättning för detta är att stadens krontäckningsgrad ska öka och att det skapas en ändamålsenlig och mer likvärdig grön infrastruktur över hela staden. Stadens fyra fokusområden är prioriterade och åtgärder ska knytas till den grönstrukturplanering som har påbörjats i översiktsplanen och i de stadsdelsvisa åtgärdsförslagen för biologisk mångfald.

Mer natur ska skyddas för dagens och morgondagens stockholmare och det strategiska arbetet för att stärka den gröna infrastrukturen ska fortsätta. Stadens övergripande, samt nämnders och bolags, arbete för att nå stadens mål om ökad grönska och stärkt biologisk mångfald ska intensifieras. Ökade satsningar ska ske på drift och investeringar i stadsmiljö, parker och grönområden i både ytter- och innerstad, med fokus på stärkt biologisk mångfald, skyfallsåtgärder och motverkande av värmeöar i enlighet med riktlinjerna för Grönare Stockholm samt utifrån stadens skyfallsmodellering och värmekartering med prioritet på platser med störst behov. Det stadsövergripande träd målet ska gälla alla gator, torg och parker i hela staden.

Handlingsplanen för biologisk mångfald ska genomsyra stadens arbete. Stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald har tagits fram och dessa ska nu successivt implementeras. Intresset för att odla är växande och fler platser ska finnas för de som vill odla i staden. Urban odling bidrar både till den biologiska mångfalden och till att höja stockholmarnas livskvalitet och staden ska därför se över möjligheten att öka stadsodlingen.

De flesta organismer är inte anpassade till en belyst nattmiljö och behöver skyddas från ljusföroreningar, i synnerhet nattlevande arter. Stockholm ska vara en föregångskommun inom området och därför ska staden besluta om och implementera en handlingsplan för stadens inomhus- och utomhusbelysning som ska innefatta energieffektivisering, smart belysning vid rätt platser, biologisk mångfald, ljusföroreningar och trygghetsaspekten.

Matens klimatavtryck ska begränsas och i större utsträckning vara ekologisk, växtbaserad, lokalproducerad och säsongsanpassad i stadens verksamheter. 70 procent av maten som serveras i stadens verksamheter ska vara ekologisk. Staden ska i upphandlingar ställa krav på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning i livsmedelsproduktionen motsvarande den nivå som gäller i svensk lagstiftning.

Klimatet förändras och förekomsten av skyfall och värmeböljor ökar. Handlingsplanen för klimatanpassning ska genomföras. Klimatanpassningsarbetet, utifrån genomförda skyfalls- samt värmekarteringar, ska vara integrerat i stadsbyggnadsprocessen. Staden ska kartlägga de risker klimatförändringarna medför i syfte att förebygga och minska samhällsstörningar och stadens försäkringskostnader. Tidigt i planprocessen ska det säkerställas att asfalterade eller andra hårdgjorda ytor minimeras, samt att dagvattendammar, diken och våtmarker planeras in och träd planteras för att stärka stadens motståndskraft mot skyfall och värmeböljor. Dricksvattenfontäner ska sättas upp i hela staden, särskilt i de områden som pekats ut som riskområden för värmeöeffekter.

Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar

Transporter är den största källan till klimatutsläpp i Stockholm och utsläppen från trafiken ökar. Elektrifiering, ökad inblandning av biodrivmedel och minskad fordonstrafik är enligt Trafikverkets analyser viktiga verktyg för att nå klimatmålet för inrikes transporter. I scenariot från år 2016 visar Trafikverket att storstadsregionerna behöver minska biltrafiken med 30 procent. Förutsättningarna att genomföra detta mål är avhängigt såväl lokal som regional och nationell politik. Staden ska inom sin rådighet, samt i samverkan med statliga, regionala och privata aktörer jobba för målets genomförande. Staden ska ha som målsättning att fram till år 2030 minska utsläppen från transportsektorn med 80 procent jämfört med år 2010. Privatbilismen behöver minska för att nå klimatmålen, minska buller och förorening av vatten samt förbättra luften. Samtidigt behöver biltrafiken också minska för att öka framkomligheten och för att skapa en tryggare och mer levande stad med mer plats för människor istället för bilar. Fler ska kunna välja kollektivtrafik, cykel och gång. Målet om en utsläppsfri innerstad till år 2030 står fast.

Ökad framkomlighet för gång, cykel och kollektivtrafik i enlighet med framkomlighetsstrategin ska genomsyra stadens arbete. Trafiknämndens investeringar för att stärka arbetet med framkomlighetsåtgärder ska stärkas.

Bostäder, service, arbetsplatser och fritidsaktiviteter ska vara lätta att nå med kollektivtrafik. Det behövs en offensiv framkomlighetssatsning för bussarna. Busstrafiken ska prioriteras i hela staden, till exempel genom fler busskörfält på

lämpliga sträckor, bättre trafikövervakning och ökad prioritering i trafiksignaler. Staden ska även bidra till bättre förutsättningar för pendelbåtstrafik. Staden ska nå en överenskommelse med Region Stockholm, staten och Lidingö stad om byggstart för Spårväg City till Ropsten under mandatperioden, där regionen står för huvuddelen av finansieringen. Staden ska verka för att Spårväg Syd, med en nyttskapande sträckning som möjliggör stadens planerade bostadsbyggande, och som ger goda anslutningar till kollektivtrafik vid bytespunkterna Flemingsberg, Skärholmen, Bredäng, Fruängen och Älvsjö, blir av. Stadens mål om minskad biltrafik med 30 procent till 2030 ska beaktas vid val av Spårvägens sträckning.

Människor i rörelse ger staden liv och gynnar den lokala handeln. Därför ska Stockholm vara en grön promenadstad. Antalet sommar- och vinterplatser på kajer, gator och torg ska öka och de kulturella inslagen i Levande Stockholm stärkas. Fotgängarperspektivet ska stärkas i stadens trafikinvesteringar och åtgärder genomföras som breddade trottoarer, gångstråk och övergångsställen samt fler gångfartsgator och gånggator. Konflikten mellan gående och cyklister ska minska genom att tydligt separera gång- och cykeltrafiken. Det ska bli lättare att ta sig fram på stadens trottoarer året runt.

När fler resor sker på cykel minskar trängseln, bullret dämpas och luften blir friskare att andas. Stockholm ska sträva efter att bli Europas främsta cykelstad. En storskalig cykelsatsning ska genomföras med åtgärder som ger mer utrymme för cykel. Cykelbanor ska breddas och cykelgator ska införas. Stadens utgångspunkt är att en gång- och cykelbro mellan Gamla stan och Slussen ska byggas samtidigt som flera andra åtgärder utreds för att underlätta cyklandet från söderort.

Alla barn ska känna sig trygga i trafiken. Trafiksäkerheten ska öka i anslutning till skolor, större förskolor och idrottsanläggningar samt andra miljöer där barn och unga rör sig i trafiken. Gatorna ska göras mer barnvänliga genom lägre hastigheter, trafiksäkerhetsåtgärder och fler gångfartsområden.

Antagna mål för laddinfrastruktur ska genomföras i alla stadens nämnder och bolag med en utbyggnad av antalet laddplatser både i ytterstad och innerstad. En reviderad godsstrategi ska tas fram i samverkan med fastighetsägare för att bland annat öka elektrifieringen av leverans- och godstrafiken, samlastning och tysta nattleveranser.

Stadsplaneringen ska minska stockholmarnas beroende av bilen. Riktlinjer för projektspecifika och Gröna parkeringstal ska utvärderas och revideras för att styra mot lägre parkeringstal vid nybyggnation samt för att göra mobilitetstjänster till standard. Vid planering ska säker och tillgänglig parkering för cyklar och lådcyklar skapas.

Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer

Stockholm ska vara en stad där luften är hälsosam att andas, våra vatten är rena och fulla av liv och vår miljö är rensad från skadliga kemikalier. Det handlar om våra allra sköraste, barn och äldre. Ingen stockholmare ska riskera försämrad hälsa på grund av att bo i staden. Luften och vattnet ska vara rent och det intensiva arbetet med att långsamt avgifta staden från gamla miljöskulder, men även stoppa nytillkomna gifter, ska fortsätta.

Buller och höga ljudnivåer är ett utbrett hälsoproblem. Grönskan ska användas som naturligt skydd för att skapa hälsosammare och trevligare urbana miljöer för fler stockholmare samtidigt som den bidrar till fler ekosystemtjänster. Därför ska stadens arbete med att skapa nya gröna bullerväggar fortsätta. Luftföroreningar har en negativ påverkan på både miljö och hälsa, i synnerhet för särskilt känsliga grupper.

År 2030 ska staden vara fri från skadliga, svårnedbrytbara och hormonstörande ämnen. Vi vill fortsatt prioritera arbetet med barn och ungas vistelsemiljöer samt vidareutveckla satsningarna på en giftfri miljö i förskola och grundskola. Staden ska växla upp arbetet med att sanera förorenade områden som ligger i anslutning till vatten eller där människor vistas för rekreation.

Stadens arbete med handlingsplan för god vattenstatus ska intensifieras och takten i genomförandet av åtgärder behöver öka. Uppströms- och restaureringsarbetet behöver stärkas för att ekosystemen ska återhämta sig från historiska föroreningar samt undvika nya föroreningar. Växtbäddar och våtmarker behöver skapas för att rena dagvatten på väg till våra sjöar.

För att trygga stockholmarnas tillgång till ett friskt dricksvatten vill vi modernisera vatten- och avloppsnätet och rena avloppsvatten från läkemedelsrester, PFAS, tungmetaller och mikroplaster genom innovativ reningsteknik. För att säkerställa att stadens reningsverk kan klara av sitt uppdrag på lång sikt behöver vi stoppa tillförseln av skadliga ämnen i vårt avloppsvatten, i dagvattenledningarna och i övriga kretslopp. Därför vill vi att Stockholm ska vara en föregångskommun och utreda att införa ett stopp för inköp av produkter som innehåller PFAS, ftalater och bisfenoler, samt fasa ut dessa produkter och material som idag finns i staden.

Luftföroreningar har en negativ påverkan på både miljö och hälsa. Stockholms luftkvalitet har förbättrats och klarar idag miljö kvalitetsnormerna på stadens gator men för att skydda vår hälsa måste luftkvaliteten fortsätta förbättras. Staden ska nå miljömålet för frisk luft samt utreda vilka åtgärder som behöver vidtas för att nå Världshälsoorganisationens (WHO) nya gränsvärden för luftkvalitet. Effektiva insatser ska genomföras för att förbättra luftkvaliteten. En miljöbilszon klass 3 ska inrättas i ett område i city 31 december 2024 och beslut om utökning tas under första halvåret år 2025. Gamla stan ska bli en stadsmiljözon med mer plats för stadsliv och människor och mindre för bilar. Generösa ytor ska skapas i hela Gamla stan för vistelse, uteserveringar, lek och grönska. Som en led i detta arbete ska Munkbroleden byggas om med stor plats för gående och cyklister och Skeppsbronsgatan breddas för gång och cykel, med så få korsningspunkter som möjligt mellan cyklister och fordonstrafik.

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Grunden för en väl fungerande stad är en stark ekonomi. Fler stockholmare i jobb skapar både individuellt och kollektivt välbefinnande. Stockholms stad ska bidra till fler jobb i sektorer som utvecklar staden. Gröna jobb samt kulturella och kreativa branscher växer i samverkan mellan privata företag och offentlig sektor. Stockholm ska vara en internationellt konkurrenskraftig region med öppen handel.

Grundläggande för en stark ekonomi är en fungerande kompetensförsörjning, bra infrastruktur och ett öppet och demokratiskt samhälle. Tillsammans lägger de grunden för en fungerande näringspolitik. Staden ska konsekvent jobba för att Stockholm ska vara en region med tillväxt och som underlättar företagande och en växande arbetsmarknad.

Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd

En stark ekonomi i Stockholm borgar för en väl fungerande kommunal verksamhet. Utgångspunkten för den förda politiken är att välfärden, tryggheten och klimatomställningen ska ha de resurser som är nödvändiga för att Stockholms stads verksamheter ska fungera och utvecklas.

Välfärdsverksamheter ska prioriteras genom en stark grundfinansiering. Generella effektiviseringskrav som inte grundas i faktiska effektivitetsvinster ska inte användas som ett slags indirekt sparbeting. Verksamheter ska styras utifrån en tillitsbaserad styrning.

Ekonomi i Stockholm ska präglas av ett perspektiv som främjar ekologisk och social hållbarhet. Hushållning med resurser är grundläggande för en god ekonomi och utvecklingen mot en cirkulär ekonomi ska bejakas, där resurser återvinns och återbrukas istället för att urholkas.

Investeringar ska göras för att klara behoven i en växande stad. Det finns stora och delvis eftersatta behov inom bostadsförsörjning, vård- och omsorgsboenden samt idrottsanläggningar. Det finns också stora behov när det gäller investeringar i klimatomställning, framkomlighet och trygghet. Även underhållet av kommunala fastigheter behöver långsiktigt stärkas för att undvika kapitalförstöring och erbjuda funktionella lokaler för stadens verksamheter och övriga hyresgäster.

Ska detta kunna bli verklighet behöver ekonomin skötas ansvarsfullt. Investeringar ska till större delen finansieras genom starka ekonomiska resultat i staden som helhet. Grundläggande är en ansvarsfull ekonomisk politik med god budgethållning i alla verksamheter.

På samma sätt är det avgörande att staden undviker kostsamma modeller för finansiering av välfärd och investeringar. Som princip ska skattemedel som stockholmarna betalar för användas just till välfärd. Staden ska därför, så långt det är möjligt inom gällande lagstiftning, sträva efter och ställa krav på upphandlad verksamhet på ett sådant sätt att vinster i privata välfärdsföretag minimeras och välfärds kvalitet maximeras. För att skapa en bättre balans mellan privat och offentlig verksamhet ska verksamheter i egen regi öka.

Staden ska inte sälja samhällsfastigheter som verksamheterna har behov av på kort och lång sikt. Staden ska som huvudprincip själv äga och förvalta sina fastigheter. Nämnder och bolagsstyrelser ska inte ersätta nya investeringar i egna lokaler med långtidsinhyrningar/leasing av privata aktörer eller liknande lösningar då dessa ofta både blir dyrare för staden och innebär sämre rådighet. Staden ska pröva hur finansieringen av investeringar sker mest ändamålsenligt och hur staden kan få bästa möjliga kreditvillkor.

Nivån på kommunalskatten ska utgå från välfärdens behov och med de förutsättningar som statsmakterna ger. Under såväl år 2023 som år 2024 innebär effekterna av statsbidrag och skatteutjämning att Stockholms stad betalar in mer till staten än vad vi får tillbaka. Sveriges Kommuner och Regioner har återkommande varnat för de effekter som regeringens och Sverigedemokraternas budgetar innebär för välfärden. Regeringens politik innebär nu att landets kommuner i allmänhet och Stockholm i synnerhet tvingas välja mellan kraftiga besparingar i välfärden eller skattehöjningar. Stockholm kommer prioritera en stark och välfungerande välfärd. I denna budget föreslås därför en skattehöjning som möjliggör generella uppräkningar för välfärdsområdena som fullt ut kompenserar för de pris- och löneökningar som påverkar verksamheterna med beaktande av ett oförändrat PO-pålägg.

I grunden ska välfärden finansieras med skatter. I flera verksamhetsområden finns dock avgifter som antingen syftar till att styra efterfrågan eller bidra till en uthållig finansiering. Dessa avgifter har alltför ofta reviderats med långa tidsintervaller och när så väl skett resulterat i mycket kraftiga höjningar. Detta har både bidragit till orimliga höjningar vissa år och utebliven finansiering av välfärden andra år. Staden behöver nu

säkerställa ett fungerande system där avgifter för vuxna och juridiska personer i normalfallet indexerats.

I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb

Med ett jobb följer att vara behövd och att utvecklas tillsammans med andra. När fler arbetar blir samhället starkare och jämlikare samtidigt som välfärden får bättre förutsättningar. Långtidsarbetslösheten måste brytas. Genom en aktiv arbetsmarknads- och näringspolitik ska Stockholm utvecklas.

En paradox är att samtidigt som alltför många är arbetslösa har många arbetsgivare och sektorer svårt att hitta rätt kompetens. Inte minst gäller det inom välfärden, IT-branschen och i den gröna sektorn. Kompetensbristen måste brytas och därför är den viktigaste jobbpolitiken att öka möjligheten till utbildning. Vuxenutbildningen behöver stärkas och bättre möta arbetsmarknadens nuvarande och framtida behov.

Kompetensförsörjningen till stadens egna verksamheter, med tonvikt på välfärdsverksamheterna, är prioriterad. För att bättre möta arbetsmarknadens behov, öka rådigheten och säkra kvaliteten ska stadens vuxenutbildning i egen regi öka. För att stärka kvaliteten hos de upphandlade privata utförarna ska kvalitets- och avtalsuppföljningen stärkas.

Bristyrkesutbildningar behöver utökas med målet att det alltid ska finnas en kvalificerad medarbetare till varje ledigt jobb. Utbudet och antal platser på utbildningar mot gröna jobb behöver svara mot ett ökande behov.

Fler jobb ska skapas i Stockholm genom samverkan mellan näringslivet och det offentliga. Bra utbildningsmöjligheter, kapacitetsstark och hållbar infrastruktur och trygghet är viktiga förutsättningar för ett växande näringsliv. Staden ska gentemot företag bedriva en bra och kostnadseffektiv verksamhet där det är lätt att hitta rätt service eller rätt myndighetsutövning. Kvinnors och utrikesföddas entreprenörskap ska särskilt underlättas och stödjas. Stadens samarbete med näringslivet ska vidareutvecklas för att minska byråkratiska hinder för små och medelstora företag. Nyföretagarcentrum, Starta eget Stockholm och småföretagarcentrum är viktiga för att fler ska kunna starta och hålla igång företag. De arbetsintegrerade sociala företagen (ASF) och de sociala företagen ska främjas och ges rätt stöd.

Servicesektorn och inte minst besöksnäringen har en stor potential att växa. För att Stockholm ska vara en attraktiv stad att besöka och bo i är det centralt att det finns ett livaktigt kulturliv. Staden ska här spela en stor roll genom att säkerställa att det etableras lokaler för konstnärlig produktion, kulturstöd och genom att jobba med kluster för kulturella och kreativa näringar.

Den gröna omställningen kommer skapa fler jobb. Stockholms stad ska medverka i omställningen både genom att vara en aktör som stöder efterfrågan på miljöteknik och hållbart företagande, och genom att stödja samverkan och klusterskapande. Genom exempelvis sociala företag och återbruk kan en mer hållbar konsumtion och arbetsmarknad bidra till att stockholmare långt från arbetsmarknaden kan hitta en väg tillbaka in. Återbruket Stocket är ett gott exempel som ska utvecklas vidare.

För de som står längst från arbetsmarknaden ska det finnas insatser som leder tillbaka till arbetsmarknaden. Stockholmsjobb är en dokumenterat viktig och framgångsrik insats som behöver utökas såväl i stadens som i bolagens verksamheter. Sociala krav ska i ökad utsträckning ställas vid upphandling för att fler som står långt från arbetsmarknaden ska kunna få ett jobb.

För ungdomar är det särskilt viktigt att snabbt komma in på arbetsmarknaden. Staden ska därför jobba enligt en 90-dagarsgaranti till utbildning eller jobb. Gentemot ungdomar som varken studerar eller jobbar ska staden stärka det uppsökande arbetet med det tydliga målet jobb eller utbildning. En första kontakt med arbetsmarknaden är en viktig erfarenhet, därför ska antalet feriearbeten fortsatt ligga på en ambitiös nivå.

Arbete är en viktig väg mot integration. För grupper som är svagt representerade på arbetsmarknaden ska särskilda insatser göras. En sådan grupp är utrikesfödda kvinnor och staden ska intensifiera arbetet med framgångsrika insatser som exempelvis inkluderingslotsar i stadsdelar. För att främja jämställdhet ska staden erbjuda insatser inom många olika branscher, inte enbart traditionellt kvinnodominerade.

Samhällsvägledande och praktiskt stöd ska ges till nyanlända vid stadens boenden. Ökad samverkan med civilsamhällesorganisationer som bedriver verksamheter för nyanlända är en viktig del. Staden ska ge en bred samhällsorientering som ger den nyanlände en rättvisande bild av svenska samhället samt rättigheter och skyldigheter. Möjligheterna att kombinera språkstudier med yrkeskunskaper ska utökas genom ett breddat utbud av kombinerade SFI och yrkesinriktade utbildningar. Även Brobyggarna har en viktig roll i att få fler i arbete.

Fler stockholmare ska komma i jobb genom att det offentliga insatser förbättras. Ett led i detta är att samordna statliga, regionala och kommunala insatser. Staden ska därför sträva efter ett aktivt samarbete och i ökad utsträckning samlokalisering av verksamheter, vilket är särskilt viktigt i stadsdelar med hög arbetslöshet och låg utbildningsnivå. Staden ska i sina egna verksamheter sträva efter att fler personer med funktionsnedsättning kan få ett jobb, exempelvis genom fler OSA-anställningar och Stockholmsjobb.

I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med

Stockholm är en stad där vanliga människor har råd att bo. Alla ska kunna hitta en bostad oavsett var i livet de befinner sig och alla som vill bo i hyresrätt ska kunna göra det. Staden ska ha en byggtakt för att nå 140 000-målet samt sina åtaganden inom Stockholmsförhandlingen och Sverigeförhandlingen. För att bygga samman staden och minska segregationen ska arbetet med fokusområden för stadsutveckling prioriteras och arbetet med att utveckla de strategiska sambanden som pekas ut i översiktsplanen stärkas.

Minst hälften av det som byggs ska vara hyresrätter och det ska byggas med blandade boendeformer i alla delar av staden. Fler hyresrätter med rimliga hyror, exempelvis Stockholmshus, ska byggas i hela staden. En långsiktig målsättning är att allmännyttan ska öka i alla stadsdelar, i synnerhet i områden som idag domineras av andra upplåtelseformer, som en del i arbetet med att bryta segregationen.

Fler bostäder med många rum ska byggas för att minska trångboddheten som finns i staden och så att alla kan bo kvar i Stockholm även när familjen växer. Stadsutvecklingsprocessen ska analyseras i syfte att skapa fler lägenheter med många rum, genom ny- och/eller ombyggnad, och med pressade hyror.

Stadsplaneringen ska bidra till att alla områden i staden har en mer blandad bebyggelse. Fler flerbostadshus ska byggas i områden som idag domineras av villor och fler hyresrätter byggas där det idag domineras av bostadsrätter eller andra ägandeformer. Stadsplaneringen ska i huvudsak utgå från principen om områdesplanering, exempelvis med hjälp av ankarbyggaktörer och driva stadsutveckling i tidiga skeden utan markanvisade byggaktörer för att öka kvaliteten, social hållbarhet och invånarnas möjlighet till inflytande över stadsutvecklingen. Exploateringsintäkter ska kunna tas

från lönsamma projekt för att möjliggöra angelägna icke lönsamma exploateringsprojekt i fokusområden.

Utvecklingen av centrum i fokusområdena är en viktig del när områden utvecklas och staden ska ta ett större ansvar för att leda det arbetet och samla alla aktörer som berörs.

Det ska finnas bostäder så att unga ska kunna flytta hemifrån, så att äldre kan flytta till tillgängligare och tryggare boende när det behövs och så att ingen i staden ska vara hemlös. Byggandet av studentbostäder ska öka för att år 2030 kunna erbjuda alla studenter som önskar en studentbostad. Byggandet av seniorbostäder ska öka för att år 2030 kunna erbjuda alla äldre som önskar en seniorbostad.

Stockholm ska fortsätta arbetet mot hemlöshet och förebygga orsakerna till att människor blir hemlösa. Målet är en nollvision för hemlöshet. Staden ska fortsätta bedriva det viktiga arbetet med trygga och långsiktiga boendevillkor för barnfamiljer, exempelvis genom att förebygga vräkningar. Genom nära samverkan inom staden och med olika aktörer ska staden fullfölja sitt bostadsförsörjningsansvar och sociala lägenheter som genomgångsbostäder, Bostad Först-lägenheter och försöks- och träningslägenheter ökar.

Mer natur ska skyddas, biotopskyddsområden ska inrättas och naturreservat förberedas och inrättas.

Ekologisk kompensation ska både ske inom enskilda projekt och tillämpas så att de ekologiska värdena och den biologiska mångfalden i staden som helhet blir starkare än innan exploatering. Ekologiska värden som tas i anspråk ska alltid ersättas av ekologiska värden i närområdet. Staden ska samarbeta med fastighetsägare och näringslivet för att tillvarata och främja stadsgrönska samt ekosystemtjänster i den bebyggda miljön.

Utgångspunkten för stadsplaneringen ska vara stor försiktighet när det gäller byggnation i ekologiskt särskilt betydelsefulla områden. Om ändå byggnation planeras i dessa ska naturvärdesinventering alltid göras i tidiga skeden, exempelvis i samband med markanvisning.

Staden ska bidra till avvecklingen av Bromma flygplats i syfte att omvandla området till Bromma Parkstad, och konkret planera för detta. Staden ska inleda förhandlingar med Region Stockholm och staten om utbyggd tunnelbana till det nya stadsutvecklingsområdet samt inleda arbetet med att kartlägga markföroreningar vid Bromma flygplats så att staden får en uppfattning om saneringsbehov.

Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

Stockholm ska styras med hög tillit till personalen. De ska ges stort mandat och inflytande att, utifrån övergripande politiska mål, bedriva den kommunala verksamheten. Tillitsbaserad styrning ska vara normen för stadens politiska styrning och ska även präglar kultur och arbetssätt och på alla stadens arbetsplatser. I Stockholms stad präglas arbetet av öppenhet och vilja att ge alla en bra välfärd. För vår personal som arbetar inom kommunal välfärd och medborgarservice är tillit ett nyckelbegrepp. Medarbetare ska aldrig behöva vara angivare mot de som exempelvis söker vård, omsorg eller utbildning.

Staden ska vara en högt skattad arbetsgivare med trygga anställningar, bra anställningsvillkor och stora möjligheter att utvecklas i yrket. Konsekvenserna både för enskilda anställda och för verksamhetens kvalitet av många otrygga anställningar är

efter pandemin väl kända. Därav följer att timanställningar ska minimeras. Målet är att minst 90 procent av de anställda ska ha en tillsvidareanställning på heltid.

För en långsiktigt hållbar verksamhet, samt för att behålla och rekrytera nya medarbetare, ska nya personalpolitiska insatser prövas, ett systematiskt arbete för att utveckla friskfaktorer bedrivs och ökade kompetensutvecklingsinsatser genomföras. Verksamheterna ska i ordinarie planering stärka stadens kompetensutveckling. Staden ska därutöver inventera behovet av utökade kompetensutvecklingsinsatser och vid behov avsätta medel för särskilda satsningar.

Medarbetarnas yrkesmässiga kunskap är avgörande för att kunna höja kvaliteten i arbetet. En god arbetsmiljö ska säkerställas genom balans mellan tilldelade uppdrag och resurser, rimligt antal medarbetare per chef och god samverkan med fackliga organisationer. Staden ska implementera riktlinje för chefsstruktur. Staden ska se positivt på att ta tillvara äldre medarbetares kunskaper och kompetenser i arbetslivet.

Reella möjligheter att ta ut friskvård med enhetliga friskvårdsbidrag bidrar till en jämställd personalpolitik.

Staden ska vara en jämställd arbetsgivare. Osakliga löneskillnader ska utjämnas och nolltolerans mot diskriminering och trakasserier ska råda. För att ytterligare stärka arbetet ska möjligheten att ingå ett kollektivavtal mot sexuella trakasserier prövas.

Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden

Som princip ska samma villkor som gäller för verksamhet i egen regi gälla för upphandlad verksamhet. Krav på verksamhetens kvalitet ska vara samma oavsett driftsform. På samma sätt ska, så långt lagstiftningen medger, miljö- och klimatkrav, antidiskrimineringskrav, anställningsvillkor samt krav på samhällsansvar i övrigt vara lika höga på upphandlad verksamhet. För att säkerställa att de villkor och krav som ställs följs i alla led ska antalet underentreprenörer begränsas i de fall det är relevant. I de fall privata utförare inte lever upp till dessa kvalitetskrav ska utgångspunkten vara att staden ska återta verksamheten i egen regi. Staden ska med alla tillgängliga medel säkerställa att staden inte handlar upp verksamheter av aktörer som bidrar till eller medverkar i brottslighet.

Staden behöver i grunden ha en bättre beredskap genom större rådighet över viktiga samhällsfunktioner och välfärden. Som princip bör det finnas kommunal egen regi-verksamhet inom alla områden som staden har ansvar för. Inom de områden ickevalsalternativ tillämpas ska det alternativet i normalfallet vara kommunalt. En bättre balans mellan privat och offentlig verksamhet gäller också exempelvis områden så som lokalvård och teknisk verksamhet. Om en privat aktör fallerar att leverera det som samhället behöver ska staden ha beredskap och förmåga att ta ansvaret.

Utgångspunkten för kommunalt finansierad verksamhet ska alltid vara målet att skapa en bättre verksamhet för de invånare som tar del av den. Vinstuttag och marknadsstyrning riskerar dock leda till att kommunala skattemedel används till annat än de är avsedda för. Staden ska alltid, utifrån gällande lagstiftning, sträva efter att skattemedel används till det de är avsedda till.

I äldreomsorg och delar av sociala verksamheter behöver stadens egen-regiverksamhet stärkas. Detta ska vara en central utgångspunkt när avtal på upphandlade välfärdsverksamheter löper ut. Staden ska utreda om LOU ska fasas ut som upphandlingsform avseende äldreomsorgen och socialtjänsten.

Staden ska skapa tryggare arbetsvillkor genom att i ökad omfattning driva verksamhet i egen regi där kollektivavtal gäller i hela verksamheten samt i upphandlad kommunal verksamhet ställa arbetsrättsliga kontraktsvillkor i nivå med svenska kollektivavtal avseende arbetstid, lönenivåer, ob-ersättning, antalet semesterdagar och tjänstepension samt där det bedöms möjligt försäkringar för anställda.

Samhällets beredskap ska stärkas. Genom en stark kommunal organisation läggs grunden för detta. Stadens ledning har ett ansvar att löpande under mandatperioden initiera beslut som stärker stadens säkerhet. Särskilt fokus ska vara på hotet mot demokratin, hotet från klimatpåverkan och hotet från våld, organiserad brottslighet och konsekvenser av internationella konflikter.

Kritiska samhällsfunktioner som elförsörjning, vattenförsörjning och IT-system ska värnas och stärkas. Behovet av skyddsrum ska beaktas. Den civila beredskapen ska förstärkas.

Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser

Trygghetsarbetet behöver stärkas. Staden behöver tillsammans med andra göra mer för att hindra att barn och unga rekryteras in i kriminalitet. En välfungerande skolgång är en viktig skyddsfaktor för resten av livet. Fler ska ta del av förskolans verksamheter för att öka chanserna att klara skolan på längre sikt. De många verktyg som staden förfogar över ska användas i det brottsförebyggande arbetet.

Det handlar bland annat om att erbjuda stöd i föräldraskapet. Lika viktiga är de tidiga insatser för att fånga upp barn och unga genom samverkan mellan förskola, skola, fritidsverksamheter, föräldrar, socialtjänst och polis och i det uppsökande sociala arbetet. Öppenvårdsinsatser gentemot unga och deras familjer är centrala. Det är även det stöd till de som vill lämna en kriminell livsstil. En första kontakt med staden ska ske inom 24 timmar för den som vill hoppa av. Det ska finnas tillräckligt med avhopparverksamhet och sociala insatsgrupper för unga som vill lämna kriminalitet för att möta behoven. Det lokala trygghetsarbetet i stadsdelsnämnderna behöver uppvärderas. Det är lokalt som kunskapen om behov och utmaningar finns. Samverkan med polisen, kriminalvården och civilsamhället är angeläget och ska intensifieras.

Trygghet och jämlikhet hänger tätt samman och förutsätter oftast varandra. Med den kunskapen ska stadens trygghets- och säkerhetsarbete vila på de två benen situationell prevention och social prevention.

Det offentliga rummet tillhör alla. Alla ska kunna känna sig trygga överallt. Stockholms stad ska öka den upplevda tryggheten och samtidigt verka för att försvåra och förhindra att faktiska brott sker i det offentliga rummet. Trygghetsinvesteringar i den offentliga miljön ska fortsätta och öka.

Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt

I Stockholm ska alla kunna älska den de vill och vara den de är. Här hissas regnbågsflaggan under Pridefestivalen och mötesplatser för hbtqi-personer oavsett ålder eller funktionalitet främjas. Staden arbetar förebyggande mot sexuellt våld. De nationella minoriteternas rättigheter stärks genom ökad kunskap och praktisk handling, i nära dialog med representanter för respektive minoritetsgrupp. Det handlar bland annat om att säkerställa rätten till modersmålsstöd i förskolan och att erbjuda äldreomsorg på olika minoritetsspråk. Rasism ska motverkas och staden ska under stadens nya program för mänskliga rättigheter ta fram en övergripande handlingsplan mot alla former av rasism.

Stockholm ska vara en stad där alla behövs och där alla kan delta. Personer med funktionsnedsättning ska kunna vara fullt delaktiga i alla delar i samhället. Staden ska intensifiera arbetet med tillgänglighetsanpassningar i alla delar av stadsmiljön och ett funktionshinderperspektiv ska integreras i alla stadens verksamheter.

Jämställdheten mellan kvinnor och män ska öka. Osakliga löneskillnader ska bekämpas, sexuella trakasserier med full kraft motverkas och otrygga anställningsformer minska. Stadens verksamheter ska bidra till ökad jämställdhet och staden ska löpande analysera den egna verksamheten utifrån hur den kommer män och kvinnor till del.

Stockholm ska utveckla sitt demokratiarbete och invånarnas demokratiska delaktighet ska öka. Invånarnas och civilsamhällets möjlighet att bygga kunskap, nätverk och stärka demokratiarbetet ska främjas av staden. Medborgardialoger och medborgarbudget är exempel på verktyg som ska användas för att ta vara på stockholmarnas synpunkter, förslag och upplevelser. Hanteringen av medborgarförslag ska förbättras och medborgarkontoren utvecklas.

Stockholm ska möta framtidens utmaningar genom en effektiv organisation. En del är att skapa starkare stadsdelsnämnder som får större kraft avseende att exempelvis jobba trygghetsskapande. Stadsdelsnämnderna ska påverka och utveckla det lokala området med grund i vad invånarna ser som viktiga uppgifter och utifrån medborgardialoger.

Stadens facknämnder ska i högre utsträckning anpassa organisation och arbetssätt efter stadsdelsnämndernas behov och geografi.

Ett starkt barnperspektiv är nödvändigt för att bygga hållbara samhällen idag och inför framtiden. Barn och unga ska ha tillgång till natur och möjligheter till rörelse och rekreation, oavsett var i staden de bor. Staden ska vara lyhörd för barn och ungdomars åsikter och inflytande. Viktigare beslutsdokument, inklusive stadens budget, ska som regel inkludera en barnkonsekvensanalys.

Människor som flyr från krig och förtryck ska kunna finna skydd i vår stad. Vi ska säkerställa ett flyktingmottagande som snabbt kan anpassas för att möta behoven. Staden ska ge goda förutsättningar för nyanlända att snabbt etablera sig genom skola, jobb och bostad och genom möjligheter att knyta kontakter via föreningsliv och aktiviteter.

I Stockholm ska invånarna garanteras en hög nivå på välfärden och livskvaliteten. Staden ska därför arbeta utifrån idén om 15-minutersstaden. Genom att satsa på en nära stad där alla stockholmare har tillgång till en lättfungerande vardag ska staden bidra till att bygga ett starkt lokalsamhälle.

I Stockholm finns förutsättningar för ett starkt civilsamhälle och ett rikt kulturliv. Samarbetet med civilsamhället ska stärkas och utvidgas till att till omfatta ytterligare områden. Fler kultur- och samlingslokaler ska öppnas för allmänheten, bland annat genom att tillgängliggöra skollokaler och idrottshallar på kvällar och helger till stadens idrotts- och föreningsliv.

Stockholm ska vara en stad som präglas av internationellt samarbete. I den urbana storstaden möts människor från olika delar av världen. Genom möten människor emellan blir Stockholm och stockholmarna rikare, såväl materiellt som kulturellt. Stockholms stad ska därför i sin verksamhet bejaka mångfald och kontakter över nationsgränser.

Stockholm ska vara en stad som ligger i internationell framkant när det gäller öppenhet, rättigheter, miljö- och klimatarbete och sociala värden. Stockholm ska vara en stark röst som visar en väg bort från hat, hot och misstro. Vi ska stärka det internationella arbetet och värna Stockholms anseende i världen. Samarbetet med andra huvudstäder och med EU:s institutioner och organisationer ska främjas.

Sverige och Stockholm är en del av en väl integrerad europeisk och global marknad. Det bidrar till jobb och tillväxt i Stockholm. Staden ska därför understödja internationella samarbeten som bidrar till ökad handel, kulturella utbyten samt kunskap och forskning. Stockholm ska aktivt opinionsbilda för öppenhet mellan människor och för ett ökat internationellt samarbete mot de idéströmningar som vill begränsa kontakter och utbyten över nationsgränser.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområden

I denna budget för 2024 med inriktning för 2025 och 2026 fastslås tre inriktningsmål för stadens verksamheter. Under respektive inriktningsmål fastslås mål för verksamhetsområdena enligt nedan:

1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden
 - 1.1. Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid
 - 1.2. Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan
 - 1.3. Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst
 - 1.4. Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet
 - 1.5. Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv
2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning
 - 2.1. Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring
 - 2.2. Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar
 - 2.3. Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar
 - 2.4. Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer
3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla
 - 3.1. Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd
 - 3.2. I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb
 - 3.3. I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med
 - 3.4. Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb
 - 3.5. Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden
 - 3.6. Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser
 - 3.7. Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt

Förutsättningar

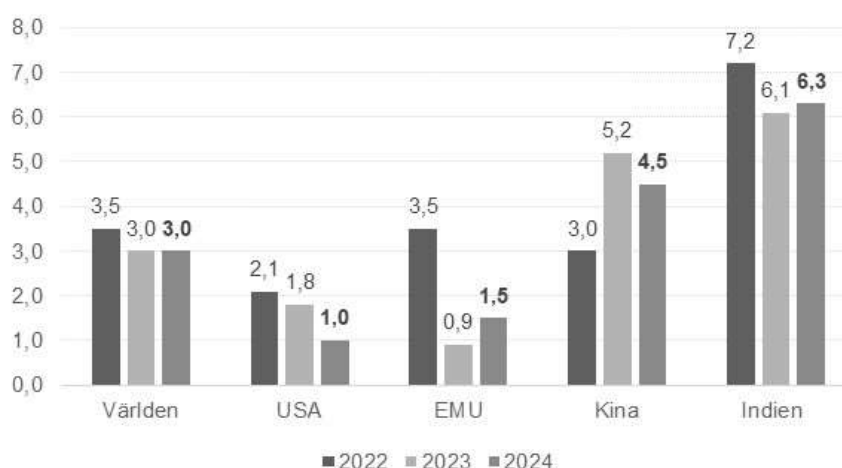
Samhällsekonomiska förutsättningar

Svag global tillväxt 2023

Tillväxten i världsekonomin har saktat in och väntas bli lägre under år 2023 jämfört med 2022. Flera faktorer som hög inflation, stigande räntor och det ryska kriget i Ukraina ligger bakom nedgången. Internationella valutafonden, IMF, bedömer i prognosen från juli 2023 att den globala tillväxten blir 3,0 procent 2023 att jämföra med 3,5 procent 2022 och 6,3 procent 2021. Även under år 2024 väntas tillväxten hamna på cirka 3,0 procent, vilket är lägre än det historiska genomsnittet på drygt 3,4 procent.

IMF bedömer att den globala inflationen kommer att falla från 8,7 procent 2022 till 6,8 procent 2023 och 5,2 procent 2024. Kärninflationen väntas dock ligga kvar långt över centralbankers målnivåer och kampen mot inflationen är ännu inte över enligt IMF, men räntetoppen kan snart vara nådd.

IMF:s prognoser: BNP-tillväxt (procent)



Källa: IMF World Economic Outlook juli 2023

Svensk ekonomi går in i en lågkonjunktur som består 2024

Den svenska ekonomin bedöms gå in i en lågkonjunktur år 2023 som består även år 2024. Under andra kvartalet 2023 minskade Sveriges BNP med 1 procent, jämfört med andra kvartalet 2022. Nedgången förklaras framför allt av minskad varuexport och lagerinvesteringar, men även av minskad hushållskonsumtion. Hög inflation och höjda räntor har slagit hårt mot de svenska hushållen som dragit ned på konsumtionen. Det är också tydligt att efterfrågan på bostäder minskat kraftigt. Preliminär statistik från SCB visar att 14 550 lägenheter började byggas under första halvåret 2023. Det är en minskning med 57 procent jämfört med samma period 2022, då 33 805 lägenheter påbörjades. Tillsammans med en vikande omvärldsefterfrågan gör detta att Konjunkturinstitutet beräknar att BNP minskar med nära 1 procent i år. Detta ligger även i linje med Finansdepartementets bedömning från augusti. Lågkonjunkturen har ännu inte slagit igenom på arbetsmarknaden, men antalet sysselsatta väntas minska de närmaste kvartalen och arbetslösheten öka till 8,4 procent nästa år. KPIF-inflationen fortsätter att minska framöver och under det andra halvåret 2024 förväntas den ligga tydligt under Riksbankens inflationsmål.

Utvalda nyckeltal, årlig procentuell förändring resp. procent, KI augusti

| | Genomsnitt 1994-2021 | 2022 | 2023 | 2024 |
|-----------------------------------|-------------------------|------|------|------|
| BNP | 2,6 | 2,8 | -0,9 | 1,2 |
| Sysselsättning | 0,8 | 2,7 | 1,4 | -0,3 |
| Arbetslöshet 15-74 år | 8,0 | 7,5 | 7,7 | 8,4 |
| KPIF (inflation) | 1,6 | 7,7 | 6,1 | 1,8 |
| Styrränta* | 2,2 | 2,5 | 4,0 | 2,8 |
| Offentligt finansiellt sparande** | -0,4 | 0,8 | -0,2 | -1,2 |

Källa: Konjunkturuppdatering augusti 2023, Konjunkturinstitutet

Förklaring: *Vid årets slut, **Procent av BNP

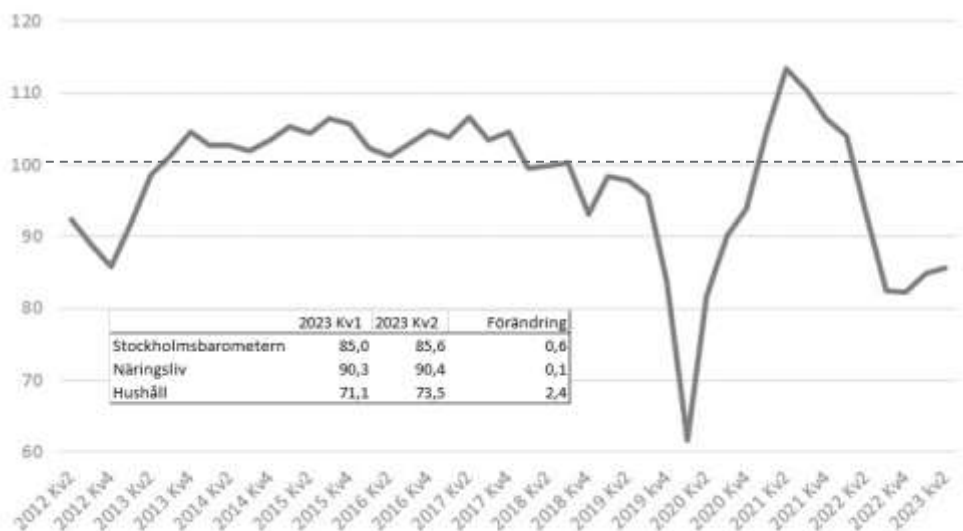
Konjunkturläget i Stockholm är fortsatt svagt

Även konjunkturläget i Stockholm är svagt. Handelskammarens Stockholmsbarometer som mäter både hushållens och näringslivets syn på ekonomin ökade något under det andra kvartalet 2023, från 85,0 till 85,6. Ökningen är dock marginell och stämningsläget i Stockholmsekonomin är fortsatt mycket svagare än det historiska genomsnittet på 100.

Konfidensindikatorn för näringslivet var i princip oförändrad under det andra kvartalet 2023, med en helt marginell uppgång från 90,3 till 90,4. Stämningsläget i näringslivet är därmed fortsatt sämre än normalt. Handeln (med undantag för livsmedelshandeln) är den bransch som går svagast. Konfidensindikatorn för byggbranschen sjönk något från 91,5 till 89,4 till följd av en svag orderingång, färre nya byggprojekt än tidigare och fallande nyproduktion. Stämningsläget hos hushållen är fortsatt mycket pessimistiskt och historiskt lågt, trots att hushållens konfidensindikator ökade något till 73,5. Stockholmsarna är högt belånade och räntehöjningarna märks i familjernas ekonomi.

Stockholmsbarometern, 2012 till och med andra kvartalet 2023

Diagrammet, Stockholmsbarometern, nedan visar hur hushåll och företag bedömer det ekonomiska läget. Värdet runt 100 betyder att konjunkturläget är normalt.



Källa: Stockholms Handelskammare i samarbete med Konjunkturinstitutet.

Arbetsmarknaden väntas försvagas något

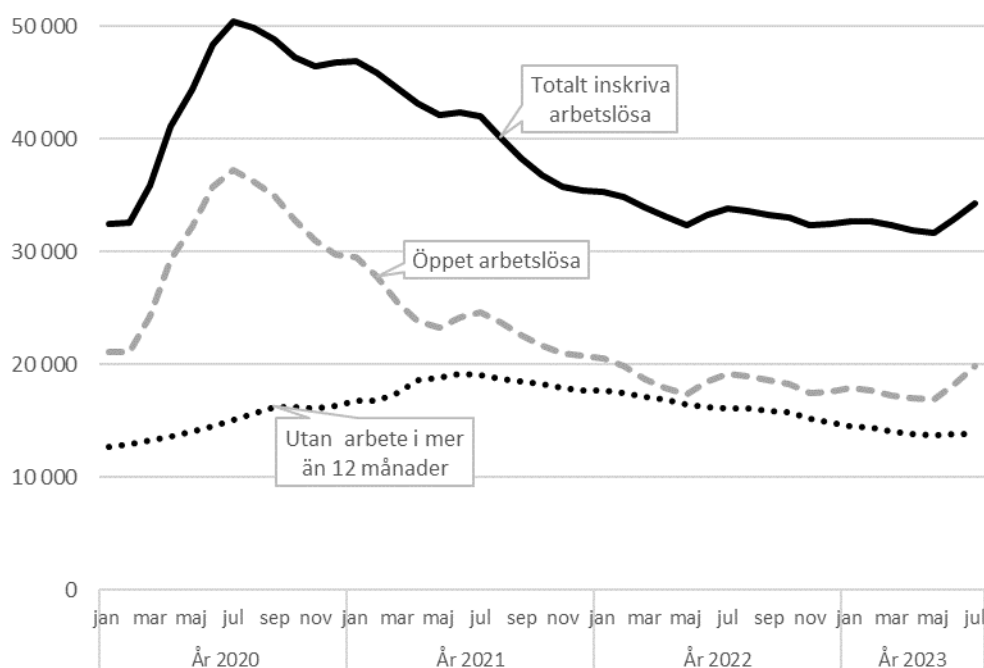
Trots det osäkra omvärldsläget har läget på arbetsmarknaden varit stabilt fram till hösten 2023. Sedan sommaren 2020 har arbetsmarknaden återhämtat sig efter pandemin och den öppna arbetslösheten var i juni 2023 på den lägsta nivån sedan mars 2009.

Arbetsförmedlingens senaste bedömning är dock att arbetslösheten kommer att öka under andra halvan av 2023 och under första halvåret 2024, men att bristen på personal i många branscher väntas bestå. Utvecklingen på arbetsmarknaden varierar dock mellan regioner. I norra Sverige har arbetslösheten minskat mest från redan låga nivåer jämfört med i fjol, bland annat till följd av de stora industrisatsningarna. I Stockholms län liksom södra Sverige är nedgången i arbetslösheten betydligt mindre. Här finns en stor privat tjänstesektor som är mer känslig för minskad konsumtion.

Andelen arbetslösa (16-65 år) som andel av arbetskraften var 6,0 procent i Stockholms stad under det andra kvartalet 2023, vilket är en minskning med 0,3 procentenheter jämfört med motsvarande period 2022. I Sverige som helhet var arbetslösheten 6,2 procent andra kvartalet 2023.

Arbetslösheten bland unga har minskat under 2023. I juli var cirka 2 800 ungdomar (18-24 år) i Stockholms stad inskrivna som arbetslösa. Det motsvarar en arbetslöshet på 6,6 procent. I juli för ett år sedan var arbetslösheten bland unga 7,1 procent.

Utveckling av arbetslösheten i Stockholms stad



Källa: Arbetsförmedlingen

Långtidsarbetslösheten är en fortsatt utmaning

Långtidsarbetslöshet är en stor utmaning på Stockholms arbetsmarknad liksom i hela Sverige och andelen långtidsarbetslösa ökade under pandemin. Under det andra kvartalet 2023 utgjorde de som varit utan arbete i minst 12 månader nästan hälften av det totala antalet inskrivna arbetslösa i Stockholms stad. Under 2023 har dock antalet arbetslösa i 12 månader eller mer minskat med drygt 2 000 personer till knappt 14 000. Trots minskningen bedömer Arbetsförmedlingen att det finns en stor risk för att den höga andelen långtidsarbetslösa biter sig fast och att den kan öka igen om arbetslösheten ökar generellt. Av de arbetslösa saknar varje fjärde person gymnasieutbildning och drygt hälften är utrikesfödda.

Långtidsarbetslösheten påverkar stadens verksamheter och ekonomi på flera sätt. Dels påverkas skatteunderlaget genom lägre skatteintäkter och dels påverkas kostnaderna för ekonomiskt bistånd. Samtidigt är bristen på arbetskraft en utmaning för tillväxten i Stockholm. Personer med kort utbildning behöver studera vidare för att stärka sin position på arbetsmarknaden och fler behöver utbilda sig inom bristyrken. Det är också viktigt att fler av Stockholms unga fullföljer en gymnasieutbildning. Erfarenheten visar att de som inte klarar sina gymnasiestudier, riskerar att långvarigt hamna utanför arbetsmarknaden och har svårt att ta sig tillbaka till utbildning.

Sysselsättningen ökade

Antalet sysselsatta i åldern 15–74 år uppgick till 569 000 personer i Stockholms stad andra kvartalet 2023. Det är en ökning med 8 000 personer jämfört med föregående kvartal. Sysselsättningsgraden ökade med 1 procentenhet och uppgick till 75,8 procent, vilket kan jämföras med snittet i riket som ligger på 68 procent. Bland kvinnor ökade sysselsättningsgraden i Stockholms stad med 1,2 procentenheter till 74,5 procent och för män ökade den med 0,9 procentenheter till 77,1 procent.

Budgetens finansiering

Skatteunderlagsutvecklingen

Stadens finansiering bygger till övervägande del på skatteintäkter. Storleken på dessa beror i sin tur på såväl stadens som rikets skatteunderlag och på det kommunala utjämningsystemet. Prognosen för stadens finansiering baseras på Sveriges kommuner och regioners (SKR) skatteunderlagsprognos. I tabellen nedan redovisas SKR:s skatteunderlagsprognos från den 24 augusti och regeringens prognos från budgetpropositionen.

Olika skatteunderlagsprognoser

Procentuell förändring

| | 2022 | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 | 2022–2026 |
|--------------|------|------|------|------|------|-----------|
| SKR aug 2023 | 5,7 | 4,9 | 3,8 | 5,0 | 4,8 | 26,6 |
| BP sep 2023 | 5,7 | 4,6 | 3,3 | 4,2 | 5,0 | 25,0 |

Källa: Regeringen, Sveriges Kommuner och Regioner.

Arbetsmarknaden har utvecklats starkt under det första halvåret 2023 och likaså lönesumman. SKR bedömer att skatteunderlaget växer snabbt i nominella termer under perioden 2023–2026, i genomsnitt med 4,6 procent per år. SKR:s prognos visar en högre skatteunderlagstillväxt än den prognos regeringen presenterar i budgetpropositionen för år 2024. Främst på grund av att regeringen prognostiserar en svagare utveckling av antalet arbetade timmar.

Trots den goda nominella utvecklingen urholkas kommunernas köpkraft, det vill säga det reala skatteunderlaget, drastiskt enligt SKR:s beräkningar. I år beräknas det minska med 2 procent, och under perioden 2023–2026 växer skatteunderlaget med 1,3 procent per år i reala termer, att jämföra med de senaste tio årens genomsnitt på 1,6 procent.

Förutom att priser och löner stiger och därigenom påverkar kostnaderna för verksamheten ökar pensionskostnaderna, främst till följd av prisbasbeloppets förändring.

Det reala skatteunderlaget minskar

Procentuell förändring

| | 2022 | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 |
|--------------------------|------|------|------|------|------|
| Nominellt skatteunderlag | 5,7 | 4,9 | 3,8 | 5,0 | 4,8 |
| Prisökning | 4,4 | 6,9 | 3,7 | 0,3 | 2,2 |
| Realt skatteunderlag | 1,7 | -2,0 | 0,1 | 4,7 | 2,5 |

Källa: Skatteverket och Sveriges Kommuner och Regioner.

Skatteunderlagets utveckling under kommande år kan inte förväntas räcka till att finansiera en ökande kommunal verksamhetsvolym i samma utsträckning som under den senaste tioårsperioden.

Budgetpropositionen 2024

I regeringens budgetproposition finns förslag om reformer på 39 miljarder kronor. Tyngdpunkten ligger på att bekämpa inflationen och att stötta hushållen och välfärden. Viktigast för kommunerna är förslaget om en permanent ökning av de generella statsbidragen till kommuner och regioner med 10 miljarder kronor årligen, varav 7 miljarder kronor går till kommunerna och 3 miljarder kronor till regionerna. För Stockholms stad innebär det ett tillskott på cirka 656 miljoner kronor. Enligt SKR kommer tillskotten dock inte att täcka de beräknade underskotten i kommuner och regioner år 2024 till följd av den höga inflationen.

Inom skolans område läggs förslag om riktade statsbidrag till bland annat till fler platser i yrkesvux, bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor för lärare i skolor med socioekonomiska utmaningar och åtgärder som stärker kunskapsutvecklingen inom förskoleklass, grundskola och fritidshem. Budgetpropositionen innehåller även förlängningar av tidigare satsningar som berör kommunerna, vilket innebär fortsatt riktade statsbidrag till vård, omsorg och skola. Inom klimatområdet görs satsningar för att främja en ökad elektrifiering samtidigt som skatten på bensin och diesel sänks och även reduktionsplikten. Utsläppssökningen som väntas med regeringens nuvarande politik påverkar Stockholms stads möjligheter att nå uppsatta miljömål.

Kommunkoncernens investeringar

Det osäkra ekonomiska läget i omvärlden och den kraftiga kostnadsutvecklingen innebär att staden tydligt behöver prioritera investeringsprojekt som måste genomföras medan övriga projekt behöver avvakta ett stabilare läge. Därutöver behöver staden prioritera hårt bland investeringarna för att upprätthålla en hög grad av egenfinansiering över de närmste åren för att begränsa kommunkoncernens skuldökning. Ökade verksamhetsresultat, inkomster från försäljning av mark i stadsutvecklingsområden och avyttringar av icke strategiska tillgångar som inte behövs för stadens verksamhet är ytterligare medel för att möjliggöra en fortsatt hög investeringstakt med en hållbar egenfinansieringsgrad.

Stockholm har en målsättning om att bli en klimatpositiv stad till år 2030 och stadens höga ambitioner om en hållbar tillväxt måste beaktas i all stadsutveckling.

En viktig förutsättning för att stockholmarna ska kunna bli fler är att nya bostäder och arbetsplatser byggs samt att infrastrukturen underhålls och utvecklas. Stadens höga ambitioner utmanas av det ekonomiska läget med hög inflation och ökade räntenivåer.

Det långsiktiga målet i Stockholms stad är att skapa förutsättningar för att 140 000 bostäder byggs till år 2035. En konsekvens av bostadsutvecklingen och stadens tillväxt är investeringar i gator, parker, natur, idrottsanläggningar förskolor, skolor, gruppboenden och äldreboenden. Därtill ska investeringar i energieffektiviseringar,

lösningar som minskar stadens klimatpåverkan och klimatanpassningsåtgärder samt reinvesteringar i befintliga anläggningar och fastigheter genomföras.

Staden har stora åtaganden för medfinansiering av ett antal statliga infrastrukturprojekt med syfte att kunna genomföra angelägna satsningar på väg- och spårtrafiken i Stockholm. Det är ett led i stadens långsiktiga planering för samhällsutvecklingen som innebär att Stockholm ska bli tätare och mer sammankopplat.

Framtida investeringar och investeringsstrategi

De stora investeringsvolymerna, det rådande omvärldsläget med påföljande kostnadsutveckling samt förändringar i befolkningsprognosen kräver tydligare prioriteringar av respektive nämnd och bolagsstyrelse samt en utvecklad kostnadsstyrning i projekten i syfte att begränsa investeringsutgifterna och öka lönsamheten så mycket som möjligt. En hårdare prioritering i tid, ambition och omfattning av stadens investeringsprojekt kan bli nödvändig eftersom de finansiella resurserna under planperioden är begränsade samtidigt som kostnadsläget riskerar vara högt. En kommunkoncernövergripande samordning av prioriteringsarbetet för investeringsprojekt ska vidare utvecklas av berörda nämnder och bolagsstyrelser.

Den av kommunfullmäktige fastställda investeringsstrategin (bilaga 3 i budget 2023) har legat till grund för nämndernas och bolagsstyrelsernas 5-åriga investeringsplaner inför budget 2024. Nämndernas planerade investeringsprojekt över 50 mkr har samlats, kategoriserats och prioriterats utifrån beslutskriterier som måluppfyllelse, lönsamhets- och/eller resultatpåverkan, driftkostnadskonsekvenser, projektrisk, projektberoenden samt prioritering i tid. En hårdare prioritering kan innebära att vissa projekt behöver senareläggas och att prioritering inom och mellan projekt kommer behövas i syfte att dels hålla beslutad investeringsbudget för respektive nämnd/bolagsstyrelses samlade projektportfölj och dels beslutade projektbudgetar för respektive projekt. Fattade genomförandebeslut ska hållas. Därutöver kan verksamhetskritiska åtgärder behöva prövas för att motverka förskjutningar och kostnadsökningar. Som exempel kan nämnas samordning av upphandlingar, och viss lagerhållning av insatsvaror. En ökad samverkan mellan kompetenser i projekt- och inköpsprocessen i vissa strategiska upphandlingar kan bidra till detta, liksom ett starkare samarbete mellan nämnder och bolagsstyrelser.

En hållbar investeringstakt beror både på storleken på investeringsutgifterna, och tidplanen för genomförandet och när utgifter respektive inkomster faller ut samt i vilken grad investeringarna finansieras med egna eller lånade medel. Därför är det viktigt att tidigt i projektprocessen, redan vid utredningsbeslut, översiktligt bedöma lönsamhetspotentialen i investeringsprojekten. Lönsamheten i stadens exploateringsprojekt är avgörande för hur många icke lönsamma projekt staden kan genomföra.

Staden bör prioritera områden för bostadsexploatering där det finns eller investeras i infrastruktur lösningar och service. Detta innebär en god ekonomisk hushållning, eftersom redan gjorda investeringar i väg- och ledningsnät, kommunikationer och till viss del även anläggningar för social- och kommunal service kan nyttjas av flera stockholmare.

Finansieringsstrategi

Det investeringsutrymme som investeringsstrategin tar sin utgångspunkt i är det långsiktiga ekonomiska utrymmet som medges utan att befintlig verksamhet och utveckling utifrån angelägna behov ska behöva begränsas. Syftet med en finansieringsstrategi är bland annat att ange riktlinjer för hur investeringsverksamhetens

ekonomiska konsekvenser ska styras och följas upp utifrån målsättningen om en god ekonomisk hushållning.

En viktig förutsättning för att Stockholm ska kunna genomföra investeringsplanen med god finansiell styrka kommer att vara balansen mellan egen finansiering och upplåning. Investeringar och reinvesteringar i till exempel trafikinfrastruktur, idrottsanläggningar och verksamhetsfastigheter genererar inga direkta intäkter för staden, men däremot ökade drift- och kapitalkostnader. Sådana investeringar ska därför i huvudsak vara egenfinansierade. Stadens ersättningsinvesteringar ska finansieras med egna medel för att stadens ekonomi inte belastas av ökade räntekostnader. Målsättningen för investeringsverksamheten i staden är 100 procent egenfinansiering.

Investeringar som kräver nyupplåning har en långsiktig påverkan på stadens finansiella ställning och soliditet. I och med att stadens kreditbetyg, upplåningskostnad, och på sikt låneutrymme, är beroende av att staden kan uppvisa starka finansiella nyckeltal kan det därför vara nödvändigt att prioritera även bland lönsamma investeringar. Det kan innebära att även lönsamma investeringar i vissa fall kan behöva senareläggas för att bibehålla finansiell stabilitet. Lånefinansierade investeringar som genererar intäkter som täcker kostnaderna för drift, avskrivningar och ränta belastar resultaträkningen under genomförandet men inte över längre tid. Staden ska kontinuerligt fortsätta pröva hur finansieringen av investeringar kan ske mest ändamålsenligt i syfte att få bästa möjliga kreditvillkor.

Nämndernas investeringar

Merparten av stadens investeringar avser beredande av mark och infrastruktur som gör det möjligt att bygga bostäder. Nämndernas planerade investeringsprojekt är grunden till nämndernas totala investeringsplan som fastställs i denna budget (se bilaga 3). Exploateringsnämnden, fastighetsnämnden och trafiknämnden visar fortsatt höga investeringsnivåer, bland annat för att skapa förutsättningar för att uppnå kommunfullmäktiges bostadsmål om 140 000 bostäder som ska byggas mellan 2010 och 2035. Prioriteringar, förstärkt samverkan, god projektstyrning och hög kostnadsmedvetenhet i investeringsverksamheten är avgörande för budgethållning och ekonomisk stabilitet i genomförande samt långsiktig drift och förvaltning. Inkomsterna från markförsäljningar i samband med exploatering är betydelsefulla för stadens investeringsverksamhet och bedöms uppgå till betydande belopp. Behovet av ersättningsinvesteringar i stadens byggnader och anläggningar är stort och flera reinvesteringsprogram med syfte att säkerställa funktionen i stadens infrastruktur pågår. Cirka en fjärdedel bedöms utgöra ersättningsinvesteringar och resten strategiska investeringar. Det finansiella läget och kostnadsutvecklingen innebär att ett samordnat arbete med prioriteringar måste utvecklas och förstärkas.

Bolagens investeringar

Bolagskoncernens investeringsverksamhet är koncentrerad till fastigheter och infrastruktur. Under de närmsta åren består investeringarna främst av nyproduktion av bostäder, investeringar i pedagogiska lokaler och investeringar hos Stockholm Vatten och Avfall AB. Bolagskoncernen planerar för investeringar om totalt cirka 40 mdkr under den närmsta treårsperioden. De stora investeringsvolymerna kräver noggrann styrning och uppföljning av projekten. God ekonomistyrning är en förutsättning för ekonomisk stabilitet och att planerade projekt genomförs med rimliga avkastningskrav. Nödvändiga ersättningsinvesteringar får inte trängas ut av nyproduktionsprojekt.

Den höga investeringsvolymen förutsätter en rimlig och långsiktig avkastning. Ett starkt resultat tillsammans med optimerat driftnetto bidrar till detta. Det innebär också att självfinansieringsgraden på sikt ökar, vilket är nödvändigt för en långsiktigt hållbar ekonomi.

Stockholm Vatten och Avfall AB:s projekt SFA, Stockholms Framtida Avloppsrening, är det enskilt största projektet. Stockholm Vatten och Avfall AB har även ett flertal större investeringar inom andra områden, bland annat i ny sorteringsanläggning, befintligt ledningsnät och i utbyggnad av exploateringsområden.

Medfinansiering

För att kunna genomföra angelägna satsningar på väg- och spårtrafiken i Stockholm är staden medfinansierare i ett antal stora statliga och regionala infrastrukturprojekt. Medfinansiering av nya projekt ska endast ske i undantagsfall. Ansvarig huvudman ska bära sina egna investeringar. Kvarvarande beslutade åtaganden för staden uppgår sammanlagt till cirka 11 mdkr exklusive framtida återbetalningar. Inkluderas återbetalningar av förskottade bidrag uppgår de totala åtagandena till 6 mdkr netto exklusive index fram till år 2035. Utbetalningarna till dessa minskar det kassaflöde som finns tillgängligt för finansiering av stadens egna investeringar. En finansiell förutsättning för medfinansiering av statlig och regional infrastruktur är att den kan ske med egna medel.

Utbetalningarna till medfinansiering beräknas under perioden 2024-2028 uppgå till cirka 9,5 mdkr, varav drygt hälften avser medfinansiering och förskottering för utbyggnad av tunnelbanan inom ramen för Stockholmsförhandlingen. I beloppet ingår även utbetalningar för kollektivtrafikobjekten i Sverigeförhandlingen; Tunnelbanan Älvsjö-Fridhemsplan, Roslagsbanan till City och Spårväg syd. Övriga stora projekt är Tvärbana Norr Kistagrenen och bussterminalen vid Slussen.

Ytterligare avsättning om cirka 600 mnkr kvarstår avseende förstärkning och förnyelse av elnätet i Stockholmsregionen inom projekt Stockholms Ström.

Extern finansiering

Stockholm har, efter ansökan, valts ut som en av 100 klimatstäder i EU:s satsning på Klimatneutrala städer till 2030. Det innebär en möjlighet att teckna ett klimatkontrakt med EU-kommissionen som ger ökade möjligheter att genomföra stadens klimathandlingsplan samt ökade möjligheter till samarbeten med andra utvalda städer, innovation och finansiering. Staden ska aktivt söka extern finansiering genom bidrag från staten och EU. I den gröna omställningen ges möjligheter till statlig finansiering genom återstartsarbetet och Klimatkontrakt 2030. I de stora infrastrukturprojekt som syftar till ett klimatneutralt Europa år 2050 kan större EU-finansiering sökas inom ramen för bland annat European Green Deal Call och Climate City Contract. Innan investeringsmedel beviljas från staden ska möjliga alternativa finansieringskällor från staten respektive EU prövas.

Krav på god ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning

Sedan 1992 års kommunallag trädde ikraft har kommuner haft krav på sig att verksamheten ska bedrivas enligt god ekonomisk hushållning. Under år 2000 tillkom balanskravet och under 2013 infördes en möjlighet att använda en resultatutjämningsreserv. Samtliga delar av regelverket ska årligen följas upp i årsredovisningens förvaltningsberättelse. Regeringen gav i april 2022 en parlamentarisk kommitté i uppdrag att göra en bred översyn av det kommunalekonomiska utjämningsystemet. I maj 2023 överlämnade regeringen en proposition till riksdagen utifrån förslagen i betänkandet *En god kommunal hushållning (SOU 2021:75)*. Det föreslås att kommunallagens reglering om god ekonomisk hushållning bibehålls, vilket innebär att långsiktiga riktlinjer och finansiella mål kvarstår. Enligt förslaget avvecklas resultatutjämningsreserv och resultatreserv införs. Det ger möjlighet för kommunerna att reservera medel för att uppnå en god ekonomisk hushållning. Resultatreserven får

uppgå till högst fem procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Budgeten ska även innehålla en redogörelse för ekonomin under budgetåret i de kommunala koncernföretagen.

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige gör bedömningen att stadens riktlinjer för god ekonomisk hushållning utgörs av kommunfullmäktiges mål, indikatorer samt ett flertal dokument i kommunfullmäktiges budget, bland andra *Regler för ekonomisk förvaltning* (bilaga 8) samt *Stockholms stads investeringsstrategi* (bilaga 9). Stadens konjunkturärende utgör därutöver underlag för den långsiktiga planeringen.

Finansiella mål av betydelse för god ekonomisk hushållning

Stockholms stad står de kommande åren inför utmaningar som en hög nivå på investeringarna och kraftigt ökade behov till följd av befolkningsförändringar. God ekonomisk hushållning är en förutsättning för att staden i framtiden ska klara av att möta de krav som morgondagens stockholmare ställer på en effektiv användning av skattebetalarnas pengar för att klara behovet av bland annat vård, skola och omsorg. Därför innehåller budgeten mål för verksamhet och ekonomi samt riktlinjer av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Målen för verksamhet och ekonomi anges i budgetens inledning. Vidare har staden fastställt fem finansiella mål för 2024 som redogörs nedan.

Årets ekonomiska resultat

Årets ekonomiska resultat är det mål som tydligast sammanfattar det ekonomiska läget. Årets resultat kan mätas exklusive jämförelsestörande poster och/eller enligt det kommunala balanskravet. Målet är att stadens ekonomiska resultat enligt balanskravet för år 2024 ska uppgå till minst 0,1 mnkr.

Stadens nettokostnader i förhållande till skatteintäkter

Detta mål visar hur stor del av stadens löpande nettokostnader som finansieras med skatteintäkter. Om nettokostnaderna i förhållande till skatteintäkter överstiger 100 procent kan staden tvingas använda det egna kapitalet till den löpande driftverksamheten. Det långsiktigt hållbara målet är att andelen av stadens löpande driftkostnader som finansieras med skatteintäkter inte ska överstiga 100 procent. På kort sikt kan finansieringen vid särskilda satsningar även ske med ändliga resurser, det vill säga stadens positiva finansnetto och utdelning från bolagskoncernen. Målet är dock att nettokostnaderna inte ska överstiga skatteintäkterna inklusive finansiellt resultat och utdelning.

Stadens soliditet

Soliditet definieras som det egna kapitalet i relation till tillgångarna. Om soliditeten är hög, har tillgångarna i hög grad finansierats av egna medel och graden av lånefinansiering är låg. Ett mål för soliditeten finns både för staden och för kommunkoncernen. För att få en samlad och komplett bild ska detta mål redovisas inklusive samtliga stadens pensionsåtaganden. Soliditeten ska varken för staden eller för kommunkoncernen understiga 34 procent på lång sikt och 30 procent på kort sikt. Soliditeten kan enskilda år understiga 34 procent. Under planeringsperioden kan dock soliditeten kortsiktigt komma att minska på grund av stora åtaganden för byggnation av bostäder och infrastruktur.

Budgetföljsamhet

En god budgetföljsamhet är en förutsättning för en fungerande ekonomistyrning och därmed god ekonomisk hushållning. Budgetföljsamhet mäter hur väl den ekonomiska styrningen fungerar mot givna förutsättningar i budgeten.

Budgetföljsamheten mäts som avvikelse i procent, mellan årets prognoser och utfall, inklusive resultatenheternas resultat och kommunstyrelsens tekniska justeringar. För nämnderna görs uppföljningen totalt för driftbudgeten inklusive kapitalkostnader, disposition/avsättning av resultatenheternas resultat och kommunstyrelsens tekniska justeringar. Målet för budgetföljsamheten är att den före och efter tekniska justeringar inte får överskrida 100 procent.

Prognossäkerhet

Prognossäkerhet beskriver förmågan att bedöma avvikelser under året och att vidta åtgärder för att hålla given budget. Prognossäkerheten mäts som avvikelse mellan årets prognoser och utfall, inklusive kapitalkostnader, disposition/avsättning av resultatenheternas resultat och kommunstyrelsens tekniska justeringar.

Målet är att prognossäkerheten i tertialrapport 2, jämfört med utfallet på helår, ska vara högst +/- 1 procent.

Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser

Stadens nämnder och bolagsstyrelser ska, utöver det som beskrivs under kommunfullmäktiges mål i inledningen samt under respektive verksamhetsområde, nämnd och bolagsstyrelse arbeta enligt kommunfullmäktiges gemensamma direktiv som följer nedan. Nämnder och bolagsstyrelser förutsätts även arbeta i enlighet med gällande stadsövergripande styrdokument, som bland annat framgår i bilaga 12 till kommunfullmäktiges budget, samt övriga anvisningar utfärdade av stadsledningskontoret och Stockholms Stadshus AB.

I de gemensamma direktiven förtydligas kommunfullmäktiges särskilt prioriterade områden där det finns ett stort behov av utvecklade processer och samverkan mellan flera av stadens nämnder och bolagsstyrelser. För att kunna möta de krav dagens och morgondagens stockholmare ställer behöver staden fortsätta att utveckla samverkan som leder till effektivitets- och kvalitetsvinster, även med externa aktörer, såväl nationella som internationella. I arbetet för att Stockholm ska vara en stad för alla är det av vikt att alla nämnder och bolagsstyrelser samverkar för en effektiv och sammanhållen kommunikation och skapar delaktighet hos stadens alla målgrupper.

Långsiktigt hållbar ekonomi och goda förutsättningar för välfärd

Att nämnder och bolagsstyrelser ska hålla tilldelade ekonomiska ramar är självklart och en nödvändighet för att Stockholms stad ska klara välfärdsuppdraget i kombination med en ekonomi i balans. För att nå dit är det lika självklart att nämnder och bolagsstyrelser arbetar systematiskt med planering, uppföljning och analys av både verksamhet och ekonomi. I det arbetet är befolkningsprognosen, som utgör en grund för att bedöma behoven, ett av stadens viktigaste verktyg.

Investeringsprojektens finansiering påverkar stadens ekonomi direkt i form av skuldnivåer och räntekostnader. Investeringsvolymen medför även högre avskrivningar och driftkostnader på längre sikt och i vissa fall även hyreskostnader. Lokalkostnadernas andel av de totala kostnaderna har ökat den senaste femårsperioden, samtliga nämnder och bolagsstyrelser behöver därför bidra till att bromsa denna utveckling.

En fungerande samverkan mellan nämnder och bolagsstyrelser är avgörande för att både säkra en effektiv organisation och hög måluppfyllelse. Det bidrar också till en bättre och samlad kontaktyta mot medborgarna. Centrala facknämnder ska därför stärka sin samverkan med stadsdelsnämnderna och där det är möjligt anpassa sin organisation efter stadsdelsnämndernas geografiska indelning i syfte att stärka den lokala

genomförandeförmågan och skapa enklare och tydligare kommunikationsvägar mellan staden och medborgarna.

Kompetensförsörjning är en av stadens största utmaningar och att staden är ett föredöme som offentlig arbetsgivare är centralt för uppdraget. Genom ett närvarande ledarskap grundat i tillitsbaserad styrning ökar medarbetarnas delaktighet, engagemang och trivsel. Kontinuitet i verksamheterna ska främjas för att höja kvaliteten i verksamheterna och bidra till bättre arbetsmiljö, därför ska lösningar som vikariepooler snarare än inhyrning av personal användas inom välfärdsområdet.

Rätt hanterad ska digitaliseringen bidra till att skapa en bättre välfärd där medarbetare i högre grad kan ägna sin arbetstid åt kärnuppgifterna. Därför ska staden ta till vara på digitaliseringens möjligheter i kvalitetsarbetet och, där så är lämpligt, pröva ny och innovativ teknik. Under de senaste åren har staden tagit stora steg framåt bland annat genom användning av digitala verktyg och nya arbetssätt. Det är viktigt att omhänderta de lärdomar som gjorts och den innovationskraft som finns för att utveckla staden framåt.

Staden ska i ökad utsträckning i upphandling och inköp ställa krav på, och följa upp, viktiga kvalitetsmått som utbildningsnivå, bemanning och yrkesmässig förmåga att leverera det staden beställt. Ökad möjlighet att ställa sociala krav och krav på arbetsrättsliga kontraktsvillkor i nivå med svenska kollektivavtal är en viktig del i utvecklingen av stadens arbete med offentlig upphandling. Miljö- och klimatkrav ska ställas så att det blir möjligt att nå stadens mål om att bli klimatpositiv år 2030 samt bidra till stärkt biologisk mångfald.

Nämnder och bolagsstyrelser ska

- genomföra nödvändiga förändringar för att möta ökade kostnader för välfärdsuppdraget och de ökade investeringsvolymerna som den växande staden kräver
- vid investeringsprojekt beakta påverkan på ekonomi och verksamhet på andra nämnder och bolagsstyrelser som kommer att nyttja eller ansvara för driften av anläggningen
- ha en långsiktig planering för att behålla, utveckla samt rekrytera verksamhetskritisk kompetens. Samtliga nämnder ska upprätta kompetensförsörjningsplaner på 3-5 års sikt
- arbeta för att innehavet av fastigheter och lokaler bidrar till att planerade investeringar kan genomföras med bibehållen finansiell styrka och med låg finansiell risk samtidigt som stadens kapacitet och förmåga att tillhandahålla effektiva och ändamålsenliga verksamhetslokaler utvecklas
- göra en översyn av sina lokalförhyrningar med målsättningen att primärt hyra lokaler i av staden ägda fastigheter
- inte ersätta nya investeringar i egna lokaler med långtidsinhyrningar/leasing av privata aktörer eller liknande lösningar då dessa ofta blir både dyrare för staden och innebär sämre rådighet.
- inte sälja samhällsfastigheter som verksamheterna har behov av på kort och lång sikt
- för att minska kostnadsökningar, pröva till exempel att i högre grad samordna planering och genomförande av upphandlingar och avtalsuppföljning samt viss lagerhållning av material
- söka extern finansiering som erbjuds inom EU:s fonder och program
- säkerställa att gällande sanktionsförfordningar till följd av kriget i Ukraina efterlevs

- säkerställa uppföljning av upphandlad verksamhet, varor och tjänster i syfte att säkerställa avtalad leverans samt motverka alla typer av brottslighet
- säkerställa att samma krav ställs på upphandlad verksamhet som på verksamhet i egen regi, såväl avseende kvalitetskrav som anställningsvillkor, klimat- och miljökrav och andra relevanta krav
- planera för en högre andel välfärdsverksamheter i egen regi i alla geografiska delar av staden
- samråda med kommunstyrelsen inför strategiska innovations- och digitaliseringsprojekt för att säkerställa att utvecklingen inte medför kostnadspåverkan på stadens övriga verksamheter
- arbeta för rätt till heltid och hög andel tillsvidareanställningar
- arbeta för att stadens medarbetare inte utsätts för hot, rasism eller otillbörlig påverkan

En levande och hållbar stad

Stadsutveckling och klimatomställning ska bidra till en levande och hållbar stad för alla stadens invånare, besökare och näringsliv.

Klimatpolitiken handlar om att möta det klimatnödläge världen står inför för att bygga ett starkare och mer hållbart samhälle. Genom stadens klimat- och miljöarbete ska, utsläppen minskas, staden klimatanpassas och den biologiska mångfalden stärkas. Klimatomställningen av transportsektorn är avgörande för Stockholms möjlighet att vara klimatpositivt till år 2030. Elektrifiering, ökad inblandning av biodrivmedel och minskad fordonstrafik är viktiga verktyg för att nå stadens klimatmål. Stockholm ska vara en stad med frisk luft, rent vatten och välmående natur som stockholmarna kan njuta av. Både bullernivåer och plastanvändning ska minska.

Ett högt bostadsbyggande är en av stadens mest prioriterade uppgifter och alla nämnder och bolagsstyrelser ska skapa förutsättningar för stadens målsättning utifrån sina respektive uppdrag och stadens översiktsplan. Bostadsbyggandet ska ske med hänsyn till stadens höga natur- och kulturvärden. Minst hälften av de tillkommande bostäderna ska vara hyresrätter med fokus på rimliga hyror. Fler bostäder med många rum ska byggas för att minska trångboddheten.

För att staden ska utvecklas med större sammanhållning är stadsutvecklingsprojekt i stadens fokusområden av särskild vikt. Fokus Järva är prioriterat och alla nämnder och bolagsstyrelser ska ta ansvar för utvecklingen av området, vilket inkluderar bland annat stadsutveckling, trafik, utbildning och socialtjänst. Stadens investeringar inom olika områden ska prioriteras till ytterstaden och stadens fokusområden. Större utvecklingsprojekt säkerställer ett långsiktigt, stabilt och högt årligt tillskott av bostäder i hela staden samtidigt som mindre och strategiska infill-projekt kompletterar utbudet.

Kompetensförsörjning, bra infrastruktur, en aktiv näringspolitik och ett gott företagsklimat är avgörande för en växande stad och bidrar till fler jobb, tillväxt och därmed förutsättningarna för en ökad välfärd. Stockholm ska vara det självklara valet för en mångfald av företag. Det ska vara enkelt att komma i kontakt med staden och ärenden ska hanteras effektivt, rättssäkert och serviceinriktat.

Konst och kultur är självklara delar av demokratin. Den kan öka förståelsen, sammanhållningen och tilliten i samhället. Kulturlivet i staden bidrar till att göra Stockholm till en attraktiv och levande stad för sina invånare och besökare. Stockholms kulturliv ska därför utvecklas och verksamheter som bibliotek, kulturskola, scenkonst och musikliv stärkas. Stadsdelsnämnder, facknämnder och bolagsstyrelser ska tillsammans bidra till ett levande kultur- och föreningsliv bland unga där närvarande

vuxna spelar en viktig roll. Den fria kultursektorn är satt under attack globalt och i Sverige. I ett sådant läge är det en central uppgift för alla nämnder och bolagsstyrelser att värna och utveckla förutsättningarna för en fri kultur. Det är därför viktigare än någonsin att se till att alla stockholmare har lika möjligheter att ta del av och skapa kultur oavsett var i staden de bor.

En meningsfull fritid är en viktig skyddsfaktor i barn och ungas liv. Stadsdelsnämnder, facknämnder och bolagsstyrelser ska tillsammans bidra till ett levande kultur- och föreningsliv bland unga där närvarande vuxna spelar en viktig roll.

Nämnder och bolagsstyrelser ska

- arbeta utifrån målsättningen att Stockholm ska vara klimatpositivt till år 2030
- bidra till att staden kan säkerställa effektiva processer för en generellt hög takt i bostadsbyggandet och tillkommande samhällsservice
- sträva efter att minska sociala klyftor och att bryta den geografiska segregationen, bland annat genom att arbeta med översiktsplanens fokusområden och strategiska samband
- samverka kring arbetet för en enhetlig och effektiv kommunikation som aktivt bidrar till stadens arbete med Fokus Järva
- bidra till att staden startar och vidareutvecklar större stadsutvecklingsprojekt för blandad bebyggelse som exempelvis Bromma parkstad och Älvsjö-Örby för att säkerställa ett långsiktigt, stabilt och högt årligt tillskott av bostäder
- planera för en mångfald av boende- och upplåtelseformer med låga boendekostnader i hela staden, där minst hälften av det som byggs ska vara hyresrätter
- arbeta för att de allmännyttiga bostadsbolagen ges förutsättningar att ta ett stort ansvar för bostadsbyggandet och att öka genomförandetakten av Stockholmshusen
- i planering och byggande säkerställa behovet av erforderliga lokaler för offentlig service i egen regi, till exempel skolor, förskolor, särskilda boenden och kultur- och idrottslokaler, till rimliga villkor genom förbehåll i markanvisnings- och exploateringsavtal samt detaljplaner
- arbeta med prioritering och tydliggjorda effektivitetsbeting för stadens lokalförsörjning, såväl gällande ekonomi som energieffektivitet
- ha ett koncernperspektiv och ett livscykelperspektiv i lokalplaneringen för att hålla nere investeringsutgifter för kommunkoncernen och dämpa hyreskostnader, i syfte att erhålla en större flexibilitet över tid
- arbeta med att identifiera, prioritera, driva och delta utvecklingsprojekt för fler centrummiljöer i fokusområden
- använda stadens interna återbrukscentrum, Stocket, som ett prioriterat alternativ i samband med inköp av möbler och inventarier till stadens verksamheter
- säkerställa en grundläggande efterfrågan på avskiljning och lagring av koldioxid genom att skapa finansieringsformer och affärsmodeller för en fullskalig anläggning i fjärrvärmesystemet
- installera solceller på stadens fastigheter där det lämpar sig för att öka den lokala elproduktionen
- arbeta med att stärka den biologiska mångfalden och genomföra ekologisk kompensation för värden som går förlorade vid nybyggnation eller anläggningsarbeten
- verka för att utsläppen från transportsektorn ska minska i enlighet med stadens målsättningar
- följa upp och redovisa klimatpåverkan av måltidsverksamheter
- arbeta för ett klimatanpassat Stockholm med fokus på att prioritera och åtgärda skyfallsrelaterade risker och säkerställa att mer gröna ytor och träd finns där

barn och unga vistas, så som till exempel skol- och förskolegårdar, för att skydda mot värmeböljor

- ta fram incitament och styrmedel som gör att all nyetablering i form av bostadsbyggande, kontor, köpcentrum, nöjesetablissemang m.m. planeras för och förses med laddinfrastruktur samt goda förutsättningar för gång, cykel och kollektivtrafik
- öka tillgängligheten till återvinning samt öka andelen insamlat matavfall
- medverka i stadens arbete för att öka Stockholms attraktivitet genom att skapa goda förutsättningar för ett levande och mångfacetterat konst- och kulturliv
- i samhällsplaneringen bidra till att lokaler planeras för kultur och möten mellan människor
- genomföra dialog med stadens invånare i tidigt skede inom planeringsprocesser och stadsutvecklingsarbete i syfte att öka inflytandet och demokratisk förankring
- bidra till Stockholm som en attraktiv plats att starta och driva företag i
- samverka för att säkra framtida kompetensförsörjning genom att efterfråga och tillhandahålla yrkesutbildningar och andra utbildningar som svarar mot Stockholms kompetensförsörjningsbehov
- i ökad utsträckning tillgängliggöra arbetsplatser genom sociala krav i stadens upphandlingar

En trygg och säker stad som håller samman

Stockholm ska vara en stad som håller samman. Att minska klasskillnader och segregation är grundläggande för stadens framtid. Staden ska ge varje stockholmare de bästa förutsättningarna att känna trygghet och utvecklas i vardagen oavsett var i staden de bor.

Alla barn och unga i Stockholm ska ges en bra uppväxt. Ojämligheten i barns uppväxtvillkor ska brytas och barns rättigheter ska stärkas. Alla barn ska ha tillgång till en kvalitativ pedagogisk verksamhet i såväl förskola som skola. Barnkonventionen ska vara en utgångspunkt för alla verksamheter. Stadens resurser ska i större utsträckning fördelas utifrån socioekonomiska faktorer med syfte att verka utjämnande och öka jämlikheten i staden.

Tidiga och kunskapsbaserade insatser ska prioriteras för att varje individ ska få de bästa förutsättningarna genom livet. Skolan är en av de viktigaste skyddsfaktorerna för att barn och unga inte ska hamna i missbruk, kriminalitet eller andra sociala problem. Därför är ett långsiktigt trygghetsarbete tätt sammankopplat med vikten av att alla barn får bra uppväxtvillkor och att alla barn får förutsättningar och stöd för att klara kunskapsmålen. Genom att investera i barnen och deras utveckling läggs grunden för jämlikhet, sammanhållning och trygghet. Den samlade forskningen pekar på att det är de förebyggande insatserna som gör störst skillnad för ett tryggt samhälle med trygga individer.

Att Stockholm är och upplevs som en trygg och säker stad är ett ansvar som sträcker sig över samtliga nämnder och bolagsstyrelser. I ett läge med snabba förändringar och klimatutmaningar samt en komplex hotbild med ett kraftigt försämrat och osäkert omvärldsläge behöver staden fortsatt utveckla förmågan att agera förebyggande och prioritera arbetet med en samordnad och hög krishanteringsförmåga samt förmåga till en starkt civil beredskap. Avgörande i detta sammanhang är en stark kommunal rådighet över viktiga verksamhetsområden. Beredskapen är en gemensam uppgift och får inte privatiseras. En ny struktur och sektorsorganisation inrättas i staden för arbetet med civil beredskap i syfte att skapa en tydlig ansvars- och resursfördelning för frågorna samt för ökad samordning.

Arbetet för att stärka kommunkoncernens trygghetsskapande kapacitet är en prioriterad uppgift innefattandes riktade insatser och åtgärder i den offentliga miljön samt ett omfattande preventivt socialt arbete. Det är angeläget att alla nämnder och styrelser initierar och deltar i relevanta samarbeten med viktiga myndigheter och aktörer såsom Polisregion Stockholm, Region Stockholm, Kriminalvården, näringsliv, akademi och civilsamhälle. Områden i staden med hög brottslighet och otrygghet kräver prioritering av gemensamma åtgärder som identifieras på central och lokal nivå. Staden ska i samverkan med polis och andra nyckelaktörer verka förebyggande för att nå målet om att inte ha något särskilt utsatt eller utsatt område inom Stockholms stad.

Stockholmarnas och civilsamhällets delaktighet och inflytande ska främjas för att skapa tillit till den lokala demokratin och öka förtroendet för stadens nämnder och bolagsstyrelser. Fler barn och unga ska möta gemenskap, utveckling och trygghet. Fler, inte färre, ska delta i idrott, kulturskola och fritidsklubb. Nämnder och bolagsstyrelser ska arbeta aktivt för att möjliggöra för fler barn och unga att delta på jämlika villkor. Idrottsföreningar och andra delar av civilsamhället ska aktivt engageras för att skapa verksamheter som lockar. De mötesplatser som finns i staden i form av fritidsgårdar ska ha bra öppettider och erbjuda ett brett verksamhetsutbud som passar fler barn och ungdomar.

Stadens arbete för att stärka de mänskliga rättigheterna, barns rättigheter och jämställdhet ska fortsatt prioriteras och genomsyra stadens verksamheter. Arbetet är en central del i genomförandet av visionen om ett Stockholm för alla. Den hbtqi-utbildning som tagits fram ska användas av stadens verksamheter. Arbetet med jämställdhetsintegrering och jämställdhetsanalyser ska fortsätta och barnkonsekvensanalyser ska göras. Stockholms stad ska vara ledande i genomförandet av FN:s globala hållbarhetsmål i Agenda 2030. De globala målen grundas på mänskliga rättigheter och kan bara uppnås om delaktighet, ansvarsskyldighet och icke-diskriminering respekteras. Ett systematiskt och sammanhållet arbete med de mänskliga rättigheterna är en förutsättning för att uppnå detta.

Nämnder och bolagsstyrelser ska

- utifrån analys av lokala förutsättningar vidta åtgärder för att minska skillnader i levnadsvillkor och aktivt arbeta för en jämlik tillgång till välfärd och service över hela staden
- delta i samverkan för att stärka barns möjligheter till lika livschanser, barnets bästa ska alltid vara i centrum och finnas med i allt beslutfattande
- förstärka förebyggande sociala insatser baserade på vetenskap och beprövad erfarenhet, inte minst de som riktar sig mot unga i riskmiljöer
- med stöd i lokal lägesbild och analys vidta sociala och situationella brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder utifrån det egna ansvarsområdet
- vidareutveckla och förstärka samverkan med relevanta externa aktörer i trygghets- och säkerhetsarbetet, exempelvis inom ramen för samverkansöverenskommelse med polis samt lokala strukturer för platssamverkan
- säkerställa att tillräckliga åtgärder vidtas för att minska den psykiska ohälsan bland barn och unga
- motarbeta drogmissbruk genom att snabbt ge stöd till de som drabbas och genom att konsekvent och hårt inom sitt verksamhetsområde jobba mot droghandel
- säkerställa att medarbetare i stadens verksamheter arbetar våldsförebyggande utifrån ett normkritiskt förhållningssätt

- fortsätta öka beredskapsförmågan, exempelvis genom att analysera och hantera risker- och sårbarheter samt genom krisledningsplanering, kontinuitetshantering, systematiskt informationssäkerhetsarbete, krigsorganisation samt årliga, obligatoriska krisledningsövningar
- delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap
- utifrån befintlig kunskap och lägesbild utveckla arbetet mot våldsbejakande extremism
- kraftsamla för att motverka välfärdsbrottslighet - i arbetet ingår att se över rutiner, säkerställa kontrollmekanismer, minska antalet underleverantörer samt upprätta egen kapacitet och rådighet
- genom kontroll och uppföljning säkerställa att ekonomiska bidrag eller tillgång till lokaler inte ges till någon aktör som inte står bakom den demokratiska rättsstatens principer, de mänskliga rättigheterna och jämställdhet mellan kvinnor och män
- säkerställa goda villkor för barn och ungas lärande
- fortsatt erbjuda feriejobb som är meningsfulla och erbjuder ett första steg in på arbetsmarknaden
- ta fram arbetsplatser för Stockholmsjobb där anställningarna ska vara möjliga att kombinera med utbildning, vilket är särskilt prioriterat för unga som saknar gymnasiekompetens
- involvera stockholmare i beslut som påverkar deras vardag genom exempelvis medborgardialoger och medborgarbudgetar
- bidra till ett stort utbud av öppen fritidsverksamhet i hela staden
- underlätta civila samhällets verksamhet med målet att Stockholm ska ha landets bästa föreningsklimat
- intensifiera arbetet med att förverkliga de mänskliga rättigheterna, exempelvis genom ett systematiskt arbete mot diskriminering, ett barnrättsperspektiv i beslutsfattande, jämställdhetsintegrering samt ett aktivt och främjande arbete för de nationella minoriteternas rättigheter
- arbeta, såväl som samhällsaktör som arbetsgivare, för att motverka diskriminering och alla former av rasism, inklusive antisemitism, antiziganism, afrofofi, islamofobi, och rasism mot samer.
- säkerställa att alla oavsett funktionsförmåga kan vara delaktiga i samhället och ha tillgång till skydd, stöd och service på jämlika villkor
- arbeta för att fler verksamheter i staden ska genomgå stadens hbtqi-utbildning för ett normmedvetet bemötande
- verka för att uppnå FN:s globala mål för hållbar utveckling och beakta Agenda 2030 i framtagandet av styrdokument - målansvarig nämnd och/eller bolagsstyrelse ska vara drivande för att staden ska uppnå hållbarhetsmålet och samverka brett

Skattesats

För år 2024 föreslås att en kommunal inkomstskatt utdebiteras med kronor 17,98 per skattekrone.

För år 2024 föreslås en utdebitering av begravningsavgiften med 6,5 öre per skattekrone.

Stockholm den 11 oktober 2023

Karin Wanngård

Resultatbudget

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|---|------------------|------------------|------------------|------------------|
| Verksamhetens intäkter | 9 037,1 | 9 472,6 | 9 604,9 | 9 719,6 |
| Verksamhetens kostnader (-) | -58 223,8 | -61 320,7 | -61 518,4 | -61 759,6 |
| Avskrivningar (-) | -2 057,1 | -2 547,9 | -2 715,9 | -3 069,7 |
| Central medelsreserv (-) | | | | |
| Oförutsedda behov | -731,0 | -791,2 | -791,2 | -791,2 |
| Prestationsreserv | -657,5 | -907,7 | -2 926,7 | -3 518,9 |
| Anslagsfinansierad del av pensioner/arbetsgivaravgifter m.m. | -1 523,4 | -1 997,5 | -1 918,3 | -1 818,7 |
| Verksamhetens nettokostnader | -54 155,7 | -58 092,4 | -60 265,6 | -61 238,5 |
| <i>Relativförändring</i> | | 7,3% | 3,7% | 1,6% |
| Skatter | 59 336,4 | 63 537,7 | 66 673,3 | 69 861,0 |
| Begravningsavgift | 218,0 | 229,7 | 241,2 | 252,9 |
| Inkomstutjämning | -6 706,6 | -7 401,6 | -7 771,2 | -8 147,4 |
| Kostnadsutjämning | -907,9 | -1 089,3 | -1 095,2 | -1 100,9 |
| Regleringspost | 1 895,4 | 2 845,2 | 2 232,2 | 1 831,9 |
| Fastighetsavgift | 1 358,3 | 1 378,6 | 1 378,6 | 1 378,6 |
| LSS-utjämning | -1 878,9 | -1 939,5 | -1 950,0 | -1 960,0 |
| Verksamhetens resultat | -841,0 | -531,6 | -556,7 | 877,6 |
| Finansiellt resultat (exkl. utdelning) | -589,4 | -600,1 | 56,7 | 181,3 |
| Utdelning Stockholms Stadshus AB | 1 440,0 | 1 120,0 | 640,0 | 640,0 |
| Disposition/avsättning begravningsfond | -9,5 | 11,8 | -10,1 | -21,8 |
| Resultat efter finansiella poster | 0,1 | 0,1 | 129,9 | 1 677,1 |
| Förändring av redovisat eget kapital | 0,1 | 0,1 | 129,9 | 1 677,1 |

Investeringsplan

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|--|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| Investeringsutgifter | -7 859,6 | -11 011,3 | -9 488,2 | -8 997,2 |
| Investeringsinkomster | 1 330,0 | 2 230,0 | 2 150,0 | 1 400,0 |
| Centralt redovisade investeringsmedel (-) | - 500,0 | - 530,0 | - 450,0 | - 450,0 |
| Nettoinvesteringar (-) | -7 029,6 | -9 311,3 | -7 788,2 | -8 047,2 |
| Finansiering investeringsplan | | | | |
| Förändring av eget kapital | 0,1 | 0,1 | 129,9 | 1 677,1 |
| Avskrivningar | 2 057,1 | 2 547,9 | 2 715,9 | 3 069,7 |
| Försäljningsinkomster | 200,0 | 200,0 | 200,0 | 200,0 |
| Upplåningsbehov | 4 772,4 | 6 563,3 | 4 742,4 | 3 100,4 |
| Summa finansiering investeringsplan | 7 029,6 | 9 311,3 | 7 788,2 | 8 047,2 |
| Netto | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |

Investeringsvolymen för 2024 har i enlighet med investeringsstrategin tagits fram med utgångspunkt i de finansiella förutsättningarna. Stockholms stad har under en längre period haft en hög investeringsnivå vilket lett till växande skuldsättning. För att begränsa skuldökningen behöver staden välja att prioritera hårdare. Investeringsutrymmet för staden under planperioden utgår från en egenfinansieringsgrad om 100 procent i syfte säkerställa en långsiktigt hållbar investeringsnivå. I egenfinansieringsgraden inkluderas stadens prognostiserade intäkter från exploatering och fastighetsförsäljning.

Kommunstyrelsen m.m.

Stockholm ska vara en stad för alla. Genom högt ställda mål för ett Stockholm som håller samman, är fossilfritt, klimatsmart och grönt samt har en stabil ekonomi skapas en stad där alla får plats. Kommunstyrelsen har ett strategiskt ansvar att, tillsammans med koncernledningen för Stockholms Stadshus AB, leda och samordna stadens angelägenheter och ge nämnder och bolagsstyrelser goda förutsättningar att fullgöra kommunfullmäktiges mål. Arbetet ska utföras med hög tillit till stadens anställda. Genom fördjupad samverkan med stadens nämnder och bolagsstyrelser samt andra myndigheter och verksamheter ska tryggheten i samhället öka och utvecklingen med dödligt våld och grov kriminalitet med gemensamma krafter motverkas. Arbetet med den långsiktiga kompetensförsörjningen ska samordnas av kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen ska även samordna stadens insatser för att säkerställa människors möjlighet till arbete och bostad och leda stadens arbete för en hållbar utveckling genom ständiga förbättringar, innovation och digitalisering. Arbetet med att samordna stadens klimatarbete är högt prioriterat.

Nämndens uppgifter

Kommunstyrelsen omfattar kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och stadsledningskontoret. Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för uppföljning av kommunfullmäktiges budget i sin helhet och arbetar med samtliga av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsåret. Kommunstyrelsen leder och samordnar förvaltningen av kommunens angelägenheter och har uppsiktsplikt över nämndernas verksamhet samt kommunens bolagsstyrelser. Stadsledningskontoret är kommunstyrelsens förvaltning. Under kommunstyrelsen finns borgarrådsberedning, ekonomi- och trygghetsutskott, personal- och jämställdhetsutskott, råd för Agenda 2030, råd för funktionshinderfrågor, pensionärsråd, funktionshinderombudsman, barnombudsman och äldreombudsman.

Stadsledningskontorets huvudsakliga ansvar omfattar:

- styrning, utveckling och uppföljning av verksamhet, ekonomi och finansstrategi
- strategiskt arbete med kvalitetsutveckling, innovationer och digitalisering
- strategiska personal-, ledarskaps- och arbetsgivarfrågor
- strategiska välfärdsfrågor
- strategiska stadsutvecklings-, fastighets- och markutvecklingsfrågor
- styrning, samordning och uppföljning av stadens näringslivsarbete
- strategisk infrastrukturplanering och bostadsbyggande
- it-strategier samt strategisk ledning och samordning av det stadsövergripande informationssäkerhetsarbetet
- strategiskt miljö- och klimatarbete samt arbete med klimatbudgeten
- strategiskt arbete med FN:s globala mål för en hållbar utveckling, Agenda 2030
- strategiskt brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete, inklusive övergripande samverkan med polisen, arbete mot välfärdsbrottslighet och mot våldsbejakande extremism
- strategiskt arbete med att säkerställa de mänskliga rättigheterna, inklusive jämställdhet, barnrätt, rättigheter för personer med funktionsnedsättningar, hbtqi-personers rättigheter och de nationella minoriteternas rättigheter
- strategiskt arbete med att stärka tilliten till den lokala demokratin samt öka förtroendet för stadens nämnder och bolagsstyrelser
- strategiskt säkerhetsarbete, inklusive krisberedskaps- och totalförsvarsfrågor
- styrning, samordning och kontroll av stadens säkerhetsskyddarbete

- strategiska hyres- och lokalfrågor inklusive strategisk lokalförsörjning och processer för en övergripande lokalresursplanering med kontroll och styrning av fastighetshantering och lokalutnyttjande
- strategiska inköpsfrågor i kommunkoncernen inklusive kategoristyrning och gemensamma processer
- kommunkoncernens gemensamma inköpskategori it-konsulter
- service åt kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, dess utskott, beredningar och råd samt rotlar och partikanslier
- juridisk rådgivning till stadens nämnder, förvaltningar, bolag, stiftelser och kommunalförbund
- drift, förvaltning och utveckling av stads- och koncerngemensamma system och plattformar
- strategisk kommunikation och information gentemot stadens medarbetare, invånare, företagare och besökare
- strategiskt arbete med evenemang i staden
- stadsövergripande internationella relationer och besök
- strategiskt övergripande ansvar för frågor kopplat till mat och kost

Förslag till budget 2024 och plan för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|-------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| Driftverksamhet | | | | |
| Kostnader (-) | -1 588,1 | -1 584,7 | -1 574,6 | -1 561,2 |
| Drift och underhåll | -1 588,1 | -1 584,7 | -1 574,6 | -1 561,2 |
| Avskrivningar | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Internräntor | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Intäkter | 47,6 | 47,6 | 47,6 | 47,6 |
| Netto | -1 540,5 | -1 537,1 | -1 527,0 | -1 513,6 |
| Investeringsplan | | | | |
| Utgifter (-) | -2,0 | -2,0 | -2,0 | -2,0 |
| Inkomster | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Netto | -2,0 | -2,0 | -2,0 | -2,0 |

Budgeten för 2024 minskar med 3,4 mnkr jämfört med 2023. Stadens verksamheter ska kontinuerligt arbeta för en effektiv verksamhet. Genom att bland annat arbeta för att minska kostnaderna för administration och konsulttjänster samt arbeta för en effektiv lokalanvändning används stadens resurser i enlighet med god ekonomisk hushållning och resurser kan frigöras för prioriterad verksamhet. Inköp av kommunikationstjänster från extern part ska minska i syfte att stärka stadens rådighet och egna förmåga samt sänka stadens kostnader. Kommunfullmäktiges budget för 2024 fokuserar på samverkan och prioriteringar utifrån ett kommunkoncernsperspektiv. Förändringarna framgår av bilaga 2. Investeringsbudgeten för 2024 är oförändrad jämfört med 2023. Investeringsbudgeten framgår av bilaga 3.

För år 2024 budgeteras följande för rotlar och partikanslier (tkr):

| | |
|-----------------------------------|----------------|
| Socialdemokratiska arbetarpartiet | 47 515 |
| Vänsterpartiet | 25 346 |
| Moderata samlingspartiet | 16 932 |
| Miljöpartiet de gröna | 15 795 |
| Liberalerna | 8 769 |
| Centerpartiet | 8 447 |
| Sverigedemokraterna | 6 557 |
| Kristdemokraterna | 3 436 |
| SUMMA | 132 799 |

Kostnaderna avser främst arvoden till förtroendevalda, omkostnader i den politiska organisationen, och viss representation. Partiernas budgetmedel används fritt inom kommunallagens ram. Över- eller underskott som uppstår ett år, överförs till kommande år. De partier som har överskott i sina budgetar vid utgången av föregående mandatperiod, får överföra detta överskott till den nya mandatperioden.

Partistödet beräknas enligt följande per år (tkr):

| | |
|----------------------|-----|
| Grundstöd per parti | 599 |
| Partistöd per mandat | 434 |

Partierna ska senast den 30 juni redovisa hur partistödet har använts under föregående år. Partierna ska redovisa hur partistödet används i förhållande till gällande lagstiftning.

Bidrag till information och utbildning av nämndemän

De nämndemannaföreningar som organiserar nämndemän utsedda av Stockholms stad kan få bidrag för nödvändig utbildning av nämndemän. Bidraget ska beräknas på antalet nämndemän inom föreningen som utsetts av Stockholms stad och per mandatperiod. Det ska vara på samma nivå för alla nämndemannaföreningar. Bidraget är maximalt 1 000 kronor per nämndeman och mandatperiod.

Ersättningar till utomstående organisationer och föreningar

Under kommunstyrelsen m.m. finns anslag för ersättningar till utomstående organisationer och föreningar. Samtliga anslag ska vara knutna till avtal med tydliga och gemensamma mål. Avtalen ska vara ettåriga. Ersättningarna fördelar sig enligt tabellen nedan.

| | |
|--|---------------|
| Bidrag till näringslivsfrämjande åtgärder | (tkr) |
| -STING | 4 000 |
| Bidrag till akademien | (tkr) |
| -Handelshögskolan i Stockholm | 2 000 |
| -Professur i stadshistoria | 380 |
| -Stockholms Akademiska Forum, StAF | 2 600 |
| Övriga ersättningar | (tkr) |
| -Sveriges Tonsättares Internationella Musikbyrå, STIM | 3 300 |
| -Svenska Artisters och Musikers Intresseorganisation, SAMI | 260 |
| -Tyresta Nationalpark | 500 |
| -Föreningen Spårvagnsstäder | 100 |
| Summa | 13 140 |

Ersättningar till stadsinterna organisationer och föreningar samt organisationer och föreningar inom offentlig sektor

Under kommunstyrelsen m.m. finns anslag för ersättningar till stadsinterna organisationer och föreningar samt organisationer och föreningar inom offentlig sektor. Även ersättningar till samarbeten mellan staden, akademien och näringslivet ingår. Samtliga anslag ska vara knutna till avtal med tydliga och gemensamma mål. Ersättningarna fördelar sig enligt tabellen nedan.

| | |
|--|----------------|
| Bidrag till näringslivsfrämjande åtgärder | (tkr) |
| -Stockholm Business Region AB | 112 000 |
| -Stiftelsen Electrum | 7 500 |
| -Urban ICT Arena | 1 400 |
| Medlemsavgifter | (tkr) |
| -Counter-Terrorism Preparedness Network | 850 |
| -ECCAR | 23 |
| -Förbundsavgift Sveriges Kommuner och Regioner, SKR | 25 390 |
| -Medlemsavgift Storsthlm* | 19 316 |
| -Stockholmsregionens Europaförening | 2 600 |
| -Eurocities | 230 |
| -Medlemsavgift till Storstockholms brandförsvär, SSBF | 442 382 |
| -Medlemsavgift ICLEI | 35 |
| -POLIS Cities and Regions for Transport innovation | 100 |
| -CNCA Carbon Neutral Cities Alliance | 100 |
| -Medlemsavgift Samverkan Stockholmsregionen | 1 500 |
| Samarbeten med akademien | (tkr) |
| -Vetenskapsstaden | 2 600 |
| -OpenLab | 2 800 |
| -Digital Futures | 500 |
| -Samverkan Kungliga Tekniska Högskolan | 5 000 |
| Övriga ersättningar | (tkr) |
| -Partistöd med mera | 48 626 |
| -Livräntor, S:t Eriksveteranerna, Stadshusets konstförening, SKIMF, Eldkvarns IF, Föreningen Stockholms förvaltningschefer | 1 470 |
| -Pris till Katarina Taikons minne | 100 |
| Summa | 674 522 |

* Prognos, medlemsavgift Storsthlm för 2024 beslutas i december 2023

Stockholm Business Region AB och dess verksamhet finansieras via ersättning från stadens budget med totalt 112 mnkr 2024, vilka är avsatta under kommunstyrelsen m.m. Ett marknadsföringsstöd ska rymmas inom en årlig ram om 6 mnkr. Bolagets styrelse beslutar om marknadsföring av evenemang och bolaget hanterar utbetalningar för detta. Bolaget handlägger även entreprenörsstöd som ska rymmas inom en ram om 12 mnkr år 2024. Bolaget leder och administrerar stadens medlemskap i Stockholm Business Alliance enligt avtal för innevarande period. Stadens årliga medlemsavgift till Stockholm Business Alliance är 7,5 mnkr.

Kommunförsäkring

Stadens nämnder får genom S:t Erik Försäkrings AB en kommunförsäkring som omfattar försäkringsskydd för lös egendom, utställningar, entreprenad, terrorism, ansvar, tjänsteresor, VD- och styrelseansvar, förmögenhetsbrott samt olycksfall för volontärer. Premien för år 2024 är 21,8 mnkr för stadens samtliga nämnder och finansieras av medel avsatta under kommunstyrelsen m.m.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Stockholm ska vara en stad för alla. Här ska nya och gamla stockholmare kunna bo, leva, arbeta och bygga sin framtid. Här ska drömmar förverkligas. Stockholm är en demokratisk, öppen, jämställd och jämlik stad. Alla människor har rätt att bli behandlade med respekt och hela staden står upp för alla människors lika värde och rättigheter.

Kommunstyrelsen har ett viktigt uppdrag i att säkerställa att stadens samtliga verksamheter arbetar för att förena och bygga broar mellan människor och grupper. I alla delar av staden ska det finnas en hög tilltro till myndigheter i allmänhet och stadens verksamheter i synnerhet. Stockholm ska aktivt motverka alla former av rasism och diskriminering.

Stockholm blir rikare när staden håller samman. Under lång tid har klyftorna i samhället ökat. Med ökade klasskillnader växer sociala problem, ohälsa och segregation samtidigt som tilliten och tryggheten mellan människor i samhället minskar. Under åren 2014 till 2018 arbetade staden strukturerat med en social hållbarhetskommision som syftade till att dels synliggöra ojämlikhet och dels föreslå konkreta insatser för att öka sammanhållningen och alla människors lika möjligheter. Viktiga förslag från den sociala hållbarhetskommisionen som kvarstår ska tas vidare. Arbetet med fokusområden i staden behöver därför fortsätta. Inom ramen för Fokus Järva finns nu konkreta förutsättningar att stärka stadens arbete, men även andra insatser krävs för en sammanhållen stad.

Delar av utvecklingen för ett sammanhållet Stockholm följs genom kommunfullmäktiges indikatorer. Dessa är dock begränsade till enbart de områden där staden har egen verksamhet och ger en otillräcklig bild av utvecklingen. Därför ska kommunstyrelsen arbeta fram ett jämlikhetsindex som ska fungera som verktyg för att följa stadens utveckling och arbete med frågan över tid. Jämlikhetsindexet ska dels grundas i stadens indikatorer och dels i annan relevant statistik. Kommunstyrelsen ska vidare bereda hur det fortsatta arbetet för en jämlik stad med hög tillit ska bedrivas.

En stark och jämlik välfärd som bygger tillit i hela staden ställer höga krav på samordning, helhetssyn och långsiktighet. Kommunstyrelsen har ett ansvar att ständigt bidra med dessa perspektiv i styrning och uppföljning samt stödja nämnder och bolagsstyrelser i att gemensamt ta sig an välfärdsuppdraget. Demografiska förutsättningar samt samhällets över tid skiftande behov av tjänster gör att det blir än viktigare med samverkan både inom staden och med andra aktörer för att hitta långsiktiga och ändamålsenliga lösningar. Kommunstyrelsen har här en viktig roll i att följa och prognostisera befolkningsförändringar samt analysera effekterna av kostnadsutvecklingen för stadens alla verksamheter.

Ett samordnat arbete med en äldrevänlig stad ska fortsätta. Kommunstyrelsen ska tillsammans med berörda nämnder följa upp och utvärdera stadens arbete med utgångspunkt i stadens handlingsplan. Kommunstyrelsen fortsätter också att stödja berörda nämnder i arbetet med omställningen till en god och nära vård. Omställningen berör flera delar av stadens verksamheter och behöver, för att bli framgångsrik, i hög grad ske samordnat med Region Stockholm och länets övriga kommuner.

Funktionshinderperspektivet ska beaktas i alla stadens verksamheter och med stöd av stadens funktionshindersråd lyfts frågorna in strategiskt i planeringen. Möjligheten för personer med funktionsnedsättning att få jobb i staden ska förbättras. Med utgångspunkt i diskrimineringslagstiftningen ska kommunstyrelsen främja att stadens verksamheter anställer fler personer med funktionsnedsättning. Kommunstyrelsens arbete med att se över ersättningsnivåer till LSS-boende och daglig verksamhet ska fortsätta.

FN:s konvention om barnets rättigheter slår fast att barn har rätt att komma till tals och få sina åsikter beaktade i alla frågor som rör dem. Arbetet med barnkonventionen berör hela stadens verksamhet. Kommunstyrelsen har, som en del av sin uppföljande och styrande roll, ett särskilt ansvar för att säkerställa att stadens nämnder och bolag beaktar barns rätt och barnperspektivet. Barn och unga har enligt barnkonventionen rätt till både kultur och yttrandefrihet; att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet.

I Stockholm finns ett rikt föreningsliv, som staden har en långvarig samverkan med. Det fristående kultur- och föreningslivet är viktigt i stockholmarnas vardag och avgörande för Stockholms attraktivitet. Stockholm ska ha Sveriges bästa föreningsklimat och tillsammans med föreningslivet ska kommunstyrelsens strategiska arbete för att nå målet fortsätta.

Kommunstyrelsen ska fortsatt samordna stadens arbete med att tillgodose genomgångsbostäder för nyanlända utifrån en långsiktig planering samt söka resurs- och kostnadseffektiva lösningar för genomgångsbostäder.

Kommunstyrelsen ska vara drivande i stadens arbete med Agenda 2030:s mål 5 *Jämställdhet*, mål 8 *Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt* (tillsammans med arbetsmarknadsnämnden), mål 10 *Minskad ojämlikhet* samt mål 16 *Fredliga och inkluderande samhällen* (tillsammans med kulturnämnden: kulturförvaltningen).

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med fastighetsnämnden och kulturnämnden samt i samråd med stadsdelsnämnderna utreda en långsiktig modell för driftbudgeten för parklekar som tar hänsyn till gjorda investeringar och kostnader (1.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med idrottsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna utreda långsiktiga behov och finansiering av kommunövergripande fritidsverksamheter för barn och unga med funktionsnedsättning (1.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med kulturnämnden utvärdera befintlig avgiftsmodell för kollektivtrafik och kulturskolan och utreda en ny med syfte att öka barns deltagande oavsett hushållsinkomst (1.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska utreda hur en barnkonsekvensanalys kan implementeras i stadens budgetarbete (1.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Förskolenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och servicenämnden inleda ett arbete för att utveckla stadens tjänst för att hitta och jämföra förskola i syfte underlätta för vårdnadshavare att göra informerade val av förskola. Utvecklingen ska inkludera relevanta kvalitetsmått, driftsform och annan information om verksamhetens kvalitet, inkluderande eventuella anmärkningar och förelägganden från kommunens tillsyn (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Förskolenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna, SISAB samt övriga berörda nämnder ta fram ett styrande stadsövergripande funktionsprogram för förskolor (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Förskolenämnden ska i samråd med kommunstyrelsen utreda åtgärder som främjar att fristående förskolor i så hög utsträckning som möjligt tillämpar maxtaxan och samma avgiftssystem som staden (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med förskolenämnden och berörda stadsdelsnämnder utreda ersättningen till stadens kommunövergripande verksamheter inom förskolan (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med förskolenämnden och i samråd med stadsdelsnämnderna genomföra en översyn av den ekonomiska tilldelningen för förskolan (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med förskolenämnden, servicenämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna utreda möjligheterna att införa delad faktura i förskola och fritidshem (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Södermalms stadsdelsnämnd ska i samarbete med kommunstyrelsen och förskolenämnden fortsätta arbetet med att informera om och utveckla förskola på samiska och meänkieli (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och servicenämnden inleda ett arbete för att utveckla stadens tjänster för att hitta och jämföra grundskola och gymnasium i syfte underlätta för vårdnadshavare att göra informerade val av skola. Utvecklingen ska inkludera relevanta kvalitetsmått, driftsform och annan information om verksamhetens kvalitet (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen utreda införandet av borttagna fritidsklubbavgifter för elever med familjer med lägre inkomst, i linje med hur staden har utformat liknande taxor (1.2) | 2024-01-01 | 2024-06-30 |
| Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, förskolenämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna och SISAB slutföra arbetet med att införa lekvärdesriktlinjer för förskolegårdar och skolgårdar. Riktlinjerna ska säkra tillräckliga yttorlekar, en hög pedagogisk kvalitet samt grönska i utemiljön. De ska så långt som möjligt vara styrande för såväl kommunala som fristående förskolor och skolor (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, förskolenämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur datakvaliteten i stadens barn- och elevregister kan förbättras för mer tillförlitliga beslutsunderlag (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med fastighetsnämnden och Kulturhuset Stadsteatern AB planera för en tillgänglighetsanpassad offentlig toalett i centrala Stockholm som möjliggör för alla oavsett funktionsnedsättning att besöka området (1.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen utreda på vilket sätt upphandling av daglig verksamhet ska ske för att skapa en ändamålsenlig kontroll av privata utförare (1.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna ta fram förslag på hur socialtjänsten i större utsträckning kan arbeta med förebyggande och tidiga insatser, på hur socialtjänsten kan utöka sin tillgänglighet samt på vilka insatser som bör ges utan behovsbedömning vid ett eventuellt införande av en ny socialtjänstlag. I uppdraget ingår också att föreslå hur arbetet kan organiseras i en första linjes socialtjänst med fokus på vad som ska erbjudas lokalt, regionalt och centralt (1.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Socialnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda möjligheterna för en central placeringsfunktion för inköp av boendeplatser för individuella avtal inom LSS (1.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med berörda nämnder och bolagsstyrelser följa upp handlingsplanen för en äldrevänlig stad (1.4) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna utreda om, och i så fall hur, uppföljningen av äldreboende som är upphandlade inom stadens LOV-avtal, kan överföras från stadsdelsnämnderna till äldrenämnden (1.4) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Fastighetsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och kulturnämnden fortsätta arbetet med att utveckla ateljéhyror enligt en kostnadsbaserad princip (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stockholm Business Region ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, trafiknämnden och utbildningsnämnden samt i samråd med kommunstyrelsen och stadens styrgrupp för stora evenemang samordna stadens planering, genomförande och utvärdering av ishockey-VM år 2025. (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB samordna inrättande av fler bryggbad, strandbad, plaskdammar och vinterbadplatser med möjlighet till bastubad samt utreda funktion, stadsövergripande samordning och ansvarsfördelning för dessa (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB identifiera lämpliga platser att avskaffa badförbudet på (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Stockholm och resten av världen befinner sig i ett klimatnödläge. Koncentrationen av koldioxid i atmosfären slår nya rekord och människor drabbas av katastrofer orsakade av det förändrade klimatet. Klimatförändringarna utgör ett hot mot människors hälsa och allt livs fortlevnad. Städer har en viktig roll i omställningsarbetet och Stockholm ska vara världsledande i att minska utsläppen samt vara en stark förebild för andra städer. Åtgärder ska prioriteras utifrån vilka som mest effektivt bidrar till att uppnå stadens miljö- och klimatmål.

Kommunstyrelsen ska samordna implementeringen av stadens miljöprogram och klimathandlingsplan när dessa beslutats av kommunfullmäktige. För att Stockholms stad ska bli klimatpositivt senast år 2030 är BECCS-anläggningen i Värtan avgörande och kommunstyrelsen ska säkerställa att arbetet fortskrider enligt plan.

Kommunstyrelsen leder arbetet med svenskt och europeiskt klimatkontrakt 2030. Inom ramen för det arbetet ska kommunstyrelsen arbeta med utvecklade samarbeten, innovativa arbetssätt och en ökad extern finansiering från staten och EU för att åstadkomma en snabbare klimatomställning. Kommunstyrelsen ska, i samverkan med miljö- och hälsoskyddsnämnden och trafiknämnden, arbeta för att EU, regering och riksdag möjliggör för staden att nå de högt ställda klimatmålen genom ändrade regelverk och ökad finansiering.

Kommunstyrelsen leder det stadsövergripande arbetet med klimatanpassning och ska samordna implementeringen av handlingsplanen för klimatanpassning i samarbete med trafiknämndens skyfallsfunktion och miljö- och hälsoskyddsnämnden. Arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser ska stärkas för att begränsa framtida kostnadsökningar till följd av ett förändrat klimat.

Med placering på S:t Erik Försäkrings AB ska den planerade doktorandtjänsten tillskapas med syfte att arbetet med klimatanpassning och analyser av prioriterade områden och åtgärder behöver intensifieras för att begränsa framtida kostnadsökningar till följd av ett förändrat klimat.

I samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholm Vatten och Avfall AB ska kommunstyrelsen samordna nämnder och bolagsstyrelser för en enhetlig och effektiv kommunikation i miljö- och klimatfrågor som stödjer stadens miljö- och klimatmål och medverkar till delaktighet, beteendeförändring och engagemang.

Kommunstyrelsen ansvarar för övergripande strategiska trafikinfrastrukturfrågor samt för att leda och samordna förhandlingar och avtal för trafikinfrastrukturprojekt med externa parter. Staden ska fortsatt verka för differentierade trängselskatter och parkeringsavgifter som gör det dyrare för förbränningsmotorer jämfört med idag samt främjar bilpooler. Kommunstyrelsen ska också verka för ett lokalt beslutsfattande av trängselskatten för att säkerställa stadens mål för minskade utsläpp, minskad biltrafik och en bättre framkomlighet samt för att intäkterna från trängselskatten ska stanna i Stockholm. Staden ska vara med och besluta om de eventuella korrigeringar av systemet som kan bli aktuella i och med Trafikverkets genomlysning var fjärde år i enlighet med Sverigeförhandlingens avtal.

Kommunstyrelsen ska bevaka stadens intressen avseende ekonomi och fysisk planering i genomförande av infrastrukturprojekt som ingår i statliga och regionala förhandlingar, som till exempel Sverigeförhandlingen och 2013 års Stockholmsförhandling. Kommunstyrelsen ansvarar för att hålla ihop stadens genomförande av projekt inom Sverigeförhandlingen – Storstad Stockholm, och 2013 års Stockholmsförhandling, åtaganden staden gjort inom ramen för dessa har hög prioritet. Kommunstyrelsen, exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden ska tillsätta en gemensam projektorganisation och ta fram en samlad plan i syfte att garantera genomförandet av bostadsbyggandet inom tunnelbanornas influensområden. Kommunstyrelsen ska bistå trafikinämnden i uppdraget att hålla ihop stadens arbete med elektrifieringen av transportsektorn, bland annat genom Elektrifieringspakten.

Kommunstyrelsen har ett samordningsansvar för Stockholms utveckling, strategiska stadsutvecklingsprocesser samt samordningen gentemot externa parter avseende nationella och regionala infrastrukturfrågor. Staden ska nå en överenskommelse med Region Stockholm, staten och Lidingö stad om byggstart för Spårväg City till Ropsten under mandatperioden, där regionen står för huvuddelen av finansieringen. Staden ska verka för att Spårväg Syd, med en nyttoskapande sträckning som möjliggör stadens planerade bostadsbyggande, och som ger goda anslutningar till kollektivtrafik vid bytespunkterna Flemingsberg, Skärholmen, Bredäng, Fruängen och Älvsjö blir av. Stadens mål om minskad biltrafik med 30 procent till 2030 ska beaktas vid val av spårvägens sträckning.

Kommunstyrelsen ska tillsammans med Stockholm Business Region AB verka för att förbättra tågförbindelserna mellan Stockholm och Oslo.

Kommunstyrelsen ska tillsammans med stadsdelsnämnderna utveckla nämndernas underlag till budget i syfte att inkludera lokala utvecklingsbehov som bidrar till att främja hållbarhet och motverka stadens socioekonomiska segregation. Arbetet ska även inkludera metodstöd för hur övriga relevanta nämnder och bolagsstyrelser kan integrera utvecklingsbehoven i sitt arbete.

Kommunstyrelsen ska säkerställa en långsiktigt hållbar energi- och elförsörjning utifrån ett stadsövergripande perspektiv på eleffekt, resiliens, behov och klimatpåverkan. Staden ska arbeta strategiskt och genomgripande i planeringsprocesser för försörjningsinfrastruktur för att säkerställa effektbehov och effekttillgång som främjar stadens mål om stadsutveckling, klimat och elektrifiering. Kommunstyrelsen ska utveckla kommunkoncernens organisation samt strategiska planering och uppföljning för att säkerställa rådighet och en långsiktigt hållbar energi- och elförsörjning.

Kommunstyrelsen ska stärka stadens arbete med biologisk mångfald, i enlighet med översiktsplanen behöver de ekologiska sambanden förstärkas och bevaras och mer natur behöver skyddas, och fler naturreservat och biotopskyddsområden behöver bildas. Kommunstyrelsen ska tillsammans med berörda nämnder analysera framtida

finansiering för genomförande av åtgärder i de lokala åtgärdsplanerna för vatten. I detta arbete ingår att se över ansvarsfördelningen om stadsdelsnämndernas ansvar för den strandnära marken. För att stärka arbetet med att nå stadens mål om ökad grönska och stärkt biologisk mångfald ska en stadsekolog inrättas med ansvar att samordna arbetet inom området.

Kommunstyrelsen ska vara drivande i stadens arbete med Agenda 2030:s mål 7 *Hållbar energi för alla* (tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden), mål 9 *Hållbar industri, innovationer och infrastruktur* (tillsammans med trafiknämnden) samt mål 13 *Bekämpa klimatförändringarna*.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Kommunstyrelsen fortsätter arbetet med att säkra en långsiktigt hållbar energi- och elförsörjning utifrån resultat från utredning som genomfördes 2023, där en del är att se på möjligheten att starta ett kommunalt energibolag (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska ansöka om att arrangera årsmöte i Carbon Neutral Cities Alliance (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samråd med andra berörda nämnder och bolagsstyrelser pröva ett system med lägre kalkylränta vid energieffektiviserande renoveringar och klimatanpassade renoveringar (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samråd med förskolenämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldre- och stadsdelsnämnderna revidera stadens matstrategi: "God, hälsosam och klimatsmart mat" (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska utreda hur arbetet med Klimatmiljarden kan utvecklas för att nå högre klimateffekt (2.1) | 2024-01-01 | 2024-06-30 |
| Kommunstyrelsen ska utreda hur staden kan skapa bättre incitament inom stadens rådighet för att företag, oavsett bransch och hållbarhetsmognad, ska driva och utveckla sin verksamhet på ett så miljömässigt hållbart sätt som möjligt (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen utreda ett system för att ge nämnderna plastbeting med syfte att minska användningen av plast (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden, servicenämnden, trafiknämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, Stockholm Vatten och Avfall AB och S:t Erik Markutveckling AB utreda och planera för en återbrukscentral av byggmaterial för stadens verksamheter där kvarteret Gjutmästaren i Ulvsunda ska utgöra pilot (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med servicenämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden och i samråd med kommunstyrelsen kartlägga tillgång till data för analys och uppföljning av stadens klimatmål samt ta fram förslag till insatser för ökad datatillgång med fokus på digitala tekniker (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden påbörja arbetet med att ta fram en strategi för skydd av naturområden (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna utreda en modell för att stärka de ekologiska värdena och den biologiska mångfalden i staden som helhet (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholm Vatten och Avfall AB utreda och lämna förslag på hur klimatanpassningsarbetet ska genomföras. Prioritering, ansvarsfördelning, upphandling och avrop av konsulter ska definieras (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stadsbyggnadsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden samt miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda möjligheten att årligen mäta och redovisa den totala grönytan i staden (2.2) | 2024-01-01 | 2024-08-31 |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samråd med kommunstyrelsen och trafikinämnden utreda funktion och ansvar för en kontaktväg in för medborgare vid skyfall och översvämningar, samt ha beredskap för kommunikationsinsatser gentemot invånare (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafikinämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, berörda stadsdelsnämnder, AB Familjebostäder, AB Stockholms hem, AB Svenska Bostäder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, SISAB, Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen påbörja arbetet med att ta fram åtgärdsplaner baserat på genomförd risk- och sårbarhetsanalys för skyfall (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samråd med trafikinämnden utreda möjligheten för Stockholms stad och Region Stockholm att nyttja varandras ytor för samhälls- respektive kollektivtrafikinformation (2.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafikinämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stockholms Stads Parkerings AB samt övriga berörda nämnder och bolagsstyrelser skapa en samordningsgrupp för att möjliggöra en snabb elektrifiering genom gemensam målstyrning. I uppdraget ingår att se över avgiftsmodeller i syfte att öka hemmaladdningen (2.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med Stockholms Stadshus AB och kommunstyrelsen utreda möjligheten att införa en progressiv taxa på vatten i syfte att minska förbrukningen och framtida investeringsbehov (2.4) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Grunden för en väl fungerande stad är en stark ekonomi med kompetenta och engagerade medarbetare med trygga anställningar. Investeringar ska göras för att klara behoven i en växande stad och för att möta eftersatta behov. Investeringar i klimatomställning, framkomlighet och trygghet behöver prioriteras.

Det rådande världsläget, inflationen och lågkonjunktur påverkar stadens verksamheter och ekonomi samt invånare, besökare och näringsliv. De utmaningar Sveriges kommuner står inför de kommande åren medför att det är av fortsatt högsta vikt att staden arbetar för en långsiktigt hållbar ekonomi i balans, vilket ställer krav på att stadens resurser används effektivt. Kommunstyrelsen ska fortsätta utveckla analys- och prognosarbetet för att öka möjligheterna att vidta åtgärder i tid. Kommunstyrelsen ska stödja nämnder och bolagsstyrelser att genomföra nödvändig utveckling och strukturella förändringar för att möta ökade kostnader för välfärdsuppdraget och ökade investeringsvolymerna som en växande stad kräver. För att säkerställa en långsiktigt stabil ekonomi och en bra fungerande välfärd ska kommunstyrelsen se över stadens avgifter och taxor utifrån principerna att de när de avser myndighetsutövning bygger på självkostnadsprinciper, när de gäller verksamhet riktade mot vuxna och juridiska personer indexeras samt att de när de gäller barn och ungdomar inte stänger ute grupper av ekonomiska skäl.

För att möta ökade kostnader, bland annat till följd av demografiska förändringar, ska också kommunstyrelsen säkerställa att medel avsedda för välfärd ska användas till välfärd. Därför ska ersättningssystem till kommunala och privata utförare vara konstruerade så att såväl vinstuttag som bristande effektivitet begränsas. Ersättningssystem ska som princip säkerställa de kommunala verksamheternas möjlighet att med bevarad god kvalitet bära det ansvar som föreligger att med kort varsel erbjuda plats i skola, förskola eller omsorg.

Kommunstyrelsen ska i samverkan med nämnder och styrelser verka för att de beslut som fattas för att klara ekonomin på kort sikt samspelar med behoven på lång sikt. Särskild vikt ska då läggas vid behovet av insatser på kort sikt för att undvika

kostnadsökningar på lång sikt inom exempelvis välfärd, utbildning, arbetsmarknad och klimatanpassning.

För att klara de samlade investeringsutgifterna måste staden prioritera hårdare. Kommunstyrelsen ansvarar för att det finns forum för styrning av stora fastighets- och stadsutvecklingsprojekt med uppgift att prioritera utifrån kommunkoncernnyttan. Kommunstyrelsen ska i samarbete med koncernstyrelsen utveckla stadens projektstyrningsmodeller och stödja nämnder och bolagsstyrelser i implementeringen. Stadens investeringsstrategi ska följas upp och fortsätta uppdateras i syfte att upprätthålla en hög och långsiktigt hållbar investeringsnivå samt hållbara driftkostnader.

I en växande stad är bostadsbyggande ett högt prioriterat mål. Målet är 140 000 nya bostäder till år 2035. För att säkerställa att stadens högt ställda bostadsmål nås över tid, trots konjunktursvängningar, ska kommunstyrelsen tillsammans med berörda nämnder säkerställa att det finns förutsättningar i form av projekt, markanvisningar och pågående detaljplaneprocesser i sådan omfattning att bostadsmålen samlat nås över tid. Nyproduktionen av hyresrätter i allmännyttig och i privat regi ska öka. De allmännyttiga bostadsbolagen ska ges förutsättningar att ta ett stort ansvar för bostadsbyggandet och att öka genomförandetakten av Stockholmshusen. Arbetet med Stockholmshusen ska utvecklas. Lärdomar från andra projekt och metoder för industriell produktion ska tas i beaktande med målet att bygga till lägre kostnad och dämpa hyresnivåerna. Aktörer som bygger för stadens behov ska prioriteras. Kommunstyrelsen ansvarar tillsammans med exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden för att säkerställa processer för detta.

Kommunstyrelsen ska delta i arbetet för att koppla samman ytterstadens stadsdelar med varandra och omgivande kommuner samt prioritera de tio strategiska sambanden som pekas ut i översiktsplanen. Genom att identifiera stadsutvecklingsområden kan staden byggas ihop, minska segregationen och samtidigt få upp volymerna i bostadsbyggandet. Områdena som pekas ut som strategiska samband och särskilt de fyra utpekade fokusområdena ska prioriteras och rymma exempelvis klimatsmarta bostäder, kollektivtrafik, skolor, förskolor, äldreboenden, idrottshallar, kultur, parker och badplatser. Samordningen av fokusområdena i Söderort ska förstärkas under kommunstyrelsens ledning. Stadsutveckling och prioriteringar av investeringar ska i större utsträckning utgå ifrån analys av lokala förutsättningar, prioriteras där de behövs bäst för en sammanhållen stad och på så sätt bidra till social hållbarhet. Kommunstyrelsen har en central roll i att samordna alla betydande bostadsprojekt. Arbetet behöver hålla högt tempo och ha förmåga att samordna stadens nämnder. Syftet är både att ha en hög planberedskap och att färdigställa planerade bostäder.

Kommunstyrelsen ska bidra till avvecklingen av Bromma flygplats i syfte att omvandla området till Bromma Parkstad. Kommunstyrelsen ska föra förhandlingar med Region Stockholm och staten om utbyggd tunnelbana till det nya stadsutvecklingsområdet samt tillsammans med andra berörda nämnder kartlägga markföroreningar vid Bromma flygplats så att staden får en uppfattning om saneringsbehov.

Stadens arbete med trygghet och brottsförebyggande arbete är högt prioriterat och tryggheten i staden ska öka. För att långsiktigt stoppa rekryteringen till de kriminella gängen krävs en stark generell välfärd som verkar förebyggande och stärker tilliten i samhället. Men det behövs också ett förebyggande systematiskt säkerhetsarbete, riktade tidiga insatser till särskilda grupper där behoven finns och ett omfattande preventivt socialt arbete. Att barn och unga fullföljer grundskola och gymnasiestudier är av högsta prioritet. För att öka tryggheten behövs också trygghetsskapande åtgärder i den fysiska miljön finansierade genom exempelvis stadens trygghetsmedel. Kommunstyrelsen leder

och koordinerar stadens arbete genom att öka kunskap och bidra till utveckling inom stadens verksamheter med väl underbyggda arbetssätt och åtgärder. Kommunstyrelsen ska fördjupa analyser och uppföljning inom det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet samt stödja nämndernas arbete med lokala lägesbilder och orsaksanalyser. Den strategiska kommunikationen kring stadens trygghets- och brottsförebyggande arbete leds och samordnas av kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen samordnar och leder också stadens arbete mot våldsbejakande extremism med fokus på ökad kunskap och utvecklade arbetssätt.

Stadens arbete mot det dödliga våldet i kriminella miljöer leds av kommunstyrelsen tillsammans med socialnämnden. Kommunstyrelsen ska fortsatt driva det samarbete som sker tillsammans med polisen samt berörda nämnder inom ramen för den gemensamma samverkansöverenskommelsen om arbete mot brott och otrygghet.

Stadens arbete med stadsövergripande ordningsvakter och trygghetskameror leds, samordnas och utvecklas av kommunstyrelsen i nära samarbete med stadsdelsnämnderna, övriga berörda nämnder och bolagsstyrelser samt med polisen. Utifrån polisens bedömningar och i samråd med berörda aktörer ska fler trygghetskameror etableras på platser som upplevs otrygga eller där risk för brottslighet bedöms som stor i Stockholm. Kommunstyrelsen fortsätter arbetet med kartläggning av otrygghet och ordningsstörningar, exempelvis genom att undersöka möjligheterna att mäta trygghet och brottsutsatthet bland företag som är verksamma i staden.

I samverkan med berörda nämnder och bolagsstyrelser, näringslivet, civilsamhället och invånare ska stadens arbete med platssamverkan utökas. För att säkerställa att rätt åtgärder vidtas ska effekterna av arbetet med platssamverkan följas upp med hjälp av det metodstöd som tagits fram av kommunstyrelsen. Stadens arbete med centrumanalyser ska fortsätta för att förbättra centrummiljöerna i de olika stadsdelsområdena.

Kommunstyrelsen ska fortsatt delta i det regionala samverkansarbetet gällande brottsförebyggande frågor tillsammans med Region Stockholm, polisen, Länsstyrelsen, länets kommuner och andra berörda aktörer. Arbetet med en länsgemensam lägesbild samt att minska antalet öppna drogsener i länet ska prioriteras i samverkan med berörda stadsdelsnämnder, trafiknämnden och socialnämnden.

Staden ska kraftsamla för att motverka välfärdsbrottslighet. Arbetet samordnas av kommunstyrelsen som samverkar med rättsvårdande myndigheter och Skatteverket. Arbetsgrupper som kopplas till kända riskområden för välfärdsbrott ska etableras, med medverkan från ansvariga facknämnder och samtliga stadsdelsnämnder. Kommunstyrelsen ska säkerställa att ändamålsenlig uppföljning av stadens leverantörer och de krav som ställs i upphandlingar sker så att staden får det som är avtalat och att organiserad välfärdsbrottslighet inte förekommer. Kommunstyrelsen ska samtidigt i samverkan med berörda nämnder pröva om verksamheten bättre bedrivs i egen regi, särskilt inom riskområdena lokalvård och renhållning. Kommunstyrelsen ska prioritera insatser för kompetens- och metodutveckling kopplat till hållbarhet och beredskapsförmåga inom inköp och upphandling. I arbetet med att revidera stadens program för inköp ska särskilt fokus finnas på hur stadens nämnder och bolagsstyrelser kan arbeta proaktivt och strukturerat för att motverka ekonomisk brottslighet och oegentligheter inom upphandlade verksamheter.

Kommunstyrelsen ska fortsätta verka för att det som princip bör finnas kommunal verksamhet i egen regi inom alla verksamhetsområden. Om en privat aktör fallerar att leverera det som samhället behöver ska staden ha beredskap och förmåga att ta ansvaret. Krav på verksamhetens kvalitet ska vara densamma oavsett driftsform. Särskilt

prioriterat är att öka andelen egen regi inom områden där staden idag har liten rådighet och där det finns problem i utförandet eller av strategiska skäl.

I samarbete med berörda nämnder analyserar kommunstyrelsen inom vilka inköpskategorier det finns förhöjd risk i syfte att förhindra kriminella att infiltrera staden och utnyttja välfärdssystemet. Kommunstyrelsen samordnar, i nära samarbete med socialnämnden, stadens arbete mot otillåten påverkan för att hindra att stadens medarbetare och tjänstemän utsätts för påtryckningar och otillbörlig påverkan vid beslutsfattande i sin yrkesutövning. Kommunstyrelsen ska öka medvetenheten och kunskapen inom staden om effekter av felaktig folkbokföring, hur det kan upptäckas och om stadens underrättelseskyldighet till skatteverket vid misstanke om felaktig folkbokföring.

Kommunstyrelsen leder, samordnar och prioriterar stadens arbete för en sammanhållen och stärkt krisberedskap och förmåga i civilt försvar, bland annat genom att ge strategisk inriktning och stöd till nämnder och bolagsstyrelser i övergripande beredskapsfrågor samt genom att leda implementeringen av en sektorsorganisation för civil beredskap. Ett nära samarbete med bland annat Storstockholms brandförsvaret och andra relevanta aktörer, inklusive civilsamhället, är avgörande för framgång i dessa frågor. Arbetet inom Samverkan Stockholmsregionen är prioriterat, liksom att skapa förutsättningar för ett strukturerat nyttjande av frivilligresurser.

Kommunstyrelsen ska ge förutsättningar för att staden har en hög krishanterings- och kriskommunikationsförmåga samt att arbetet med säkerhetsskydd förstärks i staden och att den reella förmågan ökar i syfte att skydda Sveriges säkerhet. Samordningen av det olycksförebyggande arbetet ska vidareutvecklas.

Stadens näringslivsarbete ska bidra till att skapa arbetstillfällen och en hållbar, attraktiv och växande storstad där näringslivet bidrar till ökad välfärd och trygghet i stadens alla stadsdelsnämndsområden. Kommunstyrelsen ansvarar för att leda, samordna och utveckla stadens näringslivsarbete för att främja Stockholms företagsklimat. Särskilt fokus ska finnas på stadens fyra utpekade fokusområden. Kommunstyrelsen fortsätter att leda arbetet med projektet *Gemensam tillsyn* i samverkan med socialnämnden. Projektet ska under året utökas med fler tillsynsområden.

Staden ska enbart stödja och samarbeta med organisationer och aktörer som står bakom den demokratiska rättsstatens principer, de mänskliga rättigheterna och jämställdhet mellan kvinnor och män. Kommunstyrelsen ska stödja nämnderna och bolagsstyrelsernas arbete för att säkerställa att lokalupplåtelser och föreningsbidrag ges i enlighet med beslutade riktlinjer. Samröre, uppmuntran till eller möjliggörande av våldbejakande extremism accepteras aldrig.

Kommunstyrelsen ska stödja 250-årsjubileet för Judiskt liv i Sverige och Stockholms stad ska gå in som samverkandepartner i firandet i Stockholm år 2025.

Kommunstyrelsen ska bidra till en styrning av staden som präglas av kvalitetsutveckling, tydlighet och helhetssyn. Styrningen ska främja innovation och lärande samt öka förmågan att dra nytta av digitaliseringens möjligheter. Stadens ILS-system behöver utvärderas och Kommunstyrelsen ska påbörja arbetet med att planera för en extern utvärdering.

Staden har avtal om strategiskt samarbete med samtliga större universitet och högskolor i regionen kring forskning, utbildning, utveckling och innovation som bidrar till verksamhetsutveckling och innovationsarbete. Kommunstyrelsen ska arbeta strategiskt för att öka den externa FoU-finansieringen.

Stadens samarbete med Stockholms Akademiska Forum ska stärkas, under ledning av kommunstyrelsen, i syfte att etablera fler platser för tvärvetenskapliga kontakter mellan akademi, forskning och studenter. Kommunstyrelsen leder stadens arbete med att tillgängliggöra världsledande utbildning för fler och skapa positiv konkurrens inom den högre utbildningen och forskningen.

Kommunstyrelsen ska främja stadens arbete med digitalisering och nyttjande av ny teknik, så som Internet of Things (IoT) och artificiell intelligens (AI), samt inrätta ett innovationsråd för att stärka Stockholm som innovativ och smart stad. Inom ramen för Live Lab Kista ska staden fortsätta driva på utvecklingen av nya digitala tjänster och utveckling av testmiljöer. Kommunstyrelsen ansvarar för en kostnadseffektiv utveckling av stadens it-leverans ska säkerställas genom aktiv leverantörsstyrning och tydliga processer för prioritering av nya behov. För att utveckla styrningen av it, digitalisering och informationshantering ska kommunstyrelsen fortsätta arbetet med att stärka stadens arkitekturförmåga och säkerställa en samordnad arkitektur inom staden. Stadens informationssäkerhetsarbete och incidenthanteringsförmåga ska utvecklas under ledning av kommunstyrelsen. Staden behöver stärka förmågan till god informationshantering som en förutsättning och ett led i kvalitets- och utvecklingsarbetet. Kommunstyrelsen ska samordna stadsövergripande frågor kring datahantering och informationsförvaltning i syfte att skapa enhetliga arbetssätt och tydliga strukturer för att främja innovation och utveckling.

Staden ska bygga, äga och förvalta skolbyggnader, förskolebyggnader, idrottshallar, vård- och omsorgsboenden med mera. Inhyrning hos privata aktörer som långsiktig grund för välfärdsverksamheter är inte hållbart, varken för stadens ekonomi eller för verksamheten, och ska undvikas. Privata inhyrningar ska endast förekomma om det saknas likvärdiga alternativ i lokaler ägda av staden, och ska i så fall alltid föregås av en risk- och konsekvensanalys där även en livscykelanalys vägs in. Staden ska inte premiera fastighetsägare som brister i sin förvaltning eller åtagande. Staden ska vara tydlig i vilka brister som måste åtgärdas för att staden återigen ska uppfatta aktören som en trovärdig part i arbetet med att utveckla Stockholm. Kommunstyrelsen ska bistå fastighetsnämnden i dess arbete med att bedriva en långsiktigt hållbar fastighetsförvaltning. Staden fortsätter arbetet med att göra en översyn av stadsinterna hyresmodeller, detta gäller särskilt hyrorna för kulturnämndens verksamheter i fastighetsnämndens lokaler. Lokaler som inte behövs för att säkerställa kommunal verksamhet på kort och lång sikt och lokaler som inte bidrar till stadens hållbarhet och sammanhållning ska kunna prövas för försäljning, särskilt om de har ett negativt driftnetto.

Kommunstyrelsen ansvarar för att utveckla stadens lokalförsörjningsarbete genom bland annat den stadsövergripande lokalresursplanen samt strategisk styrning, utveckling och placering av stadens förvaltningslokaler. Arbetet sker i samverkan med berörda nämnder och bolagsstyrelser och innebär ett tydliggörande av kommunens långsiktiga behov av förskolor, skolor och idrottsanläggningar. Tillsammans med utbildningsnämnden ska kommunstyrelsen verka för att den regionala samverkansmodellen för gymnasieskolan utvecklas för att säkerställa skollokalskapaciteten, och att alla kommuner inom samverkansområdet tar sitt ansvar för att säkerställa skollokalkapaciteten i den egna kommunen.

Alla stockholmare ska kunna lita på att det finns en bra kommunal förskola och grundskola nära hemmet. Kommunstyrelsen ansvarar för genomförandet av SAMS, samordnad skolplanering i Stockholm. Denna ska bidra till hög kommunal rådighet och att staden bygger tillräckligt med förskolor och grundskolor för att säkra framtida behov. Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för att stärka samplaneringen och för att säkerställa en stadsövergripande syn på ny-, om- och tillbyggnader av förskolor och

skolor. Minskad skolsegregation ska vara ett övergripande mål och samlad planering av utbyggnad, placering, lokaler och utformning kan bidra till att motverka skolsegregation. Sådana analyser ska därför alltid ingå i arbetet inom SAMS. När elevantalet i Stockholms grundskolor nu minskar är det av särskilt stor vikt att undvika kostsamma överetableringar av friskolor. Därför ska kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, utbildningsnämnden och andra berörda nämnder och bolagsstyrelser utveckla sitt samarbete för att i ett tidigt skede kunna motverka kostsamma överetableringar, och verka för att staden i egen regi kan möta behov som uppstår.

Att alla barn och ungdomar får en likvärdig möjlighet att uppnå kunskapsmålen i skolan är centralt för att skapa ett sammanhållet Stockholm. Under lång tid har klyftorna varit alltför stora. De goda exempel som finns för att bryta utvecklingen behöver spridas. Kommunstyrelsen behöver tillsammans med utbildningsnämnden, förskolenämnden och stadsdelsnämnderna säkerställa att insatser för en mer jämlik skola och förskola genomförs. En konkret insats är att utreda hur skolpliktsansvaret inom skolan och förskolans utbudsansvar kan bekostas utan att det ska drabba resurserna för utbildningen och omsorgen vid kommunala verksamheter. Kommunstyrelsen ska i samråd med berörda nämnder och inom ramen för kommunförbundet Storsthlm initiera en översyn av överenskommelsen om Barn i behov av särskilt stöd för att säkerställa tidigt stöd vid behov även för yngre barn.

Kommunstyrelsen ska utreda hur efterlevnaden och den centrala styrningen av korrekt hyressättning och övriga villkor ska förbättras gällande andrahandsuthyrning av sådana bostadslägenheter där det finns en bakomliggande förhandlingsordning.

Kommunstyrelsen ska leda arbetet med Fokus Järva tillsammans med Järva stadsdelsnämnd som samordnar och driver arbetet lokalt. Övriga berörda nämnder och bolag ska delta i arbetet och bidra utifrån sina uppdrag och områden. Kommunstyrelsen ansvarar för en samlad regelbunden uppföljning. Kommunstyrelsen ska samordna att nämnder och bolagsstyrelser har en enhetlig och effektiv kommunikation som stödjer stadens arbete med Fokus Järva. I samarbete med berörda nämnder och bolagsstyrelser ska kommunstyrelsen förstärka samverkan med lokalt näringsliv i Järva. Särskilt fokus ska vara på jobb- och trygghetsskapande åtgärder samt tillit till stadens verksamheter. Staden ska samverka med regionen i viktiga frågor för Järva, exempelvis familjecentraler, vårdcentraler, barn- och ungdomspsykiatri, elevhälsa och tandhälsa samt verka för ett regiontågstopp i Helenelund och förbättringar av Kista busstorg och Spånga Station.

Kraftvärmeverket i Lövsta ska byggas. Det nya kraftvärmeverket är ett prioriterat klimat- och hållbarhetsprojekt för regionens fortsatta tillväxt och klimatomställning. Kommunstyrelsen ska i samråd med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Stockholms Stadshus AB, Stockholms Hamn AB, Stockholm Vatten och Avfall AB och Stockholm Exergi Holding AB ansvara för stadens samlade koordinering för att genomföra uppförandet av nytt kraftvärmeverk samt tillse att relevanta ersättningsytor ordnas så som bad- och båtplats. En oberoende granskare ska tillsättas för att följa arbetet under genomförandeprocessen, och rapportera till staden hur arbetet fortlöper ur miljö- och klimatsynpunkt med särskilt fokus på dricksvattenförsörjningen.

Tillitsbaserad styrning ska vara normen för stadens styrning och förtroendet till medarbetarnas kompetens ska vara högt. Staden ska genom hela verksamheten ha en helhetssyn i styrningen och ledningen. Medarbetarna ska ges handlingsutrymme och inflytande att, utifrån övergripande politiska mål och kostnadseffektivitet, bedriva och utveckla den kommunala verksamheten.

Genom attraktiva villkor samt intressanta och samhällsviktiga jobb kan staden som arbetsgivare attrahera medarbetare med rätt kompetens och därmed trygga kompetensförsörjningen för framtidens välfärd. Kommunstyrelsen ansvarar för att staden har ett gemensamt förhållningssätt i arbetsgivar- och utvecklingsfrågor. Kommunstyrelsen ska stödja stadens nämnder och bolagsstyrelser i deras arbete med att prioritera rätten till heltid, genom att bland annat möjliggöra för att alla som idag arbetar deltid ska erbjudas heltid så snart möjlighet finns, att vid behov av nyrekrytering ska tjänster erbjudas dem som idag arbetar deltid och tjänster som utannonseras ska som norm vara på heltid. Arbetet ska löpande följas upp och vid behov ska åtgärder presenteras för en god måloppfyllelse. Kommunstyrelsen ska ge förutsättningar för utveckling av chefer och medarbetare för att skapa goda möjligheter att möta ett föränderligt arbetsliv. Ett närvarande ledarskap och ett chefsuppdrag med tydliga mandat och befogenheter är viktigt för verksamheten och medarbetarna.

Alla stadens medarbetare ska ha goda och likvärdiga möjligheter till friskvård och hälsofrämjande förmåner. Under pandemin införde staden en tillfällig utökad satsning på friskvård för stadens medarbetare samtidigt som det blev tydligt att friskvårdsbidraget och förmånerna allt för länge har sett allt för olika ut mellan stadens verksamheter. Under föregående år har kommunstyrelsen därför arbetat för att ta fram mer jämlika, långsiktiga och rättvisa friskvårdsförmåner.

Stadens anställda ska ha bra arbetsvillkor och staden ska arbeta aktivt med friskfaktorer. Arbetsmiljön ska stärkas och som en del i det arbetet ska kommunstyrelsen utreda förutsättningarna för införandet av arbetsskor i lämpliga välfärdsverksamheter. Utredningen ska särskilt beakta arbetsmiljöansvar, ekonomi för den enskilde medarbetaren samt en effektiv och grön resursanvändning.

I samarbete med arbetsmarknadsnämnden ska kommunstyrelsen arbeta strategiskt för att säkerställa en långsiktig kompetensförsörjning i hela Stockholm och stadens fokusområden. Stadens egna verksamheter är prioriterade och särskild tonvikt ska läggas på välfärdsverksamheternas behov på kort och lång sikt. Näringslivets förutsättningar och långsiktiga behov av kompetensförsörjning ska främjas.

Kommunstyrelsen ska stödja och samordna stadens arbete för en hållbar och demokratisk stad för alla stockholmare, inklusive arbetet med att säkerställa de mänskliga rättigheterna. Kunskap om hur stockholmarnas delaktighet och inflytande kan öka i beslut som påverkar deras vardag ska spridas i staden. Kommunstyrelsen ska bland annat ta fram ett metodstöd för nämndernas arbete med medborgarbudget samt utveckla stadsövergripande kommunikation i frågan och stadens arbete med medborgarförslag. Kommunstyrelsen samordnar målansvariga nämnder och bolagsstyrelser i arbetet för att uppnå FN:s globala mål i Agenda 2030 och stödjer övriga nämnder och bolagsstyrelser i deras utveckling av arbetet för social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Kommunstyrelsens råd för Agenda 2030 och råd för nationella minoriteters rättigheter är viktiga rådgivande organ i stadens utvecklingsarbete inom områdena.

Kommunstyrelsen ska vara drivande i stadens arbete med Agenda 2030:s mål 8 *Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt* (tillsammans med arbetsmarknadsnämnden), mål 17 *Genomförande och globalt partnerskap*.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Exploateringsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen fortsätta utvecklingen av en ny modell för ekonomisk styrning av exploateringsprojekt som möjliggör omfördelning av resurser mellan projekt så att hela staden kan utvecklas (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Fastighetsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen utveckla en stadsintern hyresmodell enligt en kostnadsbaserad alternativt självkostnadsprincip. I arbetet ska princip för överskottskrav fastställas som bättre speglar nämndens varierade fastighetsbestånd (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska arbeta fram en stadsgemensam modell för indexering av avgifter och taxor. Detta ska inte avse avgifter som riktar sig mot verksamheter för barn och unga (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med berörda nämnder och bolagsstyrelser vidareutveckla SAMS i syfte att säkerställa att skolbehoven möts samtidigt som stadsutvecklingsprocessen är effektiv (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden utreda en modell för delfinansiering bland byggaktörer för olika typer av kommunal service i samband med exploateringsprojekt (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med Stockholms Stadshus AB och Micasa Fastigheter i Stockholm AB se över samverkansavtalet mellan staden och dotterbolaget. I samband med detta även titta på resurstilldelningen och utformningen av äldreomsorgspengen, samt nettohyreskostnaden för nya vård- och omsorgsboenden (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samråd med SISAB föreslå ett reviderat samverkansavtal utifrån principen att kommunala kostnader för skolpliktsansvaret inte ska belasta elever vid kommunala skolor (3.1) | 2024-01-01 | 2024-06-30 |
| Kommunstyrelsen ska i samråd med förskolenämnden och utbildningsnämnden utreda ersättningssystemet med syfte att elever och barn ska få tillgång till en likvärdig skola och förskola oavsett om denna bedrivs i privat eller kommunal regi. I detta ska särskilt beaktas kostnader för skolpliktsansvar och förskolans utbudsansvar samt att möta tillfälliga variationer av elevantal (3.1) | 2024-01-01 | 2024-06-30 |
| Kommunstyrelsen ska planera för en extern utvärdering av stadens system för integrerad ledning och uppföljning (ILS) (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med Stockholms Stadshus AB och berörda nämnder analysera stadens fastighetsbestånd och pröva överföring av fastigheter av strategiskt vikt till lämpliga nämnder och styrelser för långsiktig förvaltning (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska under året redovisa insatser för en bättre uppföljning för att garantera en bättre efterlevnad av budget i investeringsprojekt i nämnder och styrelser (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska utarbeta förslag på hur lokalförsörjningen genom processutveckling kan förbättras (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska utreda hur enskildas vilja att bidra ekonomiskt och verksamhetsmässigt till stadens verksamheter bäst kan hanteras inom ramen för stadens organisation (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska, i samarbete med äldre- och berörda stadsdelsnämnder, utreda ersättningen till stadens kommunövergripande verksamheter inom äldreomsorg (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen implementera utvecklad behovsanalys för grundskolans lokalförsörjning i syfte att förbättra den stadsövergripande skolplaneringen (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen utreda och ta fram förslag på hur kommunerna i gymnasieregionen kan samordna dimensioneringen av gymnasieplatser, bland annat i syfte att möta arbetsmarknadens behov av yrkesutbildad arbetskraft (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen se över möjligheten för en annan ersättningsmodell för grundskolan som i högre grad säkerställer skolors grundfinansiering i syfte att möta snabba elevantalsförändringar (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, exploateringsnämnden, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden och Stockholm Business Region AB se över och revidera stadens näringslivspolicy samt ta fram en bilaga till näringslivspolicyn med en etableringsstrategi för Stockholm (3.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med Stockholm Business Region AB och stadsdelsnämnderna arbeta uppsökande mot lokalt näringsliv utifrån stadens fokusområden och i city (3.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stockholm Business Region AB ska i samråd med kommunstyrelsen utveckla redovisning av effekter på genomförda aktiviteter och medlemskap i Stockholm Business Alliance (3.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Exploateringsnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen utveckla modeller som möjliggör att det byggs fler hyresrätter med överkomliga hyror, även av privata hyresvärdar (3.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Stockholms Stads Parkerings AB och andra berörda nämnder föreslå åtgärder för utveckling av Rågsved Centrum med omnejd inom ramen för arbetet med Fokus Hagsätra-Rågsved (3.3) | 2024-01-01 | 2024-08-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, socialnämnden, äldre- och äldreomsorgsnämnden och Stockholms Stadshus AB utveckla arbetet med att ta fram Riktlinjer för bostadsförsörjningen 2025-2028 (3.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och Järva stadsdelsnämnd föreslå åtgärder för utveckling av Tensta Centrum med omnejd inom ramen för arbetet med Fokus Järva (3.3) | 2024-01-01 | 2024-08-31 |
| Kommunstyrelsen ska inleda en översyn av stadsdelsnämndernas underlag till budget i syfte att inkludera lokala utvecklingsbehov som bidrar till att främja hållbarhet och motverkar stadens socioekonomiska segregation. Översynen ska också inkludera metodstöd för hur relevanta nämnder och bolagsstyrelser kan integrera utvecklingsbehoven i sitt arbete (3.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska ta fram ett metodstöd för sociala konsekvensanalyser med fokus på att motverka stadens segregation som beredningskrav för tjänsteutlåtanden (3.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, förskolenämnden och äldre- och äldreomsorgsnämnden och i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram en strategi i syfte att utveckla utbildningar som riktar in sig på yrkes- och språkkunskaper för befintlig personal (3.4) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Förskolenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda bästa möjliga väg för att säkra likvärdighet i staden vad gäller basnivå för pedagogisk utvecklingstid. Där ska ingå att se på möjligheten att teckna ett stadsövergripande lokalt kollektivavtal om frågan (3.4.) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska göra en analys av uttaget av föräldraledighet och vid behov identifiera möjliga åtgärder för mer jämställt uttag (3.4) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska inleda arbetet med framtidssäkring av stadens löneadministrativa system LISA (3.4) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska utreda förutsättningarna för införandet av arbetsskor i lämpliga välfärdsverksamheter (3.4) | 2024-01-01 | 2024-06-30 |
| Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda en enhetlig yrkestitulatur inom socialpsykiatrins verksamhetsområde (3.4) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Fastighetsnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen säkerställa drift och förmåga i fastigheter där kommunstyrelsen identifierat att samhällsviktig verksamhet bedrivs (3.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med förskolenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldre- och äldreomsorgsnämnden och stadsdelsnämnderna bedriva fortsatt kunskaps- och förmågeuppbyggnad inom måltidsberedskap (3.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete servicenämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda hur miljöspendanalys kan införas på stadens inköp (3.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska leda implementeringen av stadens säkerhetsprogram inklusive sektorsorganisation för civil beredskap (3.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska se över och revidera stadens försörjningsstrategi för it-området med fokus på säkerhetsaspekter vid outsourcing och behov av intern kompetens (3.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska se över och revidera stadens program för inköp (3.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Kommunstyrelsen ska se över och revidera stadens program för verksamhet som utförs av privata utförare (3.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska tydligare definiera fastighetsnämndens roll i stadens arbete för en sammanhållen och stärkt krisberedskap och förmåga i civilt försvar (3.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska utreda behov och förutsättningar för en starkare uppföljning och kontroll över delar av gemensam service IT (3.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Serviceenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, förskolenämnden, kulturnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldre- och vårdnämnden och stadsdelsnämnderna påbörja viss drift av centralt beredskapslager för medicinskt skydds- och förbrukningsmateriel, livsmedel samt vissa förbrukningsmateriel i syfte att höja stadens beredskapsförmåga (3.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stadsdelsnämnderna ska i samråd med kommunstyrelsen enskilt eller i samverkan öva aktivering av trygghetspunkter inom sitt geografiska område (3.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden, utbildningsnämnden, äldre- och vårdnämnden och samtliga stadsdelsnämnder, fortsätta utvecklingen av en nämndövergripande struktur i arbetet mot välfärdsbrott med fokus på riktade kontroller genom tillämpning av riskprofiler och en ökad grad av dokumentation och informationsdelning (3.6) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska se över processen för ansökningar av trygghetsinvesteringsmedel för att säkerställa att investeringarna gör mest nytta och ger mest effekt för medborgarna (3.6) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med förskolenämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna med stöd av representanter från minoriteter samt experter genomföra åtgärder från kartläggningen "Antisemitism i Stockholms skolor" (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med målsansvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 ta fram förslag på så kallade flaggade indikatorer i syfte att följa upp stadens arbete med att säkerställa de mänskliga rättigheterna (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med målsansvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030, revidera och uppdatera Hållbarhetsrapport 2021 (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna göra en utredning av inkomna medborgarförslag 2023, vad de har resulterat i och hur de kan utvecklas (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ta fram ett processtöd för att stärka nämndernas arbete med medborgarbudget samt utveckla stadsövergripande kommunikation i frågan (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samråd med kulturnämnden och utbildningsnämnden samordna stadens deltagande i 250-årsjubileet för Judiskt liv i Sverige och gå in som samverkandepartner i firandet i Stockholm år 2025 (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska implementera det kommande MR-programmet och i det sammanhanget se över de nu liggande strategierna och programmen inom området (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska implementera konsultationsordningen för frågor som rör det samiska folket samt sprida information om denna och dess innebörd i stadens nämnder och bolagsstyrelser (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska utifrån relevanta indikatorer och annan relevant statistik arbeta fram ett jämlikhetsindex som ska utgöra en del av en årlig jämlikhetsrapport (3.7) | 2024-01-01 | 2024-06-30 |
| Kulturnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen ge stöd till den romska minoriteten om minnestunden på minnesdagen för folkmordet på romer under Förintelsen (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kulturnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen undersöka möjligheten till samarbete med Forum för levande historia och ge stöd till en öppen minnestund på Förintelsens minnesdag (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|--|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring* | Köpt energi i stadens organisation | 1 735 GWh | 1 735 GWh | 1 720 GWh |
| 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd | Kommunkoncernens soliditet inkl. pensionsåtaganden på kort sikt | 30 % | 30 % | 30 % |
| | Kommunkoncernens soliditet inkl. pensionsåtaganden på lång sikt | 34 % | 34 % | 34 % |
| | Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens prognossäkerhet T2 | +/- 1 % | +/- 1 % | +/- 1 % |
| | Stadens ekonomiska resultat (lägst) | 0,1 mnkr | 0,1 mnkr | 0,1 mnkr |
| | Stadens nettodriftkostnader per skatteintäkter (max) | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Stadens soliditet inkl. pensionsåtaganden på kort sikt | 30 % | 30 % | 30 % |
| | Stadens soliditet inkl. pensionsåtaganden på lång sikt | 34 % | 34 % | 34 % |
| 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal tillhandahållna platser för feriejobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb | Aktivt Medskapandeindex | 83 | 84 | 84 |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|---|--|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Sjukfrånvaro | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Sjukfrånvaro dag 1-14 | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.5 Hög beredskap och stark rådgivning ska råda i alla verksamhetsområden | Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförs | 80 % | 81 % | 82 % |
| | Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys | 100 % | 100 % | 100 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel elektroniska inköp | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

* Målvärdena under inriktningsmål 2 revideras i samband med behandling av stadens miljöprogram

Revisorskollegiet

Stadsrevisionens uppgifter

Stadsrevisionens huvudsakliga ansvar omfattar:

- att granska all kommunal verksamhet som bedrivs av staden, inklusive bolag och stiftelser med mera, i den omfattning som följer av god kommunal revisionssed

Kommunfullmäktiges presidiums förslag till budget 2024 och inriktning för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|------------------------|----------------|----------------|--------------|--------------|
| Driftverksamhet | | | | |
| Kostnader (-) | -35,3 | -36,9 | -37,4 | -37,9 |
| Intäkter | 3,5 | 3,7 | 3,8 | 3,9 |
| Netto | -31,8 | -33,2 | -33,6 | -34,0 |

Förslaget till budgetram för 2024 har enligt god revisionssed beretts av kommunfullmäktiges presidium. Budgeten för 2024 ökar med 1,4 mnkr jämfört med 2023. Förändringarna framgår av bilaga 2.

I stadsrevisionens revisionsplan beskrivs stadsrevisionens mål, uppdrag och arbetssätt samt nämnd- och bolagsgranskningen. I revisionsplanen beskrivs även de större revisionsprojekt som planeras genomföras under revisionsåret.

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|---|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd | Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens prognossäkerhet T2 | +/- 1 % | +/- 1 % | +/- 1 % |
| 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb | Aktivt Medskapandeindex | 83 | 84 | 84 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Sjukfrånvaro | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Sjukfrånvaro dag 1-14 | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden | Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts | 81 % | 82 % | 83 % |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|------------------------------------|--------------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel elektroniska inköp | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

Valnämnden

Alla röstberättigade ska ges goda chanser att använda sig av sin demokratiska rättighet att rösta. Valnämnden ska planera för att valen kan organiseras och genomföras på ett sådant sätt att alla röstberättigade ges goda förutsättningar att rösta. I detta avseende ska nämnden särskilt beakta förutsättningarna att rösta i områden med historiskt lågt valdeltagande samt behovet av tillgängliga och trygga vallokaler. Nämnden ska prioritera åtgärder för att värna valhemligheten och motverka alla former av otillbörlig påverkan vid röstning.

Nämndens uppgifter

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- organisation och genomförande av val till riksdagen samt val till regionfullmäktige och kommunfullmäktige
- val till Europaparlamentet.
- organisation och genomförande av eventuella extraval och folkomröstningar

I juni genomförs val till Europaparlamentet. Alla röstberättigade ska ges goda chanser att använda sig av sin demokratiska rättighet att rösta. I detta syfte ska nämnden samverka med andra berörda nämnder och styrelser för att öka tillgängligheten till vallokaler.

Förslag till budget 2024 och inriktning för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|------------------------|----------------|----------------|--------------|--------------|
| Driftverksamhet | | | | |
| Kostnader (-) | -7,7 | -62,7 | -8,0 | -80,0 |
| Intäkter | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Netto | -7,7 | -62,7 | -8,0 | -80,0 |

Budgeten för 2024 ökar med 55,0 mnkr jämfört med 2023. Ökningen beror på genomförande av val till Europaparlamentet. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2023 | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 |
|--|--|---------------------|---------------------|---------------------|
| 3.1. Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd | Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens prognossäkerhet T2 | +/- 1 % | +/- 1 % | +/- 1 % |
| 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden | Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys | 100 % | 100 % | 100 % |

R I
VN:2

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2023 | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 |
|------------------------------------|--------------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel elektroniska inköp | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

Stadsdelsnämnder

Stadsdelsnämnderna har ansvar för merparten av stadens välfärdsverksamhet. Arbetet med att förbättra välfärden, skapa en hållbar miljö och ett starkt klimatarbete ska prioriteras. Stadsdelsnämnderna ska verka för att fler medborgarkontor inrättas, vara en lokal länk samt ansvara för dialog mellan invånare, stadens förvaltningsorganisation och förtroendevalda. Stadsdelsnämnderna ska arbeta för att öka likställigheten över staden i den service som erbjuds stockholmarna.

Stadens välfärd och service ska fördelas likvärdigt och vara lika tillgänglig för alla stockholmare. Bemötande ska vara anpassat till individens förutsättningar, exempelvis utifrån funktionsnedsättning eller behov av språk-/teckentolk. Staden behöver ha bättre beredskap genom större rådheter över viktiga samhällsfunktioner och välfärden och som princip bör det finnas kommunal egen regi-verksamhet inom alla områden som staden har ansvar för.

Stadsdelsnämnderna har en central roll i stadens trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete. Arbetet innefattar såväl sociala förebyggande insatser som fysiska åtgärder i närmiljön. Målet att Stockholm ska hålla samman och att segregationen ska minska ska prioriteras.

Det lokala utvecklingsarbetet är av stor betydelse för att skapa en hållbar utveckling i stadens alla delar och för att skapa ett Stockholm för alla. Prioriteringarna i utvecklingsarbetet ska tas fram i dialog med invånare och lokala aktörer genom medborgardialoger och medborgarbudget.

Nyanlända stockholmare ska få goda förutsättningar att etablera sig genom studier, på arbetsmarknaden, bostadsmarknaden, i föreningslivet och i samhället i stort. Det gemensamma ansvaret för ett hållbart mottagande i staden och snabb etablering kräver en nära samverkan mellan stadens verksamheter och förvaltningar.

Stadsdelsnämndernas uppgifter

Stadsdelsnämndernas huvudsakliga ansvar omfattar:

- kommunal förskoleverksamhet
- äldreomsorg
- stöd och service till personer med funktionsnedsättning
- individ- och familjeomsorg
- socialpsykiatri
- barn-, kultur- och fritidsverksamhet
- stadsmiljöarbete
- ekonomiskt bistånd
- arbetsmarknadsåtgärder och samverkan med Jobbtorg Stockholm
- mottagande och integration av nyanlända i samverkan med Welcome House och Intro Stockholm
- lokalt näringslivsarbete
- lokalt brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete
- lokalt säkerhets- och beredskapsarbete
- lokalt demokrati- och utvecklingsarbete
- medborgarkontor
- konsumentvägledning
- bostadsanpassning för bostäder enligt SoL och LSS
- omhändertagande och stöd till drabbade och allmänhet vid allvarliga händelser och kriser

Ett antal stadsdelsnämnder tillhandahåller kommunövergripande verksamheter som återfinns inom verksamhetsområdena förskola, stöd och service till personer med funktionsnedsättning, individ- och familjeomsorg samt äldreomsorg. Syftet är bland annat att kunna erbjuda verksamheter till personer med särskilda behov, vilket gör att flera av verksamheterna är av unik karaktär. Stadens kommunövergripande verksamheter är tillgängliga för invånare i alla stadens stadsdelsnämndsområden. Kommunövergripande verksamheter återfinns inom stadsdelsnämnderna Järva, Bromma, Kungsholmen, Norra innerstaden, Södermalm, Skarpnäck och Enskede-Årsta-Vantör.

Förslag till budget 2024 och plan för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|---------------------------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|
| Driftverksamhet | | | | |
| Anslag för nämndens verksamhet | | | | |
| Kostnader (-) | -24 903,8 | -26 254,2 | -26 574,9 | -26 822,9 |
| Drift och underhåll | -24 707,5 | -26 012,1 | -26 332,8 | -26 580,8 |
| Avskrivningar | -186,5 | -196,7 | -196,7 | -196,7 |
| Internräntor | -9,8 | -45,4 | -45,4 | -45,4 |
| Intäkter | 734,4 | 783,8 | 783,8 | 783,8 |
| Summa stadsdelsnämnder - netto | -24 169,4 | -25 470,4 | -25 791,1 | -26 039,1 |
| Investeringsplan | | | | |
| Utgifter (-) | -230,0 | -230,0 | -230,0 | -230,0 |
| Inkomster | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Netto | -230,0 | -230,0 | -230,0 | -230,0 |

Budgeten för 2024 ökar med 1 301,0 mnkr jämfört med 2023. Stadens verksamheter ska kontinuerligt arbeta för en effektiv verksamhet. Genom att bland annat arbeta för att minska kostnaderna för administration och konsulttjänster samt arbeta för en effektiv lokalanvändning används stadens resurser i enlighet med god ekonomisk hushållning och resurser kan frigöras för prioriterad verksamhet. Kommunfullmäktiges budget för 2024 fokuserar på samverkan och prioriteringar utifrån ett kommunkoncernsperspektiv. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Systemet för fördelning av resurser utgår från stadsdelsnämndernas verksamhetsansvar och befolkningsstruktur. Stadsdelsnämnderna får resurser i relation till det förväntade behovet och inte utifrån faktiska kostnader. I fördelningen ingår löpande kostnader för att bedriva en verksamhet inkluderat personal, lokaler, administration och övriga kostnader. Stadsdelsnämnderna får sina medel tilldelade som ett anslag. Inom ramen har stadsdelsnämnderna möjlighet att omdisponera anslaget och prioritera mellan verksamheterna, så länge de följer de mål, direktiv, riktlinjer och övriga styrdokument som kommunfullmäktige fastställt.

Stadsdelsnämnderna beslutar själva om en ändamålsenlig och effektiv organisation utifrån uppdraget och invånarnas behov med fokus på nyttomaximering av skattemedel. Stadsdelsnämnderna ska klara framtida volymförändringar med hög kvalitet i takt med att Stockholm växer. Stadsdelsnämnderna ska samverka inom sina verksamhetsområden med varandra i syfte att lära, sprida goda exempel, utveckla effektiviteten och en för invånarna tillgänglig samhällsservice. Regionvisa verksamheter ska vid behov införas. Stadsdelsnämnderna ska i detta syfte samverka med varandra samt med kommunstyrelsen och för verksamheten berörda nämnder.

Kommunfullmäktiges inriktning för stadsdelsnämnderna

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnderna, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Stockholm ska vara en stad där alla behövs och där alla kan delta. Personer med funktionsnedsättning ska kunna vara fullt delaktiga i alla delar i samhället och ett funktionshindersperspektiv ska integreras i alla stadens verksamheter. Stadsdelsnämnderna ska använda sig av stadens hbtq-utbildning i sina verksamheter.

Arbetet med en äldrevänlig stad ska genomsyra nämndernas verksamheter. Stadsdelsnämnderna spelar en viktig roll i arbetet för utsatta EU-medborgare. I verksamheterna ska barnets bästa alltid vara i centrum med barnkonventionen som grund och med en lyhördhet för barn och ungas åsikter och inflytande.

Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med äldrenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden och kommunstyrelsen samt i dialog med Region Stockholm kontinuerligt följa upp omställningen till god och nära vård för att säkerställa en välfungerande vård- och omsorgskedja.

Samordnade individuella planer (SIP) är viktiga för att stödja den enskildes delaktighet och behov. Stadsdelsnämnderna ska arbeta för att implementera de gemensamma system för genomförande och uppföljningar av SIP. Utgångspunkten i arbetet ska vara att hitta lösningar som stödjer den enskildes delaktighet och behov.

De sociala insatserna inom trygghetsarbetet ska öka och det handlar bland annat om att jobba med riktade brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder där behov finns, som till exempel fältassistenter, trygghetsvårdar, ordningsvakter eller nattvandrare. Särskilt viktigt i det förebyggande arbetet är en nära samverkan mellan förskola, skola, socialtjänst och fritidsverksamheter. För att tidigt stöd ska tas emot behöver stadsdelsnämnderna arbeta för att förtroendet för stadens verksamheter ökar, särskilt i områden där det i dag är lågt.

Gemenskap genom organiserade fritidsaktiviteter kan vara ett skydd mot social utsatthet och kriminalitet. Därför ska stadsdelsnämnderna tillsammans med bland annat idrottsnämnden, kulturnämnden och utbildningsnämnden erbjuda barn och unga en aktiv och meningsfull fritid.

Pågående arbete tillsammans med Kontaktcenter gällande en väg in inom det sociala området fortsätter i nära samarbete med servicenämnden och socialnämnden för att hitta lämpliga gränssnitt framåt.

Stadsdelsnämnderna ska underlätta för närvaron av kultur i det offentliga rummet, med fokus på ytterstaden och samråda med kommunstyrelsen kring eventuella större evenemang av stadsövergripande karaktär.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Socialnämnden och äldrenämnden ska stödja stadsdelsnämnderna att i dialog med regionen implementera gemensamma system för genomförande och uppföljning av SIP (1.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning
 Stadsdelsnämnderna ska bidra till att uppfylla stadens mål om en klimatpositiv stad 2030 samt stärka arbetet med klimatanpassning. Arbetet med lokala miljö- och klimatsamordnare ska fortsätta. För de verksamheter som köper in livsmedel och måltider ska arbetet med att minska klimatbelastningen från mat och måltider prioriteras. Nämnderna ska förebygga att avfall uppstår genom minskad användning av engångsprodukter och onödiga plastprodukter samt verka för att en större andel produkter och material återanvänds eller återvinns. Återbruket ska öka och Stocket ska vara förstahandsalternativ vid inköp av möbler och inventarier. Arbetet med energieffektivisering ska intensifieras. Stadsdelsnämnderna ska utöver fysiska åtgärder även arbeta med verksamhetsanpassning i syfte att minska riskerna av negativa hälsoeffekter till följd av exempelvis värmeböljor. Stadsdelsnämnderna ska verka för genomförandet av Agenda 2030:s globala hållbarhetsmål.

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Stadsdelsnämnderna ska bidra till att uppfylla stadens mål om effektiva verksamheter och en ekonomi i balans. Med stöd av kommunstyrelsen ska stadsdelsnämnderna genomföra nödvändiga strukturella förändringar för att möta ökade kostnader för välfärdsuppdraget och de ökade investeringsvolymerna som en växande stad kräver.

Stadsdelsnämnderna utgör grundstommen i stadens trygghets- och säkerhetsarbete. Arbetet innefattar bland annat riktade brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder där behov finns, samt att utveckla en ren, attraktiv och trygg stadsmiljö. Stadsdelsnämnderna ska stärka det brottsförebyggande arbetet och utifrån sin lokala kunskap om behov och utmaningar som finns genomföra insatser som ökar tryggheten hos invånarna. Tilliten till professionens förmåga att välja metoder, arbetssätt och insatser ska vara hög. Stadsdelsnämnderna ska utifrån kunskap om lokala förutsättningar bedöma var insatser och trygghetsinvesteringar gör mest nytta och ger mest effekt samt ansöka om medel för att genomföra dessa. Stadsdelsnämnderna ska löpande följa upp det övergripande trygghetsarbetet och besluta om inriktningen.

Stadsdelsnämnderna har det geografiska områdesansvaret inom sina respektive nämndområden. Stadsdelsnämnderna ska ha en permanent beredskap och organisation för iordningsställande av trygghetspunkter inom sitt geografiska område samt delta aktivt i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap. I samverkan med kommunstyrelsen, socialnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden och andra berörda nämnder samt bolagsstyrelser och polis ska stadsdelsnämnderna ta fram lokala lägesbilder, orsaksanalyser och åtgärder i arbetet med de lokala samverkansöverenskommelserna med polisen samt följa upp dessa insatser.

Stadsdelsnämnderna ska arbeta för att nå målet om att inte ha något särskilt utsatt eller utsatt område inom Stockholms stad. Stadsdelsnämnderna bär i detta arbete det lokala samordningsansvaret men det är av stor vikt att det sker i tät samverkan med övriga berörda aktörer.

En nära samverkan med brandförsvaret, det lokala näringslivet, fastighetsägare, föräldrar och föreningar är en förutsättning för trygghetsarbetet. Stadsdelsnämnderna ska också delta i arbetet för att motverka det dödliga våldet i kriminella miljöer. Utifrån erfarenhet och kunskap ska arbetet mot våldsbejakande extremism fortsätta att utvecklas.

Staden är under ledning av kommunstyrelsen en aktiv part i det regionala brottsförebyggande arbetet tillsammans med Region Stockholm, polis, Länsstyrelsen, länets kommuner och andra berörda aktörer. Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med socialnämnden och trafiknämnden delta i det förstärkta regionala samverkansarbetet

gällande att minska antalet öppna drogsener i länet. Stadsdelsnämnderna ska fortsatt utveckla och intensifiera arbetet med platssamverkan och platsaktivering på prioriterade platser eller områden och vara sammankallande part i samverkan med andra berörda nämnder och bolagsstyrelser, andra aktörer samt lokala företag, för att skapa en trygg närmiljö.

Stadsdelsnämnderna ska i samverkan med berörda interna och externa aktörer fortsätta arbetet mot välfärdsbrott, bland annat genom arbetet med riskprofiler. Genom aktiv avtalsuppföljning i stadens upphandlingar av välfärdstjänster ska stadsdelsnämnderna motverka välfärdsbrott och främja en sund konkurrens mellan seriösa företag inom välfärdssektorn. För att säkerställa att de villkor och krav som ställs följs i alla led ska antalet underentreprenörer begränsas i de fall det är relevant.

En central utgångspunkt när avtal på upphandlade välfärdsverksamheter löper ut är att stadens egen regi-verksamheter behöver stärkas, särskilt inom äldreomsorgen och delar av sociala verksamheter. I de fall tidigare upphandlad verksamhet ska överföras till egen regi ska detta ske på ett sådant sätt att verksamhetens kvalitet kan bevaras och förbättras.

Stadsdelsnämnderna ska verka för chefsuppdrag med tydliga mandat och befogenheter och ett ledarskap som gynnar kvalitetsutveckling inom kärnverksamheterna. Chefers arbetssituation och förutsättningar att utöva ett närvarande ledarskap ska säkerställas och god kompetensförsörjning inom förskolan, socialtjänsten och äldreomsorgen ska tryggas. Rätt till heltid och tillsvidareanställning är prioriterat. Medarbetarnas inflytande och delaktighet på arbetsplatsen ska stärkas för att säkerställa en bra arbetssituation med högt förtroende för professionens kompetens. Det är angeläget att staden arbetar systematiskt med såväl kompetensutveckling av befintliga medarbetare och rekrytering av nya medarbetare. Stadsdelsnämnderna ska arbeta förebyggande mot hot och våld samt säkerställa kompetens för att kunna tillhandahålla såväl akut som långsiktigt stöd till medarbetare som utsatts för hot och våld i sitt arbete.

Stadsdelsnämnderna ska prioritera kvinnors etablering på arbetsmarknaden, exempelvis genom uppsökande arbete, information och lotsning till arbetsmarknadsinsatser. Genom samarbete med civilsamhällesorganisationer och genom att stödja arbetsmarknadsnämndens verksamheter och aktiviteter ska nämnderna bidra till nyanländas etablering och inkludering i samhället. Stadsdelsnämnderna ska aktivt delta i samhällsvägledningens utvecklingsarbete, med fokus på bostadsvägledning, som leds av arbetsmarknadsnämnden tillsammans med SHIS Bostäder. Tillsammans med arbetsmarknadsnämnden, SHIS Bostäder och socialnämnden ska stadsdelsnämnderna aktivt arbeta för att barnfamiljer inom SHIS Bostäders genomgångsbostäder får bostadsvägledning och insatser som leder till en stabil bostadssituation och varaktig försörjning.

Stockholm ska ha Sveriges bästa föreningsklimat och arbetet med ett mer gemensamt och enhetligt ansökningsförfarande för föreningsbidrag fortsätter, bland annat genom gemensam upphandling av ansökningsystem. Stadsdelsnämndernas riktlinjer för föreningsstöd utgår från principer som är tydliga och transparenta och som hindrar att stöd går till verksamheter som är odemokratiska, olagliga eller som uppmuntrar våldsbejakande extremism.

Stadsdelsnämnderna ska i samråd med socialnämnden och stadsbyggnadsnämnden inventera lämpliga fastigheter för att pröva att via justerade användningsbestämmelser i befintlig detaljplan (ej byggrätten) möjliggöra grupp- och servicebostäder LSS/SoL och vård- och omsorgsboenden. Socialnämndens beställarfunktion övertar uppgifterna från genomförandegruppen för bostäder med särskild service, vilken därmed avslutas.

Alla stockholmare ska ha god service oavsett var i staden man bor. Vision för 15-minutersstaden handlar om att stadens invånare ska kunna nå allt de behöver inom promenadavstånd eller en kort cykeltur. Investeringar i offentliga miljöer, skola, fritid och kultur kan bygga sammanhållning och trygghet samtidigt som klimatkänsligheten minskas och hela staden tillåts att utvecklas. Stockholmarna ska ha tillgång till ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla. Spontanidrottsplatser, utegym och motionsspår ger förutsättningar för fysisk aktivitet i närmiljön. Tillgängligheten till natur och vatten är fundamentalt för stockholmarnas livskvalitet och stadsdelsnämnderna ska bidra till tillskapandet av fler officiella badplatser, vinterbadplatser, vindskydd och grillplatser i Stockholm.

Stadsdelsnämnderna ska utifrån analyser av lokala förutsättningar i samarbete med relevanta nämnder och bolagsstyrelser arbeta för en sammanhållen stadsutveckling, öka den sociala och ekologiska hållbarheten i stadsdelsnämndsområdet samt det demokratiska inflytandet över områdets långsiktiga utveckling.

För ökad hållbar tillväxt och företagande inom stadsdelens geografiska områden ska stadsdelsnämnderna, utifrån lokal kännedom, bistå Stockholm Business Region AB med information i uppdraget att attrahera etableringar, besökare och kompetens. Stadsdelsnämnderna ska samverka organisatoriskt med närliggande stadsdelsnämnder inom det lokala näringslivsarbetet. Utifrån översiktsplanens inriktning värnas och utvecklas stadens renodlade verksamhetsområden med hänsyn till näringslivet samt regional och kommunal samverkan i stadsutvecklingsprocessen.

Stadsdelsnämnderna har en central roll i arbetet för att öka invånarnas tillit till stadens olika verksamheter. Samarbetet med det lokala civilsamhället är en viktig del i detta arbete. Hanteringen av medborgarförslag ska förbättras och medborgarkontoren utvecklas för att kunna ge invånarna stöd, information och personlig vägledning. Medborgardialoger och medborgarbudget ska användas för att ta vara på stockholmarnas synpunkter. Stadsdelsnämnderna ska dela goda exempel mellan varandra gällande demokratifrågor och medborgardialog. Nämnderna ska också verka för fler samlokaliseringar med andra myndigheter. Positiva synergieffekter uppstår när aktörer eller verksamheter lokaliseras tillsammans.

Stadsdelsnämndernas arbete med mänskliga rättigheter ska intensifieras och arbetet behöver bedrivas sammanhållet. Jämställdhetsintegrering och riktade insatser för att öka jämställdheten ska prioriteras liksom arbetet för barns rättigheter och rättigheter för personer med funktionsnedsättningar. Stadsdelsnämnderna ska säkerställa hbtqi-personers rättigheter och stadens hbtq-utbildning för ett normmedvetet bemötande ska användas. Inom ramen för arbetet med de nationella minoriteternas rättigheter ska stadsdelsnämnderna bland annat främja språk och kultur samt erbjuda förskola och äldreomsorg på minoritetsspråk. Barns utveckling av kulturell identitet ska särskilt främjas. Arbetet ska utgå från minoriteternas delaktighet och inflytande.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Kommunstyrelsen ska, i samarbete med äldreomsorgsnämnden och berörda stadsdelsnämnder, utreda ersättningen till stadens kommunövergripande verksamheter inom äldreomsorg (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med Stockholm Business Region och stadsdelsnämnderna arbeta uppsökande mot lokalt näringsliv utifrån stadens fokusområden och i city (3.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafikinämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Stockholms Stads Parkerings AB och andra berörda nämnder föreslå åtgärder för utveckling av Rågsved Centrum med omnejd inom ramen för arbetet med Fokus Hagsätra-Rågsved (3.3) | 2024-01-01 | 2024-08-31 |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och Järva stadsdelsnämnd föreslå åtgärder för utveckling av Tensta Centrum med omnejd inom ramen för arbetet med Fokus Järva (3.3) | 2024-01-01 | 2024-08-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med förskolenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldre- och vårdnämnden och stadsdelsnämnderna bedriva fortsatt kunskaps- och förmågeuppbyggnad inom måltidsberedskap (3.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Servicenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, förskolenämnden, kulturnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldre- och vårdnämnden och stadsdelsnämnderna påbörja viss drift av centralt beredskapslager för medicinskt skydds- och förbrukningsmateriel, livsmedel samt vissa förbrukningsmateriel i syfte att höja stadens beredskapsförmåga (3.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stadsdelsnämnderna ska i samråd med kommunstyrelsen enskilt eller i samverkan öva aktivering av trygghetpunkter inom sitt geografiska område (3.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden, utbildningsnämnden, äldre- och vårdnämnden och samtliga stadsdelsnämnder, fortsätta utvecklingen av en nämndövergripande struktur i arbetet mot välfärdsbrott med fokus på riktade kontroller genom tillämpning av riskprofiler och en ökad grad av dokumentation och informationsdelning (3.6) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|--|------------------------------|------------------------------|------------------------------|
| 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring* | Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider | 1,6 kg CO2e per kg livsmedel | 1,5 kg CO2e per kg livsmedel | 1,5 kg CO2e per kg livsmedel |
| | Köpt energi i stadens organisation | 1 735 GWh | 1 735 GWh | 1 720 GWh |
| 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar* | Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel | 70 % | 70 % | 70 % |
| 2.4 Stockholmnarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel avslutade bygg- och anläggningsentreprenader där varor miljöbedömts och loggats i Byggvaru-bedömningen | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd | Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens prognossäkerhet T2 | +/- 1 % | +/- 1 % | +/- 1 % |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|--|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb | Aktivt Medskapandeindex | 83 | 84 | 84 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Sjukfrånvaro | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Sjukfrånvaro dag 1-14 | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.5 Hög beredskap och stark rådgivning ska råda i alla verksamhetsområden | Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts | 81 % | 82 % | 83 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel elektroniska inköp | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt | Andel med förtroende för stadsdelsförvaltningen i det område där man bor | 38 % | 39 % | 41 % |

* Målvärdena under inriktningsmål 2 revideras i samband med behandling av stadens miljöprogram

Förskoleverksamhet

En förskola av hög kvalitet är en viktig nyckel för barns utveckling och lägger grunden för det livslånga lärandet. Förskolorna ska vara tillgängliga för alla barn och varje barn ska få det stöd de behöver för att lära och utvecklas och därmed ges möjlighet till en bra start i livet. Alla barn i Stockholm ska ha jämlika livsvillkor och livschanser och få det stöd de har rätt till, oavsett var i staden de bor. Förskolan har en viktig funktion i det förebyggande arbetet, bland annat genom att uppmärksamma barn som riskerar att fara illa. Samarbetet mellan förskolan, socialtjänsten och relevanta verksamheter inom regionen ska därför vara starkt. Genom att värna om den pedagogiska kvaliteten och det kompensatoriska uppdraget kan förskolan tidigt identifiera behov av åtgärder och sätta in insatser. En lyckad skolgång är en avgörande skyddsfaktor för resten av livet. Inskrivningsgraden i förskolan ska öka för att fler barn ska få förutsättningar att på sikt klara skolan.

Språket är nyckeln till kunskap. Barn som har ett väl utvecklat språk och ett stort ordförråd är bättre rustade inför skolstarten. Stadsdelsnämnderna och förskolenämnden ska samarbeta för att utveckla språkutvecklande arbetssätt och sprida goda exempel. Medarbetarnas kompetens i svenska språket ska utvecklas. Övergången till skolan ska stärkas genom ett nära samarbete mellan stadsdelsnämnderna, förskolenämnden och utbildningsnämnden.

Förskolans kärnuppdrag är att ge varje barn möjlighet att utvecklas i riktning mot läroplanens samtliga mål. Medarbetarnas kompetens och yrkesskicklighet är avgörande för att lyckas med det och hålla en hög pedagogisk nivå. Därför ska andelen

förskollärare och barnskötare med tillräcklig pedagogisk utbildning öka i stadens förskolor. Alla barngrupper i förskolan ska ledas av minst en förskollärare. Arbetsmiljön för medarbetarna i förskolan ska fortsätta att förbättras och det ska vara enkelt att ta del av kompetensutvecklingsinsatser.

Förskolornas fysiska utformning ska vara ändamålsenlig och främja pedagogiskt arbete, lek och rörelse, så väl inomhus som utomhus.

Uppgifter

Stadsdelsnämndernas huvudsakliga ansvar omfattar:

- att driva och utveckla kommunala förskolor, öppen förskola, introduktionsförskola och allmän förskola
- att säkra att alla barn i förskolan ges möjlighet att utvecklas i riktning mot läroplanens samtliga mål och bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete som stödjer varje förskolas utvecklingsbehov
- att alla barn som bor i stadsdelsnämndsområdet har tillgång till kommunal förskoleverksamhet oavsett vart man bor i stadsdelen
- att stadens platsgaranti uppfylls och att ramöppettiderna hålls

Förslag till budget 2024 och plan för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|---|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| Budgeterat till stadsdelsnämnderna | -5 348,1 | -5 487,6 | -5 487,6 | -5 487,6 |
| Kostnader (-) | -5 723,2 | -5 882,1 | -5 882,1 | -5 882,1 |
| Intäkter | 375,1 | 394,5 | 394,5 | 394,5 |

Budgeten för 2024 ökar netto med 139,5 mnkr jämfört med 2023. Förändringen utgörs framförallt av höjda schabloner. Kommunfullmäktiges budget för 2024 fokuserar på samverkan och prioriteringar utifrån ett kommunkoncernsperspektiv. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Slutlig justering av budget 2024 utförs i december samma år utifrån månadsvisa avläsningar av antal inskrivna barn i verksamheten. Grundsablonen höjs med 4,0 procent och övriga schabloner framgår i bilaga 6. Avgiftsnivåer för förskola framgår av bilaga 7.

Kommunfullmäktiges inriktning för verksamhetsområdet

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska stadsdelsnämnderna, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Stadsdelsnämnderna ska säkerställa en trygg och likvärdig förskola som håller hög pedagogisk kvalitet och där undervisningen i varje barngrupp leds av minst en förskollärare. Andelen förskollärare ska öka i alla stadsdelsnämnder jämfört med föregående år, men vara som lägst 35 procent. Antal barn per förskollärare ska minska i motsvarande omfattning. Med en ökad förskollärartäthet och färre antal barn per förskollärare förbättras förutsättningarna för verksamheten att ge alla barn möjlighet att utvecklas i riktning mot läroplanens mål. I samverkan med förskolenämnden ska stadsdelsnämnderna verka för en högre andel legitimerade förskollärare och barnskötare med tillräcklig pedagogisk utbildning i stadens förskolor, bland annat genom att erbjuda

barnskötare möjlighet till vidareutbildning till förskollärare och erbjuda utbildad personal möjlighet till vidareutbildning till barnskötare. Det ska vara enkelt att delta i kompetensutveckling. Det pedagogiska ledarskapet ska främjas och utvecklas.

Förskolornas arbete ska utgå från läroplanens mål och värdegrund och säkra barns delaktighet och inflytande i den ordinarie verksamheten. Ett aktivt jämställdhetsarbete ska bedrivas och barn ska inte begränsas utifrån normer kring kön, genom ett normkritiskt arbetssätt. I syfte att öka den pedagogiska kvaliteten och likvärdigheten i staden ska stadsdelsnämnderna, i nära samverkan med förskolenämnden, utveckla det systematiska kvalitetsarbetet. Det systematiska kvalitetsarbetet ska bedrivas på alla nivåer i syfte att främja ökad måloppfyllelse i förskolorna. Stadsdelsnämnderna ska, som huvudman för den kommunala förskolan, säkra att det utvecklingsarbete som sker som en del av det systematiska kvalitetsarbetet anpassas efter varje förskolas identifierade utvecklingsbehov, med fokus på läroplansuppdraget.

Stadsdelsnämnderna har ett ansvar för att främja kvalitetsutveckling och stötta utvecklingen av pedagogernas kompetens att jobba med läroplanens olika mål. För att utgöra ett stöd till stadsdelsnämnderna ska förskolenämnden upprätta samarbeten med relevanta delar av stadens organisation och externa aktörer, så som lärosäten och forskningsbaserade organisationer. Vidare ska stadsdelsnämnderna, i nära samverkan med förskolenämnden, utveckla uppföljningen av det systematiska kvalitetsarbetet med syfte att öka likvärdigheten i staden och verka för en ökad likställighet i bedömning av verksamhetens kvalitet. Digitaliseringsarbetet ska, utan att vara kostnadsdrivande, främja förskolans uppdrag och minska den administrativa bördan för medarbetarna i förskolan.

För att säkra att förskolan kan ta sitt kompensatoriska ansvar och lägga en god grund inför skolstarten oavsett vilka bakgrundsförutsättningar barnet har, tillämpar staden ett socioekonomiskt tilläggsbelopp, utöver den gemensamma grundschablonen. Olika stadsdelsnämnder tilldelas därför olika mycket resurser per barn som ska gå till förskoleverksamheten. Det socioekonomiska tilläggsbeloppet ska gå till att stärka förskolans arbete med att ge varje barn det stöd de behöver för utveckling och lärande.

Att aktivt främja barns språkutveckling är en avgörande del av förskolans kompensatoriska uppdrag, eftersom ett väl utvecklat språk och ett stort ordförråd skapar goda förutsättningar inför övergången till förskoleklass och vidare skolgång. En ökad andel förskollärare och barnskötare med tillräcklig pedagogisk utbildning är en viktig förutsättning för att fortsätta utveckla arbetet med att understödja barns språkutveckling, såväl inom svenska som på modersmålet. Fler medarbetare ska ges möjlighet att fortbilda sig och få nödvändiga kompetenser inom svenska och språkutvecklande arbetssätt. Stadsdelsnämnderna har ett ansvar i att, med stöd av förskolenämnden och den samlade strategin för kompetensförsörjning, säkerställa att alla barn ges goda grundläggande kunskaper i svenska språket. Ett starkt modersmål är avgörande för flerspråkiga barns möjlighet att även lära sig svenska. Därför ska flerspråkighet uppmuntras hos både medarbetare och barn, och modersmålsstöd utgöra en resurs i det språkutvecklande arbetet. Barn som tillhör en nationell minoritet erbjuds barnomsorg enligt gällande lagstiftning, och förskolan ska säkra att läroplanens skrivningar om dessa barns rätt till språkutveckling i sitt nationella minoritetsspråk införlivas.

Förskolenämnden ska stödja stadsdelsnämnderna i det fortsatta arbetet med språkutvecklande arbetssätt och säkra att löpande utvärdering och utveckling av goda exempel kring språkutvecklande arbetssätt sker samt att dessa sprids. I samarbete med förskolenämnden ska stadsdelsnämnderna årligen genomföra en dialog om barnens språkutveckling i förskolan och övergången till grundskolan. Arbetet med barns övergång mellan förskolans och skolans verksamheter ska fortsätta utvecklas i syfte att

skapa goda förutsättningar för trygghet och pedagogisk kontinuitet. Samarbetet mellan förskola och skola ska också utvecklas för att i högre grad främja att utveckling av verksamheten stärks, i syfte att ytterligare förstärka förskolans skolförberedande uppdrag.

Samverkan mellan biblioteken och förskolorna kring barnlitteratur som kan användas för språkutveckling och undervisning inom läroplanens olika områden är väl utbyggd och ska fortgå, bland annat i form av förskolebibliotek.

För att ge alla barn så bra förutsättningar som möjligt att klara skolan ska arbetet med att öka inskrivningsgraden i förskolan fortsätta, särskilt i de områden där inskrivningsgraden är låg eller riskerar att sjunka. Förskolenämnden ska stödja stadsdelsnämndernas metodutveckling genom att samordna arbetet och säkerställa att framgångsrika arbetssätt sprids.

Stadens introduktionsförskolor och öppna förskolor är viktiga verksamheter för många barn och familjer i Stockholm. Stadsdelsnämnderna ska under året delta i arbetet med att utvärdera introduktionsförskolorna. De ska också delta i arbetet med att ta fram riktlinjer för öppen förskola, som syftar till att säkerställa en jämn kvalitet och en god uppföljning av verksamheten. Det sociala perspektivet och arbetet med inskrivningsgraden i förskolan ska vara tydligt närvarande.

För att ytterligare stärka förskolans kompensatoriska uppdrag i syfte att öka alla barns möjligheter till en bra skolgång ska förskolenämnden tillsammans med stadsdelsnämnderna och i samverkan med utbildningsnämnden utreda hur en modell för förstärkt förskola under det sista förskoleåret kan se ut med fokus på kunskap och språkutveckling. Utredningen ska utmynna i ett förslag på modell för hur en sådan pilotverksamhet kan se ut, där samverkan mellan förskola och skola ska ingå. Nämnderna ska därefter förbereda för att pröva modellen i ett område med socioekonomiska utmaningar kommande budgetår, och säkra ett samarbete med ett lärosäte för att genomföra följeforskning av modellen.

Stadsdelsnämnderna ska genom samverkan mellan vårdnadshavare, skola, socialtjänst, barnavårdscentraler, psykiatri och andra berörda myndigheter tidigt identifiera och ge barn och familjer i behov av stöd rätt insatser med fokus på det förebyggande och uppsökande sociala arbetet. Stadsdelsnämnderna ska under året delta i arbetet med att ta fram en strategi för barnhälsoarbetet i Stockholms stad. Vidare ska de säkerställa att alla förskolor har väl fungerande rutiner för orosanmälan till socialtjänsten i enlighet med socialtjänstlagen. Barn med särskilda behov ska få det stöd de har rätt till genom evidensbaserade metoder. Stadsdelsnämnderna ska verka för ökad likställighet i bedömningsgrunderna i samverkan med förskolenämnden. Vidare ska stadsdelsnämnderna säkerställa att de har beredskap för att placerade barn och barn som bor i skyddat boende vid behov skyndsamt kan erbjudas plats i förskola. Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med bland annat socialtjänsten och skolan fortsätta det förebyggande arbetet mot våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck. Arbetet för att förhindra barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning ska fortsätta.

Stadsdelsnämnderna ska säkerställa att det finns goda möjligheter till professionella kulturupplevelser, inte minst genom Kulanpremien, som kan stödja förskolornas arbete med läroplansmålen som rör kultur och skapande.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Förskolenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna genomföra en utvärdering av introduktionsförskolorna (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Södermalms stadsdelsnämnd ska i samarbete med kommunstyrelsen och förskolenämnden fortsätta arbetet med att informera om och utveckla förskola på samiska och meänkieli (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Det pågående arbetet med kemikaliesmarta förskolor och arbetet med att minska klimatpåverkan från inköpta livsmedel och öka andelen ekologiska livsmedel i enlighet med strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat ska fortsätta. Stadsdelsnämnderna ska, i samarbete med förskolenämnden, möjliggöra att kökspersonalen får möjlighet till kompetensutveckling i klimatsmart mat. Arbetet med att sortera ut matavfall och förbättra källsorteringen ska fortsätta och arbetet med att minska matsvinnet ska intensifieras. När nya förskolor byggs ska de projekteras utifrån krav på att certifiera förskolor med motsvarande Miljöbyggnad, lägst silver. Avfall ska förebyggas från att uppstå genom exempelvis kraftigt minskad användning av engångsprodukter och onödiga plastprodukter. En större andel produkter och material ska återanvändas och stadsdelsnämnderna ska verka för att fler förskolor ansöker om att erhålla Skolverkets utmärkelse ”Skola för hållbar utveckling”.

Stadens förskolegårdar behöver bli bättre, grönare och klimatanpassade. Stadsdelsnämnderna ska därför delta i det prioriteringsarbete som samordnas av förskolenämnden, för att identifiera prioriterade förskolegårdar för upprustning utifrån den strategi och det koncept för gröna förskolegårdar som tagits fram. Konceptet ska genomföras på minst 15 skol- eller förskolegårdar under mandatperioden. Stadsdelsnämnderna ska delta i arbetet med att slutföra framtagandet av lekvärdesriktlinjer för förskolegårdar i samarbete med övriga berörda nämnder. Det ska vara prioriterat att plantera mer träd och buskar på förskolegårdar där temperaturerna är för höga. Möjlighet till odling och uterum för undervisning ska främjas. Stadsdelsnämnderna ska därefter, med stöd av förskolenämnden, påbörja implementering av lekvärdesriktlinjerna i sina utemiljöer, i syfte att säkra tillräckliga yttorlekar, pedagogisk kvalitet i utemiljön och att utemiljön ses som en del av det pedagogiska rummet. Traditionella material och hårdgjorda ytor ska bytas ut så att det blir mer naturmaterial och gröna ytor.

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Stadsdelsnämnderna ska, tillsammans med berörda nämnder och bolagsstyrelser, medverka tidigt i planeringsprocessen för nya bostäder med syfte att säkerställa att behoven av förskoleplatser tillgodoses. Staden behöver i grunden ha en bättre beredskap genom större råddighet över viktiga samhällsfunktioner och välfärden. Om en privat aktör fallerar att leverera det som samhället behöver ska staden ha beredskap och förmåga att ta ansvaret. Stadsdelsnämnderna ska därför förbättra sin råddighet över förskoleverksamheten genom att öka andelen kommunalt drivna förskolor och säkra att det finns en kommunal förskola oavsett vart i stadsdelen man bor.

I en tid då barnkullarna i förskolan går ner friställs förskolelokaler. I det fall stadsdelsnämnderna behöver lämna lokaler är det viktigt att man prioriterar att ha kvar lokaler med goda förutsättningar för att bedriva en kvalitativ pedagogisk verksamhet med goda och funktionella miljöer såväl inomhus som utomhus.

För att bedriva undervisning av hög kvalitet i förskolan och främja en god arbetsmiljö krävs bra och ändamålsenliga lokaler. Förskolenämnden har därför ett ansvar för att stötta stadsdelsnämnderna i strategiska lokalfrågor inom förskoleområdet. I syfte att

skapa en stadsövergripande samsyn kring vad som kännetecknar bra och ändamålsenliga lokaler och utemiljöer i förskolan ska ett stadsövergripande funktionsprogram för förskolor tas fram. Programmet ska bidra till kostnadseffektiva lösningar som säkerställer att stadsdelsnämnderna har goda förutsättningar att efterfråga förskolorna. Funktionsprogrammet ska vara styrande vid ny-, om-, och tillbyggnation av förskolor som nyttjas av stadsdelarna. I programarbetet ska det ingå att se på vilka delar som också kan vara styrande för fristående förskolor som vill etablera sig eller utöka sin verksamhet i Stockholm. Funktionsprogrammet sätter tillsammans med lekvärdesriktlinjerna ramar för hur förskolor i Stockholm ska planeras och utformas, såväl invändigt som för utomhusmiljön. Programmet ska bidra till att uppnå stadens mål för miljö- och klimatarbete och ha höga ambitioner för miljö och klimat vad gäller materialval och utformning.

En grundförutsättning för att förskollärare ska kunna jobba med systematiskt kvalitetsarbete och ta sitt pedagogiska ansvar är att de har tillräckligt med tid avsatt för pedagogisk utvecklingstid, både enskilt, tillsammans med arbetslaget och med andra förskollärare. Förskolenämnden ska därför i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda bästa möjliga väg för att säkra likvärdighet i staden gällande basnivå för pedagogisk utvecklingstid, inklusive att se på möjligheten att teckna ett stadsövergripande lokalt kollektivavtal om frågan.

Stadsdelsnämnderna ska arbeta för att underlätta ett närvarande skolledarskap inom förskolan för att förbättra arbetsmiljön för alla medarbetare. Osäkra anställningar ska minimeras. Arbetet med handlingsplanerna för förbättrad arbetsmiljö för barnskötare och förskollärare ska fortsätta i samarbete med förskolenämnden, som har ett övergripande ansvar för att samordna och leda arbetet. Stadsdelsnämnderna ska också verka för mindre barngrupper i förskolan, för att främja barns lärande och utveckling och förbättra arbetsmiljön för medarbetarna.

Kontinuitet i verksamheten är viktigt för både barn och medarbetare. Stadsdelsnämnderna ska därför fortsätta arbetet med att förbättra kontinuiteten i vikarietillsättningen genom fast anställda vikarier på exempelvis enhetsnivå. Nyttjande av bemanningsföretag för vikarietillsättning ska fasas ut. Stadsdelsnämnderna ska delta i arbetet med att utreda ett införande av en stadsgemensam vikariepool i egen regi, för att utgöra ett komplement till stadsdelarnas egna tillsvidareanställda vikarier. I utredningen ingår att särskilt studera hur en vikariepool kan säkra kontinuitet för verksamheten och ersätta stadsdelarnas behov av externt inhyrd personal.

Kommunstyrelsen ska under året leda arbetet med att genomföra en bred översyn av den ekonomiska tilldelningen för förskolan. Syftet med översynen är att säkra att principerna för den ekonomiska tilldelningen säkrar att förskolans kompensatoriska uppdrag kan genomföras på ett ändamålsenligt sätt, samt att behoven för barn i behov av särskilt stöd, barn med funktionsnedsättning och barn med behov av att gå i specialiserad förskoleverksamhet eller profilverksamhet kan tillgodoses oavsett var i staden de bor. Stadsdelsnämnderna och förskolenämnden ska delta i arbetet.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Förskolenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda bästa möjliga väg för att säkra likvärdighet i staden vad gäller basnivå för pedagogisk utvecklingstid. Där ska ingå att se på möjligheten att teckna ett stadsövergripande lokalt kollektivavtal om frågan (3.4.) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Förskolenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda ett införande av en stadsgemensam vikariepool i egen regi, för att utgöra ett komplement till stadsdelsnämndernas egna tillsvidareanställda vikarier. I utredningen ingår att särskilt studera hur en vikariepool kan säkra kontinuitet för verksamheten och ersätta stadsdelsnämndernas behov av externt inhyrd personal (3.4) | 2024-01-01 | 2024-06-30 |

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|--|-------------------|-------------------|-------------------|
| 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan | Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare) | Ökning | Ökning | Ökning |
| | Andel barnskötare med barnskötarutbildning av totalt antal anställda (årsarbetare) | Fastställs 2024 | Ökning | Ökning |
| | Antal barn per grupp | 15 | 15 | 14,9 |
| | Antal barn per anställd i förskolan (årsarbetare) | 4,9 | 4,8 | 4,7 |
| | Antal barn per legitimerad förskollärare | Minskning | Minskning | Minskning |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Inskrivningsgrad i förskolan | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom förskoleverksamhet | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |

Barn, kultur och fritid

Alla barn och unga har rätt till en meningsfull fritid och tillgång till trygga och jämställda mötesplatser. Stadsdelsnämnderna ska erbjuda öppna och avgiftsfria mötesplatser och fritidsverksamheter med hög kvalitet anpassade efter befolkningssammansättningen samt ungas behov och levnadsmönster. Fritidsverksamheter och parklekar är viktiga kompensatoriska verksamheter som kan vara viktiga skyddsfaktorer för barn och unga och jämna ut livsvillkor. Verksamheterna ska ha generösa öppettider och utöka öppethållandet där det finns ett behov, samt samarbeta med förskolor, skolor, fritidshem, socialtjänsten, ideella verksamheter och kulturinstitutioner. Verksamheter med hög kvalitet skapar glädje, gemenskap och starka unga. Med utgångspunkt i barnkonventionen ska barnets bästa alltid vara i centrum och

finnas med i allt beslutfattande. Stadsdelsnämnderna ska möjliggöra för barn och ungdomar att komma till tals och påverka stadens verksamheter.

Det är prioriterat att nå de grupper som idag inte nås av annan fritidsverksamhet och erbjuda meningsfull fritid i både egen regi och i samarbete med civilsamhället. En meningsfull fritid främjar såväl långsiktig hälsa som lärandet och sociala förmågor. De kulturhus som finns i stadsdelsnämndsområdena är öppna och välkomnande mötesplatser för alla invånare.

Uppgifter

Stadsdelsnämndernas huvudsakliga ansvar omfattar:

- öppen fritidsverksamhet för barn och ungdomar
- upplåtelse av allmänna samlingslokaler
- lokal kulturverksamhet
- bidragsgivning till föreningar
- sommarkoloniverksamhet
- konsumentrådgivning
- medborgarkontor
- lokalt demokrati- och utvecklingsarbete

Förslag till budget 2024 och plan för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|---|----------------|----------------|---------------|---------------|
| Budgeterat till stadsdelsnämnderna | -483,2 | -514,2 | -514,2 | -514,2 |
| Kostnader (-) | -483,2 | -514,2 | -514,2 | -514,2 |
| Intäkter | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |

Budgeten för 2024 har ökat med 31,0 mnkr jämfört med 2023 med anledning av tillskott för ökad kvalitet samt en särskild förstärkning till ytterstaden. Kommunfullmäktiges budget för 2024 fokuserar på samverkan och prioriteringar utifrån ett kommunkoncernsperspektiv. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Kommunfullmäktiges inriktning för verksamhetsområdet

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska stadsdelsnämnderna, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Stadens parklekar och fritidsgårdar ska vara öppna mötesplatser som medverkar till att alla barn och ungdomar ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och en meningsfull fritid. De öppna fritidsverksamheterna är därmed en del av stadens trygghetsskapande arbete. Verksamheterna ska vara utformade så att de främjar skyddsfaktorer och bidrar till en gynnsam social utveckling av barn och ungas liv. Den öppna fritidsverksamheten ska ha ett nära samarbete med andra aktörer som arbetar förebyggande, som exempelvis fältassistenter, övrig socialtjänst och civilsamhället. Kunskap om socialtjänstens uppdrag ska stärkas inom fritidsverksamheterna för att tidigt identifiera barn och unga i riskzon eller som misstänks fara illa. Stadsdelsnämnderna ska fortsätta arbetet med Fritid fri från våld för att stärka det våldsförebyggande arbetet på stadens fritidsgårdar.

I samverkan med kulturnämnden ska det systematiska kvalitetsarbetet i stadens öppna fritidsverksamheter utvecklas och kvaliteten höjas genom att arbeta efter Stockholms

stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar respektive Stockholms stads strategi för parklekar. Stadsdelsnämnderna ska ta del av stadsövergripande erfarenhetsutbyten och kompetensutvecklingsinsatser samt arbeta för att öka andelen medarbetare med relevant utbildning. Parklekarnas pedagogiska och kulturella innehåll ska utvecklas genom utökade öppettider, stärkt bemanning och vid behov upprustning. Staden ska ha en enhetlig och tydlig plan kring hur befintliga parklekar kan utvecklas och bevaras. För detta arbete ansvarar fastighetsnämnden i samarbete med stadsbyggnadsnämnden, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsdelsnämnderna samt i samråd med exploateringsnämnden. Som en del av detta ska stadsdelsnämnderna upprätta en parkleksplan som beskriver nuläget för respektive parkleksbyggnad och pekar ut behovet, utveckling och upprustning av dessa de kommande åren med utgångspunkt i stadens parkleksstrategi.

Stadens rådighet över öppna mötesplatser och fritidsverksamheter ska vara hög genom att verksamhet i egen regi ska stärkas. Stadsdelsnämnderna ska samverka med föreningsliv och civilsamhälle som bedriver verksamhet för barn och unga, bland annat genom idéburet offentligt partnerskap (IOP). I samverkan med civilsamhällets aktörer ska studiehjälp erbjudas och möjliggöras inom fritidsverksamheterna. Verksamheterna ska ha hög kvalitet samt utformas och utvecklas för att möta unga stockholmares behov och levnadsmönster, bland annat genom att fortsätta arbeta med mobil verksamhet och utveckla digitala arbetssätt som bidrar till att fler tar del av fritidsverksamheterna. Det behöver även finnas mötesplatser för unga i naturmiljöer samt möjligheter att umgås i parker och att ta del av friluftslivet. Fysisk aktivitet ska möjliggöras och främjas. Stadsdelsnämnderna ska i sina verksamheter riktade till barn och unga arbeta för att stärka ungas delaktighet och inflytande. Barn och ungas röster ska tas tillvara och användas för att utveckla verksamheterna. Stadsdelsnämnderna ska verka för att fler barn och unga som önskar ska kunna delta i fritidsaktiviteter. Inom befintliga verksamheter ska fysisk aktivitet och rörelse för alla barn och ungdomar främjas. Genom ett ökat samarbete mellan stadens verksamheter för barn och unga ska integration främjas och fler målgrupper erbjudas ett större utbud av anpassade aktiviteter.

Det ska finnas trygga arenor, aktiviteter och verksamheter för flickor och specifika målgrupper såsom nyanlända och ungdomar med funktionsnedsättning. Stadsdelsnämnderna ska samarbeta för att erbjuda barn och unga med funktionsnedsättning en meningsfull fritid, bland annat genom nätverket Fritid för alla. Det ska finnas verksamhet och mötesplatser för unga hbtqi-personer i hela staden som även är tillgängliga för unga hbtqi-personer med funktionsnedsättning.

Fritidsbiblioteken möjliggör en mer jämlik möjlighet till en aktiv fritid och ska utvecklas i hela staden. Där det inte finns fritidsbibliotek idag ska arbetet för att starta upp verksamhet inledas. Stadsdelsnämnderna ska om möjligt söka samverka med idrottsnämnden om nya fritidsbibliotek i anslutning till idrottsanläggningar för en ökad tillgänglighet och lägre driftkostnader.

Stadsdelsnämndernas kultursekreterare har ett fortsatt samordningsuppdrag avseende kultur i nära samverkan med civilsamhällets organisationer och kulturnämnden. Stadsdelsnämnderna ska möjliggöra för det lokala kulturlivet, bland annat genom att lokala kulturhus ska värnas och stödjas. Genom Kulanpremien ska fler barn i förskolor och skolor komma i kontakt med kulturverksamheter anpassade efter deltagarnas behov.

Hanteringen av medborgarförslag ska förbättras och medborgarkontoren utvecklas så att en likvärdig service erbjuds till alla stockholmare. I en tid då många hushålls privatekonomi står inför större utmaningar än på länge ska konsumentvägledningen vidareutvecklas. Nämnderna ska arbeta aktivt för att nå de som är i behov av

konsumentvägledning och identifiera de målgrupper som det är angeläget att nå med tanke på det ekonomiska läget.

Stadens sommarkollo ska ge barn och ungdomar möjlighet till en stimulerande och trygg sommarvistelse, samt vara en plats där barn och ungdomar från olika stadsdelsnämndsområden kan mötas och skapa relationer. Stadsdelsnämnderna ansvarar för att handlägga kolloverksamheten för barn i det egna stadsdelsnämndsområdet enligt stadens riktlinjer för kolloverksamhet, samt för att följa upp dessa i samarbete med kulturnämnden. Nämnderna ska i samarbete med kulturnämnden fortsätta att utveckla stadens sommarkolloverksamhet så att fler barn från grupper som idag är underrepresenterade deltar i sommarkollo. Barn och unga med funktionsnedsättning ska ges möjlighet att delta i ordinarie sommarkolloverksamhet.

Alla barn har rätt till en meningsfull fritid året om, även de barn som är kvar i staden under loven. Stadsdelsnämnderna ska, i egen regi eller i samarbete med civilsamhället, erbjuda kostnadsfria lovaktiviteter samt möjliggöra dagkollo under skolloven med särskilt fokus på sommaren. Stadsdelsnämnderna ska också samarbeta med de av kulturnämndens verksamheter som erbjuder lovaktiviteter för att gemensamt skapa ett rikt och lättillgängligt utbud i hela staden.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Stadsdelsnämnderna ska upprätta en parkleksplan som beskriver nuläge för respektive parkleksbyggnad och som pekar ut behov, utveckling och upprustning av dessa, de kommande åren med utgångspunkt i stadens parkleksstrategi (1.1) | 2024-01-01 | 2024-08-31 |

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Stadsdelsnämnderna ska fasa ut skadliga material och plaster i miljöer där barn och unga vistas. Nämnden ska förebygga att avfall uppstår genom minskad användning av engångsprodukter och onödiga plastprodukter, samt verka för att en större andel produkter och material återanvänds eller återvinns.

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Stadsdelsnämnderna ska aktivt bidra till goda förutsättningar för ett levande kultur- och föreningsliv med lokal förankring, bland annat genom en nära och sammanhållen samverkan med föreningar i stadsdelsnämndsområdet samt genom föreningsbidrag. Stadsdelsnämnderna ska underlätta för och informera om samlingslokaler till föreningslivet. Principerna för föreningsbidrag ska främja långsiktighet och förutsägbarhet för att underlätta för föreningar att planera sin verksamhet, samt möjliggöra för nytänkande, ännu ej etablerade verksamheter att förnya utbudet. Det ska även vara tydligt för föreningar vilken av stadens nämnder som ansvarar för vilket slags föreningsbidrag. Stadsdelsnämnderna ska genom uppföljning säkerställa att ekonomiska bidrag och tillgång till lokaler inte går till någon aktör med odemokratiska värderingar eller som uppmuntrar eller möjliggör våldsbejakande extremism. Beslut om föreningsbidrag ska fattas av stadsdelsnämnden och inte på delegation.

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|--|------------------|------------------|------------------|
| 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid | Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till fritidsaktiviteter | Fastställs 2024 | Fastställs 2024 | Fastställs 2024 |
| 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv | Andel barn och ungdomar som deltar i idrottsaktiviteter på fritiden | 75 % | 76 % | 77 % |
| | Andel barn och ungdomar som deltar i kulturaktiviteter på fritiden | 56 % | 57 % | 58 % |
| | Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter | 76 % | 77 % | 78 % |
| | Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden | 77 % | 78 % | 79 % |
| | Andel ungdomar som deltar i föreningsliv | 66 % | 67 % | 68 % |

Äldreomsorg

Stockholm ska vara en äldrevänlig stad där det finns möjligheter för alla oavsett ålder att vara en resurs i samhället och där satsningar inom äldreomsorgen syftar till att stärka den äldres position i samhället. Alla stadsdelsnämnder ska erbjuda uppsökande insatser samt sociala kulturella och fysiska aktiviteter. Stadsdelsnämnderna ska fortsätta att utveckla aktivitetscentrum. Nya seniorboenden ska alltid innehålla aktivitetscentrum. Äldreomsorgen ska ha den äldres behov i fokus, utgå från ett salutogent förhållningssätt och möjliggöra en hög livskvalitet för den enskilde oavsett hälsotillstånd och ålder. Det strategiska utvecklingsarbetet, som också återfinns i Färdplan för äldreomsorgens utveckling, tar sikte på en ändamålsenlig styrning och organisation, medarbetare med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden, ett säkerställande av grunduppdraget och en värdig omsorg med hög kvalitet.

Äldreomsorgen ska arbeta aktivt för att förebygga ofrivillig ensamhet och bryta social isolering bland äldre, något som idag är en stor orsak till ohälsa. För att minutstyrningen i hemtjänsten ska upphöra ska ramtid införas fullt ut. Tryggt mottagande ska fortsätta att utvecklas i samverkan med äldrenämnden. Samarbetet med läkarorganisationen vid särskilda boenden och med primärvården ska utvecklas och kontakterna förtätas.

Centralt för en välfungerande äldreomsorg är bra arbetsvillkor för medarbetarna där ramtid och reflektionstid är några viktiga redskap. Äldreomsorgen ska rustas för att kunna möta den demografiska utmaningen med att antalet äldre i staden ökar och stå väl förberedd inför eventuella framtida kriser och pandemier. Detta ska ske genom bland annat högre bemanning, trygga anställningar, ökad tillgång till medicinsk kompetens samt stärkta möjligheter till kompetensutveckling och närvarande ledarskap.

Uppgifter

Stadsdelsnämndernas huvudsakliga ansvar omfattar:

- äldreomsorg och den kommunala hälso- och sjukvården för personer över 65 år
- biståndsbedömning
- särskilt boende för äldre samt hemtjänst och dagverksamhet
- förebyggande och uppsökande arbete riktat mot äldre

Äldrenämnden ansvarar för kommunövergripande frågor rörande äldreomsorg.

Förslag till budget 2024 och plan för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|---|-----------------|-----------------|-----------------|------------------|
| Budgeterat till stadsdelsnämnderna | -9 086,3 | -9 627,2 | -9 869,4 | -10 144,4 |
| Kostnader (-) | -9 321,8 | -9 892,7 | -10 134,9 | -10 409,9 |
| Intäkter | 235,5 | 265,5 | 265,5 | 265,5 |

Budgeten för 2024 ökar med 540,9 mnkr jämfört med 2023 till följd av volymförändringar, uppräknningar och höjda schabloner. Kommunfullmäktiges budget för 2024 fokuserar på samverkan och prioriteringar utifrån ett kommunkoncernsperspektiv. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Kommunfullmäktiges inriktning för verksamhetsområdet

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska stadsdelsnämnderna, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Äldreomsorgen ska ha en tillitsbaserad styrning och uppföljning som baseras på behoven i olika stadsdelsnämnder och de äldres egen värdering av vad som är livskvalitet. Stadsdelsnämnderna ska öka rättssäkerheten, likställigheten och jämställdheten inom biståndsbedömning i äldreomsorgen, samt säkerställa att beslut fattas enligt riktlinjerna där särskild hänsyn ska tas till hög ålder, oro och ensamhet. Äldre ska kunna påverka sin omsorg och dess innehåll i vardagen. Äldres möjlighet till självbestämmande och medarbetarnas yrkesmässiga kompetens ökar kvaliteten på verksamheterna. Stockholms stads äldreomsorg består av såväl kommunala som privata aktörer som den äldre kan välja utifrån.

Nämnderna ska möjliggöra att äldre på särskilda boenden har en vardag med hög livskvalitet genom att exempelvis erbjuda daglig utevistelse, sociala aktiviteter, mötesplatser och kulturupplevelser. Dessa ska i hög grad individanpassas. För att främja sociala upplevelser ska stadsdelsnämnderna i samarbete med äldrenämnden utveckla arbetet med sociala besök i äldreomsorgen. Det påbörjade arbetet där stadsdelsnämnderna samverkar med kulturnämnden för mer kultur inom äldreomsorgen ska fortsätta. Arbetet med ramtid ska fortsätta och vidareutvecklas för att införas fullt ut. Minutstyrningen inom hemtjänsten ska upphöra. Införandet av ramtid inom hemtjänsten är centralt för att stärka den enskildes möjlighet att påverka sin omsorg, men även för att förbättra medarbetarnas arbetsmiljö.

Hemtjänst och vård- och omsorgsboenden i egen regi samt seniorbostäder med aktivitetscentrum ska finnas i alla stadsdelsnämndsområden. Där detta idag inte finns

ska staden inleda ett arbete för att starta verksamhet i egen regi. Icke-valsalternativet för hemtjänst ska vara egen regi. Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med äldrenämnden påbörja det operativa arbetet med att stadsdelsnämnderna ska ha kommunalt anställd bemanningspersonal som har tillsvidareanställning på heltid och som arbetar i ett lämpligt geografiskt område. Staden ska främja idéburen äldreomsorg.

De rehabiliterade insatserna ska fortsätta att utvecklas genom samverkan med arbetsterapeuter, fysioterapeuter och dietister. Det förebyggande arbetet för att bryta ofrivillig ensamhet och social isolering är fortsatt prioriterat och ska ske bland annat i samarbete med civilsamhället. Insatserna för att utveckla hörselmiljöerna inom stadens äldreomsorg ska fortsätta. Stadsdelsnämnderna ska ansvara för att skapa och utveckla fler aktivitetscenter i nära anslutning till seniorboenden, sociala mötesplatser och träffpunkter för äldre som möjliggör social gemenskap och mänskliga möten, även vid storhelger och under sommaren. Arbetet med digitala fixare ska finnas i alla stadsdelsnämnder och fixartjänsterna ska fortsätta att utvecklas för att underlätta den digitala miljön för äldre. Kompetensen om psykisk ohälsa bland äldre behöver stärkas och insatserna för att minska den psykiska ohälsan behöver öka.

Stadsdelsnämnderna ska fortsatt utveckla samarbetet med servicenämnden och äldrenämnden för att förbättra information och kontaktvägar både inom staden och för stockholmare, anhöriga och omsorgstagare i äldrefrågor. Vidare ska arbetet med anhörigstöd och anhörighetsportal till närstående fortsätta.

Arbetet mot våld i nära relationer, insatser till äldre personer som tillhör sårbara grupper samt samverkan och samhandläggningen kring äldre med komplexa behov ska fortsätta att utvecklas. I arbetet med våld i nära relationer är också arbetet med att motverka försummelse en viktig del. Stadsdelsnämnderna ska i samverkan med äldrenämnden, brottsförebyggande råd och polisen arbeta för att stoppa brott mot äldre.

Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med äldrenämnden och Region Stockholm stärka den medicinska kompetensen i äldreomsorgen samt säkerställa att basal medicinsk utrustning finns på vård- och omsorgsboenden. Stadens arbetsprocesser inom hälso- och sjukvård med den äldres individuella behov i fokus ska utvecklas. Samverkan med primärvården ska stärkas. Stadsdelsnämnderna ska verka för en tillförlitlig informationsöverlämning mellan hemtjänsten, särskilda boenden och Region Stockholm. I samarbete med Region Stockholm ska arbetet med avancerad sjukvård i hemmet, den palliativa vården vid stadens särskilda boenden samt samverkan med hemsjukvården utvecklas och stärkas. Stadsdelsnämnderna ska säkerställa att intentionerna i såväl lagstiftning som regionala överenskommelser kring utskrivningsklara patienter från slutenvård infrias. I detta arbete är arbetssättet med tryggt mottagande i hemmet en viktig del.

Kontinuiteten ska öka genom att staden verkar för att stärka hemtjänsten i egen regi över dygnets alla timmar. Äldre ska möta personal de känner igen och bemanningen ska förstärkas. Stadsdelsnämnderna ska arbeta för att öka andelen heltidsanställningar, kraftigt minska andelen timavlönade medarbetare samt öka andelen undersköterskor inom hela äldreomsorgen.

Stadsdelsnämnderna ska utveckla geriatrisk specialistkompetens bland HSL-personal samt säkerställa kompetens kring särskilt sårbara gruppers risker för våldsutsatthet. Möjlighet till reflektionstid för lärande och utveckling i arbetet med de äldre ska finnas. Maten och måltidsupplevelsen inom äldreomsorgen ska förbättras. Arbetet med matlyftet och dess utbildning till biståndshandläggarna fortsätter. Stadsdelsnämnderna ska verka för fler vårddjur inom stadens äldreomsorg.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med att införa ramtid fullt ut (1.4) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna utreda om, och i så fall hur, uppföljningen av äldreboende som är upphandlade inom stadens LOV-avtal, kan överföras från stadsdelsnämnderna till äldrenämnden (1.4) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning
Sköra äldre ska skyddas vid värmeböljor genom förebyggande åtgärder. Som ett led i klimatomställningen ska staden kräva fossilfria transporter i all äldreomsorg, oavsett driftsform. Det ska finnas en beredskap för att kunna erbjuda äldre medborgare som inte annars har insatser från äldreomsorgen svalka under värmeböljor. Användning av plastprodukter och onödiga engångsartiklar ska fasas ut. Verksamheterna inom äldreomsorgen ska följa stadens strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat och intensifiera arbetet med att minska klimatbelastningen från mat.

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Varje person har ett okränkbart värde oavsett ålder och hälsotillstånd. Ett gott bemötande kräver ett systematiskt värdegrundsarbete. I detta arbete är det viktigt att öka kunskapen om och säkerställa ett gott bemötande av äldre hbtqi-personer.

Stadsdelsnämnderna ska bistå i stadens arbete med boendeplaneringen för att säkerställa en sammanvägd övergripande bedömning och prognos över framtida behov. Regionvis ska det årligen tas fram ett gemensamt förslag till boendeplan för att klara vård- och omsorgsbehovet. Planen ska utgöra underlag till äldrenämndens stadsövergripande boendeplanering. Staden ska arbeta utifrån 60/40-principen för antalet platser vad gäller kommunalt respektive privat ägande och huvudmannaskap för vård- och omsorgsboenden. Fler icke biståndsbedömda boenden, däribland kollektivboenden, ska byggas. Rådigheten över verksamheten ska öka exempelvis genom fler nybyggda vård- och omsorgsboenden i egen regi samt återgång till egen regi i fler fall.

Stadsdelsnämnderna har ett särskilt ansvar i bostadsexploateringsprojekt och ska i tidigt skede och i tillräcklig omfattning säkerställa beställningar av särskilda boenden. Staden ska säkerställa att korttidsplatser finns som motsvarar behoven. Detta gäller även behovet av avlastning för anhörig. De äldre ska få information om möjligheten att söka bostadstillägg. Stadsdelsnämnderna ska värna servicehusen som boendeform så länge efterfrågan och behovet för boendeformen finns. Det ska vara möjligt att anpassa nuvarande servicehusbestånd om efterfrågan och behovet förändras.

Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med socialnämnden och SHIS Bostäder fortsätta utveckla arbetet med äldre som lever i hemlöshet eller riskerar att bli hemlösa och genom äldrelotsar vägleda dem till kontakt med socialtjänst och äldreomsorg.

Stadsdelsnämnderna fortsätter att delta och bidra i stadens arbete med utvecklingen av sociala system samt tar fram verksamhetsnära stöd för nyckelfri hemtjänst. Stadsdelsnämnderna ska utveckla arbetet med digitalisering och välfärdsteknik i linje med den framtagna digitaliseringsplanen för äldreomsorg i Stockholms stad. Detta arbete ska göras med den enskilde omsorgstagarens behov, integritet och önskemål i åtanke. En sammanhållen digitaliseringsutveckling med gemensamma lösningar är prioriterat.

Genom kontroll och ett utvecklat kvalitetsarbete ska stadsdelsnämnderna bevaka och främja kvalitet och jämlik tillgång till god äldreomsorg. Stadens kvalitetsobservatörer

ska användas för att få stöd gällande kvalitetsutveckling. Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med äldrenämnden genomföra kompetenshöjande utbildningsinsatser i syfte att förbättra läkemedelshanteringen inom äldreomsorgen. Äldre som vårdas i livets slutskede ska erbjudas närvaro av personal, oavsett var den äldre vårdas.

Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med äldrenämnden, arbetsmarknadsnämnden och kommunstyrelsen arbeta för att säkerställa den framtida personal- och kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen med särskilt fokus på att höja andelen utbildade undersköterskor samt stärka språkkompetensen hos medarbetarna. All utbildad personal ska erbjudas vårdbiträdesutbildning med målet att all personal inom äldreomsorgen ska vara utbildad. Den mångfald av språkkompetens som finns hos medarbetarna inom stadens äldreomsorg är en resurs och ska tas tillvara.

För att behålla och rekrytera medarbetare behöver staden arbeta aktivt med rätt till heltid och tillsvidareanställning. Med de äldre i fokus, och för att förbättra medarbetarnas villkor samt främja seriösa aktörer och öka kvaliteten, ska staden skärpa kraven i LOV- och LOU-avtalen i hela äldreomsorgen, så som redan gjorts inom hemtjänsten. Utifrån arbetet med handlingsplan för förbättrad arbetssituationen för socialsekreterare och biståndshandläggare ska det administrativa stödet förbättras.

Strategisk kompetensförsörjning är prioriterat inom äldreomsorgen. Det är angeläget att staden arbetar systematiskt med såväl kompetensutveckling av befintliga medarbetare som rekrytering av nya medarbetare för att möta kommande behov av en kvalificerad vård och omsorg. Stadens chefer ska ges bra förutsättningar för ett närvarande ledarskap inom äldreomsorgen och antalet medarbetare per chef ska minska. Tillräckliga språkkunskaper bland medarbetarna är centralt. Rutin för HLR, kunskap om basala hygienrutiner och smittskyddsarbete ska finnas i verksamheten och kompetensen om psykisk ohälsa bland äldre behöver stärkas. Medarbetare som kommer i kontakt med demenssjuka eller deras anhöriga ska genomgå Svenskt Demenscentrums nätbaserade utbildning, Demens ABC, och stadsdelsnämnderna ska gradvis säkerställa att alla verksamheter och medarbetare inom äldreomsorgen certifieras inom Stjärnmärkt demens eller Silviacertifiering. Stadsdelsnämnderna ska ta emot praktikanter från relevanta utbildningar på vuxenutbildningen som ett led i arbetet med att säkra den framtida kompetensförsörjningen.

Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med servicenämnden och äldrenämnden initiera och genomföra stadsövergripande upphandlingar inom verksamhetsområdet.

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|---|------------------|------------------|------------------|
| 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i – med god omsorg och stor trygghet | Andel nöjda omsorgstagare | Fastställs 2024 | Fastställs 2024 | Fastställs 2024 |
| | Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten | 87 % | 87 % | 87 % |
| | Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende | 79 % | 80 % | 80 % |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|---|-------------------|-------------------|-------------------|
| | Andel äldre personer som vet vart de ska vända sig för att ansöka om hjälpinsatser | 67 % | 69 % | 69 % |
| | Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod | Max 10 personer | Max 10 personer | Max 10 personer |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel sjuksköterskor inom särskilda boenden | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom äldreomsorg | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Stockholm ska vara en tillgänglig stad för alla invånare. Alla oavsett funktionsförmåga ska tillförsäkras integritet, självbestämmande och möjlighet att kunna delta på lika villkor i samhällets gemenskap. Inriktningen för stöd och service till personer med funktionsnedsättning är att identifiera och främja det som skapar delaktighet i samhället och ett självständigt liv. Insatserna ska ge stöd vid funktionsnedsättning och kompensera brister i samhällets tillgänglighet. Samtliga insatser ska anpassas till den enskildes individuella behov och utformas så att de är lättillgängliga för de personer som behöver dem. Stadsdelsnämnderna ska identifiera och systematiskt avlägsna det som motverkar delaktighet i samhället och ett självständigt liv.

Uppgifter

Stadsdelsnämndernas huvudsakliga ansvar omfattar

- biståndsbedömning
- individuellt behovsprövade insatser till personer med funktionsnedsättning enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)
- individuellt behovsprövade insatser till personer med funktionsnedsättning enligt socialtjänstlagen (SoL)

Förslag till budget 2024 och plan för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|---|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| Budgeterat till stadsdelsnämnderna | -4 643,9 | -4 963,7 | -5 067,7 | -5 067,7 |
| Kostnader (-) | -4 671,4 | -4 991,2 | -5 095,2 | -5 095,2 |
| Intäkter | 27,5 | 27,5 | 27,5 | 27,5 |

Budgeten för 2024 ökar med 319,8 mnkr jämfört med 2023. Förändringen utgörs bland annat av volymförändringar, schablonhöjningar och ökat fast anslag. Kommunfullmäktiges budget för 2024 fokuserar på samverkan och prioriteringar utifrån ett kommunkoncernsperspektiv. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Schablon och peng för barn- och vuxenboende, daglig verksamhet, korttidsboende och korttidstillsyn för skolungdomar över 12 år enligt LSS höjs med 3,7 procent netto i jämförelse med 2023. Förändringen framgår av bilaga 6. Schablonen för assistansersättning höjs med 2,5 procent. Den som deltar i daglig verksamhet har rätt till habiliteringsersättning. Habiliteringsersättningen utgår med 13 kronor per timme vilket är oförändrat i förhållande till 2023.

Kommunfullmäktiges inriktning för verksamhetsområdet

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska stadsdelsnämnderna, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

I Stockholm främjas jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet. Genom ett systematiskt och målinriktat arbete för att förbättra tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning skapas ett Stockholm för alla.

All information och kommunikation under handläggningen och genomförandet av stöd och insatser ska vara tillgänglig och individuellt anpassad. Jämställdhets- och barnrättsperspektivet ska beaktas och anhörigas situation uppmärksammas. Stadsdelsnämnderna har också ett ansvar för att förebygga och motverka våld och kränkningar på de verksamheter som riktar sig till målgruppen.

Stadsdelsnämnderna ska fortsätta arbeta för att säkerställa barnperspektivet och barns delaktighet i handläggningen samt skapa förutsättningar för barns rätt till information. Förekomsten av delaktighet vid samordnade individuella planer (SIP) ska öka. Vidare ska stadsdelsnämnderna se till att det finns välfungerande rutiner för att skolan ska kunna kalla till SIP-möten. Brukarperspektivet ska genomsyra alla insatser som görs för målgruppen och den enskildes inflytande ska öka.

Målsättningen med ledsagning, ledsagarservice och stödinsatser är att möjliggöra för alla att leva ett självständigt liv. Insatsen ska göra det möjligt för den enskilde att bestämma när och på vilket sätt den önskar göra vardagliga saker som meningsfulla fritidsaktiviteter samt delta i kultur- och idrottsliv. Stadsdelsnämnderna tillgodoser behovet av ledsagning och ledsagarservice för att barn och unga vuxna med funktionsnedsättningar regelbundet ska kunna delta i fritidsaktiviteter. För att säkerställa likställighet ska nämnderna i samarbete med socialnämnden utveckla uppföljningen av ledsagning/ledsagarservice och av kontaktperson. Som en del i denna uppföljning ska socialnämnden i samarbete med nämnderna undersöka likställigheten

för beviljad ledsagning för förtroendeuppdrag i staden. Vidare säkerställer stadsdelsnämnderna tillgången till syn- och hörselinstruktörer för personer med funktionsnedsättning. En stadsövergripande funktion för teckenspråk inrättas på ett av Enskede-Årsta-Vantörs medborgarkontor.

En stor del av vår tids sociala, arbetsmässiga och informationsinhämtande aktiviteter sker i den digitala sfären. För att öka tillgängligheten, delaktigheten och självständigheten i den digitala sfären ska en digital fixartjänst inrättas på den stadsövergripande funktionen för teckenspråk som är beläget i Rågsveds medborgarkontor.

Stadsdelsnämnderna ska fortsatt arbeta för att stärka samarbetet mellan socialtjänstens olika verksamheter, socialnämnden samt andra berörda nämnder och bolag för att säkerställa likställighet och samordning. Insatser ska utformas med respekt för den enskildes önskemål.

Staden kan och ska motverka hälsorisker bland personer med funktionsnedsättning. Stadsdelsnämnderna ska arbeta för att förbättra hälsan för de som bor i gruppboende med särskild service enligt LSS. I samarbete med socialnämnden, idrottsnämnden och civilsamhällets aktörer ska stadsdelsnämnderna utveckla hälsofrämjande insatser och sprida kunskap om tillgängliga aktiviteter. För de som bor i gruppboende med särskild service enligt LSS erbjöds under 2023 målgruppen friskvårdskort på stadens simhallar. Simhallarna erbjuder olika aktiviteter både i bad och i gym. Satsningen pågår även under 2024 och ska sedan utvärderas för att se om fler har fått bättre hälsa.

Stadsdelsnämnderna ska utveckla samarbetet med organisationer och föreningar som företräder vuxna, barn och unga med funktionsnedsättning och som arbetar med tillgänglighetsfrågor.

Arbetet med att underlätta individers övergång till arbete på den ordinarie arbetsmarknaden, inom exempelvis de dagliga verksamheterna, ska prioriteras.

Daglig verksamhet ska värna sitt grunduppdrag och främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet. Till detta är ett övergripande mål med insatsen daglig verksamhet att utveckla den enskildes möjligheter till arbete på kortare eller längre sikt. Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med socialnämnden och arbetsmarknadsnämnden stärka möjligheterna för personer inom daglig verksamhet att gå vidare till arbete.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ska inrätta en digital fixartjänst på den stadsövergripande funktionen för teckenspråk som är beläget i Rågsveds medborgarkontor (1.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning
Personer med funktionsnedsättning ska genom förebyggande åtgärder skyddas vid värmeböljor. Stadsdelsnämnderna ska fasa ut skadliga material och plaster i miljöer där personer med funktionsnedsättning vistas. Som ett led i klimatomställningen ska staden kräva fossilfria transporter i all verksamhet, oavsett driftsform.

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Stadsdelsnämnderna fortsätter arbeta för att verksamheten för personer med funktionsnedsättningar ska bli mer innovativ och utveckla användandet av digitalisering och välfärdsteknik.

Staden ska göra sitt yttersta för att personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i arbetslivet. Utgångspunkten är att stärka individen till ett mer självständigt liv. Det är viktigt att säkerställa att varje enskild persons kompetens tas tillvara. Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden intensifiera och stärka möjligheterna för att personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i arbetslivet.

Utbyggnadstakten av bostäder för personer inom funktionshinderomsorg och socialpsykiatri ska fortsätta att öka. För att klara att möta behovet av särskilt boende för personer med funktionsnedsättning enligt LSS och SoL ska stadsdelsnämnderna per region årligen ta fram ett gemensamt förslag till boendeplan för att klara behovet av omsorgsbostäder. Planen utgör underlag till socialnämndens stadsövergripande boendeplanering för grupp- och servicebostäder. Stadsdelsnämnderna behöver tillgodose fler självständiga boenden för personer som bor på servicebostad som bedöms klara att komma vidare i boendekarriären, detta genom alternativa boendeformer exempelvis tränings- och försökslägenheter.

Invånarna ska kunna lita på att de får ett värdigt bemötande och att anställda som arbetar med att ge stöd och service har rätt utbildning. Tryggheten och säkerheten för den enskilda ska öka genom fortsatt satsning på kompetens, trygga anställningar och certifiering inom LSS-verksamheterna. Stadsdelsnämnderna och socialnämnden ska möjliggöra för alla medarbetare att få en grundkompetens och fördjupad kunskap gällande olika typer av funktionsnedsättningar. Stadsdelsnämnderna ska fortsätta arbetet med antagen färdplan för enhetlig yrkestitulatur inom stadens LSS-verksamheter.

Stadsdelsnämnderna ska arbeta med att säkerställa kompetenser för att förebygga, uppmärksamma och motverka målgruppens utsatthet för våld av närstående och ge anpassat stöd och skydd till de som är i behov av det med utgångspunkt i stadens program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|--|------------------|------------------|------------------|
| 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst | Andel brukare som är nöjd med sin insats (stöd och service till personer med funktionsnedsättning) | 80 % | 80 % | 80 % |
| | Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning) | 90 % | 90 % | 90 % |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|--|-------------------|-------------------|-------------------|
| | Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning) | 79 % | 80 % | 80 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning) | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering (stöd och service till personer med funktionsnedsättning) | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

Stadsdelsnämnderna ska möjliggöra för stockholmare att utvecklas utifrån sina förutsättningar, känna sig trygga och ha en bra livskvalitet. Socialtjänsten i Stockholm ska vara likvärdig och tillgänglig oavsett var i staden man bor. Socialtjänsten ska vara jämställd och bygga på ett tydligt barnperspektiv. För att minska sociala problem arbetar socialtjänsten förebyggande och med tidiga och kunskapsbaserade insatser. Stadsdelsnämndernas verksamhet lägger grunden för invånarnas trygghet. I ett Stockholm för alla sker det förebyggande arbetet lokalt och genom samverkan mellan många aktörer. Stadsdelsnämnderna har en central roll i arbetet för att öka invånarnas tillit till socialtjänsten.

I nära samarbete med barn och föräldrar ska socialtjänsten säkerställa att barn och unga som riskerar att utvecklas ogynnsamt får det skydd och stöd som de behöver, i samverkan med skolan, förskolan, fritiden, polisen och regionen. Även föräldrar ska ges stöd genom föräldrastödsprogram, föräldrarådgivning, hembesöksprogram och familjecentraler. Kommunen har det yttersta ansvaret för att personer med skadligt

bruk och beroende får den hjälp och vård som de behöver för att komma ifrån missbruket. Socialtjänsten har också ett ansvar för att motverka hemlöshet. Personer med psykisk funktionsnedsättning ska få stöd med att utifrån sina förutsättningar delta i samhällets gemenskap samt ha ett arbete att gå till. Samverkan med psykiatri är viktig för att på bästa sätt tillgodose den enskildes behov av stöd och insatser.

Stockholm ska vara en jämställd stad där ingen begränsas på grund av sitt kön och där alla ska ha makten över sina egna liv. Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck ska motverkas och våldsutsatta ska få det skydd och stöd som de behöver.

Uppgifter

Stadsdelsnämndernas huvudsakliga ansvar omfattar:

- biståndsbedömning
- insatser för vuxna med missbruksproblematik
- insatser för barn och unga
- insatser för personer med psykisk funktionsnedsättning
- insatser för personer i hemlöshet
- insatser för personer utsatta för våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck
- föräldrastöd
- budget- och skuldrådgivning
- insatser för personer som är på väg att radikaliserats till eller är en del av våldsbejakande miljöer samt personer som drabbats av extremism
- kris- och katastrofberedskap samt beredskap för psykosocialt omhändertagande vid kris

Förslag till budget 2024 och plan för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|---|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| Budgeterat till stadsdelsnämnderna | -2 744,2 | -2 931,0 | -2 920,5 | -2 893,5 |
| Kostnader (-) | -2 781,1 | -2 967,9 | -2 957,4 | -2 930,4 |
| Intäkter | 36,9 | 36,9 | 36,9 | 36,9 |

Budgeten för 2024 ökar med 186,8 mnkr jämfört med 2023. Förändringen utgörs bland annat av en generell höjning av anslaget och av en riktad satsning avseende placeringskostnader. Kommunfullmäktiges budget för 2024 fokuserar på samverkan och prioriteringar utifrån ett kommunkoncernsperspektiv. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Kommunfullmäktiges inriktning för verksamhetsområdet

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska stadsdelsnämnderna, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Stockholmare som behöver samhällets insatser ska få det, sociala problem ska minska och fokus läggas på det förebyggande arbetet. Forskning visar att tidiga och kunskapsbaserade insatser ska prioriteras för att varje individ ska få de bästa förutsättningarna genom livet. Socialtjänstens insatser ska i möjligaste mån vara

evidensbaserade och av hög kvalitet. För ett lyckosamt arbete är ett nära samarbete med andra nämnder, Region Stockholm, polisen, akademien och civilsamhället avgörande.

Stadsdelsnämnderna ska fortsätta utvecklingen mot ett förebyggande och tidigt stöd. För att tidigt stöd ska tas emot behöver förtroendet för socialtjänsten öka. En förutsättning för att stödet ska nå dem som behöver det, både tidigt stöd och senare insatser, är att socialtjänsten är tillgänglig på de platser och tider där stockholmarna har möjlighet att möta den. För att nå fler invånare i behov måste därför den uppsökande verksamheten stärkas och arbetet med mobil myndighetsutövning fortsätta utvecklas. Stadsdelsnämnderna behöver stärka arbetet kring uppföljning och vidareutveckla arbetet för att säkerställa likställighet. En ny socialtjänstlag kommer att innebära en stor omställning för hela socialtjänsten med ökat fokus på tillgänglighet, förebyggande perspektiv, kunskapsbaserade insatser och ökade möjligheter att ge insatser utan föregående biståndsbeslut. Med den nya lagen ökar förutsättningarna att komma in med insatser i ett tidigare skede, innan problem vuxit sig stora. Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med socialnämnden sätta in de åtgärder som behövs för att barn, unga och deras familjer ska få tillgång till bästa tänkbara hjälp och stöd oavsett var de bor.

I syfte att utveckla kvaliteten i socialtjänstens insatser ska stadsdelsnämnderna stärka uppföljningen av beslutade insatser. En viktig del i detta är att följa upp jour- och familjehem samt säkerställa att de HVB-verksamheter som används för placeringar drivs av seriösa aktörer. Socialnämndens utredning om behovet av en samordningsfunktion för placeringar av barn och unga är viktig för att stärka kvaliteten och öka kostnadskontrollen. För att stärka stödet till placerade barn och deras familjer ska stadsdelsnämnderna i samarbete med socialnämnden utveckla arbetet med eftervård i öppna former.

Staden ska göra sitt yttersta för att ingen ung ska rekryteras till kriminalitet och organiserad brottslighet. Stadsdelsnämnderna ska i samverkan med bland annat socialnämnden och polisen förebygga kriminalitet, identifiera och stödja personer i riskzon för kriminalitet samt verka för att fler personer lämnar kriminalitet, barn och unga såväl som vuxna. Genom samverkan med polis, föräldrar, förskola, skola, fritidsverksamhet, föreningsliv, psykiatri och andra aktörer ska stadsdelsnämnderna tidigt identifiera och ge barn och familjer i behov av stöd rätt insatser med fokus på det förebyggande och uppsökande sociala arbetet. Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med socialnämnden utveckla de förebyggande insatserna för unga på väg in i kriminalitet.

Arbetet med samlokalisering med polis ska fortsätta och stadsdelsnämnderna ska tillsammans med socialnämnden sträva efter att samlokalisera socialsekreterare och polis i alla stadens lokalpolisområden. Stadsdelsnämnderna ska vidare fortsätta arbetet med Fritid fri från våld för att stärka det våldsförebyggande arbetet på stadens skolor och fritidsgårdar. Arbetet med sociala insatsgrupper ska utvecklas med fokus på kvalitet och uppföljning av resultatet av utförda insatser. Stockholms stads strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet har reviderats av socialnämnden och ska under året implementeras, bland annat genom revidering av de lokala handlingsplanerna.

Det uppsökande arbetet är viktigt för att stärka tryggheten. Fältassistenters arbete är centralt för att tidigt identifiera behov och sätta in insatser för att motverka att barn och ungdomar rekryteras till brottslighet. Arbetet ska bedrivas för att nå stadens unga med fokus på de utemiljöer och de tidpunkter då ungdomar vistas där. Nattvandrande mammor, pappor och andra vuxna skapar trygghet och fångar upp unga som behöver hjälp. Det lokala föreningslivet är en viktig resurs som ska tas tillvara.

En god samverkan ska råda mellan socialtjänst, förskola och skola. Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med socialnämnden och förskolenämnden utveckla arbetet och intensifiera samarbetet mellan socialtjänsten och förskolorna för att tidigt upptäcka barn som riskerar att fara illa. Stadsdelsnämnderna ska också i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden vidareutveckla skolsociala team samt utöka socialtjänstens närvaro i skolan, fritidshem och fritidsklubbar. Socialtjänsten ska vara en naturlig del i skolan för att lättare kunna fånga upp barn och unga i ett tidigt skede. På de skolor där det finns ett omfattande behov ska socialtjänsten finnas på plats. Även på skolor där behovet inte är lika stort ska samverkan ske. Centralt är att även nå de fristående förskolorna och skolorna samt säkerställa att både fristående och kommunala utbildningsaktörer har information och kunskap för att upptäcka barn som far illa och för att vid behov göra orosanmälningar.

Stadsdelsnämnderna ska också utveckla samverkan med förskolan och skolan i syfte att uppnå ökad trygghet, studiero och skolenärvaro samt förbättrade kunskapsresultat. Stadsdelsnämnderna ska verka för att öka inskrivningsgraden i förskolorna. Mot bakgrund av betydelsen av skolan som skyddsfaktor ska stadsdelsnämnderna särskilt beakta vikten av goda skolresultat vid barnavårdsutredningar samt genomföra insatser för att stabilisera skolgången och öka måluppfyllelsen för barn och unga som är aktuella inom socialtjänsten, inte minst barn som är placerade i samhällets vård.

Föräldrar är viktiga för att förhindra att barn och unga hamnar på glid. Det är viktigt att socialtjänsten arbetar brett i stödet gentemot föräldrar och erbjuder rådgivning och stöd som riktar sig till föräldrar generellt. Socialtjänsten behöver också erbjuda stöd till enskilda som behöver ett särskilt stöd, exempelvis tidiga insatser till familjer där våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck förekommer. Stadsdelsnämnderna ska arbeta för att stärka tilliten till socialtjänsten samt utveckla arbetet för att motivera fler föräldrar och vårdnadshavare att ta emot öppna insatser.

När föräldrar signalerar att de behöver råd och stöd i föräldraskapet ska samhället möta upp och ge stöd. Socialnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna vidareutveckla föräldrastödsprogrammen, sprida information om programmen, och erbjuda alla föräldrar och nyblivna föräldrar i Stockholm stöd och program.

Stadsdelsnämnderna ska i samverkan med socialnämnden initiera dialog med Region Stockholm i syfte att samtliga stadsdelsnämnder i ytterstaden ska ha hembesöksprogram för förstagångsföräldrar. Hembesöksprogrammet ska utökas så att det når fler och stödjer familjer i riskzon längre. Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med socialnämnden och Region Stockholm utveckla befintliga familjecentraler och verka för att fler familjecentraler öppnas i stadsdelar med störst behov.

Stadsdelsnämnderna ska stärka samverkan med Region Stockholm. Samarbetet behöver förbättras när det gäller bland annat personer som skrivs ut från sluten hälso- och sjukvård, personer som lider av både psykisk sjukdom och skadligt bruk och beroende, barn med behov av stöd från skola, sjukvård och socialtjänst samt barn och unga som lider av psykisk ohälsa. Samverkan mellan elevhälsa/ungdomsmottagningar och barn- och ungdomspsykiatri (BUP), första linjens psykiatri och socialtjänsten behöver stärkas. Omställningen till en god och nära vård behöver fortsätta tillsammans med regionen.

Stadsdelsnämndernas arbete med samordnad individuell plan (SIP) är viktigt för att individer som är i behov av insatser från olika aktörer ska få sina behov tillgodosedda. Förekomsten av SIP ska öka. Barns rätt till information och delaktighet ska säkerställas. Stadsdelsnämnderna ska verka för att barn som behöver neuropsykiatriskt stöd ska få

hjälp snabbt. Stadsdelsnämnderna ska också i samverkan med regionen säkerställa att alla barn som placeras genomgår en hälso- och tandundersökning.

Barnperspektivet behöver fortsätta stärkas och barns inflytande i utredningar och uppföljning av insatser öka. Stödsamtal ska erbjudas till barn vars föräldrar erhåller insatser från socialtjänsten. Hänsyn till barnperspektivet ska alltid tas i ärenden där en förälder eller vårdnadshavare aktualiseras hos socialtjänsten.

Öppen narkotikaförsäljning och ungdomars narkotikaanvändning ska motverkas. Det är viktigt att det uppsökande arbetet för att nå ungdomar som brukar narkotika och barn och unga som spelar om pengar stärks.

Staden har ett ansvar för att stödja brottsoffer. Kvinnor och barn som är eller har varit utsatta för våld av närstående är en prioriterad grupp. Stöd och skydd ska ges till personer som utsätts för våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.

Staden ska genom stödinsatser och verksamheter underlätta för fler att lämna våldsamma och destruktiva relationer. Det gäller både i den akuta fasen och tiden efter. Genom ett Bryt upp-program ska våldsutsatta få ett sammanhållet stöd oavsett var i Stockholm den enskilde bor. Samverkan inom stadsdelsnämnderna och med andra nämnder och myndigheter är en förutsättning för ett sammanhållet stöd. Kunskaperna från IGOR – det uppsökande arbetet för att riktat informera om och motivera till stödinsatser för våldsutsatta och våldsutövare ska spridas inom staden. Med utgångspunkt i Islandsmodellen ska skyddet av och stödet till våldsutsatta barn som bevittnar eller utsätts för våld i familjen utvecklas och spridas till flera stadsdelsnämnder.

Det uppsökande arbetet ska utökas för att hitta våldsutsatta, inte minst dem med särskild sårbarhet såsom barn, äldre, personer med funktionsnedsättning eller beroendeproblem, för att säkerställa att dessa personer får det stöd som de har behov av. Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med bland annat förskolan och skolan fortsätta det förebyggande arbetet mot våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck. Arbetet för att förhindra barnåktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning behöver fortsätta. Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med socialnämnden arbeta förebyggande mot att barn olagligen förs utomlands och tillsammans utveckla rutiner för anmälan om utreseförbud. I samarbete med socialnämnden ska stadsdelsnämnderna verka för att unga som är utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck får ett gott stöd i och efter den akuta fasen och ett skyddsnet när de skapar sig ett nytt liv. Samarbetet med civilsamhället är centralt.

Stadens relationsvårdscentrum ska erbjuda tillgängliga insatser för våldsutsatta. Inom ramen för stadens relationsvårdscentrum ska även stöd till barn vars föräldrar utövar eller utsätts för våld ges. Samverkan med andra nämnder, myndigheter och inom stadsdelsnämnderna är viktig för att ingen ska falla mellan stolarna.

Det är viktigt att säkerställa en kvalitativ skolgång och förskola eller pedagogisk verksamhet för medföljande barn som bor i skyddade boenden. Stadsdelsnämnderna har ett ansvar för att tillsammans med förskolenämnden, utbildningsnämnden och socialnämnden trygga detta. Vid oundvikliga uppbrott från förskola och skola ska nämnderna sätta in kompensatoriska åtgärder för att motverka problem som uppbrottet kan medföra. Efter avslutad placering ska staden fortsätta erbjuda stöd till barn, unga och föräldrar.

Genom att öka kunskapen om våld och civilkurage bland allmänheten kan flera bidra till att förebygga, förhindra och stoppa mäns våld mot kvinnor och våld mot närstående.

I samarbete med socialnämnden och bostadsbolagen ska arbetet för grannsamverkan utvecklas.

Staden har det yttersta ansvaret för att personer med skadligt bruk och beroende får den hjälp och vård som de behöver för att komma ifrån missbruket. Nämndernas arbete för att utforma och erbjuda kvalitativ och god öppenvård ska utgå från varje individs behov. Samverkan mellan socialtjänst och sjukvård ska utvecklas i syfte att förbättra stödet till de som lider av både psykisk sjukdom och skadligt bruk och beroende. Barn till föräldrar med missbruksproblematik ska ges ett eget stöd. Lågtröskelaktiviteter och mötesplatser för personer med missbruks- och beroendeproblematik är viktiga insatser. Det förebyggande arbetet mot spelmissbruk behöver utvecklas i samverkan med Region Stockholm.

Stadsdelsnämnderna ska fortsätta att arbeta för att personer inom socialpsykiatri eller som är sjukskrivna kan ta del av stadens arbetsmarknadsinsatser och komma ut i arbetslivet. Stadsdelsnämnderna ska också verka för stärkt kompetens om LSS-diagnoser hos handläggare inom socialpsykiatri, för att underlätta att personer med multipla diagnoser får rätt insatser.

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

När fler visar intresse för att lämna kriminalitet ska staden snabbt erbjuda insatser. De personer som behöver stöd och visar intresse för att lämna en kriminell livsstil ska få en första kontakt med staden inom 24 timmar. Stadsdelsnämnderna ska i samråd med socialnämnden implementera rutiner för att säkerställa det. Samverkan med polisen, kriminalvården och civilsamhället är angeläget och ska intensifieras för att stärka stödet kring individer som lämnar kriminalitet.

Stödet till anhöriga till brottsoffer som utsatts för dödligt våld ska förbättras och vara likvärdigt över hela staden. Samarbete med Region Stockholm ska etableras i syfte att stärka stödet till anhöriga.

Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med förskolan och skolan fortsätta det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism och utveckla insatser riktade mot barn, unga och vuxna som blivit eller riskerar att bli indragna i våldsbejakande extremistiska miljöer. Stadsdelsnämnderna behöver också fortsätta arbetet med skolan och polisen för barn och ungdomar som blivit utsatta för övergrepp i rättssak.

Stadsdelsnämnderna ska motverka hemlöshet. Arbetet med att prioritera långsiktiga alternativ till placeringar på akutboenden behöver stärkas, trösklarna för att få en fast bostad ska sänkas, boendestödet utvecklas och en likvärdig tillämpning av tak över huvudet-garantin säkerställas. Arbetet med äldre personer som lever i hemlöshet eller riskerar att bli hemlösa ska fortsätta utvecklas. Vidare ska stödet till barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden utvecklas, såväl direkt till barnen som till föräldrarna, och samverkan kring det vräkningsförebyggande arbetet stärkas. Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med socialnämnden, SHIS Bostäder och Bostadsförmedlingen AB utveckla arbetssätt för att säkerställa att barnfamiljer som hamnar i akut hemlöshet inte placeras på vandrarhem utan får tillgång till en mer långsiktig och trygg boendelösning.

Socialnämnden ansvarar för förvaltning och uppföljning av stadens avtal med SHIS Bostäder och är en samordnande part för stadsdelsnämndernas samverkan med SHIS Bostäder avseende målgrupp, behov och arbetssätt. Stadsdelsnämnderna ska samverka med socialnämnden som löpande arbetar för att säkerställa att SHIS Bostäder uppfyller sitt bostadssociala uppdrag. Stadsdelsnämnderna ska fortsätta att utveckla arbetet med

att kunna tillgodose behovet av genomgångsbostäder för målgruppen våldsutsatta som tvingas flytta.

En god arbetsmiljö för medarbetarna är avgörande för att invånarna och brukarna ska få ett stöd av hög kvalitet. Stadsdelsnämnderna ska därför fortsätta förbättra arbetssituationen för medarbetarna och öka det administrativa stödet, med fokus på socialsekreterare och biståndshandläggare.

Stadsdelsnämnderna ska verka för att verksamhet som drivs i egen regi används i första hand. Den långsiktiga målsättningen är att det ska finnas kommunal egen regi-verksamhet inom alla områden som stadsdelsnämnderna ansvarar för.

Socialtjänstens verksamhet ska fortsätta att ta vara på digitaliseringens möjligheter i kvalitetsarbetet och, där så är lämpligt, pröva ny och innovativ teknik. Detta arbete ska göras med den enskildes behov och önskemål i fokus. Samarbetet med brukar- och intresseorganisationer är en viktig kvalitetsfråga och behöver därför fortsätta utvecklas. Stadsdelsnämnderna ska fortsätta delta och bidra i stadens arbete med utvecklingen av sociala system. En sammanhållen digitaliseringsutveckling med gemensamma lösningar är prioriterat.

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|---|---|-------------------|-------------------|-------------------|
| 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst | Andel barn och unga som åter blir föremål för anmälan/ansökan efter avslutad utredning | 24 % | 24 % | 24 % |
| | Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (vuxna missbruk, socialpsykiatri, våld i nära relation) | Fastställs 2024 | Fastställs 2024 | Fastställs 2024 |
| | Andel placerade barn som når målen i svenska/svenska som andraspråk, matematik och engelska i grundskolan | 75 % | 75 % | 76 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Andel utredningar av barn och unga där barnet varit delaktigt och fått återkoppling | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med | | | | |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|------------------------------------|---|-------------------|-------------------|-------------------|
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel avhysningar som kunnat avvärjas efter inkommet meddelande till förvaltningen från hyresvärden | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Antal barnfamiljer som beviljats tillfälligt boende på hotell/vandrarhem | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Antal vräkningar som berör barn | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |

Stadsmiljöverksamhet

Stadsdelsnämnderna ska arbeta för parker, natur- och kulturresevat och naturområden med hög kvalitet och ökad biologisk mångfald samt förbättrade förutsättningar för vistelse, gående och cyklister. Den gemensamma stadsmiljön ska vara välskött, tillgänglig och trygg i hela Stockholm. I takt med att staden växer ökar användningen av grönområden och parker, vilket ställer högre krav på stadsdelsnämndernas skötsel och underhåll. Tillgänglighetsfrågorna ska genomsyra verksamhetsplaneringen och vara en naturlig del i det dagliga arbetet. Stadsdelsnämnderna ska samverka med varandra i syfte att öka kostnadseffektiviteten och verksamhetens kvalitet, oavsett driftsform.

Uppgifter

Stadsdelsnämndernas huvudsakliga ansvar omfattar:

- drift och underhåll av parker, parkvägar och grönområden, inklusive barmarksrenhållning, vinterväghållning och dagvattenhantering
- skötsel och underhåll av naturområden, naturreservat och badplatser

Förslag till budget 2024 och plan för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|---|---------------|---------------|---------------|---------------|
| Budgeterat till stadsdelsnämnderna | | | | |
| Kostnader (-) | -497,7 | -550,0 | -550,0 | -550,0 |
| Drift och underhåll | -301,4 | -307,9 | -307,9 | -307,9 |
| Avskrivningar | -186,5 | -196,7 | -196,7 | -196,7 |
| Internräntor | -9,8 | -45,4 | -45,4 | -45,4 |
| Intäkter | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Netto | -497,7 | -550,0 | -550,0 | -550,0 |
| Investeringsplan | | | | |
| Netto | -200,0 | -200,0 | -200,0 | -200,0 |

Budgeten för 2024 ökar med 52,3 mnkr jämfört med 2023. Kommunfullmäktiges budget för 2024 fokuserar på samverkan och prioriteringar utifrån ett kommunkoncernsperspektiv. Förändringarna framgår av bilaga 2 respektive bilaga 3.

Kommunfullmäktiges inriktning för verksamhetsområdet

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska stadsdelsnämnderna, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

All planering av den yttre miljön ska ske utifrån ett jämställdhetsperspektiv och med särskild hänsyn till behoven hos barn, äldre och personer med funktionsnedsättning. En tillgänglig stad ska utformas utifrån ett tillgänglighetsperspektiv där fysiska hinder i stadsmiljön ska undanröjas och planering och byggnation ska ske så att behov av anpassning och åtgärder inte uppstår i efterhand. Lekparker ska utformas så att barn med funktionsnedsättning kan använda dem och vid renovering ska hänsyn tas till tillgänglighetsskapande åtgärder. Parkvägar och parkbänkar ska tillgänglighetsanpassas. Stadsdelsnämnderna ska utforma en äldrevänlig stad genom att säkerställa en trygg, aktiv och inkluderande miljö i ålderdomen för alla. Det handlar om både närhet till kommunikation och service, men också mötesplatser för vila och aktivitet samt tillgänglighet. Stockholmarens delaktighet och inflytande ska öka vid förändringar av stadsmiljön. Exempelvis kan medborgarbudget eller medborgardialoger genomföras utifrån behov i de lokala parkplanerna. Även vid investeringar i stadsmiljön ska metoder för stockholmarens delaktighet och inflytande användas i högre utsträckning. Investeringarna ska utgå från analyser där hänsyn tas till social och miljömässig hållbarhet samt ha ett stärkt drift- och skötselperspektiv.

Arbetet med att utveckla befintliga spontanidrottsplatser ska fortgå. Stadsdelsnämnderna ska arbeta för att rusta upp befintliga plaskdammar.

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Stockholmare ska ha mer natur att njuta av. Stadens parker, naturområden och naturreservat ska fortsätta utvecklas. Förskolor och skolors behov av att vistas i parker och grönområden ska beaktas. Stadsdelsnämnderna ska fortsätta arbeta enligt det stadsövergripande trädmålet. De stadsdelsvisa åtgärdsförslagen för biologisk mångfald ska genomsyra stadsmiljöarbetet. Kommunikation kring arbetet med biologisk mångfald ska riktas till det offentliga rummet genom skyltar och liknande som framhäver och förklarar de åtgärder som görs, i syfte att nå ut till många förbipasserande stockholmare. Tillsammans med trafikinämnden ska stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med Grönare Stockholm. För naturskötsel ska kravspecifikation tas fram och kompetenskrav på naturskötselutbildad personal ställas, för både upphandlad verksamhet och egen regi.

Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med trafikinämnden även fortsätta arbetet med klimatanpassning i enlighet med stadens handlingsplan. Hårdgjorda ytor ska på lämpliga platser göras om till grönytor för att öka den biologiska mångfalden och hantera skyfall. Det är prioriterat att beakta behovet av svalkande utomhusmiljöer vid utformandet av olika typer av stadsmiljöer. Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med trafikinämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB successivt sätta upp dricksvattenfontäner i hela staden, särskilt i de områden som pekats ut som riskområden för värmeöffekter.

Intresset för att odla ökar och fler odlingslotter, kolonilotter och gemensamhetsodlingar ska därför möjliggöras och tillkomma på lämplig mark, utan att naturmark tas i anspråk.

Stadsdelsnämnderna ska bidra till att Stockholm ska bli en ledande cykelstad och bistå trafikinämnden i arbetet med att skapa fullvärdiga primära cykelstråk och anpassa stadsmiljöerna för att minska konfliktytor mellan gående och cyklister.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Stadsdelsnämnderna ska öka andelen höggräs vid ytor som inte används för rekreation. Detta genom att i första hand anlägga ängsmark, i andra hand genom att minska antalet klipptillfällen i stor omfattning, i syfte att öka biologisk mångfald och minska driftkostnader för klippning (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stadsdelsnämnderna ska redogöra för hur långt arbetet kommit med utfasning av fossila bränslen i stadsmiljöverksamheten, i så väl upphandlingar som egen regi, för att nå en fossilfri organisation 2030 (2.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Den gemensamma stadsmiljön ska vara välskött, tillgänglig och trygg i hela Stockholm. Stadsdelsnämnderna behöver därför stärka arbetet med renhållning inom sitt ansvarsområde, både i parker och grönområden samt i den övriga offentliga miljön. Stadsdelsnämnderna ska genom samverkan och kunskapsutbyte vid driftsupphandlingar öka kostnadseffektiviteten samt utveckla enhetliga arbetssätt för systematisk uppföljning av entreprenadavtal. Stadsdelsnämnderna ska beakta vikten av reinvesteringar för att förlänga livslängden på befintliga parker.

Stadsdelsnämnderna ska även säkerställa underhållsarbetet i den offentliga miljö som nämnden ansvarar för. Kostnadseffektiv och kapacitetsstark sophantering ska utnyttjas och källsorteringen i parker ska fortsatt utökas. Skadedjursbekämpningen ska upprätthållas för att minska nedskräpning från fåglar och skadedjur i stadens parker och badplatser.

Arbetet med trygghetsinvesteringar i den fysiska miljön som exempelvis förbättrad belysning och platsaktivering ska fortsätta.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Stadsdelsnämnderna Farsta och Enskede-Årsta-Vantör ska gemensamt utreda förutsättningarna för samt förbereda inför att påbörja driften av natur- och parkskötsel i egen regi från 2025 i de park- och naturområden som stadsdelsnämnderna ansvarar för (3.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska i samarbete med stadsbyggnadsnämnden och Stockholms Stads Parkerings AB samt i samråd med Södermalms stadsdelsnämnd inleda utvecklingsarbete för Medborgarplatsen med fokus på att skapa goda flöden och aktivering av platsen (3.6) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|---|------------------|------------------|------------------|
| 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser | Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där de bor | 79 % | 79 % | 80 % |
| | Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning | 73 % | 73 % | 73 % |
| | Stockholmarnas nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden | 73 % | 73 % | 73 % |

Ekonomiskt bistånd

Alla stockholmare ska ges förutsättningar att försörja sig själva, kunna förverkliga sina drömmar och inkluderas i samhället. Alla som kan arbeta ska ha ett arbete och målsättningen är full sysselsättning. I utmanande ekonomiska tider är det särskilt viktigt att förebygga behovet av ekonomiskt bistånd genom att prioritera arbetet för minskad arbetslöshet bland unga vuxna. Stadsdelsnämnderna ska genom individuellt utformade insatser ge personer med ekonomiskt bistånd stöd att bli självförsörjande. All utredning inom ekonomiskt bistånd, liksom bedömning och tillgång till insatser, ska ske med hög rättssäkerhet och utifrån likabehandlingsprincipen. Arbetet ska ske i nära samverkan med stadens arbetsmarknadsverksamheter. Barnrättsperspektiv ska präglade stadsdelsnämndernas arbete.

Uppgifter

Stadsdelsnämndernas ansvar omfattar bland annat:

- myndighetsutövning gentemot enskilda som ansöker om ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen
- insatser för att den enskilde ska bli självförsörjande

Förslag till budget 2024 och plan för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|---|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| Budgeterat till stadsdelsnämnderna | -1 170,3 | -1 196,6 | -1 181,6 | -1 181,6 |
| Kostnader (-) | -1 202,3 | -1 228,6 | -1 213,6 | -1 213,6 |
| Intäkter | 32,0 | 32,0 | 32,0 | 32,0 |

Budgeten för 2024 ökar med 26,3 mnkr jämfört med 2023. Kommunfullmäktiges budget för 2024 fokuserar på samverkan och prioriteringar utifrån ett kommunkoncernsperspektiv. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Kommunfullmäktiges inriktning för verksamhetsområdet

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska stadsdelsnämnderna, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostad för alla

Ekonomiskt bistånd är en rättighet och ingen ska avstå från att söka det för att det är för komplicerat eller stigmatiserande. Stadsdelsnämnderna ska ge personer som uppbär ekonomiskt bistånd stöd och individuellt utformade insatser för att nå egen försörjning. För att förbättra möjligheterna för personer utanför arbetsmarknaden att nå egen försörjning ska individens behov av stöd synliggöras och ansvaret kring individens stödbehov ska tydliggöras. Stadsdelsnämnderna ska förebygga behovet av ekonomiskt bistånd bland unga genom att särskilt prioritera arbetet för att unga ska komma i sysselsättning, samt fortsätta att utveckla insatser för att stödja människor i långtidsarbetslöshet till arbete eller utbildning. Även sociala insatser ska prioriteras med särskilt fokus på de personer som uppbär ekonomiskt bistånd under en längre period. Insatser ska sättas in så tidigt som möjligt. Arbetet ska bedrivas snabbt och effektivt med regelbundna avstämningar, samt grunda sig på tillit och respekt för människors självbestämmande och integritet. För att förbättra möjligheterna till att uppnå egen

försörjning ska det uppsökande och motiverande arbetet fortsätta utvecklas, exempelvis genom öppna mottagningar eller mobila biståndshandläggare.

I Stockholm ska alla som kan arbeta ges stöd att komma i arbete. Det är grunden för att skapa en jämlik stad och för att bryta segregationen. Personer som uppbär ekonomiskt bistånd kan ha olika försörjningshinder. Det vanligaste försörjningshindret är arbetslöshet, därefter sjukskrivning och sedan sociala eller medicinska hinder. Stadsdelsnämnderna ska fortsätta att sänka tröskeln till arbete genom att prioritera arbetet med att utveckla insatser för dessa grupper för att förhindra att personer behöver söka ekonomiskt bistånd under långa perioder.

Barns behov och situation ska särskilt uppmärksammas bland annat genom att barnfamiljer med ekonomiskt bistånd fortsatt får ta del av det tillfälligt förhöjda bostadstillägget

Stadsdelsnämnderna ska verka för att nyanlända stockholmare utan tillräcklig egen försörjning snabbt får tillgång till kunskaper i svenska och goda förutsättningar att komma ut i arbetslivet.

Stadsdelsnämnderna ska bedriva arbetet för att motverka hemlöshet samt verka för en samverkan mellan socialtjänstens olika verksamheter i syfte att hushåll med osäkra boendeförhållanden, särskilt barnfamiljer, ska hitta en varaktig bostad. I detta arbete ska särskilt barns behov beaktas när vuxna söker ekonomiskt bistånd.

Stadsdelsnämnderna är ansvariga för att säkerställa att invånarna bemöts med respekt och får rättssäkra och lika tillgängliga insatser oavsett var de bor i staden. Bemötande ska vara anpassat till individens förutsättningar, exempelvis utifrån funktionsnedsättning eller behov av språk-/teckentolk.

Felaktiga utbetalningar ska minimeras och förebyggas, bland annat genom att skapa förutsättningar för de sökande att göra rätt från början. Det ska finnas funktioner för att säkerställa att utbetalat ekonomiskt bistånd har skett på korrekt grund och för att bättre säkerställa återbetalning av felaktiga utbetalningar, vid behov genom handläggare för felaktig utbetalning.

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|---|------------------|------------------|------------------|
| 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid | Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd | 2,7 % | 2,7 % | 2,6 % |
| 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb | Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen | 1,5 % | 1,5 % | 1,5 % |
| | Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare | 1,0 % | 1,0 % | 1,0 % |

Arbetsmarknadsåtgärder

I Stockholm ska alla som kan arbeta få möjlighet att göra det. Det är grunden för en jämlik stad och för att bryta segregationen. När fler arbetar blir samhället starkare samtidigt som välfärden ges bättre förutsättningar. Försörjning genom eget arbete är avgörande för möjligheten att leva ett självständigt liv och förverkliga sina livsdrömmar. En jämställd arbetsmarknad är också grundläggande för en jämställd stad.

Stadsdelsnämnderna ska i enlighet med stadens strategi för arbetsmarknadsinsatser samarbeta med Jobbtorg Stockholm för att stödja personer med ekonomiskt bistånd som befinner sig utanför arbetsmarknaden. Syftet är att stärka människors ställning på arbetsmarknaden och ge möjligheter till egen försörjning.

Stadsdelsnämnderna har en viktig roll att länka samman socialtjänst och arbetsmarknadsinsatser samt att identifiera och förbereda personer som står långt ifrån arbetsmarknaden för insatser på stadens jobbtorg. Personer med social problematik, fysisk och/eller psykisk ohälsa ska erbjudas individuellt utformat stöd av stadsdelsnämnderna i syfte att höja aktivitetsnivån, stärka hälsan, motivera och förbereda inför en arbetsmarknadsinsats. För många långtidsarbetslösa kan möjligheten till arbetslivserfarenhet vara avgörande för att nå hållbar etablering på arbetsmarknaden.

Uppgifter

Stadsdelsnämndernas huvudsakliga ansvar omfattar:

- att utreda behov av förberedande eller parallellt stöd för personer som tar del av arbetsmarknadsinsats inom Jobbtorg Stockholm
- arbetsförberedande insatser för arbetslösa som inte omfattas av arbetsmarknadsnämndens verksamhet inom Jobbtorg Stockholm
- stödinsatser i form av lönebidrags- och OSA-anställningar (offentligt skyddat arbete) i samverkan med arbetsmarknadsnämnden
- rekrytering och anställning av feriearbetande ungdomar

Förslag till budget 2024 och plan för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|---|---------------|---------------|---------------|---------------|
| Budgeterat till stadsdelsnämnderna | -195,7 | -200,1 | -200,1 | -200,1 |
| Kostnader (-) | -223,1 | -227,5 | -227,5 | -227,5 |
| Intäkter | 27,4 | 27,4 | 27,4 | 27,4 |

Budgeten för 2024 ökar med 4,4 mnkr jämfört med 2023. Kommunfullmäktiges budget för 2024 fokuserar på samverkan och prioriteringar utifrån ett kommunkoncernsperspektiv. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Kommunfullmäktiges inriktning för verksamhetsområdet

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska stadsdelsnämnderna, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostad för alla

Stadsdelsnämnderna ska erbjuda ungdomar feriejobb under sommar-, höst- och vinterlov. Arbetet med att ge ungdomar möjlighet till feriearbete i ett annat stadsdelsnämndsområde än där de bor ska ske i ökad utsträckning. I arbetet ska ungdomar med funktionsnedsättning, sociala skäl, som avbrutit gymnasiestudier eller bedöms ha behov av språkstödande insats prioriteras vid fördelning av feriejobb.

Stockholmsjobben är en beprövad och effektiv insats som ska fortsätta för att fler som står långt ifrån arbetsmarknaden ska komma i arbete. Stadsdelsnämnderna ska bistå i arbetet med att tillhandahålla platser för Stockholmsjobb. Kunskaper och metoder från insatser för personer långt ifrån arbetsmarknaden ska tillvaratas för att vidareutveckla och sprida effektiva insatser och arbetssätt. Möjligheterna att tillgodose olika gruppers behov av insatser genom regional samverkan med andra stadsdelsnämnder ska stärkas. Anställningarna ska gå att kombinera med studier, vilket är särskilt viktigt för unga utan gymnasiebehörighet.

Arbetsmarknadsnämnden ansvarar, tillsammans med stadsdelsnämnderna, för stadens arbetsmarknadsfrämjande åtgärder. Stadsdelsnämnderna har ett viktigt ansvar att förbereda personer för insatser inom ramen för jobbtorgens verksamhet. Insatserna ska vara individuellt anpassade och stärka förutsättningarna att komma närmare arbetsmarknaden. Stadsdelsnämnderna ska samverka tillsammans med arbetsmarknadsnämnden inom ramen för Samordningsförbundet Stockholms stad kring förrehabiliterande insatser som syftar till att överbygga glapp mellan parternas ansvar och kompetensområden och externt med näringsliv och civilsamhälle för att nyanlända ska etableras snabbt på arbetsmarknaden.

Stadsdelsnämnderna ska, i samverkan med arbetsmarknadsnämnden, stärka arbetet med insatser riktade mot kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden, särskilt utrikesfödda kvinnor. Arbetet med framgångsrika insatser som exempelvis inkluderingslotsar i stadsdelsnämnder samt stadsdelsmammor ska fortsätta.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med Järva stadsdelsnämnd utveckla sitt arbete för att stärka sysselsättningen i Järva (3.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna arbeta aktivt för att ungdomar får feriejobb i andra stadsdelsområden än där de bor (3.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med socialnämnden utreda nuvarande organisation och ansvarsfördelning för den arbetsmarknadspolitiska insatsen skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare (OSA) (3.2) | 2024-01-01 | 2024-06-30 |
| Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna att med förstärkt handledarskap erbjuda feriearbeten till yngre åldrar och utifrån denna utredning pröva om det ska genomföras en pilotverksamhet under året (3.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|---|--|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb | Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi | 11 000 | 11 000 | 11 000 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal tillhandahållna platser för feriejobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|---------------------------------|--|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| | Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |

Arbetsmarknadsnämnden

I Stockholm ska alla som kan arbeta få möjlighet att göra det. Det är grunden för en jämlik stad och för att bryta segregationen. Många stockholmare som står utanför arbetsmarknaden besitter stor kompetens och erfarenhet. Samtidigt har flera branscher ett skriande rekryteringsbehov. Matchningen på arbetsmarknaden är en omfattande utmaning som staden ska arbeta aktivt med att förbättra. När fler arbetar blir samhället starkare samtidigt som välfärden ges bättre förutsättningar. En jämställd arbetsmarknad är också grundläggande för en jämställd stad.

Arbetsmarknadsnämnden ska erbjuda effektiva och individuellt anpassade arbetsmarknadsinsatser för att förbättra individens förutsättningar för hållbar egen försörjning. Nämnden har ett nära samarbete med stadens olika verksamheter, andra myndigheter, näringsliv och det civila samhället. Stadens Jobbtorg stödjer och matchar den enskilde till arbete eller studier. Stadens arbetsmarknadsinsatser erbjuder individuellt anpassad stöd och insatser för att korta vägen för den enskilde till långsiktig egen försörjning. Unga arbetslösa är en prioriterad grupp, och staden ska särskilt prioritera insatser, anställningar och praktikplatser för unga upp till 29 år och med särskilt fokus på stadens utsatta områden.

Målet är att Stockholm ska vara ett nationellt och internationellt föredöme för snabb etablering av nyanlända på arbetsmarknaden. Vägen till arbete och kunskaper i svenska måste därför vara kort så att människor snabbt kommer in i egen försörjning. Ungdomar, nyanlända, personer med funktionsnedsättning, utrikesfödda kvinnor och personer som står långt från arbetsmarknaden ska särskilt prioriteras för att förebygga långvarigt utanförskap. Arbetsmarknadsnämnden ska arbeta för att motverka all form av diskriminering och rasism på arbetsmarknaden.

Stockholm ska vara en öppen stad där människor på flykt från krig och oroshärddar ska kunna bygga upp ett nytt liv under trygga förhållanden. Staden ska ha ett effektivt och samlat mottagande av nyanlända som möjliggör en snabb etablering på arbetsmarknaden och i samhället.

Nämndens uppgifter

Arbetsmarknadsnämnden ansvarar för kommunövergripande arbetsmarknadsfrågor och för stadens samlade arbetsmarknadsinsatser.

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- verksamheten vid stadens jobbtorg
- samordning och utveckling av feriejobb för ungdomar, samt anskaffning av handledning
- rekrytering och anställning inom Stockholmsjobb
- det kommunala aktivitetsansvaret för 16-19-åringar
- samordningsansvar för stadsdelsnämndernas stödinsatser i form av lönebidrags- och OSA-anställningar (offentligt skyddat arbete)
- samordningsansvar för stadens samverkan med Arbetsförmedlingen
- vuxenutbildning inklusive svenska för invandrare (sfi)
- lagstadgad samhällsorientering för nyanlända
- samordning av stadens arbete med mottagande och etablering av nyanlända
- årligen utarbeta en stadsövergripande rapport för verksamhetsområdet inklusive en analys av utvecklingen med särskilt fokus på personer som står långt ifrån arbetsmarknaden

- stadens förvaltarenhet

Förslag till budget 2024 och plan för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|-------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| Driftverksamhet | | | | |
| Kostnader (-) | -1 236,7 | -1 219,4 | -1 219,4 | -1 211,6 |
| Drift och underhåll | -1 236,7 | -1 219,4 | -1 219,4 | -1 211,6 |
| Avskrivningar | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Internräntor | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Intäkter | 168,3 | 168,3 | 168,3 | 168,3 |
| Netto | -1 068,4 | -1 051,1 | -1 051,1 | -1 043,3 |
| Investeringsplan | | | | |
| Utgifter (-) | -4,0 | -4,0 | -4,0 | -4,0 |
| Inkomster | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Netto | -4,0 | -4,0 | -4,0 | -4,0 |

Budgeten för 2024 minskar med 17,3 mnkr jämfört med 2023. Stadens verksamheter ska kontinuerligt arbeta för en effektiv verksamhet. Genom att bland annat arbeta för att minska kostnaderna för administration och konsulttjänster samt arbeta för en effektiv lokalanvändning används stadens resurser i enlighet med god ekonomisk hushållning och resurser kan frigöras för prioriterad verksamhet. Kommunfullmäktiges budget för 2024 fokuserar på samverkan och prioriteringar utifrån ett kommunkoncernsperspektiv. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Människor som har svårt att sköta sin ekonomi på grund av sjukdom, ålder eller annat skäl ska få hjälp av en god man eller en förvaltare. I en del svåra fall krävs det professionella ställföreträdare. Stadens förvaltarenhet är viktig för att säkerställa att alla får hjälp och stöd. Arbetet för att alla som har rätt till ställföreträdare ska få sina behov tillgodosedda ska fortsätta.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Utbildningsnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden och socialnämnden utveckla arbetssätt där personer som riskerar hoppa av gymnasiet i högre utsträckning nås av tidiga insatser före skolavbrott. I arbetet ska även samverkan med fristående skolor stärkas (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden utreda hur elever i introduktionsprogram kan ges yrkeskompetens för att på kort sikt bli ekonomiskt självförsörjande (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Stockholm Business Region ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, trafiknämnden och utbildningsnämnden samt i samråd med kommunstyrelsen och stadens styrgrupp för stora evenemang samordna stadens planering, genomförande och utvärdering av ishockey-VM år 2025. (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder till en rättvis klimatomställning

Nämnden bidrar till minskad miljö- och klimatpåverkan genom att integrera miljö- och klimatperspektiv i arbetsmarknadsinsatser och utbildningar och skapa möjligheter för stadens verksamheter att återanvända och återbruka möbler och inventarier. Den cirkulära ekonomin ska främjas, bland annat genom att fortsätta utveckla Återbruk Stocket. Som ett steg i detta arbete ska utlåning av utrustning och verktyg hos Stocket möjliggöras. Arbetet med att utveckla utbildningsutbudet och arbetsmarknadsinsatser utifrån behovet av kompetens för klimatomställningen och naturvård ska fortsätta. Nämnden ska också samverka med andra kommuner och Arbetsförmedlingen för att främja jobbchanser och kompetensförsörjning kopplat till den gröna omställningen.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden, servicenämnden, trafiknämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholms hem, AB Svenska Bostäder, Stockholm Vatten och Avfall AB och S:t Erik Markutveckling AB utreda och planera för en återbrukscentral av byggmaterial för stadens verksamheter där kvarteret Gjutmästaren i Ulvsunda ska utgöra pilot (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostad för alla

Långtids- och ungdomsarbetslösheten på Stockholms arbetsmarknad är stora utmaningar som staden ska möta med en aktiv och individanpassad arbetsmarknadspolitik. Arbetsmarknadsnämnden ska kontinuerligt anpassa sin verksamhet utifrån det rådande konjunkturläget och Arbetsförmedlingens prioriteringar för att säkerställa att stockholmare snabbt når egen försörjning.

Genom samverkan mellan socialtjänst, stadens jobbtorg och Arbetsförmedlingen ska den enskilde få ett samlat stöd för att kunna etablera sig på arbetsmarknaden. I det arbetet ska ett särskilt fokus ligga på att motverka ungdomsarbetslösheten i områden med hög arbetslöshet. Arbetsmarknadsnämnden har ett ansvar att samordna stadsdelsnämndernas arbetsmarknadsinsatser och erbjuda stöd till kompetens- och verksamhetsutveckling.

I tider av lågkonjunktur är det än viktigare att arbetsmarknadsnämnden erbjuder arbetsmarknadsinsatser till personer med ekonomiskt bistånd med särskild prioritering av kortutbildade och personer med svag ställning på arbetsmarknaden. Nämnden ska samverka med stadsdelsnämnderna för att fortsätta att utveckla och anpassa stadens arbetsmarknadsinsatser för att möta målgruppens behov. Arbetet för att stärka sysselsättningsgraden i områden med hög arbetslöshet ska prioriteras. Den lokala närvaron i Järva ska stärkas och i samarbete med stadsdelsnämnden ska arbetsmarknadsnämnden utveckla sitt arbete för att öka sysselsättningen i Järva.

Stadens jobbtorg är ett viktigt verktyg för att hjälpa personer till arbete eller studier. Jobbtorgen ska ge individuellt anpassat stöd och insatser för att fler ska få en långsiktig egen försörjning. Jobbtorgens kunskaper om hållbarhet och gröna jobb ska utvecklas

och arbetet ska ske mer systematiskt. Aspiranter ska tas emot så snabbt som möjligt. Nämnden ska aktivt arbeta för att tiden från inskrivning vid jobbtorg till inträde på arbetsmarknaden ska minska, och det uppsökande arbete ska stärkas för att i ökad utsträckning nå personer i särskilt prioriterade grupper. Nämndens samverkan med stadsdelsnämnderna ska fortsätta att utvecklas i syfte att få fler personer med försörjningsstöd att hänvisas till jobbtorgen.

Insatserna som ges av Jobbtorg Stockholm ska, efter biståndsbeslut i enlighet med 4 kap. 2§ SoL, tillgängliggöras för person med insatser inom socialpsykiatri samt de som tillhör LSS personkrets 1 och 2. Insatserna ska ges som alternativ till sysselsättning och daglig verksamhet eller som stöd i övergången från dessa insatser till den ordinarie arbetsmarknaden. Även insatser för att underlätta arbete eller studier för unga som varken arbetar eller studerar och för kvinnor med en svag ställning på arbetsmarknaden ska ges i form av särskilt individanpassad stödinsats och föregås av en individuell biståndsprövning.

Antalet feriejobb i Stockholms stad ska fortsatt vara på en hög nivå under såväl sommarlov som höst- och vinterlov. Arbetsmarknadsnämnden ska samordna och leda arbetet med feriejobb, samt öppna upp nya verksamhetsområden och branscher för feriejobb. Feriejobben ger stadens unga ett första möte med arbetslivet som kan fungera som en språngbräda vidare in på arbetsmarknaden. Nämnden ska stärka samverkan med stadens övriga nämnder, styrelser och civilsamhället för att kunna tillhandahålla platser för feriejobb av hög kvalitet. Feriejobben är också en möjlighet för unga att lära känna sin stad bättre. Nämnden ska, i högre utsträckning än idag, och i samarbete med stadsdelsnämnderna verka för att ungdomar får feriejobb i andra stadsdelsnämndsområden än där de bor. Fler feriejobb inom integrations- och klimatområdet ska erbjudas. Feriejobbets koncept ska utvecklas och nya metoder ska testas för att nå en yngre målgrupp med sociala behov.

Ingen ung i Stockholm ska behöva börja vuxenlivet i arbetslöshet. Ungdomsarbetslösheten ska minska genom tidiga insatser och arbetet med en 90-dagarsgaranti för arbete, studier eller praktik ska fortsätta. Arbetsmarknadsnämnden ska särskilt prioritera att arbeta aktivt och uppsökande för att unga i åldrarna 16-19 år som varken arbetar eller studerar återgår till gymnasiestudier eller annan sysselsättning.

Unga som riskerar att hoppa av gymnasiet ska fångas upp i tid och vid behov erbjudas parallella insatser från flera parter för att kunna återgå till studier eller komma in på arbetsmarknaden. I det arbetet ska samverkan med fristående skolor beaktas. Nämnderna ska arbeta för att en ökad andel av de unga vuxna som idag varken studerar eller arbetar ska slutföra sin gymnasieexamen eller genom vuxenutbildning samt folkhögskolor, ges möjlighet att komma in på arbetsmarknaden. Arbetet med övergången för den enskilde från gymnasieskola och anpassad gymnasieskola för att komma ut i arbete eller vidare studier ska fortsätta utvecklas.

Arbetsmarknadsnämnden ska fortsatt utveckla det aktivt och uppsökande arbetet för att unga i åldrarna 20-29 ska återgå till studier eller annan sysselsättning. I tider av lågkonjunktur är detta arbete särskilt viktigt. Insatser för ungdomar som nås genom stadsdelsnämndernas sociala insatsgrupper ska fortsätta. Arbetsmarknadsnämnden ska efterfölja den reviderade strategin för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet. I det arbetet ska Jobbtorgens arbete med att stötta unga och unga vuxna som befinner sig i riskzon för kriminalitet särskilt beaktas. Fler unga ska erbjudas mentorskap och fler yrkesverksamma vuxna ska involveras som inspiratörer för studiemotiverande insatser för unga.

Stockholmsjobben är en beprövad och effektiv insats för att få de som står långt ifrån arbetsmarknaden att komma i arbete. Antalet Stockholmsjobb ska fortsatt vara på en hög nivå och Stockholmsjobben ska spridas till fler verksamheter. Anställningarna ska gå att kombinera med studier vilket är särskilt viktigt för unga utan gymnasiebehörighet samt nyanlända och personer i behov av språkstödande insatser. I takt med att jämställdhetsperspektivet integreras i nämndens arbete ska arbetsmarknadsinsatserna ha en mer jämställd fördelning. Det uppsökande arbetet för nyanlända som står utanför arbetsmarknaden ska utvecklas, med särskilt fokus på kvinnor. Den framgångsrika insatsen Stadsdelsmammorna och inkluderingslotsar i stadsdelsnämnder ska fortsätta. Arbetsmarknadsinsatsen Stadsdelsmammorna ska både stärkas och utvecklas. Etableringen på arbetsmarknaden för kvinnor som deltar i insatsen ska underlättas. Som ett steg i det ledet ska en anställningsperiod på två år införas i pilotform. För att nå unga kvinnor i åldrarna 20-29 ska pilotprojektet Stadsdelssystrarna införas med särskilt fokus på ytterstad. Målsättningen är att Stadsdelssystrarna, efter avslutad insats och i möjligast mån, ska komma ut på den reguljära arbetsmarknaden. Arbetsmarknadsnämnden ansvarar för Stockholmsjobben och ska tillsammans med stadens andra nämnder och bolag säkerställa att alla stadens verksamheter bidrar till att tillhandahålla arbetsplatser. Arbetsmarknadsnämnden ska i samråd med Järva stadsdelsnämnd stärka och utvidga arbetsmarknadsinsatsen Järvavärdar med mål att deltagarna efter avslutad insats ska komma ut i arbete eller studier. Som ett led i det arbetet ska utbildningscertifikatet för denna arbetsmarknadsinsats stärkas för att underlätta möjligheten för målgruppen att komma ut på den reguljära arbetsmarknaden.

Integrationspakten ska stärkas och ha ett tydligt fokus på jobbskapande genom dialog med näringslivet och den idéburna sektorn. Det är särskilt viktigt för att möta arbetsmarknadens- och branschens behov. Inom ramen för Integrationspakten ska ett särskilt fokus på det lokala näringslivet och civilsamhället i ytterstad beaktas. Integrationspakten ska fortsätta för att utveckla företagens möjligheter att bidra till socialt hållbar utveckling och integration. Samverkan med berörda nämnder och bolag syftar även till hållbar tillväxt och företagande. Nämnden ska ingå i den samordning som kommunstyrelsen leder av kommunikation riktad för det lokala näringslivet. De företag och organisationer som ingår i ett jobbpartnerskap inom ramen för integrationspakten ska ha kollektivavtalsliknande villkor. Nämnden ska fortsätta utvecklingen av "International House" i dialog med Stockholm Business Region. Arbetsmarknadsnämnden ska samverka med näringslivet samt delta i stadens övergripande arbete kring att skapa ett gott företagsklimat i Stockholm. Arbetslivets närvaro i skolan behöver fortsatt stärkas. I samarbete med relevanta aktörer ska kunskap spridas och vägledning ges till att starta företag för nämndens målgrupper med prioritering av stöd till entreprenörskap bland kvinnor och utrikesfödda. Nämnden ska även i samverkan med akademi, andra utbildningsaktörer och växande branscher möta stockholmare i behov av omställning och erbjuda snabbspår till jobb.

Nämnden ska bistå kommunstyrelsen i det strategiska arbetet med kompetensförsörjning kopplat till näringslivets förutsättningar och långsiktiga behov och en långsiktig kompetensförsörjning i stadens verksamheter. Befintliga forum mellan staden och näringslivet ska utvecklas för att tillgodose näringslivets behov av kompetens i samverkan med utbildningsnämnden.

Stadens vuxen- och bristyrkesutbildning fyller en viktig funktion för regionens kompetensförsörjning. I tider av lågkonjunktur är vuxenutbildningen ett särskilt viktigt verktyg för att förbättra matchningen på arbetsmarknaden och motverka arbetslöshet. Samverkan med utbildningsnämnden, andra berörda nämnder och näringslivet kring utformning av relevanta utbildningar och arbetsmarknadsinsatser för att tillgodose arbetsmarknadens behov av rätt kompetens, inklusive fler yrkesutbildningar i

lärlingsform, ska fortsätta utvecklas. Nämnden ska särskilt beakta den efterfråga på yrkeskompetens som klimatomställningen kommer innebära och samverka med branschorganisationer kring klimat och hållbarhet.

Bristyrkesutbildningens målsättning är att det alltid ska finnas en kvalificerad arbetssökande till varje ledigt jobb. För att locka fler till vuxenutbildningens och gymnasiets yrkesprogram ska arbetsmarknadsnämnden i samarbete med utbildningsnämnden utreda införandet av jobbgarantier på befintliga program. För att stärka yrkesprogrammets attraktivitet ska nämnden i samverkan med utbildningsnämnden samarbeta med näringslivets branschråd i syfte att ytterligare stärka yrkesprogrammets koppling till arbetsmarknaden. Nämnden ska också i samverkan med Arbetsförmedlingen fortsätta utveckla arbetet med jobbspår inom bristyrken för att kunna rusta arbetssökande med de kompetenser som arbetsgivare efterfrågar. Arbetet med att erbjuda språkkurser i svenska till medarbetare inom stadens förskolor, vård- och omsorg ska fortsätta. Yrkesutbildningen för invandrare med integrerad språkutveckling ska stärkas och verka för att bryta könssegregationen på arbetsmarknaden. Information om arbetsvillkor på arbetsmarknaden ska ges på yrkesutbildningar i samarbete med fackliga- och arbetsgivarorganisationer. Staden ska motverka svartarbete och att oseriösa arbetsgivare utnyttjar arbetstagare.

För att öka rådigheten och säkra kvaliteten ska stadens vuxenutbildning i egen regi utvidgas. Utbudet av vuxenutbildning ska, i nära dialog med näringslivet, snabbt anpassas efter efterfrågan och i linje med arbetsmarknadens nuvarande och framtida behov. Vuxenutbildningen ska planeras med hänsyn till geografisk placering och tillgänglighet för alla stockholmare. Vuxenutbildningen ska arbeta mer uppsökande för att nå grupper som idag står långt ifrån arbetsmarknaden och är i behov av utbildning. Därför ska det uppsökande arbetssättet från projektet "Fler till studier" spridas till fler områden med hög arbetslöshet och låg utbildningsnivå.

Arbetsmarknadsnämnden ska fortsätta att utveckla och anpassa befintliga utbildningar till grupper med kort utbildningsbakgrund och mindre studievana för att fler ska studera och klara sina studier. Det ska finnas goda möjligheter att kombinera språkstudier med arbete, praktik, yrkesutbildning eller teoretiska kurser inom vuxenutbildningen.

Omställningen till en ökad andel vuxenutbildning i egen regi kommer kräva tillgång till lokaler med bra kommunikationer och geografisk spridning. Därför ska arbetsmarknadsnämnden i samarbete med utbildningsnämnden intensifiera arbetet med att tillgängliggöra skollokaler för vuxenutbildning. Nämnderna ska även undersöka möjligheten att nyttja grundskolans lokaler till vuxenutbildning.

Vuxenutbildningen, och särskilt studie- och yrkesvägledningen, ska utvecklas så att elever väljer den undervisningsform som passar dem och leder till bättre möjlighet att genomföra kurserna. Kunskaper som möjliggör omställningen till en klimatpositiv stad ska integreras i utbildningsutbudet och i vägledning till studier. Samarbetet med länets kommuner och Region Stockholm kring vuxenutbildningen ska utvecklas för att stockholmare ska kunna erbjudas ett bredare utbud av utbildningar.

Arbetsmarknadsnämnden ska prioritera insatser som skapar förutsättningar för nyanlända att etablera sig på arbetsmarknaden och i samhället. Staden ska bidra till en väg in för nyanlända och erbjuda insatser som särskilt syftar till att alla grupper av nyanlända snabbt etablerar sig på arbetsmarknaden, bostadsmarknaden, i samhället och när egen försörjning. Arbetsmarknadsnämnden ska, i samarbete med socialnämnden, stadsdelsnämnderna, SHIS Bostäder, ansvariga myndigheter och civilsamhället, samordna stadens mottagande av nyanlända och vara pådrivande i arbetet för att

förbättra och påskynda nyanländas etablering och inkludering i samhället. Det innefattar samordningsansvar för stadens samhällsvägledning till nyanlända som i större utsträckning ska kunna erbjudas vid stadens boenden.

Nämnden ansvarar för att samordna och utveckla stadens samlade insatser för förstärkt integration, i det arbetet ska barnperspektivet beaktas. Genom Welcome House, och i samverkan med stadsdelsnämnderna och socialnämnden, ska ett tidigt, förebyggande och sammanhållet stöd och insatser ges i syfte att öka nyanländas etablering på arbetsmarknaden och i samhället. Stödet ska även innefatta samverkan med nationella myndigheter för ett bättre mottagande och erbjuda sfi-undervisning med hög kvalitet och tydlig koppling till arbetsmarknaden. Samhällsorienteringen för stadens nyanlända ska utvecklas och kompletteras genom ökad samverkan med ideella organisationer och företag, samt med socialtjänst och relevanta statliga myndigheter, med syftet att alla nyanlända ska delta i samhällsorientering. SHIS Bostäders bo-skola för nyanlända ska utvecklas och arbetet ska intensifieras så att fler kommer till ett eget boende och att ett mer praktiskt inriktat stöd erbjuds i anslutning till stadens boende för nyanlända.

Nyanländas möjligheter att validera tidigare utbildning ska inom stadens vuxenutbildningar stärkas och möjligheten till validering av informell kompetens med berörda myndigheter och regionala aktörer ska utvecklas. Nämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna stärka arbetet för att nå fler nyanlända som inte ingår i etableringsprogrammet.

Arbetsmarknadsnämnden ska fortsätta stärka kopplingen till arbetsmarknaden inom sfi. Det ska även bli lättare att kombinera sfi med ett arbete. För att nå fler kvinnor ska möjligheten för nyanlända att studera sfi under föräldraledigheten fortsätta stärkas och kompletteras med integrations- och arbetsfrämjande insatser. För att främja jämställdhet ska staden erbjuda insatser riktade mot nyanlända kvinnor inom olika branscher och inte enbart inom traditionellt kvinnodominerade. Aktivitet i föreningslivet ska uppmuntras och brobyggerverksamheten för romsk inkludering ska utvecklas.

SFI och svenska som andra språk har börjat erbjudas för personer som flytt från Ukraina och omfattas av massflyktsdirektivet. För att fler ukrainska flyktingar, inom målgruppen, ska få möjlighet att etablera sig på arbetsmarknaden ska nämnden verka för att målgruppen ges möjlighet att ta del av all vuxenutbildning samt att tillräcklig finansiering ges till kommunerna för detta.

För gruppen ensamkommande unga och andra i särskilt behov av studiestöd och vägledning ska detta erbjudas som ett stöd i övergången mellan skola och jobb eller vidare studier. Utvecklingen av anpassade insatser för språkstöd i samband med feriejobb för nyanlända ungdomar ska fortsätta. Nämnden ska fortsatt erbjuda stödinsatser som vägledning och planering till ensamkommande unga i övergången mellan skola och jobb eller vidare studier.

Stockholm ska vara en tillgänglig stad för alla invånare oavsett funktionsförmåga. Nämnden ska stärka möjligheterna, och vara pådrivande i arbetet, för att fler personer med funktionsnedsättningar anställs i stadens verksamheter. Stödet till elever med funktionsnedsättningar som går ut gymnasieskola och anpassad gymnasieskola ska stärkas. I samråd med berörda nämnder ska arbetet med att främja den psykiska hälsan hos barn och unga genom fysisk aktivitet utvecklas.

Arbetsmarknadsnämnden ska genom Jobbtorg Stockholm stödja nämnder i att identifiera arbetsuppgifter och hitta arbetsplatser för personer i det arbetsmarknadspolitiska programmet (OSA). Arbetsmarknadsnämnden ska prioritera

arbetet med arbetsdifferentiering och verka för att fler nämnder och styrelser ska erbjuda arbetstillfällen.

Arbetet med att tillgängliggöra arbetsplatser genom sociala krav i stadens upphandlingar ska fortsätta, bland annat genom att följa upp, analysera och sammanställa hur nämnders och bolagsstyrelser upphandlingar bidrar till ökad sysselsättning för personer som står utanför arbetsmarknaden. Socialt hållbart företagande ska främjas och arbetsmarknadsnämnden ska erbjuda stöd till stadens nämnder och bolag för hur de i sina verksamheter kan främja arbetsintegrerade sociala företag.

Kompetensförsörjningen till stadens egna verksamheter, med tonvikt på välfärdsverksamheterna, ska vara prioriterad. Stadens vuxenutbildning ska erbjuda möjligheter för fler av stadens medarbetare att bli behöriga inom sina yrken. Nämnden ska även utveckla arbetet med att erbjuda lämpliga vidareutbildningar till medarbetare i staden, i syfte att öka andelen utbildad personal inom exempelvis förskolan och äldreomsorgen.

I samverkan med kommunstyrelsen ska vuxenutbildningen utvecklas som strategisk aktör inom stadens egen kompetensförsörjning. Nämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna, förskolenämnden och äldre- och barnnämnden arbeta för att säkerställa den framtida personal- och kompetensförsörjningen inom förskolan och äldreomsorgen med särskilt fokus på språkkompetens hos medarbetarna. Arbetsmarknadsnämnden ska även leda arbetet med att ta fram en strategi i syfte att utveckla utbildningar som riktar in sig på yrkes- och språkkunskaper för befintlig personal.

Arbetet med kombinationsutbildningar, där sfi kombineras med yrkesutbildning, ska fortsätta utvecklas och styrningen av yrkesutbildningarna behöver stärkas för att förbättra matchningen på arbetsmarknaden. Staden ska fortsätta erbjuda ett brett utbud av kombinationsutbildningar.

Stadens verksamhets- och avtalsuppföljning inom vuxenutbildningen ska stärkas i syfte att säkerställa att alla studerande får en utbildning av hög kvalitet. Nämnden ska bistå utbildningsnämnden i arbetet med att utveckla samverkan med externa aktörer så som näringsliv, civilsamhälle, universitet och högskolor för att stärka sambandet mellan praktik och forskning.

Arbetsmarknadsnämnden ska tillsammans med andra berörda nämnder och bolagsstyrelser bidra i stadsdelsnämndernas och polisens arbete med att ta fram lokala lägesbilder, orsaksanalyser och åtgärder i arbetet med de lokala samverkansöverenskommelserna med polisen. Nämnden ska fortsätta arbetet mot våldsbejakande extremism utifrån erfarenheter, kunskap och forskning inom området. Nämnden ska även delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap.

Arbetsmarknadsnämnden ska vara drivande i stadens arbete med Agenda 2030:s mål 1 *Avskaffa fattigdom* (tillsammans med socialnämnden), 4 *God utbildning för alla* (tillsammans med utbildningsnämnden och förskolenämnden), 8 *Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt* (tillsammans med kommunstyrelsen).

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Utbildningsnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden stärka det strategiska arbetet kring samplanering och lokalförsörjning för vuxenutbildningen i syfte att åstadkomma lokaleffektivitet, samt ta fram en plan kring vilka av SISAB:s lokaler som ska användas för vuxenutbildning (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Arbetsmarknadsnämnden ska genomföra en översyn och ta fram förslag på hur arbetsmarknadsinsatserna kan fördelas mer jämställt (3.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med Järva stadsdelsnämnd utveckla sitt arbete för att stärka sysselsättningen i Järva (3.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna arbeta aktivt för att ungdomar får feriejobb i andra stadsdelsområden än där de bor (3.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med socialnämnden utreda nuvarande organisation och ansvarsfördelning för den arbetsmarknadspolitiska insatsen skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare (OSA) (3.2) | 2024-01-01 | 2024-06-30 |
| Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna att med förstärkt handledarskap erbjuda feriearbeten till yngre åldrar och utifrån denna utredning pröva om det ska genomföras en pilotverksamhet under året (3.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna införa en jobbgaranti för examinerade på stadens vård- och omsorgsskolor. Arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden ska vidare utreda införandet av ytterligare jobbgarantier (3.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Arbetsmarknadsnämnden ska sprida arbetssättet från projektet "Fler till studier" till fler stadsdelar med hög arbetslöshet och låg utbildningsnivå (3.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Arbetsmarknadsnämnden ska ta fram en tillsynsstrategi för vuxenutbildningen i syfte att stärka uppföljningen och höja kvaliteten på utbildningarna (3.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Arbetsmarknadsnämnden ska utreda förutsättningarna för, samt införa pilotprojektet Stadsdelsstråarna (3.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Arbetsmarknadsnämnden ska utreda möjligheten att flytta delar av sin verksamhet till ytterstaden och däribland utreda en lokaleffektiv etablering av ett vuxenutbildningscentrum i Järva (3.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Arbetsmarknadsnämnden ska, genom Jobbtorg Stockholm, stödja nämnder i att identifiera arbetsuppgifter och hitta arbetsplatser för personer i det arbetsmarknadspolitiska programmet skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare (OSA) (3.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, exploateringsnämnden, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden och Stockholm Business Region AB se över och revidera stadens näringslivspolicy samt ta fram en bilaga till näringslivspolicyn med en etableringsstrategi för Stockholm (3.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, förskolenämnden och äldrenämnden och i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram en strategi i syfte att utveckla utbildningar som riktar in sig på yrkes- och språkkunskaper för befintlig personal (3.4) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med målsansvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 ta fram förslag på så kallade flaggade indikatorer i syfte att följa upp stadens arbete med att säkerställa de mänskliga rättigheterna (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med målsansvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030, revidera och uppdatera Hållbarhetsrapport 2021 (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|---|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd | Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens prognossäkerhet T2 | +/- 1 % | +/- 1 % | +/- 1 % |
| 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb | Andel kursdeltagare inom grundläggande och gymnasial vuxenutbildning med godkänt betyg efter fullföljd kurs | Fastställs 2024 | Fastställs 2024 | Fastställs 2024 |
| | Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb | 1 000 | 1 000 | 1 000 |
| | Arbetskraftsbrist i Stockholm (andel vakanser av antalet anställda) | 1,0 | 1,0 | 1,0 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel kursdeltagare inom sfi med godkänt betyg efter fullföljd kurs | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Antal tillhandahållna platser för feriejobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Andelen ungdomar som erbjuds jobb, utbildning, praktik eller förberedande insatser inom 90 dagar | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb | Aktivt Medskapandeindex | 83 | 84 | 84 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Sjukfrånvaro | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Sjukfrånvaro dag 1-14 | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|---|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden | Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts | 81 % | 82 % | 83 % |
| | Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys | 100 % | 100 % | 100 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel elektroniska inköp | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

Avfallsnämnden

Nämndens uppgifter

Avfallsnämnden har verksamhetsansvaret för de uppgifter som enligt miljöbalken eller andra författningar åligger staden i fråga om avfallshantering.

Nämnden ansvarar för:

- upprättande av förslag till renhållningsordning
- upprättande av förslag till avfallsplan
- upprättande av förslag till taxor för hämtning, transport och behandling av avfall under kommunalt ansvar

Omfattningen av nämndens uppgifter är därmed reglerad i lag och författning. Utförandet av den faktiska avfallsverksamheten åligger Stockholms Stadshus AB:s dotterbolag Stockholm Vatten och Avfall AB. Verksamheten bedrivs inom dess dotterbolag Stockholm Avfall AB.

Nämndens ledamöter utgör genom personunion även styrelse för Stockholm Avfall AB. Budget för nämndens verksamhet upprättas därför inom Stockholm Avfall AB. Avfallsnämndens verksamhetsplanering upprättas genom nämnda personunion av styrelsen för Stockholm Avfall AB. Styrning av verksamheten sker därmed genom ägardirektiv till bolaget inom Stockholms Stadshus AB.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden ska säkerställa ett hållbart samhällsbyggande och skapa förutsättningar för stadens bostadsmål om 140 000 bostäder till år 2035 med tillhörande infrastruktur och samhällsservice. Nämnden ska utveckla och förvalta stadens markinnehav så att en hållbar utbyggnad av staden säkerställs.

Stockholm ska byggas attraktivt, hållbart och tätt och vara en levande och socialt hållbar stad. Alla stadsdelar ska utvecklas med en blandning av bostäder, arbetsplatser, handel, natur, kultur, idrottsytor, skolor och förskolor. Stadsutveckling som verktyg för en hållbar utveckling ska tas tillvara. Staden ska utvecklas i dialog med de boende för ökad attraktivitet och trygghet i hela Stockholm. Nämnden ska genom stadsutvecklingen verka för målet att Stockholm inte ska ha några särskilt utsatta eller utsatta områden.

Nämndens uppgifter

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- markförvaltning och markexploatering inom stadens gräns
- mark som staden äger utanför stadens gräns som ska exploateras eller avyttras
- frågor om förvärv, överlåtelse eller upplåtelse av fastigheter, tomträtter och andra nyttjanderätter
- genomförande av detaljplaner för gator, vägar, torg, parker och andra allmänna platser på stadens mark och på annan mark som nämnden förvaltar
- arbete som bidrar till en socialt och ekologiskt hållbar stad
- myndighetsutövning i hamnfrågor

Markförvaltningen genererar betydelsefulla intäkter för staden, varav huvuddelen utgörs av tomträttsintäkter.

Förslag till budget 2024 och plan för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|----------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| Driftverksamhet | | | | |
| Kostnader (-) | -1 502,4 | -2 400,4 | -2 488,9 | -2 717,0 |
| Drift och underhåll | -144,8 | -175,3 | -171,8 | -168,8 |
| Avskrivningar | -435,0 | -758,0 | -825,0 | -952,9 |
| Internräntor | -922,6 | -1 467,1 | -1 492,1 | -1 595,3 |
| Intäkter | 3 139,7 | 3 285,6 | 3 412,5 | 3 502,6 |
| Netto | 1 637,3 | 885,2 | 923,6 | 785,6 |
| Investeringsplan | | | | |
| Utgifter (-) | -4 500,0 | -7 150,0 | -5 200,0 | -4 500,0 |
| Inkomster | 1 300,0 | 2 150,0 | 2 100,0 | 1 400,0 |
| Netto | -3 200,0 | -5 000,0 | -3 100,0 | -3 100,0 |
| Försäljningsuppdrag | 200,0 | 200,0 | 200,0 | 200,0 |

Det budgeterade överskottet för år 2024 minskar med 752,1 mnkr jämfört med år 2023. Stadens verksamheter ska kontinuerligt arbeta för en effektiv verksamhet. Genom att bland annat arbeta för att minska kostnaderna för administration och konsulttjänster samt arbeta för en effektiv lokalanvändning används stadens resurser i enlighet med god ekonomisk hushållning och resurser kan frigöras för prioriterad verksamhet. Kommunfullmäktiges budget för år 2024 fokuserar på samverkan och prioriteringar utifrån ett kommunkoncernsperspektiv. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Investeringsbudgeten för år 2024 ökar med 1 800,0 mnkr jämfört med år 2023. Nämndens ram ges en tillfällig höjning med 1 900,0 mnkr för att inrymma planerade markförvärv inom Årstafältet. Nämnden ska ha ett ökat fokus på portföljstyrning, effektivitet, lönsamhet, kostnadsmedvetenhet och prioriteringar mellan och inom investeringsprojekt i syfte att begränsa investeringsutgifterna och därmed bidra till en långsiktigt hållbar egenfinansieringsgrad för stadens investeringar. Nämnden ska öka de organisatoriska förutsättningarna för att nå bostadsmålen. Bland annat innebär det att driva stadsutveckling i tidiga skeden utan markanvisade byggaktörer. Investeringsbudgeten framgår av bilaga 3.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Exploateringsnämnden ska sträva efter att minska sociala klyftor och att bryta den geografiska segregationen. Stadsutveckling ska användas som verktyg för att nå social sammanhållning och nämnden har en viktig roll i utvecklingen av översiktsplanens fokusområden och strategiska samband. Genom att identifiera stadsutvecklingsområden kan staden både byggas ihop och få upp volymerna i bostadsbyggandet. För att bygga samman staden och minska segregationen ska arbetet med fokusområden för stadsutveckling prioriteras och arbetet med att utveckla de strategiska sambanden som pekas ut i översiktsplanen stärkas. Stadsutveckling och prioriteringar av investeringar ska i större utsträckning utgå ifrån de lokala utvecklingsprogrammen och bidra till social och ekologisk hållbarhet.

I Fokus Järva genomförs en sammanhängande satsning för utvecklingen av Järva med utgångspunkt i översiktsplanen. Exploateringsnämnden har en avgörande roll i det arbetet. Nämnden ska tillsammans med stadsbyggnadsnämnden, trafikinämnden och Järva stadsdelsnämnd fortsätta att utveckla Järva som ett prioriterat område där sociala och ekologiska hållbarhetsaspekter väger tungt i stadsutvecklingsprocessen. Nämnden ska möjliggöra att marknadens aktörer ges långsiktiga förutsättningar att bidra till stadens utveckling för att få igång mer omfattande bostadsbyggande och stadsutveckling i området och nämnden ska säkerställa fortsatt hög genomförandekraft i pågående stadsutvecklingsprojekt. Bostadsbyggandet ska utgå från en analys av befintlig situation, både avseende upplåtelseform, bostadstyper och lägenhetsstorlekar så att bostadsbyggandet främjar en allsidig hushållssammansättning med en större variation. Näringslivsutveckling och arbetsplatser ska ha en central plats i planeringen.

Nämnden ska som en del av arbetet med att bryta segregation, inom ramen för arbetet med Fokus Järva, etappvis redovisa förslag som bidrar till arbetet med strategiska samband och därigenom redovisa hur olika delar av området kan utvecklas. I detta arbete är den lokala förankringen en viktig del och verktyg för medborgardialoger ska vidareutvecklas för att möjliggöra deltagande för fler invånare. De höga naturvärdena i

Järva utgör en stor attraktionskraft för stadsdelen. Stadsutvecklingen ska integreras med grönska och bidra till ökad livskvalitet, med stärkt ekologisk infrastruktur och resiliens mot värmeböljor och översvämningar. Natur- och grönområden i Järva ska tillgängliggöras för fler.

Ett samlat grepp ska tas för att stärka den strategiska kopplingen mellan Solberga, Telefonplan och Älvsjö. Förutsättningarna att inrätta naturreservat i Fagersjöskogen ska utredas och visioner för Rågsveds Allé och stadsutvecklingen i Fagersjö tas fram i syfte att undersöka förutsättningarna för nya pendeltågsstationer i Fagersjö och Rågsved samt att bygga nya bostäder. På lång sikt finns goda möjligheter till stadsutveckling genom att överbrygga den barriär som vägen och spårområdet längs Klara strand utgör, till exempel genom överdäckning. Exploateringsnämnden ska bidra till avvecklingen av Bromma flygplats i syfte att omvandla området till Bromma Parkstad utifrån idén om 15-minutersstaden. Inom området för Årsta partihallar ska förutsättningarna för stadsutveckling med blandad bebyggelse prövas. Utredningen för att utveckla en ekostadsdel i Skarpa by ska fortsätta. Ett samlat arbete för att tillskapa fler hyresrätter i södra Bromma ska genomföras. En satsning på en socialt hållbar stadsutveckling mellan Rinkeby och Bromsten ska prioriteras. På sikt ska arbetet med att utveckla bland annat Örbyleden och Södertäljevägen till urbana stråk fortsätta. Fler nya områden för stadsutveckling ska identifieras och föras in i planeringen.

Exploateringsnämnden ska delta i planeringen av hamnverksamhet och stadsutveckling i Frihamnen med fokus på stadsutveckling i södra Norra Djurgårdsstaden och modern, stadsnära sjöfart och kollektivtrafik på vatten. Nämnden ska också delta i planeringen av hamnverksamhet och stadsutveckling i Stadsgården/Masthamnen med fokus på sjöfart och förstärkta stråk. I detta arbete ska staden analysera fastighetsbeståndet i Frihamnen, Värtan och Energihamnen och pröva överföring av fastigheter av strategiskt vikt till berörda nämnder och styrelser. Området kring Stadsgårdskajen ska hållas tillgänglig för kultur och nöjesliv.

När Stockholm växer ställer det stora krav på hänsyn och känsla för de kvaliteter och värden som redan finns i Stockholms stadsdelar. Stadsutvecklingen ska vara socialt värdeskapande och utgå från befintliga kvaliteter och sträva efter att tillföra nya. Arbetssättet med socialt värdeskapande analyser (SVA) ska tillämpas i alla projekt och i alla skeden av stadsbyggnadsprocessen. Nämnden ska tidigt i processen redogöra för vilka värdeskapande mål staden har för projektet, och vad byggaktören har åtagit sig för uppnå detta. Arbetet ska utvecklas genom att integrera nämndens uppdrag att minska sociala klyftor och bryta den rumsliga segregationen. Exploateringsnämnden ska kontinuerligt arbeta med uppföljning av social hållbarhet för att säkerställa önskat utfall. Arbetet med fokusområden ska inkludera lärdomar kring arbetet med social hållbarhet som utvärderingskriterium.

För att skapa ett attraktivt och tryggt Stockholm ska exploateringsnämnden arbeta för att staden säkerställer goda möjligheter för samhällsservice, olika boendetyper, arbetsplatser, näringsliv, föreningsliv, idrott, kultur och rekreation i alla delar av staden. Skolor och idrottsanläggningar ska lokaliseras för att bli viktiga målpunkter och främja social hållbarhet. Skolans och förskolans utemiljö ska ses som en del av det pedagogiska rummet. Nämnden ska ta med utemiljön i byggprocessens tidiga skeden, för att uppnå höga värden för pedagogik, vistelse och lek. Friliggande förskolebyggnader ger inte bara mer ändamålsenliga lokaler utan även större och bättre utemiljöer. Vid nyproduktion ska därför friliggande förskolebyggnader prioriteras före inhysning i bottenplan på bostadshus. Exploateringsnämnden ska medverka till fastighetsnämndens arbete med en plan kring hur befintliga parklekar kan utvecklas och bevaras. Miljö- och hälsoskyddsnämndens rekommendation för konstgräs, platsgjutet gummi och

gummigranulat ska följas. Kulturperspektiven ska vara en integrerad del i Stockholms stadsutveckling där kulturlivet görs mer tillgängligt i det offentliga rummet. Möjligheten att uppföra tillfälliga idrottsytor ska undersökas tillsammans med fastighetsnämnden, idrottsnämnden och stadsbyggnadsnämnden och, till exempel inom östra Hagastaden, Husby, Hägersten och den gamla Söderstadiontomten.

Närheten till vatten gör Stockholm unikt. Nämnden ska delta i arbetet med att levandegöra stadens kajer och vattennära platser. Med fler badplatser kan de som vill njuta av vattnet på ett tryggt och säkert sätt. I nya utvecklingsområden, som Marievik och Norra Djurgårdsstaden, ska det planeras för badplatser. Stadens kajer ska i ökad utsträckning göras tillgängliga för stockholmarna och besökare genom bland annat museer, restauranger och uteserveringar, evenemang, bostäder och som viktiga rekreatiomsområden. Kajerna vid Hammarby Sjöstad och Saltsjökvärn ska byggas ihop till ett sammanhängande stråk samt kompletteras med kopplingar till Danviksbron. Vidare ska nämnden göra ansträngningar för att illegala båtetableringar avlägsnas. Genom samverkan med socialnämndens EU-teams uppsökande arbete och efter samråd med polisen ska nämnden arbeta för att förebygga uppkomsten av olagliga boplatser.

Stadsutvecklingen ska ske med dialog och förankring. Medborgardialoger ska vidareutvecklas och genom innovativa lösningar och arbetssätt göras mer inkluderande och tillgängliggöras för fler stockholmare. Utvecklade medborgardialoger och deltagande i stadens arbete med platssamverkan ska bidra till ökad kunskap om lokala behov och förutsättningar, och till effektivare processer. Stadsplaneringen ska i stort utgå ifrån principen om områdesplanering, exempelvis med hjälp av ankarbyggaktörer och att markanvisningar ske i senare skeden i planprocessen. Där områdesplanering inte kan appliceras ska besluten om markanvisning och start-PM som regel sammanfalla och detaljplaneprocessen drivas med hög grad av demokratiskt inflytande.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Förskolenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna, SISAB samt övriga berörda nämnder ta fram ett styrande stadsövergripande funktionsprogram för förskolor (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Exploateringsnämnden ska beställa en ändring av detaljplanen för Snösätra för att möjliggöra inrättandet av en permanent kulturpark med fokus på graffiti (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Exploateringsnämnden ska i samarbete med idrottsnämnden, fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och Norra innerstadens stadsdelsnämnd ta fram inriktning för Vanadisbadet och dess närområde (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Idrottsnämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden, fastighetsnämnden och stadsbyggnadsnämnden identifiera platser och samordna arbetet för att tillskapa tillfällig idrottsetablering på platser som ska tas i anspråk för annan exploatering längre fram (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB samordna inrättande av fler bryggbad, strandbad, plaskdammar och vinterbadplatser med möjlighet till bastubad samt utreda funktion, stadsövergripande samordning och ansvarsfördelning för dessa (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB identifiera lämpliga platser att avskaffa badförbudet på (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning
Stockholm måste både minska sitt klimatavtryck och anpassa staden till ett förändrat klimat. Staden ska byggas på ett sätt som möjliggör kortare och färre resor och klimatsmarta byggnader. Ny bebyggelse ska integreras med grönska och stadsplaneringen ska sträva efter att stärka den ekologiska infrastrukturen. Stadsmiljön ska utformas så att negativa effekter vid översvämningar och värmeböljor minskar. När nya områden och förtätningar planeras ska hållbart resande och hållbara transporter främjas. Genom att prioritera kapacitetsstarka trafikslag som gång, cykel och kollektivtrafik kan klimatpåverkan minskas, gaturummet bli mer inbjudande och jämlikheten i transportsystemet öka.

För att uppnå stadens klimatmål behöver utsläppen från byggmaterial samt utsläppen som sker under byggprocessen minska. Detta ska bland annat ske genom krav på en klimatneutral bygg- och anläggningssektor. Exploateringsnämnden ska i samarbete med stadsbyggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden planera för att 2026 införa klimatdeklarationer och gränsvärden för byggnaders totala klimatpåverkan. Staden ska ligga i framkant eller föregå nationella krav på gränsvärden vid nybyggnation. Det ska göras fler markanvisningar till hus som byggs med massivträ i syfte att medverka till ökad teknikutveckling och innovation inom byggsektorn. Arbetet med de gröna parkeringstalen ska fortsätta i syfte att se om de gör det tillräckligt attraktivt för byggherrar att prioritera hållbara mobilitetstjänster vid nybyggnation. Även gröna parkeringsskyltar ska införas.

Avfallsinsamlingen i staden kan förbättras och effektiviseras genom att installera sopsugar i nya bostadsområden. Möjligheten att bygga sopsugar ska därför prövas i varje nytt projekt. Nämnden ska generellt arbeta för en ökad resurseffektivitet och cirkularitet i byggprocessen.

Nämnden ska arbeta enligt masshanteringsplanen för att säkerställa en mer cirkulär, resurseffektiv och miljömässigt hållbar hantering av de massor och täktmaterial som genereras i byggandet.

Nämnden ska främja en klimatsmart, resilient och resurseffektiv stadsutveckling samt öka kunskapen om och beakta effekter av ett förändrat klimat i planeringen. Inom ramen för svenskt och europeiskt klimatkontrakt 2030 ska nämnden arbeta med utvecklade samarbeten, innovativa arbetssätt och en ökad externfinansiering från staten och EU för att åstadkomma en snabbare klimatomställning. Arbetet med livscykelanalyser och miljö- och klimatkrav ska fortsätta. Nämnden ska fasa ut fossila bränslen i upphandlingar av transporter, entreprenader och arbetsmaskiner till år 2030 och säkerställa avtalsvillkor som möjliggör uppföljning. Införandet av fossilfria byggarbetsplatser ska fortsätta. Inför varje upphandling ska möjligheten att skärpa miljökraven undersökas. I nya upphandlingar ska utgångspunkten vara eldrivna entreprenadverktyg.

Nämnden ska i samverkan med berörda nämnder verka för en stärkt biologisk mångfald i hela staden med sammanhängande grönstruktur och fungerande spridningsfunktioner. För att möjliggöra stadsutveckling samtidigt som viktiga ekologiska värden stärks ska nämnden tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsbyggnadsnämnden utveckla den ekologiska kompensationen som verktyg och metod. Ekologisk kompensation ska vara en integrerad del i stadens ordinarie rutiner i exploateringsprojekt. Eventuellt ianspråktagande av grönområden ska alltid kompenseras i närområdet med ekologiska värden och funktioner av minst motsvarande nivå. Ekologisk kompensation ska både ske inom enskilda projekt men även till viss del ses som ett helhetsarbete som syftar till att de ekologiska värdena och den biologiska

mångfalden i staden som helhet blir starkare än innan exploatering. Utgångspunkten för stadsplanering som initieras under mandatperioden är att mycket stor försiktighet ska råda med byggnation i ESBO. Om ändå byggnation planeras i ESBO ska naturvärdesinventering alltid göras i tidiga skeden, exempelvis i samband med markanvisning.

Nämnden ska fortsätta arbetet med att genomföra åtgärder i enlighet med de lokala åtgärdsprogrammen för stadens vattenförekomster. Våtmarker utgör en viktig del i att öka motståndskraften mot översvämningar och ska bevaras eller kompenseras. Vid nybyggnation ska möjligheten att återställa eller skapa våtmarker särskilt beaktas. Vid planering av dagvattenhantering ska naturbaserade och multifunktionella lösningar som gynnar den biologiska mångfalden och rekreativa värden prioriteras.

Exploateringsnämnden ska under året och i samråd med stadsbyggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd respektive Farsta stadsdelsnämnd samt ta fram skötselplaner, gränsdragningar och övriga underlag som krävs för inrättandebeslut av naturreservat i Ålstensskogen/Storskogen och Majroskogen år 2025. Arbetet med att inrätta ett naturreservat i Kyrkhamn/Riddersvik ska fortsätta. Nämnderna ska även utreda förutsättningar med syfte att inrätta naturreservat i Fagersjöskogen. I samband med det ska stadsbyggnadsnämnden i samarbete med berörda nämnder ta ett samlat grepp gällande visionsarbetet Rågsveds Allé för att skapa bebyggelse och pendeltågstation samt arbeta med ett visionsarbete om stadsutvecklingen i Fagersjö. Därtill ska staden inrätta fem nya biotopskyddsområden år 2024, i enlighet med tidigare utredning, och påbörja utredning av ytterligare fem. Arbetet ska beakta genomförandet av bostadsbyggnadsmål och planerad viktig infrastruktur.

Nämnden ska arbeta strategiskt och övergripande med genomförandeaspekter som masshantering och ledningsplanering. Samordningen avseende logistik, framkomlighet, infrastystem och försörjningsinfrastruktur i alla skeden av planering och genomförande ska säkerställas, liksom att planeringen tar hänsyn till behov av kommunaltekniska ytor. Trafikstörande schakt- och anläggningsarbeten ska koordineras och kommuniceras så att störningarna minimeras. Tillsammans med kommunstyrelsen, stadsbyggnadsnämnden, trafikinämnden, Stockholm Business Region AB och kommuner i regionen ska nämnden ta fram trygga, smarta och effektiva ställplatser för godstrafik på väg.

Ett hinder för att staden ska kunna fortsätta växa är dagens eleffektbrist och nätkapacitetsbrist. Exploateringsnämnden har ett viktigt uppdrag att bidra till stadens arbete med en proaktiv strategisk planering för elnätet och en hållbar elanvändning. Elbaserad uppvärmning ska undvikas och den lokala elproduktionen ska öka med solenergianläggningar som norm vid nybyggnation.

Exploateringsnämnden ska vara drivande i stadens arbete med Agenda 2030:s mål 11 *Hållbara städer och samhällen* (tillsammans med stadsbyggnadsnämnden) och mål 15 *Ekosystem och biologisk mångfald* (tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden).

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem och AB Svenska Bostäder, och i samarbete med näringslivet, akademien och andra kommuner, utreda förutsättningarna för att etablera en storskalig återbruksdepå inom länet riktad till byggaktörerna (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden ta fram en plan och finansieringsmodell för att identifiera platser för insamling av förpackningar samt skrymmande förpackningar i staden för att möta kommande lagkrav (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Exploateringsnämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsbyggnadsnämnden utveckla ett verktyg som möjliggör scenarioanalyser av eventuell påverkan på stadens blågröna infrastruktur och habitatnätverk inför markanvisning (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden påbörja arbetet med att ta fram en strategi för skydd av naturområden (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna utreda en modell för att stärka de ekologiska värdena och den biologiska mångfalden i staden som helhet (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stadsbyggnadsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden samt miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda möjligheten att årligen mäta och redovisa den totala grönytan i staden (2.2) | 2024-01-01 | 2024-08-31 |
| Stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och trafiknämnden ska i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden, utbildningsnämnden, stadsdelsnämnderna, Micasa Fastigheter i Stockholm AB och SISAB utreda hur effekter av värmebölja kan inkluderas och hanteras i stadsutvecklingsprocessen (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, berörda stadsdelsnämnder, AB Familjebostäder, AB Stockholms hem, AB Svenska Bostäder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, SISAB, Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen påbörja arbetet med att ta fram åtgärdsplaner baserat på genomförd risk- och sårbarhetsanalys för skyfall (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska i samråd med exploateringsnämnden påbörja processen med att överföra drifts- och förvaltningsansvar av Hästa gård till fastighetsnämnden. Hästa gård ska utvecklas till en levande öppen stadsbondgård med djur och café tillgänglig för besökare i alla åldrar. (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Exploateringsnämnden ska i samarbete med trafiknämnden och övriga berörda nämnder utreda åtgärder för att effektivisera planeringsprocessen i exploateringsprojekten samt säkerställa en god stadsmiljö och trafikplanering enligt framkomlighetsstrategin (2.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stockholms Stads Parkerings AB samt övriga berörda nämnder och bolagsstyrelser skapa en samordningsgrupp för att möjliggöra en snabb elektrifiering genom gemensam målstyrning. I uppdraget ingår att se över avgiftsmodeller i syfte att öka hemmaladdningen (2.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden och i samråd med Storstockholms brandförsvaret utreda hur en tidigare samordning kan komma till stånd i syfte att säkerställa framkomlighet för räddningstjänsten vid planering eller tillståndsprövning av lednings-, bygg- och infrastrukturprojekt, exempelvis genom att ta fram en modell för löpande samordning (2.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Bostadsbristen är en allvarlig social utmaning som begränsar både människors frihet och Stockholms tillväxt. Ett högt bostadsbyggande där det byggs fler hyresrätter med lägre hyror är en av stadens viktigaste prioriteringar. Exploateringsnämnden ska vara drivande för en hög bostadsbyggnadstakt på både kort och lång sikt. Målet är att 140 000 bostäder byggs mellan år 2010 och 2035 med en blandning av upplåtelseformer, boendetyper och bostadsstorlekar i alla delar av staden. En portföljstyrning ska införas där exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden tillsammans ska planera för att hålla en jämn genomsnittlig byggtakt på 6 000 påbörjade bostäder per år.

Genomströmningen och sammansättningen av bostadsprojekt i stadens portfölj ska säkerställas genom ökad styrning och utvecklade arbetssätt för gemensamma prioriteringar. Bostadsbristen minskar bara av den byggnation som har möjlighet att byggstartas och färdigställas. Projektens genomförandekraft ska därför prioriteras i hela stadsutvecklingsprocessen och målformuleringarna för exploateringsprojekten ses över med fokus på projektens genomförandekraft, exempelvis genom lönsamma infillprojekt. Nämnden ska tillsammans med stadsbyggnadsnämnden utveckla styrningen och uppföljningen av framdriften exempelvis genom att fastställa portföljmål och nämndindikatorer. Nämnden ska löpande rapportera om status för bostadsprojekten i olika faser av planerings- och beslutsprocesser.

Minst hälften av bostäderna som byggs ska vara hyresrätter. Takten i byggandet av både allmännyttiga och privata hyresrätter ska öka. De allmännyttiga bostadsbolagen ska ges förutsättningar att ta ett stort ansvar för bostadsbyggandet och att öka genomförandetakten av Stockholmshusen. Den långsiktiga målsättningen är att allmännyttan ska öka i alla stadsdelar, i synnerhet i områden som idag domineras av andra upplåtelseformer än hyresrätter.

Exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden ska ta fram gemensamma planeringsunderlag i syfte att möjliggöra en samlad prioritering av stadsutvecklingsprojekt kopplade till stadens övergripande mål för stadsutvecklingen. Syftet är att kunna prioritera ekonomiskt lönsamma och genomförbara projekt samt angelägna projekt i fokusområden.

Åtaganden staden gjort inom ramen för 2013-års Stockholmsförhandling och Sverigeförhandlingens Storstad Stockholm har hög prioritet. Exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen ska fortsätta arbetet inom den gemensamma projektorganisationen med att ta fram en samlad plan i syfte att garantera genomförandet av bostadsbyggandet inom tunnelbanornas influensområden.

Fler hyresrätter med rimliga hyror ska byggas i hela staden, av både allmännyttan och privata hyresvärdar. Arbetet med Stockholmshus ska skalas upp och utvecklas i syfte att göra Stockholmshusen fler, bättre och billigare. Minst hälften av de markanvisade bostäderna till allmännyttan ska vara Stockholmshus. De allmännyttiga bostadsbolagen ska tillsammans med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och Stockholms Stadshus AB bedriva en långsiktig och effektiv planering för byggandet av Stockholmshus. Nämnden ska tillsammans med bostadsbolagen arbeta för att bolagens projektportföljer ska vara minst tio gånger den planerade årliga produktionen. Produktionen av Stockholmshus bör utgöra minst hälften av allmännyttans samlade produktion fram till 2030.

Problem med trångboddhet för barnfamiljer är betydligt större i Stockholms stad än i övriga Sverige. Trångboddheten bland barnfamiljer är som högst i Järva och Skärholmen. Trångboddhet ska bekämpas och stadens planering ska utgå ifrån att minska risken att det blir brist på större bostäder för resurssvaga grupper. Att i hela staden bygga hyresrätter med flera rum som barnfamiljer har råd att efterfråga är därför prioriterat. Exploateringsnämnden ska tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och stadens bostadsbolag analysera hur stadsutvecklingsprocessen kan bidra till fler lägenheter med många rum, genom ny- och/eller ombyggnad, och hur hyrorna för dessa kan pressas.

För att säkerställa stadens bostadsförsörjningsansvar ska nämnden planera bostäder för de grupper som kommunen har ett särskilt ansvar för, däribland personer som lever i hemlöshet och personer som är utsatta för våld i nära relation eller hedersrelaterat våld. Stadens projekt ska där det är möjligt innehålla en andel om minst fem procent lägenheter för särskilt boende, med prioriterad inriktning på boenden inom funktionshinderomsorg och socialpsykiatri inklusive LSS-bostäder för barn. Nämnden ska säkerställa att behoven som redovisas i boendeplanen för LSS- och SoL-boenden samt i äldreboendeplanen tillgodoses. För äldreboendeplanen innefattar det både bostädsbedömda och icke-bostädsbedömda boenden. Nämnden ska vara en aktiv part i stadens samverkan kring att hitta platser för och möjliggöra uppförande av modulhus avsedda som bostäder för prioriterade grupper, initialt för gruppen nyanlända. Exploateringsnämnden ska i samarbete med socialnämnden och Bostadsförmedlingen i Stockholm AB utveckla sina krav i samband med markanvisning på förmedling av nya lägenheter och eventuellt i byggherrens befintliga bestånd.

Det ska vara lätt att hitta ett tillgängligt boende som gör det möjligt att leva ett aktivt liv även när rörelseförmågan blir sämre. Exploateringsnämnden ska i samarbete med stadsbyggnadsnämnden, äldreboendekommittén och Micasa Fastigheter i Stockholm AB verka för att målet om att alla över 65 år som vill ska kunna få en seniorbostad ska kunna tillgodoses.

Exploateringsnämnden ska i samarbete med stadsbyggnadsnämnden verka för målet om att alla studenter som vill ska kunna få en studentbostad ska kunna tillgodoses. Nämnden ska ha en positiv inställning till alternativa boende- och upplåtelseformer så som kollektivhus, kooperativ hyresrätt, hyrköp/köption och byggemenskaper.

Stockholms stad är genom sin storlek och särprägel som europeisk storstad unik bland svenska kommuner. Samtidigt är Stockholm djupt sammankopplat med kranskommunerna och Mälardalen. I den internationella konkurrensen står sig Stockholmsregionen som attraktiv och företagsvänlig storstad. För att möjliggöra för fler företag att etablera sig i Stockholm behövs en omfattande expansion av antalet arbetsplatser. Nämnden ska ha ett näringslivsperspektiv i stora stadsutvecklingsprojekt och fastställa projektspecifika mål.

Den arbetsplatspotential som finns i Stockholms södra delar och stadens fokusområden ska tillvaratas genom en stadsövergripande styrning och uppföljning av större projekt i enlighet med stadens översiktsplan och investeringsstrategi. Exploateringsnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen styra och samordna berörda nämnder och bolagsstyrelser i uppdraget platsutveckling av stadens renodlade verksamhetsområden. Nämnden ska också arbeta för att aktuella verksamhetsområden utvecklas med kontor och arbetsplatser.

En viktig del i arbetet med Fokus Järva är att utvecklingen av Kista Science City till ett modernt innovationsdistrikt med goda förutsättningar för teknik och innovation

fortsätter. Stadens satsningar ska skapa en levande och trygg stadsmiljö. Nämnden ska vidare verka för att Kista fungerar som testbädd för stadens eget innovationsarbete inom såväl teknik- som välfärdssektorn. Nämnden ska även tillvarata potentialen för fler bostäder och arbetsplatser inom området. Nämnden ska samverka med berörda nämnder och bolagsstyrelser i utvecklingen av Kista Science City.

Stockholms stora markinnehav är ett viktigt strategiskt verktyg för att skapa en stad för alla. Staden ska använda sitt markinnehav offensivt och använda det till att bygga en mer jämlik stad där segregationen minskar. Markpolitiken är ett viktigt verktyg i strävan mot en stad för alla. Marken är också en av stockholmarnas viktigaste tillgångar och måste därför förvaltas på ett ekonomiskt hållbart sätt. Det finns tillfällen när det är bra att sälja mark, inte minst för att kunna bygga bostäder, men det finns inget egenvärde i markförsäljning.

Markanvisningspolicyn och riktlinjerna för exploateringsavtal ska säkerställa översiktsplanens styrkraft och premiera projekt som bidrar till sociala värden och ekologisk hållbarhet. Hur markanvisningar bidrar med sociala och ekologiska värden på lång och kort sikt ska framgå. Den som erhåller markanvisning för hyresrätt ska ha avtal eller sluta avtal med Bostadsförmedlingen i Stockholm AB i samband med anvisningen. Exploateringsnämnden ska endast tilldela mark till de byggherrar som lämnar bostäder till Bostadsförmedlingen i Stockholm AB och har skäligen tillträdeskrav i linje med stadens allmännyttiga bostadsbolag. Detta innebär exempelvis att olika former av bidrag och ekonomiska ersättningar ska accepteras som inkomst, samt att inkomsten ska bedömas som tillräcklig om den som minst motsvarar Kronofogdens normalbelopp efter det att hyran är betald. Byggherren ska följa beslutade generella krav av kommunfullmäktige eller exploateringsnämnden, exempelvis gällande att integrera olika former av socialt boende och specialbostäder i nya bostadsprojekt.

Transparensen i markanvisningsprocessen ska öka, exempelvis genom att markanvisningar i högre utsträckning prövas i ett jämförelseförfarande med tydliga kriterier och urvalsgrunder. Tillämpningen av den så kallade Stockholmsmodellen, som innebär att byggaktörer på egna initiativ tar fram möjliga projekt och ansöker om markanvisning för dessa, ska minska och staden ska övergå till ett mer kontrollerat förfarande inom ramen för jämförelseförfaranden. Direktanvisning ska i huvudsak tillämpas i de fall en byggaktör vill utveckla den egna fastigheten eller ett närliggande markområde.

Markanvisningar ska i ökad utsträckning ske i senare skeden i planprocessen eller då fler förutsättningar, särskilt avseende genomförbarhet och ekonomi, är klarlagda. För att möjliggöra detta ska arbetet med ankarbyggaktörer utvecklas och arbetet med att utveckla processen för att detaljplanelägga innan markanvisning ska fortsätta.

Riktlinjer för bostadsförsörjning ska utvecklas som komplement till översiktsplanen och få tydligt genomslag i markpolitiken. Fastighetsägare som missköter sin förvaltning eller tillämpar oetiska affärsmodeller ska inte ges markanvisningar eller möjlighet att förvärva fastigheter. Rutinerna för kontroll av byggaktörer ska skärpas. Exploateringsnämnden ska använda sig av andra stadsinterna nämnder och bolagsstyrelser som referens för att eventuellt neka byggaktörer som inte uppvisar god förvaltningskvalitet, exempelvis miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsynsregister. Exploateringsnämnden ska säkra att krav och åtaganden i markanvisningspolicy och avtal med byggherrar följs samt att eventuella viten utkrävs. Staden ska inte främja ägarlägenheter.

Exploateringsnämnden ska fortsätta utveckla beslutsunderlagen till nämnden i syfte att öka transparensen och förbättra styrningen och uppföljningen av främst social och ekologisk hållbarhet. Beslutsunderlagen ska redovisa hur projekten bidrar till att uppfylla målen i stadens översiktsplan samt de specifika områdesförutsättningarna. Underlagens miljö- och klimatkonsekvensanalyser, redovisning av krav som ställs på kompensation av ekologiska respektive rekreativa värden samt redovisning av krav som ställs på byggaktörer ska vidareutvecklas. Exploateringsnämnden ska utveckla metoder som möjliggör att i tidiga skeden beakta god utomhusmiljö vid förskolor och skolor. Om friytan riskerar att bli låg ska nämnden i samråd med stadsbyggnadsnämnden och SISAB särskilt analysera effektiva åtgärder för att uppnå god utemiljö. Stadens lekvärdesriktlinjer för skola och förskola ska uppfyllas.

Stadens investeringsstrategi anger att exploateringsprojekten ska vara lönsamma. Det innebär att kalkylen för ett exploateringsprojekt i normalfallet ska bära de investeringsutgifter som projektet medför samt olika former av stadskvaliteter och kommunal service i ett område. En direkt konsekvens av detta är att rika områden med höga markvärden tilldelas mer investeringsmedel och får bättre stadskvaliteter och kommunal service än socioekonomiskt svaga områden där markvärdena tenderar att vara lägre. För att Stockholm ska kunna växa i hela staden på ett socialt hållbart sätt medges exploateringsnämnden rätt att besluta om ett urval icke lönsamma projekt i översiktsplanens fokusområden. Satsningen uppgår till 500 miljoner kronor och ska finansieras av ett antal lönsamma projekt som exploateringsnämnden identifierar. Nämnden ska också följa upp denna modell och i samverkan med kommunstyrelsen utreda det fortsatta arbetet med att utveckla en långsiktig modell för ekonomisk styrning som möjliggör kontinuerlig omfördelning av resurser mellan projekt så att hela staden kan utvecklas.

För att stimulera stadsutveckling i områden med låga markvärden ska nämnden ta fram och pröva modeller för paketering av markanvisningar. Nämnden ska också analysera hur avgäldstaxan påverkar förutsättningarna för uppfyllande av stadens bostadsmål i olika delar av staden.

Exploateringsnämnden ska säkerställa det ekonomiska utrymmet för angelägna investeringar inom hela staden genom krav på god lönsamhet. Lönsamheten ska öka där det är möjligt, bland annat genom att investeringsutgifterna inte överstiger vad som är rimligt i områden som redan uppbär goda stadskvaliteter. Detta säkerställer en långsiktig utbyggnadstakt, möter ökade kostnader på grund av omvärldsläget och möjliggör angelägna icke lönsamma exploateringsprojekt i fokusområden.

Nämnden ska möjliggöra långsiktigt hållbara investeringar genom att utgå ifrån ett hållbart investerings- och driftsekonomiskt perspektiv. I det arbetet ska nämnden involvera andra berörda nämnder och bolagsstyrelser för att en optimering på koncernnivå ska ske. Konkurrensen mellan byggaktörer ska främjas för att gynna innovationskraft och nya affärsmodeller.

Givet omvärldsläget ska nämnden ta ett ökat ansvar för samordning och samplanering inom kommunkoncernen genom att vara drivande i ett nämnd- och bolagsövergripande arbete för att identifiera och utreda områden för samordning, exempelvis lagerhållning av verksamhetskritiska insatsvaror och material, upphandlingar och metodutveckling för att minska utgifter och öka lönsamhet där så är möjligt.

Nämnden ansvarar för genomförandet av Slussen-projektet som är ett av stadens mest omfattande och komplexa investeringsprojekt. En fortsatt stark projektstyrning,

samordning och samverkan med stadens berörda nämnder och trafikenämnden, Region Stockholm är av stor vikt för framdriften och projektekonomin.

En effektiv stadsutveckling och tillvaratagande av stadsbyggnadspotentialen ska säkerställas genom en samlad produktionsplanering och effektiva processer. Exploateringsnämnden ska på ett tidigt stadium planera och driftoptimera för samhällsservice, idrott, kultur, föreningsliv, näringsliv och grön infrastruktur i hela staden. För att möjliggöra ekonomiska avvägningar tidigt i processerna ska samordningen mellan exploateringsnämndens och stadsbyggnadsnämndens processer öka.

Exploateringsnämnden ska tillämpa driftsnyckeltal i planeringsprocessen för att möjliggöra långsiktigt hållbara driftekonomiska prioriteringar samt öka förutsägbarheten i kostnaderna för framtida drift av nya områden. Planeringen av lokaler för samhällsservice ska ta hänsyn till effekterna på stadens lokalhyreskostnader på kort och lång sikt.

Exploateringsnämnden ska i samband med nybyggnadsprojekt inhämta information från ansvariga verksamhetsnämnder om behovet och omfattningen av lokaler för samhällsservice och säkerställa behovet, till rimliga villkor för mottagande nämnd, exempelvis genom förbehåll i markanvisnings- och exploateringsavtal. Rutiner och arbetssätt, i syfte att säkerställa utbyggnad av offentlig service, ska utvecklas. Arbetssättet inbegriper ett kontinuerligt utvecklingsarbete för att minska kostnaderna för planeringsprocessen.

Nämnden ska tidigt planera för tillkommande skolor och idrottsytor och säkerställa att dessa optimeras ur såväl ett ekonomiskt som tidsmässigt perspektiv. Alla markanvisningar av förskole- eller skolverksamhet ska föregås av behovsanalyser exempelvis inom ramen för SAMS och ske i samråd med utbildningsnämnden eller berörd stadsdelsnämnd. Staden ska som regel inte erbjuda markanvisningar eller byggrätter till externa aktörer för uppförande och förvaltning av förskole- eller skolverksamhet, utan enbart om behov uppstår som inte staden själv kan möta. Vid markanvisning av större områden ska behovet av mark för kostnadseffektiv skolbyggnation i egen regi särskilt beaktas.

Innan ianspråktagande av idrottsmark eller idrottsanläggning för exploatering ska nämnden samverka med fastighetsnämnden och idrottsnämnden för att identifiera behov av annan plats och kostnader för fullt ut kompenserande åtgärder. Huvudregeln är att den nya idrottsytan ska kunna tas i bruk innan den befintliga tas i anspråk. Den del av kostnaderna som avser ersättning av befintlig funktion ska som regel kunna täckas av exploateringsprojektet. Ersättning av idrottsfunktionen finansieras som en kompensatorisk investering via fastighetsnämndens budget för idrottsinvesteringar. Parallellt med att utredningsarbetet gällande en 11-spelsplan på Kristinebergs BP fortlöper ska nämnden tillsammans med idrottsnämnden och fastighetsnämnden utreda var den sju-spelsplan som försvinner från Kristineberg ska kompenseras. I händelse av att en 11-spelsplan inte kan anläggas på Kristinebergs BP är det viktigt att byggnationen snabbt kan komma igång på annan plats så att stockholmsfotbollen får den utlovade 11-spelsplanen i området på Kungsholmen.

Nämnden ska delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Exploateringsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen fortsätta utvecklingen av en ny modell för ekonomisk styrning av exploateringsprojekt som möjliggör omfördelning av resurser mellan projekt så att hela staden kan utvecklas (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Fastighetsnämnden ska i samråd med exploateringsnämnden utreda fastighetsägaransvaret i syfte att fastställa en långsiktig strategi för Hötorgsfaret (Beridarebanan) (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med berörda nämnder och bolagsstyrelser vidareutveckla SAMS i syfte att säkerställa att skolbehoven möts samtidigt som stadsutvecklingsprocessen är effektiv (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden utreda en modell för delfinansiering bland byggaktörer för olika typer av kommunal service i samband med exploateringsprojekt (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, exploateringsnämnden, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden och Stockholm Business Region AB se över och revidera stadens näringslivspolicy samt ta fram en bilaga till näringslivspolicyn med en etableringsstrategi för Stockholm (3.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Exploateringsnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen utveckla modeller som möjliggör att det byggs fler hyresrätter med överkomliga hyror, även av privata hyresvärdar (3.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Exploateringsnämnden ska se över ekonomiska modeller för att möjliggöra ökad nyproduktion av hyresrätter (3.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Exploateringsnämnden ska i samarbete med stadsbyggnadsnämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholms hem och AB Svenska Bostäder analysera hur stadsutvecklingsprocessen kan bidra till fler lägenheter med många rum, genom ny- och/eller ombyggnad, och hur hyrorna för dessa kan pressas (3.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Stockholms Stads Parkerings AB och andra berörda nämnder föreslå åtgärder för utveckling av Rågsved Centrum med omnejd inom ramen för arbetet med Fokus Hagsätra-Rågsved (3.3) | 2024-01-01 | 2024-08-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, socialnämnden, äldre- och funktionsnämnden och Stockholms Stadshus AB utveckla arbetet med att ta fram Riktlinjer för bostadsförsörjningen 2025-2028 (3.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och Järva stadsdelsnämnd föreslå åtgärder för utveckling av Tensta Centrum med omnejd inom ramen för arbetet med Fokus Järva (3.3) | 2024-01-01 | 2024-08-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med målansvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 ta fram förslag på så kallade flaggade indikatorer i syfte att följa upp stadens arbete med att säkerställa de mänskliga rättigheterna (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med målansvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030, revidera och uppdatera Hållbarhetsrapport 2021 (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|--|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring* | Elproduktion baserad på solenergi | 9 000 MWh | 10 000 MWh | 11 000 MWh |
| | Köpt energi i stadens organisation | 1 735 GWh | 1 735 GWh | 1 720 GWh |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal markanvisade bostäder i trähus | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar* | Andel enskilda exploateringsprojekt där ekologiska kompensationsåtgärder genomförs vid ianspråktagande av mark i områden med ekologiska värden | 100 % | 100 % | 100 % |
| 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel parkeringsplatser med laddinfrastruktur | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 2.4 Stockholms hals ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel avslutade bygg- och anläggningsentreprenader där varor miljöbedömts och loggats i Byggvarubedömningen | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd | Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens prognossäkerhet T2 | +/- 1 % | +/- 1 % | +/- 1 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel investeringsprojekt vars genomförande-beslut är i god överensstämmelse med inriktningsbeslut | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb | | | | |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|---|--|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal markanvisade arbetsplatser i ytterstaden | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Antal tillhandahållna platser för feriejobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med | Antal markanvisade bostäder | 5 000 | 8 000 | 8 000 |
| | Antal markanvisade bostäder till stadens allmännyttiga bostadsbolag | 2 500 | 2 000 | 1 500 |
| | Antal markanvisade seniorbostäder upplåtna med hyresrätt | 300 | 300 | 300 |
| | Antal påbörjade bostäder | 6 000 | 6 000 | 7 000 |
| | Andel påbörjade bostäder med minst fyra rum och kök | 20 % | 20 % | 20 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal markanvisade hyresrätter | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Antal markanvisade bostäder i syfte att nå minskade boendekostnader (privat) | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Antal markanvisade bostäder i syfte att nå minskade boendekostnader (allmännytta) | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Antal bostäder i detaljplaner till granskning/systemhandling | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Antal bostäder i genomförandebeslut | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Antal markanvisade bostäder i enlighet med 2013 års Stockholmsförhandling | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| | Antal markanvisade genomgångsbostäder för prioriterade grupper | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb | Aktivt Medskapandeindex | 83 | 84 | 84 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Sjukfrånvaro | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Sjukfrånvaro dag 1-14 | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden | Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts | 81 % | 82 % | 83 % |
| | Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys | 100 % | 100 % | 100 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel elektroniska inköp | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

* Målvärdena under inriktningsmål 2 revideras i samband med behandling av stadens miljöprogram

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämndens bestånd inrymmer samhällsviktiga funktioner och verksamheter som har ett stort värde för stockholmarna. Nämnden ska genom en långsiktigt hållbar fastighetsförvaltning bidra till att staden bibehåller rådigheten över den strategiska lokalförsörjningen, stärker underhållet av fastighetsbeståndet och håller nere lokalhyreskostnaderna på både kort och lång sikt. Nämnden ska minska sin totala klimatpåverkan, intensifiera arbetet med energieffektiviseringar, öka produktionen av förnybar energi samt bidra till att stärka den biologiska mångfalden.

Nämndens uppgifter

Fastighetsnämnden ansvarar för stadens förvaltningsbyggnader, kulturfastigheter, idrottsanläggningar, brandstationer, vissa kommersiella fastigheter, vissa naturvårdsområden och reservat utanför stadens gräns samt inhyrningar och bostadsrätter. Uppdraget omfattar även fastigheter och lokaler som inte naturligt passar in i stadens fastighetsförvaltande bolag. Nämnden innehar myndighetsansvaret enligt bostadsförvaltningslagen och lagen om arrendenämnder med ansvar för bland annat att föreslå förvaltare (något av stadens allmännyttiga bolag) till hyresnämnden.

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- tillhandahålla och förvalta lokaler primärt för stadens egna verksamheter, i vissa fall även med externa hyresgäster
- planera för en långsiktigt effektiv användning av lokalresurser inom nämndens bestånd utifrån verksamheternas behov och med utgångspunkt från invånarnas intressen och behov
- långsiktigt hållbar fastighetsförvaltning och kontinuerlig översyn av lokalbeståndet i enlighet med stadens fastighets- och lokalpolicy
- förvalta fastigheter och byggnader på uppdrag av andra stadsinterna förvaltningar
- ärenden om tvångsförvaltning

Förslag till budget 2024 och plan för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|-------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| Driftverksamhet | | | | |
| Kostnader (-) | -1 357,9 | -1 625,3 | -1 628,1 | -1 626,8 |
| Drift och underhåll | -608,2 | -632,1 | -623,0 | -606,3 |
| Avskrivningar | -658,0 | -637,0 | -649,7 | -650,2 |
| Internräntor | -91,7 | -356,2 | -355,4 | -370,3 |
| Intäkter | 1 491,7 | 1 745,0 | 1 748,0 | 1 772,5 |
| Netto | 133,8 | 119,7 | 119,9 | 145,7 |
| Investeringsplan | | | | |
| Utgifter (-) | -1 573,0 | -1 812,0 | -2 470,0 | -2 670,0 |
| Netto | -1 573,0 | -1 812,0 | -2 470,0 | -2 670,0 |

Budgeterat överskott i driftverksamheten (netto) för 2024 minskar med 14,1 mnkr jämfört med 2023. Stadens verksamheter ska kontinuerligt arbeta för en effektiv verksamhet. Genom att bland annat arbeta för att minska kostnaderna för administration och konsulttjänster samt arbeta för en effektiv lokalanvändning används stadens resurser i enlighet med god ekonomisk hushållning och resurser kan frigöras för prioriterad verksamhet. Kommunfullmäktiges budget för 2024 fokuserar på samverkan och prioriteringar utifrån ett kommunkoncernsperspektiv. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Investeringsbudgeten för 2024 ökar med 239 mnkr jämfört med 2023, bland annat genom den idrottsmiljard som tillförts under mandatperioden på grund av att det råder stor anläggningsbrist i Stockholm.

Nämnden ska ha ett fortsatt stort fokus på styrning, effektivitet, kostnadsmedvetenhet och prioriteringar mellan och inom investeringsprojekt i syfte att begränsa investeringsutgifterna och därmed bidra till en långsiktigt hållbar egenfinansieringsgrad för stadens investeringar samt hålla nere hyrorna för stadens verksamheter. Inom detta arbete ingår att fortsatt pröva nya metoder och arbetssätt som kan minska investeringsutgifterna för större projekt, så vida det inte leder till kompromisser i funktionaliteten och den långsiktiga driften av fastigheten.

Investeringsbudgeten framgår av bilaga 3. Budgeten fördelas övergripande på idrottsinvesteringar och andra investeringar. Budgeten för idrottsanläggningar avser såväl nyinvesteringar som reinvesteringar. Idrottsnämnden prioriterar inom budget för nyinvestering och fastighetsnämnden prioriterar utifrån reinvesteringsbehovet.

För att genomföra nämndens långsiktiga uppdrag tilldelas en investeringsbudget som uppgår till 810 mnkr år 2024, varav 370 mnkr utgör idrottsinvesteringar och 440 mnkr utgör övriga investeringar. I nämndens långsiktiga ramar ska bland annat nödvändiga underhållsåtgärder, skapandet av funktionella ateljéer, förvärv av bostadsrätter för förskola och LSS, upprustningar av lokaler för exempelvis stadsinterna hyresgäster samt upprustningar av brandstationer inrymmas.

För att uppfylla kommunfullmäktiges prioriteringar av större strategiska investeringar tilldelas nämnden i den utökade investeringsramen om 1 002 mnkr under 2024. Här ingår bland annat medel för genomförandeprojekt avseende kompensation för idrottsytor som tagits i anspråk för exploateringsändamål. Medel reserveras också för planerad upprustning av simhallarna Eriksdalsbadet och Vällingby samt pågående upprustning av Stadsbiblioteket. Även den upprustning av Stadsbiblioteket som är i planeringsskede ingår här.

Nämnden ska ha en investeringsplanering som möjliggör omprioriteringar vid behov. I de fall behov uppstår under innevarande år ska nämnden göra omprioriteringar både inom långsiktig och utökad plan samt mellan ramen för idrottsanläggningar och övriga fastigheter. Eventuella fördyringar som uppstår ska hanteras inom tilldelad budget.

Idrottsmiljarden bidrar till att takten i anläggandet av idrottsytor fortsatt kan hållas hög. De kommande åren kommer att antal större renoveringar och nybyggnationer att påbörjas. Det gäller till exempel renoveringen av Eriksdalsbadet, Vällingbybadet och nya idrottshallar, ishallar och fotbollsplaner på flera håll i staden. Arbetet med Bällsta IP ska fortsätta i etapper, friidrottshallen är prioriterad och ska därför anläggas först. Ett antal projekt som tidigare planerades att uppföras med privat aktör har också tagits tillbaka i egen regi. Dessa inkluderar multihallen på Vårbergs IP, renoveringen av Brännkyrkahallen och framtida Västertorps sim- och idrottshall. Fastighetsnämnden ska i samarbete med idrottsnämnden och andra berörda nämnder fortsatt planera för exempelvis Kristinebergshallarna och en ny simhall i Skarpnäck.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Fastighetsnämnden ska tillgodose lokalbehoven för hyresgästerna på ett sätt som är långsiktigt hållbart för staden, såväl användarmässigt som lokalstrategiskt och ekonomiskt. Funktionella ateljéer och samlingslokaler skapas genom att i högre grad använda samlokalisering för att minska behovet av kostsamma upprustningar.

Nämnden ska fortsätta arbeta med olika strategiska uppdrag som syftar till att hyrorna för olika kulturverksamheter i fastighetsnämndens lokaler hålls på en rimlig nivå. Detta inkluderar utvecklingen av en enhetlig hyresmodell enligt kostnadsbaserad princip bland stadens interna hyresgäster, utvecklingen av ateljéhyror samt genom att identifiera fastigheter som inte kan bära sina egna kostnader men som ändå bör behållas i stadens ägo utifrån kulturhistoriska eller verksamhetsmässiga perspektiv.

I samarbete med stadsdelsnämnderna och kulturnämnden ska nämnden renovera och utveckla stadens parkleksbyggnader. Staden ska ha en enhetlig och tydlig plan kring hur befintliga parklekar kan utvecklas och bevaras. För detta arbete ansvarar fastighetsnämnden i samarbete stadsbyggnadsnämnden, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsdelsnämnderna och i samråd med exploateringsnämnden. Förutsättningen för detta är att stadsdelsnämnderna upprättar en plan för hur stadsdelsnämndsområdets respektive parkleksbyggnad ska användas och utvecklas.

Parallellt med att utredningsarbetet gällande en 11-spelsplan på Kristinebergs BP fortlöper ska nämnden tillsammans med exploateringsnämnden och idrottsnämnden utreda var den sju-spelsplan som försvinner från Kristineberg ska kompenseras. I

händelse av att en 11-spelsplan inte kan anläggas på Kristinebergs BP är det viktigt att byggnationen snabbt kan komma igång på annan plats så att stockholmsfotbollen får den utlovade 11-spelsplanen i området på Kungsholmen.

Fastighetsnämnden ska arbeta för att nya kultur- och idrottsytor finns med i stadsplaneringen med fokus på att stadens lokalkostnader hålls nere. Bland annat ska planeringen tillsammans med idrottsnämnden för en ny simhall i Järvaområdet som ersättning för Husbybadet fortsätta.

Nämnden ska i nära samverkan med stadsdelsnämnden fortsätta arbetet med att tillgängliggöra eventuella lokaler i Järva för föreningsliv, kulturverksamheter och andra besöksanledningar, exempelvis ett kampsportscenter. Knutby BP ska rustas upp.

Arbetet med att tillgängliggöra de publika lokalerna och ytorna för personer med funktionsnedsättning ska fortsätta.

På uppdrag av socialnämnden och stadsdelsnämnderna ska nämnden säkerställa att behov av biståndsbedömda grupp- och servicebostäder, stödboenden inom LSS och SoL samt för pedagogiska ändamål tillgodoses i nya stadsutvecklingsprojekt. Arbetet med att utveckla alternativ till förvärv av bostadsrätter för förskolor och LSS boende ska fortsätta.

Nämnden ska påbörja uppförandet av en byggnad för restaurangverksamhet på Östermalmstorg.

Nämnden ska fortsätta att vårda de byggnader som har kulturhistoriska värden.

Möjligheten att uppföra tillfälliga idrottsytor ska undersökas tillsammans med exploateringsnämnden, idrottsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och, till exempel inom östra Hagastaden, Husby, Hägersten och den gamla Söderstadiontomten.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med fastighetsnämnden och kulturnämnden samt i samråd med stadsdelsnämnderna utreda en långsiktig modell för driftbudgeten för parklekar som tar hänsyn till gjorda investeringar och kostnader (1.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Förskolenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna, SISAB samt övriga berörda nämnder ta fram ett styrande stadsövergripande funktionsprogram för förskolor (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med fastighetsnämnden och Kulturhuset Stadsteatern AB planera för en tillgänglighetsanpassad offentlig toalett i centrala Stockholm som möjliggör för alla oavsett funktionsnedsättning att besöka området (1.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Exploateringsnämnden ska i samarbete med idrottsnämnden, fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och Norra innerstadens stadsdelsnämnd ta fram inriktning för Vanadisbadet och dess närområde (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Fastighetsnämnden ska i samarbete med idrottsnämnden inventera idrottsfunktioner belägna utanför detaljplanlagd idrottsmark och undersöka om det är möjligt och lämpligt att bekräfta nuvarande användning (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Fastighetsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och kulturnämnden fortsätta arbetet med att utveckla ateljéhyror enligt en kostnadsbaserad princip (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Idrottsnämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden, fastighetsnämnden och stadsbyggnadsnämnden identifiera platser och samordna arbetet för att tillskapa tillfällig idrottsetablering på platser som ska tas i anspråk för annan exploatering längre fram (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB samordna inrättande av fler bryggbad, strandbad, plaskdammar och vinterbadplatser med möjlighet till bastubad samt utreda funktion, stadsövergripande samordning och ansvarsfördelning för dessa (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder till en rättvis klimatomställning

Arbetet med energieffektiviserande åtgärder ska fortsätta, inte minst för att hålla nere energikostnaderna för stadens nämnder. Digital styrning ska fortsätta utvecklas och energiineffektiva armaturer ska fortsätta att bytas ut för mer energieffektiv belysning. Produktionen av förnybar energi ska öka genom exempelvis solenergianläggningar vid ny- och ombyggnation där det lämpar sig. Solenergi ska aktivt kombineras med vegetation och ekosystemtjänster. Nämnden ska följa utvecklingen med lagring av överskottsenergi. Nämnden ska också sträva mot att integrera solpaneler i fasad där det är lämpligt.

Nämnden ska intensifiera arbetet med klimatanpassning och göra åtgärder utifrån genomförda risk- och sårbarhetsanalyser.

När samhällsfastigheter uppförs ska nämnden eftersträva en nivå som minst motsvarar miljöbyggnad silver där det lämpar sig. Nämndens anläggningar ska ha en inomhusmiljö fri från miljö- och hälsostörande ämnen. Nämnden ska vidare tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden fortsätta arbetet med livscykelanalys (LCA) i byggprocessen.

Fastighetsnämnden ska delta i ett pilotprojekt med innovativ gatuladdning i något av stadens områden med relativt låg tillgång till publik laddinfrastruktur.

Tillsammans med idrottsnämnden ska åtgärder sättas in för att minska spridningen av mikroplast genom att följa utvecklingen, genomföra åtgärder samt verka för hållbara och miljövänliga alternativ vid anläggande av konstgräs.

Användning av skadliga kemikalier och plast ska minska. I samband med att avtal nytecknas eller omförhandlas ska nämnden verka för att det sker enligt standardmallen för gröna hyresavtal.

Nämnden ska förvalta naturreservaten utanför stadens gräns med ambitionen att öka tillgängligheten samt förstärka och utveckla de gröna värdena.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Fastighetsnämnden ska utreda hur klimatförändringarnas påverkan på inomhusklimat kan motverkas med fokus på energieffektivitet (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna kartlägga områden i staden eller som staden äger som kan restaureras och bli kolsänkor samt beräkna hur mycket koldioxid som kan bindas i dessa (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Trafiknämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, berörda stadsdelsnämnder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, SISAB, Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen påbörja arbetet med att ta fram åtgärdsplaner baserat på genomförd risk- och sårbarhetsanalys för skyfall (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska i samråd med exploateringsnämnden påbörja processen med att överföra drifts- och förvaltningsansvar av Hästa gård till fastighetsnämnden. Hästa gård ska utvecklas till en levande öppen stadsbondgård med djur och café tillgänglig för besökare i alla åldrar. (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Fastighetsnämnden ska i samarbete med Stockholms Stads Parkerings AB utreda möjligheten till långa hyresavtal för att möjliggöra för Stockholms Stads Parkerings AB att investera i fastighetsnämndens bestånd (2.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Fastighetsnämnden ska bedriva en långsiktigt hållbar fastighetsförvaltning, bland annat genom omvandling eller avyttring av fastigheter som inte används för den egna verksamheten eller behövs för det kommunala uppdraget eller är av strategiskt intresse för nämndernas uppdragsområden. Vid prövning om försäljning initieras ska fastighetens ekonomiska lönsamhet beaktas, till exempel om objektet över tid genererar ett ekonomiskt överskott eller inte för staden.

Nämnden ska fortsatt pröva att överföra fastigheter och projekt till exploateringsnämnden och även stadens bolag. Tillsammans med exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden ska nämnden säkerställa en snabb process för de åtgärder som krävs för att genomföra avyttringar av icke strategiskt bestånd och överföringar till andra nämnder och bolag.

Utgångspunkten är att nämnder och bolagsstyrelser hyr lokaler i stadens egna lokaler, vilket bidrar till långsiktig hållbarhet, lägre hyreskostnader och rådighet över sina lokaler.

Fastighetsnämnden ska tillsammans med kommunstyrelsen, SISAB och stadsdelsnämnden Järva utreda möjligheterna att utveckla Kämpingseskolan i Tensta till Järva stadsdelsnämnds nya förvaltningskontor. Nämnden ska också bistå stadens övriga nämnder vid eventuella lokaliseringar av förvaltningskontor till Järvaområdet.

Omvärldsläget medför behov av ökad förmåga att prioritera i tid, att utreda flera olika alternativ inför beslut för att kunna optimera genomförandet samt att se över vilka lokalprojekt som är nödvändiga att genomföra.

Fastighetsnämndens prognossäkerhet och ekonomi i underhålls- och investeringsprojekt ska vara god. Styrningen av större investeringsprojekt ska säkerställa tillräckliga beslutsunderlag, resurser, kompetens och kostnadskontroll för att på så sätt uppnå en långsiktigt god projektekonomi, riskhantering och prognossäkerhet. Nämnden behöver hålla en god säkerhet i tidig planering genom en stark strategisk förmåga och ha ett ömsesidigt samarbete med exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden. Stadens interna hyresgäster har en viktig roll i att bidra till en god styrning och kostnadskontroll i projekten.

Underhållet av nämndens fastigheter ska ske utifrån nämndens långsiktiga planering och möjliggöra en professionell förvaltning och adekvat hyressättning.

Vid ianspråktagande av idrottsytor vid exploatering ska dessa alltid kompenseras. Nämnden ska då i samråd med idrottsnämnden bistå exploateringsnämnden vid framtagande av kalkyl och behovsanalys vid exploatering av befintliga idrottsytor. Där det är möjligt ska idrottshallar byggas fullstora och i enkelt uppförande i syfte att minska kostnaderna och öka det totala utbudet av idrottsyta. I samband med nyinvesteringar och renoveringar av idrottsanläggningar ska dialogen mellan fastighetsnämnden och idrottsnämnden vara snabb och kontinuerlig så att berörda föreningar och idrottsförbund hålls informerade.

Nämndens driftnetto ska förbättras genom löpande omförhandling av externa hyror, avyttring av identifierat lämpliga objekt och utveckla användningen av nyckeltalsanalyser.

Inom ramen för överenskommen förhandlingsordning med Hyresgästföreningen Region Stockholm ska nämnden samordna hyressättning för sådana bostadslägenheter som staden hyr ut i andrahand där annan bakomliggande hyresförhandlingsordning saknas eller inte är relevant.

Fastighetsnämnden ska, inom ramen för sitt fastighetsbestånd, genomföra åtgärder som syftar till att förebygga och motverka otrygghet och brottslighet, bland annat genom att, i dialog med hyresgäster, tillse att miljön i och omkring alla nämndens fastigheter är välskött.

Vakanser i nämndens fastighetsbestånd ska minimeras.

Fastighetsnämnden har en roll att spela i återuppbyggnaden av Sveriges civila försvar. Nämnden behöver organisera sig för att möta de nya kraven och kunna skapa förutsättningar för att kunna förvalta, drifta och underhålla objekt med särskilda skyddskrav. Detta kräver att nämnden genomför kompetenshöjande insatser. Nämnden ska beakta stadens verksamheters behov av alternativa ledningsplatser i förhållande till andra aktörer. Nämnden ska delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap.

Nämnden behöver utveckla jämställdhetsarbetet, till exempel genom att i trygghetsarbetet i och kring nämndens fastigheter särskilt belysa och analysera kvinnors och flickors behov och därefter vidta åtgärder.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Fastighetsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen utveckla en stadsintern hyresmodell enligt en kostnadsbaserad alternativt självkostnadsprincip. I arbetet ska princip för överskottskrav fastställas som bättre speglar nämndens varierade fastighetsbestånd (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Fastighetsnämnden ska i samråd med exploateringsnämnden utreda fastighetsägaransvaret i syfte att fastställa en långsiktig strategi för Hötorgsfaret (Beridarebanan) (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Fastighetsnämnden ska i samråd med kulturnämnden identifiera fastigheter i sitt bestånd som inte kan bära sina egna kostnader men som eventuellt bör behållas i stadens ägo utifrån strategiska, kulturhistoriska, symboliska eller verksamhetsmässiga perspektiv (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Fastighetsnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen säkerställa drift och förmåga i fastigheter där kommunstyrelsen identifierat att samhällsviktig verksamhet bedrivs (3.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring* | Elproduktion baserad på solenergi | 9 000 MWh | 10 000 MWh | 11 000 MWh |
| | Köpt energi i stadens organisation | 1 735 GWh | 1 735 GWh | 1 720 GWh |
| Obligatorisk nämndindikator | | | | |
| | Relativ energianvändning | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar | | | | |
| Obligatorisk nämndindikator | | | | |
| | Andel parkeringsplatser med laddinfrastruktur | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 2.4 Stockholmsbornas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer | | | | |
| Obligatorisk nämndindikator | | | | |
| | Andel avslutade bygg- och anläggningsentreprenader där varor miljöbedömts och loggats i Byggvarubedömningen | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd | Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens prognossäkerhet T2 | +/- 1 % | +/- 1 % | +/- 1 % |
| Obligatorisk nämndindikator | | | | |
| | Andel investeringsprojekt vars genomförandebeslut är i god överensstämmelse med inriktningsbeslut | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb | | | | |
| Obligatorisk nämndindikator | | | | |
| | Antal tillhandahållna platser för feriejobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|--|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| | Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb | Aktivt Medskapandeindex | 83 | 84 | 84 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Sjukfrånvaro | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Sjukfrånvaro dag 1-14 | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden | Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts | 81 % | 82 % | 83 % |
| | Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys | 100 % | 100 % | 100 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel elektroniska inköp | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

* Målvärdena under inriktningsmål 2 revideras i samband med behandling av stadens miljöprogram

Förskolenämnden

En bra start i livet börjar i förskolan. I förskolans verksamhet får barnen stimulans och möjlighet att utvecklas och lära, med leken som centralt verktyg. Förskolans kompensatoriska uppdrag är avgörande för att alla barn i Stockholm ska få jämlika livsvillkor och livschanser oavsett var i staden de bor. Förskolans pedagogiska verksamhet och skolförberedande uppdrag ger goda möjligheter för fler barn att klara skolan och minska risken för utanförskap. En lyckad skolgång är en avgörande skyddsfaktor för resten av livet.

Genom nära samverkan med stadsdelsnämnderna, som har ansvar för förskoleverksamheten i kommunal regi, och i dialog med fristående aktörer i frågor som är gemensamma för stadens förskolor och öppna förskolor ska stadens förskoleverksamhet utvecklas. Förskolenämnden samordnar och leder det stadsövergripande kvalitets- och utvecklingsarbetet som syftar till en bättre förskola för alla med ökad likvärdighet och bättre arbetsvillkor för personalen. Nämnden utgör ett stöd i stadsdelsnämndernas arbete med att utveckla det verksamhetsnära systematiska kvalitetsarbetet och säkra att förskolan ger alla barn möjlighet att utvecklas i riktning mot samtliga mål i förskolans läroplan.

Fokuserade satsningar på språkutveckling syftar till att höja kvaliteten i förskolan och lägga grunden för alla barns livslånga lärande. Förskolenämnden ska aktivt stödja och bidra till utveckling av stadsdelsnämndernas arbete med kompetensutveckling och kompetensförsörjning samt uppsökande arbete för att öka inskrivningsgraden och deltagandet i förskolan. Förskolornas fysiska utformning ska vara ändamålsenlig och främja pedagogiskt arbete, lek och rörelse, så väl inomhus som utomhus. Alla barngrupper ska ledas av minst en förskollärare och alla barn ska få det stöd de har rätt till.

Nämndens uppgifter

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- att samordna den stadsövergripande utvecklingen av förskoleverksamheten, i nära samverkan med stadsdelsnämnderna och i dialog med fristående förskolor
- att i samarbete med stadsdelsnämnderna samordna frågor som är gemensamma för öppen förskola och introduktionsförskolor
- att hantera ansökningar om att starta fristående förskolor och pedagogisk omsorg samt tillsyn av dessa
- att handlägga ansökningar och administrera ersättningar och bidrag till fristående förskolor såsom barnschablon, hyreskompensation samt tilläggsbelopp för barn i särskilt behov av stöd
- att i samverkan med utbildningsnämnden ansvara för omsorg på kvällar, nätter och helger för barn fram till vårterminen då de fyller tretton år
- tillståndsprovning för och insyn i fristående verksamhetsutövare av barnomsorg på obekvämt arbetstid
- verksamhetsförlagd utbildning i förskola
- att i samråd med kommunstyrelsen söka statsbidrag som gäller förskolans verksamhet, och i samråd med kommunstyrelsen och utbildningsnämnden söka statsbidrag som rör både förskolans och skolans verksamheter
- framtagande av årlig stadsövergripande rapport för förskola

Förslag till budget 2024 och plan för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|-------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| Driftverksamhet | | | | |
| Kostnader (-) | -3 220,9 | -3 306,0 | -3 306,0 | -3 306,0 |
| Drift och underhåll | -3 220,9 | -3 306,0 | -3 306,0 | -3 306,0 |
| Avskrivningar | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Internräntor | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Intäkter | 0,0 | 249,3 | 249,3 | 249,3 |
| Netto | -3 220,9 | -3 056,7 | -3 056,7 | -3 056,7 |
| Investeringsplan | | | | |
| Utgifter (-) | 0,0 | -0,1 | -0,1 | -0,1 |
| Inkomster | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Netto | 0,0 | -0,1 | -0,1 | -0,1 |

Budgeten för 2024 minskar med 164,2 mnkr jämfört med 2023. Förändringen utgörs framförallt av att antalet barn i förskolan minskar i jämförelse med föregående år och att intäktskrav har förts över från utbildningsnämnden. Stadens verksamheter ska kontinuerligt arbeta för en effektiv verksamhet. Genom att bland annat arbeta för att minska kostnaderna för konsulttjänster samt arbeta för en effektiv lokalanvändning används stadens resurser i enlighet med god ekonomisk hushållning och resurser kan frigöras för prioriterad verksamhet. Kommunfullmäktiges budget för 2024 fokuserar på samverkan och prioriteringar utifrån ett kommunkoncernsperspektiv. Förändringar framgår av bilaga 2.

Förskolenämndens budget baseras i huvudsak på en kostnadsschablon per barn i fristående förskola samt ett anslag för myndighetsutövning och stadsövergripande förskolefrågor. I förskolenämndens budget finns ett intäktskrav som avser statsbidrag för maxtaxa och statsbidrag för kvalitetshöjande åtgärder i förskolan. Grundsablonen höjs med 4,0 procent. Beräknade volymförändringar och schabloner framgår av bilaga 6. Avgiftsnivåer framgår av bilaga 7. Slutlig justering av nämndens budget utförs i december utifrån avläsningar av antal barn i verksamheterna.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Utgångspunkten för all verksamhet i förskolan är läroplanen. Alla barn ska ges möjlighet att utvecklas i riktning mot läroplanens samtliga mål. För att utveckla förskolans arbete med läroplansmålen ska förskolenämnden i samverkan med stadsdelsnämnderna fortsätta att stärka och utveckla det systematiska kvalitetsarbetet på alla nivåer, för att säkerställa att likvärdigheten och kvaliteten ökar i hela staden. Nämnden ska även i samarbete med stadsdelsnämnderna arbeta för en ökad likställighet i bedömning av verksamhetens kvalitet. Genom samordning av stadsövergripande

utveckling och uppföljning får nämnden kunskap om vilka insatser som bäst stödjer stadsdelsnämnderna i sitt kvalitetsarbete med utgångspunkt i förskolans läroplan. Förskolenämnden ska fortsatt samordna de stadsövergripande frågor och konsekvenser som följer av de nya lagar inom förskoleområdet som trädde i kraft under 2023.

En grundförutsättning för att förskollärare ska kunna jobba med systematiskt kvalitetsarbete och ta sitt pedagogiska ansvar är att de har tillräckligt med tid avsatt för pedagogisk utvecklingstid, både enskilt, tillsammans med arbetslaget och med andra förskollärare. Därför ska förskolenämnden i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda bästa möjliga väg för att säkra likvärdighet i staden gällande basnivå för pedagogisk utvecklingstid, inklusive att se på möjligheten att teckna ett stadsövergripande lokalt kollektivavtal om frågan.

För att bedriva undervisning av hög kvalitet i förskolan och främja en god arbetsmiljö krävs bra och ändamålsenliga lokaler. Förskolenämnden har därför ett ansvar för att stötta stadsdelsnämnderna i strategiska lokalfrågor inom förskoleområdet. I syfte att skapa en stadsövergripande samsyn kring vad som kännetecknar bra och ändamålsenliga lokaler och utemiljöer i förskolan ska ett stadsövergripande funktionsprogram för förskolor tas fram. Programmet ska bidra till kostnadseffektiva lösningar som säkerställer att stadsdelsnämnderna har goda förutsättningar att efterfråga förskolorna. Funktionsprogrammet ska vara styrande vid ny-, om-, och tillbyggnation av förskolor som nyttjas av stadsdelarna. I programarbetet ska det ingå att se på vilka delar som också kan vara styrande för fristående förskolor som vill etablera sig eller utöka sin verksamhet i Stockholm. Funktionsprogrammet sätter tillsammans med lekvärdesriktlinjerna ramar för hur förskolor i Stockholm ska planeras och utformas, såväl invändigt som för utomhusmiljön. Programmet ska bidra till att uppnå stadens mål för miljö- och klimatarbete och ha höga ambitioner för miljö och klimat vad gäller materialval och utformning.

Förskolenämnden har ett ansvar för att driva, följa upp och stötta kvalitetsutvecklingen i Stockholms stads förskolor. Arbetet ska ske löpande och i nära dialog med stadsdelsnämnderna. Som en del av det arbetet ska nämnden årligen ta fram en stadsövergripande förskolerapport som syftar till att ge en lägesbild av både kommunal och fristående förskola i Stockholm. Rapporten är ett viktigt underlag i utvecklingen av förskolan på stadsövergripande nivå. Forskning och beprövad erfarenhet ska ligga till grund för förskolans utveckling. Samarbetet med lärosätena ska fördjupas och utvecklas. Nämnden ska bedriva ett forsknings- och utvecklingsarbete som stödjer stadsdelsnämndernas verksamhetsutveckling, med särskilt fokus på det pedagogiska uppdraget, och säkra att goda exempel sprids i staden. Samarbetet om gästprofessur med Södertörns Högskola ska fortgå och Förskolesummit ska utvecklas. Som en del av FoU-arbetet ska nämnden inrätta ett stipendium för studentuppsatser som bidrar till utvecklingen av förskolan i Stockholms stad.

Nämnden har ett samordnande uppdrag att, i samarbete med stadsdelsnämnderna, arbeta för att öka andelen inskrivna barn i förskolor i områden där inskrivningsgraden är låg. Stadens öppna förskolor, introduktionsförskolor och parklekar är viktiga arenor i det uppsökande arbetet för att öka inskrivningsgraden till förskolan, men även andra metoder behövs för ett framgångsrikt arbete. Nämnden ska stödja stadsdelsnämndernas metodutveckling genom att samordna arbetet och säkerställa att framgångsrika arbetssätt sprids.

Stadens introduktionsförskolor och öppna förskolor är viktiga verksamheter för många barn och familjer i Stockholm. Förskolenämnden ska under året genomföra en utvärdering av introduktionsförskolorna. Nämnden ska också, i samarbete med

stadsdelsnämnderna, ta fram riktlinjer för öppen förskola i syfte att säkerställa en jämn kvalitet och en god uppföljning av verksamheten. Det sociala perspektivet och arbetet med inskrivningsgraden på förskolan ska vara tydligt närvarande.

Förskolans kompensatoriska uppdrag är centralt. Förskolenämnden ska stödja stadsdelsnämnderna i att tidigt identifiera och ge rätt stöd till barn i behov av särskilt stöd samt barn som riskerar att fara illa och på så sätt vara en del av det förebyggande sociala arbetet. Förskolenämnden ska under året, i samarbete med stadsdelsnämnderna, ta fram en strategi för barnhälsoarbetet i Stockholms stad. Förskolenämnden ska fortsatt bidra till en utvecklad samverkan med socialtjänsten, barnavårdscentraler och andra berörda myndigheter för såväl kommunala som fristående förskolor. Nämnden ska även, i samarbete med berörda nämnder, delta i kommunstyrelsens arbete med att inom ramen för kommunförbundet Storsthlm initiera en översyn av överenskommelsen om Barn i behov av särskilt stöd i syfte att sätta fokus på tidiga insatser utifrån de yngsta barnens särskilda behov. Nämnden ska vidare verka för ökad likställighet i bedömningsgrunderna för barn i behov av särskilt stöd i förskolan för att säkerställa att alla barn får beviljat det stöd de har rätt till, samt se över behovet av handledning för personal som möter barn med särskilda behov.

Att aktivt främja barns språkutveckling är en avgörande del av förskolans kompensatoriska uppdrag, eftersom ett väl utvecklat språk och ett stort ordförråd skapar goda förutsättningar inför övergången till förskoleklass och vidare skolgång. Förskolenämnden ska därför stödja stadsdelsnämnderna i användandet av språkutvecklande arbetssätt baserade på forskning och beprövad erfarenhet, bland annat genom att sprida metoder och främja att dessa implementeras i fler verksamheter. Förskolenämnden ska även främja stadsdelsnämndernas arbete med att ge fler medarbetare möjlighet att fortbilda sig och få nödvändiga kompetenser inom svenska och språkutvecklande arbetssätt. Utifrån kompetensförsörjningsstrategin ska förskolenämnden stödja stadsdelsnämnderna i att säkerställa att alla barn i förskolan ges goda grundläggande kunskaper i svenska språket.

Ett starkt modersmål är avgörande för flerspråkiga barns möjlighet att även lära sig svenska. Därför ska flerspråkighet uppmuntras hos både medarbetare och barn, och modersmålsstöd utgöra en resurs i det språkutvecklande arbetet. Förskolenämnden har en samordnande roll även i arbetet med att främja utveckling av arbetet med nationella minoriteters modersmål. Nämnden ska stödja stadsdelsnämnderna i att fortsätta arbetet med att nå föräldrar till barn i förskoleålder som kan ha intresse av förskola på ett av de nationella minoritetsspråken. Nämnden ska även fortsätta arbetet med att utveckla och informera om förskola på samiska och meänkieli tillsammans med Södermalm stadsdelsnämnd och kommunstyrelsen.

I nära samverkan med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska nämnden ansvara för att rutiner vid övergången från förskola till skola fortsätter att utvecklas och blir mer likvärdiga i staden. I samarbete med stadsdelsnämnderna ska en dialog genomföras årligen om barnens språkutveckling i förskolan och övergången till grundskolan.

Förskolenämnden ska utgöra och tillhandhålla stöd som kan nyttjas för identifierade utvecklingsarbeten inom samtliga läroplanens mål, däribland målen om skapande och kultur.

För att ytterligare stärka förskolans kompensatoriska uppdrag i syfte att öka alla barns möjligheter till en bra skolgång ska förskolenämnden tillsammans med stadsdelsnämnderna och i samverkan med utbildningsnämnden utreda hur en modell för

förstärkt förskola under det sista förskoleåret kan se ut med fokus på kunskap och språkutveckling. Utredningen ska utmynna i ett förslag på modell för hur en sådan pilotverksamhet kan se ut, där samverkan mellan förskola och skola ska ingå. Nämnderna ska därefter förbereda för att pröva modellen i ett område med socioekonomiska utmaningar kommande budgetår, och säkra ett samarbete med ett lärosäte för att genomföra följeforskning av modellen.

Det ska bli lättare för vårdnadshavare att göra informerade val av förskola. Förskolenämnden ska därför tillsammans med kommunstyrelsen och servicenämnden inleda ett arbete för att utveckla stadens tjänst för att hitta och jämföra förskola. Utvecklingen ska inkludera relevanta kvalitetsmått, driftsform och annan information om verksamhetens kvalitet, inklusive eventuella anmärkningar och förelägganden från kommunens tillsyn. Det ska också vara enkelt att hitta information om specialiserade förskolor och profilverksamheter. Förskolenämnden har ett övergripande ansvar för att tillsammans med stadsdelsnämnderna tillse att behovet av profilverksamheter och förskola på minoritetsspråk tillgodoses. Nämnden ska även säkra att det är enkelt att hitta information om barnomsorg på obekväm arbetstid för de som behöver.

Förskolenämnden ska som myndighet granska de fristående förskolorna genom en rättssäker, effektiv och tydlig myndighetsutövning. Nämnden ska ha en tydlig kommunikation i sin myndighetsutövning. Vidare ska nämnden handlägga och besluta i ärenden då privata huvudmän vill etablera fristående förskolor eller pedagogisk omsorg. Utgångspunkten för etablering av fristående aktörer ska utgå från stadens behov på lång och kort sikt. Förskolenämndens arbete med tillståndsgivning och granskning av de fristående aktörerna ska utvecklas och stärkas. Oanmäld tillsyn ska göras oftare, i syfte att motverka oseriösa aktörer. För att främja en likvärdig kvalitet mellan fristående och kommunala förskolor ska en utredning genomföras för att visa på åtgärder som främjar att fristående förskolor tillämpar maxtaxan och samma avgiftssystem som staden. Förskolenämnden ska i arbetet särskilt söka samverkan med berörda nämnder och myndigheter i syfte att förebygga och tidigt upptäcka välfärdsbrott samt skyndsamt genomföra åtgärder när misstanke finns.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Förskolenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och servicenämnden inleda ett arbete för att utveckla stadens tjänst för att hitta och jämföra förskola i syfte underlätta för vårdnadshavare att göra informerade val av förskola. Utvecklingen ska inkludera relevanta kvalitetsmått, driftsform och annan information om verksamhetens kvalitet, inkluderande eventuella anmärkningar och förelägganden från kommunens tillsyn (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Förskolenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna, SISAB samt övriga berörda nämnder ta fram ett styrande stadsövergripande funktionsprogram för förskolor (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Förskolenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna genomföra en utvärdering av introduktionsförskolorna (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Förskolenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ta fram riktlinjer för öppen förskola i Stockholms stad. Riktlinjerna ska bidra till att säkerställa en jämn kvalitet och en god uppföljning av verksamheten. Det sociala perspektivet och arbetet med inskrivningsgraden ska vara tydligt närvarande (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Förskolenämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna utreda inrättandet av förstärkt skolförberedande förskoleverksamhet riktad till barn i ytterstaden under barnets sista förskoleår, i syfte att stärka det kompensatoriska uppdraget med fokus på språk och kunskapsutveckling (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Förskolenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ta fram en strategi för barnhälsoarbetet i Stockholms stad (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Förskolenämnden ska i samråd med kommunstyrelsen utreda åtgärder som främjar att fristående förskolor i så hög utsträckning som möjligt tillämpar maxtaxan och samma avgiftssystem som staden (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Förskolenämnden ska utreda och komma med förslag på hur förskolorna kan stärka sitt arbete med modersmålsstöd i förskolan (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med förskolenämnden och berörda stadsdelsnämnder utreda ersättningen till stadens kommunövergripande verksamheter inom förskolan (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med förskolenämnden och i samråd med stadsdelsnämnderna genomföra en översyn av den ekonomiska tilldelningen för förskolan (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med förskolenämnden, servicenämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna utreda möjligheterna att införa delad faktura i förskola och fritidshem (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Södermalms stadsdelsnämnd ska i samarbete med kommunstyrelsen och förskolenämnden fortsätta arbetet med att informera om och utveckla förskola på samiska och meänkieli (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden och i samråd med kulturnämnden revidera skolbiblioteksplanen (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, förskolenämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna och SISAB slutföra arbetet med att införa lekvärdesriktlinjer för förskolegårdar och skolgårdar. Riktlinjerna ska säkra tillräckliga yttorlekar, en hög pedagogisk kvalitet samt grönska i utemiljön. De ska så långt som möjligt vara styrande för såväl kommunala som fristående förskolor och skolor (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, förskolenämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur datakvaliteten i stadens barn- och elevregister kan förbättras för mer tillförlitliga beslutsunderlag (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Socialnämnden ska i samarbete med förskolenämnden och i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram ett stödmaterial för samverkan mellan socialtjänsten och förskolan om barn som far illa eller riskerar att fara illa (1.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Förskolenämnden ska i samarbete med Sisab, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna och kommunstyrelsen delta i arbetet som leds av utbildningsnämnden med att slutföra arbetet med att ta fram lekvärdesriktlinjer för förskolegårdar och skolgårdar. Arbetet med riktlinjerna ska säkra tillräckliga yttorlekar, pedagogisk kvalitet och grönska i utemiljön. Riktlinjerna ska så långt som möjligt vara styrande för såväl kommunala som fristående förskolor och skolor. Arbetet med strategin för gröna skolgårdar ska också fortsätta och konceptet för gröna skol- och förskolegårdar, med Malmö stad som förebild, ska genomföras på minst 15 skol- eller förskolegårdar under mandatperioden. Förskolenämnden ska även, i samverkan med Sisab, stödja och samordna stadsdelarnas arbete med att identifiera prioriterade förskolegårdar för upprustning utifrån den strategi och det koncept för gröna förskolegårdar som tagits fram, samt i övrigt stödja dem i implementeringen av detta och i arbetet med klimatanpassning.

Förskolenämnden har en viktig roll i att stödja implementering av stadens matstrategi och ska i detta samverka med kommunstyrelsen och andra nämnder. Klimatbelastningen från maten behöver minska. Förskolenämnden ska också bidra till att stärka förskolornas arbete med mer hållbar mat, inte minst genom att stötta och samordna kocknätverket. Genom etablerade nätverk och med stöd av kategorirådet för livsmedel bidrar nämnden till synergier och en mer samordnad utveckling i staden. Nämnden ska även, i samarbete med övriga berörda nämnder, fortsätta arbetet med att implementera mått och mätmetoder för matsvinn i stadens verksamheter. Slutligen ska nämnden

arbeta med klimatrelaterad riskkartläggning och riskavhjälpan­de genom fysiska åtgärder och verksamhetsanpassning.

Förskolenämnden ska vara drivande i stadens arbete med Agenda 2030:s mål 4 *God utbildning för alla* (tillsammans med utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden).

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Kommunstyrelsen ska i samråd med förskolenämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna revidera stadens matstrategi: "God, hälsosam och klimatsmart mat" (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Den enskilt viktigaste faktorn för förskolans kvalitet och hur väl verksamheten lyckas med sitt skolförberedande uppdrag är att varje barn får möta pedagoger med hög kompetens och stor yrkesskicklighet. Kompetensfrågan inom förskolan är därför ett prioriterat område för förskolenämnden. Nämnden ansvarar för att tillhandahålla kompetensutvecklingsinsatser som stadsdelarna kan ta del av utifrån identifierade behov, till exempel som en följd av såväl det verksamhetsnära systematiska kvalitetsarbetet som det som sker på huvudmannanivå. Nämnden ansvarar också för att den samlade strategin för kompetensförsörjning inom förskolan följs, utvärderas och utvecklas. Inom ramen för arbetet med kompetensutveckling ska förskolenämnden även samordna utbildningsinsatser för stadens förskolor gällande våldsbejakande extremism, våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck. I samverkan med stadsdelsnämnderna ska genomförda insatser följas upp och goda exempel spridas.

Andelen personal med relevant utbildning i förskolan ska öka och alla barngrupper ska ledas av minst en legitimerad förskollärare. Förskolenämnden ska verka för en god tillgång till utbildade barnskötare och legitimerade förskollärare i stadens förskolor samt att fler stadsdelsnämnder tar del av de kompetensutvecklings- och fortbildningsinsatser som finns att tillgå. Nämnden ska även bistå kommunstyrelsen och berörda nämnder och bolag i det strategiska arbetet med stadens kompetensförsörjning. Förskolenämnden ska fortsatt stödja stadsdelsnämnderna i arbetet med skolledarskapsutveckling i förskolan. Arbetet med handlingsplanen för förbättrad arbetssituation för barnskötare och förskollärare ska samordnas och ledas av förskolenämnden, som ska ta fram gemensamma uppföljningsmetoder i nära samverkan med stadsdelsnämnderna. Socialnämndens arbete med motsvarande handlingsplan för socialsekreterare och biståndshandläggare kan användas som inspiration för arbetet.

Förskolenämnden ska, precis som inom övriga läroplansområden, tillhandahålla stöd kring utvecklingsarbete som rör läroplansmålen om jämställdhet och att barn inte ska begränsas utifrån normer kring kön. Nämnden ska även verka för en ökad jämställdhet, inklusive rekryteringsfrågor, inom verksamhetens alla delar.

För att främja kontinuitet vid vikarietillsättningen ska förskolenämnden fortsatt stödja stadsdelsnämndernas arbete med tillsvidareanställda vikarier på exempelvis enhetsnivå. Därutöver ska förskolenämnden i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda ett införande av en stadsgemensam vikariepool i egen regi, för att utgöra ett komplement till stadsdelarnas egna tillsvidareanställda vikarier. I utredningen ingår att särskilt studera hur en vikariepool kan säkra kontinuitet för verksamheten och ersätta stadsdelarnas behov av externt inhyrd personal.

Förskolenämnden ska följa upp kvaliteten i stadens förskolor oavsett huvudman. Den långsiktiga effekten av nämndens arbete med samordning, uppföljning, tillsyn och utveckling av stadens förskolor är att barn i Stockholm ges en ökad likvärdighet i förskola med god kvalitet. Nämnden ska även delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap.

Förskolenämnden har ett samordningsansvar för digitaliseringsarbetet inom verksamhetsområdet och ska tillsammans med stadsdelsnämnderna säkerställa att digitaliseringsarbetet främjar kunskapsuppdraget och att det inte är kostnadsdrivande. Information, data och tillförlitlig statistik inom verksamhetsområdet är en förutsättning för såväl planering som uppföljning.

Förskolenämnden ska även delta i kommunstyrelsens översyn av den ekonomiska tilldelningen för förskolan som ska genomföras under året.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Kommunstyrelsen ska i samråd med förskolenämnden och utbildningsnämnden utreda ersättningssystemet med syfte att elever och barn ska få tillgång till en likvärdig skola och förskola oavsett om denna bedrivs i privat eller kommunal regi. I detta ska särskilt beaktas kostnader för skolpliktsansvar och förskolans utbudsansvar samt att möta tillfälliga variationer av elevantal (3.1) | 2024-01-01 | 2024-06-30 |
| Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, förskolenämnden och äldreomsorgsnämnden och i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram en strategi i syfte att utveckla utbildningar som riktar in sig på yrkes- och språkkunskaper för befintlig personal (3.4) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Förskolenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda bästa möjliga väg för att säkra likvärdighet i staden vad gäller basnivå för pedagogisk utvecklingstid. Där ska ingå att se på möjligheten att teckna ett stadsövergripande lokalt kollektivavtal om frågan (3.4.) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Förskolenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda ett införande av en stadsgemensam vikariepool i egen regi, för att utgöra ett komplement till stadsdelsnämndernas egna tillsvidareanställda vikarier. I utredningen ingår att särskilt studera hur en vikariepool kan säkra kontinuitet för verksamheten och ersätta stadsdelsnämndernas behov av externt inhyrd personal (3.4) | 2024-01-01 | 2024-06-30 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med förskolenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldreomsorgsnämnden och stadsdelsnämnderna bedriva fortsatt kunskaps- och förmågeuppbyggnad inom måltidsberedskap (3.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Servicenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, förskolenämnden, kulturnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldreomsorgsnämnden och stadsdelsnämnderna påbörja viss drift av centralt beredskapslager för medicinskt skydds- och förbrukningsmateriel, livsmedel samt vissa förbrukningsmateriel i syfte att höja stadens beredskapsförmåga (3.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med förskolenämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna med stöd av representanter från minoriteter samt experter genomföra åtgärder från kartläggningen "Antisemitism i Stockholms skolor" (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med målnsvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 ta fram förslag på så kallade flaggade indikatorer i syfte att följa upp stadens arbete med att säkerställa de mänskliga rättigheterna (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med målnsvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030, revidera och uppdatera Hållbarhetsrapport 2021 (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|---|--|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd | Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens prognossäkerhet T2 | +/- 1 % | +/- 1 % | +/- 1 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb | Antal tillhandahållna platser för feriejobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb | Aktivt Medskapandeindex | 83 | 84 | 84 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Sjukfrånvaro | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Sjukfrånvaro dag 1-14 | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.5 Hög beredskap och stark rådgivning ska råda i alla verksamhetsområden | Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts | 81 % | 82 % | 83 % |
| | Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys | 100 % | 100 % | 100 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel elektroniska inköp | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

* Målvärdena under inriktningsmål 2 revideras i samband med behandling av stadens miljöprogram

Idrottsnämnden

Idrottsnämnden ska arbeta för att alla stockholmare har möjlighet att vara fysiskt aktiva och upptäcka friluftaktiviteter utifrån sina egna förutsättningar. Idrott är en viktig del av civilsamhället och nämnden ska arbeta nära Stockholms idrottsrörelse och ha en god dialog med föreningarna. Idrotts- och fritidsytor ger stockholmare utökade möjligheter till motion och rörelse i sin närmiljö. Den viktigaste åtgärden för att uppnå nämndens mål är att öka antalet idrottsanläggningar och andra idrotts- och fritidsytor. Idrottsnämnden ska verka för tryggare idrottsplatser och anläggningar.

I nämndens arbete är den prioriterade gruppen barn och unga där särskild hänsyn ska tas till integrationsfrämjande insatser, jämställdhet, socioekonomiska faktorer samt för de behov som personer med funktionsnedsättning har. Idrottsnämnden ska även verka för att främja äldres hälsa. Satsningar på simkunnsighet är en prioriterad uppgift för nämnden.

Nämndens uppgifter

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- främja stockholmarnas folkhälsa genom att skapa förutsättningar för idrott, föreningsliv och friluftsliv
- ansvara för bidragsgivning och stöd till idrottsföreningar och andra sammanslutningar
- vara stadens kontaktyta gentemot friluftslivet, båtklubbar och fritidsfiske
- vara den primära samtalspartnern med alla idrottsföreningar och regionala idrottsförbund, i såväl bredd- som elitidrottsfrågor
- ansvara för ärenden som rör taxor och subventioner för upplåtelser av anläggningar för idrottsverksamhet
- samordna fritidsverksamhet för barn och unga med funktionsnedsättning
- ansvara för fiskevård inom stadens vatten samt för båtplatser och friluftsverksamhet
- ansvara för att prioritera och planera för stadens nytillskott av idrottsanläggningar och utveckling som beställare av investeringar
- genom bokningssystemet ansvara för uthyrning av skolidrottshallar och skollokaler
- vara beställare av nya idrottshallar och utveckling av befintliga i förhållande till fastighetsnämnden

Förslag till budget 2024 och plan för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|-------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| Driftverksamhet | | | | |
| Kostnader (-) | -1 154,8 | -1 381,1 | -1 388,5 | -1 362,5 |
| Drift och underhåll | -1 142,0 | -1 362,6 | -1 369,4 | -1 343,0 |
| Avskrivningar | -11,8 | -12,4 | -13,0 | -13,4 |
| Internräntor | -1,0 | -6,1 | -6,1 | -6,1 |
| Intäkter | 310,5 | 313,1 | 315,4 | 315,4 |
| Netto | -844,3 | -1 068,0 | -1 073,1 | -1 047,1 |
| Investeringsplan | | | | |
| Utgifter (-) | -38,1 | -85,7 | -33,6 | -32,6 |
| Inkomster | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Netto | -38,1 | -85,7 | -33,6 | -32,6 |

Budgeten för 2024 ökar med 223,7 mnkr jämfört med 2023. Större delen av ökningen beror på ökade hyreskostnader. Stadens verksamheter ska kontinuerligt arbeta för en effektiv verksamhet. Genom att bland annat arbeta för att minska kostnader för administration och konsulttjänster samt arbeta för en effektiv lokalanvändning används stadens resurser i enlighet med god ekonomisk hushållning och resurser kan frigöras för prioriterad verksamhet. Kommunfullmäktiges budget för 2024 fokuserar på samverkan och prioriteringar utifrån ett kommunkoncernperspektiv. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Investeringsbudgeten för 2024 ökar med 47,6 mnkr. Nämnden ska ha ett ökat fokus på styrning, effektivitet, kostnadsmedvetenhet och prioriteringar mellan och inom investeringsprojekt i syfte att begränsa investeringsutgifterna och därmed bidra till en långsiktigt hållbar egenfinansieringsgrad för stadens investeringar. Investeringsbudgeten framgår av bilaga 3. Kapitalkostnadstäckning utgår inte för investeringar i maskiner och inventarier.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Idrott och friluftsliv har en central betydelse för folkhälsan och idrottsrörelsen är en vital del av civilsamhället. Idrotten främjar folkhälsa genom gemenskap, rörelse och motion som ökar människors psykiska och fysiska välbefinnande. Idrottsnämnden ska arbeta för att stärka Stockholm som idrottsstad.

Idrottsnämnden ska arbeta systematiskt för att öka den fysiska aktiviteten hos barn och unga samt skapa goda ramar och förutsättningar för både bredd- och elitidrottsliga aktiviteter.

Nämnden ska arbeta med att främja den psykiska hälsan hos barn och unga genom fysisk aktivitet och få fler personer med funktionsnedsättning att ta del av idrotts-, friluft- och fritidsutbudet. Nämnden ska arbeta för att minska ojämlikheten i hälsa, alla barn och unga i Stockholm ska ha samma förutsättningar att utöva idrott. Det förebyggande arbetet med hälsoåtgärder inriktat på äldre ska utvecklas. Jämställda förutsättningar är centralt och nämnden ska årligen redovisa en analys om idrottande ur ett jämställdhetsperspektiv. Hbtqi-personers delaktighet inom idrotten ska uppmärksammas och beaktas i nämndens insatser. I de lokaler det är möjligt ska nämnden verka för att det finns flexomklädningsrum så att fler kan känna sig bekväma på stadens idrottsanläggningar. Nämnden ska säkerställa att barn kan idrotta med glädje och därför motverka tidiga elitsatsningar. I detta arbete är bidragsregler och tillsyn verktyg som nämnden kan använda sig av.

Idrottande och idrottsrörelsen kan också vara viktiga verktyg i arbetet mot social utsatthet och kriminalitet. Idrottsnämnden ska därför i samråd med andra nämnder i ökad omfattning inrikta delar av sin verksamhet i det brottsförebyggande arbetet. Det kan till exempel handla om att samordna insatser för en aktiv och meningsfull fritid tillsammans med stadsdelsnämnder, utbildningsnämnden och kulturnämnden. Idrottsnämnden ska också hitta arbetssätt och föreslå aktiviteter där idrotten nyttjas i ett tidigt skede för att motverka att barn och unga hamnar i kriminalitet. Arbetet ska ske i samråd med socialnämnden och stadsdelsnämnderna.

Nämnden ska också bidra till en positiv supporterkultur i staden. Detta genom att motverka idrottsrelaterat våld genom samverkan med stadsdelsnämnderna och socialnämnden inom ramen för program supporter. Hur arbetet ska utvecklas och var det samordnande uppdraget för program supporter ska ligga framöver ska utredas tillsammans med socialnämnden.

Nämnden ska även arbeta för att det ska vara ett gott klimat för utövare så väl som funktionärer och domare på stadens idrottsplatser. Ingen som utövar sport i staden ska behöva utsättas för hot och hat.

Det råder stor anläggningsbrist i Stockholm. Under mandatperioden ska därför en miljard i nya investeringsmedel användas till att uppföra nya idrottsanläggningar. I stadsutvecklingen ska nämnden vara en självklar samarbetspartner för andra berörda nämnder. Nämnden ska i tidigt stadium planera för tillkommande idrottsytor och säkerställa att dessa optimeras ur ett ekonomiskt och tidsmässigt perspektiv. Om idrottsanläggningar tas i anspråk för exploatering ska nämnden samverka med exploateringsnämnden och fastighetsnämnden för att identifiera behov och kostnader för kompenserande åtgärder. Idrottsyta som bebyggs ska fullt ut kompenseras på annan plats.

Möjligheten att uppföra tillfälliga idrottsytor ska undersökas närmare tillsammans med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, fastighetsnämnden och Stockholm Globe Arena Fastigheter AB. Till exempel finns ytor i östra Hagastaden, Husby, Hägersten och den gamla Söderstadiontomten att utreda förutsättningarna för. Nämnden ska i detta arbete undersöka möjligheten till samverkan med eller sponsring av andra aktörer. Detta dock utan att teckna dyra hyresavtal med extern part.

Nämnden ska genom att peka ut behov och lämpliga platser bistå i arbetet med att skapa fler ytor för spontanidrott, exempelvis motionsspår och utegym, anpassade till olika förutsättningar och åldrar. Jämställdhetsperspektivet ska beaktas.

Nämnden ska tidigt föra dialog med berörda föreningar och idrottsförbund rörande nya och renoverade anläggningar. Nämnden ska initiera kontakt med kranskommuner för att förbättra kommunikation om idrott och anläggningar. Speciellt för idrotter med färre utövare är regionala anläggningslösningar intressanta för ett effektivt resursutnyttjande.

Idrottmiljarden bidrar till att takten i anläggandet av idrottsytor fortsatt kan hållas högt. De kommande åren kommer ett antal större renoveringar och nybyggnationer att påbörjas. Det gäller till exempel renoveringen av Eriksdalsbadet och Vällingbybadet och nya idrottshallar, ishallar och fotbollsplaner på flera håll i staden. Arbetet med Bällsta IP ska fortsätta i etapper där friidrottshallen är prioriterad och därför ska anläggas först. Ett antal projekt som tidigare planerats uppföras med privat aktör har också tagits tillbaka till egen regi. Dessa inkluderar multihallen på Vårbergs IP, renoveringen av Brännkyrkahallen och framtida Västertorps sim- och idrottshall. Idrottsnämnden ska i samarbete med fastighetsnämnden och andra berörda nämnder fortsatt planera för exempelvis Kristinebergshallarna och en ny simhall i Skarpnäck.

Parallellt med att utredningsarbetet gällande en 11-spelsplan på Kristinebergs BP fortlöper ska nämnden tillsammans med fastighetsnämnden och exploateringsnämnden utreda var den sju-spelsplan som försvinner från Kristineberg ska kompenseras. I händelse av att en 11-spelsplan inte kan anläggas på Kristinebergs BP är det viktigt att byggnationen snabbt kan komma igång på annan plats så att stockholmsfotbollen får den utlovade 11-spelsplanen i området på Kungsholmen.

Genom människors engagemang i föreningslivet främjas de demokratiska värdena i samhället. Idrott och friluftsliv ger människor en meningsfull fritid. Nämnden ska delta i stadens arbete med att få en bredd av ekonomiskt och klimatmässigt hållbara evenemang till Stockholm där evenemang som inspirerar till ökat idrottande och fysisk aktivitet prioriteras.

Hockey-VM i Stockholm 2025 är en stor möjlighet att få fler barn och unga engagerade i idrotten. Nämnden ska därför tillsammans med föreningar planera för att aktivera stadens ishallar och isbanor och ta tillvara intresset för idrotten som mästerskapet kommer att bidra till.

Föreningslivet skapar delaktighet, möten mellan människor med olika bakgrund utgör ett viktigt verktyg för att främja integrationen i Stockholm. Nämnden ska arbeta uppsökande mot nyanlända inom ramen för Welcome House, och för allas rätt att delta i de fall idrottsnämnden är arrangör. Nämnden ska aktivt verka för att alla barn, oavsett bakgrund, ska ha rätt och möjlighet att delta i idrottsverksamhet. Nämnden ska som en del i det arbetet föra en dialog med föreningar i Stockholm syftande till att undanröja regler som stänger barn ute från cuper och arrangemang. Nämnden ska också uppmuntra aktivitet i föreningslivet.

Simkunnighet är prioriterat och stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden ska samarbeta i syfte att öka simkunnigheten och vattenvanan. En viktig åtgärd är att skapa fler simskolsplatser. Senast år 2025 ska antalet platser i stadens simskola ha ökat med 20 procent jämfört med år 2022. Simskola på sommaren ska fortsatt erbjudas. Områden och grupper där simkunnigheten är låg och en relativt stor andel inte klarar godkänt i ämnet idrott och hälsa ska prioriteras. Nämnden ska fortsatt möjliggöra för simundervisning vid stadens utomhusbad och arbeta för att badvärdar finns vid strandbad.

Att följa hur simkunnigheten i olika delar av staden och i olika grupper utvecklas över tid är avgörande för att politiska insatser ska träffa rätt. Därför ska idrottsnämnden

tillsammans med utbildningsnämnden påbörja årliga mätningar av simkunnigheten i staden. Den nya statistiken ska kunna jämföras mellan år och mellan stadsdelar.

Nämnden ska bistå i arbetet med att ta tillvara Stockholms närhet till vattnet genom att samarbeta med andra nämnder för att anlägga fler badplatser och bastubad. Fler platser för spontanbad bör prioriteras.

De ideella krafterna inom föreningslivet är en oerhört viktig del av stockholmsidrotten. Nämnden ska vidta åtgärder för att förenkla för föreningar och ledare att bedriva sin verksamhet. Idrottsnämnden är en av de nämnder i staden som har mest direktkontakt med föreningsliv och medborgare. Nämnden ska därför arbeta aktivt med att ytterligare utveckla sitt arbete för att vara lösningsorienterad och serviceinriktad. Dialogen med föreningar och förbund ska vara regelbunden och relevant information ska delas med föreningslivet i så stor utsträckning som möjligt. Medborgardialog är också viktigt i syfte att fånga upp nya idéer. Utöver det ekonomiska föreningsstödet ska behovet av utbildningar, administrativt stöd och andra potentiella stödinsatser övervägas.

Arbetet med förstärkt uppföljning av föreningsstödet ska fortsätta. Detta för att säkerställa att de som mottar stöd motverkar diskriminering, trakasserier och kränkande behandling samt att de inte bedriver verksamheter med odemokratiska eller olagliga inslag. Föreningar som återkommande inte sköter sina betalningar till nämnden ska nekas bokning av hall- och plantider utanför nolntaxan om inte förbättring sker.

Nämnden ska fortsatt verka för ett rikt friluftsliv och idrottande även vintertid. Till exempel genom att bistå i arbetet för fler naturstigar, motionsspår och skidspår runt om i staden. Under året kommer en utbyggnad av konstsnöspåret i Ågesta att inledas. Tillgängligheten för personer med funktionsnedsättningar ska beaktas. Nämnden ska bidra i arbetet för att utveckla Högdalstopparna till ett attraktivt och öppet frilufts- och rekreationsområde.

Idrottsnämnden har en viktig roll att spela inom stadens arbete med Fokus Järva. Samverkan ska utökas med civilsamhället för att möjliggöra idrott och rörelse för fler boende i Järva med särskilt fokus på barn och unga samt inaktiva grupper. Nämnden ska verka för att utveckla Järva som idrottskluster i samverkan med idrottsföreningar som tar ett ansvar för social hållbarhet. Bland annat ska arbetet med en ny "Järvaliga" fortsätta i samverkan med stadsdelsnämnden och planeringen för en ny idrottshall i Akalla fortsätta. Även planeringen för ett kampsportcenter i Järva och en upprustning av Knutby BP ska fortsätta. Arbetet för ett nytt Husbybad är också prioriterat.

Arbete ska ske för att öka simkunnigheten i Järva. Bland annat genom att se över möjligheten till fördjupat samarbete med simföreningar kring nybörjarsimskola. Tillsammans med utbildningsnämnden ska idrottsnämnden arbeta för att alla elever i Järva är simkunniga i grundskolan.

Nämnden ska vara drivande i stadens arbete med Agenda 2030:s mål 3 *God hälsa och välbefinnande* (tillsammans med socialnämnden).

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med idrottsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna utreda långsiktiga behov och finansiering av kommunövergripande fritidsverksamheter för barn och unga med funktionsnedsättning (1.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Socialnämnden ska i samarbete med idrottsnämnden utreda hur arbetet med Program Supporter kan utvecklas samt fastslå samordningsuppdraget i syfte att tidigt fånga upp och stödja unga som riskerar att hamna i riskmiljöer (1.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Exploateringsnämnden ska i samarbete med idrottsnämnden, fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och Norra innerstadens stadsdelsnämnd ta fram inriktning för Vanadisbadet och dess närområde (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Fastighetsnämnden ska i samarbete med idrottsnämnden inventera idrottsfunktioner belägna utanför detaljplanlagd idrottsmark och undersöka om det är möjligt och lämpligt att bekräfta nuvarande användning (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Idrottsnämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden, fastighetsnämnden och stadsbyggnadsnämnden identifiera platser och samordna arbetet för att tillskapa tillfällig idrottsetablering på platser som ska tas i anspråk för annan exploatering längre fram (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Idrottsnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden ta fram en modell för att påbörja årliga mätningar av simkunnigheten i staden. Den nya statistiken ska kunna jämföras mellan år och mellan stadsdelar (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Idrottsnämnden ska påbörja utbyggnaden av etapp 2 i Ågesta skidspår (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stockholm Business Region ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, trafiknämnden och utbildningsnämnden samt i samråd med kommunstyrelsen och stadens styrgrupp för stora evenemang samordna stadens planering, genomförande och utvärdering av ishockey-VM år 2025 (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB samordna inrättande av fler bryggbad, strandbad, plaskdammar och vinterbadplatser med möjlighet till bastubad samt utreda funktion, stadsövergripande samordning och ansvarsfördelning för dessa (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska i samarbete med idrottsnämnden, kulturnämnden och SISAB ta fram en rapport som beskriver hur arbetet går med att öppna upp skolans lokaler för förenings- och idrottsverksamhet samt föreslå åtgärder för att fler lokaler ska tillgängliggöras samt hur kultur- och idrottslivets användning av de befintliga lokalerna kan öka (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning
Nämnden ska minska miljö- och klimatpåverkan från idrottsverksamheten genom effektiv energianvändning, minskade utsläpp från transporter, ökat återbruk samt förbättrad hantering av avfall, plast och kemikalier. Vid ny- och reinvesteringar ska nämnden tillsammans med fastighetsnämnden planera för klimatinvesteringar i idrottsanläggningarna i linje med stadens övergripande klimat- och miljömål.

Nämnden ska verka för att användning av skadliga kemikalier och spridningen av mikroplast minskar. Bland annat genom att installera granulatfällor vid nya konstgräsplaner och fortsätta att aktivt testa nya hållbara alternativ. Vid snöröjning av konstgräsplaner ska spridningen av granulat ut i natur och dagvatten beaktas.

Nämnden ska arbeta för ett ekologiskt hållbart fritidsbåtliv. Det handlar bland annat om att föra dialog och samverka med båtclubbarna för att minska klimat- och miljöpåverkan, förbättra tillgängligheten till laddinfrastruktur, båtbottentvättar och latrintömningsstationer. Dialog ska föras med berörda båtclubbar angående hur båtområden och bryggor skulle kunna öppnas upp för att öka tillgängligheten till attraktiva strand- och parkområden.

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Prioriteringar av reinvesteringar och nyinvesteringar i idrottsytor ska göras utifrån den långsiktiga investeringsplanen och ett driftkostnadsperspektiv med beaktande av hyreskonsekvenser. Nämnden som beställare har ansvar för att planera för en rimlig hyresutveckling i förhållande till verksamheternas övriga resursbehov. Samplanering och samutnyttjande av idrottsytor ska öka mellan stadens nämnder och bolagsstyrelser. Genom att fortsätta arbetet tillsammans med utbildningsnämnden och SISAB för att tillgängliggöra skolidrottshallar kan tillgänglig idrottskapacitet öka och ge föreningar, barn och unga möjlighet till idrottande. En rapport ska tas fram med en tydlig inventering av ännu ej öppnade skolidrottshallar.

Möjligheten och behovet att tillföra toalett och tillgång till vattenkran till de utomhusplaner som idag saknar detta ska ses över. Nämnden ska ta fram en prioriteringsordning där det framgår var detta är mest prioriterat.

Lokaleffektiviteten ska vara hög och nämndens lokaler ska nyttjas så att fler får tillgång. Nämnden ska i samverkan med bland annat utbildningsnämnden arbeta för ett ökat nyttjande av idrottshallar och årligen i lokalförsörjningsplanen analysera och redovisa till kommunstyrelsen hur nyttjandegraden utvecklas. Där det är möjligt ska idrottshallar byggas fullstora och i enkelt uppförande i syfte att minska kostnaderna och öka det totala utbudet av idrottsyta. Typ av golv och underlag ska beaktas när nya anläggningar byggs för att så många idrotter som möjligt ska kunna nyttja dem. Till exempel har vissa parasporter ofta behov av trägolv.

Nämnden ska tillsammans med utbildningsnämnden och SISAB fortsätta verka för att samplanera nybyggda skollokaler och skolidrottshallar för idrotts-, kultur- och föreningsverksamhet. Nämnden ska undersöka om det är möjligt att upprätta ett system så att föreningar kan låna eller hyra den utrustning som finns på plats i dessa hallar. Dessutom ska nämnden bistå stadsdelsnämnderna i arbetet för att öppna och driva fritidsbibliotek. Tillsammans med utbildningsnämnden ska idrottsnämnden arbeta för ett ökat samarbete mellan föreningsliv och skola för att barn ska kunna idrotta i anslutning till skoldagen.

Med den brist på idrottsytor som finns behöver staden bli bättre på att använda de planer och anläggningar som finns under hela året. Det finns idag flera anläggningar, till exempel konstgräsplaner, som har hög beläggning under säsong, men som står tomma resten av året. Därför ska nämnden i samråd med fastighetsnämnden beakta möjligheten att lägga kylrör eller värmerör vid ny- och ombyggnation av konstgräsplaner samt undersöka möjligheten att nyttja andra typer av anläggningar och hallar året runt.

Teknikutveckling och innovation ska vara en integrerad del av nämndens verksamhetsutveckling. Ett nytt system som stödjer verksamhetsutveckling för bokningsstöd och uppföljning är högt prioriterat. Tillsammans med fastighetsnämnden, SISAB och utbildningsnämnden ska nämnden arbeta för att ta tillvara möjligheterna med digitalisering och teknikutveckling för att åstadkomma en effektiv lokalanvändning.

Där det är lämpligt och fördelaktigt ska lokalvård i nämndens anläggningar bedrivas i egen regi. Arbetsmiljön för anställda inom nämnden ska alltid beaktas.

Tryggheten på stadens idrottsanläggningar och spontanidrottsplatser ska öka och nödvändiga åtgärder, till exempel ökad belysning, skyltning och ordningsvakter, ska genomföras så att alla kan känna sig trygga på anläggningarna och i motionsspåren.

Arbetet med att delta i stadens arbete med platssamverkan i syfte att skapa en tryggare stad ska fortsätta.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med målsansvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 ta fram förslag på så kallade flaggade indikatorer i syfte att följa upp stadens arbete med att säkerställa de mänskliga rättigheterna (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med målsansvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030, revidera och uppdatera Hållbarhetsrapport 2021 (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv | Andel barn och ungdomar som deltar i idrottsaktiviteter på fritiden | 75 % | 76 % | 77 % |
| | Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter | 76 % | 77 % | 78 % |
| | Andel ungdomar som deltar i föreningsliv | 66 % | 67 % | 68 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal bokade timmar i skolidrottshallar utanför skoltid | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring* | Elproduktion baserad på solenergi | 9 000 MWh | 10 000 MWh | 11 000 MWh |
| | Köpt energi i stadens organisation | 1 735 GWh | 1 735 GWh | 1 720 GWh |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Relativ energianvändning | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 2.4 Stockholmnarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer* | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel avslutade bygg- och anläggnings-entreprenader där varor miljöbedömts och loggats i Byggvaru-bedömningen | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|---|--|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd | Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens prognossäkerhet T2 | +/- 1 % | +/- 1 % | +/- 1 % |
| 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal tillhandahållna platser för feriejobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb | Aktivt Medskapandeindex | 83 | 84 | 84 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Sjukfrånvaro | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Sjukfrånvaro dag 1-14 | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden | Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts | 81 % | 82 % | 83 % |
| | Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys | 100 % | 100 % | 100 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel elektroniska inköp | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

* Målvärdena under inriktningsmål 2 revideras i samband med behandling av stadens miljöprogram

Kulturnämnden: kulturförvaltningen

Kultur ger möjlighet för människor att mötas, få nya intryck och själva gestalta sina liv. Stockholm växer med kultur och alla stockholmare ska ha lika möjligheter att ta del av och skapa kultur i såväl ytterstad som innerstad. Särskilt viktigt är det att nå ut till de grupper som idag inte tar plats i stadens kulturliv. Det fria kulturlivet ska ges goda och långsiktiga förutsättningar att verka i staden och erbjuda stockholmarna kulturupplevelser av många olika slag med hög kvalitet.

Staden ska värna bibliotekens huvuduppgift genom att göra dem mer tillgängliga för stockholmarna med särskilt fokus på målgrupperna som prioriteras i stadens biblioteksplan. Kulturskolan ska ge barn och unga möjligheten att utöva kultur tillsammans med professionella pedagoger. Kulturskolan ska ge barn och unga möjligheten att utöva kultur tillsammans med professionella pedagoger. Kulturskolans verksamhet ska ha tillgång till ändamålsenliga lokaler i hela staden. Fler skol- och idrottslokaler ska vara tillgängliga att boka för föreningar. Staden ska även se till att skapa bra förutsättningar för ett levande nattliv och se till att kulturperspektivet integreras i stadsplaneringen för den växande staden.

Nämndens uppgifter

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- ansvar för huvuddelen av stadens kulturverksamhet, vilket inbegriper Stadsmuseet, Medeltidsmuseet samt Stockholmsforskningen, Stockholms stadsbibliotek, Liljevalchs konsthall, Stockholm konst, Kulturskolan Stockholm samt vissa evenemang
- skapa goda förutsättningar för både stadens institutioner och det fria kulturlivet så att kulturupplevelser av hög kvalitet och bredd erbjuds
- följa och främja utvecklingen av kulturlivet i staden och inom sitt verksamhetsområde sköta stadens bidragsgivning till kulturell verksamhet samt stödet till de allmänna samlingslokalerna och hemgårdarna
- bevara, levandegöra och pedagogiskt förmedla stadens kulturhistoriska värden till dagens och framtidens stockholmare och besökare
- utgöra stadens kompetens i arkeologiska och bygghistoriska frågor
- i nära samverkan med stadsdelsnämnder och idrottsnämnden ansvara för samordning av stadens arbete inom verksamhetsområdet barn, kultur och fritid inklusive stadens sommarkolloverksamhet

Förslag till budget 2024 och plan för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|-------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| Driftverksamhet | | | | |
| Kostnader (-) | -1 212,0 | -1 287,8 | -1 283,8 | -1 283,8 |
| Drift och underhåll | -1 212,0 | -1 287,8 | -1 283,8 | -1 283,8 |
| Avskrivningar | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Internräntor | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Intäkter | 98,4 | 98,4 | 98,4 | 98,4 |
| Netto | -1 113,6 | -1 189,4 | -1 185,4 | -1 185,4 |
| Investeringsplan | | | | |
| Utgifter (-) | -16,8 | -23,3 | -6,3 | -6,3 |
| Inkomster | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Netto | -16,8 | -23,3 | -6,3 | -6,3 |

Budgeten för 2024 ökar med 75,8 mnkr jämfört med 2023. Stadens verksamheter ska kontinuerligt arbeta för en effektiv verksamhet. Då intäkterna inte fullt ut återhämtat sig efter pandemin och är svårbedömda utifrån effekterna av inflationen har medel budgeterats i Central medelsreserv 2024. Genom att bland annat arbeta för att minska kostnaderna för administration och konsulttjänster samt arbeta för en effektiv lokalanvändning används stadens resurser i enlighet med god ekonomisk hushållning och resurser kan frigöras för prioriterad verksamhet. Kommunfullmäktiges budget för 2024 fokuserar på samverkan och prioriteringar utifrån ett kommunkoncernsperspektiv. Förändringarna framgår av bilaga 2. Inom nämndens driftbudget ska kapitalkostnaderna inrymmas.

Investeringsbudgeten för 2024 ökar med 6,5 mnkr jämfört med 2023. Nämnden ska ha ett ökat fokus på styrning, effektivitet, kostnadsmedvetenhet och prioriteringar mellan och inom investeringsprojekt i syfte att begränsa investeringsutgifterna och därmed bidra till en långsiktigt hållbar egenfinansieringsgrad för stadens investeringar. Investeringsbudgeten framgår av bilaga 3.

Till följd av stora om- och tillbyggnadsprojekt står nämnden inför en omfattande kostnadsutveckling för lokaler. Det är därför av vikt att nämnden följer verksamheternas kostnadsutveckling.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning som följer nedan.

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Stockholms barn och unga ska ha möjlighet att prova på eget skapande genom Kulturskolans kurser och aktiviteter. Kulturskolan ska verka för att nå ut till barn och unga med olika social bakgrund eller socioekonomisk status, exempelvis genom att utveckla den uppsökande verksamheten i samverkan med stadens skolor och fritidsverksamheter. El Sistema ska fortsätta att utveckla metoder för att sprida kunskap och information om Kulturskolans kurser och aktiviteter i de skolor där de är verksamma. Kulturskolans resurscenter för elever med särskilda behov ska fortsätta att utvecklas.

Kulturskolan i Stockholm genomgår ett förändringsarbete för att bredda sin verksamhet för att bättre nå barn och unga på deras villkor. Som resultat av detta arbete ska nämnden ta fram en kulturskoleplan med syfte att definiera kulturskolans roll i den kommunala verksamheten, samt ligga till grund för dess utveckling på kort och lång sikt. Kulturskoleplanen ska innefatta arbetssätt för att nå barn från underrepresenterande grupper och komma med konkreta förslag på åtgärder. Planen ska kartlägga hur kulturskolans verksamhet ser ut idag, hur efterfrågan ser ut, ta fram tydliga mål, identifiera vilka samarbeten som finns och hur dessa kan utvecklas framöver. Kulturskoleplanen ska även beskriva hur lärande och skapande är del av kulturskolans undervisning och verksamhet. Planen ska tas fram tillsammans med Kulturskolans medarbetare för att ta vara på kunskaper och erfarenheter.

Kulturnämndens samverkan med utbildningsnämnden, förskolenämnden, stadsdelsnämnderna och fristående aktörer ska fortsätta verka för att fler barn i förskolor och skolor genom Kulanpremien kommer i kontakt med kulturverksamheter anpassade efter deltagarnas behov. Kulturnämnden ska ta fram ett stadsövergripande program om barns rätt till kultur och vad det innebär utifrån de tre perspektiven: kultur för barn, kultur med barn och kultur av barn. Kulturnämnden ska i detta arbete samarbeta med berörda nämnder och med Barnombudsmannen. Uppdraget ska kopplas ihop med det kulturstrategiska programmet och ska ersätta nuvarande program Kultur i ögonhöjd. Staden ska tillgängliggöra kulturen för fler samt öka civilsamhällets och det fria kulturlivets delaktighet i stadens evenemang. Stadsmuseets verksamhet för barn och unga ska utvecklas och Stadsmuseets gård och scen levandegöras. I väntan på att Medeltidsmuseet flyttar in i sina nya lokaler i Börshuset på Stortorget i Gamla stan ska nämnden säkerställa att museet har programverksamhet igång, till exempel genom stadsvandringar, föreläsningar och skolbesök.

Stockholms stadsbibliotek ska erbjuda skolor och förskolor ett brett utbud av litteratur, läsförmedlande aktiviteter och fungera som stöd till lärarnas och förskolepedagogernas läs- och språkstimulerande arbete. Biblioteken och förskolorna ska informera om barnlitteratur som kan användas för språkutveckling och undervisning inom läroplanens olika områden är väl utbyggd och ska fortgå, bland annat i form av förskolebibliotek.

Nämnden ska fortsätta med att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet på stadens fritidsgårdar och bistå stadsdelsnämnderna med strategisk kompetens och modeller för uppföljning av verksamheten. Kulturnämnden ska arbeta för att främja kvalitetsutveckling och uppföljning inom området och bidra till erfarenhetsutbyten och samlade kompetensutvecklingsinsatser. Kulturnämnden ska stödja

stadsdelsnämndernas arbete med att implementera Fritidsgårdsstrategin. Staden ska ha en enhetlig och tydlig plan kring hur befintliga parklekar kan utvecklas och bevaras. För detta arbete ansvarar fastighetsnämnden i samarbete stadsbyggnadsnämnden, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsdelsnämnderna. Arbetet sker även i samråd med exploateringsnämnden. Nämnden ska bistå kommunstyrelsen, stadsdelsnämnderna och förskolenämnden i arbetet för att nå föräldrar till barn i förskoleålder som kan vara intresserade av förskola på nationella minoritetsspråk. Nämnden ska samarbeta med stadsdelsnämnderna för att tillsammans erbjuda ett rikt gemensamt utbud av meningsfulla fritidsaktiviteter i hela staden under skolloven samt se över hur detta kan presenteras på ett mer enhetligt och samordnat vis för barn och vårdnadshavare. Nämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med att utveckla stadens sommarkolloverksamhet så att fler barn från grupper som idag är underrepresenterade deltar i sommarkollo. Detta görs bland annat genom att fortsätta att erbjuda prova-på-kollo, undersöka nya former av kolloverksamhet och ett utvecklat kommunikationsarbete, samt genom att följa upp hur stadens riktlinjer för kolloverksamhet efterföljs.

Barn och unga med funktionsnedsättning ska ges möjlighet att delta i ordinarie sommarkolloverksamhet. För att främja ett ökat utbud av aktiviteter för unga i staden ska eventuella statsbidrag på området sökas och fördelas över staden. Kulturnämnden ska inom samordningsuppdraget för barn, kultur och fritid se över hur staden kan nå och engagera fler unga i fritidsverksamheterna samt främja utbyte mellan stadsdelsnämnderna.

Nämnden ska arbeta för att biblioteken ska ha inbjudande miljöer för alla genom spännande och nytänkande biblioteksverksamheter. Aktiviteter som gymnasiebildning, demokrati, mångfald, språkutveckling och fler öppna samtal ska vara en naturlig del av bibliotekens verksamhet. Stadens bibliotek har en viktig roll som nav i det lokala kulturlivet och ska möjliggöra för det genom att anordna aktiviteter i biblioteken som inkluderar samarbete med aktörer från det lokala kultur- och föreningslivet. Antalet meröppna bibliotek ska utökas successivt med målet att så många bibliotek som möjligt ska erbjuda meröppet. Arbetet med flerspråkig litteratur och verksamhet på internationella biblioteket ska utvecklas. Nämnden ska utveckla verktyg och arbetssätt för att kunna nå nya målgrupper till stadens kulturinstitutioner.

Fler ateljéer och produktionsplatser ska tillgängliggöras inom ramen för nämndens kulturlotsverksamhet och genom regional samverkan, i enlighet med stadens kulturstrategiska program och Ateljéstrategin 2024-2026. Gatukultur och gatukonst är kulturuttryck som är lättillgängliga och skapar glädje och mervärde i stockholmarnas vardag. Nämnden ska i samråd med trafikenämnden, civilsamhället och stadsdelsnämnderna, samt andra relevanta aktörer, arbeta för att underlätta för närvaron av kultur i det offentliga rummet.

Den konstnärliga friheten är en grundläggande del av Stockholms stads kulturpolitik. Stockholms stad ska värna det fria ordet, demokrati och alla människors lika värde. I ett samhälle där dessa grundläggande principer hotas måste den oberoende kulturen och mångfaldsperspektivet inom kulturen försvaras.

Nämnden ska arbeta för att stödja ett fritt kulturliv med stor bredd och mångfald. Förutsättningarna för kulturutövare att vara konstnärligt verksamma har kraftigt påverkats av bland annat höjda lokalhyror och sänkt kulturstöd från statligt håll. Det är därför viktigt att staden säkerställer att kulturutövarna i Stockholm ges goda förutsättningar att fortsätta med konstnärlig produktion. Det ska finnas en god kulturell

infrastruktur i Stockholm som möjliggör för det fria kulturlivet att blomstra och utvecklas. Nämnden ska därför stödja det fria kulturlivet genom stärkt kulturstöd.

Nämnden ska underlätta för civilsamhällets bidrag till och delaktighet i stadens kulturliv, bland annat genom att säkerställa att riktlinjer för föreningsbidrag utgår från principer som är tydliga och transparenta och som hindrar att stöd går till verksamhet som är olaglig eller antidemokratisk. En förutsättning för ett levande föreningsliv är ändamålsenliga och tillgängliga mötes- och samlingslokaler. Nämnden ska värna samlingslokaler som till exempel hemgårdar och kulturgårdar, samt kontinuerligt uppdatera lägesbilden över civilsamhällets behov av fler samlingslokaler runtom i staden. För att stadens hemgårdar och kulturgårdar ska kunna erbjuda samlingslokaler för fler kulturföreningar ska ersättningsbeloppet för noll-taxan höjas. För att säkra tillgången på lokal kultur ska nämnden samverka med stadsdelsnämnderna. Evenemang ska ske i hela Stockholm och de ska vara socialt och miljömässigt hållbara. Under festivaler ska delar av programmet förläggas i ytterstaden och då gärna i stadens fokusområden. Nämnder och bolagsstyrelser ska verka för att minst en till skola i varje stadsdelsnämndsområde öppnar skollokaler och idrottslokaler för föreningslivet för uthyrning under mandatperioden.

För att bidra till en levande lokal demokrati och få stockholmarnas förtroende är det viktigt att skapa delaktighet och inflytande. Nämnden ska involvera stockholmare i beslut som påverkar deras vardag genom medborgardialoger och medborgarbudgetar.

Nämnden ska synliggöra de nationella minoriteterna och främja de nationella minoritetsspråken i nämndens verksamhet. Nämnden ska bistå kommunstyrelsen, stadsdelsnämnderna och förskolenämnden i arbetet för att nå föräldrar till barn i förskoleålder som kan vara intresserade av förskola på nationella minoritetsspråk. Nämnden ska bistå kommunstyrelsen i samordningsuppdraget inför 250 års jubileum av judisk kultur i Sverige. Kulturnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen undersöka möjligheten till samarbete med Forum för levande historia och ge stöd till en öppen minnestund på Förintelsens minnesdag. Kulturnämnden ska även i samråd med kommunstyrelsen ge stöd till den romska minoriteten om minnestunden på minnesdagen för folkmordet på romer under Förintelsen.

Stockholms äldre blir allt fler. Många har stor tillgång till kulturlivet i dess olika former, men inte alla. Nämndens verksamheter ska i större utsträckning sträva efter att nå dessa målgrupper. Liljevalchs och Stadsmuseet ska fortsätta utveckla digitala metoder för att nå ut till äldre. Arbetet med den nya modellen för äldres möte med kultur ska fortsätta utvecklas i samråd med stadsdelarna. Verksamheten med kulturturnéer ska utvecklas på äldreboenden och andra boendeformer.

Som en del i Fokus Järva ska kulturnämnden samverka med stadsdelsnämnden för att stärka kulturlivet i Järva, exempelvis genom att förlägga kulturaktiviteter i fokusområdet samt arbeta med att förverkliga lokalbehovsanalysen, bland annat genom att utveckla en scen i Kista. Nämnden ska vidta åtgärder för att öka barns och ungas deltagande i kulturella aktiviteter och i högre utsträckning ta del av det utbud som finns inom kulturskolan, biblioteken, fritidsgårdar och parklekar. Nämnden ska skapa fler möjligheter för kulturliv och kulturupplevelser i Järva. Nämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnden stärka delaktigheten hos Järvaborna i beslut som berör exempelvis kulturutbud, aktiviteter och tillgänglighet till Järvas publika kulturplatser såsom biblioteken och kulturskolan.

Nämnden ska vara drivande i stadens arbete med Agenda 2030:s mål 16 *Fredliga och inkluderande samhällen* (tillsammans med kommunstyrelsen).

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med fastighetsnämnden och kulturnämnden samt i samråd med stadsdelsnämnderna utreda en långsiktig modell för driftbudgeten för parklekar som tar hänsyn till gjorda investeringar och kostnader (1.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med idrottsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna utreda långsiktiga behov och finansiering av kommunövergripande fritidsverksamheter för barn och unga med funktionsnedsättning (1.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med kulturnämnden utvärdera befintlig avgiftsmodell för kolloversksamhet och kulturskolan och utreda en ny med syfte att öka barns deltagande oavsett hushållsinkomst (1.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden och i samråd med kulturnämnden revidera skolbiblioteksplanen (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Fastighetsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och kulturnämnden fortsätta arbetet med att utveckla ateljéhyror enligt en kostnadsbaserad princip (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kulturnämnden ska påbörja arbetet med att ta fram en kulturskoleplan som ska vara klar till sommaren 2025 (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kulturnämnden ska ta fram nytt program för barns rätt till kultur som ersätter Kultur i ögonhöjd (1.5) | 2024-01-01 | 2024-06-30 |
| Stockholm Business Region ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, trafiknämnden och utbildningsnämnden samt i samråd med kommunstyrelsen och stadens styrgrupp för stora evenemang samordna stadens planering, genomförande och utvärdering av ishockey-VM år 2025. (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska i samarbete med idrottsnämnden, kulturnämnden och SISAB ta fram en rapport som beskriver hur arbetet går med att öppna upp skolans lokaler för förenings- och idrottsverksamhet samt föreslå åtgärder för att fler lokaler ska tillgängliggöras samt hur kultur- och idrottslivets användning av de befintliga lokalerna kan öka (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning
Evenemang ska ske i hela Stockholm och de ska vara socialt och miljömässigt hållbara. Tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Business Region AB ska nämnden verka för att stadens evenemang är socialt och miljömässigt hållbara, bland annat genom minskning av plastprodukter och förstärkt avfallshantering och återvinning.

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Inriktningen är att Stockholm ska växa med kultur. Konst, kultur och kreativa näringar är viktiga orsaker till varför människor, kulturföreningar, organisationer och företag väljer att besöka och etablera sig i Stockholm.

När Stockholm växer ska kulturen finnas med i den fysiska och innehållsmässiga planeringen. Nämnden ska söka samarbeten med kulturinstitutioner som är lokaliserade i staden i syfte att underlätta och samfinansiera utbyggnad av den kulturella infrastrukturen i staden. Samverkan mellan stadens kulturverksamheter och andra kulturinstitutioner och aktörer som verkar i staden ska utvecklas i syfte att stärka Stockholm som en levande kulturstad i världsklass.

Det kulturstrategiska arbetet utgår från stadens kulturstrategiska program. Kulturperspektiven ska vara en integrerad del i Stockholms stadsutveckling där kulturlivet görs mer tillgängligt i det offentliga rummet. Nämnden ska verka för ökad

samordning och dialog mellan Region Stockholm och staden gällande kulturverksamheter. Förutsättningarna för stadens kulturella och kreativa näringar ska stärkas i samarbete med kommunstyrelsen och Stockholm Business Region AB. Nämnden ska vidareutveckla samarbetet med det fria kulturlivet och kreativa näringar och tillsammans med berörda nämnder främja stadens kultur- och nöjesliv, bland annat genom att tillämpa stadens strategi för nattklubbar och livescener för att skapa ett mer levande nattliv.

Samverkan med stadsarkivet inom områden där en effektiv samordning av resurser kan ske ska fortsätta.

Tillsammans med berörda nämnder och bolag ska nämnden samverka för att uppnå stadens vision om Slakthusområdet för att bland annat skapa ett modernt och levande kultur- och nöjesliv samt att öka antalet arbetsplatser i stadens södra delar. Området kring Stadsgårdskajen ska hållas tillgängligt för kultur - och nöjesliv.

Nämnden ska genom sin lotsfunktion arbeta för att säkerställa att det etableras lokaler för konstnärlig produktion, underlätta genomförandet av arrangemang samt stödja nya etableringar av scenkonst, dans, teater och cirkus. Nämnden ska arbeta efter stadens nattlivsstrategi samt fortsätta arbeta med Film Stockholm samt ska ingå i etableringssamordning som leds av kommunstyrelsen.

Nämnden ska stödja utvecklingen av det ukrainska kulturcentrumet som inrättades 2022. Kommunstyrelsen ska tillsammans med kulturnämnden arbeta för ökad trygghet i stadens bibliotek, museer och evenemang utifrån ett barn-, jämställdhets- och tillgänglighetsperspektiv. Kulturnämnden ska arbeta för en förbättrad arbetsmiljö, kompetensutveckling och utvecklande karriärvägar för förvaltningens medarbetare.

Utifrån samverkansöverenskommelsen med utbildningsnämnden ska nämnden arbeta för att skapa långsiktiga och hållbara förutsättningar för att delar av Kulturskolan ska kunna bedriva verksamhet i skolans lokaler som ett komplement till verksamheten i kulturskolans egna lokaler. Nämnden ska tillsammans med fastighetsnämnden fortsätta arbeta med olika strategiska uppdrag som syftar till att hyrorna för kulturnämndens verksamheter i fastighetsnämndens lokaler hålls på en rimlig nivå.

Nämnden ska delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Fastighetsnämnden ska i samråd med kulturnämnden identifiera fastigheter i sitt bestånd som inte kan bära sina egna kostnader men som eventuellt bör behållas i stadens ägo utifrån strategiska, kulturhistoriska, symboliska eller verksamhetsmässiga perspektiv (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, exploateringsnämnden, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden och Stockholm Business Region AB se över och revidera stadens näringslivspolicy samt ta fram en bilaga till näringslivspolicyn med en etableringsstrategi för Stockholm (3.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Servicenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, förskolenämnden, kulturnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldre- och socialnämnden och stadsdelsnämnderna påbörja viss drift av centralt beredskapslager för medicinskt skydds- och förbrukningsmateriel, livsmedel samt vissa förbrukningsmateriel i syfte att höja stadens beredskapsförmåga (3.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med målnsvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 ta fram förslag på så kallade flaggade indikatorer i syfte att följa upp stadens arbete med att säkerställa de mänskliga rättigheterna (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med målnsvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030, revidera och uppdatera Hållbarhetsrapport 2021 (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samråd med kulturnämnden och utbildningsnämnden samordna stadens deltagande i 250-årsjubileet för Judiskt liv i Sverige och gå in som samverkandepartner i firandet i Stockholm år 2025 (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kulturnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen ge stöd till den romska minoriteten om minnestunden på minnesdagen för folkmordet på romer under Förintelsen (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kulturnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen undersöka möjligheten till samarbete med Forum för levande historia och ge stöd till en öppen minnestund på Förintelsens minnesdag (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|--|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv | Andel barn och ungdomar som deltar i kulturaktiviteter på fritiden | 56 % | 57 % | 58 % |
| | Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden | 77 % | 78 % | 79 % |
| | Andel ungdomar som deltar i föreningsliv | 66 % | 67 % | 68 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal lån totalt i kommunala bibliotek per invånare | Tas fram nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Stockholmarnas nöjdhet med kommunala kulturinstitutioner | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring* | Köpt energi i stadens organisation | 1 735 GWh | 1 735 GWh | 1 720 GWh |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|---|--|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd | Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens prognossäkerhet T2 | +/- 1 % | +/- 1 % | +/- 1 % |
| 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal tillhandahållna platser för feriejobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb | Aktivt Medskapandeindex | 83 | 84 | 84 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Sjukfrånvaro | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Sjukfrånvaro dag 1-14 | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden | Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts | 81 % | 82 % | 83 % |
| | Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys | 100 % | 100 % | 100 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel elektroniska inköp | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

* Målvärdena under inriktningsmål 2 revideras i samband med behandling av stadens miljöprogram

Kulturnämnden: stadsarkivet

Kulturnämnden: stadsarkivet är en central resurs i stadens informationsförsörjning och en av förutsättningarna för att offentlighetsprincipen ska fungera. Stadsarkivet har en viktig roll i arbetet med att utveckla stadens informationshantering. Tillgång till arkivinformation ger dagens och framtidens stockholmare insyn i de offentliga beslutsprocesserna och Stadsarkivet ska underlätta för forskning kopplat till materialet. Tillgängligheten till Stadsarkivets material och kunskap ska på bästa sätt komma alla stockholmare till del. E-arkiv Stockholm är stadens gemensamma digitala arkiv.

Stockholms stadsarkiv spelar en viktig roll i att belysa stockholmarnas liv genom historien. För att tillgängliggöra stadens historiska källmaterial ska Stadsarkivet fortsätta arbetet med digitalisering av arkiverat material.

Nämndens uppgifter

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- arkivmyndighet och ansvarar för Stockholms stadsarkiv
- systemägarskap för stadens gemensamma e-arkiv samt ärendehanteringssystemen eDok och Diabas

Förslag till budget 2024 och plan för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|-------------------------|----------------|----------------|---------------|---------------|
| Driftverksamhet | | | | |
| Kostnader (-) | -108,9 | -110,6 | -110,6 | -110,6 |
| Drift och underhåll | -108,9 | -110,6 | -110,6 | -110,6 |
| Avskrivningar | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Internräntor | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Intäkter | 35,2 | 35,8 | 35,8 | 35,8 |
| Netto | -73,7 | -74,8 | -74,8 | -74,8 |
| Investeringsplan | | | | |
| Utgifter (-) | -1,0 | -1,0 | -1,0 | -1,0 |
| Inkomster | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Netto | -1,0 | -1,0 | -1,0 | -1,0 |

Budgeten för 2024 ökar med 1,1 mnkr jämfört med 2023. Budgeten innehåller en intäktshöjning med 0,6 mnkr som är en del av finansiering av lokalerna i Liljeholmskajen. Genom att bland annat arbeta för att minska kostnaderna för administration och konsulttjänster samt arbeta för en effektivare lokalanvändning används stadens resurser i enlighet med god ekonomisk hushållning och resurser kan frigöras för prioriterad verksamhet. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Investeringsbudgeten för 2024 är oförändrad jämfört med 2023. Investeringsbudgeten framgår av bilaga 3.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Stadsarkivets publika verksamheter ska utvecklas i nära samarbete med Stadsmuseet, stadens bibliotek samt andra aktörer så att material och kunskap är tillgängliga för stockholmare och forskare.

Nämnden ska fortsätta förstärka Stadsarkivets karaktär av öppen publik institution med särskilt fokus på att nå nya grupper som idag sällan använder arkivets resurser, särskilt barn och unga. Digitaliserings- och publiceringsarbetet är prioriterat i arbetet med att öka tillgången till arkiven och nå en bredare publik. Nämnden ska delta i projektet City Memories.

I syfte att invånare och akademi på ett enklare sätt ska kunna bidra till arkiven, till exempel genom crowdsourcing, ska metoder utvecklas för ökad användbarhet och digitalisering.

Nämnden ska arbeta för att synliggöra kvinnor och andra grupper som varit underrepresenterade genom historien samt fortsätta arbetet med att lyfta fram personer ur arkivet som på olika sätt kämpat för införandet av demokrati i Sverige. Nämnden ska aktivt bidra till att stärka och synliggöra Järvas unika identitet, kultur och historia. Nämnden ska se över hur arkivarbetet för etniska föreningar kan utvecklas.

Arbetet med att effektivisera energianvändningen och fortsätta nyttja tekniska resurser för att hitta klimatsmarta lösningar ska fortsatt prioriteras.

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Stadsarkivet ska inom sin verksamhet bidra till en långsiktigt hållbar utveckling. Det handlar bland annat om att hålla ned mängden lokaler och på så vis resursanvändningen.

Utbyggnad av laddinfrastruktur vid verksamhetens lokaler ska eftersträvas.

Stadsarkivet ska verka för att fler av stadens verksamheter överlämnar sina arkiv till stadsarkivet. De nya lokalerna i Liljeholmskajen erbjuder större lagringskapacitet och bättre åtkomst för användare, vilket på lång sikt minskar stadens miljöpåverkan för arkivförvaring.

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Nämnden ansvarar centralt för stadens arkivfunktioner och ska bidra till andra nämnders verksamhet genom tillsyn, expertkunskap och rådgivning. I arbetet ska nämnden stödja stadens verksamheter i att hantera sin information på ett sätt som underlättar tillgången och upprätthåller offentlighetsprincipen och andra lagkrav inom informationsområdet, exempelvis kravet om digital anslagstavla. Nämnden ska verka för att fler verksamheter levererar sina arkiv, både på papper och digitalt till e-arkivet.

Förvaltningsorganisationen för eDok ska vara kostnadseffektiv i syfte att minimera driftkostnadskonsekvenser för användarna i staden.

Stadsarkivets samverkan med forskning bidrar med viktig kunskap och utveckling av samhället. Därför ska samverkan med forskning stärkas och utvecklas.

Arbetet med att utveckla digitaliseringen av stadens informationshantering i nära samarbete med stadens övriga nämnder som bidrar till snabbare processer, tillgänglighet och effektivisering ska ha ett högt fokus.

Nyttjandegraden av Stadsarkivets lokaler av stadens nämnder och bolagsstyrelser samt externa parter ska öka. Samverkan med kulturnämnden: kulturförvaltningen ska ske för att uppnå ökad verksamhetsnytta och effektivitet genom att samordna resurser, samt presentera goda exempel på former för samverkan som kan användas i hela staden. Stadsarkivet ska även söka lokalsamverkan med andra aktörer för att sänka sina egna lokalkostnader samt bidra till ett bättre lokalutnyttjande för hela Stockholms stad.

Nämnden ska delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap.

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|--|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring* | Köpt energi i stadens organisation | 1 735 GWh | 1 735 GWh | 1 720 GWh |
| 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd | Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens prognossäkerhet T2 | +/- 1 % | +/- 1 % | +/- 1 % |
| 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb | Antal tillhandahållna platser för feriejobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb | Aktivt Medskapandeindex | 83 | 84 | 84 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Sjukfrånvaro | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Sjukfrånvaro dag 1-14 | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden | Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts | 81 % | 82 % | 83 % |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|------------------------------------|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| | Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys | 100 % | 100 % | 100 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel elektroniska inköp | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

* Målvärdena under inriktningsmål 2 revideras i samband med behandling av stadens miljöprogram

Kyrkogårdsnämnden

Kyrkogårdsnämnden har en viktig roll för att erbjuda stockholmarna vackra och rofyllda begravningsplatser. På stadens begravningsplatser och vid ceremonilokaler ska möjlighet och utrymme ges för olika begravningstraditioner så att alla oavsett livsåskådning kan få den begravningsceremoni som önskas.

Stadens begravningsplatser är en del av kulturarvet, men fyller samtidigt en funktion som park- och naturmiljö. Dessa kvaliteter ska bevaras och utvecklas. Begravningsplatserna ska vara tillgängliga och upplevas som trygga och säkra.

Nämndens uppgifter

Kyrkogårdsnämnden är huvudman för begravningsverksamheten i Stockholms stad och ansvarar för förvaltning av begravningsplatser. Verksamheten är finansierad via begravningsavgiften.

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- stadens egna begravningsplatser
- åt staden upplåtna begravningsplatser
- frågor som rör begravningsverksamheten enligt begravningslagen
- förvaltning av världsarvet Skogskyrkogården

Förslag till budget 2024 och plan för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|-------------------------|----------------|----------------|---------------|---------------|
| Driftverksamhet | | | | |
| Kostnader (-) | -241,8 | -289,3 | -300,7 | -300,7 |
| Drift och underhåll | -208,5 | -241,5 | -231,1 | -231,1 |
| Avskrivningar | -25,8 | -33,8 | -46,5 | -46,5 |
| Internräntor | -7,5 | -14,0 | -23,1 | -23,1 |
| Intäkter | 28,5 | 28,5 | 28,5 | 28,5 |
| Netto | -213,3 | -260,8 | -272,2 | -272,2 |
| Investeringsplan | | | | |
| Utgifter (-) | -198,5 | -125,0 | -30,0 | -30,0 |
| Inkomster | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Netto | -198,5 | -125,0 | -30,0 | -30,0 |

Driftbudgeten för 2024 ökar med 47,5 mnkr jämfört med 2023. Förändringarna avser driftkostnader för att behålla dagens kvalitet och utveckla förvaltningen, bland annat vad gäller kulturarvet, framgår av bilaga 2.

Investeringsbudgeten för 2024 minskar med 73,5 mnkr jämfört med 2023. Nämndens långsiktiga investeringsplan uppgår till 30,0 mnkr per år. För att uppfylla kommunfullmäktiges prioriteringar på kortare sikt tilldelas nämnden en utökad investeringsbudget 2024 om 95,0 mnkr. Dessa investeringsmedel är avsedda för bland annat ny begravningsplats Järva och en ny ceremonilokal på Strandkyrkogården.

Nämnden ska ha ett ökat fokus på styrning, effektivitet, kostnadsmedvetenhet och prioriteringar mellan och inom investeringsprojekt i syfte att begränsa investeringsutgifterna och därmed bidra till en långsiktigt hållbar egenfinansieringsgrad för stadens investeringar. Investeringsbudgeten framgår av bilaga 3.

Begravningsverksamheten ska i sin helhet finansieras av begravningsavgiften, som fastställs av kommunfullmäktige. Över- och underskott ska i sin helhet balanseras till nästkommande budgetår i en begravningsfond.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Kyrkogårdsnämnden verkar för att den konfessionsneutrala inriktningen upprätthålls och att alla, oavsett livsåskådning, kan erbjudas den begravningsceremoni som önskas. Nämnden ska vidare verka för att alla, oavsett livsåskådning, vid begravning har tillgång till tvättmöjligheter som en del i utövandet av religionen. Tillgängligheten till ceremonilokalerna ska därför öka.

Nämnden ska förvalta världsarvet Skogskyrkogården i enlighet med UNESCO:s konvention om skydd för världens kultur- och naturarv.

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder till en rättvis klimatomställning

Nämnden ansvarar för att erbjuda rofyllda och vackra begravningsplatser, liksom att förvalta kulturarv och förvalta och utveckla park- och naturmiljövärden vid stadens begravningsplatser. Stadens begravningsplatser har höga naturvärden och grönskötseln ska bidra till biologisk mångfald.

Nämnden ska energieffektivisera byggnader och belysning på begravningsplatserna för att minska energianvändningen samtidigt som de stämningsfullt ljussatta inom- och utomhusmiljöerna behålls. De krematorier som nämnden ansvarar för ska utvecklas i syfte att vara ledande ur miljöhänsyn. Nämnden ska fasa ut fossila bränslen i arbetsfordon och maskiner för att successivt övergå till fossilfri drift av stadens begravningsplatser.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Kyrkogårdsnämnden ska genomföra en strategisk planering av nämndens fastigheter utifrån skyfall och dagvattenhantering, i syfte att möta det långtgående fastighetsägaransvaret i skyfallsfrågor och därefter återkomma med förslag om att genomföra nödvändiga åtgärder för klimatanpassning (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kyrkogårdsnämnden ska utreda möjligheten att anlägga laddplatser på sina parkeringsplatser (2.3) | 2024-01-01 | 2024-06-30 |
| Kyrkogårdsnämnden ska utreda och lämna förslag på åtgärder för att reducera användandet av renat dricksvatten för bevattningsändamål, exempelvis att överflödsvatten som pumpas bort istället kan sparas och återanvändas (2.4) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Nämnden ska säkerställa en kostnadseffektiv verksamhet och en låg begravningsavgift på såväl kort som lång sikt, bland annat genom att öka takten i den digitala utvecklingen. Nämnden ska också stärka sin styrning av investeringsprojekt.

Underhållet av stadens begravningsplatser ska förstärkas. Begravningsplatserna ska tas om hand väl och vara bra och trygga platser för invånarna att vistas på. Nämnden ska som ett led i detta arbete erbjuda möjlighet till Stockholms- och feriejobb. Möjlighet till helårsanställning ska när behov finns erbjudas säsongsanställda. Även på lång sikt ska en god nivå på underhållet värnas genom långsiktig underhålls- och investeringsplanering.

Under året ska den nya begravningsplatsen i Järva tas i drift, som förutom att möta behovet av gravplatser i en växande stad blir en rekreationsplats i park- och naturmiljö och en möjlighet till arbetstillfällen på Järvafältet.

Nämnden ska skapa trygga och säkra begravningsplatser för anhöriga och besökande. Nämnden ska utreda, och vid behov införa, nya gravplatser i staden. Nämnden ska även fortsätta att följa det långsiktiga behovet av krematoriekapaciteten.

Nämnden ska delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Kyrkogårdsnämnden ska se över förutsättningarna att sköta sina begravningsplatser i egen regi, i första hand Skogskyrkogården, i syfte att hålla samman världsarvet och upprätthålla höga mål för kvalitet, miljö och hållbarhet, men även övriga begravningsplatser ska ingå i översynen. Effekter av minskad outsourcing i form av ökat antal helårsanställda i förvaltningen och ökade möjligheter att erbjuda arbetsmarknadsåtgärder ska redovisas (3.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|--|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring* | Elproduktion baserad på solenergi | 9 000 MWh | 10 000 MWh | 11 000 MWh |
| | Köpt energi i stadens organisation | 1 735 GWh | 1 735 GWh | 1 720 GWh |
| 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel parkeringsplatser med laddinfrastruktur | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd | Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|--|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| | Nämndens prognossäkerhet T2 | +/- 1 % | +/- 1 % | +/- 1 % |
| 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb | Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi | 11 000 | 11 000 | 11 000 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal tillhandahållna platser för feriejobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb | Aktivt Medskapandeindex | 83 | 84 | 84 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Sjukfrånvaro | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Sjukfrånvaro dag 1-14 | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.5 Hög beredskap och stark rådgivning ska råda i alla verksamhetsområden | Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts | 81 % | 82 % | 83 % |
| | Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys | 100 % | 100 % | 100 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel elektroniska inköp | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

* Målvärdena under inriktningsmål 2 revideras i samband med behandling av stadens miljöprogram

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden utgör en kommunal myndighet med ansvar för den lokala tillsynen av lagar som rör miljö och hälsa. Nämndens myndighetsutövning och tillsynsarbete ska prioriteras och utvecklas i syfte att säkerställa stockholmarnas hälsa och säkerhet samt lika och rättvisa regler för näringslivet.

Nämnden har en viktig roll i stadens arbete att skapa en miljö- och klimatsmart stad med god livskvalitet. Stockholm ska vara klimatpositivt senast år 2030. Detta ska ske genom att påskynda utsläppsminskande åtgärder och koldioxidlagring. Senast år 2040 ska Stockholm vara helt fossilfritt och stadens egen organisation ska vara fossilfri år 2030.

Det ska vara lätt för stockholmarna att leva hållbart och invånarnas klimatomständigheter och ekologiska fotavtryck ska minska. Ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv ska prägla nämndens arbete och hänsyn ska tas till hur sårbara grupper påverkas av miljö- och klimatförändringar.

Nämnden bedriver miljöövervakning och bidrar med underlag i stadsutvecklingen och med expertkunskap inom klimat- och energifrågor, luft-, buller- och kemikaliefrågor och har en samordnande roll för arbetet med att uppnå god vattenstatus i stadens alla vattenförekomster. Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ett långsiktigt arbete med att säkerställa en stadsmiljö med frisk luft, rent vatten och en natur av hög kvalitet med rik biologisk mångfald samt en sund inomhusmiljö.

Nämndens uppgifter

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- stadens övergripande miljö- och hälsoskyddsarbete
- tillsyn enligt miljöbalken, livsmedels-, foder-, strålskydds-, smittskydds- och tobakslagstiftningen samt lagen om sprängämnesprekursorer
- prövning av tillstånd för vissa av de verksamheter som omfattas av nämnda lagstiftningar
- miljö- och luftövervakning samt bullerbekämpning
- planering och samordning av stadens åtgärder inom miljöskydds- och naturvårdsområdet
- stöd till stadens nämnder och bolagsstyrelser i deras miljö- och klimatarbete
- information om miljö-, energi- och hälsofrågor till stadens invånare och företag
- kommunkoncernens gemensamma fordonshantering och ansvar för inköpskategorin Fordon

Förslag till budget 2024 och plan för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|-------------------------|----------------|----------------|---------------|---------------|
| Driftverksamhet | | | | |
| Kostnader (-) | -260,9 | -268,4 | -259,4 | -257,4 |
| Drift och underhåll | -260,9 | -268,4 | -259,4 | -257,4 |
| Avskrivningar | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Internräntor | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Intäkter | 106,1 | 106,1 | 106,1 | 106,1 |
| Netto | -154,8 | -162,3 | -153,3 | -151,3 |
| Investeringsplan | | | | |
| Utgifter (-) | -1,3 | -1,3 | -1,3 | -1,3 |
| Inkomster | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Netto | -1,3 | -1,3 | -1,3 | -1,3 |

Budgeten för 2024 ökar med 7,5 mnkr jämfört med 2023. Stadens verksamheter ska kontinuerligt arbeta för en effektiv verksamhet. Genom att bland annat arbeta för att minska kostnaderna för administration och konsulttjänster samt arbeta för en effektiv lokalanvändning används stadens resurser i enlighet med god ekonomisk hushållning och resurser kan frigöras för prioriterad verksamhet. Kommunfullmäktiges budget för 2024 fokuserar på samverkan och prioriteringar utifrån ett kommunkoncernsperspektiv. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Investeringsbudgeten för 2024 är oförändrad jämfört med 2023. Investeringsbudgeten framgår av bilaga 3.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Nämnden har tillsyn och miljöövervakning som sina huvuduppgifter. Tillsynsarbetet syftar till att säkerställa att boende och besökare i Stockholm kan vistas i trygga och säkra miljöer och arbetet ska bedrivas proaktivt. År 2030 ska staden vara fri från skadliga, svärnedbrytbara och hormonstörande ämnen. Genom en stärkt riktad tillsyn av hyresfastigheter som misstänks misskötas samt genom att tillhandahålla information om boendes rättigheter och möjligheter att anmäla de värder som brister i bostadsunderhåll ska staden säkerställa att alla stockholmare har en hälsosam inomhusmiljö och en bra boendestandard. Nämnden ska också bedriva tillsyn av centrumanläggningar, bland annat avseende avfallshanteringen. Nämnden ska fortsätta förstärka arbetet i översiktsplanens fokusområden, bland annat genom riktad bostadstillsyn och tillsyn av livsmedelshantering, avfallshantering och centrumanläggningar. Nämnden ska även stärka skötselrådgivningen av naturreservat i Järvaområdet.

Nämnden kontrollerar att de som bedriver livsmedelsverksamhet följer gällande lagstiftning för att livsmedel ska vara säkra och korrekt märkta. Nämnden ska följa och prioritera arbetet med att minska framför allt barn och ungas exponering för skadliga kemikalier. Nämnden ska stödja berörda nämnder och bolagsstyrelser i arbetet för en sund utomhus- och inomhusmiljö i förskolor och skolor samt säkra livsmedel. Nämnden ska även stärka kemikaliecentrums specialstöd till stadens olika verksamheter vid upphandlingar.

Nämnden ska tillsammans med övriga berörda nämnder fortsätta arbetet med det stadsövergripande nätverket för implementering av stadens strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat. Nämnden ska tillsammans med kommunstyrelsen, servicenämnden, utbildningsnämnden och äldreomsorgsnämnden fortsätta arbetet med att implementera mått och mätmetoder för miljö- och klimatpåverkan från mat och måltider som serveras inom stadens verksamheter och från matsvinn.

Staden ska ha en enhetlig och tydlig plan kring hur befintliga parklekar kan utvecklas och bevaras. För detta arbete ansvarar fastighetsnämnden i samarbete med stadsbyggnadsnämnden, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsdelsnämnderna samt i samråd med exploateringsnämnden.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Förskolenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna, SISAB samt övriga berörda nämnder ta fram ett styrande stadsövergripande funktionsprogram för förskolor (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB samordna inrättande av fler bryggbad, strandbad, plaskdammar och vinterbadplatser med möjlighet till bastubad samt utreda funktion, stadsövergripande samordning och ansvarsfördelning för dessa (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB identifiera lämpliga platser att avskaffa badförbudet på (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Nämnden har en viktig roll i stadens arbete för en hållbar stad. Nämnden ska tillsammans med berörda nämnder och bolagsstyrelser arbeta för en stad som växer där stadsbyggandet är en möjliggörare och ett kraftfullt redskap för att skapa attraktiva miljöer och styra utvecklingen i hållbar riktning. För att säkerställa en långsiktigt hållbar stad med minskad klimatpåverkan, stärkt biologisk mångfald och ren luft, rent vatten och minskat buller ska miljö- och klimatfrågorna beaktas i ett tidigt skede av all planering. I arbetet för att uppnå stadens bostadsmål och stödja stadens verksamheter med klimatanpassning ska nämnden bidra med kunskapsunderlag. Nämnden ska bistå i arbetet för att minska utsläppen från trafiken genom elektrifiering, biodrivmedel och ett transporteffektivt samhälle. Nämnden ska bistå trafiknämnden i arbetet med Elektrifieringspakten och för att nå målet att trafiken ska vara utsläppsfri i innerstaden år 2030. Nämnden ska ansvara för stadens arbete med att utvärdera miljözoner.

Nämnden ska stödja nämnder och bolagsstyrelser i arbetet att implementera och följa upp stadens styrdokument inom miljö- och klimatområdet, bistå nämnder och bolagsstyrelser i arbetet med att minska klimatutsläppen, samt bistå kommunstyrelsen i arbetet med uppföljning av miljöprogrammet och klimathandlingsplanen inklusive klimatbudget.

Nämnden ska bistå i arbetet för att minska energianvändningen i kommunens fastigheter och verksamheter, med särskild fokus på energieffektivisering av fastigheter och verksamheter med hög elanvändning. Nämnden ska bedriva ett aktivt och uppsökande arbete med praktisk vägledning och energirådgivning gentemot bland annat bostadsrättsföreningar.

Nämndens samordnade arbete för hållbar plastanvändning ska fortsätta för att styra bort från användning av fossil plast till mer miljö- och klimatsmarta material. Inom ramen för svenskt och europeiskt klimatkontrakt 2030 ska nämnden arbeta med utvecklade samarbeten, innovativa arbetssätt och en ökad externfinansiering från staten och EU för att åstadkomma en snabbare klimatomställning.

Stockholm ska vara en tät och sammanhållen stad där bebyggelse och grönsstruktur samspelar. Stadsnaturen och den biologiska mångfalden ska skyddas och stärkas. Stadens krontäckningsgrad ska öka för att skapa en ändamålsenlig och mer likvärdig grön infrastruktur över hela staden. Nämnden ska tillsammans med trafiknämnden och stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med Grönare Stockholm samt handlingsplan för biologisk mångfald och de stadsdelsvisa åtgärdsförslagen. Nämnden ska erbjuda utbildning inom naturskötsel till stadens verksamheter samt upphandlade entreprenörer. Ytterstaden är fortsatt prioriterad i arbetet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska under året och i samråd med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och Bromma stadsdelsnämnd respektive Farsta stadsdelsnämnd ta fram skötselplaner, gränsdragningar och övriga underlag som krävs för inrättandebeslut av naturreservat i Ålstensskogen/Storskogen och Majroskogen år 2025. Arbetet med att inrätta ett naturreservat i Kyrkhamn/Riddersvik ska fortsätta. Nämnderna ska även utreda förutsättningar med syfte att inrätta naturreservat i Fagersjöskogen. I samband med det ska nämnden samarbeta med stadsbyggnadsnämnden och berörda nämnder för att ta ett samlat grepp gällande visionsarbetet Rågsveds Allé för att skapa bebyggelse och pendeltågstation samt arbeta med ett visionsarbete om stadsutvecklingen i Fagersjö. Därtill ska staden inrätta fem nya biotopskyddsområden år 2024, i enlighet med tidigare utredning, och påbörja utredning av ytterligare fem. Arbetet ska beakta genomförandet av bostadsbyggnadsmål och planerad viktig infrastruktur.

Tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden ska nämnden fortsätta att följa upp utvecklingen av stadens totala grönyta och ekologiskt särskilt betydelsefulla områden (ESBO) för att följa utvecklingen över tid. Nämnden ska, i samarbete med stadsdelsnämnderna, idrottsnämnden och andra berörda nämnder, arbeta vidare med att tillgängliggöra stadens naturreservat med rekreativa värden samt tillgängliggöra naturreservaten för personer med funktionsnedsättning.

Tillsammans med berörda nämnder och Stockholm Vatten och Avfall AB ska nämnden intensifiera arbetet med att ta fram och genomföra lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster för att uppnå miljö kvalitetsnormerna för vatten. I arbetet ska åtgärder prioriteras som bidrar till stadsutveckling. Nämnden ska stärka stödet till de stadsdelsnämnder som har vattenförekomster i sitt geografiska område i arbetet med åtgärdsgenomförande. Uppströms- och restaureringsarbetet behöver stärkas för att ekosystemen ska återhämta sig från historiska föroreningar samt undvika nya föroreningar. Växtbäddar och våtmarker behöver skapas för att rena dagvatten på väg till Stockholms sjöar. I samarbete med exploateringsnämnden fortsätter utvecklingen av arbetet med växtsanering av förorenad mark och att undersöka möjligheter för växtbaserad sanering i vatten. Nämnden ska bedriva ett förebyggande arbete för god badvattenkvalitet vid stadens strandbad samt stödja exploateringsnämnden,

idrottsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna i arbetet med att inrätta nya strandbad och vinterbadplatser.

Nämnden ska i samarbete med berörda nämnder och bolagsstyrelser utreda och planera för en återbruksdepå av byggmaterial för stadens verksamheter. I detta ingår att utreda en affärsmässig inriktning, placering och styrning för att öka återbrukat byggmaterial, samt frågor kring beteenden och acceptans.

Nämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, trafiknämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB samordna nämnder och bolagsstyrelser för en enhetlig och effektiv kommunikation i miljö- och klimatfrågor. Kommunikationen ska stödja stadens miljö- och klimatmål och medverka till delaktighet och engagemang hos målgrupper och samarbetspartners.

För att kunna uppnå de uppsatta miljö- och klimatmålen är staden beroende av samverkan. Nämnden ska delta i stadens internationella samverkansytor samt samverka med kommuner, region, näringsliv, akademi, organisationer inom civilsamhället och andra relevanta aktörer. Nämnden ska även i samarbete med kommunstyrelsen och trafiknämnden verka för att EU, regering och riksdag möjliggör ändring av styrmedel och regelverk samt ökad finansiering för miljö- och klimatarbetet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska vara drivande i stadens arbete med Agenda 2030:s mål 7 *Hållbar energi för alla* (tillsammans med kommunstyrelsen), mål 12 *Hållbar konsumtion och produktion*, mål 14 *Hav och marina resurser* och mål 15 *Ekosystem och biologisk mångfald* (tillsammans med exploateringsnämnden).

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Kommunstyrelsen ska i samråd med förskolenämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldre- och barnnämnden och stadsdelsnämnderna revidera stadens matstrategi: "God, hälsosam och klimatsmart mat" (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem och AB Svenska Bostäder, och i samarbete med näringslivet, akademien och andra kommuner, utreda förutsättningarna för att etablera en storskalig återbruksdepå inom länet riktad till byggaktörerna (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna kartlägga områden i staden eller som staden äger som kan restaureras och bli kolsänkor samt beräkna hur mycket koldioxid som kan bindas i dessa (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen utreda ett system för att ge nämnderna plastbeting med syfte att minska användningen av plast (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden, servicenämnden, trafiknämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, Stockholm Vatten och Avfall AB och S:t Erik Markutveckling AB utreda och planera för en återbrukscentral av byggmaterial för stadens verksamheter där kvarteret Gjutmästaren i Ulvsunda ska utgöra pilot (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med servicenämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden och i samråd med kommunstyrelsen kartlägga tillgång till data för analys och uppföljning av stadens klimatmål samt ta fram förslag till insatser för ökad datatillgång med fokus på digitala tekniker (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med servicenämnden, Stockholm Vatten och Avfall AB och andra berörda nämnder och bolagsstyrelser utreda de materialflöden i staden som har störst miljö- och klimatpåverkan och ta fram förslag på åtgärder för ökad resurseffektivitet och cirkulära materialflöden (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Exploateringsnämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsbyggnadsnämnden utveckla ett verktyg som möjliggör scenarioanalyser av eventuell påverkan på stadens blågröna infrastruktur och habitatnätverk inför markanvisning (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden påbörja arbetet med att ta fram en strategi för skydd av naturområden (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna utreda en modell för att stärka de ekologiska värdena och den biologiska mångfalden i staden som helhet (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholm Vatten och Avfall AB utreda och lämna förslag på hur klimatanpassningsarbetet ska genomföras. Prioritering, ansvarsfördelning, upphandling och avrop av konsulter ska definieras (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska utreda om det finns områden i Stockholms stad som kan lämpa sig som mörkerreservat (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stadsbyggnadsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden samt miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda möjligheten att årligen mäta och redovisa den totala grönytan i staden (2.2) | 2024-01-01 | 2024-08-31 |
| Stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och trafiknämnden ska i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden, utbildningsnämnden, stadsdelsnämnderna, Micasa Fastigheter i Stockholm AB och SISAB utreda hur effekter av värmebölja kan inkluderas och hanteras i stadsutvecklingsprocessen (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, berörda stadsdelsnämnder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, SISAB, Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen påbörja arbetet med att ta fram åtgärdsplaner baserat på genomförd risk- och sårbarhetsanalys för skyfall (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stockholms Stads Parkerings AB samt övriga berörda nämnder och bolagsstyrelser skapa en samordningsgrupp för att möjliggöra en snabb elektrifiering genom gemensam målstyrning. I uppdraget ingår att se över avgiftsmodeller i syfte att öka hemmaladdningen (2.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden påbörja åtgärder utifrån utredningen om hur Världshälsoorganisationens (WHO) gränsvärden för luftkvalitet kan nås (2.4) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Nämndens verksamhet ska vara ekonomiskt hållbar och bedrivas på ett kostnadseffektivt sätt där arbetssätten kontinuerligt utvecklas och förbättras. Nämnden ska säkerställa en fortsatt hög nivå på intäktsfinansieringsgraden.

Nämnden ska i samverkan med kommunstyrelsen och servicenämnden säkerställa att miljö- och klimatkrav inkluderas i inköpsprocessen för de centrala avtalsområdena samt stödja nämnder och bolag i arbetet med egna avtal. Nämnden ska stärka sina kommunikationsinsatser gentemot invånare, näringslivet, civilsamhället och akademien i syfte att skapa engagemang och ge kunskap om hur de kan minska sin påverkan på klimat och miljö.

Nämnden ska delta i arbetet med Digital Futures i syfte att genom digital teknik möta de samhällsutmaningar som staden står inför. I syfte att utveckla och effektivisera myndighetsutövningen samt tillgängliggöra miljödata ska nämnden bedriva ett aktivt digitaliseringsarbete.

Nämnden har en viktig roll i stadens arbete för att öka tryggheten i Stockholm. Nämnden ska delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap och ska i samverkan med berörda nämnder, stadens bostadsbolag och myndigheter fortsätta motverka den svarta ekonomin och organiserad brottslighet vid tillståndsgivning och tillsyn. Nämnden ska även verka för skärpt tillsyn av avfall för att motverka fusk och nedskräpning. Tillsammans med Stockholm Vatten och Avfall AB ska nämnden fortsätta genomföra kommunikationsinsatser för att minska nedskräpningen och främja trivsel och trygghet.

Nämnden ska bidra till att stadens NKI ökar eller minst bibehålls genom att tjänster och service bidrar till att underlätta för företag att starta och verka i Stockholm. Tillsyn och kontroll ska vara förutsägbara och tydliga för företagen.

Nämnden ska ingå i den samordning som kommunstyrelsen leder kring utveckling av e-tjänster och det digitala mötet med staden för företag samt ingå i projektet *Gemensam tillsyn* som leds av kommunstyrelsen.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, exploateringsnämnden, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden och Stockholm Business Region AB se över och revidera stadens näringslivspolicy samt ta fram en bilaga till näringslivspolicyn med en etableringsstrategi för Stockholm (3.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska vidareutveckla den riktade tillsynen av centrum- och flerfamiljsfastigheter med särskilt fokus på fokusområden. Arbetet sker i samråd med stadsbyggnadsnämnden och Storstockholms brandförsvaret för att möjliggöra riktade gemensamma insatser. I uppdraget ingår information till boende och andra berörda om rättigheter och möjligheter att anmäla brister i fastigheternas skick, avfallshantering och underhåll (3.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stadsbyggnadsnämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och i samråd med Storstockholms brandförsvaret utreda arbetssätt för att identifiera byggaktörer som inte uppvisar god förvaltningskvalitet med syfte att inkludera den information i bedömning av planbesked för att säkerställa god förvaltningskvalitet hos byggaktörer som beviljas planstart (3.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med servicenämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda hur miljöspendanalys kan införas på stadens inköp (3.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med målsansvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 ta fram förslag på så kallade flaggade indikatorer i syfte att följa upp stadens arbete med att säkerställa de mänskliga rättigheterna (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med målsansvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030, revidera och uppdatera Hållbarhetsrapport 2021 (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|--|-------------------------------------|-------------------------------------|-------------------------------------|
| 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring* | Köpt energi i stadens organisation | 1 735 GWh | 1 735 GWh | 1 720 GWh |
| | Utsläpp per invånare | 1,4 ton CO ₂ e/invånare | 1,3 ton CO ₂ e/invånare | 1,2 ton CO ₂ e/invånare |
| 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar* | Växtgasutsläpp i transportsektorn per invånare | 0,80 ton CO ₂ e/invånare | 0,71 ton CO ₂ e/invånare | 0,63 ton CO ₂ e/invånare |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|--|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 2.4 Stockholmsbornas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer* | Andel badplatser med bra vattenkvalitet | 70 % | 75 % | 80 % |
| | Vattenområden med förbättrad näringssituation | 44 % | 56 % | 67 % |
| | Antal förekomster i stadens kemikaliehanteringssystem av utpekade produkter med utfasningsämnen | Fastställs 2024 | Fastställs 2024 | Fastställs 2024 |
| | Antal timmar över miljökvalitetsmålet för timmedelvärdet för kvävedioxid | Max 175 timmar | Max 175 timmar | Max 175 timmar |
| | Antal dygn över miljökvalitetsmålet för dygnsmedelvärdet för PM10 | Max 35 dygn | Max 35 dygn | Max 35 dygn |
| 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd | Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens prognossäkerhet T2 | +/- 1 % | +/- 1 % | +/- 1 % |
| 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb | Näringslivets nöjdhet vid kontakter med staden som myndighet | 73 | 74 | 74 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal tillhandahållna platser för feriejobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb | Aktivt Medskapandeindex | 83 | 84 | 84 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Sjukfrånvaro | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Sjukfrånvaro dag 1-14 | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|---|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden | Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts | 81 % | 82 % | 83 % |
| | Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys | 100 % | 100 % | 100 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel elektroniska inköp | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

* Målvärdena under inriktningsmål 2 revideras i samband med behandling av stadens miljöprogram

Serviceämnden

Serviceämnden ska inom ramen för sitt uppdrag arbeta med att effektivisera stadens administrativa funktioner. Detta ska leda till sänkta kostnader för stadens övriga nämnder eller bolag till förmån för kärnverksamheterna. Serviceämnden ska säkerställa en ändamålsenlig balans mellan kostnadseffektivitet, kvalitet och service. Finansiering och prissättning av serviceämndens tjänster ska utvecklas för att möjliggöra fortsatta effektiviseringsvinster med bibehållen kvalitet. Ökad transparens i prissättning och fokus på uppföljning av administrativa kostnader möjliggör långsiktig effektivisering.

Utveckling av stadens upphandlingsverksamhet ska prioriteras och upphandlingarna ska användas som ett medel att driva utvecklingen i en jämlik, rättvis och ekologiskt hållbar riktning. Uppföljning av ingångna avtal är en viktig del av detta arbete. Staden ska i ökad utsträckning ställa krav på viktiga kvalitetsmått som utbildningsnivå, bemanning och yrkesmässig förmåga att leverera det staden beställt. Ökad möjlighet att ställa sociala krav och arbetsrättsliga kontraktsvillkor i nivå med svenska kollektivavtal är en viktig del i utvecklingen av stadens arbete med offentlig upphandling. I princip ska staden ställa samma höga krav på upphandlad verksamhet som på verksamhet som drivs i egen regi avseende såväl ekonomisk och social hållbarhet som klimatambitioner. Serviceämnden ska vara övriga nämnder och styrelser behjälpliga i att uppnå detta mål. Serviceämnden ska bidra till ökad samordning inom stadens inköpsverksamhet genom att initiera och erbjuda stöd till nämnder och bolagsstyrelser vid genomförande av centrala och gemensamma upphandlingar.

Kommunstyrelsens strategiska råd för verksamhet inom serviceämnden bereder frågor kring uppdrag och inriktning, som ligger till grund för nämndens arbete inom samtliga verksamhetsområden.

Nämndens uppgifter

Serviceämndens kärnverksamhet är administrativa tjänster. På uppdrag av kommunstyrelsen och andra nämnder eller bolagsstyrelser ska serviceämnden svara för genomförandet av gemensamma administrativa processer.

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- ekonomiadministration och löneadministration
- kontaktcenter Stockholm
- genomförande av centrala och gemensamma upphandlingar samt upphandlingsstöd
- e-handelsstöd
- rekryteringsstöd
- operativt stöd och konsulttjänster inom digitalisering, it och telefoni
- förvalta stadens kontaktcenterplattform
- gemensam växel
- stöd i lokalplanering
- hyresförhandlingsfunktion
- beställningscentral persontransporter
- kommunkoncernens handel av el i enlighet med elhandelspolicyn inklusive kommunkoncernens gemensamma inköpskategori för Elkraft
- kommunkoncernens gemensamma inköpskategorier för Måltider och livsmedel samt Inredning

- samordning av kommunkoncernens arbete med beredskapslager

Förslag till budget 2024 och plan för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|-------------------------|----------------|----------------|--------------|--------------|
| Driftverksamhet | | | | |
| Kostnader (-) | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Drift och underhåll | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Avskrivningar | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Internräntor | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Intäkter | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Netto | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Investeringsplan | | | | |
| Utgifter (-) | -1,0 | -1,0 | -1,0 | -1,0 |
| Inkomster | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Netto | -1,0 | -1,0 | -1,0 | -1,0 |

Servicekommitténs verksamhet är intäktsfinansierad av stadens nämnder och bolagsstyrelser. Stadens verksamheter ska kontinuerligt arbeta för en effektiv verksamhet. Genom att bland annat arbeta för att minska kostnaderna för administration och konsulttjänster samt arbeta för en effektiv lokalanvändning används stadens resurser i enlighet med god ekonomisk hushållning och resurser kan frigöras för prioriterad verksamhet. Kommunfullmäktiges budget för 2024 fokuserar på samverkan och prioriteringar utifrån ett kommunkoncernsperspektiv.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Servicekommittén ska säkerställa en hög grad av tillgänglighet och service till stockholmarna. Nämnden ska fortsatt arbeta för att invånare i staden kan få svar på frågor som rör flera av stadens verksamheter, så som funktionshinderfrågor samt frågor kring förskola och äldreomsorg. Genom att kontinuerligt se över kommunikationsvägar, resurser och arbetssätt ska information och kontaktvägar förbättras inom staden samt för stockholmare, brukare och företag. Nämnden ska fortsatt verka för att kontaktcenters information och kunskap om stadens invånares behov sprids och används i övriga nämnders verksamhetsutveckling. I syfte att stötta målgruppen äldre och deras anhöriga ska nämnden fortsatt arbeta med att definiera uppdraget Äldre Direkt och samarbetet med stadsdelsnämnderna. Kontaktcenters pågående arbete med en väg in inom det sociala området fortsätter i nära samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnder för att hitta lämpliga gränssnitt framåt.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Förskolenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och servicenämnden inleda ett arbete för att utveckla stadens tjänst för att hitta och jämföra förskola i syfte underlätta för vårdnadshavare att göra informerade val av förskola. Utvecklingen ska inkludera relevanta kvalitetsmått, driftsform och annan information om verksamhetens kvalitet, inkluderande eventuella anmärkningar och förelägganden från kommunens tillsyn (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med förskolenämnden, servicenämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna utreda möjligheterna att införa delad faktura i förskola och fritidshem (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och servicenämnden inleda ett arbete för att utveckla stadens tjänster för att hitta och jämföra grundskola och gymnasium i syfte underlätta för vårdnadshavare att göra informerade val av skola. Utvecklingen ska inkludera relevanta kvalitetsmått, driftsform och annan information om verksamhetens kvalitet (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Servicenämnden ska bidra till en hållbar utveckling genom att säkerställa att miljö- och klimatkrav inkluderas i inköpsprocessen för de centrala avtalsområdena. I upphandlingar ska fossila bränslen med särskilt fokus på transporter, entreprenader och arbetsmaskiner fasas ut och andelen plastprodukter och plastförpackningar i sortimentet på de centrala avtalen ska minska. Genom att genomföra fler upphandlingar med delade kontrakt ska servicenämnden underlätta för mindre aktörer och företag där så är lämpligt och möjligt.

Kompetens inom miljö- och klimatområdet ska säkerställas och utvecklingen ska följas för att kunna ställa relevanta miljö- och klimatkrav vid inköpsprocessen. Servicenämnden ska säkerställa att miljö- och klimatkrav inkluderas i inköpsprocessen för de centrala avtalsområdena samt stödja nämnder och bolagsstyrelser att göra detsamma i de gemensamma och verksamhetsspecifika/lokala avtalen. Nämnden ska verka för att upphandlade varor och tjänster följer stadens mål inom miljö, klimat och social hänsyn. Nämnden ska samordna alla hållbarhetsaspekter och verka för att upphandlade varor och tjänster följer stadens mål inom miljö, klimat och social hänsyn, inkluderat välfärdsbrott.

Servicenämnden ska även bidra till ökad cirkularitet genom att ställa krav på hållbar design samt möjlighet till återbruk eller återtillverkning av de produkter och varor som köps in där så är lämpligt och möjligt. Vid upphandling av mat och måltider ska stadens matstrategi vara styrande. Maten som serveras i stadens verksamheter ska i större utsträckning vara ekologisk, växtbaserad, lokalproducerad och säsongsanpassad. 70 procent av maten som serveras i stadens verksamheter ska vara ekologisk. Stadens upphandlingar ska ställa krav på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning i livsmedelsproduktionen motsvarande svensk nivå.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Kommunstyrelsen ska i samråd med förskolenämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldre- och barnnämnden och stadsdelsnämnderna revidera stadens matstrategi: "God, hälsosam och klimatsmart mat" (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden, servicenämnden, trafiknämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholmskem, AB Svenska Bostäder, Stockholm Vatten och Avfall AB och S:t Erik Markutveckling AB utreda och planera för en återbrukscentral av byggmaterial för stadens verksamheter där kvarteret Gjutmästaren i Ulvsunda ska utgöra pilot (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med servicenämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden och i samråd med kommunstyrelsen kartlägga tillgång till data för analys och uppföljning av stadens klimatmål samt ta fram förslag till insatser för ökad datatillgång med fokus på digitala tekniker (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med servicenämnden, Stockholm Vatten och Avfall AB och andra berörda nämnder och bolagsstyrelser utreda de materialflöden i staden som har störst miljö- och klimatpåverkan och ta fram förslag på åtgärder för ökad resurseffektivitet och cirkulära materialflöden (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholm Vatten och Avfall AB utreda och lämna förslag på hur klimatanpassningsarbetet ska genomföras. Prioritering, ansvarsfördelning, upphandling och avrop av konsulter ska definieras (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Servicenämnden ska säkerställa möjlighet till innovation, digitalisering och nytänkande. Nämnden ska därför verka för fler innovationsupphandlingar när så är lämpligt och för en stärkt upphandlingskompetens. Nämnden ska prioritera stöd och inriktning i upphandlingsarbete till stadens nämnder och bolagsstyrelser samt tillhandahålla utbildning, support och stöd inom upphandling och inköp. Det finns risker för att offentligt upphandlad verksamhet och det offentliga välfärdssystemet nyttjas i brottsliga syften. Nämnden ska därför fortsatt rikta särskild uppmärksamhet på att motverka brottslig verksamhet kopplad till upphandlad verksamhet. Nämnden ska även delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap.

I samråd med stadens processägare ska nämnden tillvarata och utveckla digitala arbetssätt och tjänster i syfte att öka kvalitet, effektivitet samtidigt som stadens kostnader som helhet beaktas. Den nyinrättade funktionen för operativt stöd inom digitalisering, it och telefoni ska fortsätta utvecklas och möta nämndernas behov av tjänster. Servicenämnden ska säkerställa att finansiering och prissättning av nämndens tjänster utformas så att kostnadsmedvetenheten ökar och att fortsatta effektiviseringar kan genomföras. Genom effektivisering ska nämnden erbjuda nuvarande obligatoriska tjänster med en prissänkning om motsvarande 1,0 procent. Översynen av prismodellen för kontaktcenter ska fortsätta.

Servicenämnden ska tillsammans med kommunstyrelsen utveckla kategoribaserad inköpsstyrning, gemensamma processer samt systemstöd för upphandling, avtalshantering och inköpsanalys. Förutsättningarna för att etablera ytterligare inköpskategorier i stadens gemensamma kategoriorganisation ska löpande utredas. I samråd med kommunstyrelsen ska nämnden bidra till ökad e-handel med stadens leverantörer.

Servicenämnden ska skapa förutsättningar och erbjuda stöd för ökad samverkan mellan stadsdelsnämndernas inköpsverksamheter avseende upphandling och avtalsuppföljning.

Servicenämnden ska skapa förutsättningar för att stödja stadens nämnder vid ansökningar om internationella bidrag från andra organisationer och stödja stadens nämnder och bolag vid ansökning samt genomförande av EU-finansierade projekt.

Som tjänst ska servicenämnden fortsatt erbjuda nämnderna att registrera inhyrningsavtal avseende lokaler och lägenheter i stadens lokaladministrativa system LOIS. Nämnden ska, efter besked från kommunstyrelsen, justera bostadshyror i andra hand som genom

förhandlingsordning förhandlats mellan parterna på bostadsmarknaden. Omfattande hyreshöjningar för andrahandshyresgäster ska införas stegvis.

Genom sociala klausuler eller sysselsättningskrav ska nämnden tillgängliggöra arbetsplatser i fler av stadens upphandlingar där det är lämpligt och möjligt.

Serviceämnden ska bidra till att stadens Nöjd-Kund-Index (NKI) ökar eller minst bibehålls genom att utveckla och målsätta den egna verksamheten samt att tjänster och service bidrar till att underlätta för företag att starta och verka i Stockholm.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, exploateringsnämnden, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden och Stockholm Business Region AB se över och revidera stadens näringslivspolicy samt ta fram en bilaga till näringslivspolicyn med en etableringsstrategi för Stockholm (3.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete servicenämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda hur miljöspendanalys kan införas på stadens inköp (3.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Serviceämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, förskolenämnden, kulturnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldre- och barnnämnden och stadsdelsnämnderna påbörja viss drift av centralt beredskapslager för medicinskt skydds- och förbrukningsmateriel, livsmedel samt vissa förbrukningsmateriel i syfte att höja stadens beredskapsförmåga (3.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|--|---|---|---|
| 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring* | Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider | 1,6 kg CO ₂ e per kg livsmedel | 1,5 kg CO ₂ e per kg livsmedel | 1,5 kg CO ₂ e per kg livsmedel |
| 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar* | Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel | 70 % | 70 % | 70 % |
| 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd | Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens prognossäkerhet T2 | +/- 1 % | +/- 1 % | +/- 1 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb | Antal tillhandahållna platser för feriejobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|--|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| | Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb | Aktivt Medskapandeindex | 83 | 84 | 84 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Sjukfrånvaro | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Sjukfrånvaro dag 1-14 | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden | Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts | 81 % | 82 % | 83 % |
| | Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys | 100 % | 100 % | 100 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel elektroniska inköp | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

* Målvärdena under inriktningsmål 2 revideras i samband med behandling av stadens miljöprogram

Socialnämnden

Alla stockholmare som är i behov av insatser från samhället ska få det. I Stockholm ska inte någon falla mellan stolarna. Socialnämndens verksamheter ger ett grundläggande stöd och skydd till de människor som behöver det. Socialnämnden ska genom sin samordnande och övergripande roll bidra till att invånarna får rättssäkra, likvärdiga och tillgängliga insatser oavsett var de bor i staden. Socialtjänsten ska arbeta förebyggande och barn i riskzon för att hamna i kriminalitet ska upptäckas och ges tidiga insatser. Stadens arbete mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck ska vara av hög kvalitet. Genom att förebygga, ge stöd och skydd kan stockholmare leva i frihet från våld och förtryck. I ett Stockholm för alla bedrivs socialtjänsten och verksamheter för personer med funktionshinder enligt vetenskap och beprövad erfarenhet.

Verksamheterna ska hålla en hög kvalitet med människan i centrum. Socialnämnden ska verka för att stadens socialtjänst i allt arbete har ett barnperspektiv och ett barnrättsperspektiv, och att barn och unga görs delaktiga. I Stockholm ska individens lagstadgade fri- och rättigheter gälla alla, alltid. Stockholm ska vara en jämställd stad där ingen begränsas på grund av sitt kön och där alla ska ha makten över sina egna liv. Alla stockholmare oavsett funktionsförmåga ska ha samma möjlighet till delaktighet i samhället. Så långt som möjligt ska var och en, utifrån sina förutsättningar, kunna leva ett självständigt liv och ha ett arbete att gå till.

Nämndens uppgifter

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- kommunövergripande frågor rörande individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri
- kommunövergripande frågor rörande stöd och service till personer med funktionsnedsättning
- kommunövergripande frågor rörande ekonomiskt bistånd
- samordning av stadens arbete med felaktiga utbetalningar och bidragsbrott
- samordning av innehållet i stadens relationsvåldscentrum, avseende målgrupp och insatser samt de länsövergripande verksamheterna Mikamottagningen, KAST och Origo
- kommunövergripande frågor rörande våldsbejakande extremism
- avhopparverksamhet
- insatser för nyanlända, mottagande, bosättning och initial samhällsvägledning
- samarbete med frivilligorganisationer inom det sociala området
- bidrag till ideella föreningar som bedriver verksamheter inom socialtjänstens område
- drog- och brottsförebyggande arbete
- dödsboudredningar
- forsknings- och utvecklingsverksamhet inom socialtjänstens område
- tillståndsgivning för försäljning av alkohol och tobak
- tillsyn av försäljning av alkohol, folköl, tobak, receptfria läkemedel, e-cigarettor och tobaksfria nikotinprodukter
- familjerådgivning
- jourverksamhet
- uppsökande verksamhet
- socialrådgivning på nätet
- skyddade boenden
- boende och insatser för ensamkommande barn, vuxna hemlösa personer och personer med missbruksproblematik

- tak över huvudet-garanti
- råd- och stödverksamhet och härbärgesplatser till utsatta EU-medborgare och tredjelandsmedborgare
- förvaltning och uppföljning av stadens avtal med SHIS Bostäder och samordnande part för stadsdelsnämndernas samverkan med SHIS Bostäder avseende målgrupp, behov och arbetssätt
- beställaransvar för grupp- och servicebostäder/stödboenden enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och socialtjänstlagen (SoL)
- kommunkoncernens gemensamma inköpkategori för LSS-boenden
- hälso- och sjukvård upp till sjuksköterskenivå inom LSS-insatserna daglig verksamhet och bostad med särskild service
- kris- och katastrofberedskap samt beredskap för psykosocialt omhändertagande vid kris
- omvärldsbevakning och ledning av implementeringen av välfärdsteknik och digitaliseringsarbetet inom individ- och familjeomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning
- utveckling och effektivisering av verksamhetsnära förvaltning av sociala system
- samordning av arbetet med stadens årliga boendeplan för bostäder för personer med funktionsnedsättning
- framtagande av årlig stadsövergripande rapport för verksamhetsområdet inklusive en analys av utvecklingen inom området

Förslag till budget 2024 och plan för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|-------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| Driftverksamhet | | | | |
| Kostnader (-) | -1 733,6 | -1 754,5 | -1 741,5 | -1 735,5 |
| Drift och underhåll | -1 733,6 | -1 754,5 | -1 741,5 | -1 735,5 |
| Avskrivningar | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Internräntor | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Intäkter | 335,1 | 335,1 | 335,1 | 335,1 |
| Netto | -1 398,5 | -1 419,4 | -1 406,4 | -1 400,4 |
| Investeringsplan | | | | |
| Utgifter (-) | -2,0 | -2,0 | -2,0 | -2,0 |
| Inkomster | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Netto | -2,0 | -2,0 | -2,0 | -2,0 |

Budgeten för 2024 ökar med 20,9 mnkr jämfört med 2023. Stadens verksamheter ska kontinuerligt arbeta för en effektiv verksamhet. Genom att bland annat arbeta för att minska kostnaderna för administration och konsulttjänster samt arbeta för en effektiv lokalanvändning används stadens resurser i enlighet med god ekonomisk hushållning och resurser kan frigöras för prioriterad verksamhet. Kommunfullmäktiges budget för 2024 fokuserar på samverkan och prioriteringar utifrån ett kommunkoncernsperspektiv. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Investeringsbudgeten för 2024 är oförändrad jämfört med 2023. Investeringsbudgeten framgår av bilaga 3.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Socialtjänsten står under ständig utveckling vad gäller målgrupper, arbetssätt och organisationsformer. Socialnämndens arbete rymmer många områden och förutsätter att tilliten till professionen är hög. Nämnden ska verka för en ökad andel verksamhet som drivs i egen regi. Den långsiktiga målsättningen är att det ska finnas kommunal egen regi-verksamhet inom alla områden som nämnden ansvarar för. För en väl fungerande socialtjänst är ett nära samarbete och samverkan med andra nämnder, Region Stockholm, polis, akademien och civilsamhället avgörande. Socialnämnden ska vara stadsdelsnämnderna behjälplig i arbetet för fler samlokaliseringar med andra myndigheter. Nämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna sträva efter att samlokalisera socialsekreterare och polis i alla stadens lokalpolisområden.

Socialnämnden ska stödja stadsdelsnämnderna att utveckla förebyggande och tidigt stöd i syfte att minska sociala problem. Genom att sprida kunskap om tidiga och kunskapsbaserade insatser och metoder ska fler individer få det bästa stödet. För att tidigt stöd ska tas emot behöver förtroendet för socialtjänsten öka. En förutsättning för att stödet ska nå dem som behöver det, både tidigt stöd och senare insatser, är att socialtjänsten är tillgänglig på de platser och tider där stockholmarna har möjlighet att möta den. Samt att medborgarna känner en tillit till socialtjänsten. Desinformationskampanjer mot socialtjänsten ska bemötas och socialnämnden ska stödja stadsdelsnämnderna i arbetet mot desinformation.

En ny socialtjänstlag kommer innebära en stor omställning för hela socialtjänsten med ökat fokus på tillgänglighet, förebyggande perspektiv, kunskapsbaserade insatser och ökade möjligheter att ge insatser utan föregående biståndsbeslut. Med den nya lagen ökar förutsättningarna att komma in med insatser i ett tidigare skede, innan problem vuxit sig stora. Omställningen kräver förberedelser för hela socialtjänsten och socialnämnden får i uppdrag att hålla samman omställningsarbetet i syfte att nå lagens intentioner och för att bidra till en likvärdig socialtjänst över hela staden. I uppdraget ingår också att föreslå hur arbetet kan organiseras i en första linjes socialtjänst med fokus på vad som ska erbjudas lokalt, regionalt och centralt. Uppdraget ska ske i nära dialog med stadsdelsnämnderna.

Det är genom att tidigt arbeta med barn, unga och deras familjer som en god grund för det förebyggande arbetet läggs. Öppenvårdsinsatser inom den sociala barn- och ungdomsvården är centrala i det arbetet. Likställighet ska säkerställas och invånarna ska få stöd oavsett var i staden de bor. Socialnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna göra en översyn av insatser staden ger inom ramen för barn- och ungdomsvården i syfte att säkerställa att barn och unga får insatser av hög kvalitet.

Familjecentraler, ungdomsmottagningar, SkolFam och föräldrastödsprogram är exempel på insatser inom öppenvård som nämnden i samarbete med stadsdelsnämnderna och berörda nämnder ska utveckla. Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna och Region Stockholm utveckla befintliga familjecentraler och verka för att fler familjecentraler kan öppnas i stadsdelar med störst behov.

Vidare ska socialnämnden verka för att samtliga stadsdelsnämnder i ytterstaden ska ha hembesöksprogram för förstagångsföräldrar. Socialnämnden ska också tillhandahålla barngruppsverksamhet vid familjerådgivningen.

När föräldrar signalerar att de behöver råd och stöd i föräldraskapet ska samhället möta upp och ge stöd. Socialnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna vidareutveckla föräldrastödsprogrammen, sprida information om programmen och erbjuda alla föräldrar och nyblivna föräldrar i Stockholm stöd. I utvecklande av nya program ska föräldrar som har ett eller fler barn som befinner sig i riskzon och som är i behov av samhällets stöttning i föräldraskapet beaktas.

Staden har en unik möjlighet att stoppa att barn och unga rekryteras till kriminalitet och organiserad brottslighet. Tidiga åtgärder ska sättas in. Socialnämnden ska stödja utbildningsnämndens arbete mot stereotypa könsroller och machokultur i skolan, och stödja stadsdelsnämndernas arbete med Fritid fri från våld. Den reviderade strategin för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet ska implementeras. Staden ska göra sitt yttersta för att ingen ung ska bli kriminell.

Socialnämnden ska bidra i arbetet med Fokus Järva där staden kraftsamlar kring utvecklingen av Järvaområdet. Nämnden ska bidra till att utveckla arbetet mot våld i nära relationer, det uppsökande arbetet samt förmedla kunskaper kring tillitsskapande åtgärder och motverkande av desinformation. Vidare ska nämnden bidra i arbetet för att stärka det förebyggande arbetet och motverka kriminalitet. Arbetet med öppenvårdsinsatser för målgruppen barn och unga samt deras familjer som Framtid Stockholm Järva bedriver är viktigt.

Socialnämnden ska fortsätta att utöka informationsutbytet mellan socialtjänsten, polisen och andra relevanta myndigheter. Användningen av den framtagna sekretesshandboken ska följas upp och handboken ska revideras för att inkludera flera verksamheter och områden som till exempel skola och psykiatri. Arbetet ska ske i samverkan med berörda nämnder, polisen och Region Stockholm. Nämnden ska även öka användningen av bedömningsinstrument kring målgruppen unga lagöverträdare.

Skolan är en av de främsta skyddsfaktorerna för unga människors liv och framtida livschanser. Samverkan mellan förskolan, skolan, socialtjänsten och polisen ska stärkas för att tidigt identifiera barn i riskzon, följa upp orosanmälningar samt stabilisera barns och ungas skolgång. Stadsdelsnämndernas arbete med att stärka samverkan mellan socialtjänsten och de fristående förskolorna och skolorna ska stödjas. Socialnämnden ska också stödja stadsdelsnämndernas arbete med att utöka socialtjänstens närvaro i skolan, fritidshem och fritidsklubbar samt vidareutveckla skolsociala team för att motverka skolavbrott och öka möjligheterna för alla elever att nå målpuppfyllelse. Vidare ska socialnämnden tillsammans med utbildningsnämnden säkerställa att placerade barn och barn i skyddat boende har möjlighet till ett väl fungerande deltagande i förskola och en väl fungerande och obruten skolgång.

Arbetet med övergången för den enskilde från gymnasieskolan och anpassad gymnasieskola för att komma ut i arbete eller vidare studier ska fortsätta utvecklas. Utbildningsnämnden, arbetsmarknadsnämnden och socialnämnden ska fortsatt samverka för att etablera kontakt med elever som riskerar att inte slutföra gymnasiet. Syftet är att tidigt kunna erbjuda lämpligt stöd för att eleven ska kunna slutföra utbildningen. Dessa nämnder ska också fortsatt utveckla samverkan för att unga vuxna utan gymnasieexamen inom kommunens aktivitetsansvar erbjuds insatser som ökar andelen som senare slutför sin gymnasieexamen eller genom vuxenutbildningen ges möjligheter att komma in i arbetslivet.

Socialnämnden ska tillsammans med äldrenämnden och utbildningsnämnden leda arbetet med en praktisk omställning till en god och nära vård med primärvården som nav. Nämnden ska tillsammans med äldrenämnden, utbildningsnämnden, kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna samt i dialog med Region Stockholm kontinuerligt följa upp omställningen till god och nära vård för att säkerställa en välfungerande vård- och omsorgskedja.

Genom en stärkt samverkan med Region Stockholm ska arbetet med de som är i behov av samordnade insatser av både socialtjänst och hälso- och sjukvård utvecklas. Socialnämnden ska verka för närmare samverkan mellan stadens uppsökande verksamhet och regionens psykiatri genom tvärprofessionella team. Vidare ska socialnämnden stödja stadsdelsnämnderna att tillsammans med Region Stockholm och utbildningsnämnden utveckla hållbara strukturer för samverkan kring barn med behov av stöd från skola, sjukvård och socialtjänst. Socialtjänsten ska vara en naturlig del i skolan för att lättare kunna fånga upp barn och unga i ett tidigt skede.

Stadsdelsnämndernas arbete med samordnad individuell plan (SIP) är viktigt för att individer som är i behov av insatser från olika aktörer ska få sina behov tillgodosedda. Utgångspunkten i arbetet ska vara att hitta lösningar som stödjer den enskildes delaktighet och behov. Förekomsten av SIP ska öka och barn som behöver neuropsykiatriskt stöd ska få hjälp snabbare. Socialnämnden ska vidare stödja stadsdelsnämnderna i uppföljningen av utskrivningsklara patienter utifrån Lagen om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård.

Psykisk ohälsa är ett av vår tids största folkhälsoproblem. För att minska den psykiska ohälsan i samhället ska arbetet med förebyggande insatser utvecklas och samarbetet med civila samhället fortsätta. Tidiga åtgärder ska sättas in för att möta den psykiska ohälsan bland unga, med särskilt fokus på flickor. Stadens ungdomsmottagningar är viktiga i arbetet för att stärka ungas hälsa och ska utvecklas.

Samhället har ett ansvar för att säkerställa att barn och unga som är i behov av stöd, omsorg och vård får det i en trygg och stabil miljö. För att stärka stödet till placerade barn och deras familjer ska nämnden i samarbete med stadsdelsnämnderna utveckla arbetet med eftervård i öppna former. Socialnämnden ska ta initiativ till att föra dialog med berörda myndigheter kring hur processen för utslussning kan stärkas.

Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna intensifiera arbetet för att rekrytera fler familjehem och jourhem samt ge gott stöd, vägledning och utbildning till dem som åtar sig uppdraget. Nämnden har ett särskilt ansvar för att utveckla rekryteringar av kvalificerade familjehem för att bättre möta socialtjänstens behov av familjehem som kan ta emot ungdomar med social problematik. Det är viktigt att uppföljningen av familjehemmen sker kontinuerligt för att säkerställa en hög kvalitet i stödet till barn och unga. Stadsdelsnämndernas behov av att placera ungdomar i HVB-hem ska mötas och samordningen samt uppföljningen stärkas. Socialnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna utreda behovet av en samordningsfunktion för placeringar av barn och unga i syfte att stärka kvaliteten och öka kostnadskontrollen. Socialnämnden ska också öppna ytterligare ett HVB-hem för barn och unga. Med fler platser i Stockholms stad finns möjlighet att säkerställa att barn och unga placeras i trygga boende samtidigt som kostnaderna för de dyra placeringarna kan minska.

Socialnämnden ska stödja stadsdelsnämnderna i utvecklingen av fältassistenternas arbete. För att intensifiera det uppsökande arbetet i stadens riskmiljöer är ett nära samarbete med polisen och samverkan med stadsdelsnämnderna avgörande.

Det förebyggande arbetet genom samverkan mellan skola, elevhälsa, fritidsverksamhet, föreningsliv och socialtjänst är avgörande för att minska narkotikaanvändningen bland unga. Arbetet mot droger ska trappas upp och Framtid Stockholm och verksamheten Mini Maria ska arbeta för att utreda och behandla fler unga som missbrukar alkohol och droger. Staden ska intensifiera arbetet mot droghandeln och därmed arbeta för att strypa en av den organiserade brottslighetens främsta inkomstkällor. Socialnämnden ska i samarbete med Stockholm Vatten och Avfall AB göra ytterligare analyser av mängden droger som finns i Stockholms avloppsvatten. Analyserna kan användas av staden och polisen för att avgöra vilka insatser som ska sättas in.

Missbruksvården ska så långt som möjligt ske genom decentraliserad och uppsökande verksamhet. Lågröskelaktiviteter och mötesplatser för personer med missbruks- och beroendeproblematik är viktiga insatser. Insatser till personer med skadligt bruk och beroende som socialtjänsten ansvarar för ska vara av hög kvalitet. Det uppsökande arbetet ska stärkas och nya vägar hittas för personer som lider av både missbruk och psykisk sjukdom genom en förbättrad samverkan med Region Stockholm. Ett gott samarbete med civilsamhället är betydelsefullt. Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna rusta sig inför att samsjuklighetsutredning förslag kan realiseras. Kvinnor som har skadligt bruk eller beroende ska särskilt tas i beaktan.

I ett Stockholm för alla får alla leva fritt från våld och förtryck. Arbetet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck ska utvecklas. Socialnämnden ska arbeta för att höja medvetenheten och kunskaperna om våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck inom stadens verksamheter. Det innefattar även att öka kunskap om ekonomiskt våld och om sexuellt våld oberoende relation. Socialnämnden ska stärka det förebyggande arbetet mot våld i nära relationer bland unga.

Staden ska genom stödotsatser och verksamheter underlätta för fler att lämna våldsamma och destruktiva relationer. Det kräver att våldsutsatta kan känna en trygghet i att samhället arbetar systematisk i att möta upp och ge skydd, stöd och hjälp under hela processen. Det gäller både i den akuta fasen och tiden efter. Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna, SHIS Bostäder, Bostadsförmedlingen AB och Region Stockholm arbeta fram ett program med insatser för våldsutsatta som lämnar våldsamma och destruktiva relationer. Samverkan inom staden och med berörda myndigheter och organisationer är central. Syftet är att ge ett sammanhållet stöd till våldsutsatta oavsett var i Stockholm man bor. Skyddat boende, förskola och skola, psykiatri, beroendevård, sjukvård är exempel på vad som kan ingå i ett bryt upp-program. Vidare ska nämnden bidra till att goda exempel och information om stadens stödotsatser och verksamheter sprids inom staden.

Socialnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna och Bostadsförmedlingen i Stockholm AB öka kunskaperna om målgruppen våldsutsatta personer där skuldsättning utgör primärt hinder för anskaffande av stadigvarande bostad i syfte att säkerställa att möjligheten att söka förtur ges alla i behov. Definitionen av akut behov av ändrade bostadsförhållanden för den som ansöker om förtur, utifrån ytterst trängande omständigheter, behöver ses över. Riktlinjer för förtursverksamheten ska därigenom ses över, med avseende på bland annat skuldsättning och ytterst trängande omständigheter, och socialnämnden ska i detta bistå Bostadsförmedlingen AB. Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnder även utreda om det går att införa ett system som underlättar för våldsutsatta att enklare hitta boende i en annan stadsdel.

Skyddat boende ska garanteras för den som behöver skydd. De skyddade boenden som staden anvisar till ska hålla hög nivå. Nämnden ska därför erbjuda stöd och kunskap om trygghets- och säkerhetsarbete till de kvinnojourer som önskar. Syftet är att tillsammans med jourerna säkerställa hög kvalitet på säkerheten för våldsutsatta. En god samverkan med kvinnojourerna

är viktig för att säkra att alla som har drabbats och drabbas av våld i nära relationer och sexuellt våld får stöd. Socialnämnden ska säkerställa stabil och långsiktig finansiering till kvinnojourerna. Vidare ska nämnden fortsätta att utveckla stödinsatser vid placering av hotade eller våldsutsatta barn och vuxna på skyddade boenden. Kunskaperna om gömda kvinnor och barn och deras trygghet och rättigheter ska vara goda.

Socialnämnden ska, i samarbete med stadsdelsnämnderna, verka för att unga som är utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck får ett gott stöd i och efter den akuta fasen och ett skyddsnät när den skapar sig ett nytt liv. Att arbetet även bedrivs i samverkan med civilsamhället är av central betydelse. Arbetet för att förhindra barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning ska fortsätta. Socialnämnden ska tillsammans med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna arbeta förebyggande mot att barn olagligen förs utomlands och tillsammans utveckla rutiner för anmälan om utreseförbud.

Stadens relationsvåldscentrum ska erbjuda tillgängliga insatser för våldsutsatta. Nämnden ansvarar för att samordna innehållet i samråd med stadsdelsnämnderna. Insatser och stöd till barn som bevittnat eller upplevt våld i nära relationer ska säkerställas via relationsvåldscentrum. Socialnämnden ska även stärka kompetensen om psykisk ohälsa inom stadens relationsvåldscentrum. Med utgångspunkt i Islandsmodellen ska skyddet av och stödet till våldsutsatta barn som bevittnar eller utsätts för våld i familjen utvecklas och spridas till flera stadsdelsnämnder. Socialnämnden ska stödja stadsdelsnämnderna i att stärka skyddet och stödet till barnen.

Stöd och skydd ska ges till personer som fallit offer för människohandel. Socialjouren, ungdomsjouren och regionkoordinatören mot människohandel utgör viktiga funktioner för stöd till personer som utsatts för människohandel och prostitution. Socialnämnden ska stärka arbetet riktat till personer utsatta för prostitution och säkerställa likställighet över hela staden. Socialnämnden ska också i samverkan med civilsamhället fortsätta att arbeta med insatser riktade till personer utsatta för prostitution som inte är folkbokförda i Sverige.

I samverkan med bostadsbolagen och stadsdelsnämnderna ska arbetet för grannsamverkan utvecklas. Genom att öka kunskapen om våld och civilkurage bland allmänheten kan flera bidra till att förebygga, förhindra och stoppa mäns våld mot kvinnor och våld mot närstående. Socialnämnden ska i samarbete med bostadsbolagen utbilda husvärdar i att identifiera tecken på våld i hemmet.

Digitaliseringen har möjliggjort för våldsutövare att utöva våld och förtryck genom nya arenor och metoder. Samtidigt innebär digitalisering att våldsutsatta kan hålla kontakt med sin omgivning och tidigare få hjälp och stöd. Socialnämnden ska i dialog med kvinnojourerna utreda vilket digitalt stöd som kan ges till den som utsätts för digitalt våld och hot.

Stockholm ska vara en tillgänglig stad för alla invånare. I ett Stockholm för alla garanteras alla möjligheten att få ta del av information om staden på lika villkor. Inriktningen för stöd och service till personer med funktionsnedsättning är att identifiera och främja det som skapar delaktighet i samhället och ett självständigt liv. Insatser ska utformas med respekt för den enskildes önskemål. Staden kan och ska motverka hälsorisker bland personer med funktionsnedsättning och arbeta för att förbättra hälsan för de som bor i gruppboende med särskild service enligt LSS. I samarbete med stadsdelsnämnderna, idrottsnämnden och civilsamhällets aktörer ska socialnämnden utveckla hälsofrämjande insatser och sprida kunskap om tillgängliga aktiviteter.

Den enskilde har rätt till insatser av god kvalitet som motsvarar dennes behov oavsett ålder. Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna fortsatt samla och följa statistik över antal ansökningar, beslut och avslag avseende ledsagning/ledsagarservice och biträde av

kontaktperson i syfte att säkerställa likställighet. Ärenden som avser personlig assistans är ofta omfattande och komplexa. För att säkerställa likställighet i staden ska socialnämnden fortsätta att samordna och utveckla arbetet med handläggning och genomförande av personlig assistans.

I takt med att staden bygger fler LSS-bostäder och att God och nära vård har implementerats ökar behovet av personal inom LSS-hälsan. Därför ska bemanningen inom LSS-hälsan stärkas för att möta upp det ökade behovet av vårdinsatser.

Pågående arbete tillsammans med Kontaktcenter gällande en väg in inom det sociala området fortsätter i nära samarbete med servicenämnden och stadsdelsnämnderna för att hitta lämpliga gränssnitt framåt.

Stödet till utsatta EU-medborgare ska fortsätta genom att bland annat erbjuda platser på härbärgen samt råd- och stödverksamheter. Tillsammans med EU-teamet och i samband med avhysning ska lagliga boendeanternativ erbjudas.

Stockholm ska vara en öppen och välkomnande stad. Nyanlända ska ges goda förutsättningar att snabbt etablera sig genom skola, jobb och bostad. Tillsammans med andra nämnder och civilsamhället ska stöd ges till ensamkommande barn och unga för att motverka psykisk ohälsa och säkerställa att de inte hamnar utanför. Socialnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna hålla i arbetet för att ensamkommande unga som beviljats tillfälliga uppehållstillstånd enligt den så kallade gymnasielagen ska ges råd och stöd för att kunna etablera sig genom studier och jobb. Vidare ska socialnämnden fortsätta arbetet med att möta ensamkommande ungdomar i utsatta situationer. Socialnämnden ska säkerställa att boende och insatser för ensamkommande barn ska vara av hög kvalitet.

Socialnämnden ska fortsätta att arbeta i enlighet med stadens strategi för romsk inkludering, bland annat genom brobygggarverksamheten samt genom att i samråd med den romska minoriteten fortsätta öka kunskaperna kring den romska gruppens kultur och status som nationell minoritet samt sprida dessa kunskaper inom socialtjänsten med fokus på kvinnors och barns rättigheter.

Socialnämnden ska tillsammans med arbetsmarknadsnämnden respektive idrottsnämnden vara drivande i stadens arbete med Agenda 2030:s mål 1 *Avskaffa fattigdom* och mål 3 *God hälsa och välbefinnande*.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med idrottsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna utreda långsiktiga behov och finansiering av kommunövergripande fritidsverksamheter för barn och unga med funktionsnedsättning (1.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden och socialnämnden utveckla arbetssätt där personer som riskerar hoppa av gymnasiet i högre utsträckning nås av tidiga insatser före skolavbrott. I arbetet ska även samverkan med fristående skolor stärkas (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Socialnämnden och äldre- och funktionsnämnden ska stödja stadsdelsnämnderna att i dialog med regionen implementera gemensamma system för genomförande och uppföljning av SIP (1.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Socialnämnden ska i samarbete med bostadsbolagen utbilda husvärdar i att identifiera tecken för våld i hemmet (1.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Socialnämnden ska i samarbete med förskolenämnden och i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram ett stödmaterial för samverkan mellan socialtjänsten och förskolan om barn som far illa eller riskerar att fara illa (1.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Socialnämnden ska i samarbete med idrottsnämnden utreda hur arbetet med Program Supporter kan utvecklas samt fastslå samordningsuppdraget i syfte att tidigt fånga upp och stödja unga som riskerar att hamna i riskmiljöer (1.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen utreda på vilket sätt upphandling av daglig verksamhet ska ske för att skapa en ändamålsenlig kontroll av privata utförare (1.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, äldre- och socialnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram förslag på hur socialtjänsten i större utsträckning kan arbeta med förebyggande och tidiga insatser, på hur socialtjänsten kan utöka sin tillgänglighet samt på vilka insatser som bör ges utan behovsbedömning vid ett eventuellt införande av en ny socialtjänstlag. I uppdraget ingår också att föreslå hur arbetet kan organiseras i en första linjes socialtjänst med fokus på vad som ska erbjudas lokalt, regionalt och centralt (1.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utforma ett enhetligt Bryt upp-program för våldsutsatta (1.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Socialnämnden ska i samarbete med äldre- och socialnämnden revidera Stockholms stads program för stöd till anhöriga (1.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Socialnämnden ska i samråd med berörda nämnder och myndigheter följa upp användningen av den framtagna sekretesshandboken och revidera den i syfte att inkludera fler verksamheter och områden (1.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Socialnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda möjligheterna för en central placeringsfunktion för inköp av boendeplatser för individuella avtal inom LSS (1.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Socialnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna göra en översyn av insatser staden ger inom ramen för barn- och ungdomsvården i syfte att säkerställa likställigheten (1.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Socialnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna utreda behovet av en samordningsfunktion för placeringar av barn och unga (1.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Socialnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna utreda vilka utvecklingsbehov som finns i gruppboendestäder för personer med funktionsnedsättning (LSS och SoL) inklusive dem som har stora omvårdnadsbehov till följd av ålder (1.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Socialnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna, SHIS och Bostadsförmedlingen i Stockholm AB genomföra en genomlysning av hur boendekedjan ser ut för våldsutsatta (1.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Socialnämnden ska revidera riktlinjer för handläggning och dokumentation av ärenden gällande barn och unga inom individ- och familjeomsorg (1.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Socialnämnden ska utreda förutsättningarna för att rikta en upphandling enligt LOU till idéburna organisationer och stiftelser för insatsen skyddat boende och om möjligt genomföra en sådan (1.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Socialnämnden ska utreda förutsättningarna för regionalt samarbete gällande föräldrastödsprogrammen (1.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Socialnämnden ska utreda system som underlättar för våldsutsatta att enklare hitta boende i en annan stadsdel (1.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Socialnämnden ska revidera riktlinjer för bidrag till ideella föreningar i syfte att ge goda och stabila förutsättningar (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Socialnämnden ska minska miljö- och klimatpåverkan genom effektiv energianvändning, minskade utsläpp från transporter samt förbättrad hantering av avfall, plast och kemikalier. Nämnden ska minska matens miljö- och klimatbelastning.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Kommunstyrelsen ska i samråd med förskolenämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldre- och socialnämnden och stadsdelsnämnderna revidera stadens matstrategi: "God, hälsosam och klimatsmart mat" (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Socialnämnden ska med stöd av kommunstyrelsen leda och samordna arbetet i kommunövergripande brottsförebyggande frågor inom socialtjänstens ansvarsområde. Socialnämnden ska bistå stadsdelsnämnderna i arbetet med att nå målet om att inte ha något utsatt eller särskilt utsatt område inom Stockholms stad. Nämnden ska också bistå stadsdelsnämnderna i arbetet med att ta fram lägesbilder, orsaksanalyser och åtgärder i det lokala trygghet- och brottsförebyggande arbetet utifrån samverkansöverenskommelsen med polisen.

När fler visar intresse för att lämna kriminaliteten ska staden snabbt erbjuda insatser. De personer som behöver stöd och visar intresse för att lämna en kriminell livsstil ska få en första kontakt med staden inom 24 timmar. De rutiner som har utarbetats för att säkerställa detta ska implementeras. Samverkan med polisen, kriminalvården och civilsamhället är angeläget och ska intensifieras för att stärka stödet kring individer som lämnar kriminalitet. Socialnämnden ska också i samarbete med polisen stärka samarbete med andra kommuner så att personer kan lämna Stockholm snabbt om det behövs för att kunna bryta helt med kriminaliteten.

Tillsammans med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna ska nämnden arbeta för att motverka det dödliga våldet i kriminella miljöer bland annat genom intensifierad samverkan med polis och kriminalvård inom ramen för Trefas. Socialnämnden ska tillsammans med Region Stockholm arbeta aktivt för att utveckla en smidig och snabb samverkan gällande individer i målgruppen för Trefas, med målet att få fler individer att påbörja och fullfölja en avhoppningsprocess. Individerna som är målgrupp för Trefas har ofta en kombination av social och psykiatrisk problematik samt en beroendeproblematik (samsjuklighet) vilket ställer särskilt stora krav på en samordnad och effektiv samhällsvård som snabbt kan svara upp när en individ är beredd att lämna det kriminella livet.

Stödet till anhöriga till brottsoffer som utsatts för dödligt våld ska förbättras och vara likvärdigt över hela staden. Samarbetet med Region Stockholm ska utvecklas i syfte att stärka stödet till anhöriga.

Socialnämnden har en viktig roll i stadens arbete mot våldsbejakande extremism. Nämnden ska fortsätta att inom socialtjänstens område samordna och stödja stadsdelsnämndernas insatser i arbetet mot våldsbejakande extremism samt samla och sprida kunskaper om effektiva och evidensbaserade metoder. Nämnden har också en viktig roll i den civila beredskapen och ska leda och delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap.

För att minska antalet öppna drogscener i länet ska socialnämnden tillsammans med kommunstyrelsen, trafikinämnden och stadsdelsnämnderna delta i det förstärkta regionala brottsförebyggande arbetet.

Stockholms stad ska stärka arbetet för att motverka välfärdsbrott. Nämnden ska stärka upphandlingsarbetet och avtalsuppföljningen för att säkerställa att det inte förekommer organiserad brottslighet inom upphandlad verksamhet.

Socialnämnden ska leda arbetet med att införa ny teknik och nya arbetssätt inom socialtjänsten. Arbetet med välfärdsteknik ska utvecklas. Inom detta område finns en stor potential att förbättra stödet till och friheten för den enskilde.

Det fortsatta arbetet med utveckling av digitala verksamhetssystem är av största betydelse för socialtjänstens framtida kvalitet och kostnadseffektivitet. Socialnämnden ska arbeta för att stadens socialtjänst ska bli mer effektiv genom bland annat att utveckla

myndighetsutövningen till att bli mer tydlig och ändamålsenlig för den enskilde, inte minst genom digitalisering och innovation.

Nämnden ska verka för att boenden med särskild service ska tillhandahålla bättre möjligheter till digital kommunikation och att fler boende ska kunna tillgodogöra sig de möjligheter som digitaliseringen erbjuder. Vidare ska nämnden ansvara för utvecklingen av stadens sociala system och säkerställa framtida process- och systembehov. Socialnämnden ska vara pådrivande i frågan om utveckling av stadens sociala system för att göra systemen användarvänligare och effektivare. Nämnden ska också vara drivande i stadens arbete för att såväl allmänhet som stadens anställda har tillgång till användarvänliga och enkla digitala kontaktvägar och system.

I mottagandet av nyanlända ska stadens ambitioner vara att ge goda förutsättningar för nyanlända att snabbt etablera sig genom utbildning, jobb och bostad. Barnperspektiv ska genomsyra stadens mottagande och stöd till nyanlända. Trygga boenden ska säkras för nyanlända. Berörda verksamheter ska beakta att hbtqi-personer som tvingats fly är en extra utsatt grupp. För att säkerställa ett bra mottagande av nyanlända ska socialnämnden fortsatt samverka med arbetsmarknadsnämnden. Genom Welcome House ska nyanlända, både kommunanvisade, egenbosatta och deras anhöriga, erbjudas en väg in och ett likställigt initialt stöd. Socialnämnden ska bistå arbetsmarknadsnämnden att tillsammans med stadsdelsnämnderna, SHIS Bostäder, ansvariga myndigheter och civilsamhället samordna stadens mottagande av nyanlända. Socialnämnden ska stödja och samverka med berörda nämnder, följa upp SHIS Bostäders vägledning för nyanlända så att etablering på bostadsmarknaden underlättas och hyreskontrakt omsätts. Nämndens verksamheter behöver vara flexibla i att ställa om till den situation som råder inom migrationsområdet.

För att bidra till en snabb etablering är det viktigt med samverkan både inom staden och externt, till exempel med näringsliv och civilsamhälle. Det lokala föreningslivet är viktigt för att underlätta nyanländas etablering. Nämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna och andra berörda nämnder uppmuntra och stödja föreningar som bidrar till integration.

Staden ska göra sitt yttersta för att personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i arbetslivet. Med rätt stöd och hjälp kan fler i socialpsykiatrins målgrupper gå över till egen försörjning, praktik eller studier. Nämnden ska bistå arbetsmarknadsnämnden i arbetet med att utveckla insatser för att underlätta för personer med högfungerande autism att delta i arbetslivet.

I Stockholm behövs bostäder för personer med olika behov. Det ska finnas god tillgång till bostäder för personer med funktionsnedsättning, personer i hemlöshet, våldsutsatta, barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden och andra grupper med en utsatt ställning på bostadsmarknaden. Särskilda bostäder måste komma in tidigt i planeringsprocessen.

Socialnämnden ska leda, samordna och utveckla samverkan med SHIS Bostäder för att analysera, följa upp och samordna de årliga behovsbedömningar av genomgångsbostäder för personer som är i behov av en tillfällig bostad, eller mer varaktigt boende med visst boendestöd. Det är viktigt att bostäder som SHIS Bostäder förfogar över fördelas över hela staden. Socialnämnden ska i samråd med Storstockholms brandförsvär och SHIS Bostäder sprida information och arbeta för att minska brandolyckor.

Nämnden ska kontinuerligt utvärdera boende- och ersättningsmodeller för att säkerställa att SHIS Bostäder kan uppfylla sitt bostadssociala uppdrag samt att de tillgodoser behovet av genomgångsbostäder för målgruppen våldsutsatta som tvingats flytta. Vidare ska nämnden i samarbete med Bostadsförmedlingen i Stockholm AB, bostadsbolagen och SHIS Bostäder

tillhandahålla 150 genomgångsbostäder för barnfamiljer som under lång tid levt i osäkra boendeförhållanden.

En särskild hemlöshetssatsning pågår för att stärka arbetet mot hemlöshet. Det kräver ett förebyggande arbete, akuta insatser, samt en långsiktig plan för bostadsbyggande. Nämnden ska utveckla det vräkningsförebyggande arbetet tillsammans med stadsdelsnämnderna och bostadsbolagen. Ett särskilt fokus ska läggas på barnfamiljer. Genom nära samverkan med berörda nämnder, SHIS Bostäder och privata fastighetsägare ska nämnden säkerställa att staden kan fullfölja sitt bostadsförsörjningsansvar för de grupper som staden har ett särskilt ansvar för. Nämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna, SHIS Bostäder och Bostadsförmedlingen ska fortsätta arbeta för att säkerställa att barnfamiljer som hamnar i akut hemlöshet inte placeras på vandrarhem utan får tillgång till en mer långsiktig och trygg boendelösning.

Tak över huvudet-garantin ska gälla och arbetet med Bostad först ska utvecklas i syfte att öka antal Bostad först-lägenheter. Den som lever i hemlöshet ska få stöd och en väg tillbaka till ett eget fast boende. Socialnämnden ska också utveckla arbetet med äldre personer som lever i hemlöshet eller riskerar att bli hemlösa och genom stadens äldrelotsar vägleda dem till kontakt med socialtjänst och äldreomsorg.

Arbetet för att möta det stora underskottet av bostäder med särskild service enligt LSS och SoL ska intensifieras. Fler LSS-bostäder och gruppboendestäder behöver skapas, både i befintliga fastigheter och i nyproduktion. Socialnämnden ska säkerställa att beställaransvar för grupp- och servicebostäder/stödboenden LSS och SoL fullföljs. Socialnämndens beställarfunktion övertar uppgifterna från genomförandegruppen för bostäder med särskild service, vilken därmed avslutas.

I stadens årliga boendeplan för bostäder för personer med funktionsnedsättning ska det framkomma hur många LSS-bostäder som finns i egen regi i stadsdelsnämnderna. Målsättningen är att stärka kvaliteten och säkra att invånarna kan välja egen regi om de önskar. Vidare ska socialnämnden säkerställa att mark reserveras i samband med stadsutveckling samt i ökad omfattning beställa olika typer av boendelösningar för personer inom grupp- och servicebostäder/stödboenden LSS och SoL, i synnerhet boendetyper där det idag råder underskott. Socialnämnden ska även i samband med bostadsexploateringsprojekt utreda om projekten kan innehålla en andel om minst fem procent lägenheter för dessa boendeformer.

Socialnämnden ska fortsätta arbetet för att förbättra arbetssituationen för medarbetarna, med fokus på socialsekreterare och biståndshandläggare. Den reviderade handlingsplanen för att förbättra arbetssituationen för socialsekreterare och biståndshandläggare ska implementeras. Chefer ska säkerställa att incidenter avseende hot och våld alltid rapporteras in. Nolltolerans mot hot och våld gäller i Stockholms stad. Socialnämnden ansvarar för att erbjuda introduktionsutbildningar för nyanställda socialsekreterare inom alla verksamhetsområden. Förstärkningsteamerna med erfarna socialsekreterare som förstärker i myndighetsutövning i stadsdelsnämnderna utgör en viktig stödfunktion. En särskild satsning görs på förstärkningsteamerna för att stärka upp stadsdelsnämnderna i handläggning av barn- och ungdomsärenden.

Trygga anställningar och en god arbetsmiljö för medarbetarna är avgörande för att invånarna och den enskilde ska få ett stöd av hög kvalitet. Nämnden ska därför fortsätta arbetet utifrån den kartläggning av otrygga anställningar inom funktionshinderomsorgen som har genomförts och under året kartlägga otrygga anställningar inom socialpsykiatri och boende för personer med missbruksproblematik. Trygga arbetsvillkor i nivå med kollektivavtal ska vara lika självklara i upphandlad verksamhet.

Socialnämnden och stadsdelsnämnderna ska möjliggöra för alla medarbetare att få en grundkompetens och fördjupad kunskap gällande olika typer av funktionsnedsättningar. Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med socialnämnden fortsatt arbeta för enhetlig yrkestitulatur inom LSS-verksamheterna i enlighet med den antagna färdplanen. Vidare ska socialnämnden i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda en enhetlig yrkestitulatur inom socialpsykiatrins verksamhetsområde.

De ideella aktörerna är viktiga samarbetspartner som med sin expertis och sitt nätverk kan bidra till att nya grupper nås och till att stärka stadens sociala arbete. Föreningslivet utgör ett viktigt komplement för att nå människor i behov. Nämnden har ett ansvar för att informera och vara behjälplig gentemot civilsamhället. Nämnden ska även utreda digitalisering av ansökningar och beslut om föreningsbidrag i syfte att införa ett digitalt system för handläggning. För att säkerställa att de ideella aktörerna får goda och stabila förutsättningar att verka i Stockholm ska stöden utvecklas och socialnämndens riktlinjer för bidrag till ideella föreningar ska revideras. En nära och god dialog med brukar- och intresseorganisationer ska säkerställas.

Stadens hantering av serveringstillstånd ska möjliggöra för Stockholm att vara en levande storstad, i kombination med socialt ansvar. Tydliga krav på ordning i ekonomin förhindrar ekonomisk brottslighet.

Nämnden ska bidra till att stadens NKI (Nöjd Kund-index) ökar eller minst bibehålls genom att tjänster och service bidrar till att underlätta för företag att starta och verka i Stockholm. Tillsyn och kontroll ska vara förutsägbara och tydliga för företagen. Nämnden ska ingå i den samordning som kommunstyrelsen leder kring utveckling av e-tjänster och det digitala mötet med staden för företag.

I samverkan med stadsdelsnämnderna och miljö- och hälsoskyddsnämnden samt rättsvårdande myndigheter och Skatteverket ska arbetet trappas upp för att motverka den svarta ekonomin samt kriminella transaktioner och aktiviteter vid tillståndsgivning och tillsyn. Socialnämnden ska ingå i projektet *Gemensam tillsyn* som leds av kommunstyrelsen. Under året ska massagesalonger föras in som ett ytterligare tillsynsområde i syfte att stoppa människohandel och prostitution.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Socialnämnden ska utreda och införa ett digitalt system för handläggning av föreningsbidrag (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med socialnämnden utreda nuvarande organisation och ansvarsfördelning för den arbetsmarknadspolitiska insatsen skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare (OSA) (3.2) | 2024-01-01 | 2024-06-30 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, exploateringsnämnden, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden och Stockholm Business Region AB se över och revidera stadens näringslivspolicy samt ta fram en bilaga till näringslivspolicyn med en etableringsstrategi för Stockholm (3.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, socialnämnden, äldre- och socialnämnden och Stockholms Stadshus AB utveckla arbetet med att ta fram Riktlinjer för bostadsförsörjningen 2025-2028 (3.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda en enhetlig yrkestitulatur inom socialpsykiatrins verksamhetsområde (3.4) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med förskolenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldre- och socialnämnden och stadsdelsnämnderna bedriva fortsatt kunskaps- och förmågeuppbyggnad inom måltidsberedskap (3.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Serviceämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, förskolenämnden, kulturnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldre- och socialnämnden och stadsdelsnämnderna påbörja viss drift av centralt beredskapslager för medicinskt skydds- och förbrukningsmateriel, livsmedel samt vissa förbrukningsmateriel i syfte att höja stadens beredskapsförmåga (3.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden, utbildningsnämnden, äldre- och socialnämnden och samtliga stadsdelsnämnder, fortsätta utvecklingen av en nämndövergripande struktur i arbetet mot välfärdsbrott med fokus på riktade kontroller genom tillämpning av riskprofiler och en ökad grad av dokumentation och informationsdelning (3.6) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med målsansvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 ta fram förslag på så kallade flaggade indikatorer i syfte att följa upp stadens arbete med att säkerställa de mänskliga rättigheterna (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med målsansvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030, revidera och uppdatera Hållbarhetsrapport 2021 (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|---|------------------------------|------------------------------|------------------------------|
| 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid | Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd | 2,7 % | 2,7 % | 2,6 % |
| 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst | Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (vuxna missbruk, socialpsykiatri, våld i nära relation) | Fastställs 2024 | Fastställs 2024 | Fastställs 2024 |
| 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring* | Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider | 1,6 kg CO2e per kg livsmedel | 1,5 kg CO2e per kg livsmedel | 1,5 kg CO2e per kg livsmedel |
| | Köpt energi i stadens organisation | 1 735 GWh | 1 735 GWh | 1 720 GWh |
| 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar* | Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel | 70 % | 70 % | 70 % |
| 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd | Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens prognossäkerhet T2 | +/- 1 % | +/- 1 % | +/- 1 % |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|--|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb | Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen | 1,5 % | 1,5 % | 1,5 % |
| | Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare | 1,0 % | 1,0 % | 1,0 % |
| | Näringslivets nöjdhet vid kontakter med staden som myndighet | 73 | 74 | 74 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal tillhandahållna platser för feriejobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel personer aktualiserade vid Enheten för hemlösa som vid avslutad kontakt har stadigvarande boende | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Antal tillkomna permanenta genomgångsbostäder i SHIS regi | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Antal beställda bostäder med särskild service (LSS/SoL) i samband med genomförandebeslut | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Antal barnfamiljer som beviljats tillfälligt boende på hotell/vandrарhem | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb | Aktivt Medskapandeindex | 83 | 84 | 84 |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|---|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Sjukfrånvaro | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Sjukfrånvaro dag 1-14 | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden | Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts | 81 % | 82 % | 83 % |
| | Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys | 100 % | 100 % | 100 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel elektroniska inköp | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

* Målvärdena under inriktningsmål 2 revideras i samband med behandling av stadens miljöprogram

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden ska sträva efter att minska sociala klyftor och bryta segregationen. Nämnden har en viktig roll i utvecklingen av översiktsplanens fokusområden och de strategiska sambanden. Nämnden ska arbeta med klimatanpassning i staden, stärka den biologiska mångfalden, samt bidra till att skapa fysiska strukturer som gör det lätt att leva och resa miljövänligt för att bidra till att nå målet om klimatpositiv stad till år 2030.

Stadsbyggnadsnämnden ska säkerställa ett socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbart samhällsbyggande i enighet med översiktsplanen och skapa förutsättningar för stadens bostadsmål om 140 000 bostäder till år 2035 med tillhörande infrastruktur och samhällsservice. Nämnden ska ha ett långsiktigt helhetsperspektiv då staden planeras. Stadsbyggnadsnämnden ska genom stadsutvecklingen verka för målet att Stockholm inte ska ha några särskilt utsatta eller utsatta områden.

Stockholm ska byggas yteffektivt, blandat, kollektivtrafikhänsyn och klimatsmart. Alla stadsdelar ska utvecklas med bostäder som unga, studenter och äldre har råd att flytta till. Samtidigt har stadens goda livsmiljöer med natur, närhet till vatten och kulturvärden med stor betydelse, kvaliteter som ska stärkas och göras tillgängliga. Det ska finnas gott om sociala och kulturella mötesplatser i varje stadsdel.

Nämndens uppgifter

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- övergripande fysisk planering för bland annat bostadsförsörjning, arbetsplatser, miljö, infrastruktur, klimatanpassning och skola
- myndighetsansvar för planprocess, detaljplaner, bygglov, bygganmälan och namngivning
- stadens fristående mättnings- och kartläggningsverksamhet
- inrättande och upphävande av naturreservat, kulturresevat och biotopskydd samt djur- och växtskyddsområden enligt miljöbalken
- beslut om bidrag till bostadsanpassning för personer med funktionsnedsättning enligt lagen om bostadsanpassningsbidrag
- handläggning av ärenden om anmälan från allmänheten om otillgänglig miljö, så kallat enkelt avhjälpta hinder

Förslag till budget 2024 och inriktning för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|-------------------------|----------------|----------------|---------------|---------------|
| Driftverksamhet | | | | |
| Kostnader (-) | -440,4 | -445,5 | -438,4 | -435,4 |
| Drift och underhåll | -440,4 | -445,5 | -438,4 | -435,4 |
| Avskrivningar | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Internräntor | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Intäkter | 270,0 | 270,0 | 270,0 | 270,0 |
| Netto | -170,4 | -175,5 | -168,4 | -165,4 |
| Investeringsplan | | | | |
| Utgifter (-) | -3,0 | -3,0 | -3,0 | -3,0 |
| Inkomster | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Netto | -3,0 | -3,0 | -3,0 | -3,0 |

Budgeten för 2024 ökar med 5,1 mnkr jämfört med 2023. Stadens verksamheter ska kontinuerligt arbeta för en effektiv verksamhet. Genom att bland annat arbeta för att minska kostnaderna för administration och konsulttjänster samt arbeta för en effektiv lokalanvändning används stadens resurser i enlighet med god ekonomisk hushållning och resurser kan frigöras för prioriterad verksamhet. Kommunfullmäktiges budget för 2024 fokuserar på samverkan och prioriteringar utifrån ett kommunkoncernsperspektiv. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Investeringsbudgeten för 2024 är oförändrad jämfört med 2023. Investeringsbudgeten framgår av bilaga 3.

Bostadsanpassningsbidraget för år 2024 är 80,0 mnkr.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Stadsutveckling och bostadsbyggande är ett viktigt verktyg för att öka jämlikheten i staden. Det handlar om att säkerställa ett högt bostadsbyggande där minst hälften av nybyggnationen är hyresrätter och om att bryta den geografiska segregationen. Detta för att bidra till och öka den sociala hållbarheten. Översiktsplanen är stadens viktigaste dokument för den långsiktiga stadsutvecklingen och pekar bland annat ut fokusområden, strategiska och gröna samband. Nämnden har en viktig uppgift i att säkra styrkraften för översiktsplanen i samarbete med kommunstyrelsen och övriga berörda nämnder.

För att bygga samman staden och minska segregationen ska arbetet med fokusområden för stadsutveckling prioriteras och arbetet med att utveckla de strategiska sambanden som pekas ut i översiktsplanen stärkas. Stadens satsning med samtliga fokusområden

fortsätter. Nämnden ska identifiera lärdomar från arbeten inom fokusområdena Skärholmen, Farsta samt Hagsätra-Rågsved för att dessa ska kunna appliceras i kommande stadsutvecklingsprojekt inom staden. Vid genomförande av de strategiska sambanden ska nya kopplingar prioritera och främja hållbar mobilitet. Samband utformat som annat än bilvägar ska förtydligas och lyftas fram.

Nämnden ska aktivt bidra till arbetet med Fokus Järva där staden kraftsamlar kring utvecklingen av Järvaområdet med utgångspunkt i översiktsplanen. Nämnden ska tillsammans med exploateringsnämnden, trafiknämnden och Järva stadsdelsnämnd fortsätta att utveckla Järva som ett prioriterat område där sociala och ekologiska hållbarhetsfaktorer väger tungt i stadsutvecklingsprocessen och möjliggöra att marknadens aktörer ges långsiktiga förutsättningar att bidra till stadens utveckling för att få igång mer omfattande bostadsbyggande och stadsutveckling. Nämnden ska säkerställa fortsatt hög genomförandekraft i pågående stadsutvecklingsprojekt. Näringslivsutveckling och arbetsplatser ska ha en central plats i planeringen. Bostadsbyggandet ska utgå från en analys av befintlig situation och de lokala behoven.

Nämnden ska som en del av arbetet med att bryta segregation, inom ramen för arbetet med Fokus Järva, etappvis redovisa förslag som bidrar till arbetet med strategiska samband och därigenom redovisa hur olika delar av området kan utvecklas. I detta arbete är den lokala förankringen en viktig del och verktyg för medborgardialoger ska vidareutvecklas för att möjliggöra deltagande för fler invånare. De höga naturvärdena i Järva utgör en stor attraktionskraft för stadsdelen. Stadsutvecklingen ska integreras med grönska och bidra till ökad livskvalitet, med stärkt ekologisk infrastruktur och resiliens mot värmeböljor och översvämningar. Natur- och grönområden i Järva ska tillgängliggöras för fler. Nämnden ska se över ett detaljplanarbete för Järva med möjliga markreserver för etableringar av verksamheter på ytor som inte passar för bostadsbyggande, som exempelvis arbetsplatser i bullerutsatta lägen eller idrottsytor på lågpunkter.

En viktig del i arbetet med Fokus Järva är att utvecklingen av centrummiljöerna och närliggande områden i bland annat Tensta, Hjulsta och Akalla. Arbetet med utveckling av Kista Science City till ett modernt innovationsdistrikt med goda förutsättningar för teknik och innovation fortsätter. Stadens satsningar ska skapa en levande och trygg stadsmiljö. Nämnden ska verka för att Kista fungerar som testbädd för stadens eget innovationsarbete inom såväl teknik- som välfärdssektorn, och samverka med berörda nämnder och bolagsstyrelser i utvecklingen av Kista Science City. Nämnden ska även tillvarata potentialen för fler bostäder och arbetsplatser inom området.

Nämnden ska bidra till avvecklingen av Bromma flygplats i syfte att omvandla området till en tät blandstad med en tydlig vision för den framtida stadsutvecklingen genom Bromma Parkstad och konceptet om 15-minutersstaden. Fler nya områden för stadsutveckling behöver identifieras och föras in i planeringen. Ett samlat grepp ska tas för att stärka den strategiska kopplingen mellan Solberga, Telefonplan och Älvsjö. På längre sikt finns goda möjligheter till stadsutveckling genom att överbrygga barriär i staden bland annat längs Klara strand samt för Södertäljevägen närmast Liljeholmen som kan omvandlas från trafikled till urbant stråk för att bygga ihop Liljeholmen centrum med området runt Liljeholmskajen. Även Örbyleden bör på sikt omvandlas till en stadsboulevard där bostäder, arbetsplatser och verksamheter kan integreras med kapacitetsstark kollektivtrafik, i enlighet med översiktsplanen. Nämnden ska tillsammans med berörda nämnder pröva stadsutveckling inom Skrubbaträngeln utifrån de befintliga värdena på platsen. Stadsbyggnadsnämnden ska tillsammans med exploateringsnämnden fortsätta utvecklingen av en ekostadsdel i Skarpa by i syfte att utarbeta en helhetsvision och målformuleringar som möjliggör för systemlösningar för

förbättrad ekologi, social hållbarhet och minskad klimatbelastning. Visionen behöver förankras brett i staden och bostadsnumerären anpassas för att harmoniera med omkringliggande natur och ekosystem. Inom området för Årsta partihallar ska förutsättningarna för stadsutveckling med blandad bebyggelse prövas.

Nämnden ska delta i planeringen av hamnverksamhet och stadsutveckling i Frihamnen med fokus på stadsutveckling i södra Norra Djurgårdsstaden och modern, stadsnära sjöfart. Nämnden ska också delta i planeringen av hamnverksamhet och stadsutveckling i Stadsgården/Masthamnen med fokus på sjöfart, förstärkta stråk och ökade stadskvaliteter. Området kring Stadsgårdskajen ska hållas tillgänglig för kultur och nöjesliv.

Stadsbyggnadsnämnden ska arbeta aktivt för att göra det offentliga rummet i hela staden tryggare, säkrare, och inkluderande, exempelvis genom folkliv och levande gatumiljöer. Utveckling ska ske utifrån kunskap och omsorg om befintliga värden och med hög kvalitet i byggande och gestaltning. Stadsgator och levande bottenvåningar är några av de verktyg som kan användas för att naturligt skapa mer folkliv och en hög stadskvalitet samtidigt som tryggheten ökar. Nämnden ska verka för att tillskapa platser för offentlig konst och muralmålningar runtom i staden. Nämnden ska ha en positiv inställning till att pröva boendeformer så som kollektivhus, kooperativ hyresrätt, hyrköp/köpopoption och byggemenskaper där detta är lämpligt.

Varje stadsdel är unik och bör utvecklas utifrån sina förutsättningar. Det innebär att tillvarata det breda utbudet av exempelvis kulturhus, småbutiker, kaféer, ateljéer, teatrar, biografier och samlingslokaler. Dessa ska värnas och bidra till en kvarterskultur som gör varje stadsdel unik och de boende stolta över sitt närområde. Nämnden ska främja initiativ för stadsodling. Nämnden ska verka för att skydda viktiga kulturinrättningar via exempelvis planbestämmelser där detta är möjligt. Kulturperspektiven ska vara en integrerad del i Stockholms stadsutveckling där kulturlivet görs mer tillgängligt i det offentliga rummet.

Nämnden ska fortsätta verka för att staden utvecklas till en mer grönskande, attraktiv, levande och trygg stadsmiljö dygnet runt, exempelvis genom att tillföra mer bostäder eller nattliv där så är lämpligt. Etablering av tillfällig arkitektur och tillfälliga verksamheter ska underlättas i stadsutvecklingsområden. Nämnden ska arbeta för att främja stadens kultur- och nöjesliv och fortsätta samverka för att uppnå stadens vision om Slakthusområdet för att bland annat skapa ett modernt, levande kultur- och nöjesliv samt att öka antalet arbetsplatser i stadens södra delar. Möjligheten att uppföra tillfälliga idrottsytor ska undersökas tillsammans med exploateringsnämnden, idrottsnämnden, och fastighetsnämnden, till exempel inom östra Hagastaden, Husby, Hägersten och den gamla Söderstadiontomten.

Stadsplaneringen ska ha ett barnperspektiv och främja barns tillgång till rörelse och lek och barnkonsekvensanalys ska vara en del av hela planeringsprocessen. Nämnden ska i ett tidigt skede planera för kvalitativa skol- och förskolegårdar med välfungerande friytor. Nämnden ska delta i arbetet att ta fram lekvärdesriktlinjer för förskole- och skolgårdar för att säkerställa att barn i förskola och skola får tillgång till tillräckligt med rörelse och utevistelse under dagen. Nämnden ska också medverka i fastighetsnämndens arbete med en enhetlig och tydlig plan kring hur befintliga parklekar kan utvecklas och bevaras.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Förskolenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna, SISAB samt övriga berörda nämnder ta fram ett styrande stadsövergripande funktionsprogram för förskolor (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, förskolenämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna och SISAB slutföra arbetet med att införa lekvärdesriktlinjer för förskolegårdar och skolgårdar. Riktlinjerna ska säkra tillräckliga ytstorlekar, en hög pedagogisk kvalitet samt grönska i utemiljön. De ska så långt som möjligt vara styrande för såväl kommunala som fristående förskolor och skolor (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Exploateringsnämnden ska i samarbete med idrottsnämnden, fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och Norra innerstadens stadsdelsnämnd ta fram inriktning för Vanadisbadet och dess närområde (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Idrottsnämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden, fastighetsnämnden och stadsbyggnadsnämnden identifiera platser och samordna arbetet för att tillskapa tillfällig idrottsetablering på platser som ska tas i anspråk för annan exploatering längre fram (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB samordna inrättande av fler bryggbad, strandbad, plaskdammar och vinterbadplatser med möjlighet till bastubad samt utreda funktion, stadsövergripande samordning och ansvarsfördelning för dessa (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Nämnden ska främja en klimatsmart, resilient och resurseffektiv stadsutveckling. I planprocessen ska metoder väljas för att främja social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet. Nämnden ska verka för att stärka den biologiska mångfalden och viktiga ekologiska spridningsvägar. Nämnden ska bidra till att skapa fysiska strukturer som gör det lätt att leva miljövänligt samt arbeta för minskade utsläpp från trafiken genom att minska beroendet av bil samt verka för elektrifiering och ett transporteffektivt samhälle. Nämnden ska fortsätta arbetet med gröna parkeringstal i enlighet med inriktningen för utvärderingen.

Nämnden ska beakta effekter av ett förändrat klimat såsom skyfall och värmeböljor i planeringen och utveckla kompetensen kring dagvatten och skyfallshantering. Som en del av detta utgör våtmarkerna en viktig del i att öka motståndskraften mot översvämningar, samtidigt som de berikar den biologiska mångfalden, och ska därför som utgångspunkt bevaras eller kompenseras vid stadsutveckling. Nämnden ska stödja kommunstyrelsen i arbetet med att utveckla kommunkoncernens organisation och strategiska planering och uppföljning för att säkerställa en långsiktigt hållbar energi- och elförsörjning och fortsätta planeringsarbetet i enlighet med lagen om kommunal energiplanering.

För att uppnå stadens klimatmål behöver utsläppen från byggmaterial samt utsläppen som sker under byggprocessen minska. Detta ska bland annat ske genom krav på en klimatneutral byggsektor. Stadsbyggnadsnämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden planera för att 2026 införa klimatdeklarationer och gränsvärden för byggnaders totala klimatpåverkan. Staden ska ligga i framkant eller föregå nationella krav på gränsvärden vid nybyggnation.

Nämnden ska utreda hur detaljplaner och utformningskrav kan utvecklas för att minska klimatpåverkan, arbetet ska ske i dialog med berörda nämnder och stadens fastighetsutvecklande bolag.

Ökat fokus ska läggas på cirkulärt byggande och funktionsdugliga byggnader ska av bland annat klimatskäl eller kulturhistoriska skäl inte rivas när det är ekonomiskt eller ur klimathänseende rimligt att bygga om och renovera. Nämnden ska främja hållbart byggande i trä eller andra material med motsvarande eller bättre klimatprestanda och byggtakt. Den lokala elproduktionen ska öka med solenergianläggningar som norm vid nybyggnation.

Nämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och miljö- och hälsoskyddsnämnden stärka den regionala samverkan på klimatområdet samt arbetet med att stärka regionens attraktionskraft genom strategisk forskning och innovation. Inom ramen för svenskt och europeiskt klimatkontrakt 2030 ska nämnden arbeta med utvecklade samarbeten, innovativa arbetssätt och en ökad externfinansiering från staten och EU för att åstadkomma en snabbare klimatomställning.

Stadsbyggnadsnämnden ska under året och i samråd med exploateringsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd respektive Farsta stadsdelsnämnd samt ta fram skötselplaner, gränsdragningar och övriga underlag som krävs för inrättandebeslut av naturreservat i Ålstensskogen/Storskogen och Majroskogen 2025. Arbetet med att inrätta ett naturreservat i Kyrkhamn/Riddersvik ska fortsätta. Nämnderna ska även utreda förutsättningar med syfte att inrätta naturreservat i Fagersjöskogen. I samband med det ska stadsbyggnadsnämnden i samarbete med berörda nämnder ta ett samlat grepp gällande visionsarbetet Rågsveds Allé för att skapa bebyggelse och pendeltågstation samt arbeta med ett visionsarbete om stadsutvecklingen i Fagersjö. Därtill ska staden inrätta fem nya biotopskyddsområden 2024, i enlighet med tidigare utredning, och påbörja utredning av ytterligare fem. Arbetet ska beakta genomförandet av bostadsbyggnadsmål och planerad viktig infrastruktur.

Nämnden ska i samverkan med berörda nämnder verka för en stärkt biologisk mångfald i hela staden med sammanhängande grönstruktur och fungerande spridningsfunktioner. För att möjliggöra stadsutveckling samtidigt som viktiga ekologiska värden stärks ska nämnden tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsbyggnadsnämnden utveckla den ekologiska kompensationen som verktyg och metod. Ekologisk kompensation ska vara en integrerad del i stadens ordinarie rutiner i exploateringsprojekt. Eventuellt ianspråktagande av grönområden ska alltid kompenseras i närområdet med ekologiska värden och funktioner av minst motsvarande nivå. Ekologisk kompensation ska både ske inom enskilda projekt men även till viss del ses som ett helhetsarbete som syftar till att de ekologiska värdena och den biologiska mångfalden i staden som helhet blir starkare än innan exploatering. Utgångspunkten för stadsplanering som initieras under mandatperioden är att mycket stor försiktighet ska råda med byggnation i ESBO. Om ändå byggnation planeras i ESBO ska naturvärdesinventering alltid göras i tidiga skeden, exempelvis i samband med markanvisning.

Nämnden ska säkerställa att planeringen tar hänsyn till behov av ytor för teknisk infrastruktur och stärka samordningen avseende logistik, infrastystem och försörjningsinfrastruktur i alla skeden av planering och genomförande.

Stadsbyggnadsnämnden ska vara drivande i stadens arbete med Agenda 2030:s mål 11 *Hållbara städer och samhällen* (tillsammans med exploateringsnämnden).

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholms hem och AB Svenska Bostäder, och i samarbete med näringslivet, akademien och andra kommuner, utreda förutsättningarna för att etablera en storskalig återbruksdepå inom länet riktad till byggaktörerna (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna kartlägga områden i staden eller som staden äger som kan restaureras och bli kolsänkor samt beräkna hur mycket koldioxid som kan bindas i dessa (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med servicenämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden och i samråd med kommunstyrelsen kartlägga tillgång till data för analys och uppföljning av stadens klimatmål samt ta fram förslag till insatser för ökad datatillgång med fokus på digitala tekniker (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stadsbyggnadsnämnden ska utreda hur generella detaljplaner kan utvecklas för minskad klimatpåverkan genom exempelvis att möjliggöra flexibilitet avseende utveckling och innovation inom bland annat byggteknik, cirkularitet och resursanvändning (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden ta fram en plan och finansieringsmodell för att identifiera platser för insamling av förpackningar samt skrymmande förpackningar i staden för att möta kommande lagkrav (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Exploateringsnämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsbyggnadsnämnden utveckla ett verktyg som möjliggör scenarioanalyser av eventuell påverkan på stadens blågröna infrastruktur och habitatnätverk inför markanvisning (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden påbörja arbetet med att ta fram en strategi för skydd av naturområden (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna utreda en modell för att stärka de ekologiska värdena och den biologiska mångfalden i staden som helhet (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stadsbyggnadsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden samt miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda möjligheten att årligen mäta och redovisa den totala grönytan i staden (2.2) | 2024-01-01 | 2024-08-31 |
| Stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och trafiknämnden ska i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden, utbildningsnämnden, stadsdelsnämnderna, Micasa Fastigheter i Stockholm AB och SISAB utreda hur effekter av värmebölja kan inkluderas och hanteras i stadsutvecklingsprocessen (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, berörda stadsdelsnämnder, AB Familjebostäder, AB Stockholms hem, AB Svenska Bostäder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, SISAB, Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen påbörja arbetet med att ta fram åtgärdsplaner baserat på genomförd risk- och sårbarhetsanalys för skyfall (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stockholms Stads Parkerings AB ska i samverkan med stadsbyggnadsnämnden återstarta dialogen med Statens Fastighetsverk i syfte att anlägga parkeringsgarage under Armémuseum och Historiska museet (2.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Trafiknämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden och i samråd med Storstockholms brandförsvaret utreda hur en tidigare samordning kan komma till stånd i syfte att säkerställa framkomlighet för räddningstjänsten vid planering eller tillståndsprövning av lednings-, bygg- och infrastrukturprojekt, exempelvis genom att ta fram en modell för löpande samordning (2.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Behovet av fler bostäder har hög prioritet och nämnden ska vara drivande för en hög bostadsbyggnadstakt på både kort och lång sikt för att säkerställa den långsiktiga utbyggnaden. Målet är att 140 000 bostäder byggs mellan 2010 och 2035. Bostadsbristen minskar bara av den byggnation som har möjlighet att byggstartas och färdigställas. Målformuleringarna för detaljplaner ska därför ses över med fokus på genomförandekraft, från idé till byggstart. En portföljstyrning ska införas där berörda nämnder ska planera för att hålla en jämn genomsnittlig byggtakt på 6 000 bostäder per år i staden.

Genomströmningen och sammansättningen av bostadsprojekt i stadens portfölj ska säkerställas genom ökad styrning och utvecklade arbetssätt för gemensamma prioriteringar. Nämnden ska tillsammans med exploateringsnämnden utveckla styrning och uppföljning av framdriften exempelvis genom att fastställa portföljmål och nämndindikatorer.

Stadsbyggnadsnämnden ska utgå ifrån ett långsiktigt hållbart investerings- och driftkostnadsperspektiv och säkerställa kostnadseffektiva lösningar tillsammans med berörda nämnder och bolagsstyrelser. Nämnden ska säkra utrymmet för investeringar genom att göra prioriteringar i enlighet med investeringsstrategin och stärka förmåga att göra tidiga ekonomiska avväganden i planeringsprocessen. Övergripande ekonomiska konsekvensanalyser ska vara en integrerad del av planprocessens alla skeden. För att möjliggöra ekonomiska avvägningar i tidiga skeden ska samordningen mellan exploateringsnämndens och stadsbyggnadsnämndens processer öka.

Exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden ska ta fram gemensamma planeringsunderlag i syfte att möjliggöra en samlad prioritering av stadsutvecklingsprojekt kopplade till stadens övergripande mål för stadsutvecklingen, i syfte att kunna prioritera ekonomiskt lönsamma och genomförbara projekt samt projekt som av andra skäl är viktiga att genomföra i Stockholm.

Stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden ska inom ramen för en gemensam projektplanering stärka områdesplaneringen i syfte att, utifrån relevanta underlag, säkerställa en samsyn om områdenas förutsättningar och önskade utveckling innan nya projekt initieras. I detta arbete ska modellen för ankarbyggaktörer vidareutvecklas och markanvisningar i senare skeden av detaljplanearbetet ske oftare.

Staden ska uppfattas som effektiv och professionell inför stadens invånare och företag. Nämnden ska aktivt bedriva riktad tillsyn av fastigheter enligt sitt ansvarsområde samt aktivt informera om möjligheter att anmäla brister i fastigheters skick. Detta för att säkerställa korrekt användning av fastigheter och en god regelefterlevnad. Nämnden ska, inom ramen för projektet Gemensam tillsyn, i samverkan med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Storstockholms brandförsvaret arbeta för dela information och

samordna arbetet för tillsyn samt identifiera tillsynsobjekt som kan stävja oseriösa fastighetsägare.

Nämnden ska utifrån översiktsplanens inriktning medverka i utvecklingen av stadens verksamhetsområden med hänsyn till företag samt regional och kommunal samverkan i stadsutvecklingsprocessen. Nämnden ska medverka till att öka antalet arbetsplatser med särskild fokus på fler arbetsplatser i söderort. Den arbetsplatspotential som finns i Stockholms södra delar och översiktsplanens fokusområden ska tillvaratas genom en stadsövergripande styrning och uppföljning av större projekt. Nämnden ska utreda förutsättningarna för en högre andel arbetsplatser inom stadsutvecklingsområdena Älvsjö-Örby och Söderstaden.

Nämnden ska bidra till att stadens NKI ökar eller minst bibehålls genom att tjänster och service bidrar till att underlätta för företag att starta och verka i Stockholm. Nämnden ska under året påbörja arbetet för att öka servicenivån och effektivitet gällande bygglovshanteringen och bostadsanpassning genom bland annat ökad automatisering.

Nämnden ska ingå i den samordning som kommunstyrelsen leder kring utveckling av e-tjänster och det digitala mötet med staden för företag.

Stadens åtaganden inom ramen för 2013-års Stockholmsförhandling och Sverigeförhandlingens Storstad Stockholm ska uppnås och har hög prioritet. Stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och kommunstyrelsen ska fortsätta arbetet inom den gemensamma projektorganisationen och ta fram en samlad plan i syfte att garantera genomförandet av bostadsbyggandet inom tunnelbanornas influensområden.

Nämnden ska bidra till att alla områden i staden har en mer blandad bebyggelse, fler flerbostadshus ska byggas i områden som domineras av villor och fler hyresrätter byggas i områden som domineras av bostadsrätter och ägt boende. Takten i byggandet av allmännyttiga och privata hyresrätter ska öka. Nämnden ska särskilt analysera möjlighet till ny bebyggelse i områden i staden som idag har en god kollektivtrafikanslutning men en låg bebyggelsegrad, arbete ska med hänsyn till befintliga ekologiska värden. De allmännyttiga bostadsbolagen ska ges förutsättningar att ta ett stort ansvar för bostadsbyggandet. Nämnden ska verka för att fler större bostäder byggs för att minska trångboddheten. Alla ska kunna bo kvar i Stockholm även när familjen växer.

En viktig uppgift för nämnden är planering av bostäder för de grupper som kommunen har ett särskilt ansvar för, däribland personer som lever i hemlöshet och personer som är utsatta för våld i nära relation eller hedersrelaterat våld. Stadens projekt ska där det är möjligt innehålla en andel om minst fem procent lägenheter för särskilt boende, med prioriterad inriktning på boenden inom funktionshinderomsorg och socialpsykiatri. Nämnden ska vara en aktiv part i stadens samverkan kring att möjliggöra uppförande av modulhus, initialt avsedda som bostäder för prioriterade grupper tillsammans med SHIS Bostäder och de kommunala bostadsbolagen.

Nämnden ska verka för fler genomgångsbostäder med flexibel användning för prioriterade grupper och vara en aktiv part i stadens samverkan kring att hitta platser för och möjliggöra boendelösningar för mottagandet av nyanlända. Nämnden ska även medverka till ett ökat byggande av studentbostäder med målsättningen att år 2030 kunna erbjuda alla studenter som önskar en studentbostad.

Nämnden ska i arbetet för en äldrevänlig stad och i ett tidigt skede beakta stadens mål för seniorbostäder och verka för att öka antalet seniorbostäder som byggs av allmännyttiga och externa aktörer. Målet är att garantera den enskilde ett tryggt boende oavsett var i staden man bor. Det ska vara lätt att hitta ett tillgängligt boende som gör det möjligt att leva ett aktivt liv även när rörelseförmågan blir sämre.

De allmännyttiga bostadsbolagen ska tillsammans med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och Stockholms Stadshus AB bedriva en långsiktig och effektiv planering för byggandet av Stockholmshus. Nämnden ska fortsätta utveckla arbetet med Stockholmshusen för att de ska kunna byggas på fler platser. Nämnden ska även medverka i arbetet för att se över hur produktion och hyreskostnaden kan sänkas ytterligare för Stockholmshusen. Detta kan exempelvis ske genom att se över former av ökad industriell produktion, men också genom att ta lärdom av andra projekt och metoder med målet att i första hand bygga till lägre kostnad och möjliggöra rimliga hyror. Genomförandetakten av Stockholmshus ska öka.

Nämnden ska arbeta aktivt för att tillskapa fler bostäder med rimliga boendekostnader, exempelvis genom att stimulera innovation och nya affärsmodeller samt se över gällande kommunala processer och särkrav på andra områden än miljö- och klimat. Nämnden ska aktivt bevaka och vara hörsam för idéer och innovation från aktiva bostadsbolag och andra organisationer för att möjliggöra lägre byggnadskostnader. Nämnden ska även utreda privata aktörers möjlighet att bygga prispressade typhus, använda seriellt byggande, likt Stockholmshusen, för att sänka produktions- och boendekostnaden.

Stadsplaneringen ska i stort utgå ifrån principen om områdesplanering, exempelvis med hjälp av ankarbyggaktörer likt arbetet i Fokus Skärholmen. Där områdesplanering inte kan appliceras ska besluten om markanvisning och start-PM som regel sammanfalla och detaljplanprocessen drivas med hög grad av demokratiskt inflytande. Nämnden ska tillsammans med exploateringsnämnden utveckla modeller för finansiering för att kunna genomföra att detaljplaner innan skedet för markanvisning. Stadsutveckling och prioriteringar av investeringar ska i större utsträckning utgå ifrån de lokala utvecklingsprogrammen, socialt värdeskapande analyser och behov identifierade på områdesnivå för att säkerställa att dessa bidrar till social och ekologisk hållbarhet. Detta gäller inte minst i utvecklingen av översiktsplanens fokusområden, som exempelvis Fokus Järva.

Nämnden ska tydliggöra arbetssätt och samarbete med framför allt exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden, fastighetsnämnden och SISAB, med syfte att staden ska utvecklas på ett ekonomiskt hållbart sätt. Rutiner och arbetssätt, i syfte att säkerställa utbyggnad av offentlig service, ska utvecklas. Arbetssättet inbegriper ett kontinuerligt utvecklingsarbete för att minska kostnaderna för planeringsprocessen.

För att bidra till en levande lokal demokrati och få stockholmarnas förtroende är det viktigt att skapa delaktighet och inflytande. Nämnden ska involvera stockholmare i beslut som påverkar deras vardag genom medborgardialoger och medborgarbudgetar. Nämnden ska genomföra dialog med stadens invånare i tidigt skede inom planeringsprocesser och stadsutvecklingsarbete och verka för att det demokratiska inflytandet och förankringen för stadsutvecklingsprojekt ska öka. Stadsbyggnadsprocessen ska genomsyras av en hög grad av transparens och tydlig kommunikation kring hur stadsbyggandeprocessen fungerar och när det finns möjlighet för invånare att påverka. Detta är extra viktigt vid utvecklingen av fokusområdena och med grupper som idag är underrepresenterade vid samråd. Nämnden ska utveckla

metoder för att bättre fånga upp underrepresenterade grupper i samrådsprocessen. Funktionen stadsbyggnadsombudsman ska bidra till arbetet med att utveckla och förbättra samrådsprocesser och underlätta för allmänheten att få information gällande stadsbyggnadsprocessen.

Nämnden ska i utvecklingen av staden arbeta med jämställd samhällsplanering. Det förutsätter att kvinnor och män har samma möjligheter till inflytande och delaktighet i stadens utveckling. Det kan bland annat handla om särskilda insatser för att öka andelen flickor och kvinnor i dialoger och samråd, eller om att skapa ökad trygghet på offentliga platser. I arbetet för att utforma en tillgänglig och trygga stad kan civilsamhället och organisationers kompetens vara viktiga bidrag.

Nämnden ska säkerställa att den strategiska planeringen sker med medverkan av övriga berörda nämnder för att säkerställa genomförandeperspektivet och tillvaratagande av stadsbyggnadspotential och möjligheter till flerfunktionalitet och samutnyttjande. Nämnden ska i samband med nybyggnadsprojekt inhämta information från ansvariga verksamhetsnämnder om behovet och omfattningen av samhällsfastigheter, och säkerställa behovet, till rimliga villkor för mottagande nämnd, exempelvis genom detaljplaner med lägre detaljeringsgrad där det är möjligt. För de samhällsfastigheter staden själv är i långsiktigt behov av är huvudinriktningen att dessa utvecklas och ägs av stadens verkssamma nämnder och bolag.

Nämnden ska tidigt planera för tillkommande skolor och idrottsytor och säkerställa att dessa optimeras ur såväl ett ekonomiskt som tidsmässigt perspektiv samt lokaliseras för att bli viktiga mål punkter och främjar social hållbarhet. All detaljplaneplanering av förskole- eller skolverksamhet ska föregås av behovsanalyser exempelvis inom ramen för SAMS och ske i samråd med utbildningsnämnden eller stadsdelsnämnderna. Staden ska som huvudinriktning framgent planera för uppförande och förvaltning av förskolor eller skolor i egen regi. Planeringen ska ta hänsyn till effekterna på stadens lokalhyreskostnader på kort och lång sikt. Som en del i detta ska nämnden samarbeta med berörda nämnder och bolag inom SAMS för att ge långsiktiga planeringsförsättningar för skollokalförsörjningen inom staden.

Nämnden ska säkerställa metoder för löpande uppföljning av nämndens taxa utifrån intäkter och kostnader per verksamhetsområde och effektiva arbetssätt såsom ökad tillgänglighet, kortare ledtider och digitalisering av kärnprocesserna.

Nämnden ska delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap.

Nämnden ska under år 2024 genomföra en aktualitetsprövning av översiktsplanen genom att ta fram en planeringsstrategi. Arbetet ska samordnas med framtagandet av riktlinjer för bostadsförsörjning.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med berörda nämnder och bolagsstyrelser vidareutveckla SAMS i syfte att säkerställa att skolbehoven möts samtidigt som stadsutvecklingsprocessen är effektiv (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, exploateringsnämnden, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden och Stockholm Business Region AB se över och revidera stadens näringslivspolicy samt ta fram en bilaga till näringslivspolicyn med en etableringsstrategi för Stockholm (3.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Exploateringsnämnden ska i samarbete med stadsbyggnadsnämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholms hem och AB Svenska Bostäder analysera hur stadsutvecklingsprocessen kan bidra till fler lägenheter med många rum, genom ny- och/eller ombyggnad, och hur hyrorna för dessa kan pressas (3.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Stockholms Stads Parkerings AB och andra berörda nämnder föreslå åtgärder för utveckling av Rågsved Centrum med omnejd inom ramen för arbetet med Fokus Hagsätra-Rågsved (3.3) | 2024-01-01 | 2024-08-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, socialnämnden, äldre- och barnnämnden och Stockholms Stadshus AB utveckla arbetet med att ta fram Riktlinjer för bostadsförsörjningen 2025-2028 (3.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och Järva stadsdelsnämnd föreslå åtgärder för utveckling av Tensta Centrum med omnejd inom ramen för arbetet med Fokus Järva (3.3) | 2024-01-01 | 2024-08-31 |
| Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska vidareutveckla den riktade tillsynen av centrum- och flerfamiljsfastigheter med särskilt fokus på fokusområden. Arbetet sker i samråd med stadsbyggnadsnämnden och Storstockholms brandförsvaret för att möjliggöra riktade gemensamma insatser. I uppdraget ingår information till boende och andra berörda om rättigheter och möjligheter att anmäla brister i fastigheternas skick, avfallshantering och underhåll (3.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stadsbyggnadsnämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och i samråd med Storstockholms brandförsvaret utreda arbetssätt för att identifiera byggaktörer som inte uppvisar god förvaltningskvalitet med syfte att inkludera den information i bedömning av planbesked för att säkerställa god förvaltningskvalitet hos byggaktörer som beviljas planstart (3.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska i samarbete med stadsbyggnadsnämnden och Stockholms Stads Parkerings AB samt i samråd med Södermalms stadsdelsnämnd inleda utvecklingsarbete för Medborgarplatsen med fokus på att skapa goda flöden och aktivering av platsen (3.6) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med målsansvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 ta fram förslag på så kallade flaggade indikatorer i syfte att följa upp stadens arbete med att säkerställa de mänskliga rättigheterna (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med målsansvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030, revidera och uppdatera Hållbarhetsrapport 2021 (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|---|--|------------------|------------------|------------------|
| 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd | Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens prognossäkerhet T2 | +/- 1 % | +/- 1 % | +/- 1 % |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|--|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb | Näringslivets nöjdhet vid kontakter med staden som myndighet | 73 | 74 | 74 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal tillhandahållna platser för feriejobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med | Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner | 5 000 | 8 000 | 8 000 |
| | Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner i enlighet med 2013 års Stockholms-förhandling | 3 000 | 5 000 | 5 000 |
| | Antal påbörjade bostäder | 6 000 | 6 000 | 7 000 |
| | Andel påbörjade bostäder med minst fyra rum och kök | 20 % | 20 % | 20 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal bostäder i detaljplaner till samråd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Antal bostäder i detaljplaner till granskning/system-handling | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb | Aktivt Medskapandeindex | 83 | 84 | 84 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Sjukfrånvaro | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Sjukfrånvaro dag 1-14 | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.5 Hög beredskap och stark rådgivning ska råda i alla verksamhets-områden | Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts | 81 % | 82 % | 83 % |

R II
SbN:14

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|------------------------------------|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| | Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys | 100 % | 100 % | 100 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel elektroniska inköp | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

Trafiknämnden

Trafiknämnden ska bidra till att skapa en tryggare, trevligare och mer levande stad, med större plats för människor. Gator, torg och kajer ska i högre grad fyllas av folkliv, kulturinslag, träd och grönska. Den biologiska mångfalden ska stärkas.

Stockholm ska ha lägre klimatutsläpp, mindre buller, renare vatten och friskare luft. Transporter är den största källan till klimatutsläpp i Stockholm och utsläppen från trafiken ökar. Det är därför angeläget med långtgående krav för just trafiken. Staden ska ha som målsättning att fram till år 2030 minska utsläppen från transportsektorn med 80 procent jämfört med år 2010 och minska biltrafikarbetet med 30 procent från 2017 års nivå. Omställningen till ett utsläppsfritt trafiksystem behöver gå snabbare. Därför ska laddinfrastrukturen för elfordon byggas ut kraftigt i hela staden. Målsättningen är att trafiken i Stockholms innerstad ska vara utsläppsfri år 2030. Trafiknämnden har ett centralt samordningsansvar för elektrifieringen inom transportsektorn.

Trafiknämnden ska konsekvent prioritera framkomligheten för gående, cyklister och resenärer i kollektivtrafiken. Stockholm ska vara en grön promenadstad och Europas främsta cykelstad. Bussarna ska komma fram i tid. Det ska alltid vara mest attraktivt att välja ett klimatsmart och kapacitetsstarkt färdmedel. Ett väl fungerande trafiksystem är avgörande för en växande stad med en hög takt i bostadsbyggandet.

Stockholm ska vara en trygg, säker, ren och välskött stad och standarden ska vara likvärdig i hela staden.

Nämndens uppgifter

Nämnden är huvudman för allmänna platser och väghållare enligt plan- och bygglagen.

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- skötsel och renhållning av stads- och gatumiljön samt vissa parker (Kungsträdgården, Berzelii park, Norra Bantorget, Strömparterren och Järva friområde)
- investeringar i gator och vägar samt ovan nämnda parker
- samordning och utveckling av stadsdelsnämndernas stadsmiljöverksamhet
- stadsövergripande utveckling av stadens parker och grönområden
- skötseln av stadens samtliga träd på gatumark
- markupplåtelser
- upplåtelse av torgplatser samt utveckling och tillsyn av torghandeln
- utveckling av stadens torg
- strategisk trafikplanering i staden
- utveckling av trafiksäkerheten
- trafik- och parkeringsövervakning
- branddammar
- dammsäkerhet
- utgöra stadens skyfallsfunktion
- kommunkoncernens gemensamma inköpskategori Tekniska konsulter – bygg- och projektledning samt inköpskategori Park, gata och parkering

Förslag till budget 2024 och inriktning för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|-------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| Driftverksamhet | | | | |
| Kostnader (-) | -2 519,6 | -3 021,4 | -3 105,8 | -3 209,8 |
| Drift och underhåll | -1 718,6 | -1 802,4 | -1 796,8 | -1 795,8 |
| Avskrivningar | -740,0 | -855,0 | -930,0 | -1 005,0 |
| Internräntor | -61,0 | -364,0 | -379,0 | -409,0 |
| Intäkter | 1 725,3 | 1 695,3 | 1 695,3 | 1 695,3 |
| Netto | -794,3 | -1 326,1 | -1 410,5 | -1 514,5 |
| Investeringsplan | | | | |
| Utgifter (-) | -1 185,0 | -1 467,0 | -1 400,0 | -1 410,0 |
| Inkomster | 30,0 | 80,0 | 50,0 | 0,0 |
| Netto | -1 155,0 | -1 387,0 | -1 350,0 | -1 410,0 |

Driftbudgeten för 2024 ökar med 531,8 mnkr jämfört med 2023. Stadens verksamheter ska kontinuerligt arbeta för en effektiv verksamhet. Genom att bland annat arbeta för att minska kostnaderna för administration och konsulttjänster samt arbeta för en effektiv lokalanvändning används stadens resurser i enlighet med god ekonomisk hushållning och resurser kan frigöras för prioriterad verksamhet. Kommunfullmäktiges budget för 2024 fokuserar på samverkan och prioriteringar utifrån ett kommunkoncernsperspektiv. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Investeringsbudgeten ökar 2024 med 232,0 mnkr jämfört med 2023. Nämndens långsiktiga ram ges en tillfällig höjning med 475,0 mnkr för att inrymma en satsning på framkomlighet för gång-, cykel- och kollektivtrafik. Satsningen utgör totalt 2 000 mnkr under mandatperioden, varav 250 mnkr avser anläggande av en gång- och cykelbro i syfte att uppnå ökad framkomlighet och förbättrad trafiksäkerhet som en del av projekt Slussen. För att uppfylla kommunfullmäktiges prioriteringar på kortare sikt uppgår nämndens utökade investeringsbudget under 2024 till 182,0 mnkr. I den utökade budgeten inryms gång- och cykelbron vid Slussen, förbättrad stadsmiljö i fokusområden såsom upprustning av torg, åtgärder vid Årsta partihallar samt satsningar på grön infrastruktur med inriktning på mångfunktionalitet i stadens parker och grönområden. På längre sikt reserveras ett utrymme i den utökade planen för några av de mycket stora renoveringsprojekten, såsom Klaratunneln och Liljeholmsbroarna.

Nämnden ska ha ett stort fokus på styrning, effektivitet, kostnadsmedvetenhet och prioriteringar mellan och inom investeringsprojekt i syfte att begränsa investeringsutgifterna och därmed bidra till en långsiktigt hållbar egenfinansieringsgrad för stadens investeringar. Investeringar som bidrar till social och ekologisk hållbarhet ska prioriteras. Investeringsbudgeten framgår av bilaga 3.

Investeringsbudgeten ska inrymma nya anläggningar som följd av den växande staden samt reinvesteringar för att bevara befintlig infrastruktur. Nämnden ska i planeringen av större projekt noga analysera påverkan på framkomligheten för trafiken med särskilt fokus på oskyddade trafikanter. Reinvesteringarna ska som huvudregel kunna inrymmas i den långsiktiga planeringen.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Det ska vara lätt att transportera sig hållbart i hela Stockholm. Väl fungerande infrastruktur är en förutsättning för att ge människor i hela staden goda möjligheter och förutsättningar. Bostäder, service, arbetsplatser och fritidsaktiviteter ska vara lätta att nå med kollektivtrafik, gång eller cykel. Stadsmiljön ska vara tillgänglig för alla, oavsett funktionsförmåga. Nämnden ska arbeta utifrån såväl jämlikhetsperspektiv som jämställdhetsperspektiv och särskilt beakta behov hos barn och äldre samt inkludera medborgardialoger i sitt arbete.

Tillgänglighetsperspektivet ska integreras i verksamheten. Nämnden ska undanröja hinder för dem som tar sig fram med rullstol, rullator eller barnvagn och ge hög prioritet för ökad trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter, i synnerhet vid skolor, förskolor, olycksdrabbade gång- och cykelstråk, gatuarbeten samt vid idrottsanläggningar och andra miljöer där barn och unga rör sig i trafiken. Gatorna ska göras mer barnvänliga genom lägre hastigheter, trafiksäkerhetsåtgärder och fler gångfartsområden. Vid genomförandet av de kvarvarande hastighetsplanerna ska ambitionsnivån för trafiksäkerhetsåtgärder öka. Nämnden ska skapa fler bilfria zoner vid stadens skolor och förskolor genom att gator stängs av för biltrafik och omvandlas till lekgator med olika typer av möbleringar och lekredskap.

Nämnden ska i samarbete med kulturnämnden och stadsdelsnämnderna samt relevanta aktörer underlätta för närvaron av kultur i det offentliga rummet samt främja stadens kultur- och nöjesliv. Arbetet med Levande Stockholm ska fortsätta. Nämnden ska prioritera sommargångator inom arbetet och öka inslaget av grönska vid aktivering av platser. Projekt eller testbädd ska genomföras över hela staden där hårdgjord yta permanent omvandlas till multifunktionell mikropark med inslag av rekreativ yta och om möjligt i dialog med medborgare.

Nämnden ska aktivt bidra till arbetet med Fokus Järva, där staden kraftsamlar kring utvecklingen av Järvaområdet med utgångspunkt i översiktsplanen. Nämnden ska tillsammans med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och Järva stadsdelsnämnd fortsätta att utveckla Järva som ett prioriterat område, där sociala och ekologiska hållbarhetsaspekter väger tungt i stadsutvecklingsprocessen. Nämnden ska identifiera behov av, och arbetssätt för, särskilda satsningar för att öka framkomligheten och fortsätta att utveckla attraktiva offentliga rum i Järva på kortare och längre sikt.

Fler nya strandbad och vinterbadplatser ska anläggas under mandatperioden och trafikinämnden ska samordna arbetet. Nämnden ska utreda funktion och ansvar för stadens rekreationsbad såsom bryggbad, strandbad och plaskdammar. Nämnden ska dessutom vidare utreda förutsättningarna för fler vinterbadplatser med möjlighet till bastubad samt ta fram förslag på en stadsövergripande samordning och ansvarsfördelning mellan stadens nämnder.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Stockholm Business Region ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, trafiknämnden och utbildningsnämnden samt i samråd med kommunstyrelsen och stadens styrgrupp för stora evenemang samordna stadens planering, genomförande och utvärdering av ishockey-VM år 2025. (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB samordna inrättande av fler bryggbad, strandbad, plaskdammar och vinterbadplatser med möjlighet till bastubad samt utreda funktion, stadsövergripande samordning och ansvarsfördelning för dessa (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB identifiera lämpliga platser att avskaffa badförbudet på (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning
Staden ska ha som målsättning att fram till år 2030 minska utsläppen från transportsektorn med 80 procent jämfört med år 2010 och minska biltrafikarbetet med 30 procent från 2017 års nivå. Trafikplaneringen ska utgå från dessa mål och åtgärder som krävs för att nå målen ska vidtas. Förutsättningarna att genomföra dessa mål är avhängigt såväl lokal som regional och nationell politik. Nämnden ska verka för målens uppfyllande i samverkan med statliga, regionala och privata aktörer, inom ramarna för stadens rådighet. Utvecklingen av mobilitetstjänster och delningsekonomi ska beaktas i arbetet. Trafiknämnden ska i samråd med Region Stockholm kartlägga var biltrafiken sker idag i Stockholms kommun och hur den kan ersättas med buss eller spårbunden trafik gällande både vardag och helg, i syfte att nå målet om minskad biltrafik.

Ökad framkomlighet för gång-, cykel- och kollektivtrafik i enlighet med framkomlighetsstrategin ska genomsyra nämndens arbete. Gång-, cykel- och kollektivtrafik samt lastplatser, tillfällig angöring, korttidsplatser och parkeringsplatser för rörelsehindrade ska prioriteras framför långtidsparkering av motorfordon i gatumiljön. Fotgängarperspektivet ska stärkas i stadens trafikinvesteringar och åtgärder genomföras, såsom breddade trottoarer, gångstråk och övergångsställen samt fler gångfartsgator och gågator. Ett prioriterat gångnät ska tas fram och åtgärder på nätet genomföras för att skapa ett sammanhängande nät av gångstråk med hög standard. Åtgärder för att skapa trygga gångvägar till och från kollektivtrafik ska prioriteras. Lånecyklar är en fortsatt aktuell fråga för staden.

Cykelbanor ska breddas och cykelgator ska införas. Fler säkra cykelparkeringar ska byggas, med särskilt fokus på kollektivtrafikknutpunkter. Staden ska följa utvecklingen av elsparkcyklar och successivt med stöd av ordningslagen ställa ökade krav på bolagen utifrån exempelvis skötsamhet. Nämnden ska verka för att en gång- och cykelbro byggs mellan Strandvägen och Djurgården, med inriktningen att Kungliga Djurgårdsförvaltningen står för huvudfinansieringen och att försöket med bilfritt södra Djurgården permanentas. Nämnden ska bygga cykelgator av enklare karaktär med fokus på reglering av gatan på fler ställen, bland annat i närförort. Signalprioriteringen ska ses över längs stora gång-, cykel- och busstråk för att underlätta framkomligheten, inkluderat hur grön våg kan skapas för de yteffektiva trafikslagen samt kring att tillåta högersväng mot rött för cyklister.

Det behövs en offensiv framkomlighetssatsning för bussarna. Busstrafiken ska prioriteras i hela staden, till exempel genom fler busskörfält på lämpliga sträckor, bättre trafikövervakning och ökad prioritering i trafiksignaler. Nämnden ska tillsammans med

Region Stockholm peka ut de viktigaste stråken i vägnätet för buss- och spårvägslinjer. Längs de utpekade stråken ska kollektivtrafiken få egna körfält. Arbetet ska inledas med att anlägga busskörfält längs tre utpekade prioriterade stråk för stombussar, varav ett stråk ska vara i västerort, ett i söderort och ett längs hela linje 4. Nämnden ska även utreda förutsättningarna att snabbare genomföra lösningen med busskörfält vid Nynäsvägen/Gubbängsmotet jämfört med länsplanen. Nämnden ska leda stadens arbete i samarbete med Stockholms Hamn AB och andra berörda för att samverka med Region Stockholms planering för kollektivtrafik på stadens vatten.

För att få fler att åka kollektivt istället för att ta bilen krävs åtgärder för att minska bilismen i områden där kollektivtrafiken är ett alternativ. I innerstaden finns alla möjligheter att välja kollektivtrafik, cykel eller gång för att transportera sig. Vissa gator ska stängas av för biltrafik. Nämnden ska göra Sveavägen bilfri under fyra helger i syfte att levandegöra och aktivera platsen samt förhindra de omfattande störningsproblem som finns på Sveavägen kvällstid.

Nämnden ska fortsätta arbetet för att minska utsläppen från trafiken genom elektrifiering och minskad biltrafik. Målet är att trafiken i Stockholms innerstad ska vara utsläppsfri år 2030. Utbyggnaden av laddinfrastruktur pågår inom ett flertal av stadens nämnder och bolagsstyrelser. En effektiv utbyggnad kräver god samordning inom staden. Trafiknämnden ska leda den stadsinterna samordningen av utbyggnaden. Stockholms Stads Parkerings AB ska i samarbete med fastighetsnämnden och trafiknämnden genomföra pilotprojekt med innovativ gatuladdning i något av stadens områden med lägre tillgång till publik laddinfrastruktur senast år 2026, i syfte att tillhandahålla gatuladdning i enlighet med stadens mål.

Nämnden ska även samordna och utveckla stadens arbete med elektrifieringen av transportsektorn, bland annat genom Elektrifieringspakten. En miljöbilszon klass 3 ska inrättas i ett område i city den 31 december 2024 och beslut om utökning ska tas under första halvåret år 2025. Gamla stan ska bli en stadsmiljözon med mer plats för stadsliv och människor och mindre för bilar. Generösa ytor ska skapas i hela Gamla stan för vistelse, uteserveringar, lek och grönska. Som ett led i detta arbete ska Munkbroleden byggas om med stor plats för gående och cyklister och Skeppsbrons gata breddas för gång och cykel, med så få korsningspunkter som möjligt mellan cyklister och fordonstrafik.

Luftföroreningar har en negativ påverkan på både miljö och hälsa. Stockholms luftkvalitet har förbättrats och klarar idag miljökvalitetsnormerna på stadens gator. För att skydda stockholmarnas hälsa måste luftkvaliteten fortsätta förbättras. Nämnden ska bidra till att staden når miljökvalitetsmålet för frisk luft och åtgärder ska påbörjas utifrån utredningen om hur Världshälsoorganisationens (WHO) nya gränsvärden för luftkvalitet kan nås.

Det är angeläget att utveckla och förbättra vinterväghållningen och renhållningen, bland annat genom strategisk samverkan med stadsdelsnämnderna i syfte att styra verksamheten mot gemensamma inriktningar och mål. Effektiva metoder för snöröjning för fotgängare ska utvecklas och inkluderas i ordinarie driftverksamhet. Primära gångstråk ska sopsaltas.

Stadens kajer ska utvecklas till attraktiva promenadstråk med soldäck, konstutställningar, caféer och restauranger på pråmar samt mer grönska och träd, samtidigt som sjöfartens möjligheter ska beaktas. Långtidsparkering av bilar ska successivt avvecklas, och under mandatperioden ska alla parkeringsplatser på Strandvägen tas bort och antalet parkeringsplatser på Skeppsbron ska minska.

Parkkvaliteter ska förstärkas utmed kajerna i enlighet med kajstrategin och för att förbättra biologisk mångfald och skyfallshantering. Exempelvis ska möjligheten att utvidga Munkbrohamnens kaj ses över.

I upphandlingar av transporter, entreprenader och arbetsmaskiner ska fossila bränslen fasas ut till år 2030 genom att inför varje upphandling undersöka möjligheten att skärpa miljökraven. Avtalsvillkor som möjliggör uppföljning ska säkerställas och uppföljningen ska stärkas. Nämnden ska utföra en fördjupad utredning kring övertagandet av några av nämndens upphandlade driftverksamheter i egen regi. Nämnden ska ta fram delmål för hur fossila bränslen ska fasas ut till år 2030 i upphandlingar samt en redovisning kring hur trafiknämnden tänkt uppnå målet. Klimatkrav ur ett livscykelperspektiv ska ställas vid ombyggnation eller nybyggnation av vägar, broar, parker och torg. Entreprenadverktyg och -maskiner ska som utgångspunkt vara eldrivna i nya upphandlingar.

Trafiknämnden ska fortsatt verka för att öka elektrifieringen av leverans- och godstrafiken, samlastning och hållbara last mile-leveranser samt de tysta nattleveranserna med målsättningen att alla godstransporter och all busstrafik i innerstaden ska vara elektrifierad senast år 2030. Varor ska i högre grad komma till regionen med båt och järnväg. Platsens förutsättningar ska styra leveranssätt och fordonsslag.

Parkeringsavgifter är stadens kraftfullaste verktyg för att säkerställa framkomlighet och ordning i trafiken. Nämnden ska säkerställa att parkeringsregler och -avgifter är förenliga med ett växande Stockholm. Avgiften för boendeparkering ska höjas och avgiften för nytopparkering ska sänkas. Parkeringsavgifterna ska framöver indexeras utifrån en stadsgemensam modell för att följa den generella kostnadsutvecklingen i samhället och bibehålla den trafikreglerande effekten. Staden ska verka för en differentiering av trängselskatten och parkeringsavgifter, som gör det dyrare för förbränningsmotorer jämfört med idag och som främjar bilpooler, samt verka för att det blir möjligt att reservera parkeringsplatser på gatumark för bildelningstjänster och genomföra detta när laglig möjlighet finns.

Nämnden ska arbeta för minskade trafikstörningar vid lednings-, bygg- och infrastrukturprojekt genom att koordinera och kommunicera egna och andras aktiviteter och utveckla samordningen och samarbetet med ledningsägare samt med räddningstjänsten. Framkomligheten ska också öka genom intensifierade kontroller av trafikanordningsplanerna som reglerar vägarbeten i staden, fler utfärdade sanktioner mot trafikstörande projekt som sker utan tillstånd samt förstärkt systematisk framkomlighetskontroll för att beivra blockerande felparkerade bilar eller andra uppställda fordon.

Inom ramen för svenskt och europeiskt klimatkontrakt 2030 ska nämnden arbeta med utvecklade samarbeten, innovativa arbetssätt och en ökad externfinansiering från staten och EU för att åstadkomma en snabbare klimatomställning. I samarbete med kommunstyrelsen och miljö- och hälsoskyddsnämnden ska nämnden verka för att EU, regering och riksdag möjliggör för staden att kunna nå de högt ställda miljö- och klimatmålen.

Nämnden ska utveckla arbetet med klimatanpassning med fokus på skyfallsåtgärder och motverkande av värmeöar utifrån värmekarteringen med prioritet på platser med störst behov, i samarbete med berörda nämnder och bolag. Nämnden ska utgöra stöd för stadens samlade skyfallsarbete genom skyfallsfunktionen. Hårdgjorda ytor ska minska för att kunna tillföra mer grönska och hantera nederbörd. Nämnden ska öka kunskapen

och beakta behovet av svalkande utomhusmiljöer vid utformandet av olika typer av stadsmiljöer. Trafiknämnden ska utveckla förmågan att samlat beakta skyfallsproblematik, behov av fler träd, skuggande växtlighet och lokalt omhändertagande av dagvatten i samband med investeringar och reinvesteringar i gatugröna miljöer. Nämnden ska i samarbete med Stockholm Vatten och Avfall AB och stadsdelsnämnderna successivt sätta upp dricksvattenfontäner i hela staden, särskilt i de områden som pekats ut som riskområden för värmeöeffekter.

Stockholmarna ska ha mer natur att njuta av. Nämnden ska tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsdelsnämnderna fortsätta att utveckla arbetet inom Grönare Stockholm. Vid investeringar i stadsmiljön ska metoder för stockholmarnas delaktighet och inflytande användas i högre utsträckning. Investeringarna ska utgå från analyser där hänsyn tas till social och miljömässig hållbarhet samt ha ett stärkt drift- och skötselperspektiv. Handlingsplanen för biologisk mångfald ska genomsyra nämndens arbete. Buskar ska bevaras och fler blommande ängsmarker skapas. Nämnden ska fortsatt arbeta enligt det stadsövergripande trädmålet som gäller alla gator, torg och parker. Nämnden ska öka andelen högräs vid ytor som inte används för rekreation, såsom gatugröna ytor. Detta genom att i första hand anlägga ängsmark, i andra hand genom att minska antalet klipptillfällen i stor omfattning. Fler odlingslotter, kolonilotter och gemensamhetsodlingar ska möjliggöras och tillkomma på lämplig mark, utan att naturmark tas i anspråk. Hästa gård ska utvecklas till en levande stadsbondgård med djur och café.

Tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsbyggnadsnämnden ska nämnden fortsätta att följa upp utvecklingen av stadens totala grönyta och ekologiskt särskilt betydelsefulla områden (ESBO) för att följa utvecklingen över tid. Nämnden ska anlägga fler växtbäddar för att rena vatten från vägar och torg samt stärka stadens motståndskraft mot skyfall. Användningen av biokol i stadens växtbäddar ska öka. Nämnden ska tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden samt Stockholm Vatten och Avfall AB arbeta med att utreda och genomföra åtgärder i de lokala åtgärdsprogrammen för stadens vattenförekomster.

I samarbete med kommunstyrelsen, miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB ska nämnden bidra till att samordna nämnder och bolagsstyrelser för en strategisk och övergripande, enhetlig och effektiv kommunikation i miljö- och klimatfrågor, som stödjer stadens miljö- och klimatmål och medverkar till delaktighet och engagemang hos målgrupper och samarbetspartners.

Trafiknämnden ska tillsammans med kommunstyrelsen vara drivande i stadens arbete med Agenda 2030:s mål 9 *Hållbar industri, innovationer och infrastruktur*.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna kartlägga områden i staden eller som staden äger som kan restaureras och bli kolsänkor samt beräkna hur mycket koldioxid som kan bindas i dessa (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden, servicenämnden, trafiknämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, Stockholm Vatten och Avfall AB och S:t Erik Markutveckling AB utreda och planera för en återbrukscentral av byggmaterial för stadens verksamheter där kvarteret Gjutmästaren i Ulvsunda ska utgöra pilot (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med servicenämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden och i samråd med kommunstyrelsen kartlägga tillgång till data för analys och uppföljning av stadens klimatområde samt ta fram förslag till insatser för ökad datatillgång med fokus på digitala tekniker (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden ta fram en plan och finansieringsmodell för att identifiera platser för insamling av förpackningar samt skrymmande förpackningar i staden för att möta kommande lagkrav (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden påbörja arbetet med att ta fram en strategi för skydd av naturområden (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna utreda en modell för att stärka de ekologiska värdena och den biologiska mångfalden i staden som helhet (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholm Vatten och Avfall AB utreda och lämna förslag på hur klimatanpassningsarbetet ska genomföras. Prioritering, ansvarsfördelning, upphandling och avrop av konsulter ska definieras (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och trafiknämnden ska i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden, utbildningsnämnden, stadsdelsnämnderna, Micasa Fastigheter i Stockholm AB och SISAB utreda hur effekter av värmebölja kan inkluderas och hanteras i stadsutvecklingsprocessen (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samråd med kommunstyrelsen och trafiknämnden utreda funktion och ansvar för en kontaktväg in för medborgare vid skyfall och översvämningar, samt ha beredskap för kommunikationsinsatser gentemot invånare (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska analysera hur träd på gatumark påverkas av klimatförändringar och närmiljön (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska genomföra ett grönskande klimatanpassningspaket med plantering av fler träd och mer skuggande växtlighet, anläggning av mikroparker och fler växtbäddar samt uppsättning av dricksvattenfontäner i varje stadsdel (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska genomföra projekt eller testbäddar där hårdgjord yta omvandlas till multifunktionella mikroparker (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, berörda stadsdelsnämnder, AB Familjebostäder, AB Stockholms hem, AB Svenska Bostäder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, SISAB, Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen påbörja arbetet med att ta fram åtgärdsplaner baserat på genomförd risk- och sårbarhetsanalys för skyfall (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna påbörja en ny etapp av Grönare Stockholm med ett stärkt fokus på social hållbarhet (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska i samråd med exploateringsnämnden påbörja processen med att överföra drifts- och förvaltningsansvar av Hästa gård till fastighetsnämnden. Hästa gård ska utvecklas till en levande öppen stadsbondgård med djur och café tillgänglig för besökare i alla åldrar. (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Trafiknämnden ska öka andelen höggräs vid ytor som inte används för rekreation, genom att i första hand anlägga ängsmark, i andra hand genom att minska antalet klipptillfällen i stor omfattning (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Exploateringsnämnden ska i samarbete med trafiknämnden och övriga berörda nämnder utreda åtgärder för att effektivisera planeringsprocessen i exploateringsprojekten samt säkerställa en god stadsmiljö och trafikplanering enligt framkomlighetsstrategin (2.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samråd med trafiknämnden utreda möjligheten för Stockholms stad och Region Stockholm att nyttja varandras ytor för samhälls- respektive kollektivtrafikinformation (2.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stockholms Hamn AB ska i samarbete med trafiknämnden samverka med Region Stockholm i syfte att analysera och utreda åtgärder som behöver genomföras i regionens arbete att starta tre ny pendelbåtlinjer till 2026/2027. Målet med samverkansarbetet är att säkerställa stabila ekonomiska förutsättningar, bland annat genom avsiktsförklaringar och modeller för eventuella åtgärder för pendelbåtlinjerna samt för den fortsatta utvecklingen av kollektivtrafik på vatten (2.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska anlägga busskörfält längs tre utpekade prioriterade stråk för stombussar, varav ett stråk ska vara i västerort, ett i söderort och ett ska vara längs hela linje 4 (2.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska fortsätta arbeta med ett helhetsgrepp på trafiksituationen kring Järvafältet, utefter utredningens förslag (2.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska genomföra fyra bilfria helger på Sveavägen (2.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stockholms Stads Parkerings AB samt övriga berörda nämnder och bolagsstyrelser skapa en samordningsgrupp för att möjliggöra en snabb elektrifiering genom gemensam målstyrning. I uppdraget ingår att se över avgiftsmodeller i syfte att öka hemmaladdningen (2.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden och i samråd med Storstockholms brandförsvär utreda hur en tidigare samordning kan komma till stånd i syfte att säkerställa framkomlighet för räddningstjänsten vid planering eller tillståndsprövning av lednings-, bygg- och infrastrukturprojekt, exempelvis genom att ta fram en modell för löpande samordning (2.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska om möjligt göra om de återkommande sommargångatorna till permanenta gånggator (2.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska se över signalprioriteringen längs stora gång-, cykel- och busstråk för att underlätta framkomligheten, inkluderat hur grön våg kan skapas för de hållbara trafikslagen (2.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska skapa fler bilfria zoner vid stadens skolor och förskolor genom att gator stängs av för biltrafik och omvandlas till lekgator med olika typer av möbleringar och lekredskap (2.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska ta bort alla parkeringsplatser i västra Gamla stan till sommaren 2024 för att istället renodla parkering till Skeppsbron. En tredjedel av parkeringsplatserna på Skeppsbron tas bort (2.3) | 2024-01-01 | 2024-06-30 |
| Trafiknämnden ska i samarbete med Stockholms Hamn AB ta fram mål och förslag på åtgärder för att öka överflytten av gods från väg till vatten (2.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska utreda förutsättningarna att inrätta busskörfält och hållplatser på Centralbron, i syfte att förbättra framkomligheten för busstrafiken (2.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Trafiknämnden ska utreda hur Strandvägens kaj ska göras bilfri till sommaren 2024 (2.3) | 2024-01-01 | 2024-08-31 |
| Trafiknämnden ska utreda och föreslå åtgärder i trafikseparerade områden i syfte att öka framkomligheten och trafiksäkerheten för gång- och cykeltrafik i Järva, exempelvis nya trottoarer och övergångsställen (2.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska utreda trafiklösningen i Gamla stan under 2024 och åtgärder ska införas senast sommaren 2025, i syfte att säkerställa tillgänglighet för kollektivtrafik, leveranser och boende samtidigt som övrig biltrafik ska minska (2.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska öka ambitionen kring cykelparkering, med byggande av fler parkeringar inklusive säkra parkeringar för lastcyklar, med särskilt fokus på kollektivtrafikknutpunkter (2.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska öka takten i att skapa trygga gångvägar till och från busshållplatser vid stombussnätet och söka trygghetsmedel för belysningsåtgärder kopplat till detta arbete (2.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska bygga cykelgator av enklare karaktär med fokus på reglering av gatan på fler ställen, bland annat i närförort (2.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stockholms Hamn AB ska i samarbete med trafiknämnden utreda framtida investerings- och finansieringsbehov av Hammarbyslussen (2.4) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska i samarbete med Stockholm Vatten och Avfall AB ta fram ett investeringsprogram för utredande och genomförande av åtgärder i de lokala åtgärdsprogrammen för vattenförekomster i enlighet med gällande dagvattenavtal och under 2024 söka avsätta medel i central medelsreserv för genomförande av åtgärder (2.4) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden påbörja åtgärder utifrån utredningen om hur Världshälsoorganisationens (WHO) gränsvärden för luftkvalitet kan nås (2.4) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska införa miljözon klass 3 i ett område i city 31 december 2024, och beslut om ökning tas under första halvåret år 2025. Gränsdragningen av det geografiska området i City för etapp 2 ska utredas under 2024 (2.4) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Trafiknämnden ska prioritera arbetet med att utveckla en samlad produktionsplanering med utgångspunkt från kommunfullmäktiges mål för bostadsbyggandet, översiktsplanen samt utbyggnaden av kollektivtrafik. Nämnden ska bistå exploateringsnämnden i alla skeden av planering och genomförande av stadsutvecklingsprojekt. I samarbete med andra nämnder ska tillgången till kommunaltekniska ytor säkerställas.

Trafiknämndens verksamhet ska vara ekonomiskt hållbar, skapa största möjliga nytta och mervärde för stockholmarna och minska klimatpåverkan från transporter. I samband med beslut om investeringar och reinvesteringar ska nämnden analysera drift- och underhållskonsekvenserna samt upprätta och följa noggranna drift- och underhållsplaner för anläggningarna för att säkerställa en optimal förväntad livslängd. Samordningen med exploateringsnämnden är fortsatt viktig för att öka nämndens möjligheter att planera och påverka de investeringar som är en konsekvens av exploateringsverksamheten. På grund av omvärldsläget ska nämnden se över sin planering och prioritera investeringsprojektens omfattning och genomförandetid samt kostnadseffektivitet.

Prognossäkerheten inom investeringsverksamheten ska fortsätta förbättras. Nämnden ska fortsatt arbeta med att säkerställa god kvalitet avseende avtalsuppföljning, kostnadskontroll och projektkalkyler. Tillsammans med stadsdelsnämnderna ska enhetliga arbetssätt utvecklas vad gäller systematisk uppföljning av entreprenadavtal för vinterväghållning och barmarksrenhållning i syfte att säkerställa att staden erhåller den kvalitet som beställts.

Nämnden ska ta tillvara möjligheterna med digitalisering och teknikutveckling för att åstadkomma en effektiv verksamhetsutveckling samt delta i samverkan mellan offentlig sektor, akademi och näringsliv. Nämnden ska använda, dela och tillgängliggöra öppen trafikdata i samverkan med offentliga och privata aktörer. I arbetet med bland annat framkomlighetsfrågor ska nämnden integrera och strategiskt nyttja teknikutveckling och innovationer, som till exempel sensorer eller geofencing, i syfte att optimera trafiksystemet, minska resursförbrukning och öka effektiviteten. Nämnden ska utveckla återkopplingen kring ärenden som kommer in via TyckTill-appen för en bättre dialog med allmänheten.

För att bidra till en levande lokal demokrati och få stockholmarnas förtroende är det viktigt att skapa delaktighet och inflytande. Nämnden ska involvera stockholmare i beslut som påverkar deras vardag genom medborgardialoger och medborgarbudgetar. Hanteringen av medborgarförslag ska förbättras.

Nämnden ska bidra till att stadens NKI (Nöjd Kund Index) ökar eller minst bibehålls genom att tjänster och service bidrar till att underlätta för företag att starta och verka i Stockholm. Tillsyn och kontroll ska vara förutsägbara och tydliga för företagen. Nämnden ska ingå den samordning som kommunstyrelsen leder kring utveckling av e-tjänster och det digitala mötet med staden för företag. Nämnden ska ingå i projektet *Gemensam tillsyn* som leds av kommunstyrelsen. Nämnden ska delta i uppdraget platsutveckling av stadens renodlade verksamhetsområden.

Stockholm ska vara en jämlik, trygg stad för alla där människor kan mötas. I samverkan med stadsdelsnämnderna ska nämnden prioritera lokala trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder för att uppnå målet om att inte ha något särskilt utsatt eller utsatt område inom Stockholms stad. Trygghets- och trafiksäkerhetshöjande åtgärder är positiva för alla, men särskilt ur ett jämställdhetsperspektiv, eftersom studier visar att kvinnor i högre utsträckning än män anpassar sina resval utifrån upplevelser av otrygghet. Nämnden ska delta i arbetet med platssamverkan i syfte att skapa en trygg, säker och levande stad. Trafiknämnden ska tillsammans med socialnämnden och stadsdelsnämnderna delta i det förstärkta regionala samverkansarbetet gällande att minska antalet öppna drogsener i länet.

Det är av stor vikt att den gemensamma stadsmiljön är välskött, tillgänglig och trygg i hela Stockholm. Stockholmare och besökare ska uppleva att de är nöjda med renhållning och städning i staden. Trafiknämnden ska följa upp entreprenörers arbete för att säkerställa att avtalade åtgärder genomförs och att en likvärdig standard erhålls i hela staden. Kostnadseffektiv och kapacitetsstark sophantering ska nyttjas och källsorteringen ska fortsatt utökas. Skadedjursbekämpningen ska upprätthållas för att minska nedskräpning från fåglar och skadedjur. Trafiknämnden ska säkerställa underhållsarbetet i den offentliga miljö som nämnden ansvarar för. Trafiknämnden ska delta i Stockholm Vatten och Avfall AB:s arbete med implementering av nya lagstiftningen gällande fastighetsnära insamling och förpackningsavfall.

Trafiknämnden ska tillsammans med andra berörda nämnder och bolagsstyrelser bidra i stadsdelsnämndernas och polisens arbete med att ta fram lokala lägesbilder,

orsaksanalyser och åtgärder i arbetet med de lokala samverkansöverenskommelserna med polisen. Nämnden ska delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap.

Nämnden ska leda arbetet inom den tvärfunktionella inköpskategorin Park, gata och parkering. Staden ska fortsatt verka för en ändring av ordningslagen, i syfte att ge kommunen ökade befogenheter att komma tillrätta med problemet med bland annat byggsäckar.

Trafiknämnden ska rusta upp och utveckla stadens torg och torghandelsverksamheter i syfte att skapa levande, trivsamma och trygga torg, med särskild inriktning på stadens fokusområden och ytterstaden. Grönska, träd, sittplatser, kultur och uteserveringar ska bidra till att skapa en mer levande och tryggare stadsmiljö i hela staden. Torghandel för småskaliga producenter, närodlade varor och ett varierat utbud ska underlättas. Nämnden ansvarar för tillsynen av torghandeln och ska genom den bidra till att öka tryggheten och bekämpa brottsligheten. Vidare ska nämnden bidra till stadsdelsnämndernas arbete med att tillsammans med berörda fastighetsägare uppmärksamma högtider genom utsmyckning, belysning och möblering på torg i stadens fokusområden.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Trafiknämnden ska öka ansökningsgraden av externa medel och forskningsprojekt inom relevanta delar av nämndens verksamhet, i synnerhet kopplat till klimatkontrakt och EU-finansiering (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, exploateringsnämnden, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden och Stockholm Business Region AB se över och revidera stadens näringslivspolicy samt ta fram en bilaga till näringslivspolicyn med en etableringsstrategi för Stockholm (3.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Stockholms Stads Parkerings AB och andra berörda nämnder föreslå åtgärder för utveckling av Rågsved Centrum med omnejd inom ramen för arbetet med Fokus Hagsätra-Rågsved (3.3) | 2024-01-01 | 2024-08-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och Järva stadsdelsnämnd föreslå åtgärder för utveckling av Tensta Centrum med omnejd inom ramen för arbetet med Fokus Järva (3.3) | 2024-01-01 | 2024-08-31 |
| Trafiknämnden ska utföra fördjupad utredning kring övertagandet av nämndens upphandlade driftverksamheter i egen regi samt komma med implementeringsplan utifrån resultat från utredningen (3.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska aktivera torg i närförort genom enklare investeringsåtgärder som exempelvis sittplatser för att aktivera torgen, i samverkan med näringsliv och kulturliv (3.6) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska i samarbete med berörda stadsdelsnämnder genomföra investeringsåtgärder i stadens fokusområden för att permanent aktivera torgen, i samverkan med näringsliv, fastighetsägare och kulturliv (3.6) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska i samarbete med stadsbyggnadsnämnden och Stockholms Stads Parkerings AB samt i samråd med Södermalms stadsdelsnämnd inleda utvecklingsarbete för Medborgarplatsen med fokus på att skapa goda flöden och aktivering av platsen (3.6) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Trafiknämnden ska inkludera Kornhamnstorg och Mälartorget i Levande Stockholm 2024 och sedan rusta upp torgen till attraktiva mötesplatser (3.6) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med målansvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 ta fram förslag på så kallade flaggade indikatorer i syfte att följa upp stadens arbete med att säkerställa de mänskliga rättigheterna (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med målansvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030, revidera och uppdatera Hållbarhetsrapport 2021 (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska se över möjligheten att bättre besvara medborgarförslag från stadsdelsnämnderna som rör nämndens ansvarsområden (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring* | Köpt energi i stadens organisation | 1 735 GWh | 1 735 GWh | 1 720 GWh |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Relativ energianvändning | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar* | Andel lediga avgiftsbelagda parkeringsplatser i innerstaden, dagtid | 15 % | 15 % | 15 % |
| | Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i innerstaden | 18,6 km/h | 18,7 km/h | 18,8 km/h |
| | Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i ytterstaden | 28,6 km/h | 28,7 km/h | 28,8 km/h |
| | Minskade utsläpp från transporter, jämfört med 2010 | -20 % | -30 % | -40 % |
| | Minskat biltrafikarbete, jämfört med 2017 | -13 % | -16 % | -19 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal publika laddplatser | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Andel meter nybyggd cykelbana som följer cykelplanen | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Hastighetsefterlevnad | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Stockholmarnas nöjdhet med snöröjning/sandning | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| | Upplevd trafiksäkerhet för gående och cyklister | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| 2.4 Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer* | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel avslutade bygg- och anläggnings-entreprenader där varor miljöbedömts och loggats i Byggvaru-bedömningen | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd | Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens prognossäkerhet T2 | +/- 1 % | +/- 1 % | +/- 1 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel investeringsprojekt vars genomförandebeslut är i god överensstämmelse med inriktningsbeslut | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb | Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi | 11 000 | 11 000 | 11 000 |
| | Näringslivets nöjdhet vid kontakter med staden som myndighet | 73 | 74 | 74 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal tillhandahållna platser för feriejobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb | Aktivt Medskapandeindex | 83 | 84 | 84 |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|---|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Sjukfrånvaro | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Sjukfrånvaro dag 1-14 | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden | Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförs | 81 % | 82 % | 83 % |
| | Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys | 100 % | 100 % | 100 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel elektroniska inköp | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser | Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där de bor | 79 % | 79 % | 80 % |
| | Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning | 73 % | 73 % | 73 % |
| | Stockholmarnas nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden | 73 % | 73 % | 73 % |

* Målvärdena under inriktningsmål 2 revideras i samband med behandling av stadens miljöprogram

Utbildningsnämnden

Alla barn har rätt till en skola som präglas av höga förväntningar och fokus på kunskap. Nämnden ska fokusera på tidiga insatser för att öka kunskapsutvecklingen inom språk och matematik, samt underlätta övergången mellan förskolan och grundskolan.

Skolan ska vara kompensatorisk och likvärdig för alla elever. Det innebär att undervisningen ska sträva efter att uppväga skillnader i elevers förutsättningar. Alla elever i Stockholm ska, oavsett bakgrund, bostadsort eller särskilda behov, ges de bästa förutsättningar att klara kunskapsmålen i skolan. Elevernas kunskapsutveckling ska vara i fokus för alla som verkar inom skolan. Genom en likvärdig skola ges möjlighet för fler barn att förverkliga sina drömmar. Därför ska nämnden arbeta för att minska kunskapsskillnaderna mellan skolor, motverka skolsegregationen och minska andelen elever som inte går vidare till gymnasiet. Fler specialpedagoger, speciallärare, fritidspedagoger och kuratorer behövs i stadens skolor.

Nyckeln till förbättrade skolresultat är skickliga lärare och rektorer. En god kunskapsförsörjning kräver attraktiva anställningsvillkor, en bättre arbetsmiljö och möjligheter till kompetensutveckling. Lärare och skolledare ska också få större möjlighet att fokusera på undervisningen och det pedagogiska ledarskapet i skolan. Skolan spelar en viktig roll för att förebygga att barn och unga hamnar i kriminalitet. Stadens skolor ska i samverkan med socialtjänst, polis och boende genomföra preventiva åtgärder för att öka tryggheten i skolan. Det ska råda nolltolerans mot våld och kränkningar i stadens skolor.

Elevers psykiska välmående i Stockholm ska förbättras. Samverkan mellan elevhälsa/ungdomsmottagningar, BUP, första linjens psykiatri och socialtjänsten behövs stärkas. Nämnden ska verka för att den psykiska hälsan bland stadens elever förbättras och därför behöver elevhälsan prioriteras.

Nämnden ska verka för att andelen elever som går ut grundskolan med behörighet till gymnasiet och som går ut gymnasiet med examensbevis ökar. Skolutvecklingen i Stockholm ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Alla barn och elever i Stockholms skolor ska ges möjlighet till en bra kunskapsutveckling, vilket innebär att de elever som behöver särskilt stöd och de elever som behöver större utmaningar ska få det. Barn med läs- och skrivsvårigheter ska upptäckas tidigt och övergår mellan skolformer och skolor ska underlättas. Arbetet som fokuserar på att höja kunskapsresultaten i utsatta och särskilt utsatta områden har gett goda resultat och ska fortsätta.

Nämndens uppgifter

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- kommunens uppgifter som huvudman för förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola, fritidshem och fritidsklubb
- elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande insatser i kommunala skolor
- aktivitetsansvaret enligt skollagen för ungdomar som inte fullföljt gymnasiet, i samverkan med arbetsmarknadsnämnden
- verksamhetsförlagd utbildning i skola
- insyn i fristående skolor samt bevakning av fristående skolors planering och eventuella förändringar i verksamheten
- godkännande och tillsyn av fristående fritidshem

- i samverkan med förskolenämnden ansvara för omsorg på kvällar, nätter och helger för barn fram till vårterminen då de fyller tretton år
- administration av bidrag till utomstående organisationer som bedriver verksamheter inom skolans område
- att i samråd med kommunstyrelsen söka statsbidrag som gäller de verksamheter nämnden ansvarar för och i samråd med kommunstyrelsen och förskolenämnden söka statsbidrag som rör både förskolans och skolans verksamheter
- framtagande av årlig rapport om trygghet och studiero i stadens skolor
- årligen rapportera om arbetet med det systematiska elevhälsoarbetet, baserat på elevhälsoplanerna
- kommunkoncernens gemensamma inköpskategori för Lokalvård

Förslag till budget 2024 och plan för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|-------------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|
| Driftverksamhet | | | | |
| Kostnader (-) | -19 494,6 | -20 684,1 | -20 684,1 | -20 684,1 |
| Drift och underhåll | -19 494,6 | -20 684,1 | -20 684,1 | -20 684,1 |
| Avskrivningar | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Internräntor | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Intäkter | 532,8 | 297,0 | 297,0 | 297,0 |
| Netto | -18 961,8 | -20 387,1 | -20 387,1 | -20 387,1 |
| Investeringsplan | | | | |
| Utgifter (-) | -100,0 | -100,0 | -100,0 | -100,0 |
| Inkomster | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Netto | -100,0 | -100,0 | -100,0 | -100,0 |

Budgeten för 2024 ökar med 1 425,3 mnkr jämfört med 2023, vilket huvudsakligen beror på höjda schabloner, volymförändringar och flytt av intäktskrav för statsbidrag till förskolenämnden. Stadens verksamheter ska kontinuerligt arbeta för en effektiv verksamhet. Lokalkostnadernas andel av de totala kostnaderna ökar. Genom en effektiv lokalanvändning och att arbeta för att minska kostnaderna för administration och konsulttjänster kan resurser frigöras för prioriterad verksamhet. Central förvaltning kommer som resultat av budgeten behöva minskas samtidigt som anslaget för skolpliktsbevakning, som under lång tid urgröpts med inflation, ska beräknas med utgångspunkt i en indexering. Kommunfullmäktiges budget för 2024 fokuserar på samverkan och prioriteringar utifrån ett kommunkoncernsperspektiv. Förändringar framgår av bilaga 2.

Utbildningsnämndens budget baseras i huvudsak på en kostnadsschablon per elev. Beräknade volymförändringar och schabloner framgår av bilaga 6. Avgiftsnivåer framgår av bilaga 7. Slutlig justering av nämndens budget utförs i december utifrån avläsningar av antal barn och elever i verksamheterna.

Skolpengens andel av grundschablonen ska vara minst 71 procent. Schablonerna ändras enligt nedan.

- grundskola 5,1 procent
- anpassad grundskola 5,1 procent
- fritidshem 4,0 procent
- fritidsklubb 4,0 procent
- gymnasieskola 3,4 procent
- anpassad gymnasieskola 3,4 procent

Strukturersättningen för grundskolan uppgår till 2 555,5 mnkr. Utbildningsnämnden ansvarar för fördelningen av strukturersättningen.

Investeringsbudgeten, som framgår av bilaga 3, uppgår till 100 mnkr 2024.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Utbildningsnämnden ska arbeta för att höja kunskapsresultaten i alla skolor med ett särskilt fokus på de yngre åldrarna. Läsa-skriva-räknagarantin ska öka kunskapsutvecklingen inom språk och matematik för elever inom grundskolans tidiga stadier. Samtidigt behöver särskilt förskoleklassen ge alla elever likvärdiga förutsättningar vid övergången från förskolan, i synnerhet i fråga om barnets språkutveckling. I samarbetet med förskolan ska skolorna även ge eventuella inspel på gruppnivå, som kan bidra till att förskolorna i än högre utsträckning stärker sitt skolförberedande uppdrag som en del av sin ordinarie verksamhet.

Arbetet med att genomföra Läsa-skriva-räknagarantin ska fortsätta genom att på sikt förbättra möjligheterna fler grundskolor i Stockholm att anställa fler lärare i syfte att möjliggöra tvålärarsystem eller liknande modeller, där behovet finns. Lärares kompetens i språkutvecklande arbete ska förstärkas, i syfte att stödja elevernas läsutveckling.

Elever i årskurs 4-9 som riskerar att inte nå kunskapsmålen ska erbjudas lovskola, inklusive simundervisning. Fler skolor uppmanas att erbjuda lovskola även på lågstadiet i syfte att stärka det kompensatoriska arbetet, i synnerhet med att stärka läsförmågan och kunskaper i svenska. Lovskolan ska syfta till att stärka kunskapsresultaten samtidigt som lärares arbetsvillkor värnas. Insatserna för ökad simkunnighet och vattenvana ska fortsätta, med särskilt fokus på de elever som inte klarar godkänt i ämnet idrott och hälsa, samt till nyanlända. Möjligheterna för elever att få stöd i sina studier i stadens fritidshem och fritidsklubbar ska utvecklas, med särskilt fokus på områden med tuffare förutsättningar.

Andelen elever som klarar kunskapskraven i skolorna med tuffast förutsättningar är lägre jämfört med elever i andra skolor. Därför behöver staden fortsätta arbeta intensivt med att höja kunskapsresultaten i skolor med tuffa förutsättningar, genom att arbeta lång- och kortsiktigt med riktade insatser. En central del i detta är en effektiv och ändamålsenlig användning av den socioekonomiska ersättningen som ger skolor där elever har störst utmaningar mer resurser och möjliggör ett effektivt kompensatoriskt arbete, inte minst tidigt i barnens skolgång. I stadens skolor med störst utmaningar är det i dagsläget en fjärdedel av eleverna i årskurs 9 som inte har behörighet till gymnasiet.

Framgångsrika arbetssätt och metoder behöver spridas till fler skolor i Stockholm, exempelvis från Järvaområdet där flera skolor har förbättrat sina resultat de senaste åren. Stockholms stads skolor ska undvika oskäligen extra kostnader för vårdnadshavare till exempel vid friluftsdagar, då avgifter inte ska utgöra ett hinder för deltagande.

Skolan är en viktig del i stadens brottsförebyggande arbete. Att barn går ut skolan med uppnådd måluppfyllelse är en av de viktigaste skyddsfaktorerna mot kriminalitet. En annan del av det brottsförebyggande arbetet handlar om att i samverkan med socialtjänst, polis och boende verka preventivt för att öka tryggheten i skolan. Särskilt satsningen på skolsociala team ska prioriteras. Det arbete som utvecklats inom ramen för skolsociala team riktat mot elever med högre frånvaro, på bland annat Järva, ska fortsätta utvecklas. I arbetet med skolsociala team och mentorer i våldsprevention ska insatsen förutom att stärka det våldsförebyggande och trygghetsskapande arbetet, även motverka skolavbrott och öka möjligheterna för alla elever att nå måluppfyllelse.

Det systematiska arbetet för att främja skolnärvaro och förebygga skolfrånvaro, med särskilt fokus på elever med problematisk frånvaro, ska fortsätta utvecklas. Nämnden ska även säkerställa att placerade barn och barn i skyddat boende har en väl fungerande och obruten skolgång samt fortsätta arbetet med Skolfam. Elever som inte kommer till skolan är ett problem som ska tas på största allvar. Individuella, systematiska och effektiva åtgärder ska sättas in för att motverka frånvaro. Elever med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning ska ges anpassat stöd utan dröjsmål. Ansvar för skolplikt ska säkerställas och skolfrånvaron följas upp för elever i fristående skolor vid upprepade eller längre frånvaro.

Nämnden ska möjliggöra fler trygga platser för barn och unga i anslutning till skolan. En aktiv och meningsfull fritid är en viktig skyddsfaktor som kan stärka barns psykiska och fysiska hälsa samt förbättra deras skolresultat. Organiserade fritidsaktiviteter kan också förebygga och motverka att unga dras in i kriminalitet. Därför ska utbildningsnämnden tillsammans med kulturnämnden, idrottsnämnden och relevanta stadsdelsnämnder samordna arbetet med insatser för att erbjuda barn och unga en aktiv och meningsfull fritid. Även under skoldagen kan elevers fysiska och psykiska hälsa främjas. Skolorna ska därför fortsätta arbeta med aktiva raster med fokus på att främja elevers rörelse. Kunskap om och samarbete med socialtjänsten ska stärkas inom fritidshem och fritidsklubbar, eftersom dessa verksamheter är viktiga delar i det förebyggande arbetet.

Fritidshemmen och fritidsklubbarna är viktiga verksamheter i många barns liv. Att gå på fritidshem med utbildad och engagerad personal ger barn goda möjligheter till aktivitet, lärande och förbättrad hälsa. Tillgången till utbildad personal i fritidshemmen är ojämnt fördelad i staden, och färre barn är inskrivna i fritidshem i de stadsdelar där behoven är störst. Därför ska nämnden arbeta för en ökad likvärdighet mellan fritidshemmen i staden vad gäller både kompetens och kvalitet. Nämnden ska också arbeta för att öka inskrivningsgraden i fritidshemmens verksamhet, med särskilt fokus på de barn som har störst behov. För att alla barn, oavsett familjernas ekonomiska situation, ska ha möjlighet att delta i fritidsklubbarnas verksamhet ska utbildningsnämnden tillsammans med kommunstyrelsen utreda ett borttagande av fritidsklubbsavgiften för familjer med lägre inkomster.

Nämnden ska även fortsatt samverka med fritidsverksamhet, föreningsliv, socialtjänst och polis i det förebyggande och uppsökande arbetet för att minska ungdomars narkotikaanvändning. Tillsammans med relevanta myndigheter ska blåljussatningar genomföras, som syftar till att bygga förtroende för blåljusmyndigheter som polis, brandkår och ambulans.

Utbildningsnämnden ska säkerställa att alla anställda kan identifiera och hantera elever som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck och samordna utbildningsinsatser gällande våldsbejakande extremism, våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck. Nämnden ska fortsatt arbeta för att förhindra barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning och stärka arbetet mot våldsbejakande extremism och radikaliserings, samt all form av rasism. Skolan ska i ökad utsträckning upptäcka unga som utsätts för våld i nära relationer eller våld i hemmet genom att exempelvis låta elevhälsan rutinemässigt ställa frågor om våld. Utbildningsnämnden ska tillsammans med socialnämnden och stadsdelsnämnderna arbeta förebyggande mot att barn olagligen förs utomlands och tillsammans utveckla rutiner för anmälan om utreseförbud.

Modersmålsundervisningen och flerspråkig undervisning ska utvecklas. Nämnden ska säkerställa att elever som tillhör de nationella minoriteterna får tillgång till modersmål utifrån gällande lagstiftning. Fler skolor ska även arbeta med studiehandledning på modersmål för att förbättra nyanlända elevers kunskapsresultat och språkutveckling inom svenska. Möjligheter att erbjuda fler språkval i årskurs 6 i grundskolan ska ses över.

Nämnden ska säkerställa att alla stadens skolor har en lättillgänglig och väl fungerande elevhälsa och ett elevhälsoteam med alla funktioner. För att bättre kunna följa och utveckla elevhälsan ska nämnden årligen presentera en analys av skolornas elevhälsoplaner till nämnden. Samverkan mellan elevhälsa/ungdomsmottagningar och BUP, första linjens psykiatri och socialtjänsten behöver stärkas. Socialtjänsten ska vara en naturlig del i skolan för att lättare kunna fånga upp barn och unga i ett tidigt skede. På de skolor där det finns ett omfattande behov ska socialtjänsten finnas på plats. Även på skolor där behovet inte är lika stort ska samverkan förstärkas.

Utbildningsnämnden ska samverka med berörda nämnder i arbetet med insatser för de ungdomar som nås genom de sociala insatsgrupperna, för målgruppen 12-18 år.

Utbildningsnämnden ska verka för att sex- och samlevnadsundervisningen, samt att kunskapen om samtycke utvecklas. Utbildningsnämnden ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna utveckla det normkritiska arbetet mot stereotypera könsroller och machokultur i skolan.

Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och servicenämnden inleda ett arbete för att utveckla stadens tjänster för att hitta och jämföra grundskola och gymnasium i syfte underlätta för vårdnadshavare och elever att göra informerade val av skola. Utvecklingen ska inkludera relevanta kvalitetsmått, driftsform och annan information om verksamhetens kvalitet. Nämnden ska också utreda ett samordnat skolval med bytesomgångar i syfte att stärka stadens planeringsförutsättningar, minska risken för flera samtidigt skolplaceringar och möjliggöra för fler elever att få sitt förstahandsval.

Stockholms stads befolkningsprognos visar att staden står i inledningen av en utveckling där elevantalet minskar för första gången på många år. Att hantera detta är en central fråga för utbildningsnämnden i år och kommande år.

Utbildningsnämnden ska tillsammans med äldre- och socialnämnden leda arbetet med en praktisk omställning till en god och nära vård. Nämnden ska tillsammans med äldre- och socialnämnden, kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna samt i dialog med Region Stockholm, kontinuerligt följa upp omställningen, för att säkerställa en välfungerande vård- och omsorgskedja. Nämnden ska, i samverkan med Region

Stockholm, säkerställa att barn och unga med psykisk ohälsa får den hjälp och det stöd de behöver från rätt instans.

Tillsammans med berörda nämnder och Region Stockholm ska användningen av samordnade individuella planer öka och hållbara strukturer utvecklas för samverkan kring barn med behov av stöd från skola, sjukvård och socialtjänst. Nämnden ska även, i samarbete med berörda nämnder, fortsätta utveckla dialogen med Region Stockholm angående likvärdig och välfungerande BUS-samverkan. Nämnden ska även, i samverkan med berörda nämnder, utveckla arbetet med att främja den psykiska hälsan hos barn och unga genom fysisk aktivitet. Utbildningsnämnden ska bistå idrottsnämnden i arbetet för ett ökat samarbete mellan föreningslivet och skolan för att barn ska kunna idrotta i anslutning till skoldagen.

Utbildningsnämnden ska också främja att elever i behov av särskilt stöd ges rätt förutsättningar, exempelvis anpassningar i klassrummen, inkluderande klassrumsmiljöer, och att relevanta kompetensutvecklingsinsatser genomförs för att höja kunskapsnivån inom skolans personalkategorier i fråga om barn med NPF-diagnoser. Det är också av stor vikt att nämnden fortsätter arbeta för att säkra en god lärarkompetens i de särskilda undervisningsgrupperna och RSU-grupperna. Det är dessutom särskilt viktigt att arbetet med att förbättra övergångarna mellan förskola och grundskola samt mellan skolans olika stadier utvecklas för målgruppen, exempelvis genom att beslutade stödinsatser och åtgärdsplaner hålls aktuella när eleven tar sig vidare genom sin skolgång. Forskning och evidensbaserade metoder ska tillämpas i arbetet med barn i behov av särskilt stöd.

Utbildningsnämnden ska fortsätta utveckla kunskapen och strukturen för särskilt stöd. Det arbete som pågår med RSU och de särskilda undervisningsgrupperna ska fortsätta att utvecklas. Nämnden behöver i detta led också öka kunskapen om hur skolan arbetar med att tidigt identifiera behov och ge elever med NPF-diagnos, samt andra elever i behov av särskilda stödinsatser, anpassningar och åtgärder.

Elever i anpassad grundskola och anpassad gymnasieskola ska, när det är lämpligt för eleven, ges möjlighet att delta i undervisning tillsammans med grund- och gymnasieskolans elever.

Tillgång till skolbibliotek med god kvalitet är av stor vikt för att främja läslust och språkutveckling. Därför ska utbildningsnämnden i samarbete med förskolenämnden och i samverkan med kulturnämnden revidera skolbiblioteksplanen under året. Nämnden ska också verka för att skolbiblioteksplanen följs av skolorna.

Samarbetet mellan skolorna och kulturskolan ska uppmuntras och utökas, i synnerhet vad gäller lokaler, i syfte att nå fler elever. Alla elever ska erbjudas professionella kulturupplevelser minst en gång per termin. Nämnden ska också verka för att öka andelen fackutbildade skolbibliotekarier, samt stärka samverkan mellan kulturskolan och professionella kulturaktörer. Skolans kulturinslag ska öka och nämnden ska verka för att fler elever ges möjligheter till eget skapande i skolan. Nämnden ska utveckla och samordna arbetet med lokala kultursamordnare på skolorna och fortsatt verka för att fler barn i skolor genom kulanpremien kommer i kontakt med kulturverksamheter anpassade efter deltagarnas behov.

Genom att fortsatt göra skollokaler tillgängliga för civilsamhällets organisationer ger staden ökade möjligheter för ungas fritid, bland annat med engagemang i demokratiska organisationer, möjligheter att uttrycka sig kreativt samt ökad tillgänglighet för

idrottande. Möjligheterna med digitalisering och ny teknik ska också tas tillvara för att underlätta för fler aktörer inom civilsamhället att nyttja skolans lokaler.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Förskolenämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna utreda inrättandet av förstärkt skolförberedande förskoleverksamhet riktad till barn i ytterstaden under barnets sista förskoleår, i syfte att stärka det kompensatoriska uppdraget med fokus på språk och kunskapsutveckling (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med förskolenämnden, servicenämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna utreda möjligheterna att införa delad faktura i förskola och fritidshem (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska arbeta för att samtliga grundskolor i kvartil 4 erbjuder skolfrukost samt att övriga skolor erbjuder detta för de elever som är i behov av det (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska fortsätta utbildningsinsatserna för skolledare och personal om systematiskt elevhälsoarbete (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden och socialnämnden utveckla arbetssätt där personer som riskerar hoppa av gymnasiet i högre utsträckning nås av tidiga insatser före skolavbrott. I arbetet ska även samverkan med fristående skolor stärkas (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden utreda hur elever i introduktionsprogram kan ges yrkeskompetens för att på kort sikt bli ekonomiskt självförsörjande (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden och i samråd med kulturnämnden revidera skolbiblioteksplanen (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och servicenämnden inleda ett arbete för att utveckla stadens tjänster för att hitta och jämföra grundskola och gymnasium i syfte underlätta för vårdnadshavare att göra informerade val av skola. Utvecklingen ska inkludera relevanta kvalitetsmått, driftsform och annan information om verksamhetens kvalitet (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen utreda införandet av borttagna fritidsklubbsavgifter för elever med familjer med lägre inkomst, i linje med hur staden har utformat liknande taxor (1.2) | 2024-01-01 | 2024-06-30 |
| Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, förskolenämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna och SISAB slutföra arbetet med att införa lekvrädesriktlinjer för förskolegårdar och skolgårdar. Riktlinjerna ska säkra tillräckliga ytstorlekar, en hög pedagogisk kvalitet samt grönska i utemiljön. De ska så långt som möjligt vara styrande för såväl kommunala som fristående förskolor och skolor (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, förskolenämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur datakvaliteten i stadens barn- och elevregister kan förbättras för mer tillförlitliga beslutsunderlag (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska tillämpa modellen Kommunal samverkan för bästa skola (KSBS) på samtliga av stadens skolor med låga kunskapsresultat (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska underlätta för elever som går hel- eller halvdag i lovskola att uppnå kunskapskraven genom att skolan ombesörjer att lunch serveras (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska utreda förutsättningarna för att starta ett yrkesprogram på någon av stadens gymnasieskolor som idag domineras av högskoleförberedande program (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska utreda hur möjligheterna för elever som börjar i kommunal grundskola att kunna gå hela sin skolgång i den kommunala grundskolan kan stärkas (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska utreda hur skolorna arbetar med att tidigt identifiera elever med behov av särskilt stöd, som exempelvis elever med NPF-diagnoser, och föreslå åtgärder på hur skolornas arbete på området kan utvecklas samt hur likvärdigheten kan öka (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Utbildningsnämnden ska utreda möjligheterna till ökad samordning och informationsdelning mellan stadens gymnasieskolor och fristående aktörer kring skolköer, skolval och skolplaceringar i syfte att stärka stadens planeringsförutsättningar, möjliggöra för fler elever att få sitt förstahandsval och utveckla ett mer samordnat skolval (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Idrottsnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden ta fram en modell för att påbörja årliga mätningar av simkunnigheten i staden. Den nya statistiken ska kunna jämföras mellan år och mellan stadsdelar (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stockholm Business Region ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, trafiknämnden och utbildningsnämnden samt i samråd med kommunstyrelsen och stadens styrgrupp för stora evenemang samordna stadens planering, genomförande och utvärdering av ishockey-VM år 2025 (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska i samarbete med idrottsnämnden, kulturnämnden och SISAB ta fram en rapport som beskriver hur arbetet går med att öppna upp skolans lokaler för förenings- och idrottsverksamhet samt föreslå åtgärder för att fler lokaler ska tillgängliggöras samt hur kultur- och idrottslivets användning av de befintliga lokalerna kan öka (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning
Stadens skolgårdar behöver bli bättre, grönnare och klimatanpassade. Det ska vara prioriterat att plantera mer träd och buskar på skolgårdar där temperaturerna är för höga. Möjlighet till odling och uterum för undervisning ska främjas. Traditionella material och hårdgjorda ytor ska bytas ut så att det blir mer naturmaterial och gröna ytor. Nämnden ska arbeta med klimatrelaterad riskkartläggning och riskavhjälpanne genom fysiska åtgärder och verksamhetsanpassning.

Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden, SISAB, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna och kommunstyrelsen slutföra arbetet med att ta fram lekvärdesriktlinjer för förskolegårdar och skolgårdar. Arbetet med riktlinjerna ska säkra tillräckliga yttorlekar, pedagogisk kvalitet och grönska i utemiljön. Riktlinjerna ska så långt som möjligt vara styrande för såväl kommunala som fristående förskolor och skolor. Arbetet med strategin för gröna skolgårdar ska också fortsätta och konceptet för gröna skol- och förskolegårdar, med Malmö stad som förebild, ska genomföras på minst 15 gårdar under mandatperioden. Miljö- och klimatpåverkan från nämndens verksamhet ska minska, bland annat genom att fortsätta arbetet med en kemikaliesmart skola samt minska matsvinnet såväl från kök som servering i nämndens verksamheter. Nämnden ska förebygga att avfall uppstår genom minskad användning av engångsprodukter och onödiga plastprodukter samt verka för att en större andel produkter och material återanvänds eller återvinns. Vid nybyggnation ska nämnden projektera utifrån krav på att certifiera skolor med motsvarande Miljöbyggnad, lägst silver.

Utbildningsnämnden ska också verka för att höja kvaliteten på skolmaten. Andelen ekologiska livsmedel som används för måltiderna i stadens skolor ska öka och matens klimatpåverkan ska minska. Riktade utbildningar för exempelvis måltidspersonal, upphandlare, koststrateger och pedagoger ska genomföras i enlighet med stadens matstrategi. Därtill ska matens klimatpåverkan följas upp i stadens skolor och åtgärder ska vidtas för att minska påverkan, bland annat genom att använda råvaror med låg påverkan och att minska matsvinnet i både kök och servering.

Resurser för arbetet med lärande för hållbar utveckling ska samordnas genom medieteket. Samverkan sker med miljö- och hälsoskyddsnämnden för att öka kompetensen i arbetet inom områden relevanta för lärande för hållbar utveckling.

Fler elever, särskilt i de stadsdelarna med lägst nyttjandegrad, ska ges möjlighet att ta

del av stadens naturskolor. Information om verksamheten ska finnas lättillgänglig för berörd personal.

Utbildningsnämnden ska vara drivande i stadens arbete med Agenda 2030:s mål 2 *Ingen hunger* (tillsammans med äldre- och socialnämnden) och mål 4 *God utbildning för alla* (tillsammans med förskolenämnden och arbetsmarknadsnämnden).

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Kommunstyrelsen ska i samråd med förskolenämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldre- och socialnämnden och stadsdelsnämnderna revidera stadens matstrategi: "God, hälsosam och klimatsmart mat" (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska utveckla och sprida sitt arbete med hållbar och klimatsmart mat till stadens skolor utifrån goda exempel (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och trafiknämnden ska i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden, utbildningsnämnden, stadsdelsnämnderna, Micasa Fastigheter i Stockholm AB och SISAB utreda hur effekter av värmebölja kan inkluderas och hanteras i stadsutvecklingsprocessen (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska i samråd med SISAB undersöka hur miljö- och hälsoskyddsnämndens rekommendation för konstgräs, platsgjutet gummi och gummigranulat kan integreras i skolornas funktionsprogram (2.4) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Utbildningsnämnden ska aktivt arbeta utifrån den samordnade skolplaneringen i Stockholm (SAMS) för att säkerställa god samhällsplanering i allmänhet och hållbar skolplanering i synnerhet. Att samplanera skolutbyggnaden med idrotts- och förskolelokaler är en viktig del av det arbetet.

Utbildningsnämnden ska arbeta långsiktigt och ett driftkostnadsperspektiv ska tas med i planeringen av nya skolor. I planeringen och placering av skolutbyggnad ska analyser göras så att lokalisering och utformning bidrar till att motverka skolsegregationen.

Alla barn och unga i Stockholm ska ha möjlighet att välja en kommunal skola nära hemmet, oavsett var i staden de bor. Etableringen av nya friskolor leder inte sällan till negativa ekonomiska konsekvenser för stadens närliggande skolor. Detta då skolorna förlorar elever samtidigt som lokalkostnaderna och till viss mån personalkostnaderna kvarstår. När elevantalet i Stockholms grundskolor nu minskar är det av särskilt stor vikt att undvika kostsamma överetableringar av friskolor. Därför ska kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, utbildningsnämnden och andra berörda nämnder och bolag utveckla sitt samarbete för att i ett tidigt skede kunna motverka kostsamma överetableringar, och verka för att staden i egen regi kan möta behov som uppstår.

Lokalplaneringen ska vara kostnadseffektiv och i tid tillgodose behoven av skolplatser. I första hand ska befintliga lokalresurser nyttjas fullt ut. I processen för, och i arbetet med lokalförsörjningen ska nämnden ha ett långsiktigt driftkostnadsperspektiv så att kommunkoncernens samlade lokalkostnader hålls nere.

Utbildningsnämnden behöver säkerställa en kostnadseffektiv lokalplanering med en tydlig koppling mellan planeringsvolymen och de framtida prestationer som ska bära investeringskostnaderna. Nämnden behöver därför än mer prioritera mellan projekt, säkerställa kostnadsfokus och utveckla den ekonomiska styrningen av lokalprojekt samtidigt som verksamheternas behov värnas.

Nya skolor byggs i den mån det går med kapacitet för F-9, samt som huvudregel med egna tillagningskök.

Staden tar idag ett stort ansvar för att erbjuda gymnasieutbildning till ungdomar i hela Stockholmsregionen. Programpengen inom den gemensamma gymnasiregionen tar dessvärre inte hänsyn till höga investerings- och lokalkostnader för de kommuner som tar ansvar för att tillhandahålla gymnasieplatser. Detta gör att Stockholms gymnasieskolor betalar höga hyreskostnader som de inte kompenseras för genom programpengen. Utbildningsnämnden ska därför utreda hur programpengen kan justeras i syfte att kompensera kommuner med höga investerings- och lokalkostnader. Utredningen ska också beskriva hur kommunerna i gymnasiregionen kan samverka kring dimensioneringen av gymnasieplatser i regionen, bland annat i syfte att bättre möta näringslivets behov av arbetskraft med yrkesutbildning.

Läraryrkets attraktivitet ska fortsätta stärkas. Det ska bland annat ske genom förbättrad arbetsmiljö, kompetensutveckling och utvecklade karriärvägar. Digitaliseringens möjlighet ska tas tillvara för att minska den administrativa bördan för skolledare och lärare. Utbildningsnämnden ska även bistå kommunstyrelsen och berörda nämnder och bolagsstyrelser i det strategiska arbetet med stadens kompetensförsörjning. Utbildningsnämnden ska fortsätta utveckla sitt arbete med egen möjlighet att hantera personalfrånvaro med sin egen vikariepool.

Utbildningsnämnden ska säkerställa att samtliga skolor har välfungerande ledningsorganisationer och utveckla det systematiska kvalitetsarbetet på alla nivåer i verksamheten, för att säkerställa att resursanvändning och verksamhet är effektiv och ändamålsenlig. Nämnden ska även säkerställa att digitaliseringsarbetet främjar kunskapsuppdraget och att det inte är kostnadsdrivande. Utbildningsnämnden ska fortsätta utveckla det kollegiala samarbetet i skolan, för att alltjämt bidra till skolutveckling och barns lärande.

Vidare ska nämnden säkerställa att lärare som undervisar i programmering ges möjligheter till vidareutbildning inom digital kompetens och programmering och att samverkan med externa aktörer utvecklas, för att stärka sambandet mellan praktik och forskning.

Alla stadens skolor ska ha tillgång till professionell studie- och yrkesvägledning. Nämnden ska stärka studie- och yrkesvägledningen på stadens grundskolor med särskilt fokus på att lyfta fördelarna med att läsa ett yrkesprogram. Studie- och yrkesvägledningen ska också underlätta för fler elever att göra prao inom bristyrken, en del i detta arbete kan vara att möjliggöra prao på stadens yrkesgymnasium. Därutöver ska studie- och yrkesvägledningen arbeta för att elevers val av framtida studier eller arbete inte begränsas av könsstereotypa normer.

Arbetet med övergången för den enskilde från gymnasieskolan och anpassad gymnasieskola för att komma ut i arbete eller vidare studier ska fortsätta utvecklas. Utbildningsnämnden, arbetsmarknadsnämnden och socialnämnden ska fortsatt samverka och utveckla nya arbetssätt för att i ett tidigt skede etablera kontakt och vid behov erbjuda parallella insatser för elever som riskerar att inte slutföra gymnasiet. I detta arbete ska nämnderna även öka samarbetet med fristående skolor. Syftet är att tidigt kunna erbjuda lämpligt stöd, för att eleven ska kunna slutföra utbildningen.

Samtidigt ska dessa nämnder även fortsatt utveckla samverkan för att unga vuxna utan gymnasieexamen inom kommunens aktivitetsansvar (KAA) erbjuds insatser som ökar

andelen som senare slutför sin gymnasieexamen eller genom vuxenutbildningen ges möjligheter in i arbetslivet.

För att ge alla elever mer jämlika förutsättningar att klara av skolan ska utbildningsnämnden underlätta för läxhjälp i skolornas lokaler.

Intresset för att gå i stadens egna gymnasieskolor är idag stort. Stockholms stad erbjuder elever en utbildning med hög kvalitet, en stor andel behöriga lärare, en god lärartäthet samt välutbildad och engagerad personal. Utbildningsnämnden ska därför arbeta för att en större andel unga, som är folkbokförda i Stockholm, över tid ska gå i någon av stadens gymnasieskolor.

Trots att arbetsmarknaden har stora behov av arbetskraft med gymnasial yrkesutbildning läser få ungdomar från Stockholm idag på ett yrkesprogram. Andelen stockholmare som läser på ett gymnasialt yrkesprogram har ökat något de senaste åren men arbetet med att locka fler ungdomar till yrkesprogrammen behöver fortsätta stärkas. Utbildningsnämnden ska därför ta fram ett mål över andelen gymnasieelever i Stockholm som läser ett yrkesprogram och arbeta för att stärka programmets attraktivitet. Som ett led i detta arbete ska utbildningsnämnden i samverkan med arbetsmarknadsnämnden samarbeta med näringslivets branschråd i syfte att ytterligare stärka yrkesprogrammets koppling till arbetsmarknaden. Utbildningsnämnden får därutöver i uppdrag att utreda förutsättningarna för att starta ett yrkesprogram på någon av stadens gymnasieskolor som idag domineras av högskoleförberedande program. Såväl gymnasiets yrkesprogram som vuxenutbildningen spelar en avgörande roll för att möta arbetsmarknadens efterfrågan på yrkesutbildad arbetskraft.

För att locka fler elever till yrkesprogrammen ska arbetsmarknadsnämnden i samverkan med utbildningsnämnden utreda införandet av jobbgarantier på program inom stadens yrkesgymnasium och yrkesvuxenutbildningar. Utbildningsnämnden ska vidare i samverkan med arbetsmarknadsnämnden intensifiera arbetet med att tillgängliggöra skollokaler för vuxenutbildning. Nämnderna ska även undersöka möjligheten att nyttja grundskolans lokaler till vuxenutbildning.

Utbildningsnämnden ska även bredda möjligheterna för fler elever genom att prioritera kvalitetsförbättrande insatser för både yrkesprogram och introduktionsprogram. Utbildningsnämnden ska i samverkan med arbetsmarknadsnämnden arbeta för att utveckla möjligheten för fler att bli lärlingar via yrkesprogram eller lärlingsvux. Utbildningsnämnden ska öka samverkan med arbetsmarknadsnämnden och delta i befintliga forum mellan staden och näringslivet för att tillgodose näringslivets behov av kompetens. Utbildningsnämnden ska också verka för att stärka kompetensförsörjningen till stadens verksamheter.

Utbildningsnämnden ska fortsätta samverka med arbetsmarknadsnämnden kring att utveckla stödet till elever med funktionsnedsättning som går ut gymnasiet.

Arbetet mot skadegörelse, klotter och nedskräpning ska fortsätta. Utbildningsnämnden ska arbeta för ökad trygghet, säkerhet och för att motverka och förebygga kriminalitet i stadens skolor. Utbildningsnämnden ska därtill fortsätta det systematiska arbetet med att höja förmågan att hantera PDV-händelser i skolan, exempelvis genom övning och utbildning.

Utbildningsnämnden ska tillsammans med andra berörda nämnder och bolagsstyrelser bidra i stadsdelsnämndernas och polisens arbete med att ta fram lokala lägesbilder, orsaksanalyser och åtgärder i arbetet med de lokala samverkansöverenskommelserna

med polisen. Utbildningsnämnden ska även delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap.

Utbildningsnämnden ska i samarbete med SISAB och stadsdelsnämnderna fortsätta arbeta för att motverka välfärdsbrott.

Skolan ska vara en öppen plats där elever får delta i demokratiska samtal och nås av information om samhällsfrågor. Detta kan ske genom att elever ges möjlighet att möta aktörer från olika delar av samhället, exempelvis arbetsmarknadens parter och demokratiska organisationer.

Skolan ska vara en trygg plats för alla barn och unga. Stadens skolor ska arbeta utifrån skolans värdegrund för att motverka kränkande behandling och förebygga främlingsfientlighet. Värdegrunden ska genomsyra skolans arbete både i undervisningen samt i skolans arbete i övrigt. Alla skolor ska därmed arbeta aktivt för att förebygga och motverka alla former av rasism och sexism. Stadens skolor ska även fortsätta utveckla arbetet mot antisemitism och antiziganism. Nämnden ska arbeta för att elever kan göra studieresor till förintelsens minnesplatser samt har möjlighet att besöka relevanta museer och utställningar som tar upp såväl antisemitismens historia som samtid. Skolorna ska samarbeta med aktörer från civilsamhället kring exempelvis föreläsningar och seminarier med fokus på exempelvis antisemitism och judisk kultur.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med berörda nämnder och bolagsstyrelser vidareutveckla SAMS i syfte att säkerställa att skolbehoven möts samtidigt som stadsutvecklingsprocessen är effektiv (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samråd med förskolenämnden och utbildningsnämnden utreda ersättningssystemet med syfte att elever och barn ska få tillgång till en likvärdig skola och förskola oavsett om denna bedrivs i privat eller kommunal regi. I detta ska särskilt beaktas kostnader för skolpliktsansvar och förskolans utbudsansvar samt att möta tillfälliga variationer av elevantal (3.1) | 2024-01-01 | 2024-06-30 |
| SISAB AB ska i samarbete med utbildningsnämnden ta fram en gemensam upprustningsplan i syfte att skapa en tydlig prioritering och inriktning över vilka av stadens skolor som är i störst behov av upprustning (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden stärka det strategiska arbetet kring samplanering och lokalförsörjning för vuxenutbildningen i syfte att åstadkomma lokaleffektivitet, samt ta fram en plan kring vilka av SISAB:s lokaler som ska användas för vuxenutbildning (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen implementera utvecklad behovsanalys för grundskolans lokalförsörjning i syfte att förbättra den stadsövergripande skolplaneringen (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen utreda och ta fram förslag på hur kommunerna i gymnasieregionen kan samordna dimensioneringen av gymnasieplatser, bland annat i syfte att möta arbetsmarknadens behov av yrkesutbildad arbetskraft (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen se över möjligheten för en annan ersättningsmodell för grundskolan som i högre grad säkerställer skolors grundfinansiering i syfte att möta snabba elevantalsförändringar (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska utreda hur programpengen inom den gemensamma gymnasieregionen kan justeras i syfte att kompensera kommuner med höga investerings- och hyreskostnader samt stärka den socioekonomiska kompensationen (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden, äldreomsorgsnämnden och stadsdelsnämnderna införa en jobbgaranti för examinerade på stadens vård- och omsorgscollege. Arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden ska vidare utreda införandet av ytterligare jobbgarantier (3.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, exploateringsnämnden, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden och Stockholm Business Region AB se över och revidera stadens näringslivspolicy samt ta fram en bilaga till näringslivspolicyn med en etableringsstrategi för Stockholm (3.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska arbeta för att berörda personalkategorier på samtliga skolor ges möjlighet till kompetensutvecklingsinsatser för att höja kunskapsnivån i fråga om barn med NPF-diagnoser (3.4) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med förskolenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldre- och stadsdelsnämnderna bedriva fortsatt kunskaps- och förmågeuppbyggnad inom måltidsberedskap (3.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Servicenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, förskolenämnden, kulturnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldre- och stadsdelsnämnderna påbörja viss drift av centralt beredskapslager för medicinskt skydds- och förbrukningsmateriel, livsmedel samt vissa förbrukningsmateriel i syfte att höja stadens beredskapsförmåga (3.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden, utbildningsnämnden, äldre- och stadsdelsnämnder, fortsätta utvecklingen av en nämndövergripande struktur i arbetet mot välfärdsbrott med fokus på riktade kontroller genom tillämpning av riskprofiler och en ökad grad av dokumentation och informationsdelning (3.6) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med förskolenämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna med stöd av representanter från minoriteter samt experter genomföra åtgärder från kartläggningen "Antisemitism i Stockholms skolor" (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med målansvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 ta fram förslag på så kallade flaggade indikatorer i syfte att följa upp stadens arbete med att säkerställa de mänskliga rättigheterna (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med målansvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030, revidera och uppdatera Hållbarhetsrapport 2021 (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samråd med kulturnämnden och utbildningsnämnden samordna stadens deltagande i 250-årsjubileet för Judiskt liv i Sverige och gå in som samverkandepartner i firandet i Stockholm år 2025 (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska arbeta för att skolorna ökar sin kompetens om hbtqi-personers rättigheter i samverkan med interna och externa aktörer och verka för att fler skolor genomgår stadens hbtq-utbildning (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|---|------------------|------------------|------------------|
| 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan | Andel elever som nått kravnivån på det nationella provet i matematik i årskurs 3 | 95 % | 95 % | 95 % |
| | Andel elever som nått kravnivån på det nationella provet i svenska/svenska som andraspråk i årskurs 3 | 95 % | 95 % | 95 % |
| | Andel elever i årskurs 6 med godkänt betyg i alla ämnen | 80 % | 81 % | 82 % |
| | Andel elever i årskurs 9 med godkänt betyg i alla ämnen | 82 % | 83 % | 84 % |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|--|------------------------------|------------------------------|------------------------------|
| | Andel elever som är behöriga till nationella program, exklusive nyanlända och elever med okänd bakgrund | 95 % | 95 % | 95 % |
| | Andel gymnasieelever som slutfört utbildning inom nationella program inom tre år med gymnasieexamen | 83 % | 83 % | 84 % |
| 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal bokade timmar i skolidrottshallar utanför skoltid | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring* | Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider | 1,6 kg CO2e per kg livsmedel | 1,5 kg CO2e per kg livsmedel | 1,5 kg CO2e per kg livsmedel |
| | Köpt energi i stadens organisation | 1 735 GWh | 1 735 GWh | 1 720 GWh |
| 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar* | Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel | 70 % | 70 % | 70 % |
| 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd | Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens prognossäkerhet T2 | +/- 1 % | +/- 1 % | +/- 1 % |
| 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb | Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi | 11 000 | 11 000 | 11 000 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal tillhandahållna platser för feriejobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb | Aktivt Medskapandeindex | 83 | 84 | 84 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Sjukfrånvaro | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Sjukfrånvaro dag 1-14 | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden | Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts | 81 % | 82 % | 83 % |
| | Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys | 100 % | 100 % | 100 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel elektroniska inköp | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

* Målvärdena under inriktningsmål 2 revideras i samband med behandling av stadens miljöprogram

Äldrenämnden

Stockholm ska vara en äldrevänlig stad. Stadens äldre ska vara trygga med att deras röster blir hörda i alla aspekter som rör deras levnadsvillkor. Äldreomsorgen ska vara jämställd, tillgänglig och likvärdig. Alla äldre har rätt till ett tryggt boende utformat efter sina behov och en vardag med hög livskvalitet, god hälsa och goda förutsättningar att leva ett självständigt liv så länge som möjligt oavsett funktionsförmåga eller var i staden den äldre bor.

Det strategiska utvecklingsarbetet, som också återfinns i Färdplan för äldreomsorgens utveckling, tar sikte på ändamålsenlig styrning och organisation, personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden, säkerställande av grunduppdraget och en värdig omsorg med hög kvalitet. Äldreomsorgen ska rustas för att kunna möta den demografiska utmaningen med att antalet äldre i staden ökar och stå väl förberedd inför eventuella framtida kriser och pandemier. Detta ska ske bland annat genom högre bemanning, trygga anställningar, ökad tillgång till medicinsk kompetens samt möjlighet till kompetensutveckling och närvarande ledarskap. Läkar- och sjuksköterskenärvaron ska prioriteras högt inom äldreomsorgen. Staden ska arbeta för att säkra kompetensförsörjningen.

Det finns stora behov av fler bostäder som är anpassade för äldre. Staden ska därför arbeta aktivt för att möjliggöra fler bostäder för målgruppen genom en strategisk och sammanhållen planering i hela staden.

Ofrivillig ensamhet är ett stort hälsoproblem i vårt samhälle, något som blev än mer tydligt i och med pandemin. Stadens verksamheter för äldre ska därför prioritera och arbeta aktivt för att bryta social isolering och skapa sammanhang för social samvaro för fler genom stadsdelsnämndernas aktivitetscentrum och god samverkan med civilsamhället.

Nämndens uppgifter

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- uppföljning, utvärdering och utveckling av äldreomsorgen i syfte att säkerställa hög kvalitet
- uppföljning av myndighetsutövningen inom äldreomsorgen i syfte att säkerställa likställigheten i hela staden
- inspektion av stadens äldreomsorg oavsett utförare
- kvalitetsobservation av stadens äldreomsorg oavsett utförare
- bidragsgivning till ideella organisationer inom äldreomsorgen
- samarbete med Region Stockholm i gemensamma frågor samt inom Stiftelsen Stockholms läns äldrecentrum
- övergripande utbildning och kompetensutveckling av medarbetarna i äldreomsorgen
- stadens jourverksamhet inom äldreomsorg och omsorg om personer med funktionsnedsättning
- hantering av ansökningar om trygghetslarm samt installation och larmmottagning
- köhanteringssystemet för vård- och omsorgsboenden samt servicehus
- genomförande av centrala upphandlingar enligt lagen om valfrihet (LOV)
- förvaltning av stadsövergripande avtal avseende hemtjänst, dagverksamhet samt vård- och omsorgsboende enligt LOV

- genomförande av centrala upphandlingar enligt lagen om offentlig upphandling för korttidsplatser för äldre, förvaltning av avtal, samordning och hantering av korttidsplatser
- där stadsdelsnämnder så önskar i samarbete med servicenämnden och berörda stadsdelsnämnder genomföra stadsövergripande upphandlingar å stadsdelsnämndernas vägnar
- leda och samordna utvecklingen av äldreomsorgen i samarbete med stadsdelsnämnderna inom områdena digitalisering, karriärvägar och utbildning
- årligen till nämnden redovisa en sammanställning av arbetsmiljöarbetet inom äldreomsorgen
- utveckling och effektivisering av verksamhetsnära förvaltning av sociala system
- samordna arbetet med stadens äldreboendeplan, som omfattar planeringen av vård- och omsorgsboenden, servicehus, korttidsboenden och seniorboenden
- årligen utarbeta en stadsövergripande rapport för verksamhetsområdet inklusive en analys av utvecklingen
- central upphandling av vård- och omsorgsboenden

Förslag till budget 2024 och plan för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|-------------------------|----------------|----------------|---------------|---------------|
| Driftverksamhet | | | | |
| Kostnader (-) | -275,5 | -254,2 | -252,0 | -252,0 |
| Drift och underhåll | -275,5 | -254,2 | -252,0 | -252,0 |
| Avskrivningar | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Internräntor | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Intäkter | 10,0 | 10,0 | 10,0 | 10,0 |
| Netto | -265,5 | -244,2 | -242,0 | -242,0 |
| Investeringsplan | | | | |
| Utgifter (-) | -3,8 | -3,8 | -3,8 | -3,8 |
| Inkomster | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Netto | -3,8 | -3,8 | -3,8 | -3,8 |

Äldrenämndens budget för 2024 minskar med 21,3 mnkr jämfört med 2023, vilket huvudsakligen beror på minskade kostnader, enligt plan, för nyckelfri hemtjänst. Stadens verksamheter ska kontinuerligt arbeta för en effektiv verksamhet. Genom att bland annat arbeta för att minska kostnaderna för administration, konsulttjänster samt genom att arbeta för en effektiv lokalanvändning används stadens resurser i enlighet med god ekonomisk hushållning och resurser kan frigöras för prioriterad verksamhet. Kommunfullmäktiges budget för 2024 fokuserar på samverkan och prioriteringar utifrån ett kommunkoncernsperspektiv. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Investeringsbudgeten för 2024 är oförändrad jämfört med 2023. Investeringsbudgeten framgår av bilaga 3.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Färdplanen för äldreomsorgens utveckling utgör ett ramverk för att omhänderta pågående och kommande utvecklingsarbete inom verksamhetsområdet. Rätten att bestämma över sin egen vardag gäller alla vuxna människor oavsett ålder. Äldrenämnden ska fortsatt arbeta med att förbättra och tillgängliggöra information kring stadens äldreomsorg.

Äldrenämnden ska prioritera arbetet med ramtid inom hemtjänsten för att det ska införas fullt ut. Minutstyrningen i hemtjänsten ska upphöra. För att skapa trygga anställningar och säkra kompetensförsörjningen ska äldrenämnden i samarbete med stadsdelsnämnderna påbörja det operativa arbetet för att stadsdelsnämnderna ska ha bemanningspersonal som har tillsvidareanställning på heltid och som arbetar i ett lämpligt geografiskt område.

Stockholms Trygghetsjour ska fortsätta utvecklas för att möta framtida behov. Nämnden ansvarar för stadens inspektörer och kvalitetsobservatörer och genom dem ska kvaliteten säkerställas. Äldrenämndens verksamhet med inspektörer ska förstärkas i syfte att säkerställa att äldre i staden får en äldreomsorg som är säker, har god kvalitet och bedrivs i enlighet med lagar, föreskrifter, avtal, uppdragsbeskrivningar och kommunfullmäktiges mål och riktlinjer. Varje person ska behandlas med ett okränkbart värde oavsett ålder och hälsotillstånd. Ett gott bemötande kräver ett systematiskt värdegrundsarbete. I detta arbete är det viktigt att öka kunskapen om och säkerställa ett gott bemötande av äldre hbtqi-personer.

Det kvalitetsutvecklingsarbete som har inletts rörande särskilda boenden, som omfattar bland annat vård, omsorg, mat, miljö, aktiviteter, byggnader och utemiljö ska fortsätta. Äldrenämnden ska följa utvecklingen gällande biståndsbedömning för vård- och omsorgsboenden i syfte att säkerställa att de skärpta riktlinjerna för biståndsbedömning får effekt. Äldrenämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna genomföra kompetenshöjande utbildningsinsatser för att förbättra läkemedelshanteringen inom äldreomsorgen.

Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna arbeta för att maten och måltidsupplevelsen inom äldreomsorgen succesivt ska förbättras. Inom ramen för matlyftet ska äldrenämnden genomföra utbildningsinsatser för biståndshandläggare kring mat, måltider och nutrition samt fortsätta stödja stadsdelsnämnderna i utvecklingen av digitala måltidsobservationer. Äldrenämnden ska i samarbete med socialnämnden och SHIS Bostäder fortsätta utveckla arbetet med äldre som lever i hemlöshet eller riskerar att bli hemlösa, och genom äldrelotsar vägleda dem till kontakt med socialtjänst och äldreomsorg. Äldrenämnden och socialnämnden ska fortsatt arbeta för att nå personer med missbruksproblematik eller psykisk ohälsa och erbjuda drogfria akutboendeplatser.

Alla äldre på vård- och omsorgsboenden ska erbjudas, samt ha inflytande över, dagliga sociala aktiviteter liksom dagliga utevistelser. För att främja sociala upplevelser ska äldrenämnden i samarbete med stadsdelsnämnderna utveckla arbetet med sociala besök i äldreomsorgen.

Arbetet med att utveckla mötet med kultur i äldreomsorgen ska fortsätta och nämnden ska därför, bland annat, informera verksamheterna om stadens kulturturnéer, kulturella aktiviteter på äldreboenden, digitala konstsamlingar och inspelade visningar från museer och konsthallar.

Utvecklingen av arbetet mot våld i nära relationer, insatser till äldre personer som tillhör sårbara grupper och arbetet med att stärka tillgången till personliga ombud för äldre personer med kognitiva funktionsnedsättningar ska fortsätta. Insatserna för att utveckla hörselmiljöerna inom stadens äldreomsorg ska fortsätta. I samverkan med stadsdelsnämnderna ska äldrenämnden vidareutveckla arbetet med anhörigstöd och anhörigportal till närstående i syfte att stödja, vägleda och genom dialog besvara frågor i kontakten med kommunen, regionen eller andra myndigheter. Äldrenämnden ska i samverkan med samtliga stadsdelsnämnder, brottsförebyggande råd och polisen samordna arbetet för att stoppa brott mot äldre.

Äldrenämnden ska intensifiera samverkan med Region Stockholm och Storsthlm i syfte att säkerställa en individcentrerad och sammanhållen vård och omsorg av god kvalitet. Samarbetet mellan läkarorganisationer och kommunal hälso- och sjukvårdspersonal på stadens särskilda boenden ska stärkas. Utöver detta ska äldrenämnden säkerställa att intentionerna i såväl lagstiftning som regionala överenskommelser infrias kring utskrivningsklara patienter från slutenvård. Äldrenämnden ska vidareutveckla arbetssättet med tryggt mottagande i hemmet och tillse att stadens äldreomsorg arbetar med samordnad individuell handlingsplan. Alla som behöver ska få tillgång till tryggt mottagande vid utskrivning från slutenvård eller korttidsvård. I uppdraget ligger även att tillsammans med socialnämnden och utbildningsnämnden leda arbetet med en praktisk omställning till en god och nära vård, samt att tillsammans med socialnämnden, utbildningsnämnden, kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna, och i dialog med Region Stockholm, kontinuerligt följa upp och utvärdera omställningen till god och nära vård för att säkerställa en välfungerande vård- och omsorgskedja. Samverkan med primärvården ska stärkas. Äldre ska inte riskera att falla mellan stolarna vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård.

Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och Region Stockholm stärka stadens arbetsprocesser inom hälso- och sjukvård med den äldres individuella behov i fokus. Äldrenämnden ska ge stöd till stadsdelsnämnderna i stadens hälso- och sjukvårdsarbete samt intensifiera dialogen med regionen om gränssnittet så att den äldre får en sammanhängande hälso- och sjukvård oavsett huvudman. Äldrenämnden ska verka för en tillförlitlig informationsöverlämning mellan hemtjänsten, särskilda boenden och Region Stockholm. I samarbete med Region Stockholm ska arbetet med avancerad sjukvård i hemmet och utvecklingsarbetet med palliativ vård vid stadens särskilda boenden fortsätta. Äldre som vårdas i livets slutskede ska erbjudas närvaro av personal, oavsett var den äldre vårdas. Äldrenämnden ska genomföra en översyn av omsorg i livets slutskede i stadens äldreomsorg i syfte att utröna behovet av skärpta riktlinjer för vak på vård- och omsorgsboenden samt inom hemtjänsten.

I samarbete med stadsdelsnämnderna och idrottsnämnden ska äldrenämnden stärka arbetet med de förebyggande och rehabiliterande insatserna. Arbetet med utbildning inom rehabiliterande arbetssätt ska fortsätta och det ska säkerställas att de rehabiliterande insatserna i ökad utsträckning sker i samverkan med arbetsterapeuter, fysioterapeuter och dietister. Ofrivillig ensamhet och social isolering bland äldre ska minska. Detta arbete ska bedrivas tillsammans med civilsamhället. Äldrenämnden ska stödja stadsdelsnämnderna i deras arbete med att skapa och utveckla aktivitetscenter i anslutning till seniorboenden, sociala mötesplatser och träffpunkter för äldre som möjliggör social gemenskap och mänskliga möten. Arbetet med digitala fixare ska

finnas i alla stadsdelsnämnder och fixartjänsterna ska fortsätta att utvecklas för att underlätta den digitala miljön för äldre.

Äldrenämnden ska tillsammans med utbildningsnämnden vara drivande i stadens arbete med Agenda 2030:s mål 2: Ingen hunger.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Socialnämnden och äldrenämnden ska stödja stadsdelsnämnderna att i dialog med regionen implementera gemensamma system för genomförande och uppföljning av SIP (1.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna ta fram förslag på hur socialtjänsten i större utsträckning kan arbeta med förebyggande och tidiga insatser, på hur socialtjänsten kan utöka sin tillgänglighet samt på vilka insatser som bör ges utan behovsbedömning vid ett eventuellt införande av en ny socialtjänstlag. I uppdraget ingår också att föreslå hur arbetet kan organiseras i en första linjes socialtjänst med fokus på vad som ska erbjudas lokalt, regionalt och centralt (1.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Socialnämnden ska i samarbete med äldrenämnden revidera Stockholms stads program för stöd till anhöriga (1.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med att införa ramtid fullt ut (1.4) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna utreda om, och i så fall hur, uppföljningen av äldreboende som är upphandlade inom stadens LOV-avtal, kan överföras från stadsdelsnämnderna till äldrenämnden (1.4) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Äldrenämnden ska utreda behov och placering av teckenspråkig äldrevägledare (1.4) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning
Äldre är överrepresenterade i brandolyckor som skulle kunna undvikas med enkla åtgärder, utbildningar och informationssatsningar. Samverkan med Storstockholms brandförsvär ska förstärkas. Äldrenämnden ska även fortsätta arbetet för att minska matens miljö- och klimatbelastning. Sommarmånader med höga temperaturer och värmeböljor riskerar att drabba äldre allra värst. Äldrenämnden ska arbeta med att stödja stadsdelsnämndernas förebyggande åtgärder för att minska konsekvenserna av detta, exempelvis genom rutiner för verksamhetsanpassning vid höga temperaturer.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Kommunstyrelsen ska i samråd med förskolenämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna revidera stadens matstrategi: "God, hälsosam och klimatsmart mat" (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

För att behålla och rekrytera medarbetare behöver staden arbeta aktivt med rätten till heltid och tillsvidareanställningar. Äldrenämnden ska fortsatt stödja stadsdelsnämnderna i deras arbete med att förbättra arbetsmiljön inom hemtjänsten. Äldrenämnden ska även stödja stadsdelsnämnderna i deras arbete för att minska andelen timavlönad personal. Kontinuiteten inom all hemtjänst ska öka. Det ska ske samtidigt som den egna regin stärks, bland annat genom att äldrenämnden stödjer stadsdelarna i arbetet med att minska antalet underentreprenörer. Detta innefattar även ökad kontinuitet inom nattjouren i hemtjänsten genom ett minskat användande av underentreprenörer.

Äldrenämnden ska skärpa kraven i LOU-avtalen i hela äldreomsorgen vid genomförande av nya upphandlingar samt skärpa kraven i LOV-avtalen i syfte att höja

kvaliteten och förbättra personalens arbetsvillkor. Främst genom att tillämpa arbetsrättsliga kontraktsvillkor och höja kraven för att få delta i stadens upphandlingar.

Äldrenämnden ska ha en ledande roll i att driva och samordna digitaliserings- och utvecklingsarbetet inom äldreomsorgen. Äldrenämnden ska delta i arbetet med Digital Futures i syfte att genom innovationer och digital teknik möta de samhällsutmaningar som staden står inför. Äldrenämnden ansvarar för utvecklingen kopplat till äldreomsorgen i stadens sociala system och för att säkerställa framtida process-/systembehov. Äldrenämnden ska utveckla arbetet med digitalisering och välfärdsteknik i linje med den framtagna digitaliseringsplanen för äldreomsorg i Stockholms stad. Äldrenämnden ska utforma och ansvara över förvaltningsorganisationen för nyckelfri hemtjänst samt ta fram verksamhetsnära stöd för densamma.

All personal ska ha grundutbildning och tillräckliga kunskaper i svenska språket. Äldrenämnden ska därför stärka arbetet med språklyftet samt, genom samordning av stadsdelsnämndernas kompetensutvecklingsinsatser inom verksamhetsområdet, verka för att all personal kan utföra yrket på ett tryggt, säkert och professionellt sätt med tillräckliga språkkunskaper. All utbildad personal ska erbjudas vårdbiträdesutbildning med målet att all personal inom äldreomsorgen ska vara utbildad. Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och arbetsmarknadsnämnden även arbeta för att säkerställa den framtida personal- och kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen med målet att öka andelen utbildade undersköterskor med skyddad yrkestitel. Arbetet med demensteam inom hemtjänsten fortgår och att stärka kompetensen inom demenssjukdomar och geriatrisk specialistkompetens är prioriterat.

De medarbetare i Stockholms stad som arbetar eller kommer i kontakt med demenssjuka eller deras anhöriga ska genomgå den senaste versionen av Svenskt Demenscentrums nätbaserade utbildning Demens ABC. Det ska även möjliggöras för medarbetare att vidareutbilda sig till specialistundersköterska. Äldrenämnden ska i samarbete med akademien, brukar- och anhörigorganisationer samt stadsdelsnämnderna verka för att höja kompetensen om nya målgrupper inom äldreomsorgen, såsom exempelvis äldre med funktionsnedsättning, posttraumatiskt stressyndrom eller annat modersmål än svenska. Förutsättningarna för att införa teckenspråkiga äldrevägledare ska utredas. Äldrenämnden ska erbjuda utbildningsinsatser, stöd och rådgivning till chefer och medarbetare inom äldreomsorgen i syfte att upprätthålla basala hygienrutiner samt förebygga vårdrelaterade infektioner och smittspridning bland omsorgstagare och medarbetare. Äldrenämnden ska samordna de akademiska noderna för att i samverkan med universitet och högskolor främja utveckling och innovation inom äldreomsorgen.

Äldrenämnden ska fortsätta arbetet med att stärka stadens koppling till akademien och arbeta för att fler studenter gör sin verksamhetsförlagda utbildning (VFU) i stadens äldreomsorg. Samverkan med stadens högskolor ska fortsätta kring forskning och andra samarbeten som till exempel det strategiska partnerskapet med Karolinska institutet.

Alla äldre har rätt till ett tillgängligt och tryggt boende. I boendeplaneringen ska staden inte bara utöka antalet vård- och omsorgsboenden utan också utöka antalet och andelen seniorbostäder bland befolkningen över 65 år. Detta ska bidra till utvecklingen av såväl boståndsbedömda som icke boståndsbedömda boendeformer för äldre. I planeringen ska ett stigande antal äldre med kognitiva eller fysiska funktionsnedsättningar, eller en kombination av de två, beaktas. Planeringen ska liksom för vård- och omsorgsboenden vara regional avseende både behov och planerad utbyggnad.

Äldrenämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden, kommunstyrelsen och Micasa Fastigheter AB inarbeta strategier samt behovs- och efterfrågebedömningar för seniorbostäder i den årliga hanteringen av den stadsövergripande boendeplanen. Boendeplanen ska ligga till grund för efterföljande års markanvisningar för seniorbostäder. I boendeplanen ska hänsyn tas till Micasas analys av behovet av underhåll i befintliga vård- och omsorgsboenden och servicehus. Utifrån analysen ska nämnden säkerställa att dessa aspekter beaktas i planen för att till exempel säkra evakueringsplatser. Äldreboendeplaneringen ska utvecklas så att behov av befintliga och eventuellt nya former av biståndsbedömda och icke biståndsbedömda boendeformer tillgodoses.

Rådigheten ska öka, exempelvis genom fler nybyggda vård- och omsorgsboenden i egen regi samt återgång till egen regi. Det ska finnas verksamhet i egen regi i alla stadsdelsnämnder. Staden ska främja idéburen äldreomsorg.

60/40-principen för antalet platser vad gäller kommunalt respektive privat ägande och huvudmannaskap för vård- och omsorgsboenden ska råda i staden som helhet. Fler icke biståndsbedömda boenden, däribland kollektivboenden, ska byggas. Äldrenämnden ska genom en effektiv köhantering även verka för en hög belägningsgrad vid korttidsboenden och i samverkan med stadsdelsnämnderna utveckla möjligheterna inom staden för avlastning av anhöriga genom korttidsplatser.

Äldrenämnden ska fortsätta att utveckla ett multiprofessionellt arbetssätt inom stadens specialiserade hemtjänstgrupper med inriktning mot personer med demenssjukdom eller kognitiv svikt. Äldrenämnden ska fortsätta arbeta med att stödja väntjänst för de minoriteter där staden inte erhåller riktade statsbidrag och där en efterfrågan finns.

Nämnden ska delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Kommunstyrelsen ska, i samarbete med äldrenämnden och berörda stadsdelsnämnder, utreda ersättningen till stadens kommunövergripande verksamheter inom äldreomsorg (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna införa en jobbgaranti för examinerade på stadens vård- och omsorgscollege. Arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden ska vidare utreda införandet av ytterligare jobbgarantier (3.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, socialnämnden, äldrenämnden och Stockholms Stadshus AB utveckla arbetet med att ta fram Riktlinjer för bostadsförsörjningen 2025-2028 (3.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, förskolenämnden och äldrenämnden och i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram en strategi i syfte att utveckla utbildningar som riktar in sig på yrkes- och språkkunskaper för befintlig personal (3.4) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med förskolenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna bedriva fortsatt kunskaps- och förmågeuppbyggnad inom måltidsberedskap (3.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Serviceämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, förskolenämnden, kulturnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna påbörja viss drift av centralt beredskapslager för medicinskt skydds- och förbrukningsmateriel, livsmedel samt vissa förbrukningsmateriel i syfte att höja stadens beredskapsförmåga (3.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Äldrenämnden ska i samråd med Storstockholms brandförsvär initiera informationsinsatser riktade till äldre i syfte att minska brandolyckor (3.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden, utbildningsnämnden, äldre- och socialnämnden och samtliga stadsdelsnämnder, fortsätta utvecklingen av en nämndövergripande struktur i arbetet mot välfärdsbrott med fokus på riktade kontroller genom tillämpning av riskprofiler och en ökad grad av dokumentation och informationsdelning (3.6) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med målsansvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 ta fram förslag på så kallade flaggade indikatorer i syfte att följa upp stadens arbete med att säkerställa de mänskliga rättigheterna (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med målsansvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030, revidera och uppdatera Hållbarhetsrapport 2021 (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|--|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i – med god omsorg och stor trygghet | Andel äldre personer som vet vart de ska vända sig för att ansöka om hjälpinsatser | 67 % | 69 % | 69 % |
| 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd | Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens prognossäkerhet T2 | +/- 1 % | +/- 1 % | +/- 1 % |
| 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal tillhandahållna platser för feriejobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd |
| | Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd |
| | Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb | Aktivt Medskapandeindex | 83 | 84 | 84 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Sjukfrånvaro | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Sjukfrånvaro dag 1-14 | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|---|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden | Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts | 81 % | 82 % | 83 % |
| | Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys | 100 % | 100 % | 100 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel elektroniska inköp | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

Överförmyndarnämnden

I Stockholm får alla som inte själva kan sköta sin ekonomi eller bevaka sina rättigheter ett bra stöd av en god man eller en förvaltare. Insatserna ska vara av hög kvalitet och trygga för den enskilde. Överförmyndarnämndens huvuduppgift är att utöva tillsyn över godmanskap och förvalterskap. För att uppnå detta är en väl fungerande tillsyn av ställföreträdarna grundläggande. Handläggningen ska vara rättssäker och effektiv, och det ska vara lätt att få kontakt med staden.

Nämndens uppgifter

Överförmyndarnämndens uppdrag är reglerat i föräldrabalken. Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- rekrytering och byte av gode män och förvaltare
- tillsyn och arvodering av gode män och förvaltare
- information och utbildning av gode män och förvaltare
- särskilt stöd för rekrytering och arvodering av särskilt förordnade vårdnadshavare till ensamkommande flyktingbarn

Förslag till budget 2024 och plan för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|-------------------------|----------------|----------------|--------------|--------------|
| Driftverksamhet | | | | |
| Kostnader (-) | -79,6 | -79,9 | -78,3 | -78,3 |
| Drift och underhåll | -79,6 | -79,9 | -78,3 | -78,3 |
| Avskrivningar | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Internräntor | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Intäkter | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Netto | -79,6 | -79,9 | -78,3 | -78,3 |
| Investeringsplan | | | | |
| Utgifter (-) | -0,1 | -0,1 | -0,1 | -0,1 |
| Inkomster | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Netto | -0,1 | -0,1 | -0,1 | -0,1 |

Budgeten för 2024 ökar med 0,3 mnkr jämfört med budget 2023. Stadens verksamheter ska kontinuerligt arbeta för en effektiv verksamhet. Genom att bland annat arbeta för att minska kostnaderna för administration och konsulttjänster samt arbeta för en effektiv lokalanvändning används stadens resurser i enlighet med god ekonomisk hushållning och resurser kan frigöras för prioriterad verksamhet. Kommunfullmäktiges budget för 2024 fokuserar på samverkan och prioriteringar utifrån ett kommunkoncernsperspektiv. Förändringarna framgår av bilaga 2.

För finansiering av arvodeskostnader avsätts 15 mnkr i CM3, enligt tidigare principer för finansieringsmodell.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Stockholmare som behöver hjälp av en god man ska få stöd snabbt. Nämnden ska prioritera arbetet med att korta handläggningstider. I arbetet med utvecklingen av stadens förvaltarenhet behöver överförmyndarnämnden fortsatt samverka med arbetsmarknadsnämnden. Nämnden ska, i avvaktan på att en särskilt förordnad vårdnadshavare utses av tingsrätten, utse god man till alla ensamkommande barn.

Arbetet som ställföreträdare, gode män, och förvaltare gör är av stort värde för alla som är i behov av hjälp. Genom deras arbete kan den enskildes rättigheter säkerställas. Nämndens arbete för att rekrytera och tillgodose behovet av gode män är centralt för att stödja individer som behöver en god man. Genom rekryteringsinsatser, effektiva utbildningsinsatser och i samarbete med civilsamhället ska rekrytering av gode män och förvaltare öka.

Överförmyndarnämnden har ett viktigt uppdrag i tillsyn över förmyndarskap, det vill säga hur föräldrar förvaltar sina barns tillgångar. Tillsynen ska säkerställa att barn, eller myndiga personer som inte själva kan ta tillvara sin rätt, inte missgynnas ekonomiskt eller rättsligt. Nämnden ska särskilt se till att barnets tillgångar används för barnets nytta och att tillgångarna i övrigt är placerade på ett tryggt sätt som ger en rimlig avkastning.

För att säkra god kvalitet i verksamheten är det centralt att arbetet med att systematiskt förbättra arbetssituationen och arbetsmiljön för de anställda. Målsättningen är att nämnden ska vara en dynamisk, professionell och uppskattad arbetsplats.

Nämnden ska kontinuerligt göra lämplighetskontroller av ställföreträdare. Eventuella oegentligheter ska polisanmälas. Om en ställföreträdare förekommer i belastningsregistret ska nämnden föreslå entledigande av denne.

I och med att nämnden har ett särskilt uppdrag att genomföra tillsyn över förmyndarskapet är det viktigt att ständigt arbeta med uppföljning och utvärdering ur ett barnrättsperspektiv. Nämnden kan bidra med att sprida kunskap till medarbetare, chefer, vuxen- och barnhandläggare i arbetet med att systematiskt säkerställa barnets bästa.

Nämnden ska fortsätta arbetet med att fortbilda stadens biståndshandläggare och socialsekreterare om uppdraget som god man och förvaltare. Överförmyndarnämnden ska samarbeta med relevanta aktörer så att även ideella krafter tas tillvara samt fortsätta den dialog som inletts med funktionshinderrådet. I samarbete med äldre- och stadsdelsnämnderna ska förbättrade rutiner för effektiv och säker hantering och redovisning av enskildas pengar och inköp för dessa inom äldreomsorgen tas fram.

Nämndens ska även, tillsammans med kommunstyrelsen, verka för att nämndens nationella ansvar överförs till lämplig statlig myndighet när så är möjligt.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Överförmyndarnämnden ska utvärdera användandet av mentorer (1.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning
Överförmyndarnämnden ska verka för minskad energianvändning och för att förebygga att avfall uppstår och verka för att en större andel produkter och material återanvänds.

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Överförmyndarnämnden ska fortsätta att utveckla och effektivisera verksamhetssystem för nämndens verksamhet. Överförmyndarnämnden ska också fortsätta utveckla digitalisering och e-tjänster för öka säkerheten för både ställföreträdare och huvudmän. Arbetet med nämndens nationella uppdrag ska organiseras och struktureras på ett sätt så att det är urskiljbart i kostnadsredovisningen. Överförmyndarnämnden ska fortsätta arbetet med att ta fram metoder och nyckeltal för att mäta kvalitet, tillgänglighet, bemötande, rättssäkerhet, effektivitet samt huvudmännens och ställföreträdarnas uppfattning om verksamheten, på ett sätt som gör det möjligt att jämföra bakåt i tiden och med andra överförmyndarnämnder i framförallt Stockholms län.

Den interna kontrollen ska fortsätta utvecklas i syfte att säkerställa att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande lagstiftning och kommunstyrelsens anvisningar.

Nämnden ska delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap.

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|---|--|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd | Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens prognossäkerhet T2 | +/- 1 % | +/- 1 % | +/- 1 % |
| 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal tillhandahållna platser för feriejobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd |
| | Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd |
| | Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb | Aktivt Medskapandeindex | 83 | 84 | 84 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Sjukfrånvaro | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

R IV
ÖFN:4

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|---|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| | Sjukfrånvaro dag 1-14 | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden | Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts | 81 % | 82 % | 83 % |
| | Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys | 100 % | 100 % | 100 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel elektroniska inköp | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

Central medelsreserv

I Central medelsreserv: 1. *Till kommunfullmäktiges förfogande för oförutsedda behov* reserveras 5 mnkr.

I Central medelsreserv: 2. *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* reserveras 786,2 mnkr främst för följande ändamål:

- Beredskapslager
- Ordningsvakter
- Platssamverkan
- Lokala åtgärdsprogram, vatten
- Biologisk mångfald
- Kemikaliesmart förskola
- Förvaltarenhet
- Miljö- och klimatsamordnare
- Lokalt arbete med demokrati och mänskliga rättigheter
- Högtider och evenemangsdagar i fokusområden
- Kulturpark Snösätra
- Lokal samordning Fokus Järva
- Sommarkoloniverksamhet inkl. LSS-kollo
- Förskola – bidrag för hög hyra
- Särskilda boenden för äldre
- Särskilda boenden för personer med funktionsnedsättning
- Socialnämnden – SHIS lägenheter
- Oförutsedda behov

Vidare reserveras 907,7 mnkr i Central medelsreserv: 3. *Till kommunstyrelsens förfogande för prestationsförändringar* inom förskola, fritidshem, grundskola, gymnasieskola, vuxenutbildning, grund- och gymnasiesärskola, svenskundervisning för invandrare (sfi), flyktingmottagande, stöd och service till personer med funktionsnedsättning, intäktsbortfall som en följd av pandemin, kommunalt bostadstillägg för funktionsnedsatta, arbetsmarknadsnämnden samt arvoden med mera inom överförmyndarnämnden samt ej aktiverbara utgifter.

I Central medelsreserv: 4. *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* har utgifter om 530 mnkr reserverats för planerings- och genomförandeprojekt avseende investeringar för exempelvis följande ändamål:

- Förändringar mellan åren i redan beslutade investeringsprojekt som inte kan finansieras genom omprioriteringar inom nämndens investeringsplan
- Nya prioriterade investeringsprojekt som inte kräver genomförandebeslut av kommunfullmäktige, genom att de inte är av strategisk vikt eller principiell karaktär
- Klimatmiljard
- Trygghetsinvesteringar
- Hästa gård
- Parklekar
- Lokala åtgärdsprogram, vatten
- Biologisk mångfald
- Naturreservat
- Stockholm vid vattnet
- Större investeringar på parkmark till följd av erosionsproblematik mm.
- Maskiner och inventarier för drift av stadsmiljö i egen-regi

Finansförvaltning

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|---|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| Pensioner, arbetsgivaravgifter | -10 007,0 | -11 067,5 | -10 135,9 | -10 124,7 |
| Pensionsersättning, personal- omkostnadspålägg från nämnderna mm | 8 483,6 | 9 070,0 | 8 217,6 | 8 306,0 |
| Anslagsfinansierad del av pensioner/arbetsgivaravgifter mm | -1 523,4 | -1 997,5 | -1 918,3 | -1 818,7 |
| Skatteintäkter och begravningsavgifter | 59 554,4 | 63 767,4 | 66 914,5 | 70 113,9 |
| Utjämning och fastighetsavgift | -6 239,7 | -6 206,6 | -7 205,6 | -7 997,8 |
| Utdelning | 1 440,0 | 1 120,0 | 640,0 | 640,0 |
| Finansiellt resultat exklusive utdelningar | -589,4 | -600,1 | 56,7 | 181,3 |
| Disposition begravningsavsättning | -9,5 | 11,8 | -10,1 | -21,8 |
| Summa finansiering verksamhetens nettokostnader | 54 155,8 | 58 092,5 | 60 395,5 | 62 915,6 |
| Interna ränteersättningar | 1 093,6 | 2 252,8 | 2 301,1 | 2 449,2 |
| Finansiering investeringsplan | | | | |
| Förändring av eget kapital | 0,1 | 0,1 | 129,9 | 1 677,1 |
| Avskrivningar | 2 057,1 | 2 547,9 | 2 715,9 | 3 069,7 |
| Försäljningsinkomster | 200,0 | 200,0 | 200,0 | 200,0 |
| Upplåningsbehov | 4 772,4 | 6 563,3 | 4 742,4 | 3 100,4 |
| Summa finansiering investeringsplan | 7 029,6 | 9 311,3 | 7 788,2 | 8 047,2 |

Förslag till budget 2024 och inriktning för 2025 och 2026

Under Finansförvaltningen redovisas de samlade kostnaderna för pensioner och arbetsgivaravgifter, stadens skatteintäkter, intäkter för fastighetsavgifter med mera. Finansförvaltningen tillgodogörs interna ersättningar för pensioner och personalomkostnadspålägg från nämnderna. Här upptas finansiellt resultat, aktieutdelning samt interna ränteersättningar från nämnder för investeringar.

Exploateringsinkomster vid markförsäljning, motsvarande det bokförda värdet, tas upp under exploateringsnämnden. De samlade budgeterade investeringsinkomsterna framgår av investeringsplanen.

Pensioner, arbetsgivaravgifter m.m.

| Mnkr | Kostnader | Intäkter |
|--|------------------|----------------|
| Pensioner | | |
| Utbetalningar pensioner | -1 266,2 | - |
| Pensionsavgifter | -1 405,2 | - |
| Särskild löneskatt (24,26 %) | -648,1 | - |
| Förändring av pensionsskuld (inkl särsk löneskatt) | -1 408,0 | - |
| Summa | -4 727,5 | |
| Övriga personalkostnader | -100 | |
| Arbetsgivaravgifter (inkl avtalsförsäkring) | -6 240,0 | |
| Ersättningar från nämnderna för pensioner och personalförsäkring | | 9 070,0 |
| Summa | -11 067,5 | 9 070,0 |
| Anslagsfinansierad del av pensioner/ arbetsgivaravgifter mm | -1 997,5 | |

Pensioner

Här redovisas stadens samlade kostnader för pensioner för så väl aktiv som pensionerad personal. Staden redovisar pensionskostnader enligt blandmodellen. Pensionsavtal för födda 1985 och tidigare är delvis förmånsbestämt. Sedan den 1 januari 2023 gäller avgiftsbestämda avtalet AKAP-KR för anställda inom staden. Pensionsskulden avser förmånsbestämd ålderspension och avtalspension. Skulden beräknas enligt beräkningsmodellen, RIPS 21. Den del av skuldförändringen som avser ränta budgeteras under finansiella kostnader.

Arbetsgivaravgifter

Stadens nämnder betalar lagstadgade arbetsgivaravgifter, avtalsförsäkring och pensioner genom ett personalomkostnadspålägg, som läggs på lönesumman. För arbetstagare födda 1958 och senare har detta beräknats till 46,4 procent för 2024. Pålägget består av följande poster: Lagstadgade arbetsgivaravgifter om 31,42 procent, avtalsförsäkringar om 0,13 procent och kalkylerade kostnader för avtalspension om 14,8 procent. Pålägget för personer födda 1957 och tidigare uppgår till 16,0 procent. Riktlinjen är att förändrade arbetsgivaravgifter eller avtalsförsäkringar, som beslutas om året innan budgetåret, ska påverka personalomkostnadspålägg, som tas ut budgetåret.

Skatteintäkter och begravningsavgifter

| Mnkr | Skatteunderlag/ skattesats/avgift | Intäkter |
|---|--------------------------------------|-----------------|
| Förskott efter uppräknat skatteunderlag 2023: | 353 379,9 | 63 537,7 |
| Utdebitering | 17,98 | |
| Begravningsavgift | 0,065 | 229,7 |
| Summa skatteintäkter och begravningsavgifter | | 63 767,4 |

Skatteunderlag och skatteberäkningar

Prognosen över skatteunderlaget för 2024, det vill säga kommuninvånarnas förvärvsinkomster under 2022, är uppräknad med en bedömning av utvecklingen under inkomståren 2023 och 2024. Gällande prognos utgår från Sveriges Kommuner och Regions bedömning den 24 augusti 2023. Skatteunderlaget beräknas öka med 4,9 procent år 2023 och 3,8 procent år 2024. Stadens skatteinkomster är beräknade på en skattesats om 17,98 kr.

Begravningsavgift

Begravningsverksamheten finansieras genom en särskild avgift som tillgodogörs staden på samma sätt som skattemedel. Begravningsavgiften uppgår till 6,5 öre av uppräknat skatteunderlag (6,5 öre 2023).

Utjämning och fastighetsavgift

| Mnkr | Kostnader | Intäkter |
|---|------------------|----------------|
| Inkomstutjämning | -7 401,6 | |
| Kostnadsutjämning | -1 089,3 | |
| Regleringspost | | 2 845,2 |
| LSS-utjämning | -1 939,5 | |
| Fastighetsavgift | | 1 378,6 |
| Summa | -10 430,4 | 4 223,7 |
| Netto utjämning och fastighetsavgift | -6 206,6 | |

Utjämningssystemet

Kommuner och regioner garanteras genom inkomstutjämningen 115 procent av medelskatekraften i riket. Stockholms stad och andra kommuner som har en skattekraft över den s.k. *garantinivån* betalar en inkomstutjämningsavgift till staten. Det slutliga utfallet av inkomstutjämningen kommer att fastställas under december månad 2023.

LSS-utjämning

LSS-utjämningen utjämnar för kostnadsskillnader i kommunernas LSS-verksamhet. Kostnadsutjämningsystem för verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) infördes 2004. Gällande prognos för LSS-utjämningen utgår från SCB:s prognos i juni 2023.

Fastighetsavgift

Från och med år 2008 har den statliga fastighetsskatten ersatts av en kommunal avgift. Fastighetsavgiften baseras på ett taxeringsvärde med ett högsta tak som justeras årsvis. Detaljerade regler utfärdas av Skatteverket.

Utdelning

Flertalet av stadens bolag ingår i koncernen Stockholms Stadshus AB. Vissa bolag i koncernen erlägger koncernbidrag till moderbolaget Stockholms Stadshus AB, som i sin tur tillskjuter bidrag till mottagande bolag. Utdelning till staden sker från moderbolagets egna kapital.

I budget föreslås en preliminär utdelning om 1 120 mnkr från Stockholms Stadshus AB. Det slutliga beloppet beslutas i samband med tertialrapport 2 och därtill eventuellt hörande extra bolagsstämma för Stockholms Stadshus AB. Vid ordinarie årsstämma 2024 beslutas inte om någon utdelning från koncernen.

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|---|----------------|----------------|--------------|--------------|
| Räntenetto | 381,6 | 577,1 | 557,5 | 494,1 |
| Övriga finansiella intäkter | 0,7 | 1,3 | 1,3 | 1,3 |
| Övriga finansiella kostnader | -29,0 | -33,3 | -33,3 | -33,3 |
| Finansiella kostn pensionsskuld inkl löneskatt | -942,6 | -1145,3 | -468,9 | -280,8 |
| Finansiellt resultat exklusive utdelningar | -589,4 | -600,1 | 56,6 | 181,3 |

Kommunstyrelsen agerar genom stadsledningskontoret som kommunkoncernens samlade finansfunktion. Samtliga upplånings- och placeringsbehov sker genom stadsledningskontorets internbank. Finanspolicyn för kommunkoncernen Stockholms stad anger ramar för finansverksamheten i kommunkoncernen, det vill säga Stockholms stad, Stockholms Stadshus AB och dess majoritetsägda bolag samt stadens övriga helägda bolag. Finanspolicyn ska fastställas av kommunfullmäktige årligen och revideras vid behov. En riskkontrollfunktion övervakar att de finansiella riskerna håller sig inom de ramar och regler som finns angivna i finanspolicyn.

Enligt finanspolicyn för kommunkoncernen Stockholms stad ska staden och samtliga bolag erhålla upplåning och placering med villkor motsvarande kommunkoncernens externa finansieringskostnad med utrymme för en marknadsmässig kreditmarginal och eventuell omkostnadsersättning.

Övriga finansiella intäkter utgörs i första hand av ersättning som tas ut i samband med att staden går i borgen. Enligt gällande regler för stadens borgenshantering ska staden vara restriktiv avseende nya borgensåtaganden. Övriga finansiella kostnader utgörs i huvudsak av kostnader för rating, syndikerat låneavtal (betalningsberedskap) och marknadsprogram samt bankavgifter. Den del av pensionsskulden som är att betrakta som en finansiell kostnad inklusive löneskatt redovisas under finansiella kostnader.

Begravningsfond

Begravningsverksamheten finansieras genom en begravningsavgift. Överskott/underskott inom verksamheten avsätts centralt för balansering av resultat, som återförs till avgiftskollektivet.

Internränta

Kommunfullmäktige fastställer stadens internränta i samband med budget. Staden eftersträvar en internränta som är relativt stabil och som reflekterar kommunkoncernens genomsnittliga finansieringskostnad de kommande åren. Kommunfullmäktige fastställer stadens internränta för 2024 till 2,8 procent, (2,2 procent 2023). Räntan för bostadsrättsinnehav motsvarar internräntan.

Kommunfullmäktige fastställer därutöver kalkylräntan för enskilda projekt till 5,0 procent.

Räntan för markinnehav motsvarar avgäldsrentan för tomträtter, som uppgår till 3,0 procent (3,0 procent 2023).

Kapitalkostnadsberäkning

Vid beslut om ny-, om- och tillbyggnadsprojekt gällande lokaler och bostadslägenheter med kostnadsbaserad hyresberäkning, och med SISAB, Micasa och fastighetsnämnden som hyresvärd, baseras dessa på en mer långsiktig kapitalkostnadsberäkning. Den del som avser kostnaden för en kapitalskuld beräknas med en bestämd procentsats, en kalkylberäkningsprocent. Kalkylberäkningsprocenten ska gälla vid bedömning av ett projekt i samband med beslut och därefter vara fast för detta specifika projekt i samband med uppföljning under hela genomförandetiden. Hyresofferter från berörda bolag och fastighetsnämnden ska avseende kapitalskulden kompletteras med denna kalkylberäkningsprocent.

BALANSBUDGET

| Mnkr | Budget 2023* | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|---|------------------|------------------|------------------|------------------|
| Tillgångar | | | | |
| Materiella anläggningstillgångar | 98 021,2 | 104 709,6 | 109 706,9 | 114 609,4 |
| Finansiella anläggningstillgångar | 4 929,1 | 4 929,1 | 4 929,1 | 4 929,1 |
| Summa anläggningstillgångar | 102 950,3 | 109 638,7 | 114 636,0 | 119 538,5 |
| Omsättningstillgångar | 96 039,5 | 96 015,9 | 96 036,0 | 96 079,6 |
| Summa tillgångar | 198 989,7 | 205 654,5 | 210 672,0 | 215 618,1 |
| Eget kapital och skulder | | | | |
| Eget kapital | 85 460,5 | 85 585,6 | 85 710,7 | 85 965,6 |
| Förändring enl resultaträkningen | 0,1 | 0,1 | 129,9 | 1 677,1 |
| Förändring eget kapital övrigt | 125,0 | 125,0 | 125,0 | 125,0 |
| Summa eget kapital | 85 585,6 | 85 710,7 | 85 965,6 | 87 767,7 |
| Avsättningar pensioner m fl förpliktelser | 10 494,6 | 11 902,6 | 12 329,1 | 12 601,0 |
| Infrastrukturella avsättningar mm | 11 736,0 | 9 106,9 | 7 117,6 | 5 560,9 |
| Summa avsättningar | 22 230,6 | 21 009,5 | 19 446,7 | 18 161,9 |
| Skulder | 91 173,5 | 98 934,3 | 105 259,7 | 109 688,5 |
| Summa eget kapital och skulder | 198 989,7 | 205 654,5 | 210 672,0 | 215 618,1 |
| Ansvarsförbindelse pensioner | 15 634,2 | 16 408,7 | 15 418,8 | 14 648,2 |
| Soliditet (%) inklusive ansvarsförbindelse | 35,2 | 33,7 | 33,5 | 33,9 |

*Ingående värde korrigerat enligt bokslut 2022

Balansbudgeten visar vilka effekter budgeten för 2024 med inriktning för 2025 och 2026 har på stadens tillgångar och skulder. Den är upprättad utifrån förutsättningarna i bokslut 2022, budget 2023 och 2024 samt enligt det finansiella målet att soliditeten inklusive ansvarsförbindelsen inte ska vara lägre än 34,0 procent på längre sikt. På kort sikt ska soliditeten inte understiga 30,0 procent. Omsättningstillgångarna är beräknade enligt förutsättningen att stadens likviditet inte ska förändras under planperioden.

KASSAFLÖDESANALYS

| Mnkr | Budget 2023* | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|---|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| Den löpande verksamheten | | | | |
| Årets resultat | 0,1 | 0,1 | 129,9 | 1 677,1 |
| Förändring eget kapital övrigt | 125,0 | 125,0 | 125,0 | 125,0 |
| Justering ej likvidpåverkande poster | 2 845,4 | 3 842,7 | 3 007,3 | 3 194,8 |
| Utbetalning avsättningar | -1 777,0 | -2 617,3 | -1 999,4 | -1 578,5 |
| Förändring kortfr fordr, lån o lager | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Kassaflöde från löpande verksamhet | 1 193,6 | 1 350,5 | 1 262,8 | 3 418,4 |
| Investeringsverksamhet | | | | |
| Investering i materiella anläggningstillgångar | -8 359,6 | -11 541,3 | -9 938,2 | -9 447,2 |
| Försäljning materiella anläggningstillgångar | 1 530,0 | 2 430,0 | 2 350,0 | 1 600,0 |
| Investering finansiella anläggningstillgångar | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Kassaflöde från investeringsverksamheten | -6 829,6 | -9 111,3 | -7 588,2 | -7 847,2 |
| Finansieringsverksamheten | | | | |
| Förändring låneskuld | 5 636,0 | 7 760,8 | 6 325,4 | 4 428,8 |
| Årets kassaflöde | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |

*Ingående värde korrigerat enligt bokslut 2022

Kassaflödesanalysen visar vilka effekter budgeten för 2024 med inriktning för 2025 och 2026 har på stadens betalflöden. Analysen visar vilket bidrag den löpande verksamheten lämnar, hur mycket investeringsverksamheten förbrukar samt vilket tillflöde i form av lån som krävs för att hålla en oförändrad likviditet.

Följande, förslag till budget 2024 och inriktning för 2025 och 2026 för Finansförvaltningen, beslutas i denna budget

- Ram för kommunkoncernens totala externa upplåning samt ram för utlåning till och borgensteckning för bolagen fastställs i Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad.
- Kommunkoncernen ska i samband med den årliga översynen av finanspolicyn uppdatera de finansiella risklimiterna utifrån aktuella finansiella förutsättningar.
- Kommunalinkomstskatt utdebiteras med kronor 17:98 per skattekrone för att fylla stadens uttaxeringsbehov för 2024.
- Begravningsavgift utdebiteras med 6:50 öre per skattekrone för 2024.
- Beslut om den faktiska storleken på utdelningen från koncernen Stockholms Stadshus AB fattas av kommunfullmäktige i tertialrapport 2, 2024.
- Internräntan fastställs till 2,8 procent för 2024.
- Övriga förslag till budget 2024 och inriktning för 2025 och 2026 för Finansförvaltningen.

Förslag till budget och ägardirektiv 2024 och inriktning 2025-2026 för koncernen Stockholms Stadshus AB

Bolagskoncernen Stockholms Stadshus AB

Bolagskoncernen ska under perioden prioritera affärsmässiga och nödvändiga investeringar som är nödvändiga för en snabbt och ekologiskt och socialt hållbart växande stad. Takten i bostadsbyggandet ska vara hög för att bidra till målet om 140 000 bostäder år 2010-2035. Bolagskoncernen har en viktig roll i att driva stadens arbete med att minska klimatutsläpp och att genomföra klimatanpassningsåtgärder samt är en betydande aktör i stadens övergripande hållbarhetsarbete i syfte att uppnå målet om ett klimatpositivt Stockholm år 2030.

Kommunkoncernens stora investeringsvolym medför ett ökat ansvar för bolagen med fokus på styrning, effektivitet, kostnadsmedvetenhet och prioriteringar i de stora projekten. Staden ska äga och utveckla byggnader och infrastruktur som långsiktigt behövs för stadens olika verksamheter. Inhyrningar ska föregås av en risk- och konsekvensanalys. Det är angeläget med en balans mellan egen finansiering och upplåning så att den finansiella stabiliteten inte äventyras. Det är även angeläget att ersättningsinvesteringar inte trängs ut av nyproduktionsprojekt. Omvärldsfaktorer såsom räntekostnadsnivåer och byggkostnadsutveckling innebär finansiella risker som måste bevakas för att planerade projekt ska kunna genomföras med rimliga avkastningskrav och utan att generera nedskrivningsbehov.

Bolagskoncernen ska ha en långsiktigt hållbar fastighetsförvaltning och utveckla fastighetsbestånden långsiktigt för att nå en bättre struktur när det gäller standard, geografiskt läge och åldersfördelning. Staden ska inte sälja samhällsfastigheter som stadens verksamheter har behov av på kort eller lång sikt. Ingen försäljning eller ombildning av allmännyttiga hyresrätter hos bostadsbolagen ska ske.

Bolagen har fortsatt ett särskilt uppdrag att minska administrativa och indirekta produktionskostnader och att utföra sitt uppdrag effektivt utifrån respektive bolags förutsättningar och verksamhet. När tidigare upphandlad verksamhet överförs till egen regi ska det leda till att verksamhetens kvalitet bevaras och förbättras.

Bolagskoncernen Stockholms Stadshus AB:s uppgifter

Koncernen Stockholms Stadshus AB omfattar merparten av Stockholms stads aktiebolag. Stockholms Stadshus AB är moderbolaget i koncernen som består av 16 aktiva dotterbolag eller underkoncerner, samt ett intressebolag.

Styrelsen för Stockholms Stadshus AB, koncernstyrelsen, ska fatta de principiella beslut som krävs för att kommunfullmäktiges mål ska nås. Dotterbolagens styrelser och verkställande ledningar har det operativa ansvaret för att kommunfullmäktiges beslut verkställs.

| Koncernen Stockholms Stadshus | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 |
|----------------------------------|---------|---------|---------|---------|
| Resultat efter finansnetto, mnkr | 456 | 276 | 717 | 680 |
| Investeringar, mnkr | -13 747 | -13 711 | -14 336 | -15 292 |

Moderbolaget Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB ska kontinuerligt följa större investeringsprojekt med särskilt fokus på projekt med långsiktiga effekter för stadens tillväxt, ekonomi och omställningen till en hållbar stad. Stockholms Stadshus AB ska verka för ett ökat bostadsbyggande i Stockholm.

Det är angeläget att Stockholms Stadshus AB deltar i arbetet för fortsatt fastighetsutveckling, utbyggnad och planering av lokaler för stadens välfärdsverksamheter, såsom äldreboenden, skolor och förskolor. All samhällsplanering ska i ett tidigt skede beakta välfärdens behov av kostnadseffektiva, ändamålsenliga, tillgängliga och trygga lokaler samt hur dessa påverkar möjligheten att bli en socialt och ekologisk hållbar stad. Möjligheterna att tillsammans med fastighetsbolagen överföra fastigheter mellan bolag som ur ett nyttjandeperspektiv bör utvecklas för annat ändamål, ska prövas kontinuerligt.

Moderbolaget Stockholms Stadshus AB:s uppgifter

Stockholms Stadshus AB har en sammanhållande funktion för huvuddelen av Stockholms stads aktiebolag och ska leda bolagskoncernen. I kommunfullmäktiges direktiv ingår att svara för övergripande utveckling, strategisk planering, löpande översyn och omprövning, utöva ekonomisk kontroll och uppföljning, samt att utveckla styrformer och samspelet mellan ägare, koncernledning och dotterbolag. Moderbolaget följer upp av kommunfullmäktige beslutade indikatorer och av kommunfullmäktige gemensamma direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser, i samverkan med stadsledningskontoret. Moderbolaget ska inom ramen för kommunstyrelsens uppsiktsplikt återföra väsentlig och strategisk information till kommunstyrelsen.

Ägardirektiv för 2024-2026

| Stockholms Stadshus AB | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 |
|----------------------------------|------|------|------|------|
| Resultat efter finansnetto, mnkr | 36 | 50 | 50 | 50 |
| Investeringar, mnkr | 0 | 0 | 0 | 0 |

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

- svara för koncernens övergripande arbete för att nå målet om en klimatpositiv stad år 2030
- svara för koncernens övergripande arbete för att Stockholms stads organisation ska vara fossilbränslefri år 2030
- samordna koncernens övergripande arbete för att bolagen bidrar till att nå målet om att energianvändningen i kommunens fastigheter och verksamheter ska minska med 10 procent under mandatperioden
- tillsammans med kommunstyrelsen utveckla kommunkoncernens strategiska planering och uppföljning för en långsiktigt hållbar energi- och elförsörjning
- fortsätta följa och säkerställa dotterbolagens arbete med och tillämpning av stadens miljöprogram och klimathandlingsplan samt tillhörande handlingsplaner
- ha ett koncernperspektiv och ett livscykelperspektiv i lokalplaneringen för att hålla nere investeringsutgifter för kommunkoncernen och dämpa hyreskostnader, för att erhålla en större flexibilitet över tid

- säkerställa att de kommunala bolagen inventerar var det lämpar sig att installera solceller på stadens tak samt planerar för att installera solceller under mandatperioden för att öka den lokala elproduktionen

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Stockholms Stadshus AB ska i samarbete med AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem och Stockholms Stads Parkerings AB utreda hur Stockholms Stads Parkerings AB kan underlätta uppförandet av parkeringsplatser i samband med nyproduktion, till exempel genom parkeringsköp eller 3D-fastighetsbildning (2.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med Stockholms Stadshus AB och kommunstyrelsen utreda möjligheten att införa en progressiv taxa på vatten i syfte att minska förbrukningen och framtida investeringsbehov (2.4) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

- mot bakgrund av omvärldsläget med högre räntor och byggkostnader, tillsammans med AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder och AB Familjebostäder ta fram en strategisk plan för utvecklingen av respektive bolags fastighetsbestånd, arbetssätt och organisation, i syfte att säkerställa en långsiktigt hållbar fastighetsförvaltning, med fokus på både genomförbarhet och långsiktig lönsamhet
- mot bakgrund av omvärldsläget tillsammans med Skolfastigheter AB ta fram åtgärder för att såväl säkerställa en, för bolaget, långsiktig ekonomi i balans som på kort sikt medger en hyressättning som begränsar kraftiga kostnadsökningar för skolor och förskolor på grund av tillfälliga kostnadsökningar, skolpliktsansvar och snabba demografiska förändringar
- leda och följa upp arbetet med en effektiv och hållbar fastighetsförvaltning inom stadens fastighetsbolag
- säkerställa att bostadsbolagen är fortsatt viktiga aktörer för att uppnå stadens bostadsmål, öka byggandet av hyresrätter med hyror som gör att fler har råd att efterfråga hyresrätterna
- tillsammans med bostadsbolagen, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden bedriva en långsiktig och effektiv planering för byggandet av Stockholmshus
- ha ett tydligt samordningsansvar i arbetet med Stockholmshusen
- delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Bostadsbolagen ska, mot bakgrund av omvärldsläget med högre räntor och byggkostnader, i samarbete med Stockholms Stadshus AB ta fram en strategisk plan för utvecklingen av respektive bolags fastighetsbestånd, arbetssätt och organisation, i syfte att säkerställa en långsiktigt hållbar fastighetsförvaltning, med fokus på både genomförbarhet, långsiktig lönsamhet och att fler bostäder med överkomliga hyror byggs (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med Stockholms Stadshus AB och Micasa Fastigheter i Stockholm AB se över samverkansavtalet mellan staden och dotterbolaget. I samband med detta även titta på resurstilldelningen och utformningen av äldreomsorgspengen, samt nettohyreskostnaden för nya vård- och omsorgsboenden (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med Stockholms Stadshus AB och berörda nämnder analysera stadens fastighetsbestånd och pröva överföring av fastigheter av strategiskt vikt till lämpliga nämnder och styrelser för långsiktig förvaltning (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

R I

S-hus AB:4

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, socialnämnden, äldre- och socialnämnden och Stockholms Stadshus AB utveckla arbetet med att ta fram Riktlinjer för bostadsförsörjningen 2025-2028 (3.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stockholms Stadshus AB ska i samarbete med AB Familjebostäder, AB Stockholms hem och AB Svenska Bostäder utvärdera om den senaste upphandlingen av Stockholms husen uppfyller sitt syfte att pressa kostnaderna (3.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska utreda förutsättningarna för införandet av arbetsskor i lämpliga välfärdsverksamheter (3.4) | 2024-01-01 | 2024-06-30 |

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal tillhandahållna platser för feriejobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb | Aktivt Medskapandeindex | 83 | 84 | 84 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Sjukfrånvaro | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Sjukfrånvaro dag 1-14 | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.5 Hög beredskap och stark rådgivning ska råda i alla verksamhetsområden | Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts | 81 % | 82 % | 83 % |
| | Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys | 100 % | 100 % | 100 % |

Bostadsbolagen

Gemensamt för de tre bolagen

De allmännyttiga bostadsbolagen är avgörande för att kunna skapa en socialt och ekologiskt hållbar stad som alla människor har råd att bo och leva i. Genom en hög byggtakt och långsiktigt hållbar fastighetsförvaltning ska bolagen bidra till en bättre fungerande bostadsmarknad som både möter invånarnas, arbetsmarknadens och lärosätenas behov och bidrar till att utjämna skillnaderna i levnadsvillkor. Bolagen ska förstärka sitt bostadssociala arbete, utveckla boinflytandet, bidra i arbetet för en äldreännlig stad, minska sin totala klimatpåverkan, bidra till att stärka den biologiska mångfalden, verka för ökad trygghet i ytterstaden och säkerställa en långsiktigt hållbar ekonomi.

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolagen

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

- förstärka sitt vräkningsförebyggande arbete och aktivt verka för att en noll-vision ska gälla för vräkningar av barnfamiljer
- stärka sitt bostadssociala arbete i samverkan med socialnämnden när det gäller våld i hemmet genom bland annat kompetensutveckling, informationsinsatser, och ett förstärkt barnrättsperspektiv
- bidra till stadens gemensamma arbete om att förmedla försöks- och tränings-lägenheter, Bostad Först, förturslägenheter och skyddade boenden för våldsutsatta
- fortsätta arbetet mot oriktiga hyresförhållanden, olovlig andrahandsuthyrning, oskäligen hyror vid tillåten andrahandsuthyrning, och bostadsrelaterade bedrägerier samt utveckla samverkan med socialtjänsten för att motverka utsattheten för de som berörs
- verka för en god rörlighet inom det egna beståndet genom att bland annat underlätta för äldre att flytta till bostäder som är anpassade efter deras behov och därmed frigöra större lägenheter för trångbodda barnfamiljer
- särskilt prioritera centrumutveckling och stärkt närvaro i fokusområden samt ytterstaden, i syfte att främja trygghet, trivsel samt förstärka sociala värden i stadsplaneringen
- utveckla arbetet med tillfälliga etableringar i lokaler för att möjliggöra upplåtelse för civilsamhället och kulturlivet

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Socialnämnden ska i samarbete med bostadsbolagen utbilda husvärdar i att identifiera tecken för våld i hemmet (1.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

- arbeta aktivt för att implementera bolagens strategier för hur de ska minska sin totala klimatpåverkan genom en rättvis klimatomställning och uppnå målet om att Stockholms stad ska vara klimatpositiv senast år 2030, målet om fossilbränslefri organisation 2030, målet om en fossilbränslefri stad 2040 samt bidra till målet om halverade konsumtionsbaserade utsläpp till 2030
- successivt förse samtliga parkeringsplatser inom sitt bestånd med laddinfrastruktur i syfte att bidra till stadens mål om en utsläppsfri innerstad år 2030. I innerstaden ska minst 50 procent av bolagens parkeringsplatser i garage

vara försedda med laddinfrastruktur av minst typen normalladdning 2026 och 100 procent 2028

- i ytterstaden säkerställa att minst 50 procent av parkeringsplatserna är förberedda för laddinfrastruktur år 2026 och 100 procent år 2030, varav minst 25 procent av platserna i garage även ska förses med laddinfrastruktur av minst typen normalladdning senast 2028
- I förberedda fastigheter bedriva ett aktivt informationsarbete för att säkerställa att alla berörda hyresgäster känner till att de har rätt att få en laddstolpe installerad inom maximalt fyra veckor efter avrop
- aktivt verka för att öka sin egna förnybara elproduktion, som exempelvis vind och solenergianläggningar
- intensifiera arbetet för ökad grönska och stärkt biologisk mångfald inom ramen för bolagets bestånd
- ge hyresgästerna reellt inflytande över grad av standardhöjning utöver lägsta godtagbara standard i samband med upprustning, i syfte att stärka livscykelperspektivet, värna kulturhistoriskt klassade värden och säkra hyresgästernas möjlighet att bo kvar även efter upprustning

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Bostadsförmedlingen i Stockholm AB ska i samarbete med AB Familjebostäder, AB Stockholmshem och AB Svenska Bostäder utöka lägenhetsinformationen med tillgång till uppgifter om källsortering, laddstolpar, cykelförråd och cykelställ samt åtgärder för energieffektiviseringar (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem och AB Svenska Bostäder, och i samarbete med näringslivet, akademien och andra kommuner, utreda förutsättningarna för att etablera en storskalig återbruksdepå inom länet riktad till byggaktörerna (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden, servicenämnden, trafiknämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, Stockholm Vatten och Avfall AB och S:t Erik Markutveckling AB utreda och planera för en återbrukscentral av byggmaterial för stadens verksamheter där kvarteret Gjutmästaren i Ulvsunda ska utgöra pilot (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, berörda stadsdelsnämnder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, SISAB, Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen påbörja arbetet med att ta fram åtgärdsplaner baserat på genomförd risk- och sårbarhetsanalys för skyfall (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stockholms Stadshus AB ska i samarbete med AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem och Stockholms Stads Parkerings AB utreda hur Stockholms Stads Parkerings AB kan underlätta uppförandet av parkeringsplatser i samband med nyproduktion, till exempel genom parkeringsköp eller 3D-fastighetsbildning (2.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

- arbeta aktivt med stadens fokusområden, särskilt Fokus Järva genom att ta ansvar för utvecklingen av området, både kopplat till närvaron genom befintligt bestånd och ökat genomförande av nya stadsutvecklingsprojekt
- nyproducera minst 3 500 bostäder under mandatperioden
- tillsammans med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och Stockholms Stadshus AB bedriva en långsiktig och effektiv planering för

byggandet av Stockholmshus. Produktionen av Stockholmshus bör utgöra minst hälften av allmännyttans samlade produktion fram till 2030

- tillsammans med exploateringsnämnden arbeta för att bolagens projektportföljer till att vara minst tio gånger den planerade årliga produktionen
- aktivt bidra till stadens mål att senast år 2030 kunna erbjuda alla studenter som vill en studentbostad och pröva nya former för delat boende såväl för studenter som för andra hyresgäster
- analysera hur de kan bidra till fler lägenheter med många rum genom ny- och/eller ombyggnad, samt hur hyrorna för dessa kan pressas, i syfte att motverka trångboddhet bland resurssvaga grupper
- i samarbete med S:t Erik Försäkrings AB fortsätta arbetet med att strategiskt förebygga antalet brand- och vattenskadorna i stadens byggnader
- aktivt bidra till att fler långtidsarbetslösa får en ingång till jobb på ordinarie arbetsmarknad exempelvis genom fler Stockholmsjobb, ökad egen regi och i högre grad ställa sociala krav i upphandlingar
- arbeta proaktivt och strukturerat för att motverka ekonomisk brottslighet, svartarbete och oegentligheter på byggarbetsplatser, samt inom upphandlade verksamheter som till exempel lokalvård
- delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap
- utveckla inflytandet för hyresgästerna och samarbetet med andra lokala aktörer, samt främja social sammanhållning och tillit i bostadsområdena

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Bostadsbolagen ska, mot bakgrund av omvärldsläget med högre räntor och byggkostnader, i samarbete med Stockholms Stadshus AB ta fram en strategisk plan för utvecklingen av respektive bolags fastighetsbestånd, arbetssätt och organisation, i syfte att säkerställa en långsiktigt hållbar fastighetsförvaltning, med fokus på både genomförbarhet, långsiktig lönsamhet och att fler bostäder med överkomliga hyror byggs (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Exploateringsnämnden ska i samarbete med stadsbyggnadsnämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem och AB Svenska Bostäder analysera hur stadsutvecklingsprocessen kan bidra till fler lägenheter med många rum, genom ny- och/eller ombyggnad, och hur hyrorna för dessa kan pressas (3.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stockholms Stadshus AB ska i samarbete med AB Familjebostäder, AB Stockholmshem och AB Svenska Bostäder utvärdera om den senaste upphandlingen av Stockholmshusen uppfyller sitt syfte att pressa kostnaderna (3.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|------------------------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring* | Elproduktion baserad på solenergi | 9 000 MWh | 10 000 MWh | 11 000 MWh |
| | Köpt energi i stadens organisation | 1 735 GWh | 1 735 GWh | 1 720 GWh |
| Obligatorisk nämndindikator | | | | |
| | Relativ energianvändning | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar | | | | |

R V
Bo-bolagen:4

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel parkeringsplatser med laddinfrastruktur | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 2.4 Stockholmnarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel avslutade bygg- och anläggningsentreprenader där varor miljöbedömts och loggats i Byggvarubedömningen | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel investeringsprojekt vars genomförandebeslut är i god överensstämmelse med inriktningsbeslut | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal tillhandahållna platser för feriejobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal påbörjade hyresrätter av stadens bostadsbolag | Tas fram av styrelse | Tas fram av styrelse | Tas fram av styrelse |
| | Andel tillgänglighetsmärkta bostäder i kommunalt bostadsbestånd | Tas fram av styrelse | Tas fram av styrelse | Tas fram av styrelse |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb | Aktivt Medskapandeindex | 83 | 84 | 84 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Sjukfrånvaro | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Sjukfrånvaro dag 1-14 | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden | Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts | 81 % | 82 % | 83 % |
| | Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys | 100 % | 100 % | 100 % |
| 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Bostadsbolagens hyresgästers upplevda trygghet i och omkring hemmet | Tas fram av styrelse | Tas fram av styrelse | Tas fram av styrelse |

* Målvärdena under inriktningsmål 2 revideras i samband med behandling av stadens miljöprogram

AB Svenska Bostäder

Bolaget ska skapa bästa möjliga förhållanden för sina hyresgäster så att goda hyresgästrelationer bevaras samtidigt som boendet ska kunna anpassas efter de behov som uppkommer i livets olika faser. Bolaget ska eftersträva en hög kvalitet i underhåll och service.

Bolagets uppgift

Bolagets huvudsakliga uppgift är att bygga och förvalta bostäder och därmed bidra till stadens bostadsförsörjning.

Dotterbolaget AB Stadsholmen äger och förvaltar fastigheter av stort kulturhistoriskt värde. Bolaget ska förena värnandet av kulturarvet med en långsiktig affärsmässighet.

Ägardirektiv för 2024-2026

| AB Svenska Bostäder | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 |
|----------------------------------|-------|--------|--------|--------|
| Resultat efter finansnetto, mnkr | 70 | 50 | 10 | -50 |
| Investeringar, mnkr | -2150 | -1 253 | -1 412 | -1 610 |

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

- fortsätta utveckla och implementera koncept som bygger på en ökad grad av industriell produktion, till exempel i syfte att tillskapa bostäder med pressade hyror som riktar sig till unga och studenter
- genom dotterbolaget Stadsholmen AB vidareutveckla arbetet med lokalt utvecklings- och trygghetsarbete i Gamla stan
- ansvara för kommunkoncernens gemensamma inköpskategori Vitvaror

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| AB Svenska Bostäder ska i samråd med Bostadsförmedlingen i Stockholm AB utreda åtgärder för hur den interna byteskön kan bli ett mer effektivt verktyg för att hyresgäster ska kunna förändra sin boendesituation. Det handlar om att kunna minska trångboddhet, förbättra tillgänglighet och bryta segregation (3.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|---|--------------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 3.5 Hög beredskap och stark rådgivning ska råda i alla verksamhetsområden | | | | |
| Obligatorisk nämndindikator | | | | |
| | Andel elektroniska inköp | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

AB Familjebostäder

Bolaget ska skapa bästa möjliga förhållanden för sina hyresgäster så att goda hyresgästrelationer bevaras samtidigt som boendet ska kunna anpassas efter de behov som uppkommer i livets olika faser. Bolaget ska eftersträva en hög kvalitet i underhåll och service.

Bolagets uppgift

Bolagets huvudsakliga uppgift är att bygga och förvalta bostäder och därmed bidra till stadens bostadsförsörjning.

Ägardirektiv för 2024-2026

| AB Familjebostäder | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 |
|----------------------------------|--------|--------|--------|--------|
| Resultat efter finansnetto, mnkr | 200 | 140 | 110 | 95 |
| Investeringar, mnkr | -1 600 | -1 200 | -1 200 | -1 300 |

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

- aktivt verka för att bygga fler kollektivhus, även inom projektet Stockholmshusen, framförallt i stadsdelar där dessa boendeformer saknas

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| AB Familjebostäder ska söka samverkan med akademien i syfte att stärka den sociala och ekologiska hållbarheten i samband upprustningsprojekt i ytterstaden (3.3) | 2024-01-01 | 2024-06-30 |

AB Stockholmshem

Bolaget ska skapa bästa möjliga förhållanden för sina hyresgäster så att goda hyresgästrelationer bevaras samtidigt som boendet ska kunna anpassas efter de behov som uppkommer i livets olika faser. Bolaget ska eftersträva en hög kvalitet i underhåll och service.

Bolagets uppgift

Bolagets huvudsakliga uppgift är att bygga och förvalta bostäder och därmed bidra till stadens bostadsförsörjning.

Ägardirektiv för 2024-2026

| AB Stockholmshem | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 |
|----------------------------------|--------|--------|--------|--------|
| Resultat efter finansnetto, mnkr | 300 | 275 | 300 | 300 |
| Investeringar, mnkr | -1 495 | -1 767 | -1 839 | -1 482 |

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

- i samarbete med Kulturhuset Stadsteatern utveckla kulturhusverksamheten i Skärholmen

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

- bistå SHIS Bostäder i dess verksamhet och i byggandet av bostäder inom ramen för stadens bostadsförsörjningsansvar

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|---|--------------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden | | | | |
| Obligatorisk nämndindikator | | | | |
| | Andel elektroniska inköp | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

Micasa Fastigheter i Stockholm AB

Micasa Fastigheter i Stockholm AB ansvarar för att tillhandahålla och skapa fler välskötta, trygga och tillgängliga bostäder till stadens äldre och personer med funktionsnedsättning samt till stadens prioriterade grupper. Bolaget ska ha en ledande roll i stadens äldreboendeplanering och uppföra särskilda boendeplatser för att möta behovet hos den åldrande befolkningen. Stockholms stads långsiktiga mål är att återgå till 60/40-principen för antalet platser vad gäller kommunalt respektive privat ägande och huvudmannaskap för vård- och omsorgsboenden.

Bolaget ska även särskilt prioritera uppförandet av nya seniorbostäder med överkomliga hyror i stadsdelar med en hög grad av otillgänglighet i fastighetsbeståndet. Kommunala vård- och omsorgsboenden samt seniorbostäder ska finnas i alla stadsdelsnämndsområden. Bolaget ska delta i stadsutvecklingsarbetet med en äldrevänlig stad. Bolaget ska prioritera underhållsåtgärder i fastigheter med stora underhållsbehov.

Bolagets uppgifter

Micasa Fastigheter i Stockholm AB äger, anskaffar, bygger och förvaltar, vård- och omsorgsboenden, servicehus, seniorbostäder, LSS-boenden och bostäder för grupper med svag ställning på bostadsmarknaden. Bolaget ska skötas på ett allmännyttigt och affärsmässigt sätt.

Ägardirektiv för 2024-2026

| Micasa Fastigheter i Stockholm | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 |
|----------------------------------|------|------|------|--------|
| Resultat efter finansnetto, mnkr | 25 | -14 | -49 | -149 |
| Investeringar, mnkr | -624 | -900 | -992 | -1 720 |

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

- tillsammans med berörd stadsdelsnämnd säkerställa gemensamhetsytor och aktivitetscenter i tillkommande såväl som befintliga seniorbostäder
- ljudanpassa samtliga fastigheter med bristfälliga hörselmiljöer

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Micasa Fastigheter i Stockholm AB ska i samråd med intresseorganisationer undersöka efterfrågan för fler seniorbostäder med hbtqi-inriktning och påbörja planeringen för det, om behov finns (1.4) | 2024-01-01 | 2024-06-30 |

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

- fortsätta arbetet med klimatanpassning av byggnader och utemiljöer med särskilt fokus på värmebölja
- fortsätta arbetet för att skapa gröna och trevliga utemiljöer i anslutning till bolagets fastigheter i hela staden
- i huvudsak nå en miljöbyggnadsstandard minst miljöbyggnad silver
- fortsätta öka andelen återbrukat material vid ny- och ombyggnation
- arbeta för att fler av bolagets nyproducerade seniorbostäder ska byggas helt i trä

- bidra till att uppfylla staden mål om att minska energianvändningen med 10 procent genom smart digital styrning, utfasning av direktverkande elsystem och energikrävande belysning samt energieffektiviserande åtgärder vid renovering och ombyggnation
- installera solceller på alla tak där det lämpar sig, vid nybyggnation såväl som på befintliga fastigheter
- utveckla arbetet med att skapa ett gott och svalt inomhusklimat även under värmeböljor och årets varma månader, samt hålla bolagets strategi för värmeböljor uppdaterad i enlighet med stadens miljöprogram
- inom ramen för svenskt och europeiskt klimatkontrakt 2030 arbeta med utvecklade samarbeten, innovativa arbetssätt och en ökad externfinansiering från staten och EU för att åstadkomma en snabbare klimatomställning

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och trafikinämnden ska i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden, utbildningsnämnden, stadsdelsnämnderna, Micasa Fastigheter i Stockholm AB och SISAB utreda hur effekter av värmebölja kan inkluderas och hanteras i stadsutvecklingsprocessen (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafikinämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, berörda stadsdelsnämnder, AB Familjebostäder, AB Stockholms hem, AB Svenska Bostäder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, SISAB, Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen påbörja arbetet med att ta fram åtgärdsplaner baserat på genomförd risk- och sårbarhetsanalys för skyfall (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

- fortsätta arbeta med den stadsövergripande boendeplaneringen och planen för nybyggnation av seniorboenden
- skapa fler bostäder för behov som finns i staden av boenden för äldre både bostadsbedömda och icke bostadsbedömda som målgruppen har råd att efterfråga genom nyproduktion eller i bolagets befintliga fastigheter
- skapa fler bostäder för behov som finns i staden enligt LSS och SoL som målgruppen har råd att efterfråga genom nyproduktion eller i bolagets befintliga fastigheter
- pröva andra alternativ för fastigheter med underhållsbehov och som inte är långsiktigt strategiskt viktiga för bolaget
- utveckla arbetet med att integrera äldreboendeplaneringen och behovssituationen i arbetet med underhållsplaneringen
- delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med Stockholms Stadshus AB och Micasa Fastigheter i Stockholm AB se över samverkansavtalet mellan staden och dotterbolaget. I samband med detta även titta på resurstilldelningen och utformningen av äldreomsorgsplanen, samt nettohyreskostnaden för nya vård- och omsorgsboenden (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring* | Elproduktion baserad på solenergi | 9 000 MWh | 10 000 MWh | 11 000 MWh |
| | Köpt energi i stadens organisation | 1 735 GWh | 1 735 GWh | 1 720 GWh |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Relativ energianvändning | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel parkeringsplatser med laddinfrastruktur | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 2.4 Stockholmnarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel avslutade bygg- och anläggnings-entreprenader där varor miljöbedömts och loggats i Byggvaru-bedömningen | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal tillhandahållna platser för feriejobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb | Aktivt Medskapandeindex | 83 | 84 | 84 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Sjukfrånvaro | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Sjukfrånvaro dag 1-14 | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.5 Hög beredskap och stark rådgivning ska råda i alla verksamhets-områden | Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts | 81 % | 82 % | 83 % |

R VI
Micasa:4

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|------------------------------------|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| | Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys | 100 % | 100 % | 100 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel elektroniska inköp | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

* Målvärdena under inriktningsmål 2 revideras i samband med behandling av stadens miljöprogram

Bostadsförmedlingen i Stockholm AB

Bostadsförmedlingen i Stockholm AB ska medverka till en effektiv bostadsförmedling och förmedla lägenheter i ett öppet och transparent system efter kötid. Bolaget ska vara ett aktivt verktyg i den sociala bostadspolitiken, bland annat genom att integrera förmedlingen med stadens bostadspolitiska ambitioner att förverkliga bostaden som en rättighet och att minska segregation. Bolaget ska bidra till nollvisionen för hemlöshet.

Bostadsförmedlingen i Stockholm AB ska vara öppen för alla. I de fall det finns intresse från fastighetsägare i kringliggande kommuner ska bostadsförmedlingen därför kunna förmedla bostäder även i Stockholms arbetsmarknadsregion. Bolaget ska med sin verksamhet trygga en väl fungerande regional marknadsplats för hyresrätter. För att få tillgång till flera försöks- och träningslägenheter behöver privata fastighetsägare lämna fler lägenheter till bolaget för förmedling.

Bolagets uppgifter

Bolagets uppgift är att svara för reguljär bostadsförmedling, evakuering och förmedling av förturslägenheter inklusive försöks- och träningslägenheter, förmedling av lägenheter till stadens bostadsbolags internköer samt förmedling av kategoribostäder såsom student- och seniorboenden. Bolaget ska vara ett aktivt verktyg i den sociala bostadspolitiken.

Ägardirektiv för 2024-2026

| Bostadsförmedlingen i Stockholm AB | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 |
|------------------------------------|------|------|------|------|
| Resultat efter finansnetto, mnkr | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Investeringar, mnkr | 0 | 0 | 0 | 0 |

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

- säkerställa att de skyddade boenden som idag har lägenheter i stadens bostadsbolag kan byta dessa mot jämförbara lägenheter när verksamheten av skyddsskäl så kräver
- i samarbete med bostadsbolagen säkerställa tillgången till skyddade boenden för våldsutsatta
- riktlinjer för förtursverksamheten ska ses över och socialnämnden ska i detta bistå Bostadsförmedlingen AB. Bland annat ska skuldsättning som hinder beaktas och definitionen av akut behov av ändrade bostadsförhållanden för den som ansöker om förtur, utifrån ytterst trängande omständigheter, ses över

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Socialnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna, SHIS och Bostadsförmedlingen i Stockholm AB genomföra en genomlysning av hur boendekedjan ser ut för våldsutsatta (1.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Bostadsförmedlingen i Stockholm AB ska i samarbete med AB Familjebostäder, AB Stockholmshem och AB Svenska Bostäder utöka lägenhetsinformationen med tillgång till uppgifter om källsortering, laddstolpar, cykelförråd och cykelställ samt åtgärder för energieffektiviseringar (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

- fortsätta att stärka kontrollen av intyg i syfte att säkerställa rättssäkerheten inom förmedlingsprocessen
- bidra i arbetet med att underlätta för ungdomar att komma in på bostadsmarknaden
- öka antalet inlämnade lägenheter från privata fastighetsägare/förvaltare
- bidra till stadens mål om att förmedla försöks- och träningslägenheter inklusive Bostad Först
- i fortsatt samverkan med bostadsbolagen, SHIS Bostäder, stadsdelsnämnderna och socialnämnden, i den mån det behövs, säkerställa att genomgångsbostäder tillhandahålls och kommer barnfamiljer som under lång tid levt i osäkra boendeförhållanden tillgodo
- i samarbete med socialnämnden, stadsdelsnämnderna och stadens bostadsbolag samverka kring oriktiga hyresförhållanden på bostadsmarknaden
- säkerställa att personer med stora behov av anpassningsåtgärder i hemmet erbjuds förtur till anpassade lägenheter
- i samarbete med bostadsbolagen och Micasa Fastigheter AB fortsätta arbetet med att tillgänglighet ska vara sökbart för bostadssökande
- i dialog med privata fastighetsägare informera om goda erfarenheter från stadens allmännyttiga bolag och deras sänkta inkomstkrav, i syfte att fler ska göra motsvarande justeringar av sina krav. Bolaget ska därtill aktivt verka för att fler fastighetsägare inför sänkta inkomstkrav
- utveckla servicen för den som står i bostadskön för att motverka att personer tappar sin köplats på grund av underlåtenhet
- verka för att annonser om lediga bostäder innehåller utförlig information om tillgängligheten i bostaden och i fastigheten, samt information om källsortering, laddstolpar, cykelförråd och energieffektiviseringar
- se över möjligheten att i dialog med fastighetsägarna utveckla bättre digitala lösningar för lägenhetsinformation, visning och dylikt för att förenkla den sökandes bedömning tidig i processen eller vid utebliven fysisk visning

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| AB Svenska Bostäder ska i samråd med Bostadsförmedlingen i Stockholm AB utreda åtgärder för hur den interna byteskön kan bli ett mer effektivt verktyg för att hyresgäster ska kunna förändra sin boendesituation. Det handlar om att kunna minska trångboddhet, förbättra tillgänglighet och bryta segregation (3.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Bostadsförmedlingen i Stockholm AB ska utreda hur inkomstkraven för allmännyttan och privata hyresvärdar har utvecklats över tid och föreslå åtgärder för att fler fastighetsägare ska sänka inkomstkraven (3.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska utreda behov och förutsättningar för en starkare uppföljning och kontroll över delar av gemensam service IT (3.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal tillhandahållna platser för feriejobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med | Antal av Bostadsförmedlingen förmedlade Bostad först-, försöks- och träningslägenheter samt genomgångsbostäder för barnfamiljer | 600 | 600 | 600 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel tillgänglighetsmärkta bostäder i kommunalt bostadsbestånd | Tas fram av styrelse | Tas fram av styrelse | Tas fram av styrelse |
| 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb | Aktivt Medskapandeindex | 83 | 84 | 84 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Sjukfrånvaro | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Sjukfrånvaro dag 1-14 | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden | Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts | 81 % | 82 % | 83 % |
| | Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys | 100 % | 100 % | 100 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel elektroniska inköp | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB)

SISAB ska tillsammans med förskolenämnden och utbildningsnämnden ha en ledande roll i planeringsarbetet för fortsatt utbyggnad av skolor och förskolor i Stockholm. Bolaget ska aktivt arbeta utifrån den samordnade skolplaneringen i Stockholm (SAMS), för att säkerställa god samhällsplanering i allmänhet och hållbar skolplanering i synnerhet. SISAB ska också arbeta med aktiv fastighetsutveckling.

Planeringsprocessen av bostäder, förskolor, skolor och idrottslokaler behöver samordnas och vara prognossäker. SISAB ska tillsammans med utbildningsnämnden, förskolenämnden, exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden och övriga berörda nämnder säkerställa att planering av nya områden sker med hänsyn till behovet av nya förskolor och skolor samt att skol- och förskolebyggnationen förenar ändamålsenlighet och kostnadseffektivitet. Befintliga lokalresurser ska nyttjas fullt ut.

Byggsektorn står för betydande klimatutsläpp. SISAB har goda förutsättningar att vara ett miljö- och klimatföredöme. Bolaget ska bidra till att göra Stockholm världsledande i att minska sina utsläpp.

Stadens skol- och förskolegårdar behöver bli bättre, grönnare och klimatanpassade. Utemiljön i såväl skola som förskola ska präglas av höga lekvärden och ses som en del av det pedagogiska rummet. Möjlighet till odling ska främjas. Planeringen av skol- och förskolegårdar ska tas med tidigt i byggprocessen.

SISAB ska styras av ett långsiktigt ekonomiskt ansvar och ett driftkostnadsperspektiv. Det innebär att staden inte säljer tillgångar för att nå kortsiktig vinst som sedan på lång sikt kommer att kosta stockholmarna stora belopp i förlorade hyresintäkter.

Bolaget förväntas, sett över tid, inte redovisa någon ekonomisk vinst för den löpande verksamheten. Under den senaste tioårsperioden har bolaget redovisat resultatmässiga överskott.

Bolagets uppgift

Bolaget ska tillhandahålla ändamålsenliga, kvalitativa, trygga, miljömässigt hållbara, flexibla och kostnadseffektiva lokaler och utemiljöer för stadens förskole- och skolverksamhet.

Ägardirektiv för 2024-2026

| SISAB | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 |
|----------------------------------|---------|---------|--------|--------|
| Resultat efter finansnetto, mnkr | -135 | -80 | 0 | 0 |
| Investeringar, mnkr | - 2 400 | - 1 600 | -1 900 | -2 300 |

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

- fortsätta att delta i utbildningsnämndens arbete för att Stockholms skolgårdar bättre kan rustas för att främja idrott och rörelseinriktad lek tillsammans med idrottsnämnden, kulturnämnden och utbildningsnämnden
- verka för att tillgängliggöra nybyggda skollokaler och skolidrottshallar för idrotts-, kultur-, föreningsverksamhet och stadens fritidsverksamheter samt

möjliggöra uthyrning av fler befintliga skollokaler och skolidrottshallar. I arbetet kan med fördel möjligheterna med digital teknik tas tillvara

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Förskolenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna, SISAB samt övriga berörda nämnder ta fram ett styrande stadsövergripande funktionsprogram för förskolor (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, förskolenämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna och SISAB slutföra arbetet med att införa lekvrdesriktlinjer för förskolegårdar och skolgårdar. Riktlinjerna ska säkra tillräckliga yttorlekar, en hög pedagogisk kvalitet samt grönska i utemiljön. De ska så långt som möjligt vara styrande för såväl kommunala som fristående förskolor och skolor (1.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska i samarbete med idrottsnämnden, kulturnämnden och SISAB ta fram en rapport som beskriver hur arbetet går med att öppna upp skolans lokaler för förenings- och idrottsverksamhet samt föreslå åtgärder för att fler lokaler ska tillgängliggöras samt hur kultur- och idrottslivets användning av de befintliga lokalerna kan öka (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

- inom ramen för svenskt och europeiskt klimatkontrakt 2030 arbeta med utvecklade samarbeten, innovativa arbetssätt och en ökad externfinansiering från staten och EU för att åstadkomma en snabbare klimatomställning
- bidra till att uppfylla stadens mål om att minska energianvändningen med 10 procent genom smart digital styrning, utfasning av direktverkande elsystem och energikrävande belysning samt energieffekviserande åtgärder vid renovering och ombyggnation
- installera solceller på tak och andra ställen där det lämpar sig, vid nybyggnation såväl som på befintliga fastigheter
- verka för en giftfri skol- och förskolemiljö i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden
- prioritera att klimatanpassa stadens skol- och förskolegårdar
- vid nybyggnation projektera utifrån krav på att certifiera förskolor och skolor med motsvarande Miljöbyggnad, lägst silver

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och trafiknämnden ska i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden, utbildningsnämnden, stadsdelsnämnderna, Micasa Fastigheter i Stockholm AB och SISAB utreda hur effekter av värmebölja kan inkluderas och hanteras i stadsutvecklingsprocessen (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, berörda stadsdelsnämnder, AB Familjebostäder, AB Stockholms hem, AB Svenska Bostäder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, SISAB, Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen påbörja arbetet med att ta fram åtgärdsplaner baserat på genomförd risk- och sårbarhetsanalys för skyfall (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Utbildningsnämnden ska i samråd med SISAB undersöka hur miljö- och hälsoskyddsnämndens rekommendation för konstgräs, platsgjutet gummi och gummigranulat kan integreras i skolornas funktionsprogram (2.4) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

- öka sin egenfinansieringsgrad
- i processen för, och i arbetet med lokalförsörjningen ha ett långsiktigt driftkostnadsperspektiv så att kommunkoncernens samlade lokalkostnader hålls nere
- aktivt arbeta utifrån den samordnade skolplaneringen i Stockholm (SAMS)
- i samverkan med utbildningsnämnden, förskolenämnden, exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden prioritera mellan projekt, säkerställa kostnadsfokus och utveckla den ekonomiska styrningen av lokalprojekt
- se över behov av revidering av samverkansavtalet och i förekommande fall samverka med kommunstyrelsen för att revidera samverkansavtalet utifrån principen att kommunala kostnader för utbudsansvaret inte särskilt ska belasta elever vid kommunala förskolor och skolor
- bygga nya skolor i den mån det går med kapacitet för F-9, samt som huvudregel med egna tillagningskök
- i samarbete med kommunstyrelsen fortsätta arbetet mot skadegörelse, klotter och nedskräpning
- tillsammans med utbildningsnämnden genom myndighetssamverkan arbeta för att motverka välfärdsbrott
- fortsätta det aktiva arbetet med att öka tryggheten och förebygga kriminalitet på skolgårdar och ytor i anslutning till bolagets fastigheter
- delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med berörda nämnder och bolagsstyrelser vidareutveckla SAMS i syfte att säkerställa att skolbehoven möts samtidigt som stadsutvecklingsprocessen är effektiv (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samråd med SISAB föreslå ett reviderat samverkansavtal utifrån principen att kommunala kostnader för skolpliktsansvaret inte ska belasta elever vid kommunala skolor (3.1) | 2024-01-01 | 2024-06-30 |
| SISAB ska i samarbete med utbildningsnämnden ta fram en gemensam upprustningsplan i syfte att skapa en tydlig prioritering och inriktning över vilka av stadens skolor som är i störst behov av upprustning (3.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|------------------------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring* | Elproduktion baserad på solenergi | 9 000 MWh | 10 000 MWh | 11 000 MWh |
| | Köpt energi i stadens organisation | 1 735 GWh | 1 735 GWh | 1 720 GWh |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Relativ energianvändning | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

R III
SISAB:4

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar | | | | |
| <i>Obligstorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel parkeringsplatser med laddinfrastruktur | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 2.4 Stockholmnarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel avslutade bygg- och anläggnings-entreprenader där varor miljöbedömts och loggats i Byggvaru-bedömningen | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel investeringsprojekt vars genomförandebeslut är i god överensstämmelse med inriktningsbeslut | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal tillhandahållna platser för feriejobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb | Aktivt Medskapandeindex | 83 | 84 | 84 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Sjukfrånvaro | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Sjukfrånvaro dag 1-14 | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|---|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden | Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts | 81 % | 82 % | 83 % |
| | Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys | 100 % | 100 % | 100 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel elektroniska inköp | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

* Målvärdena under inriktningsmål 2 revideras i samband med behandling av stadens miljöprogram

Stockholm Vatten och Avfall AB

Stockholm Vatten och Avfall AB ska med fortsatt tydlig miljöprofil säkerställa leverans av hälsosamt och gott vatten till hushåll och verksamheter i Stockholm och ombesörja avloppshantering av god kvalitet med så liten miljöpåverkan som möjligt. Bolaget ska arbeta för att kunna öka återvinningen av näringsämnen från avloppshanteringen utan att miljöbelastningen ökar samt säkerställa teknik och metodval för läkemedelsrening av avloppsvatten.

Bolaget ska verka för att förebygga uppkomsten av avfall samt verka för en effektiv och hållbar avfallshantering och återvinning i staden för att uppnå målet om ett resurssmart Stockholm.

Avgifterna för allmänna vattentjänster ska sättas på en nivå som motsvarar och säkerställer en långsiktigt hållbar finansiering av verksamheten, det vill säga för säker dricksvatten- och avloppshantering och ökat underhåll av VA-nätet. Det är av yttersta vikt att bolaget gör noggranna bedömningar av möjliga prioriteringar i tiden av olika projekt i syfte att säkerställa att investeringsbudgeten inte överskrids. Bolaget ansvarar för koncernens enskilt största investeringar.

Stockholm Vatten och Avfall AB förväntas, sett över tid, inte redovisa någon ekonomisk vinst. Det genomsnittliga resultatet under den senaste tioårsperioden är i enlighet med denna princip.

Bolagets uppgifter

Bolaget levererar dricksvatten och renar avloppsvatten i Stockholms stad och Huddinge kommun, samt ansvarar för avfallshanteringen i Stockholms stad. Bolagets ansvar omfattar också att äga och sköta ledningsnäten för vatten och avlopp, samt pumpstationer och vattenreservoarer i Stockholm och Huddinge. Bolaget ska även driva stadens miljöstationer och ansvara för Stockholms återvinningscentraler.

Ägardirektiv 2024-2026

| Stockholm Vatten och Avfall AB | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 |
|----------------------------------|--------|--------|--------|--------|
| Resultat efter finansnetto, mnkr | -137 | 8 | 133 | 119 |
| Investeringar, mnkr | -4 250 | -5 100 | -5 500 | -5 400 |

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

- inom ramen för svenskt och europeiskt klimatkontrakt 2030 arbeta med utvecklade samarbeten, innovativa arbetssätt och en ökad externfinansiering från staten och EU för att åstadkomma en snabbare klimatomställning
- arbeta med åtgärder i enlighet med lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster för att uppnå god ekologisk och kemisk status och prioritera åtgärder som bidrar till stadsutveckling
- bidra med expertis inom sjörestaurering vid genomförandet av lokala åtgärdsprogram för god vattenstatus
- utreda gränssnitt mellan skyfallslösningar och dagvattenlösningar samt aktivt söka möjliga externa finansieringskällor
- vara drivande i stadens arbete med Agenda 2030:s mål 6 Rent vatten och sanitet

- i samråd med kommunstyrelsen verka för att stadens nämnder och bolagsstyrelser i sin miljö- och klimatkommunikation använder bolagets kommunikationskoncept för ökad matavfallsinsamling
- i samarbete med kommunstyrelsen, miljö- och hälsoskyddsnämnden och trafikenämnden samordna nämnder och bolagsstyrelser för en enhetlig och effektiv kommunikation i miljö- och klimatfrågor som stödjer stadens miljö- och klimatmål och medverkar till delaktighet och engagemang hos målgrupper och samarbetspartners
- verka för ökad fastighetsnära insamling
- verka för att skapa förutsättningar för ökat återbruk, etablera och driva återbruk i alla delar av staden samt erbjuda möjlighet för invånarna att kunna reparera föremål och textilier
- arbeta förebyggande i enlighet med avfallstrappan för att minska uppkomsten av avfall, bl.a. genom stärkt kommunikation gentemot stockholmarna om hur de kan återbruka eller återvinna textilier
- verka för utfasning av fossil plast i samhället och i stadens fjärrvärmeproduktion, bland annat genom ökad utsortering och materialåtervinning av plast
- utreda och vidta åtgärder som kan minska utsläpp av lustgas och metangas vid bolagens anläggningar och i avloppsnätet
- fortsätta utreda potentialen för energiåtervinning från VA-nätet tillsammans med Stockholm Exergi
- arbeta för att öka andelen insamlat matavfall
- ta fram en långsiktig plan för biokolsproduktion av trädgårdsavfall
- öka energieffektiviseringen av fastigheter och verksamheter för att nå stadens mål att minska energianvändningen med 10 procent, med fokus på att minska effektopparna
- verka för att den egna verksamheten bidrar till stärkt biologisk mångfald vid arbeten och återställande av mark
- utreda möjlighet och förutsättningar för att installera läkemedelsreningsteknik vid Henriksdals reningsverk för att möta kommande lagkrav
- kartlägga flödena av odebiterat vatten och ta fram en strategi för hur mängden odebiterat vatten ska minska i syfte att minska framtida investeringsbehov och energianvändning
- analysera Stockholmarnas vattenanvändning och arbeta systematiskt med att minska vattenkonsumtionen i syfte att minska framtida investeringsbehov och energianvändning
- installera solceller på mark och på tak för att ta ett större ansvar för stadens mål om egenproducerad el, givet bolagets betydande del av stadens totala energikonsumtion
- ta fram prioriterade nyckeltal för VA-verksamheten och avfallsverksamheten
- genomföra en pilot för att minska antalet tömningar av fettavskiljare genom biotekniska lösningar, utreda hur en dispens från tömning kan utformas, och utvärdera ekonomiska och ekologiska effekter, i syfte att minska utsläpp från transporter och sänka kostnader

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden, servicenämnden, trafikenämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, Stockholm Vatten och Avfall AB och S:t Erik Markutveckling AB utreda och planera för en återbrukscentral av byggmaterial för stadens verksamheter där kvarteret Gjutmästaren i Ulvsunda ska utgöra pilot (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med servicenämnden, Stockholm Vatten och Avfall AB och andra berörda nämnder och bolagsstyrelser utreda de materialflöden i staden som har störst miljö- och klimatpåverkan och ta fram förslag på åtgärder för ökad resurseffektivitet och cirkulära materialflöden (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafikinämnden ta fram en plan och finansieringsmodell för att identifiera platser för insamling av förpackningar samt skrymmande förpackningar i staden för att möta kommande lagkrav (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, trafikinämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholm Vatten och Avfall AB utreda och lämna förslag på hur klimatanpassningsarbetet ska genomföras. Prioritering, ansvarsfördelning, upphandling och avrop av konsulter ska definieras (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samråd med kommunstyrelsen och trafikinämnden utreda funktion och ansvar för en kontaktväg in för medborgare vid skyfall och översvämningar, samt ha beredskap för kommunikationsinsatser gentemot invånare (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stockholm Vatten och Avfall AB ska ta fram en skötselplan för bolagets skog och mark runt Bornsjön med fokus på att säkra dricksvattenkvaliteten, binda mer koldioxid i skog och mark, exempelvis anläggande av våtmarker, stärka den biologiska mångfalden, samt skapa rekreativa värden (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafikinämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, berörda stadsdelsnämnder, AB Familjebostäder, AB Stockholms hem, AB Svenska Bostäder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, SISAB, Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen påbörja arbetet med att ta fram åtgärdsplaner baserat på genomförd risk- och sårbarhetsanalys för skyfall (2.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stockholms Hamn AB ska i samarbete med Stockholm Vatten och Avfall AB utreda förutsättningarna för en infrastruktur för distribution av flytande biogas (LBG) till sjöfarten på Stadsgårdskajen, varifrån en fossilfri färjetrafik till Åbo planeras (2.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med Stockholms Stadshus AB och kommunstyrelsen utreda möjligheten att införa en progressiv taxa på vatten i syfte att minska förbrukningen och framtida investeringsbehov (2.4) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stockholms Hamn AB ska i samarbete med Stockholm Vatten och Avfall AB samordna en gemensam och stationär lösning för hantering av grå- och svartvatten (2.4) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafikinämnden ska i samarbete med Stockholm Vatten och Avfall AB ta fram ett investeringsprogram för utredande och genomförande av åtgärder i de lokala åtgärdsprogrammen för vattenförekomster i enlighet med gällande dagvattenavtal och under 2024 söka avsätta medel i central medelsreserv för genomförande av åtgärder (2.4) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

- delta i arbetet med Digital Futures i syfte att genom digital teknik möta samhällsutmaningar som staden står inför
- delta i stadens digitaliseringsarbete och i samverkansavtalet med KTH samt samverka med andra forskningsinstitutioner
- delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap
- förstärka sin projektstyrning, kostnadsuppföljning och ekonomiska återrapportering till bolagsstyrelse och ägare
- arbeta för att motverka behovet av framtida taxeökningar
- fortsätta arbetet med att på sikt återta delar av sophämtningen i egen regi
- utreda möjligheterna att återta delar av återvinningscentralerna i egen regi
- inventera hur bolaget kan bidra inom Fokus Järva

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med målsansvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 ta fram förslag på så kallade flaggade indikatorer i syfte att följa upp stadens arbete med att säkerställa de mänskliga rättigheterna (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med målsansvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030, revidera och uppdatera Hållbarhetsrapport 2021 (3.7) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring* | Andel matavfall till biologisk behandling | 75 % | 76 % | 77 % |
| | Elproduktion baserad på solenergi | 9 000 MWh | 10 000 MWh | 11 000 MWh |
| | Köpt energi i stadens organisation | 1 735 GWh | 1 735 GWh | 1 720 GWh |
| | Restavfall per invånare som går till förbränning | 185 kg | 180 kg | 175 kg |
| Obligatorisk nämndindikator | | | | |
| | Relativ energianvändning | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar | | | | |
| Obligatorisk nämndindikator | | | | |
| | Andel parkeringsplatser med laddinfrastruktur | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 2.4 Stockholmnarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer | | | | |
| Obligatorisk nämndindikator | | | | |
| | Andel avslutade bygg- och anläggnings-entreprenader där varor miljöbedömts och loggats i Byggvaru-bedömningen | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|---|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel investeringsprojekt vars genomförandebeslut är i god överensstämmelse med inriktningsbeslut | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal tillhandahållna platser för feriejobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb | Aktivt Medskapandeindex | 83 | 84 | 84 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Sjukfrånvaro | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Sjukfrånvaro dag 1-14 | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden | Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts | 81 % | 82 % | 83 % |
| | Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys | 100 % | 100 % | 100 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel elektroniska inköp | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

* Målvärdena under inriktningsmål 2 revideras i samband med behandling av stadens miljöprogram

Stockholms Hamn AB

Stockholm är en sjöfartsstad och stadens hamnar utgör ett viktigt gods- och logistiknav för Mälarenregionen. Stockholms Hamn AB har, som en av världens största passagerarhamnar med 16 miljoner passagerare ett normalår, också en viktig roll i besöksnäringen när det gäller passagerar- och kryssningstrafiken i Östersjön. Verksamheten har påverkats väsentligt av pågående pandemi, följderna av kriget i Ukraina och det är av stor vikt att återhämtning kan ske för fortsatt tillväxt. Verksamheten ska stimulera och vara ett föredöme för ett miljövänligt transportarbete. Särskild vikt ska läggas vid klimatsmarta transporter vid den nya Stockholm Norvik Hamn.

Stockholms Hamn AB ska medverka till att uppnå ett klimatpositivt Stockholm år 2030 samt till att målen i färdplanen för en fossilbränslefri stad 2040 uppnås. Att minska utsläppen från fartyg som ligger i hamn i staden är därför angeläget. Vidare ska bolaget samverka med både sjöfart och transportbransch i syfte att uppnå fossilfri truckverksamhet år 2025, fossilfri hamn 2030 och nollutsläpp från sjöfarten i bolagets hamnområden 2040.

Bolagets anläggningar utgör porten till Stockholm för besökarna och det är viktigt att dessa är trygga, tillgängliga och välkomnande.

Bolagets uppgifter

Bolaget ska medverka till att säkerställa och utveckla goda förutsättningar för en hållbar sjöfart, besöksnäringen och regionens varuförsörjning för att därigenom främja regionens utveckling och hållbara tillväxt samt där tillhörande landinfrastruktur för att nå största nytta i investeringarna.

Ägardirektiv 2024-2026

| Stockholms Hamn AB | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 |
|----------------------------------|------|------|------|------|
| Resultat efter finansnetto, mnkr | -25 | -142 | -66 | -37 |
| Investeringar, mnkr | -200 | -240 | -250 | -270 |

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

- bidra till tillskapandet av fler badplatser i Stockholm

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Trafiknämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB samordna inrättande av fler bryggbad, strandbad, plaskdammar och vinterbadplatser med möjlighet till bastubad samt utreda funktion, stadsövergripande samordning och ansvarsfördelning för dessa (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB identifiera lämpliga platser att avskaffa badförbudet på (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder till en rättvis klimatomställning

- utreda åtgärder som gör Stockholms hamnar till hållbar premiumdestination för internationell kryssning, där den trafik som uppvisar hög miljöstandard och litet klimatavtryck prioriteras
- samverka med regionen kring planering för utökat kollektivt resande på stadens vatten samt kring förbättrad sammanbindning mellan olika färdslag
- utreda och vidta åtgärder som bör genomföras för att bidra till fossilfribränslefri sjöfart, hamndrift och alternativa drivmedel
- öka den fysiska tillgängligheten vid hamnens verksamhetsområden såsom hamnterminaler och parkeringar
- i genomförandet av *Kajstrategi för Stockholms stad* tillsammans med berörda nämnder sträva efter att effektivt och serviceinriktat möta intresset för etableringar och deltagande i utvecklingen av stadens kajer
- i samverkan med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafikinämnden bidra till genomförandet av Stockholms stads kajstrategi med särskilt fokus på att skapa förutsättningar för stadsliv och rekreation utmed Söder Mälarstrand
- arbeta för att minska ljudstörningar i syfte att främja hamnnära stadsutveckling
- öka ambitionen och driva utvecklingen mot en hållbar hamn i Sverige och Östersjön, inklusive samarbeten med Östersjöhamnar i de Gröna Sjöfartskorridorerna
- inom ramen för svenskt och europeiskt klimatkontrakt 2030 arbeta med utvecklade samarbeten, innovativa arbetssätt och en ökad externfinansiering från staten och EU för att åstadkomma en snabbare klimatomställning
- fortsätta arbetet med miljödifferentering av hamnavgifter och stimulera och underlätta elanslutning av färjor och kryssningsfartyg i hamn
- arbeta för en utökad användning av laddstationer inom den kommersiella sjötrafiken och stuveriverksamheten med hjälp av incitament
- arbeta för en ökad återvinning av avfall och för minskad användning av plast med hjälp av incitament
- fortsätta arbetet med energieffektivisering och utveckling av den egna produktionen av energi
- bistå i trafikinämndens uppdrag med elektrifiering av transportsektorn, bland annat genom Elektrifieringspakten
- fortsätta verka för att genom stärkt sjöfart avlasta vägnätet från transporter på land, till exempel genom arbetet med insjöfart till Mälarhamnar AB
- tillsammans med trafikinämnden ta fram mål och förslag på åtgärder för att öka överflytten av gods från väg till vatten
- aktivt delta i arbetet med internationella miljööverenskommelser och standardiseringar som EUs lagstiftningspaket Fit for 55, gällande rapportering och integrering av sjöfart i EUs utsläppshandel
- utveckla Stockholm Norvik Hamn till en innovativ HUB med hamnnära infrastruktur för elektrifiering, framtida bränslen och mer hållbara godstransporter på land och vatten i Stockholm och Mälardalsregionen
- utreda Stockholm Norvik Hamn som ett möjligt logistiknav för koldioxidavskiljning och lagring (BECCS och CCS)
- verka för fossilfria landbaserade anslutningar till alla hamnar inklusive bättre järnvägsförbindelser till och från Norvik

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Stockholms Hamn AB ska i samarbete med Stockholm Vatten och Avfall AB utreda förutsättningarna för en infrastruktur för distribution av flytande biogas (LBG) till sjöfarten på Stadsgårdskajen, varifrån en fossilfri färjetrafik till Åbo planeras (2.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stockholms Hamn AB ska i samarbete med trafikinämnden samverka med Region Stockholm i syfte att analysera och utreda åtgärder som behöver genomföras i regionens arbete att starta tre ny pendelbåtlinjer till 2026/2027. Målet med samverkansarbetet är att säkerställa stabila ekonomiska förutsättningar, bland annat genom avsiktsförklaringar och modeller för eventuella åtgärder för pendelbåtlinjerna samt för den fortsatta utvecklingen av kollektivtrafik på vatten (2.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafikinämnden ska i samarbete med Stockholms Hamn AB ta fram mål och förslag på åtgärder för att öka överflytten av gods från väg till vatten (2.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stockholms Hamn AB ska i samarbete med Stockholm Vatten och Avfall AB samordna en gemensam och stationär lösning för hantering av grå- och svartvatten (2.4) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stockholms Hamn AB ska i samarbete med trafikinämnden utreda framtida investerings- och finansieringsbehov av Hammarbyslussen (2.4) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

- Verka för att Stockholms Hamnars corehamnstatus återspeglas i såväl regional som statlig planering
- fortsätta arbetet med att utveckla bolagets fastigheter på ett affärsmässigt vis, vårda byggnader som har kulturhistoriska värden, samt effektivisera driften av byggnader och anläggningar
- medverka till att stadens mål om bostadsbyggande uppfylls samtidigt som den rörliga sjötrafiken och möjligheten att utveckla hamnverksamheten för transport- och besöksnäring värnas
- i samverkan med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafikinämnden fortsätta planeringen av hamnverksamhet och stadsutveckling i Frihamnen med fokus på stadsutveckling i södra delen av Norra Djurgårdsstaden och modern, stadsnära sjöfart. I detta arbete ska staden analysera fastighetsbeståndet i Frihamnen, Värtan och Energihamnen och pröva överföring av fastigheter av strategiskt vikt till berörda nämnder och styrelser
- i samverkan med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafikinämnden fortsätta planeringen av hamnverksamhet och stadsutveckling i Stadsgården/Masthamnen med fokus på sjöfart och förstärkta stråk
- tillsammans med Stockholm Business Region AB marknadsföra Stockholm som destination på de finländska och baltiska marknaderna
- delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|------------------------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring* | Elproduktion baserad på solenergi | 9 000 MWh | 10 000 MWh | 11 000 MWh |
| | Köpt energi i stadens organisation | 1 735 GWh | 1 735 GWh | 1 720 GWh |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Relativ energianvändning | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel parkeringsplatser med laddinfrastruktur | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 2.4 Stockholmnarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel avslutade bygg- och anläggnings-entreprenader där varor miljöbedömts och loggats i Byggvaru-bedömningen | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel investeringsprojekt vars genomförandebeslut är i god överensstämmelse med inriktningsbeslut | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal tillhandahållna platser för feriejobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb | Aktivt Medskapandeindex | 83 | 84 | 84 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Sjukfrånvaro | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Sjukfrånvaro dag 1-14 | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|---|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden | Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts | 81 % | 82 % | 83 % |
| | Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys | 100 % | 100 % | 100 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel elektroniska inköp | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

* Målvärdena under inriktningsmål 2 revideras i samband med behandling av stadens miljöprogram

AB Stokab

Stokab ska fortsätta utveckla stamnätsinfrastrukturen, inklusive noder och knutpunkter, för att klara den framtida ökade generella efterfrågan och garantera tillgången på konkurrensneutral svartfiber. Den fortsatta utbyggnaden av fibernätet skapar förutsättningar för klimatsmarta lösningar och att digital delaktighet kan ske i hela staden, vilket sker i takt med efterfrågan och utifrån bedömningar av marknadens utveckling och krav. Framväxten av en allt mer uppkopplad värld kombinerat med 5G, förväntas också leda till ett behov av en mer utbyggd digital infrastruktur.

Bolaget ska ha fortsatt hög egenfinansieringsgrad.

Bolagets uppgifter

Bolagets uppgift är att bygga, hyra ut samt underhålla ett passivt och säkert fibernät i Stockholm. Syftet med infrastrukturen och verksamheten är att stimulera en positiv utveckling för Stockholm genom att bidra till goda förutsättningar för IT-utvecklingen i regionen.

Ägardirektiv 2024-2026

| AB Stokab | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 |
|----------------------------------|------|------|------|------|
| Resultat efter finansnetto, mnkr | 230 | 230 | 230 | 230 |
| Investeringar, mnkr | -200 | -200 | -200 | -200 |

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

- vara behjälpligt i trafiknämndens uppdrag att samordna gatuarbeten med övriga ledningsdragande bolag i staden samt Trafikverket, SL och andra aktörer för att främja framkomligheten
- fortsätta att i samarbete med kommunstyrelsen stödja arbetet med att utveckla Stockholm som en innovativ och smart stad

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

- ansvara för att fibernätet byggs ut och förtätas för att möta framtida efterfrågan inom 5G och IoT (Internet of Things)
- delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|------------------------------------|------------------|------------------|------------------|
| 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring* | Köpt energi i stadens organisation | 1 735 GWh | 1 735 GWh | 1 720 GWh |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 2.4 Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer* | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel avslutade bygg- och anläggnings-entreprenader där varor miljöbedömts och loggats i Byggvaru-bedömningen | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel investeringsprojekt vars genomförande-beslut är i god överensstämmelse med inriktningsbeslut | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal tillhandahållna platser för feriejobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb | Aktivt Medskapandeindex | 83 | 84 | 84 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Sjukfrånvaro | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Sjukfrånvaro dag 1-14 | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhets-områden | Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts | 81 % | 82 % | 83 % |
| | Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys | 100 % | 100 % | 100 % |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|------------------------------------|--------------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel elektroniska inköp | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

* Målvärdena under inriktningsmål 2 revideras i samband med behandling av stadens miljöprogram

Stockholms Stads Parkerings AB

Stockholm Parkerings anläggningar ska leda till minskad gatuparkering, öka framkomligheten i staden samt verka för att parkeringskapacitet utnyttjas optimalt. Bolaget ska initiera förslag och finansiera nya garage för detta syfte, genom nyproduktion och förvärv. Garagen ska också möta behoven i nya stadsutvecklingsområden. Bolaget ska även arbeta med hållbar mobilitet och främja delningsekonomier. I syfte att stimulera användningen av elbilar ska laddningsmöjligheter installeras i bolagets anläggningar. Bolaget ska öka sin egenfinansieringsgrad.

Bolagets uppgift

Bolaget bygger och driver parkeringsanläggningar som verkar på den kommersiella marknaden samt anläggningar som har som enda syfte att avlasta gatunätet.

Ägardirektiv för 2024-2026

| Stockholms Stads Parkerings AB | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 |
|----------------------------------|------|------|------|------|
| Resultat efter finansnetto, mnkr | 120 | 85 | 73 | 57 |
| Investeringar, mnkr | -331 | -480 | -475 | -565 |

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

- säkerställa likvärdigt underhåll, skötsel och renhållning i bolagets anläggningar i syfte att skapa säkra, trygga och trivsamma miljöer i hela staden

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

- arbeta med hållbar mobilitet där cykel, nya mikromobilitetslösningar och parkeringsplatser för bilpool i attraktiva lägen är en integrerad del
- tillsammans med trafiknämnden delta i stadens arbete med elektrifiering av transportsektorn, bland annat genom Elektrifieringspakten och målet att trafiken ska vara utsläppsfri i innerstaden till år 2030
- fortsätta utbyggnaden av laddinfrastruktur enligt stadens målsättning om 100 procent laddplatser i egna anläggningar till år 2026, 100 procent laddplatser i driftade anläggningar och ytor i innerstaden till år 2030 samt 100 procent laddplatser i driftade anläggningar och ytor utanför innerstaden till år 2030
- inom ramen för svenskt och europeiskt klimatkontrakt 2030 arbeta med utvecklade samarbeten, innovativa arbetssätt och en ökad externfinansiering från staten och EU för att åstadkomma en snabbare klimatomställning
- skapa fler cykelparkeringsplatser som en integrerad del i en mobilitetslösning samt anlägga cykelboxar på nya ytor
- leda stadens arbete med mobilitetshubbar
- öka andelen parkeringsplatser reserverade för bilpooler
- delta i stadens planarbete för att möjliggöra en minskning av antalet gatuparkeringar och öka andelen parkeringar på tomtmark
- verka för att p-köp ska kunna tillämpas vid förtätning
- pröva möjlighet och lämplighet för trästomme i kommande projekt ovan jord

R VIII Sthlm Parkering:2

- i samarbete med fastighetsnämnden och trafiknämnden genomföra pilotprojekt med innovativ gatuladdning i något av stadens områden med lägre tillgång till publik laddinfrastruktur senast år 2026, i syfte att tillhandahålla gatuladdning i enlighet med stadens mål

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Fastighetsnämnden ska i samarbete med Stockholms Stads Parkerings AB utreda möjligheten till långa hyresavtal för att möjliggöra för Stockholms Stads Parkerings AB att investera i fastighetsnämndens bestånd (2.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stockholms Stads Parkerings AB ska i samverkan med stadsbyggnadsnämnden återstarta dialogen med Statens Fastighetsverk i syfte att anlägga parkeringsgarage under Armémuseum och Historiska museet (2.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stockholms Stadshus AB ska i samarbete med AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem och Stockholms Stads Parkerings AB utreda hur Stockholms Stads Parkerings AB kan underlätta uppförandet av parkeringsplatser i samband med nyproduktion, till exempel genom parkeringsköp eller 3D-fastighetsbildning (2.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stockholms Stads Parkerings AB samt övriga berörda nämnder och bolagsstyrelser skapa en samordningsgrupp för att möjliggöra en snabb elektrifiering genom gemensam målstyrning. I uppdraget ingår att se över avgiftsmodeller i syfte att öka hemmaladdningen (2.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

- genomföra prisjusteringar när marknaden så medger
- fortsätta att arbeta med att öka trygghet och trivsel för kunderna
- delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Stockholms Stads Parkerings AB och andra berörda nämnder föreslå åtgärder för utveckling av Rågsved Centrum med omnejd inom ramen för arbetet med Fokus Hagsätra-Rågsved (3.3) | 2024-01-01 | 2024-08-31 |
| Stockholms Stads Parkerings AB ska se över upphandlade driftverksamheter i syfte att identifiera vilka driftverksamheter som skulle kunna övertas i egen regi för att i lämpliga fall kunna förbereda övertaganden när avtalen löper ut (3.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Trafiknämnden ska i samarbete med stadsbyggnadsnämnden och Stockholms Stads Parkerings AB samt i samråd med Södermalms stadsdelsnämnd inleda utvecklingsarbete för Medborgarplatsen med fokus på att skapa goda flöden och aktivering av platsen (3.6) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|------------------------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring* | Elproduktion baserad på solenergi | 9 000 MWh | 10 000 MWh | 11 000 MWh |
| | Köpt energi i stadens organisation | 1 735 GWh | 1 735 GWh | 1 720 GWh |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Relativ energianvändning | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel parkeringsplatser med laddinfrastruktur | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal publika laddplatser | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 2.4 Stockholmnarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel avslutade bygg- och anläggnings-entreprenader där varor miljöbedömts och loggats i Byggvaru-bedömningen | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel investeringsprojekt vars genomförandebeslut är i god överensstämmelse med inriktningsbeslut | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal tillhandahållna platser för feriejobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb | Aktivt Medskapandeindex | 83 | 84 | 84 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Sjukfrånvaro | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Sjukfrånvaro dag 1-14 | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

R VIII

Sthlm Parkering:4

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|---|---|------------------|------------------|------------------|
| 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden | Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts | 81 % | 82 % | 83 % |
| | Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys | 100 % | 100 % | 100 % |

* Målvärdena under inriktningsmål 2 revideras i samband med behandling av stadens miljöprogram

Kulturhuset Stadsteatern AB

Kulturhuset Stadsteatern finns för alla stockholmare där yttrandefriheten och den konstnärliga friheten utgör grunden. Kulturhuset Stadsteaterns verksamhet ska bli angelägen för fler med särskilt fokus på människor i de grupper som idag sällan tar del av verksamheten. Genom att samspela med nya och externa aktörer ska verksamheten nå ut till fler stockholmare, förstärka sin betydelse för alla stockholmare samt utveckla attraktiva koncept som kan bidra till att bredda bolagets finansiering. Kulturhuset Stadsteaterns hela verksamhet såväl i city som i ytterstaden ska värna och utveckla sin roll som öppna och inbjudande hus. Kulturhuset Stadsteaterns verksamhet ska präglas av ett sammanhållet värdskap med bra service, ett välkomnande bemötande, inkluderande på flera språk och god tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Bolaget ska också värna och utveckla sin verksamhet i Skärholmen, Vällingby, Husby samt den breda Parkteaterverksamheten.

Bolagets uppgifter

Kulturhuset Stadsteatern ska erbjuda verksamhet i form av teater-, dans- och scenkonst, musik, konst, design, film, litteratur, samtal/debatt, bibliotek och annan kulturell verksamhet av hög kvalitet samt ansvara för stadens tre platser inom stadens fristadsprogram.

Ägardirektiv för 2024-2026

| Kulturhuset Stadsteatern AB | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 |
|----------------------------------|------|------|------|------|
| Resultat efter finansnetto, mnkr | -370 | -388 | -370 | -370 |
| Investeringar, mnkr | -24 | -20 | -20 | -20 |

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

- stärka arbetet med nationella minoriteter
- uppmärksamma 50-årsjubileet för Kulturhuset-Stadsteatern bland annat genom skolklassbesök
- fortsatt vidta åtgärder för att nå nya grupper, samtidigt som befintlig publik värnas
- fortsatt utveckla samarbetet med fria dans-, cirkus- och teatergrupper till exempel genom scenen "Kilen"
- fortsatt utveckla verksamheten riktad mot målgruppen barn, unga och unga vuxna
- fortsatt utveckla kulturhusverksamheten i Skärholmen, Vällingby och Husby
- fortsätta etablering av verksamheten labbet i nya lokaler hos Stockholmshem i Skärholmen

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med fastighetsnämnden och Kulturhuset Stadsteatern AB planera för en tillgänglighetsanpassad offentlig toalett i centrala Stockholm som möjliggör för alla oavsett funktionsnedsättning att besöka området (1.3) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

- fortsätta arbetet med energieffektivisering

R VI Kulturhuset Stadsteatern:2

- stärka arbetet med hållbarhetsprofil för de verksamheter som finns i Kulturhuset Stadsteatern

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

- verka för att koncernbidraget går till att skapa så mycket konstnärlig och publik verksamhet som möjligt
- utveckla det internationella samarbetet

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Stockholmarnas nöjdhet med kommunala kulturinstitutioner | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal tillhandahållna platser för feriejobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb | Aktivt Medskapandeindex | 83 | 84 | 84 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Sjukfrånvaro | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Sjukfrånvaro dag 1-14 | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.5 Hög beredskap och stark rådgivning ska råda i alla verksamhetsområden | Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts | 81 % | 82 % | 83 % |
| | Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys | 100 % | 100 % | 100 % |

Stockholm Globe Arena Fastigheter AB

Målet för verksamheten är att stärka Stockholms internationella konkurrenskraft och aktivt bidra till utvecklingen av Stockholm som en ledande, klimatvänlig och inkluderande upplevelsestad. SGAF ska vara en naturlig samarbetspartner för sina hyresgäster vid genomförande av evenemang och för en fortsatt utveckling av arenorna. Utveckling och modernisering av bolagets arenor startade 2022. I moderniseringsprojektet är det extra viktigt att säkerställa kostnadseffektiva och konkurrensneutrala upphandlingar och inköp.

Bolagets uppgifter

Stockholm Globe Arena Fastigheter AB ska tillhandahålla och utveckla ändamålsenliga arenor för evenemangsverksamhet av god kvalitet.

Ägardirektiv för 2024-2026

| Stockholm Globe Arena Fastigheter AB | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 |
|--------------------------------------|------|------|------|------|
| Resultat efter finansnetto, mnkr | -123 | -181 | -162 | -163 |
| Investeringar, mnkr | -115 | -391 | -15 | -80 |

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

- arbeta för att arenaområdet och arenorna har en hög tillgänglighet för olika grupper av besökare
- stärka och utveckla samarbetet med de idrottsföreningar som är hyresgäster på arenorna
- bidra till att stärka besöks- och upplevelsesektorn och i samarbete med evenemangsarrangörerna verka för att öka det sociala engagemanget för barn och unga som rör sig kring arenorna vid matcher och evenemang
- undersöka hur arenorna kan nyttjas mer sommartid, exempelvis genom att möjliggöra för föreningar att anordna prova-på aktiviteter och aktivera området för spontanidrott

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

- genom klimatsmarta fastigheter bidra till att uppnå målet om en klimatpositiv stad år 2030
- fortsätta arbeta med energieffektivisering och förnybar energi

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

- arbeta för ökad trygghet och säkerhet i arenaområdet och arenorna
- delta i utvecklingen av Globenområdet och säkerställa arenornas fortsatta betydelse inom ramen för det övergripande arbetet med Söderstaden i samarbete med staden och med andra intressenter i området
- utveckla arenorna affärsmässigt med målet om en självfinansierad verksamhet
- tillsammans med berörda nämnder undersöka möjligheten att tillfälligt aktivera den gamla Söderstadiontomten, till exempel genom en tillfällig idrottsyta, i väntan på att byggandet på platsen kommer igång
- iakttä skarp kostnadskontroll inom ramen för Globens renoveringsprojekt

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring* | Elproduktion baserad på solenergi | 9 000 MWh | 10 000 MWh | 11 000 MWh |
| | Köpt energi i stadens organisation | 1 735 GWh | 1 735 GWh | 1 720 GWh |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Relativ energianvändning | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 2.4 Stockholmsbornas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer* | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel avslutade bygg- och anläggningsentreprenader där varor miljöbedömts och loggats i Byggvarubedömningen | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel investeringsprojekt vars genomförandebeslut är i god överensstämmelse med inriktningsbeslut | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal tillhandahållna platser för feriejobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb | Aktivt Medskapandeindex | 83 | 84 | 84 |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|---|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Sjukfrånvaro | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Sjukfrånvaro dag 1-14 | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden | Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts | 81 % | 82 % | 83 % |
| | Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys | 100 % | 100 % | 100 % |

* Målvärdena under inriktningsmål 2 revideras i samband med behandling av stadens miljöprogram

Stockholm Business Region AB (SBR)

Stockholms internationella konkurrenskraft är avgörande för näringslivets och stockholmarnas välmående. Vår globala attraktivitet möjliggör företagsetableringar, investeringar och växande företag som leder till fler anställningsmöjligheter och ökade intäkter för den offentliga välfärden.

Hur Stockholm uppfattas av omvärlden har stor betydelse för viljan att besöka, flytta till och investera i vår stad och region. Stockholm har en position som en etablerad världsstad med ett gott rykte. Det innebär också att förväntningarna på Stockholm är höga. För att fortsätta vara en internationellt konkurrenskraftig och företagsvänlig plats ska bolaget stärka arbetet med långsiktig och strategisk platsattraktion.

Stockholm ska vara en hållbar och växande storstad där arbetstillfällena skapas och där näringslivet bidrar till ökad välfärd och trygghet i stadens alla stadsdelsområden. En välfungerande arbetsmarknad, en ledande kunskapsregion, en trygg gemenskap, ett rikt kulturliv och en väl utbyggd kollektivtrafik lägger grunden för ett bra näringslivsklimat. Målet är att göra Stockholm till Europas ledande hållbara tillväxtregion.

Bolaget ska främja och utveckla Stockholm som en av Europas tio största besöksdestinationer, med god tillgänglighet. Stockholm ska vara en ledande klimat-, miljömässigt- och socialt hållbar evenemangs- och upplevelsestad. Bolaget ska verka för att få fler internationella och nationella evenemang till Stockholms stad.

Det regionala samarbetet inom Stockholm Business Alliance (SBA) fortsätter med syfte att attrahera utländska investeringar till regionen, att marknadsföra regionen internationellt och att förbättra näringslivsservicen vid kommunernas myndighetsutövning. I marknadsföring ska det kreativa, öppna, hållbara och jämställda Stockholm lyftas fram.

Stockholm Business region är stadens primära ingång för etableringar och utgör stadens etableringsservice samt är stadens representant i SBA:s etablerings- och investeringsarbete.

Inom stadens fokusområden riktas insatser för att attrahera investeringar och etableringar för att på så sätt bidra till ökad tillväxt och trygga levande stadsdelar.

Bolagets uppgifter

Stockholm Business Region har till uppgift att attrahera besökare, kompetens, investeringar och etableringar genom att positionera och marknadsföra Stockholm och arbeta investeringsfrämjande.

Bolaget har även till uppgift att leda och samordna SBA för att marknadsföra regionen internationellt samt att attrahera utländska etableringar och investeringar, samt förbättra näringslivsservicen i kommunernas myndighetsutövning.

Ägardirektiv för 2024-2026

| Stockholm Business Region AB | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 |
|----------------------------------|------|------|------|------|
| Resultat efter finansnetto, mnkr | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Investeringar, mnkr | -2 | -2 | -1 | -1 |

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

- främja Stockholms position som en av Europas mest öppna, hållbara och kreativa städer

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Stockholm Business Region ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, trafiknämnden och utbildningsnämnden samt i samråd med kommunstyrelsen och stadens styrgrupp för stora evenemang samordna stadens planering, genomförande och utvärdering av ishockey-VM år 2025. (1.5) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

- bidra till och arbeta för att öka den internationella tillgängligheten till Stockholm genom bland annat hållbara transportmedel
- marknadsföra Stockholm som en destination för tågbasead turism internationellt
- marknadsföra fler nischade besöksmål, kulturella sevärdheter och naturområden i ytterstaden
- inom ramen för stadens miljö- och klimatarbete positionera och marknadsföra Stockholm samt attrahera investeringar, etableringar och kompetens för att åstadkomma en snabbare klimatomställning
- verka för införandet av ett snabbtåg Stockholm-Oslo

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|--|------------|------------|
| Stockholm Business Region AB ska i dialog med aktörer från branschen verka för etablering av återbruksverksamheter i Järva (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stockholm Business Region AB ska verka för att fler företag blir medlemmar i Miljö- och klimatpakten (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

- främja och stödja nyföretagande och entreprenörskap genom Starta eget Stockholm och Scale up program, samt genom att främja befintliga och verka för fler lokala innovationsmiljöer i ytterstaden
- fokusera på att attrahera besökare, investeringar och etableringar i stadens samtliga stadsdelsområden med särskilt fokus på prioriterade områden
- proaktivt arbeta med etableringar för att undvika tomställda lokaler och otrygga områden
- ingå i den samordning som kommunstyrelsen leder gällande etableringar
- i samverkan med berörda nämnder positionera och marknadsföra Kista Science City som ett modernt innovationsdistrikt med ett levande och konkurrenskraftigt näringsliv och goda förutsättningar för teknik och innovation
- bidra till att utveckla Stockholm som turist- och besöksdestination internationellt, nationellt och regionalt

- tillsammans med kulturnämnden, Kulturhuset Stadsteatern AB och kulturaktörer stärka stadens kultur- och nattnliv
- attrahera kompetens utifrån näringslivets behov i samråd med arbetsmarknadsnämnden
- tillsammans med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna arbeta uppsökande mot lokalt näringsliv utifrån stadens fokusområden och i city
- tillsammans med kommunstyrelsen utreda förutsättningar att återta nyföretagarrådgivningen i egen regi

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, exploateringsnämnden, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden och Stockholm Business Region AB se över och revidera stadens näringslivspolicy samt ta fram en bilaga till näringslivspolicyn med en etableringsstrategi för Stockholm (3.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Kommunstyrelsen ska i samarbete med Stockholm Business Region och stadsdelsnämnderna arbeta uppsökande mot lokalt näringsliv utifrån stadens fokusområden och i city (3.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stockholm Business Region ska i samråd med kommunstyrelsen utveckla redovisning av effekter på genomförda aktiviteter och medlemskap i Stockholm Business Alliance (3.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |
| Stockholm Business Region ska utreda möjligheten att i högre grad stötta befintliga småföretag i särskilt konjunkturkänsliga branscher, exempelvis genom att utveckla ett Stay up-program (3.2) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|---|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb | Antal företag i Stockholm | 208 000 | 212 000 | 216 000 |
| | Arbetskraftsbrist i Stockholm (andel vakanser av antalet anställda) | 1,0 | 1,0 | 1,0 |
| | Näringslivets nöjdhet vid kontakter med staden som myndighet | 73 | 74 | 74 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal tillhandahållna platser för feriejobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Tillväxt i den privata sektorn i Stockholms stad (lönesumma) | Tas fram av styrelse | Tas fram av styrelse | Tas fram av styrelse |
| | Ökning av antalet arbetsplatser i ytterstaden | Tas fram av styrelse | Tas fram av styrelse | Tas fram av styrelse |

R I
SBR AB:4

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb | Aktivt Medskapandeindex | 83 | 84 | 84 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Sjukfrånvaro | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Sjukfrånvaro dag 1-14 | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.5 Hög beredskap och stark rådgivning ska råda i alla verksamhetsområden | Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts | 81 % | 82 % | 83 % |
| | Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys | 100 % | 100 % | 100 % |

S:t Erik Försäkrings AB

S:t Erik Försäkrings AB ska vara det bästa och mest kostnadseffektiva alternativet för stadens nämnder och bolagsstyrelser. Bolaget ska svara för att det finns en effektiv riskfinansiering av anläggningar och verksamheter ägda av staden och närstående bolag. Bolaget ska förbättra riskhanteringen för samtliga berörda enheter inom kommunkoncernen. Bolaget ska stärka det förebyggande arbetet avseende klimatrelaterade vattenskador och bränder i stadens fastigheter. S:t Erik Försäkring ska tillsammans med Kommunstyrelsen initiera ett projekt som syftar till att minska antalet brand- och vattenfrekvensskador i stadens fastigheter till följd av klimatförändringen. För att leda projektet avses en doktorandtjänst tillskapas med placering på S:t Erik Försäkring.

Bolagets uppgift

Bolaget ska förmedla försäkringslösningar och minimera kommunkoncernens försäkringskostnader.

Ägardirektiv för 2024-2026

| S:t Erik Försäkrings AB | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 |
|----------------------------------|------|------|------|------|
| Resultat efter finansnetto, mnkr | 1 | 1 | 1 | 1 |
| Investeringar, mnkr | 0 | 0 | 0 | 0 |

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder till en rättvis klimatomställning

- i samverkan med stadens nämnder och bolagsstyrelser och i samråd med Storstockholms brandförsvär stärka det förebyggande strategiska arbetet för att minska antalet brand- och vattenskador

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

- medverka till och teckna samtliga sakförsäkringar som stadens nämnder och bolagsstyrelser har behov av
- optimera den försäkringsrisk som bolaget själv tar i förhållande till fastslagen risknivå
- genom premiesättning säkerställa att skademinimerande och riskförebyggande arbete premieras
- stödja det olycks- och skadeförebyggande arbetet i kommunkoncernen
- delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal tillhandahållna platser för feriejobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb | Aktivt Medskapandeindex | 83 | 84 | 84 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Sjukfrånvaro | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Sjukfrånvaro dag 1-14 | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.5 Hög beredskap och stark rådgivning ska råda i alla verksamhetsområden | Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts | 81 % | 82 % | 83 % |
| | Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys | 100 % | 100 % | 100 % |

S:t Erik Markutveckling AB

Bolaget ska fortsätta att löpande pröva förslag till förvärv av fastigheter i syfte att främja stadens långsiktiga stadsutveckling. Under perioden inriktas verksamheten på förvaltning, uthyrning och utveckling till så god avkastning som möjligt med hänsyn tagen till stadens utveckling. Bolaget ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden fortsätta att söka strategiska utvecklingsprojekt och förvärv för stadens framtida behov.

Bolaget ska öka sin egenfinansieringsgrad.

Bolagets uppgifter

Bolagets uppgift är att äga, förvalta och utveckla fastigheter/aktier i fastighetsbolag i avvaktan på omvandling av fastigheterna till bostäder och arbetsplatser.

Ägardirektiv för 2024-2026

| S:t Erik Markutveckling AB | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 |
|----------------------------------|------|------|------|------|
| Resultat efter finansnetto, mnkr | -41 | -56 | -11 | 38 |
| Investeringar, mnkr | -316 | -504 | -490 | -288 |

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum |
|---|------------|------------|
| Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden, servicenämnden, trafiknämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholms hem, AB Svenska Bostäder, Stockholm Vatten och Avfall AB och S:t Erik Markutveckling AB utreda och planera för en återbrukscentral av byggmaterial för stadens verksamheter där kvarteret Gjutmästaren i Ulvsunda ska utgöra pilot (2.1) | 2024-01-01 | 2024-12-31 |

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

- i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden söka strategiska projekt och förvärv för stadens framtida behov
- vid behov stödja fastighetsnämnden och stadens övriga nämnder och bolagsstyrelser i samband med försäljning och utveckling av fastigheter

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|------------------------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring* | Elproduktion baserad på solenergi | 9 000 MWh | 10 000 MWh | 11 000 MWh |
| | Köpt energi i stadens organisation | 1 735 GWh | 1 735 GWh | 1 720 GWh |
| Obligatorisk nämndindikator | | | | |
| | Relativ energianvändning | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel parkeringsplatser med laddinfrastruktur | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 2.4 Stockholmnarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel avslutade bygg- och anläggnings-entreprenader där varor miljöbedömts och loggats i Byggvaru-bedömningen | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal tillhandahållna platser för feriejobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb | Aktivt Medskapandeindex | 83 | 84 | 84 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Sjukfrånvaro | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Sjukfrånvaro dag 1-14 | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhets-områden | Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts | 81 % | 82 % | 83 % |
| | Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys | 100 % | 100 % | 100 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel elektroniska inköp | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |

* Målvärdena under inriktningsmål 2 revideras i samband med behandling av stadens miljöprogram

Mässfastigheter i Stockholm AB

Bolagets uppdrag är att marknadsföra Stockholm som en av norra Europas främsta mötesplatser och maximera de ekonomiska bidragen till regionen. Stockholmsmässan ska upplevas som en naturlig mötesplats för näringslivet, stockholmare och besökare. Mässans evenemang ska vara socialt och etiskt i linje med stadens åtaganden. Bolaget ska med egna vinstmedel utveckla och underhålla anläggningen och företagens produkter.

Verksamheten ska vidare ge förutsättningar att stärka Stockholm som en ledande mötesplats i norra Europa.

Bolagets uppgift

Bolagets uppgift är att utveckla, arrangera och genomföra mässor, kongresser, konferenser och evenemang för hela regionens bästa. Verksamheten är uppdelad i två aktiebolag, Mässfastigheter i Stockholm AB som förvaltar och utvecklar fastigheter, och Stockholmsmässan AB som är ett genomförandebolag av mässor, kongresser, konferenser och evenemang. Stockholmsmässan AB är ett helägt dotterbolag till Mässfastigheter i Stockholm AB. Verksamheten i Stockholmsmässan AB bidrar till samhällsekonomin i hela stockholmsregionen genom att mässans besökare och utställare bokar hotellrum, handlar, besöker attraktioner, äter på caféer och restauranger, åker taxi och kollektivtrafik.

Ägardirektiv för 2024-2026

| Mässfastigheter i Stockholm AB | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 |
|----------------------------------|------|------|------|------|
| Resultat efter finansnetto, mnkr | -69 | 6 | -41 | 50 |
| Investeringar, mnkr | -40 | -54 | -42 | -56 |

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning-

- säkerställa att bolagets verksamheter är socialt och miljömässigt hållbara, i vilket ingår att inte arrangera evenemang som inte följer de internationella konventioner och avtal som Sverige eller Stockholms stad har undertecknat eller åtagit sig att följa
- arbeta för att nå stadens mål för hantering av matavfall
- arbeta för energieffektivisering i lokaler och fastigheter som bolaget förvaltar
- arbeta för att solceller installeras på Stockholmsmässans tak

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

- strategiskt bidra till att utveckla Stockholm som turist- och besöksdestination i samarbete med Stockholm Business Region AB och marknadsföra Stockholm som norra Europas främsta mötesdestination med fokus på hållbar turism
- bidra till exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämndens planering av Älvsjö med målsättningen att ge förutsättningar för en omfattande stadsutveckling i området tillsammans med en framtida mötesplats

Kommunfullmäktiges indikatorer

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring* | Elproduktion baserad på solenergi | 9 000 MWh | 10 000 MWh | 11 000 MWh |
| | Köpt energi i stadens organisation | 1 735 GWh | 1 735 GWh | 1 720 GWh |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Relativ energianvändning | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel parkeringsplatser med laddinfrastruktur | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb | | | | |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal tillhandahållna platser för feriejobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb | Aktivt Medskapandeindex | 83 | 84 | 84 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Sjukfrånvaro | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Sjukfrånvaro dag 1-14 | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden | Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts | 81 % | 82 % | 83 % |
| | Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys | 100 % | 100 % | 100 % |

* Målvärdena under inriktningsmål 2 revideras i samband med behandling av stadens miljöprogram

Intressebolag i Stockholms Stadshus AB

Stockholm Exergi Holding AB

Verksamheten i Stockholm Exergi AB ska bedrivas affärsmässigt på ett rationellt och effektivt sätt i enlighet med finansiella och andra mål. Därutöver har staden som ägare ett intresse av att säkerställa en transparent prissättning och en prisnivå som är konkurrenskraftig i jämförelse med andra produkter på värmemarknaden. Verksamheten ska vara inriktad på att uppnå en stark klimat- och miljöprofil. Stockholm Exergi Holding AB ska möta kundernas och samhällets krav på en fortsatt omställning till hållbar och prisvärd värme. Stockholm Exergis värme, kyl- och elproduktion ska, i linje med stadens strategi för ett fossilbränslefritt Stockholm, fullt ut vara baserad på återvunna, fossilfria och förnybara insatsvaror till senast 2040.

Bolaget ska vara behjälpligt i trafiknämndens uppdrag att samordna gatuarbeten med övriga ledningsdragande bolag för att främja framkomligheten.

Bolagets uppgift

Bolaget har i uppdrag att bedriva verksamhet inom fjärrvärme och fjärrkyla i Sverige, samt annan därmed förenlig verksamhet. Stockholm Exergi Holding AB är holdingbolag till Stockholm Exergi AB. Verksamheten bedrivs i det senare bolaget.

Inriktning för stadens ägande

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

- fortsätta att utveckla fjärrvärmenätet i Stockholmsområdet för att kunna erbjuda fjärrvärme till fler
- arbeta för en fortsatt utbyggnad av fjärrkyla i Stockholm
- fortsätta planeringen och processen för ett nytt kraftvärmeverk i Lövsta med koldioxidavskiljning och säkerställa de tillstånds- och affärsmässiga förutsättningarna för projektet
- fortsätta samarbetet mellan staden och övriga aktörer för att hitta lösningar för framtidens eleffektutmaningar
- fortsätta planeringen och processen för att skapa förutsättningar för en fullskalig anläggning och investering i avskiljning och lagring av koldioxid med sikte på en storskalig anläggning i drift 2026
- med stöd i genomförd utredning arbeta vidare med en storskalig samförbränning av slam och biobränsle tillsammans med Stockholm Vatten och Avfall AB
- skala upp produktion av biokol och aktivt söka affärsmässighet i detta arbete
- fortsätta utreda potentialen för energiåtervinning från VA-nätet tillsammans med Stockholm Vatten och Avfall AB
- inom ramen för svenskt och europeiskt klimatkontrakt 2030 arbeta med utvecklade samarbeten, innovativa arbetssätt och en ökad externfinansiering från staten och EU för att åstadkomma en snabbare klimatomställning
- elproduktion med fossil olja och gas ska inte användas om det inte krävs för att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner
- utreda möjligheterna för kapacitetsutjämning i det integrerade energisystemet

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

- säkerställa en transparent prissättning och en prisnivå som är konkurrenskraftig i jämförelse med andra produkter på värmemarknaden
- arbeta för att sammanlänka produktions- och distributionskapaciteten tillsammans med andra fjärrvärmeaktörer, i syfte att optimera miljö-, energi- och ekonomisk nytta

Stockholms stads organisering i kommunalförbund

Storstockholms brandförsvar (SSBF)

Enligt lagen om skydd mot olyckor är det kommunens ansvar att svara för räddningstjänsten inom kommungränsen. Stockholms stads brand- och räddningsverksamhet är sedan den 1 januari 2009 organiserad tillsammans med nio andra kommuner i kommunalförbundet Storstockholms brandförsvar, SSBF. Kommunalförbundet omfattar Danderyd, Lidingö, Solna, Stockholm, Sundbyberg, Täby, Vallentuna, Vaxholm, Värmdö och Österåker. Förbundet ska fullfölja medlemskommunernas uppgifter inom lagstiftningarna:

- lag (2003:778) om skydd mot olyckor
- lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor
- lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

Konkret innebär det att förbundet svarar för tillsyn, information, rådgivning och sotningsverksamhet samt att bedriva räddningstjänst utifrån kommunernas ansvar enligt lagen om skydd mot olyckor. Förbundet arbetar långsiktigt och strategiskt för att förebygga och minska konsekvenserna av bränder och andra olyckor, särskilt riktat mot olika riskgrupper i samhället. Det som ligger kvar på medlemskommunerna är samordningen för det totala arbetet enligt lagstiftningen.

SSBF:s miljöledningssystem är och ämnar fortsatt vara externkontrollerat och diplomerat av Svensk Miljöbas.

Medlemskommunerna kan därutöver teckna särskild överenskommelse om att förbundet kan biträda kommunen i den omfattning som önskas inom lagstiftningsområdena:

- lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap
- plan- och bygglagen (1987:10)
- övrig lagstiftning eller tjänsteområde där kommunalförbundet besitter särskild kompetens

SSBF är juridiskt sett ett eget kommunalförbund med egen organisation och uppföljning som leds av en förbundsdirektion. Direktionen består av elva ledamöter och elva ersättare från medlemskommunerna, varav Stockholms stad har två ordinarie ledamöter och två ersättare. Som stöd till förbundsdirektionen finns ett beredningsorgan samt samrådsgrupper med representation från medlemskommunerna. Beredningsorganet utgörs av kommundirektörer från respektive medlemskommun och ska ha särskilt fokus på styrning av ekonomi och verksamhet. Förbundets budget ska endast kunna beslutas av direktionen efter beredning av kommundirektörerna. Samrådsgrupperna är ekonomichefsforum och säkerhetschefsforum.

Syftet med inrättandet av SSBF var att ge medlemskommunerna högre kvalitet på brand- och räddningstjänsten till en lägre kostnad. Detta kan ske genom att förbundet ger förutsättningar för flera samordningsfördelar såsom ledningsfunktion, mindre sårbar organisation med större bredd vad gäller specialfunktioner samt bättre planering av personalresurser. En målsättning för förbundet är att skapa förutsättningar för samverkan med angränsande förbund för att på sikt kunna ingå i ett regionalt brandförsvar. SSBF ska arbeta nära Samverkan Stockholmsregionen. SSBF ska

R V

SSBF:2

tillsammans med medlemskommunerna verka och planera för återuppbyggnaden av det civila försvaret.

Trafiknämnden ansvarar för stadens bestånd av branddammsanläggningar. SSBF har ansvaret för löpande kontroll av dammarna och åtgärdar enklare brister samt tillser att de kan nyttjas på tilltänkt sätt.

SSBF ska delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap.

Medel för avgiften till SSBF finns inom Kommunstyrelsen m.m. anslag för "Ersättningar till utomstående organisationer och föreningar". Medlemsavgiften för år 2024 beräknas till 442 mnkr. Långsiktigt ska kostnaderna i förbundet sänkas. För att uppnå detta ska SSBF arbeta med kostnadskontroll och marginaler.

Stockholms stads kommunala stiftelser

SHIS Bostäder

SHIS Bostäder grundades 1963 och verksamheten utgår ifrån den stadga som kommunfullmäktige fastställde år 1970 (Kfs. 1970:43). Efter en genomgripande utredning om SHIS Bostäders verksamhet gav kommunfullmäktige 1996 SHIS Bostäder sitt nuvarande uppdrag som lyder:

"Stiftelsen har till ändamål att i samarbete med Stockholms nämnder med socialtjänstansvar dels tillhandahålla genomgångsbostäder för personer som av sociala och/eller ekonomiska skäl är i behov av tillfällig bostad, dels erbjuda en mer varaktig bostad med visst boendestöd för personer med sociala problem samt bedriva annan därmed sammanhängande och förenlig verksamhet. För fullgörande av detta bostadssociala uppdrag förhyr och äger stiftelsen för verksamheten lämpliga fastigheter. Vid urval av hyresgästerna till ungdomsbostäder förutsättes att bostadssökande ungdom under 25 år prioriteras."

SHIS Bostäder är Stockholms stads bostadssociala resurs. SHIS Bostäder har kommunfullmäktiges uppdrag att tillhandahålla bostäder åt personer som, av olika skäl, inte har tillträde till den ordinarie bostadsmarknaden. Lägenheterna förmedlas som genomgångsbostad med korttidskontrakt, dels via stadens socialtjänst, dels via Bostadsförmedlingen i Stockholm. Samtliga kontrakt hos SHIS Bostäder är utan besittningsskydd. Socialnämnden är stadens samordnande part för förvaltning och uppföljning av stadens avtal med SHIS Bostäder och samordnande part för stadsdelsnämnderna samverkan med SHIS Bostäder avseende målgrupp, behov och arbetssätt.

SHIS Bostäder har även stadens uppdrag att tillhandahålla tillfälliga bostäder åt anvisade nyanlända stockholmare. Dessa kontrakt kan maximalt gälla fem år, likt kontraktet för andra stockholmare. Boendetiden planeras efter individens möjlighet att hitta en egen boendelösning och målsättningen är att så snabbt som möjligt ta sig vidare till egen bostad, eftersom egen bostad är en del av integrationen. SHIS Bostäder ska vara tillgängliga för dem som bäst behöver dem. Som medel för hög genomströmning genomför SHIS Bostäder boskola och fördjupad bostadsvägledning.

Staden ska ha ett effektivt och samlat mottagande av nyanlända som möjliggör en snabb etablering på arbetsmarknaden och i samhället. SHIS Bostäder ska samverka med arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna för att öka andelen nyanlända som har arbete eller studerar efter etableringsuppdraget.

SHIS Bostäder har också uppdrag att vara delaktig i att tillhandahålla bostäder till skyddsbehövande flyktingar från Ukraina under den tid EUs massflyktsdirektiv gäller.

SHIS Bostäders verksamheter ska vara effektiva med fokus på kärnuppdragen och organisationen ska anpassas för att vara kostnadseffektiv och leverera hög kvalitet. SHIS Bostäder ska utveckla en aktiv ekonomistyrning för att möta stadens behov. SHIS Bostäder ska genom en kontinuerlig dialog med socialnämnden och stadsdelsnämnderna anpassa verksamheten, utbud och tjänster utifrån aktuellt behov samt erbjuda en likvärdig standard på sitt arbete i hela staden. SHIS Bostäder ska utveckla arbetssätt som säkerställer att barnfamiljer får tillgång till en mer långsiktig och trygg boendelösning. SHIS Bostäder ska styra och prognostisera med hjälp av framtaget uppföljningsverktyg gällande nyckeltal för utvecklingen avseende in- och

R IV

SHIS:2

utflytt, beläggningsgrad, boendetid och tomgångshyror. SHIS Bostäder ska arbeta flexibelt och sammanhållet med genomgångsbostäder för samtliga målgrupper för att motverka tomgångshyror.

SHIS Bostäders angelägenheter handhas av en styrelse bestående av fem ledamöter och tre suppleanter. Styrelsen utses av kommunfullmäktige och har det yttersta ansvaret för SHIS Bostäders verksamhet.

Nettokostnader (exkl. kapitalkostnader)

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 | Förändring 2023/2024 |
|-------------------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|-------------------------|
| Kommunstyrelsen | -1 540,5 | -1 537,1 | -1 527,0 | -1 513,6 | 3,4 |
| Revisorskollegiet | -31,8 | -33,2 | -33,6 | -34,0 | -1,4 |
| Servicenämnden | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Valnämnden | -7,7 | -62,7 | -8,0 | -80,0 | -55,0 |
| Stadsdelsnämnderna | -23 973,1 | -25 228,3 | -25 549,0 | -25 797,0 | -1 255,2 |
| Arbetsmarknadsnämnden | -1 068,4 | -1 051,1 | -1 051,1 | -1 043,3 | 17,3 |
| Exploateringsnämnden | 2 994,9 | 3 110,3 | 3 240,7 | 3 333,8 | 115,4 |
| Fastighetsnämnden | 883,5 | 1 112,9 | 1 125,0 | 1 166,2 | 229,4 |
| Förskolenämnden | -3 220,9 | -3 056,7 | -3 056,7 | -3 056,7 | |
| Idrottsnämnden | -831,5 | -1 049,5 | -1 054,0 | -1 027,6 | -218,0 |
| Kulturnämnden | | | | | |
| kulturförvaltningen | -1 113,6 | -1 189,4 | -1 185,4 | -1 185,4 | -75,8 |
| stadsarkivet | -73,7 | -74,8 | -74,8 | -74,8 | -1,1 |
| Kyrkogårdsnämnden | -180,0 | -213,0 | -202,6 | -202,6 | -33,0 |
| Miljö- och hälsoskyddsnämnden | -154,8 | -162,3 | -153,3 | -151,3 | -7,5 |
| Socialnämnden | -1 398,5 | -1 419,4 | -1 406,4 | -1 400,4 | -20,9 |
| Stadsbyggnadsnämnden | -170,4 | -175,5 | -168,4 | -165,4 | -5,1 |
| Trafiknämnden | 6,7 | -107,1 | -101,5 | -100,5 | -113,8 |
| Utbildningsnämnden | -18 961,8 | -20 387,1 | -20 387,1 | -20 387,1 | -1 425,3 |
| Äldrenämnden | -265,5 | -244,2 | -242,0 | -242,0 | 21,3 |
| Överförmyndarnämnden | -79,6 | -79,9 | -78,3 | -78,3 | -0,3 |
| SUMMA | -49 186,7 | -51 848,1 | -51 913,5 | -52 040,0 | -2 661,4 |
| Avskrivningar (-) | -2 057,1 | -2 547,9 | -2 715,9 | -3 069,7 | -490,8 |
| Central medelsreserv (-) | | | | | |
| Oförutsedda behov | -731,0 | -791,2 | -791,2 | -791,2 | -60,2 |
| Prestationsreserv | -657,5 | -907,7 | -2 926,7 | -3 518,9 | -250,2 |
| Pensionsavgifter (-) | -1 523,4 | -1 997,5 | -1 918,3 | -1 818,7 | -474,1 |
| TOTALT | -54 155,7 | -58 092,4 | -60 265,6 | -61 238,5 | -3 936,7 |

CESAM-BILAGA

Förändringar mellan kommunfullmäktiges budget 2023 och 2024

| | |
|---|----|
| Kommunstyrelsen m.m. | 2 |
| Revisorskollegiet | 3 |
| Valnämnden | 4 |
| Stadsdelsnämnderna | 5 |
| Pedagogisk verksamhet: förskoleverksamhet | 5 |
| Barn, kultur och fritid | 5 |
| Äldreomsorg | 6 |
| Stöd och service till personer med funktionsnedsättning | 7 |
| Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri | 8 |
| Stadsmiljöverksamhet | 9 |
| Ekonomiskt bistånd | 9 |
| Arbetsmarknadsåtgärder | 10 |
| Arbetsmarknadsnämnden | 11 |
| Exploateringsnämnden | 12 |
| Fastighetsnämnden | 13 |
| Förskolenämnden | 14 |
| Idrottsnämnden | 15 |
| Kulturnämnden: kulturförvaltningen | 16 |
| Kulturnämnden: stadsarkivet | 16 |
| Kyrkogårdsnämnden | 17 |
| Miljö- och hälsoskyddsnämnden | 18 |
| Servicenämnden | 19 |
| Socialnämnden | 20 |
| Stadsbyggnadsnämnden | 21 |
| Trafiknämnden | 22 |
| Utbildningsnämnden | 24 |
| Äldrenämnden | 25 |
| Överförmyndarnämnden | 26 |

Kommunstyrelsen m.m.

| Mnkr | Kostnader | Intäkter |
|---|-----------------|-------------|
| Budget 2023 | -1 588,1 | 47,6 |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | |
| HMK 50 år på tronen | 3,5 | |
| Stadshuset 100 år | 14,0 | |
| Utbildning och stödinsatser it och digitalisering | 6,0 | |
| Sveriges ordförandeskap i Europeiska Unionens råd, aktiviteter i staden | 1,0 | |
| Lokalförsörjning, revidering av fastighets- och lokalpolicyn | 0,1 | |
| VM i handboll | 3,0 | |
| Ersättning till organisationer och föreningar | 1,3 | |
| Minskade kostnader konsulter och externa kommunikationstjänster | 2,5 | |
| <i>Ökade kostnader för:</i> | | |
| Generell uppräknings | -11,3 | |
| VM i ishockey | -6,0 | |
| Rotlar och partikanslier | -1,0 | |
| Hållbarhetsfunktion, servicenämnden | -1,5 | |
| Fler trygghetskameror | -2,0 | |
| Stärkt lokalt näringslivsarbete i stadens fokusområden | -1,6 | |
| Stadsgemensam kostfunktion | -1,0 | |
| Samordning fokusområden i Söderort | -1,0 | |
| Implementering av MR-program | -2,0 | |
| Förstärkt friskvård | -0,2 | |
| Firande av judiskt liv i Sverige, 250 år | -0,4 | |
| Kommunstyrelsens förslag till budget 2024 | -1 584,7 | 47,6 |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | |
| Agenda 2030-rådet | 1,0 | |
| Samordning Bromma parkstad | 1,0 | |
| Storstadsnätverk för öppna, demokratiska och urbana storstäder | 0,5 | |
| Förstärkt arbete med medborgarinflytande/medborgarbudgetering | 1,0 | |
| Samordning nya stadsdelar | 1,0 | |
| VM i ishockey | 3,0 | |
| Stärkt lokalt näringslivsarbete i stadens fokusområden | 1,6 | |
| Implementering av MR-program | 1,0 | |
| Plan 2025 | -1 574,6 | 47,6 |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | |
| VM i ishockey | 10,0 | |
| Fler trygghetskameror | 2,0 | |
| Samordning fokusområden i Söderort | 1,0 | |
| Firande av judiskt liv i Sverige, 250 år | 0,4 | |
| Plan 2026 | -1 561,2 | 47,6 |

Revisorskollegiet

| Mnkr | Kostnader | Intäkter |
|--|--------------|------------|
| Budget 2023 | -35,3 | 3,5 |
| <i>Ökade kostnader för:</i> | | |
| Bibehålla en god kvalitet av revisionen och få tillräckligt underlag för ansvarsprövning | -1,6 | |
| <i>Ökade intäkter för:</i> | | |
| Utökat granskningsuppdrag | | 0,2 |
| Kf:s presidiums förslag till budget 2024 | -36,9 | 3,7 |
| <i>Ökade kostnader för:</i> | | |
| Bibehålla en god kvalitet av revisionen och få tillräckligt underlag för ansvarsprövning | -0,5 | |
| <i>Ökade intäkter för:</i> | | |
| Utökat granskningsuppdrag | | 0,1 |
| Plan 2025 | -37,4 | 3,8 |
| <i>Ökade kostnader för:</i> | | |
| Bibehålla en god kvalitet av revisionen och få tillräckligt underlag för ansvarsprövning | -0,5 | |
| <i>Ökade intäkter för:</i> | | |
| Utökat granskningsuppdrag | | 0,1 |
| Plan 2026 | -37,9 | 3,9 |

Bilaga 2:4

Valnämnden

| Mnkr | Kostnader | Intäkter |
|---|--------------|------------|
| Budget 2023 | -7,7 | 0,0 |
| <i>Ökade kostnader för:</i> Genomförande av val till Europaparlamentet | -55,0 | |
| Kommunstyrelsens förslag till budget 2024 | -62,7 | 0,0 |
| <i>Minskade kostnader för:</i> Genomförande av val | 55,4 | |
| <i>Ökade kostnader för:</i> Förberedelser till allmänna val 2026 | -0,7 | |
| Plan 2025 | -8,0 | 0,0 |
| <i>Ökade kostnader för:</i> Genomförande av val 2026 | -72,0 | |
| Plan 2026 | -80,0 | 0,0 |

Stadsdelsnämnderna

Pedagogisk verksamhet: förskoleverksamhet

| Mnkr | Kostnader | Intäkter |
|---|-----------------|--------------|
| Budget 2023 | -5 723,2 | 375,1 |
| <i>Volymförändringar:</i> | | |
| Volymförändringar - antal barn i egen regi | 71,7 | -4,5 |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | |
| Schablonhöjning, friskvård | 6,6 | |
| <i>Ökade kostnader för:</i> | | |
| Generell uppräkning, övriga anslag | -7,3 | |
| Höjd schablon inklusive socioekonomiskt tillägg för ökad kvalitet | -223,0 | |
| Ökat anslag, kommunövergripande verksamheter (KÖV) | -1,2 | |
| Förstärkt friskvård, egen regi | -5,7 | |
| <i>Ökade intäkter för:</i> | | |
| Avgifter förskola | | 23,9 |
| Kommunstyrelsens förslag till budget 2024 | -5 882,1 | 394,5 |
| Plan 2025 | -5 882,1 | 394,5 |
| Plan 2026 | -5 882,1 | 394,5 |

Barn, kultur och fritid

| Mnkr | Kostnader | Intäkter |
|--|---------------|------------|
| Budget 2023 | -483,2 | 0,0 |
| <i>Ökade kostnader för:</i> | | |
| Ökad kvalitet öppen fritidsverksamhet och parklekar | -16,0 | |
| Förstärkning kultur- och fritidsverksamhet ytterstaden | -15,0 | |
| Kommunstyrelsens förslag till budget 2024 | -514,2 | 0,0 |
| Plan 2025 | -514,2 | 0,0 |
| Plan 2026 | -514,2 | 0,0 |

Äldreomsorg

| Mnkr | Kostnader | Intäkter |
|---|------------------|--------------|
| Budget 2023 | -9 321,8 | 235,5 |
| <i>Volymförändringar:</i> | | |
| Ökade kostnader | -222,2 | |
| <i>Ökade kostnader för:</i> | | |
| Generell uppräkning | -10,0 | |
| Uppräkning ersättningsnivåer VoB | -213,9 | |
| Höjd schablon hemtjänst | -113,3 | |
| Höjd schablon avlösning, ledsagning och dagverksamhet | -5,9 | |
| Kommunövergripande korttidsboende demens | -2,0 | |
| Förstärkt friskvård | -3,6 | |
| <i>Ökade intäkter för:</i> | | |
| Omsorgsavgifter | | 30,0 |
| Kommunstyrelsens förslag till budget 2024 | -9 892,7 | 265,5 |
| <i>Volymförändringar:</i> | | |
| Ökade kostnader | -242,2 | |
| Plan 2025 | -10 134,9 | 265,5 |
| <i>Volymförändringar:</i> | | |
| Ökade kostnader | -275,0 | |
| Plan 2026 | -10 409,9 | 265,5 |

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

| Mnkr | Kostnader | Intäkter |
|---|-----------------|-------------|
| Budget 2023 | -4 671,4 | 27,5 |
| <i>Volymförändringar:</i> | | |
| Ökade kostnader | -122,8 | |
| <i>Ökade kostnader för:</i> | | |
| Generell uppräknings | -10,0 | |
| Höjd peng vård- och omsorgsboende | -2,8 | |
| Stadsövergripande funktion för teckenspråk (KÖV) | -1,5 | |
| Höjd peng hemtjänst | -8,5 | |
| Höjda schabloner | -130,3 | |
| Höjt anslag ledsagarservice | -32,3 | |
| Höjd assistansersättning | -9,1 | |
| Digital fixartjänst vid medborgarkontoret i Rågsved (KÖV) | -1,0 | |
| Förstärkt friskvård | -1,5 | |
| Kommunstyrelsens förslag till budget 2024 | -4 991,2 | 27,5 |
| <i>Volymförändringar:</i> | | |
| Ökade kostnader | -110,0 | |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | |
| Hälsöfrämjande insatser | 6,0 | |
| Plan 2025 | -5 095,2 | 27,5 |
| Plan 2026 | -5 095,2 | 27,5 |

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

| Mnkr | Kostnader | Intäkter |
|---|------------------|-----------------|
| Budget 2023 | -2 781,1 | 36,9 |
| <i>Volymförändringar:</i> | | |
| Ökade kostnader | -21,4 | |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | |
| Förstärkta placeringskostnader | 5,0 | |
| Hälsö- och sjukvård socialpsykiatri, flytt till socialnämnden | 7,5 | |
| <i>Ökade kostnader för:</i> | | |
| Generell uppräknig | -10,0 | |
| Utveckla förebyggande insatser till unga på väg in i kriminalitet | -7,0 | |
| Höjt anslag barn och unga, vuxna/missbruk samt socialpsykiatri | -88,0 | |
| Höjd ersättningsnivå, socialpsykiatri | -14,8 | |
| Utvecklat stöd till våldsutsatta - Bryt upp-program | -6,0 | |
| Förstärkt friskvård | -2,1 | |
| Riktad satsning placeringskostnader | -50,0 | |
| Kommunstyrelsens förslag till budget 2024 | -2 967,9 | 36,9 |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | |
| Tidiga insatser för trygga barn och unga | 4,0 | |
| Lokalt trygghetsarbete | 5,0 | |
| Barnfamiljer i osäker boendesituation | 1,5 | |
| Plan 2025 | -2 957,4 | 36,9 |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | |
| Utveckla förebyggande insatser till unga på väg in i kriminalitet | 7,0 | |
| Riktad satsning placeringskostnader | 20,0 | |
| Plan 2026 | -2 930,4 | 36,9 |

Stadsmiljöverksamhet

| Mnkr | Kostnader | Intäkter | Avskrivn | Internränta |
|--|---------------|------------|---------------|--------------|
| Budget 2023 | -301,4 | 0,0 | -186,5 | -9,8 |
| <i>Minskade kostnader</i> | | | | |
| Särskilda insatser i stadsmiljö | 4,0 | | | |
| <i>Ökade kostnader</i> | | | | |
| Förstärkt skötsel inkl generell uppräkning | -10,5 | | | |
| <i>Kapitalkostnader</i> | | | | |
| Ökade kostnader | | | -10,2 | -35,6 |
| Kommunstyrelsens förslag till budget 2024 | -307,9 | 0,0 | -196,7 | -45,4 |
| Plan 2025 | -307,9 | 0,0 | -196,7 | -45,4 |
| Plan 2026 | -307,9 | 0,0 | -196,7 | -45,4 |

Ekonomiskt bistånd

| Mnkr | Kostnader | Intäkter |
|--|-----------------|-------------|
| Budget 2023 | -1 202,3 | 32,0 |
| <i>Volymförändringar:</i> | | |
| Ökade kostnader | -13,3 | |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | |
| Stärkt arbete mot långtids- och ungdomsarbetslöshet | 2,5 | |
| <i>Ökade kostnader för:</i> | | |
| Generell uppräkning | -1,0 | |
| Förlängning kompensation tillfälligt stöd barnfamiljer | -12,0 | |
| Fortsatt stärkt arbete mot långtids- och ungdomsarbetslöshet | -2,5 | |
| Kommunstyrelsens förslag till budget 2024 | -1 228,6 | 32,0 |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | |
| Stärkt arbete mot långtids- och ungdomsarbetslöshet | 3,0 | |
| Förlängning kompensation tillfälligt stöd barnfamiljer | 12,0 | |
| Plan 2025 | -1 213,6 | 32,0 |
| Plan 2026 | -1 213,6 | 32,0 |

Arbetsmarknadsåtgärder

| Mnkr | Kostnader | Intäkter |
|--|------------------|-----------------|
| Budget 2023 | -223,1 | 27,4 |
| <i>Ökade kostnader för:</i> | | |
| Generell uppräkning | -2,2 | |
| Kvalitetssatsning för feriejobb | -2,2 | |
| Kommunstyrelsens förslag till budget 2024 | -227,5 | 27,4 |
| Plan 2025 | -227,5 | 27,4 |
| Plan 2026 | -227,5 | 27,4 |

Arbetsmarknadsnämnden

| Mnkr | Kostnader | Intäkter |
|---|-----------------|--------------|
| Budget 2023 | -1 236,7 | 168,3 |
| <i>Volymförändringar:</i> | | |
| Minskade kostnader | 51,7 | |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | |
| Rekrytering och kompetensutveckling personal i välfärden | 4,0 | |
| Korta utbildningar för grön omställning | 5,0 | |
| Kortad etableringstid nyanlända på stadens boenden | 1,5 | |
| Inrätta en samordningsfunktion arbetsintegrerade företag | 1,0 | |
| Minskade kostnader konsulter och externa kommunikationstjänster | 1,0 | |
| <i>Ökade kostnader för:</i> | | |
| Generell uppräknings | -4,0 | |
| Ökad schablon för vuxenutbildning mm | -29,6 | |
| Förebyggande och uppsökande insatser för unga som varken arbetar eller studerar (Uvas) | -5,0 | |
| Arbetsmarknadsinsats järvavårdar | -1,8 | |
| Uppsökande insatser för kvinnor långtifrån arbetsmarknaden, med särskilt fokus på ytterstaden | -5,7 | |
| Förstärkt friskvård | -0,5 | |
| Utredning och pilot sommarjobb yngre åldrar | -0,3 | |
| Kommunstyrelsens förslag till budget 2024 | -1 219,4 | 168,3 |
| Plan 2025 | -1 219,4 | 168,3 |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | |
| Arbetsmarknadsinsats järvavårdar | 1,8 | |
| Uppsökande insatser för kvinnor långtifrån arbetsmarknaden, med särskilt fokus på ytterstaden | 5,7 | |
| Utredning och pilot sommarjobb yngre åldrar | 0,3 | |
| Plan 2026 | -1 211,6 | 168,3 |

Exploateringsnämnden

| Mnkr | Kostnader | Intäkter | Avskrivn | Internränta |
|---|---------------|----------------|---------------|-----------------|
| Budget 2023 | -144,8 | 3 139,7 | -435,0 | -922,6 |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | | | |
| Fastighetsskatt | 4,0 | | | |
| <i>Ökade kostnader för:</i> | | | | |
| Generell uppräknings | -1,5 | | | |
| Ej aktiverbara utgifter | -22,5 | | | |
| Strategiskt arbete för ökat bostadsbyggande och bättre stadsplanering | -4,0 | | | |
| Utvecklad stadsutvecklingsprocess | -1,0 | | | |
| Detaljplan Snösätra | -2,0 | | | |
| Nya biotopskyddsområden och naturreservat | -1,5 | | | |
| Bromma parkstad | -2,0 | | | |
| <i>Minskade intäkter för:</i> | | | | |
| Förvaltningsuppdrag | | -5,4 | | |
| <i>Ökade intäkter för:</i> | | | | |
| Markförvaltning | | 136,3 | | |
| Hamnavtalet | | 15,0 | | |
| <i>Kapitalkostnader:</i> | | | | |
| Förändrade kapitalkostnader | | | -323,0 | -544,5 |
| Kommunstyrelsens förslag till budget 2024 | -175,3 | 3 285,6 | -758,0 | -1 467,1 |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | | | |
| Detaljplan Snösätra | 2,0 | | | |
| Nya biotopskyddsområden och naturreservat | 1,5 | | | |
| <i>Ökade intäkter för:</i> | | | | |
| Markförvaltning | | 126,9 | | |
| <i>Kapitalkostnader:</i> | | | | |
| Förändrade kapitalkostnader | | | -67,0 | -25,0 |
| Plan 2025 | -171,8 | 3 412,5 | -825,0 | -1 492,1 |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | | | |
| Utvecklad stadsutvecklingsprocess | 1,0 | | | |
| Bromma parkstad | 2,0 | | | |
| <i>Ökade intäkter för:</i> | | | | |
| Markförvaltning | | 90,1 | | |
| <i>Kapitalkostnader:</i> | | | | |
| Förändrade kapitalkostnader | | | -127,9 | -103,2 |
| Plan 2026 | -168,8 | 3 502,6 | -952,9 | -1 595,3 |

Fastighetsnämnden

| Mnkr | Kostnader | Intäkter | Avskrivn | Internränta |
|---|---------------|----------------|---------------|---------------|
| Budget 2023 | -608,2 | 1 491,7 | -658,0 | -91,7 |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | | | |
| Minskade kostnader konsulter och externa kommunikationstjänster | 0,5 | | | |
| <i>Ökade kostnader för:</i> | | | | |
| Generell uppräknings | -6,1 | | | |
| Ökade driftkostnader, idrottsnämnden | -7,8 | | | |
| Stärkt arbete med civil beredskap | -2,0 | | | |
| Ej aktiverbara utgifter | -3,3 | | | |
| Förstärkt projektledning av idrottsinvesteringar | -5,0 | | | |
| <i>Ökade intäkter för:</i> | | | | |
| Förändring idrottsnämnden | | 123,9 | | |
| Kompensation för minskade hyresintäkter | | 3,3 | | |
| Hyresintäkter exkl Idrott och förvaltningsuppdrag | | 85,0 | | |
| <i>Minskade kostnader och intäkter för:</i> | | | | |
| Minskade försäljningsomkostnader | 4,8 | -4,8 | | |
| <i>Ökade kostnader och intäkter för:</i> | | | | |
| Effekten av investeringsprojekt | | 39,1 | -59,0 | -5,0 |
| Mediaintäkter och kostnader exkl Idrott och förvaltningsuppdrag | -5,0 | 6,8 | | |
| <i>Kapitalkostnader:</i> | | | | |
| Förändring idrottsnämnden | | | -7,0 | -109,2 |
| Exkl. idrottsnämnden | | | 64,0 | -151,6 |
| TN-huset, justering och tidigarelagt avslut | | | 23,0 | 1,3 |
| Kommunstyrelsens förslag till budget 2024 | -632,1 | 1 745,0 | -637,0 | -356,2 |
| <i>Ökade kostnader för:</i> | | | | |
| Stärkt arbete med civil beredskap | -1,0 | | | |
| <i>Minskade intäkter för:</i> | | | | |
| Hyresintäkter exkl idrott och förvaltningsuppdrag | | -4,3 | | |
| <i>Minskade kostnader och intäkter för:</i> | | | | |
| Idrottsnämnden | 7,3 | -13,2 | 1,3 | 4,6 |
| Tidsförskjutning, renovering brandstation | | -6,6 | 5,6 | 0,5 |
| <i>Ökade kostnader och intäkter för:</i> | | | | |
| Förändring idrottsnämnden | -0,2 | 8,5 | -7,8 | -0,6 |
| Renovering brandstationer | | 6,8 | -6,1 | -0,7 |
| <i>Övrigt:</i> | | | | |
| Övriga förändringar | 3,0 | 11,8 | -5,7 | -3,0 |
| Plan 2025 | -623,0 | 1 748,0 | -649,7 | -355,4 |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | | | |
| Förstärkt projektledning av idrottsinvesteringar | 2,5 | | | |
| <i>Ökade intäkter för:</i> | | | | |
| Hyresintäkter exkl Idrott | | 44,6 | | |
| <i>Minskade kostnader och intäkter för:</i> | | | | |
| Hyresintäkter idrottsnämnden | 15,2 | -19,2 | 4,1 | -0,4 |
| <i>Övrigt:</i> | | | | |
| Övriga förändringar | -1,0 | -0,9 | -4,6 | -14,5 |
| Plan 2026 | -606,3 | 1 772,5 | -650,2 | -370,3 |

Förskolenämnden

| Mnkr | Kostnader | Intäkter |
|---|-----------------|--------------|
| Budget 2023 | -3 220,9 | 0,0 |
| <i>Volymförändringar:</i> | | |
| Antal barn i fristående förskola | 42,5 | |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | |
| Kompensation för höjt friskvårdsbidrag | 4,0 | |
| Avgifter förskola | 14,2 | |
| <i>Ökade kostnader för:</i> | | |
| Generell uppräknings central förvaltning | -1,0 | |
| Höjd schablon, fristående förskolor | -134,9 | |
| Förstärkning tillsyn och övergripande kvalitetsarbete | -6,3 | |
| Ersättning till privata utförare, höjt friskvårdsbidrag | -3,6 | |
| <i>Ökade intäkter för:</i> | | |
| Statsbidrag maxtaxa och kvalitetshöjande åtgärder | | 249,3 |
| Kommunstyrelsens förslag till budget 2024 | -3 306,0 | 249,3 |
| Plan 2025 | -3 306,0 | 249,3 |
| Plan 2026 | -3 306,0 | 249,3 |

Idrottsnämnden

| Mnkr | Kostnader | Intäkter | Avskrivn | Internränta |
|--|-----------------|--------------|--------------|-------------|
| Budget 2023 | -1 142,0 | 310,5 | -11,8 | -1,0 |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | | | |
| Stöd till evenemang, Finnkampen | 1,7 | | | |
| Simsatsning för förskoleklasser i ytterstaden | 6,0 | | | |
| Utveckla Högdalstopparna till ett attraktivt friluftsområde, utredning | 1,0 | | | |
| Minskade kostnader konsulter och externa kommunikationstjänster | 1,0 | | | |
| <i>Ökade kostnader för:</i> | | | | |
| Generell uppräknings | -11,4 | | | |
| Driftkostnadsförändring (av nya anläggningar samt stängda simhallar) | -4,0 | | | |
| Ökade hyreskostnader fastighetsnämnden | -150,1 | | | |
| Hyrer, övriga fastighetsvärdar | -18,8 | | | |
| Ökade energikostnader | -20,0 | | | |
| Nytt gymavtal | -3,1 | | | |
| Nordiska skolspelet (flytt från utbildningsnämnden) | -0,3 | | | |
| Förstärkt friskvård | -0,2 | | | |
| Nytt bokningssystem för föreningar och allmänhet | -10,3 | | | |
| Fortsatta satsningar för ökad simkunnighet | -6,0 | | | |
| <i>Minskade intäkter för:</i> | | | | |
| Driftkostnadsförändring (av nya anläggningar samt stängda simhallar) | | -2,8 | | |
| <i>Ökade intäkter för:</i> | | | | |
| Höjda avgifter vuxna mm | | 4,0 | | |
| <i>Ökade kostnader och intäkter för:</i> | | | | |
| Hyrer fastighetsnämnden m.fl. (även SISAB ingår) | -6,1 | 1,4 | | |
| <i>Kapitalkostnader:</i> | | | | |
| Förändring kapitalkostnader långsiktig investeringsplan | | | -0,6 | -5,1 |
| Kommunstyrelsens förslag till budget 2024 | -1 362,6 | 313,1 | -12,4 | -6,1 |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | | | |
| Extra föreningsstöd för integrationsfrämjande insatser | 2,0 | | | |
| Minskade hyreskostnader fastighetsnämnden | 5,7 | | | |
| Minskade energikostnader | 5,0 | | | |
| Nytt bokningssystem för föreningar och allmänhet | 10,3 | | | |
| <i>Ökade kostnader för:</i> | | | | |
| Hyrer fastighetsnämnden m.fl. (även SISAB ingår) | -8,6 | | | |
| Finnkampen | -3,0 | | | |
| Hyrer, övriga fastighetsvärdar | -11,2 | | | |
| O-ringen | -4,5 | | | |
| <i>Ökade kostnader och intäkter för:</i> | | | | |
| Driftkostnadsförändring (av nya anläggningar samt stängda simhallar) | -2,5 | 2,3 | -0,7 | |
| <i>Kapitalkostnader:</i> | | | | |
| Långsiktig plan | | | 0,1 | |
| Plan 2025 | -1 369,4 | 315,4 | -13,0 | -6,1 |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | | | |
| Finnkampen | 3,0 | | | |
| Minskade hyreskostnader fastighetsnämnden | 17,9 | | | |
| O-ringen | 0,5 | | | |
| Minskade energikostnader | 5,0 | | | |
| <i>Kapitalkostnader:</i> | | | | |
| Långsiktig plan | | | -0,4 | |
| Plan 2026 | -1 343,0 | 315,4 | -13,4 | -6,1 |

Kulturnämnden: kulturförvaltningen

| Mnkr | Kostnader | Intäkter |
|---|-----------------|-------------|
| Budget 2023 | -1 212,0 | 98,4 |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | |
| Nobel Week Lights | 2,5 | |
| Repotell | 1,0 | |
| Minskade kostnader konsulter och externa kommunikationstjänster | 1,0 | |
| <i>Ökade kostnader för:</i> | | |
| Generell uppräknig övriga verksamheter | -4,2 | |
| Hyrestillägg stadsbiblioteket | -8,8 | |
| Kompensation internränta | -31,4 | |
| Höjd ram bibliotek, kulturskola och museum | -27,8 | |
| Ökat kulturstöd | -5,0 | |
| Förstärkt friskvård | -0,1 | |
| Kulturskoleplan | -1,5 | |
| Höjd 0-taxa | -1,5 | |
| Kommunstyrelsens förslag till budget 2024 | -1 287,8 | 98,4 |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | |
| Omlokalisering av Medeltidsmuseet | 2,5 | |
| Kulturskoleplan | 1,5 | |
| Plan 2025 | -1 283,8 | 98,4 |
| Plan 2026 | -1 283,8 | 98,4 |

Kulturnämnden: stadsarkivet

| Mnkr | Kostnader | Intäkter |
|--|---------------|-------------|
| Budget 2023 | -108,9 | 35,2 |
| <i>Ökade kostnader för:</i> | | |
| Generell uppräknig | -1,7 | |
| <i>Ökade intäkter för:</i> | | |
| Arkivleveranser | | 0,6 |
| Kommunstyrelsens förslag till budget 2024 | -110,6 | 35,8 |
| Plan 2025 | -110,6 | 35,8 |
| Plan 2026 | -110,6 | 35,8 |

Kyrkogårdsnämnden

| Mnkr | Kostnader | Intäkter | Avskrivn | Internränta |
|---|---------------|-------------|--------------|--------------|
| Budget 2023 | -208,5 | 28,5 | -25,8 | -7,5 |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | | | |
| Renoveringsåtgärder församlingsstöd | 0,5 | | | |
| Förstärkt underhåll samt fler Stockholms- och feriejobb | 5,0 | | | |
| <i>Ökade kostnader för:</i> | | | | |
| Generell uppräknig | -2,1 | | | |
| Ny begravningsplats och nya kvarter | -8,5 | | | |
| Garantibelopp innerstadsförsamlingar | -2,5 | | | |
| Särskilt församlingsstöd | -10,4 | | | |
| Specialistkompetens | -2,0 | | | |
| Säkra kulturarvet | -2,0 | | | |
| Nya arbetsmiljöregler | -3,0 | | | |
| Garantiskötsel Järva | -2,0 | | | |
| Driftkostnader | -6,0 | | | |
| <i>Kapitalkostnader:</i> | | | | |
| Förändrade kapitalkostnader | | | -8,0 | -6,5 |
| Kommunstyrelsens förslag till budget 2024 | -241,5 | 28,5 | -33,8 | -14,0 |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | | | |
| Särskilt församlingsstöd | 10,4 | | | |
| <i>Kapitalkostnader:</i> | | | | |
| Förändrade kapitalkostnader | | | -12,7 | -9,1 |
| Plan 2025 | -231,1 | 28,5 | -46,5 | -23,1 |
| Plan 2026 | -231,1 | 28,5 | -46,5 | -23,1 |

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

| Mnkr | Kostnader | Intäkter |
|--|---------------|--------------|
| Budget 2023 | -260,9 | 106,1 |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | |
| Framtagande strategi för utomhusbelysning | 0,5 | |
| Digitalisering av tillsynsprocesser | 2,5 | |
| Vägledning, god inomhusmiljö på förskolor och skolor | 0,3 | |
| Framtagande mått- och mätmetoder samt förslag till åtgärder för att nå målet om halvering av konsumtionsbaserade utsläpp | 1,0 | |
| Minskade kostnader konsulter och externa kommunikationstjänster | 0,5 | |
| <i>Ökade kostnader för:</i> | | |
| Generell uppräknings | -2,6 | |
| Förstärkning Centrum för cirkularitet - ökat fokus på plast och stora materialflöden | -2,0 | |
| Förstärkt stöd till fack- och stadsdelsnämnder i genomförandet av lokala åtgärdsprogram för vatten (LÅP) | -1,0 | |
| Utredning storskalig återbruksdepå | -1,0 | |
| Förstärkning av biologisk mångfald - restaurering och framtagande av strategi för skydd av natur | -1,0 | |
| Digitalisering för förbättrad service och miljönytta | -1,0 | |
| Nya biotopskyddsområden och naturreservat | -1,5 | |
| Elektrifiering, transporteffektivitet och mobilitet | -0,6 | |
| Undersökning miljögifter i vatten, stärkt övervakning av kemikalier samt insatser för stopp av PFAS | -1,5 | |
| Förstärkt friskvård | -0,1 | |
| Kommunstyrelsens förslag till budget 2024 | -268,4 | 106,1 |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | |
| Stärkt arbete med förorenade områden | 3,0 | |
| Utredning storskalig återbruksdepå | 1,0 | |
| Förstärkning av biologisk mångfald - restaurering och framtagande av strategi för skydd av natur | 1,0 | |
| Digitalisering för förbättrad service och miljönytta | 1,0 | |
| Nya biotopskyddsområden och naturreservat | 1,5 | |
| Undersökning miljögifter i vatten, stärkt övervakning av kemikalier samt insatser för stopp av PFAS | 1,5 | |
| Plan 2025 | -259,4 | 106,1 |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | |
| Förstärkning Centrum för cirkularitet - ökat fokus på plast och stora materialflöden | 2,0 | |
| Plan 2026 | -257,4 | 106,1 |

Servicenämnden

| Mnkr | Kostnader | Intäkter |
|---|-----------|----------|
| Budget 2023 | 0,0 | 0,0 |
| Kommunstyrelsens förslag till budget 2024 | 0,0 | 0,0 |
| Plan 2025 | 0,0 | 0,0 |
| Plan 2026 | 0,0 | 0,0 |

Socialnämnden

| Mnkr | Kostnader | Intäkter |
|---|-----------------|--------------|
| Budget 2023 | -1 733,6 | 335,1 |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | |
| Provtagning av droger i avloppsvatten | 0,5 | |
| Minskade kostnader nyanlända | 30,0 | |
| Minskade kostnader volymförändringar nyanlända SHIS | 11,3 | |
| Minskade kostnader konsulter och externa kommunikationstjänster | 1,0 | |
| <i>Ökade kostnader för:</i> | | |
| Generell uppräknings | -17,4 | |
| Hälso- och sjukvård socialpsykiatri, flytt från stadsdelsnämnderna | -7,5 | |
| Nytt HVB-hem för barn och unga | -5,0 | |
| Fler förstärkningsteam, Barn och Ungdom | -6,0 | |
| Samordna införandet av Bryt-upp-program | -2,0 | |
| LSS-hälsan | -3,5 | |
| Stöd till stadsdelsnämnder i arbetet mot desinformationskampanjer | -0,5 | |
| Förstärkt arbete kring målgrupper som har komplex problematik - enheten för hemlösa | -2,4 | |
| Kortade köer skolfam | -4,0 | |
| Digitalisering av föreningsbidrag | -1,0 | |
| Ökade kostnader anslag bostadssociala uppdraget SHIS | -4,0 | |
| Förstärkt friskvård, egen regi | -0,7 | |
| Ersättning till privata utförare, höjt friskvårdsbidrag | -1,7 | |
| Fler familjehem och jourhem | -2,0 | |
| Islandsmodell till fler stadsdelar | -5,0 | |
| Droger i avlopp, steg 2 | -1,0 | |
| Kommunstyrelsens förslag till budget 2024 | -1 754,5 | 335,1 |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | |
| Stärkt arbete mot välfärdsbrottslighet | 3,0 | |
| Insatser mot människohandel och prostitution | 1,0 | |
| Polissamverkan | 3,0 | |
| Stärkt arbete mot hemlöshet | 5,0 | |
| Kunskapsstyrning socialtjänst | 1,0 | |
| Plan 2025 | -1 741,5 | 335,1 |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | |
| Uppstart av HVB-hem | 6,0 | |
| Plan 2026 | -1 735,5 | 335,1 |

Stadsbyggnadsnämnden

| Mnkr | Kostnader | Intäkter |
|---|---------------|--------------|
| Budget 2023 | -440,4 | 270,0 |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | |
| Förstärkt säkerhetsskydd | 1,0 | |
| Förstärkt tillsynsverksamhet | 3,2 | |
| Strategisk initiativplanering | 1,7 | |
| Utveckling av service och digitala system för effektiva planprocesser och snabbare hantering av bygglov | 1,0 | |
| Utvecklad medborgardialog, samrådsprocess och arbete för demokratiskt inflytande | 1,0 | |
| Minskade kostnader konsulter och externa kommunikationstjänster | 0,5 | |
| <i>Ökade kostnader för:</i> | | |
| Generell uppräknings | -4,4 | |
| Förstärkt och utvecklad tillsynsverksamhet | -2,0 | |
| Anpassning till nya bygglovsföreskrifter | -1,0 | |
| Nya biotopskyddsområden och naturreservat | -2,5 | |
| Förstärkt friskvård | -0,2 | |
| Strategisk planering i tidiga skeden | -1,5 | |
| Utveckling av service och digitala system för effektiva planprocesser och snabbare hantering av bygglov | -1,9 | |
| Kommunstyrelsens förslag till budget 2024 | -445,5 | 270,0 |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | |
| Förstärkt tillsynsverksamhet | 3,1 | |
| Utveckling av service och digitala system för effektiva planprocesser och snabbare hantering av bygglov | 1,5 | |
| Anpassning till nya bygglovsföreskrifter | 1,0 | |
| Nya biotopskyddsområden och naturreservat | 1,5 | |
| Plan 2025 | -438,4 | 270,0 |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | |
| Förstärkt och utvecklad tillsynsverksamhet | 2,0 | |
| Nya biotopskyddsområden och naturreservat | 1,0 | |
| Plan 2026 | -435,4 | 270,0 |

Trafiknämnden (1/2)

| Mnkr | Kostnader | Intäkter | Avskrivn | Internränta |
|---|-----------------|----------------|---------------|---------------|
| Budget 2023 | -1 718,6 | 1 725,3 | -740,0 | -61,0 |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | | | |
| Förbättrad service mot näringslivet | 2,0 | | | |
| Trygg och säker torghandel | 1,0 | | | |
| Fossilbränslefritt Stockholm 2040 | 2,0 | | | |
| Nobel Week Lights | 1,0 | | | |
| Bilfria trafiksäkra zoner vid skolor och bilfritt på Sveavägen | 0,5 | | | |
| Digitalisering, inklusive GIS och Tyck till-appen | 2,5 | | | |
| Luftkvalitet, utredning | 1,0 | | | |
| Pilotprojekt källsortering på offentlig plats | 1,0 | | | |
| Revidering plan för gatuparkering | 1,0 | | | |
| Driftverksamhet i egen regi och utvecklad ekonomistyrning | | | | |
| vinterväghållning, utredning | 1,0 | | | |
| Minskade kostnader konsulter och externa kommunikationstjänster | 1,0 | | | |
| <i>Ökade kostnader för:</i> | | | | |
| Generell uppräknings | -14,0 | | | |
| Drift och underhåll av nya områden | -16,7 | | | |
| Dagvattentaxan | -18,4 | | | |
| Avtal om spol-/dagvatten | -5,0 | | | |
| Förvaltning av fordonshinder | -2,0 | | | |
| Miljözon | -2,0 | | | |
| Geoteknisk och geohydrologisk kompetens | -1,5 | | | |
| Ej aktiverbara utgifter | -16,0 | | | |
| Årsta partihallar | -2,0 | | | |
| Förstärkt kompetens miljö och klimat | -5,0 | | | |
| Bilfria zoner | -2,0 | | | |
| Förstärkt friskvård | -0,2 | | | |
| Plan för fossilfri organisation 2030 | -1,0 | | | |
| Trafiksystemanalyser och tidiga utredningar för minskad biltrafik | -5,0 | | | |
| Medborgarservice | -1,0 | | | |
| Samordning badplatser | -1,0 | | | |
| Kommunikationskampanj mot nedskräpning | -1,0 | | | |
| Utredning påverkan på träd av klimatförändringar och närmiljön | -1,0 | | | |
| Fördjupad utredning egen regi | -1,0 | | | |
| Trygg och säker torghandel | -2,0 | | | |
| <i>Minskade intäkter för:</i> | | | | |
| Minskade felparkeringsintäkter | | -100,0 | | |
| <i>Ökade intäkter för:</i> | | | | |
| Avgiftsförändringar | | 70,0 | | |
| <i>Kapitalkostnader:</i> | | | | |
| Förändring kapitalkostnader | | | -115,0 | -303,0 |
| Kommunstyrelsens förslag till budget 2024 | -1 802,4 | 1 695,3 | -855,0 | -364,0 |

Trafiknämnden (2/2)*Minskade kostnader för:*

| | |
|--|-----|
| Miljöbilszon, utredning och kommunikation | 1,0 |
| LÅP, utredning åtgärder förbättrad vattenkvalitet | 2,0 |
| Samordning Stockholms framtida vattenförsörjning och utbyggd kollektivtrafik | 4,0 |
| Plan för fossilfri organisation 2030 | 1,0 |
| Kommunikationskampanj mot nedskräpning | 1,0 |
| Utredning påverkan på träd av klimatförändringar och närmiljön | 1,0 |
| Fördjupad utredning egen regi | 1,0 |

Ökade kostnader för:

| | |
|------------------------------------|------|
| Drift och underhåll av nya områden | -5,4 |
|------------------------------------|------|

Kapitalkostnader:

| | | |
|-----------------------------|-------|-------|
| Förändring kapitalkostnader | -75,0 | -15,0 |
|-----------------------------|-------|-------|

Plan 2025

| | | | |
|-----------------|----------------|---------------|---------------|
| -1 796,8 | 1 695,3 | -930,0 | -379,0 |
|-----------------|----------------|---------------|---------------|

Minskade kostnader för:

| | |
|---|-----|
| Bilfria zoner | 2,0 |
| Trafiksystemanalyser och tidiga utredningar för minskad biltrafik | 5,0 |

Ökade kostnader för:

| | |
|------------------------------------|------|
| Drift och underhåll av nya områden | -6,0 |
|------------------------------------|------|

Kapitalkostnader:

| | | |
|-----------------------------|-------|-------|
| Förändring kapitalkostnader | -75,0 | -30,0 |
|-----------------------------|-------|-------|

Plan 2026

| | | | |
|-----------------|----------------|-----------------|---------------|
| -1 795,8 | 1 695,3 | -1 005,0 | -409,0 |
|-----------------|----------------|-----------------|---------------|

Utbildningsnämnden

| Mnkr | Kostnader | Intäkter |
|---|------------------|--------------|
| Budget 2023 | -19 494,6 | 532,8 |
| <i>Volymförändringar:</i> | | |
| Grundskola | -72,5 | |
| Anpassad grundskola | -26,7 | |
| Fritidshem | -17,7 | 2,7 |
| Gymnasieskola | -46,2 | |
| Anpassad gymnasieskola | -17,3 | |
| Fritidsklubb | 0,6 | |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | |
| Kompensation för höjt friskvårdsbidrag | 23,4 | |
| Avgifter fritidshem | 3,9 | |
| Nordiska skolspelen (flytt till idrottsnämnden) | 0,3 | |
| Minskade kostnader konsulter och externa kommunikationstjänster central förvaltning | 2,0 | |
| <i>Ökade kostnader för:</i> | | |
| Extra schablonhöjning 2023 | -101,9 | |
| Ökad schablon Fritidshem | -89,8 | |
| Ökad schablon Fritidsklubb | -4,3 | |
| Ökad schablon Grundskola | -641,3 | |
| Ökad schablon, Anpassad grundskola | -29,9 | |
| Ökad schablon Gymnasieskola | -128,7 | |
| Ökad schablon, anpassad gymnasieskola | -4,7 | |
| Förstärkt arbete mot rasism och antisemitism | -2,5 | |
| Förstärkt arbete Naturskola | -1,0 | |
| Förstärkt friskvård | -21,2 | |
| Ersättning till privata utförare, höjt friskvårdsbidrag | -8,0 | |
| Förstärkt skolpliktsbevakning | -6,0 | |
| <i>Minskade intäkter för:</i> | | |
| Flytt av intäktskrav till förskolenämnden | | -249,3 |
| Statsbidrag maxtaxa | | -3,6 |
| <i>Ökade intäkter för:</i> | | |
| Avgifter fritidshem | | 14,4 |
| Kommunstyrelsens förslag till budget 2024 | -20 684,1 | 297,0 |
| Plan 2025 | -20 684,1 | 297,0 |
| Plan 2026 | -20 684,1 | 297,0 |

Äldrenämnden

| Mnkr | Kostnader | Intäkter |
|---|---------------|-------------|
| Budget 2023 | -275,5 | 10,0 |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | |
| Nyckelfri hemtjänst - Inköp med mera | 33,1 | |
| Samordning nollvision hemlöshet bland äldre | 1,0 | |
| Minskade kostnader konsulter och externa kommunikationstjänster | 0,5 | |
| <i>Ökade kostnader för:</i> | | |
| Generell uppräknings | -2,7 | |
| Effekter av ökningen av antalet larm | -3,0 | |
| Digitaliseringssatsningar | -2,3 | |
| Ersättning till privata utförare, höjt friskvårdsbidrag | -5,0 | |
| Förstärkt friskvård, egen regi | -0,1 | |
| <i>Kapitalkostnader:</i> | | |
| Ökade kapitalkostnader för larm | -0,2 | |
| Kommunstyrelsens förslag till budget 2024 | -254,2 | 10,0 |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | |
| Nationellt kvalitetsregister | 1,0 | |
| Utvecklingsarbete för att höja kvaliteten i stadens boenden, uppstart | 1,5 | |
| <i>Kapitalkostnader:</i> | | |
| Ökade kapitalkostnader för larm | -0,3 | |
| Plan 2025 | -252,0 | 10,0 |
| Plan 2026 | -252,0 | 10,0 |

Överförmyndarnämnden

| Mnkr | Kostnader | Intäkter |
|--|--------------|------------|
| Budget 2023 | -79,6 | 0,0 |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | |
| Ärendehanteringssystem | 5,9 | |
| <i>Ökade kostnader för:</i> | | |
| Generell uppräknig | -0,8 | |
| Aweckling av befintliga lokaler | -1,6 | |
| Nya lokaler och lokalhyra | -3,0 | |
| Medel för kortare handläggningstider | -0,8 | |
| Kommunstyrelsens förslag till budget 2024 | -79,9 | 0,0 |
| <i>Minskade kostnader för:</i> | | |
| Aweckling av befintliga lokaler | 1,6 | |
| Plan 2025 | -78,3 | 0,0 |
| Plan 2026 | -78,3 | 0,0 |

Investeringsplan

Investeringsplan för stadens nämnder

| Mnkr | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 | 2027 | 2028 |
|--|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| Arbetsmarknadsnämnden | | | | | | |
| Inventarier och maskiner | -4,0 | -4,0 | -4,0 | -4,0 | -4,0 | -4,0 |
| Investeringsplan, netto | -4,0 | -4,0 | -4,0 | -4,0 | -4,0 | -4,0 |
| Exploateringsnämnden | | | | | | |
| Långsiktig investeringsplan, netto | -3 200,0 | -3 100,0 | -3 100,0 | -3 100,0 | -3 100,0 | -3 100,0 |
| Förvärv inom Årstafältet | | -1 900,0 | | | | |
| Investeringsplan totalt, netto | -3 200,0 | -5 000,0 | -3 100,0 | -3 100,0 | -3 100,0 | -3 100,0 |
| Utgift | -4 500,0 | -7 150,0 | -5 200,0 | -4 500,0 | -4 500,0 | -4 500,0 |
| Inkomster | 1 300,0 | 2 150,0 | 2 100,0 | 1 400,0 | 1 400,0 | 1 400,0 |
| varav exploateringsinkomster | 200,0 | 200,0 | 400,0 | 400,0 | 400,0 | 400,0 |
| varav övriga inkomster | 1 100,0 | 1 950,0 | 1 700,0 | 1 000,0 | 1 000,0 | 1 000,0 |
| <i>Varav ej aktiverbara nettoutgifter/driftkostnader hänförliga till investeringsprojekt</i> | | -343,7 | -291,0 | -178,3 | -221,5 | -149,6 |
| Fastighetsnämnden | | | | | | |
| Långsiktig investeringsplan, netto | -300,0 | -440,0 | -440,0 | -440,0 | -440,0 | -440,0 |
| Utökad investeringsplan, netto | -511,0 | -296,0 | -400,0 | -220,0 | -27,0 | |
| varav Bostadsrätter, förvärv (LSS, förskolor) | -140,0 | | | | | |
| varav Stadsbiblioteket | -96,0 | -100,0 | -180,0 | -170,0 | -27,0 | |
| varav Tekniska nämndhuset (inkl fasad) | -225,0 | | | | | |
| Långsiktig investeringsplan, idrottsinvesteringar | -370,0 | -370,0 | -370,0 | -370,0 | -370,0 | -370,0 |
| Utökad investeringsplan, idrottsinvesteringar | -392,0 | -706,0 | -1 260,0 | -1 640,0 | -555,0 | |
| varav simhallsupprustning Eriksdal och Vällingby | -150,0 | -220,0 | -430,0 | -600,0 | -505,0 | |
| varav kompensationsinvesteringar | -65,0 | -20,0 | -40,0 | -130,0 | -50,0 | |
| Investeringsplan, netto | -1 573,0 | -1 812,0 | -2 470,0 | -2 670,0 | -1 392,0 | -810,0 |
| varav övriga investeringar totalt | -811,0 | -736,0 | -840,0 | -660,0 | -467,0 | -440,0 |
| varav idrottsinvesteringar totalt | -762,0 | -1 076,0 | -1 630,0 | -2 010,0 | -925,0 | -370,0 |
| <i>Varav ej aktiverbara nettoutgifter/driftkostnader hänförliga till investeringsprojekt</i> | | -75,8 | -135,4 | 20,0 | | |
| Förskolenämnden | | | | | | |
| Inventarier och maskiner | 0,0 | -0,1 | -0,1 | -0,1 | -0,1 | -0,1 |
| Investeringsplan, netto | 0,0 | -0,1 | -0,1 | -0,1 | -0,1 | -0,1 |
| Idrottsnämnden | | | | | | |
| Långsiktig investeringsplan | -15,6 | -15,6 | -15,6 | -15,6 | -15,6 | -15,6 |
| varav friluft (båtsport) | -10,8 | -10,8 | -10,8 | -10,8 | -10,8 | -10,8 |
| Inventarier och maskiner | -21,0 | -44,6 | -17,0 | -17,0 | -17,0 | -17,0 |
| Utökad investeringsplan friluft | -1,5 | -25,5 | -1,0 | | | |
| varav Ågesta skidspår, etapp 2 | | -24,0 | | | | |
| varav Bergsundshamn, underhållsbehov | -0,5 | -1,5 | -1,0 | | | |
| Investeringsplan, netto | -38,1 | -85,7 | -33,6 | -32,6 | -32,6 | -32,6 |
| Kommunstyrelsen m.m. | | | | | | |
| Inventarier och maskiner | -2,0 | -2,0 | -2,0 | -2,0 | -2,0 | -2,0 |
| Investeringsplan, netto | -2,0 | -2,0 | -2,0 | -2,0 | -2,0 | -2,0 |
| Kulturnämnden: kulturförvaltningen | | | | | | |
| Inventarier och maskiner | -6,3 | -6,3 | -6,3 | -6,3 | -6,3 | -6,3 |
| Utökad investeringsplan inventarier och maskiner | -10,5 | -17,0 | | | | |
| varav säkerhet och tillgänglighet bibliotek | -2,1 | | | | | |
| varav logistiknod bibliotek | -2,0 | | | | | |
| varav säkerhet och underhåll kulturskolan | -2,1 | | | | | |
| varav takrenovering scen Kungsträdgården | -1,0 | | | | | |
| varav Stadsmuseets basutställning | -0,9 | | | | | |
| varav lokalanpassning, förvaltning | -0,8 | | | | | |
| varav Östermalm bibliotek, renovering | -1,6 | | | | | |
| Investeringsplan, netto | -16,8 | -23,3 | -6,3 | -6,3 | -6,3 | -6,3 |
| Kulturnämnden: stadsarkivet | | | | | | |
| Inventarier och maskiner | -1,0 | -1,0 | -1,0 | -1,0 | -1,0 | -1,0 |
| Investeringsplan, netto | -1,0 | -1,0 | -1,0 | -1,0 | -1,0 | -1,0 |
| Kyrkogårdsnämnden | | | | | | |
| Långsiktig investeringsplan | -20,0 | -30,0 | -30,0 | -30,0 | -25,0 | -25,0 |
| Utökad investeringsplan | -178,5 | -95,0 | | | | |
| varav begravningsplats Järva | -100,0 | -39,5 | | | | |
| varav ceremonilokal Strandkyrkogården | -10,0 | -36,0 | -3,0 | | | |
| varav askgravar Skogskyrkogården | -11,0 | | | | | |
| varav kistgravar Räcksta | -37,0 | | | | | |
| varav askgravlund Galärkyrkogården | | -4,0 | | | | |
| varav tillgänglighetsanpassning busshållplatser | | -3,5 | | | | |
| varav inventarier Järva | | -10,0 | | | | |
| varav säkerhetsåtgärder | -2,5 | -2,0 | | | | |
| Investeringsplan, netto | -198,5 | -125,0 | -30,0 | -30,0 | -25,0 | -25,0 |

Bilaga 3:2

| Mnkr | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 | 2027 | 2028 |
|---|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| Miljö- och hälsoskyddsnämnden | | | | | | |
| Inventarier och maskiner | -1,3 | -1,3 | -1,3 | -1,3 | -1,3 | -1,3 |
| Investeringsplan, netto | -1,3 | -1,3 | -1,3 | -1,3 | -1,3 | -1,3 |
| Service­nämnden | | | | | | |
| Inventarier och maskiner | -1,0 | -1,0 | -1,0 | -1,0 | -1,0 | -1,0 |
| Investeringsplan, netto | -1,0 | -1,0 | -1,0 | -1,0 | -1,0 | -1,0 |
| Socialnämnden | | | | | | |
| Inventarier och maskiner | -2,0 | -2,0 | -2,0 | -2,0 | -2,0 | -2,0 |
| Investeringsplan, netto | -2,0 | -2,0 | -2,0 | -2,0 | -2,0 | -2,0 |
| Stadsbyggnadsnämnden | | | | | | |
| Inventarier och maskiner | -3,0 | -3,0 | -3,0 | -3,0 | -3,0 | -3,0 |
| Investeringsplan, netto | -3,0 | -3,0 | -3,0 | -3,0 | -3,0 | -3,0 |
| Trafiknämnden | | | | | | |
| Långsiktig investeringsplan, netto | -1 030,0 | -1 205,0 | -1 130,0 | -1 205,0 | -730,0 | -730,0 |
| varav cykel | -200,0 | -200,0 | -175,0 | -250,0 | | |
| varav framkomlighet gång | -50,0 | -150,0 | -75,0 | -125,0 | | |
| varav framkomlighet kollektivtrafik | -50,0 | -125,0 | -150,0 | -100,0 | | |
| Utökad investeringsplan, netto | -125,0 | -182,0 | -220,0 | -205,0 | -200,0 | -300,0 |
| varav framkomlighet Slussen | -50,0 | -100,0 | -100,0 | | | |
| varav större infrastrukturprojekt i planeringsfas | | | | -100,0 | -200,0 | -300,0 |
| varav stadsmiljö i fokusområden | | -20,0 | -20,0 | -20,0 | | |
| varav Årsta parthallar | | -2,0 | | | | |
| varav investering i grönstruktur | -75,0 | -60,0 | -100,0 | -85,0 | | |
| Investeringsplan totalt, netto | -1 155,0 | -1 387,0 | -1 350,0 | -1 410,0 | -930,0 | -1 030,0 |
| Utgift | -1 185,0 | -1 467,0 | -1 400,0 | -1 410,0 | -930,0 | -1 030,0 |
| Inkomster | 30,0 | 80,0 | 50,0 | | | |
| Varav ej aktiverbara utgifter/driftkostnader hänförliga till investeringsprojekt | | -24,0 | -24,0 | -24,0 | | |
| Utbildningsnämnden | | | | | | |
| Inventarier och maskiner | -100,0 | -100,0 | -100,0 | -100,0 | -100,0 | -100,0 |
| Investeringsplan, netto | -100,0 | -100,0 | -100,0 | -100,0 | -100,0 | -100,0 |
| Äldrenämnden | | | | | | |
| Inventarier och maskiner | -3,8 | -3,8 | -3,8 | -3,8 | -3,8 | -3,8 |
| Investeringsplan, netto | -3,8 | -3,8 | -3,8 | -3,8 | -3,8 | -3,8 |
| Överförmyndarnämnden | | | | | | |
| Inventarier och maskiner | -0,1 | -0,1 | -0,1 | -0,1 | -0,1 | -0,1 |
| Investeringsplan, netto | -0,1 | -0,1 | -0,1 | -0,1 | -0,1 | -0,1 |
| Stadsdelsnämnderna | | | | | | |
| Inventarier och maskiner | -30,0 | -30,0 | -30,0 | -30,0 | -30,0 | -30,0 |
| Stadsmiljö, park- och grönområden, tillgänglighet | -200,0 | -200,0 | -200,0 | -200,0 | -200,0 | -200,0 |
| Investeringsplan, netto | -230,0 | -230,0 | -230,0 | -230,0 | -230,0 | -230,0 |
| Central medelsreserv 4 | | | | | | |
| Centralt redovisade investeringsmedel | -500,0 | -530,0 | -450,0 | -450,0 | -450,0 | -450,0 |
| varav klimatområde | -250,0 | -250,0 | -250,0 | -250,0 | | |
| varav trygghetsmedel | -100,0 | -100,0 | -100,0 | -100,0 | | |
| varav större investeringar SDN Parkmark (erodering Karlbergs kanal, Sicka udde mm) | | -40,0 | | | | |
| varav investeringar utrustning parkskötsel, egen regi SDN Järva och SDN Hägersten-Älvsjö | | -20,0 | | | | |
| Investeringsplan, netto | -500,0 | -530,0 | -450,0 | -450,0 | -450,0 | -450,0 |
| Totalt | | | | | | |
| Mnkr | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 | 2027 | 2028 |
| Inventarier och maskiner | -175,5 | -199,2 | -171,6 | -171,6 | -171,6 | -171,6 |
| Långsiktig investeringsplan, netto | -5 135,6 | -7 260,6 | -5 285,6 | -5 360,6 | -4 880,6 | -4 880,6 |
| Utökad investeringsplan, netto | -1 218,5 | -1 321,5 | -1 881,0 | -2 065,0 | -782,0 | -300,0 |
| Central medelsreserv 4 | -500,0 | -530,0 | -450,0 | -450,0 | -450,0 | -450,0 |
| Investeringsplan totalt, netto | -7 029,6 | -9 311,3 | -7 788,2 | -8 047,2 | -6 284,2 | -5 802,2 |
| Utgifter, brutto | -8 359,6 | -11 541,3 | -9 938,2 | -9 447,2 | -7 684,2 | -7 202,2 |
| Inkomster, brutto | 1 330,0 | 2 230,0 | 2 150,0 | 1 400,0 | 1 400,0 | 1 400,0 |
| Varav ej aktiverbara utgifter/driftkostnader hänförliga till investeringsprojekt | | -443,5 | -450,4 | -182,3 | -221,5 | -149,6 |
| Investeringsplan netto exklusive ej aktiverbara utgifter som klassificeras som driftskostnader hänförliga till investeringsprojekt | | | | | | |
| | -7 029,6 | -8 867,8 | -7 337,8 | -7 864,9 | -6 062,7 | -5 652,6 |
| Medfinansiering statliga och regionala infrastrukturprojekt plan för utbetalningar | | | | | | |
| | -1 677,6 | -2 773,6 | -2 029,2 | -1 459,5 | -1 745,7 | -1 572,5 |

Specifikation av investeringsplan för stadsdelsnämnderna

| Mnkr | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 | 2027 | 2028 |
|---|--------------|--------------|--------------|---------------|---------------|---------------|
| Stadsdelsnämnd Järva | | | | | | |
| Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden | -23,3 | -23,9 | -21,8 | -10,4 | -10,4 | -10,4 |
| Inventarier och maskiner | -3,2 | -3,2 | -3,2 | -3,2 | -3,2 | -3,2 |
| Investeringsplan, netto | -26,5 | -27,1 | -25,0 | -13,6 | -13,6 | -13,6 |
| Stadsdelsnämnd Hässelby-Vällingby | | | | | | |
| Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden | -19,5 | -19,4 | -19,5 | -9,5 | -9,5 | -9,5 |
| Inventarier och maskiner | -2,8 | -2,8 | -2,8 | -2,8 | -2,8 | -2,8 |
| Investeringsplan, netto | -22,3 | -22,2 | -22,3 | -12,3 | -12,3 | -12,3 |
| Stadsdelsnämnd Bromma | | | | | | |
| Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden | -21,3 | -23,1 | -11,7 | -9,7 | -9,7 | -9,7 |
| Inventarier och maskiner | -2,9 | -2,9 | -2,9 | -2,9 | -2,9 | -2,9 |
| Investeringsplan, netto | -24,2 | -26,0 | -14,6 | -12,6 | -12,6 | -12,6 |
| Stadsdelsnämnd Kungsholmen | | | | | | |
| Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden | -13,9 | -13,7 | -14,7 | -6,2 | -6,2 | -6,2 |
| Inventarier och maskiner | -1,9 | -1,9 | -1,9 | -1,9 | -1,9 | -1,9 |
| Investeringsplan, netto | -15,8 | -15,6 | -16,6 | -8,1 | -8,1 | -8,1 |
| Stadsdelsnämnd Norra Innerstaden | | | | | | |
| Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden | -26,1 | -31,3 | -31,8 | -16,8 | -16,8 | -16,8 |
| Inventarier och maskiner | -5,0 | -5,0 | -5,0 | -5,0 | -5,0 | -5,0 |
| Investeringsplan, netto | -31,1 | -36,3 | -36,8 | -21,8 | -21,8 | -21,8 |
| Stadsdelsnämnd Södermalm | | | | | | |
| Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden | -21,3 | -18,2 | -22,7 | -10,2 | -10,2 | -10,2 |
| Inventarier och maskiner | -3,1 | -3,1 | -3,1 | -3,1 | -3,1 | -3,1 |
| Investeringsplan, netto | -24,4 | -21,3 | -25,8 | -13,3 | -13,3 | -13,3 |
| Stadsdelsnämnd Enskede-Årsta-Vantör | | | | | | |
| Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden | -21,3 | -21,7 | -21,2 | -10,7 | -10,7 | -10,7 |
| Inventarier och maskiner | -3,2 | -3,2 | -3,2 | -3,2 | -3,2 | -3,2 |
| Investeringsplan, netto | -24,5 | -24,9 | -24,4 | -13,9 | -13,9 | -13,9 |
| Stadsdelsnämnd Skarpnäck | | | | | | |
| Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden | -11,1 | -18,5 | -15,5 | -5,5 | -5,5 | -5,5 |
| Inventarier och maskiner | -1,6 | -1,6 | -1,6 | -1,6 | -1,6 | -1,6 |
| Investeringsplan, netto | -12,7 | -20,1 | -17,1 | -7,1 | -7,1 | -7,1 |
| Stadsdelsnämnd Farsta | | | | | | |
| Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden | -12,6 | -7,1 | -11,9 | -6,3 | -6,3 | -6,3 |
| Inventarier och maskiner | -1,9 | -1,9 | -1,9 | -1,9 | -1,9 | -1,9 |
| Investeringsplan, netto | -14,5 | -9,0 | -13,8 | -8,2 | -8,2 | -8,2 |
| Stadsdelsnämnd Hägersten-Älvsjö | | | | | | |
| Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden | -20,2 | -13,7 | -20,3 | -10,3 | -10,3 | -10,3 |
| Inventarier och maskiner | -3,1 | -3,1 | -3,1 | -3,1 | -3,1 | -3,1 |
| Investeringsplan, netto | -23,3 | -16,8 | -23,4 | -13,4 | -13,4 | -13,4 |
| Stadsdelsnämnd Skärholmen | | | | | | |
| Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden | -9,4 | -9,4 | -8,9 | -4,4 | -4,4 | -4,4 |
| Inventarier och maskiner | -1,3 | -1,3 | -1,3 | -1,3 | -1,3 | -1,3 |
| Investeringsplan, netto | -10,7 | -10,7 | -10,2 | -5,7 | -5,7 | -5,7 |
| Investeringar i stadsmiljö, ofördelat stadsdelsnämnd | 0,0 | 0,0 | 0,0 | -100,0 | -100,0 | -100,0 |

Investeringsplan för bolag inom Stockholms Stadshus AB

| Mnkr | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 | 2027 | 2028 |
|--|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|
| AB Svenska bostäder | | | | | | |
| Investeringsplan, netto | -2 150,0 | -1 253,0 | -1 412,0 | -1 610,0 | -1 850,0 | -2 190,0 |
| AB Familjebostäder | | | | | | |
| Investeringsplan, netto | -1 600,0 | -1 200,0 | -1 200,0 | -1 300,0 | -1 410,0 | -1 500,0 |
| AB Stockholmshem | | | | | | |
| Investeringsplan, netto | -1 495,0 | -1 767,0 | -1 839,0 | -1 482,0 | -1 950,0 | -2 000,0 |
| Bostadsförmedlingen Stockholm AB | | | | | | |
| Investeringsplan, netto | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Micasa Fastigheter i Stockholm AB | | | | | | |
| Investeringsplan, bruttoutgifter | -624,0 | -900,0 | -992,0 | -1 720,0 | -1 537,0 | -1 512,0 |
| Skolfastigheter i Stockholm AB | | | | | | |
| Investeringsplan, bruttoutgifter | -2 400,0 | -1 600,0 | -1 900,0 | -2 300,0 | -2 300,0 | -2 200,0 |
| Stockholm Vatten och Avfall AB | | | | | | |
| Investeringsplan, bruttoutgifter | -4 250,0 | -5 100,0 | -5 500,0 | -5 400,0 | -4 800,0 | -4 100,0 |
| Stockholms Hamn AB | | | | | | |
| Investeringsplan, bruttoutgifter | -200,0 | -240,0 | -250,0 | -270,0 | -200,0 | -200,0 |
| AB Stokab | | | | | | |
| Investeringsplan, bruttoutgifter | -200,0 | -200,0 | -200,0 | -200,0 | -200,0 | -200,0 |
| Stockholms stads Parkering | | | | | | |
| Investeringsplan, bruttoutgifter | -331,0 | -480,0 | -475,0 | -565,0 | -510,0 | -615,0 |
| Kulturhuset Stadsteatern AB | | | | | | |
| Investeringsplan, bruttoutgifter | -24,0 | -20,0 | -20,0 | -20,0 | -20,0 | -24,0 |
| Stockholm Globe Arena Fastigheter AB | | | | | | |
| Investeringsplan, bruttoutgifter | -115,0 | -391,0 | -15,0 | -80,0 | -14,0 | -4,0 |
| Mässfasterheter i Stockholm AB | | | | | | |
| Investeringsplan, bruttoutgifter | -40,0 | -54,0 | -42,0 | -56,0 | -100,0 | -67,0 |
| Stockholm Business Region AB | | | | | | |
| Investeringsplan, bruttoutgifter | -2,0 | -2,0 | -1,0 | -1,0 | 0,0 | 0,0 |
| S:t Erik Markutveckling AB | | | | | | |
| Investeringsplan, bruttoutgifter | -316,0 | -504,0 | -490,0 | -288,0 | -243,0 | -178,0 |
| TOTAL INVESTERINGSPLAN, bruttoutgifter för bolag i koncernen Stockholms Stadshus AB | -13 747,0 | -13 711,0 | -14 336,0 | -15 292,0 | -15 134,0 | -14 790,0 |
| INVESTERINGSPLAN, bruttoutgifter för stadens nämnder | -8 359,6 | -11 541,3 | -9 938,2 | -9 447,2 | -7 684,2 | -7 202,2 |
| TOTAL INVESTERINGSPLAN, bruttoutgifter för bolag i koncernen Stockholms Stadshus AB samt stadens nämnder. | -22 106,6 | -25 252,3 | -24 274,2 | -24 739,2 | -22 818,2 | -21 992,2 |

Pågående genomförandeprojekt som kommunfullmäktige beslutat om

| Exploateringsnämnden | Dnr | Utgift Mnkr | Inkomst Mnkr |
|---|---------------|------------------------|-------------------------|
| <i>Hammarby Sjöstad</i> | | | |
| Kvarteren Påsen och Godsvagnen | 123-2060/2015 | -57,7 | 18,4 |
| <i>Nordvästra Kungsholmen</i> | | | |
| Hornsbergskvarteren | KS 2020/421 | -1 438,0 | 93,0 |
| Kristineberg, Krillans krog, bostäder | 311-1873/2012 | -69,0 | |
| Stadshagen | KS 2018/489 | -693,0 | 48,0 |
| <i>Norra Djurgårdsstaden</i> | | | |
| Västra samt sopsuganläggning | 302-0806/2010 | -763,0 | 149,0 |
| Kolkajen-Ropsten | 123-1339/2017 | -345,0 | |
| Bobergsgatan, reviderat genomförandebeslut | 123-1339/2017 | -500,0 | 19,0 |
| Gasverket, reviderat genomförandebeslut | 123-1339/2017 | -1 071,0 | 110,0 |
| Ångsbotten, bostäder | 302-1935/2013 | -313,0 | 180,0 |
| Bygglogistikcenter, reviderat genomförandebeslut | KS 2020/1761 | -506,0 | 555,0 |
| Gasklocka 3 och 4 | 302-0284/2014 | -99,0 | 400,0 |
| Gasklocka 2 | KS 2021/767 | -1 053,0 | |
| Starkströmmen 2 & 4 | KS 2023/320 | -100,0 | 65,0 |
| <i>Fokus Skärholmen</i> | | | |
| Bergholmsbacken | KS 2022/1082 | -396,7 | 50,2 |
| Konduktören | KS 2022/790 | -98,2 | 24,5 |
| Mäläräng | KS 2019/743 | -832,4 | 44,9 |
| Skärholmsdalen | KS 2022/124 | -927,4 | 229,3 |
| Stångsholmsbacken | KS 2021/1712 | -215,1 | 55,7 |
| Sätra 2:1 | KS 2022/790 | -98,2 | 24,5 |
| Söderholmen | KS 2018/1656 | -126,0 | |
| Värbergstoppen | 123-1634/2017 | -91,4 | |
| Värbergsvägen | KS 2020/1556 | -518,3 | 6,9 |
| <i>Fokus Järva</i> | | | |
| Kista Gård 2, bostäder | 123-0265/2015 | -31,0 | 140,0 |
| Kista Äng | KS 2020/1757 | -603,0 | 0,3 |
| Odde | KS 2022/1424 | -507,8 | 23,7 |
| Rinkeby Allé, bostäder | 123-2065/2015 | -124,0 | |
| Tenstaterrassen | KS 2022/672 | -168,4 | 21,6 |
| <i>Fokus Hagsätra-Rågsved</i> | | | |
| Bjurbäcken, reviderat genomförandebeslut | KS 2021/1092 | -102,1 | 86,5 |
| Hagastaden, reviderat genomförandebeslut | KS 2021/1095 | -10 436,0 | 13 653,0 |
| Slussen, reviderat genomförandebeslut 2 | KS 2023/445 | -20 770,0 | 8 140,0 |
| Archimedes | KS 2018/746 | -116,0 | 64,0 |
| Blackebergsvägen etapp 2-3 | KS 2021/1717 | -263,9 | 274,5 |
| Brandstegen/Bäckvägen, reviderat genomförandebeslut | KS 2020/1286 | -197,1 | 11,7 |
| Bromma Blocks, reviderat genomförandebeslut 2 | KS 2022/980 | -195,0 | 15,2 |
| Bromstensstaden etapp 1, reviderat genomförandebeslut | KS 2018/487 | -910,0 | 65,3 |
| Bromstensstaden etapp 2 | KS 2018/487 | -144,0 | 266,2 |
| Bällsta IP | KS 2023/318 | -79,7 | 75,5 |
| Diabilden | KS 2018/1859 | -95,8 | 0,3 |
| Fader Bergström | KS 2022/267 | -132,6 | 28,4 |
| Gamla Tyresövägen | KS 2021/1093 | -161,2 | 167,4 |
| Hornsbruksgratan | KS 2021/1695 | -74,0 | 103,0 |
| Kabelverket etapp 3, reviderat genomförandebeslut | KS 2020/400 | -126,8 | 16,1 |
| Kabelverket etapp 4, reviderat genomförandebeslut | KS 2020/401 | -58,8 | 0,2 |
| Mariagårdstälpan, reviderat genomförandebeslut | 2017/002040 | -199,0 | |
| Nordmarksvägen etapp 2 | KS 2021/1257 | -185,0 | 18,0 |
| Nykroppagatan | KS 2021/1094 | -121,4 | 44,1 |
| Näskubben | 123-1532/2016 | -58,0 | |
| Ordenskapitlet | KS 2018/1850 | -61,8 | |
| Packrummet, reviderat genomförandebeslut | KS 2021/1254 | -526,9 | 54,0 |
| Persikan | 123-2113/2016 | -800,7 | |
| Perstorp | 123-2111/2016 | -105,0 | |
| Primus 1, bostäder | 123-1633/2017 | -531,0 | 178,0 |
| Rågsveds naturreservat | KS 2018/652 | -54,9 | |
| Sandåkravägen, reviderat genomförandebeslut | KS 2021/437 | -94,4 | |
| Sköndal 2:1, reviderat genomförandebeslut | KS 2021/437 | -94,4 | |
| Slakthusområdet etapp 1 | KS 2020/1558 | -813,0 | 16,0 |
| Spångaviadukten | KS 2020/1772 | -82,5 | |
| Tippen matafallsanläggning | KS 2021/1362 | -69,2 | 21,0 |
| Trafikflyget i Bromma, reviderat genomförandebeslut | KS 2022/980 | -195,0 | 15,2 |
| Västerled | 123-0556/2016 | -71,0 | |
| Årstafältet etapp 1, bostäder | 123-1519/2015 | -999,0 | 104,0 |
| Årstafältet etapp 2 och 3 | KS 2022/979 | -1 996,0 | 377,0 |
| Årstastråket etapp 1, bostäder | 302-0481/2012 | -170,0 | |
| Årstastråket etapp 2, reviderat genomförandebeslut | KS 2020/693 | -308,0 | 8,0 |

Bilaga 3:6

| | Dnr | Utgift | Inkomst |
|---|---------------|-----------|---------|
| Fastighetsnämnden | | | |
| Högdalens sim- och idrottshall, reviderat genomförandebeslut | KS 2018/594 | -160,0 | |
| Ombyggnad av Tekniska nämndhuset | 122-1830/2017 | -1 094,0 | |
| Gubbängens sportfält | KS 2019/916 | -87,0 | |
| Stadsbiblioteket, underhåll | KS 2019/1120 | -260,0 | |
| Kristinebergs IP upprustning reviderat genomförandebeslut | KS 2022/1322 | Sekretess | |
| Brandstation Farsta | KS 2022/559 | Sekretess | |
| Brandstation Kungsholmen | KS 2021/1720 | Sekretess | |
| Uppbådet 1 Anpassn adm lokaler Älvsjö SDF | KS 2021/1678 | Sekretess | |
| Ny ishall på Mälarhöjdens IP, Västberga 1:1, Fruängen | KS 2022/756 | Sekretess | |
| Älvsjöbadet | KS 2022/560 | Sekretess | |
| Bällsta IP | KS 2023/290 | Sekretess | |
| Trafiknämnden | | | |
| Cykel Riddarholmskanalen | KS 2022/668 | -82,0 | |
| Cykel Ulvsundavägen mellan Kvarnbacksvägen och Flygplatsinfarten | KS 2020/911 | -57,0 | 0,7 |
| Cykelåtgärder Vasagatan, reviderat genomförandebeslut | KS 2019/1013 | -290,0 | 109,0 |
| Hastighetsplaner, delområde 1, etapp 1 | 124-0894/2017 | -79,0 | |
| Hastighetsplaner, delområde 2, etapp 1 | KS 2018/1250 | -137,0 | |
| Hastighetsplaner, delområde 3, etapp 1 | KS 2020/1682 | -88,5 | |
| Kungsgatan, förstärkningsåtgärder | KS 2021/1103 | -300,0 | |
| Norra Danviksbron, renovering | KS 2021/1698 | -285,0 | 25,0 |
| Ny bergbana i Skärholmen, reviderat genomförandebeslut | KS 2023/446 | -135,0 | |
| Program för energibesparande armaturutbyte 2022-2026 | KS 2021/1098 | -204,0 | |
| Reinvesteringsprogram gatuytor 2020-2023 | KS 2019/1935 | -480,0 | |
| Reinvesteringsprogram trafiksignaler 2017-2021 | 124-1358/2016 | -180,0 | |
| Reinvesteringsprogram, offentlig belysning och trafiksignaler | 314-0476/2011 | -740,0 | |
| Söder Mälarstrand, förstärkning och cykelåtgärder | 124-1097/2017 | -130,0 | |
| Västberga Allé, utbyggnad av cykelpendlingstråk, trygghets- och trafiksäkerhetsåtgärder | KS 2021/1101 | -70,0 | 30,0 |
| Västerbron, breddning av gång- och cykelbanor | KS 2021/1281 | -68,0 | |
| Östermalmstorg, upprustning | KS 2022/1444 | -135,0 | |
| Kyrkogårdsnämnden | | | |
| Järva begravningsplats | KS 2018/1495 | -357,0 | |

Järva stadsdelsnämnd

Kommunstyrelsens förslag till budget 2024 och inriktning för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|---------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| Driftverksamhet | | | | |
| Anslag för nämndens verksamhet | | | | |
| Kostnader (-) | -3 124,7 | -3 287,7 | -3 314,8 | -3 327,4 |
| Drift och underhåll | -3 105,3 | -3 263,7 | -3 290,8 | -3 303,4 |
| Avskrivningar | -18,6 | -19,8 | -19,8 | -19,8 |
| Internräntor | -0,8 | -4,2 | -4,2 | -4,2 |
| Intäkter | 72,9 | 78,6 | 78,6 | 78,6 |
| Summa stadsdelsnämnd - netto | -3 051,8 | -3 209,1 | -3 236,2 | -3 248,8 |
| Investeringsplan | | | | |
| Utgifter (-) | -26,5 | -27,1 | -25,0 | -13,6 |
| Inkomster | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Netto | -26,5 | -27,1 | -25,0 | -13,6 |

| | | | | |
|--|------|------|------|------|
| Varav övriga verksamheter, som anslagsfinansieras | | | | |
| Dagverksamhet för äldre invandrare, kostnader | -1,4 | -1,4 | -1,4 | -1,4 |

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Kommunstyrelsens förslag till budget 2024 och inriktning för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|---------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| Driftverksamhet | | | | |
| Anslag för nämndens verksamhet | | | | |
| Kostnader (-) | -2 220,1 | -2 341,9 | -2 369,1 | -2 386,5 |
| Drift och underhåll | -2 203,9 | -2 322,4 | -2 349,6 | -2 367,0 |
| Avskrivningar | -15,4 | -16,1 | -16,1 | -16,1 |
| Internräntor | -0,8 | -3,4 | -3,4 | -3,4 |
| Intäkter | 60,3 | 62,1 | 62,1 | 62,1 |
| Summa stadsdelsnämnd - netto | -2 159,8 | -2 279,8 | -2 307,0 | -2 324,4 |
| Investeringsplan | | | | |
| Utgifter (-) | -22,3 | -22,2 | -22,3 | -12,3 |
| Inkomster | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Netto | -22,3 | -22,2 | -22,3 | -12,3 |

| | | | | |
|--|--|--|--|--|
| Varav övriga verksamheter, som anslagsfinansieras | | | | |
|--|--|--|--|--|

Bromma stadsdelsnämnd

Kommunstyrelsens förslag till budget 2024 och inriktning för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|--|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| Driftverksamhet | | | | |
| Anslag för nämndens verksamhet | | | | |
| Kostnader (-) | -1 782,8 | -1 934,7 | -1 955,0 | -1 977,0 |
| Drift och underhåll | -1 769,8 | -1 918,7 | -1 939,0 | -1 961,0 |
| Avskrivningar | -12,2 | -12,7 | -12,7 | -12,7 |
| Internräntor | -0,8 | -3,3 | -3,3 | -3,3 |
| Intäkter | 60,2 | 63,0 | 63,0 | 63,0 |
| Summa stadsdelsnämnd - netto | -1 722,6 | -1 871,7 | -1 892,0 | -1 914,0 |
| Investeringsplan | | | | |
| Utgifter (-) | -24,2 | -26,0 | -14,6 | -12,6 |
| Inkomster | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Netto | -24,2 | -26,0 | -14,6 | -12,6 |
| Varav övriga verksamheter, som anslagsfinansieras | | | | |
| Språkförskola, kostnader | -2,8 | -2,9 | -2,9 | -2,9 |
| Språkförskola, intäkter | 0,1 | 0,1 | 0,1 | 0,1 |
| Korttidsboendet Kinesen, demens, kostnader | -4,6 | -6,6 | -6,6 | -6,6 |

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kommunstyrelsens förslag till budget 2024 och inriktning för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|---------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| Driftverksamhet | | | | |
| Anslag för nämndens verksamhet | | | | |
| Kostnader (-) | -1 372,0 | -1 466,7 | -1 492,4 | -1 512,6 |
| Drift och underhåll | -1 353,9 | -1 446,8 | -1 472,5 | -1 492,7 |
| Avskrivningar | -17,4 | -16,6 | -16,6 | -16,6 |
| Internräntor | -0,7 | -3,3 | -3,3 | -3,3 |
| Intäkter | 43,4 | 46,4 | 46,4 | 46,4 |
| Summa stadsdelsnämnd - netto | -1 329,3 | -1 420,3 | -1 446,0 | -1 466,2 |
| Investeringsplan | | | | |
| Utgifter (-) | -15,8 | -15,6 | -16,6 | -8,1 |
| Inkomster | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Netto | -15,8 | -15,6 | -16,6 | -8,1 |

| | | | | |
|--|------|------|------|------|
| Varav övriga verksamheter, som anslagsfinansieras | | | | |
| Habiliteringsenheten i Stadshagen, kostnader | -4,5 | -4,5 | -4,5 | -4,5 |
| Habiliteringsenheten, kostnader | -5,0 | -5,0 | -5,0 | -5,0 |
| Habiliteringsenhet för barn, kostnader | -0,7 | -0,7 | -0,7 | -0,7 |
| Förskola för döva och hörselskadade barn, kostnader | -6,2 | -6,2 | -6,2 | -6,2 |
| Språkförskola, kostnader | -6,2 | -6,4 | -6,4 | -6,4 |

Norra innerstadens stadsdelsnämnd

Kommunstyrelsens förslag till budget 2024 och inriktning för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|--|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| Driftverksamhet | | | | |
| Anslag för nämndens verksamhet | | | | |
| Kostnader (-) | -3 173,4 | -3 366,8 | -3 439,1 | -3 488,3 |
| Drift och underhåll | -3 146,6 | -3 331,8 | -3 404,1 | -3 453,3 |
| Avskrivningar | -25,4 | -28,2 | -28,2 | -28,2 |
| Internräntor | -1,4 | -6,8 | -6,8 | -6,8 |
| Intäkter | 96,9 | 111,6 | 111,6 | 111,6 |
| Summa stadsdelsnämnd - netto | -3 076,5 | -3 255,2 | -3 327,5 | -3 376,7 |
| Investeringsplan | | | | |
| Utgifter (-) | -31,1 | -36,3 | -36,8 | -21,8 |
| Inkomster | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Netto | -31,1 | -36,3 | -36,8 | -21,8 |
| Varav övriga verksamheter, som anslagsfinansieras | | | | |
| Vasaträffen, kostnader | -2,6 | -2,6 | -2,6 | -2,6 |
| Ungdomsmottagning (SKUM), kostnader | -2,8 | -2,8 | -2,8 | -2,8 |

Södermalms stadsdelsnämnd

Kommunstyrelsens förslag till budget 2024 och inriktning för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|---------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| Driftverksamhet | | | | |
| Anslag för nämndens verksamhet | | | | |
| Kostnader (-) | -2 839,8 | -2 999,0 | -3 032,6 | -3 074,2 |
| Drift och underhåll | -2 817,2 | -2 971,3 | -3 004,9 | -3 046,5 |
| Avskrivningar | -21,5 | -22,6 | -22,6 | -22,6 |
| Internräntor | -1,1 | -5,1 | -5,1 | -5,1 |
| Intäkter | 77,8 | 87,8 | 87,8 | 87,8 |
| Summa stadsdelsnämnd - netto | -2 762,0 | -2 911,2 | -2 944,8 | -2 986,4 |
| Investeringsplan | | | | |
| Utgifter (-) | -24,4 | -21,3 | -25,8 | -13,3 |
| Inkomster | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Netto | -24,4 | -21,3 | -25,8 | -13,3 |

| | | | | |
|--|-------|-------|-------|-------|
| Varav övriga verksamheter, som anslagsfinansieras | | | | |
| Träffpunkt för synskadade, kostnader | -1,4 | -1,4 | -1,4 | -1,4 |
| Club Reimers, kostnader | -1,8 | -1,8 | -1,8 | -1,8 |
| Club Reimers, intäkter | 1,8 | 1,8 | 1,8 | 1,8 |
| Tellus fritidscenter, kostnader | -4,7 | -4,7 | -4,7 | -4,7 |
| Hornskroken, kostnader | -6,0 | -6,0 | -6,0 | -6,0 |
| Mariahissen/Tanto Servicehus, kostnader | -0,9 | -0,9 | -0,9 | -0,9 |
| Språkförskola Bamse, kostnader | -11,4 | -11,9 | -11,9 | -11,9 |
| Språkförskola Bamse, intäkter | 0,6 | 0,6 | 0,6 | 0,6 |
| Turbundna resor Bamse | -2,0 | -2,0 | -2,0 | -2,0 |
| Reimers förskola, kostnader | -11,2 | -11,6 | -11,6 | -11,6 |
| Reimers förskola, intäkter | 0,2 | 0,2 | 0,2 | 0,2 |

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Kommunstyrelsens förslag till budget 2024 och inriktning för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|---------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| Driftverksamhet | | | | |
| Anslag för nämndens verksamhet | | | | |
| Kostnader (-) | -2 692,3 | -2 816,3 | -2 839,7 | -2 859,5 |
| Drift och underhåll | -2 671,5 | -2 791,0 | -2 814,4 | -2 834,2 |
| Avskrivningar | -19,7 | -20,3 | -20,3 | -20,3 |
| Internräntor | -1,1 | -5,0 | -5,0 | -5,0 |
| Intäkter | 84,1 | 83,6 | 83,6 | 83,6 |
| Summa stadsdelsnämnd - netto | -2 608,2 | -2 732,7 | -2 756,1 | -2 775,9 |
| Investeringsplan | | | | |
| Utgifter (-) | -24,5 | -24,9 | -24,4 | -13,9 |
| Inkomster | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Netto | -24,5 | -24,9 | -24,4 | -13,9 |

| | | | | |
|--|------|------|------|------|
| Varav övriga verksamheter, som anslagsfinansieras | | | | |
| Svedmyrabadet, kostnader | -2,9 | -2,9 | -2,9 | -2,9 |
| Svedmyrabadet, intäkter | 0,2 | 0,2 | 0,2 | 0,2 |
| Digital fixartjänst vid medborgarkontoret Rågsved, kostnader | | -1,0 | -1,0 | -1,0 |
| Stadsövergripande funktion för teckenspråk, kostnader | | -1,5 | -1,5 | -1,5 |

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Kommunstyrelsens förslag till budget 2024 och inriktning för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|--|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| Driftverksamhet | | | | |
| Anslag för nämndens verksamhet | | | | |
| Kostnader (-) | -1 315,2 | -1 369,5 | -1 375,4 | -1 386,3 |
| Drift och underhåll | -1 304,5 | -1 357,2 | -1 363,1 | -1 374,0 |
| Avskrivningar | -10,1 | -9,5 | -9,5 | -9,5 |
| Internräntor | -0,6 | -2,8 | -2,8 | -2,8 |
| Intäkter | 38,8 | 40,8 | 40,8 | 40,8 |
| Summa stadsdelsnämnd - netto | -1 276,4 | -1 328,7 | -1 334,6 | -1 345,5 |
| Investeringsplan | | | | |
| Utgifter (-) | -12,7 | -20,1 | -17,1 | -7,1 |
| Inkomster | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Netto | -12,7 | -20,1 | -17,1 | -7,1 |
| Varav övriga verksamheter, som anslagsfinansieras | | | | |
| Judiska hemmet, kostnader | -3,5 | -3,5 | -3,5 | -3,5 |

Farsta stadsdelsnämnd

Kommunstyrelsens förslag till budget 2024 och inriktning för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|--|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| Driftverksamhet | | | | |
| Anslag för nämndens verksamhet | | | | |
| Kostnader (-) | -1 939,4 | -2 030,7 | -2 064,1 | -2 082,8 |
| Drift och underhåll | -1 927,6 | -2 015,1 | -2 048,5 | -2 067,2 |
| Avskrivningar | -11,2 | -12,8 | -12,8 | -12,8 |
| Internräntor | -0,6 | -2,8 | -2,8 | -2,8 |
| Intäkter | 59,6 | 60,4 | 60,4 | 60,4 |
| Summa stadsdelsnämnd - netto | -1 879,8 | -1 970,3 | -2 003,7 | -2 022,4 |
| Investeringsplan | | | | |
| Utgifter (-) | -14,5 | -9,0 | -13,8 | -8,2 |
| Inkomster | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Netto | -14,5 | -9,0 | -13,8 | -8,2 |
| Varav övriga verksamheter, som anslagsfinansieras | | | | |

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd

Kommunstyrelsens förslag till budget 2024 och inriktning för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|--|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| Driftverksamhet | | | | |
| Anslag för nämndens verksamhet | | | | |
| Kostnader (-) | -3 088,5 | -3 242,2 | -3 281,6 | -3 308,7 |
| Drift och underhåll | -3 063,1 | -3 210,5 | -3 249,9 | -3 277,0 |
| Avskrivningar | -23,9 | -25,4 | -25,4 | -25,4 |
| Internräntor | -1,5 | -6,3 | -6,3 | -6,3 |
| Intäkter | 111,1 | 116,6 | 116,6 | 116,6 |
| Summa stadsdelsnämnd - netto | -2 977,4 | -3 125,6 | -3 165,0 | -3 192,1 |
| Investeringsplan | | | | |
| Utgifter (-) | -23,3 | -16,8 | -23,4 | -13,4 |
| Inkomster | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Netto | -23,3 | -16,8 | -23,4 | -13,4 |
| Varav övriga verksamheter, som anslagsfinansieras | | | | |

Skärholmens stadsdelsnämnd

Kommunstyrelsens förslag till budget 2024 och inriktning för 2025 och 2026

| Mnkr | Budget 2023 | Budget 2024 | Plan 2025 | Plan 2026 |
|---------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| Driftverksamhet | | | | |
| Anslag för nämndens verksamhet | | | | |
| Kostnader (-) | -1 355,6 | -1 398,7 | -1 411,1 | -1 419,6 |
| Drift och underhåll | -1 344,1 | -1 383,6 | -1 396,0 | -1 404,5 |
| Avskrivningar | -11,1 | -12,7 | -12,7 | -12,7 |
| Internräntor | -0,4 | -2,4 | -2,4 | -2,4 |
| Intäkter | 30,0 | 32,9 | 32,9 | 32,9 |
| Summa stadsdelsnämnd - netto | -1 325,6 | -1 365,8 | -1 378,2 | -1 386,7 |
| Investeringsplan | | | | |
| Utgifter (-) | -10,7 | -10,7 | -10,2 | -5,7 |
| Inkomster | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Netto | -10,7 | -10,7 | -10,2 | -5,7 |

| | | | | |
|--|--|--|--|--|
| Varav övriga verksamheter, som anslagsfinansieras | | | | |
|--|--|--|--|--|

Förslag till kommunfullmäktiges indikatorer budget 2024

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|---|-------------------|-------------------|-------------------|
| 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid | Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till fritidsaktiviteter | Fastställs 2024 | Fastställs 2024 | Fastställs 2024 |
| | Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd | 2,7 % | 2,7 % | 2,6 % |
| 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan | Andel elever som nått kravnivån på det nationella provet i matematik i årskurs 3 | 95 % | 95 % | 95 % |
| | Andel elever som nått kravnivån på det nationella provet i svenska/svenska som andraspråk i årskurs 3 | 95 % | 95 % | 95 % |
| | Andel elever i årskurs 6 med godkänt betyg i alla ämnen | 80 % | 81 % | 82 % |
| | Andel elever i årskurs 9 med godkänt betyg i alla ämnen | 82 % | 83 % | 84 % |
| | Andel elever som är behöriga till nationella program, exklusive nyanlända och elever med okänd bakgrund | 95 % | 95 % | 95 % |
| | Andel gymnasieelever som slutfört utbildning inom nationella program inom tre år med gymnasieexamen | 83 % | 83 % | 84 % |
| | Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare) | Ökning | Ökning | Ökning |
| | Andel barnskötare med barnskötarutbildning av totalt antal anställda (årsarbetare) | Fastställs 2024 | Ökning | Ökning |
| | Antal barn per grupp | 15 | 15 | 14,9 |
| | Antal barn per anställd i förskolan (årsarbetare) | 4,9 | 4,8 | 4,7 |
| | Antal barn per legitimerad förskollärare | Minskning | Minskning | Minskning |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Inskrivningsgrad i förskolan | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |

Bilaga 5:2

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|---|-------------------|-------------------|-------------------|
| 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst | Andel barn och unga som åter blir föremål för anmälan/ansökan efter avslutad utredning | 24 % | 24 % | 24 % |
| | Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (vuxna missbruk, socialpsykiatri, våld i nära relation) | Fastställs 2024 | Fastställs 2024 | Fastställs 2024 |
| | Andel brukare som är nöjd med sin insats (stöd och service till personer med funktionsnedsättning) | 80 % | 80 % | 80 % |
| | Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning) | 90 % | 90 % | 90 % |
| | Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning) | 79 % | 80 % | 80 % |
| | Andel placerade barn som når målen i svenska/svenska som andraspråk, matematik och engelska i grundskolan | 75 % | 75 % | 76 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel utredningar av barn och unga där barnet varit delaktigt och fått återkoppling | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning) | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|--|-------------------|-------------------|-------------------|
| | Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering (stöd och service till personer med funktionsnedsättning) | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i – med god omsorg och stor trygghet | Andel nöjda omsorgstagare | Fastställs 2024 | Fastställs 2024 | Fastställs 2024 |
| | Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten | 87 % | 87 % | 87 % |
| | Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende | 79 % | 80 % | 80 % |
| | Andel äldre personer som vet vart de ska vända sig för att ansöka om hjälpinsatser | 67 % | 69 % | 69 % |
| | Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod | Max 10 personer | Max 10 personer | Max 10 personer |
| | <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | |
| | Andel sjuksköterskor inom särskilda boenden | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv | Andel barn och ungdomar som deltar i idrottsaktiviteter på fritiden | 75 % | 76 % | 77 % |
| | Andel barn och ungdomar som deltar i kulturaktiviteter på fritiden | 56 % | 57 % | 58 % |
| | Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter | 76 % | 77 % | 78 % |
| | Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden | 77 % | 78 % | 79 % |

Bilaga 5:4

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|--|------------------------------|------------------------------|------------------------------|
| | Andel ungdomar som deltar i föreningsliv | 66 % | 67 % | 68 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal bokade timmar i skolidrottshallar utanför skoltid | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Antal lån totalt i kommunala bibliotek per invånare | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Stockholmarnas nöjdhet med kommunala kulturinstitutioner | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring* | Andel matavfall till biologisk behandling | 75 % | 76 % | 77 % |
| | Elproduktion baserad på solenergi | 9 000 MWh | 10 000 MWh | 11 000 MWh |
| | Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider | 1,6 kg CO2e per kg livsmedel | 1,5 kg CO2e per kg livsmedel | 1,5 kg CO2e per kg livsmedel |
| | Köpt energi i stadens organisation | 1 735 GWh | 1 735 GWh | 1 720 GWh |
| | Utsläpp per invånare | 1,4 ton CO2e/invånare | 1,3 ton CO2e/invånare | 1,2 ton CO2e/invånare |
| | Restavfall per invånare som går till förbränning | 185 kg | 180 kg | 175 kg |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal markanvisade bostäder i trähus | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Relativ energianvändning | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar* | Andel enskilda exploateringsprojekt där ekologiska kompensationsåtgärder genomförs vid ianspråktagande av mark i områden med ekologiska värden | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel | 70 % | 70 % | 70 % |
| 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar* | Andel lediga avgiftsbelagda parkeringsplatser i innerstaden, dagtid | 15 % | 15 % | 15 % |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|--|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| | Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i innerstaden | 18,6 km/h | 18,7 km/h | 18,8 km/h |
| | Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i ytterstaden | 28,6 km/h | 28,7 km/h | 28,8 km/h |
| | Minskade utsläpp från transporter, jämfört med 2010 | -20 % | -30 % | -40 % |
| | Minskat biltrafikarbete, jämfört med 2017 | -13 % | -16 % | -19 % |
| | Växtgasutsläpp i transportsektorn per invånare | 0,80 ton CO2e/invånare | 0,71 ton CO2e/invånare | 0,63 ton CO2e/invånare |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel meter nybyggd cykelbana som följer cykelplanen | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Andel parkeringsplatser med laddinfrastruktur | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal publika laddplatser | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Hastighetsefterlevnad | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Stockholmarnas nöjdhet med snöröjning/sandning | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Upplevd trafiksäkerhet för gående och cyklister | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| 2.4 Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer* | Andel badplatser med bra vattenkvalitet | 70 % | 75 % | 80 % |
| | Vattenområden med förbättrad näringssituation | 44 % | 56 % | 67 % |
| | Antal förekomster i stadens kemikaliehanterings-system av utpekade produkter med utfasningsämnen | Fastställs 2024 | Fastställs 2024 | Fastställs 2024 |
| | Antal timmar över miljökvalitetsmålet för timmedelvärdet för kvävedioxid | Max 175 timmar | Max 175 timmar | Max 175 timmar |
| | Antal dygn över miljökvalitetsmålet för dygnsmedelvärdet för PM10 | Max 35 dygn | Max 35 dygn | Max 35 dygn |

Bilaga 5:6

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|---|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel avslutade bygg- och anläggnings-entreprenader där varor miljöbedömts och loggats i Byggvaru-bedömningen | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd | Kommunkoncernens soliditet inkl. pensionsåtaganden på kort sikt | 30 % | 30 % | 30 % |
| | Kommunkoncernens soliditet inkl. pensionsåtaganden på lång sikt | 34 % | 34 % | 34 % |
| | Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Nämndens prognossäkerhet T2 | +/- 1 % | +/- 1 % | +/- 1 % |
| | Stadens ekonomiska resultat (lägst) | 0,1 mnkr | 0,1 mnkr | 0,1 mnkr |
| | Stadens nettodriftkostnader per skatteintäkter (max) | 100 % | 100 % | 100 % |
| | Stadens soliditet inkl. pensionsåtaganden på kort sikt | 30 % | 30 % | 30 % |
| | Stadens soliditet inkl. pensionsåtaganden på lång sikt | 34 % | 34 % | 34 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel investeringsprojekt vars genomförande-beslut är i god överensstämmelse med inriktningsbeslut | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb | Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen | 1,5 % | 1,5 % | 1,5 % |
| | Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare | 1,0 % | 1,0 % | 1,0 % |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|---|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| | Andel kursdeltagare inom grundläggande och gymnasial vuxenutbildning med godkänt betyg efter fullföljd kurs | Fastställs 2024 | Fastställs 2024 | Fastställs 2024 |
| | Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb | 1 000 | 1 000 | 1 000 |
| | Antal företag i Stockholm | 208 000 | 212 000 | 216 000 |
| | Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi | 11 000 | 11 000 | 11 000 |
| | Arbetskraftsbrist i Stockholm (andel vakanser av antalet anställda) | 1,0 | 1,0 | 1,0 |
| | Näringslivets nöjdhet vid kontakter med staden som myndighet | 73 | 74 | 74 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel kursdeltagare inom sfi med godkänt betyg efter fullföljd kurs | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Antal markanvisade arbetsplatser i ytterstaden | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Antal tillhandahållna platser för feriejobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Andelen ungdomar som erbjuds jobb, utbildning, praktik eller förberedande insatser inom 90 dagar | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Tillväxt i den privata sektorn i Stockholms stad (lönesumma) | Tas fram av styrelse | Tas fram av styrelse | Tas fram av styrelse |
| | Ökning av antalet arbetsplatser i ytterstaden | Tas fram av styrelse | Tas fram av styrelse | Tas fram av styrelse |
| 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med | Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner | 5 000 | 8 000 | 8 000 |

Bilaga 5:8

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|------------------------------------|---|-------------------|-------------------|-------------------|
| | Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner i enlighet med 2013 års Stockholms-förhandling | 3 000 | 5 000 | 5 000 |
| | Antal markanvisade bostäder | 5 000 | 8 000 | 8 000 |
| | Antal markanvisade bostäder till stadens allmännyttiga bostadsbolag | 2 500 | 2 000 | 1 500 |
| | Antal markanvisade seniorbostäder upplåtna med hyresrätt | 300 | 300 | 300 |
| | Antal påbörjade bostäder | 6 000 | 6 000 | 7 000 |
| | Andel påbörjade bostäder med minst fyra rum och kök | 20 % | 20 % | 20 % |
| | Antal av Bostadsförmedlingen förmedlade Bostad först-, försöks- och träningslägenheter samt genomgångsbostäder för barnfamiljer | 600 | 600 | 600 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Antal markanvisade hyresrätter | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Antal markanvisade bostäder i syfte att nå minskade boendekostnader (privat) | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Antal markanvisade bostäder i syfte att nå minskade boendekostnader (allmännytta) | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Antal bostäder i detaljplaner till samråd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Antal bostäder i detaljplaner till granskning/system-handling | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Antal bostäder i genomförandebeslut | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Antal markanvisade bostäder i enlighet med 2013 års Stockholms-förhandling | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| | Antal markanvisade genomgångsbostäder för prioriterade grupper | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Antal tillkomna permanenta genomgångsbostäder i SHIS regi | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Antal beställda bostäder med särskild service (LSS/SoL) i samband med genomförandebeslut | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Antal påbörjade hyresrätter av stadens bostadsbolag | Tas fram av styrelse | Tas fram av styrelse | Tas fram av styrelse |
| | Andel avhysningar som kunnat avväjas efter inkommet meddelande till förvaltningen från hyresvärden | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Andel personer aktualiserade vid Enheten för hemlösa som vid avslutad kontakt har stadigvarande boende | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Antal barnfamiljer som beviljats tillfälligt boende på hotell/vandrarhem | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Antal vräkningar som berör barn | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Andel tillgänglighetsmärkta bostäder i kommunalt bostadsbestånd | Tas fram av styrelse | Tas fram av styrelse | Tas fram av styrelse |
| 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb | Aktivt Medskapandeindex | 83 | 84 | 84 |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom äldreomsorg | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |

Bilaga 5:10

| KF:s mål för verksamhetsområdet | Indikator | KF:s årsmål 2024 | KF:s årsmål 2025 | KF:s årsmål 2026 |
|--|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| | Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom förskoleverksamhet | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd | Tas fram av nämnd |
| | Sjukfrånvaro | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| | Sjukfrånvaro dag 1-14 | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.5 Hög beredskap och stark rådgivning ska råda i alla verksamhetsområden | Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts | 81 % | 82 % | 83 % |
| | Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys | 100 % | 100 % | 100 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Andel elektroniska inköp | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse | Tas fram av nämnd/styrelse |
| 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser | Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där de bor | 79 % | 79 % | 80 % |
| | Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning | 73 % | 73 % | 73 % |
| | Stockholmarnas nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden | 73 % | 73 % | 73 % |
| <i>Obligatorisk nämndindikator</i> | | | | |
| | Bostadsbolagens hyresgästers upplevda trygghet i och omkring hemmet | Tas fram av styrelse | Tas fram av styrelse | Tas fram av styrelse |
| 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt | Andel med förtroende för stadsdelsförvaltningen i det område där man bor | 38 % | 39 % | 41 % |

* Målvärdena under inriktningsmål 2 revideras i samband med behandling av stadens miljöprogram

Peng, schabloner och ersättningsnivåer samt volymer

Förskoleverksamhet

Tabellen nedan visar prognos för perioden 2023-2026 för det totala antalet barn i förskoleverksamhet.

| Verksamhet | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 |
|-------------------------------------|--------|--------|--------|--------|
| Förskoleverksamhet 1-5 år | 48 500 | 47 300 | 47 000 | 47 100 |
| varav fristående förskoleverksamhet | 17 700 | 17 800 | 17 700 | 17 800 |

Grundschaablon förskola

| Prestation, kr | 2023 | 2024 |
|--------------------------|---------|---------|
| Grundschaablon 1-3 år* | 174 353 | 181 327 |
| Grundschaablon 4-5 år* | 146 364 | 152 218 |
| Allmän förskoleschaablon | 69 563 | 72 346 |

* Avdrag för pedagogisk omsorg, 11 000 kr

Stadsdelsnämnderna och förskolenämnden får grundschaablon för förskolan utifrån inskrivna barn i förskoleverksamhet den 31 mars 2023. Slutlig justering av budget 2024 görs utifrån månadsvisa prestationsavläsningar och regleras i december. Samtliga förskolor, oavsett regiform, som är anslutna till den stadsgemensamma förskolekön bidrar till att minska kostnaderna för stadens platsgaranti och får därför en ökad grundschaablon med 1 000 kr per inskrivet barn.

Utifrån grundschaablonen ska förskolepengen i egen regi vara minst 80 procent av grundschaablonen för barn i förskola och minst 94 procent för barn i pedagogisk omsorg.

Enligt maxtaxeförordningen (2001:160) indexreglerar Skolverket inkomsttaket i maxtaxan årligen på hösten, vilket ligger till grund för nästkommande års budget och avgifter inom förskola och pedagogisk omsorg. Nedan redovisas peng till fristående utförare med hänsyn tagen till genomsnittliga avgifter.

Peng till fristående anordnare av förskoleverksamhet
Hel och deltid 1-3 år

| Stadsdelsnämnd | Schablon* | Moms-komp. förskola | Moms-komp. pedagogisk omsorg | Genom-snittlig avgift | Peng förskola | Peng pedagogisk omsorg |
|----------------------|-----------|---------------------|------------------------------|-----------------------|---------------|------------------------|
| Järva | 181 327 | 10 880 | 10 220 | -9 561 | 182 646 | 170 986 |
| Hässelby-Vällingby | 181 327 | 10 880 | 10 220 | -11 278 | 180 929 | 169 269 |
| Bromma | 181 327 | 10 880 | 10 220 | -13 266 | 178 940 | 167 280 |
| Kungsholmen | 181 327 | 10 880 | 10 220 | -14 045 | 178 162 | 166 502 |
| Norra innerstaden | 181 327 | 10 880 | 10 220 | -14 308 | 177 899 | 166 239 |
| Södermalm | 181 327 | 10 880 | 10 220 | -13 731 | 178 476 | 166 816 |
| Enskede-Årsta-Vantör | 181 327 | 10 880 | 10 220 | -12 213 | 179 994 | 168 334 |
| Skarpnäck | 181 327 | 10 880 | 10 220 | -12 968 | 179 239 | 167 579 |
| Farsta | 181 327 | 10 880 | 10 220 | -12 399 | 179 808 | 168 148 |
| Hägersten-Älvsjö | 181 327 | 10 880 | 10 220 | -13 437 | 178 769 | 167 109 |
| Skärholmen | 181 327 | 10 880 | 10 220 | -10 471 | 181 735 | 107 075 |

* Avdrag för pedagogisk omsorg, 11 000 kr

Peng till fristående anordnare av förskoleverksamhet
Hel och deltid 4-5 år

| Stadsdelsnämnd | Schablon* | Moms-komp. förskola | Moms-komp. pedagogisk omsorg | Genom-snittlig avgift | Peng förskola | Peng pedagogisk omsorg |
|----------------------|-----------|---------------------|------------------------------|-----------------------|---------------|------------------------|
| Järva | 152 218 | 9 133 | 8 473 | -9 561 | 151 791 | 140 131 |
| Hässelby-Vällingby | 152 218 | 9 133 | 8 473 | -11 278 | 150 073 | 138 413 |
| Bromma | 152 218 | 9 133 | 8 473 | -13 266 | 148 085 | 136 425 |
| Kungsholmen | 152 218 | 9 133 | 8 473 | -14 045 | 147 306 | 135 646 |
| Norra innerstaden | 152 218 | 9 133 | 8 473 | -14 308 | 147 044 | 135 384 |
| Södermalm | 152 218 | 9 133 | 8 473 | -13 731 | 147 620 | 135 960 |
| Enskede-Årsta-Vantör | 152 218 | 9 133 | 8 473 | -12 213 | 149 139 | 137 479 |
| Skarpnäck | 152 218 | 9 133 | 8 473 | -12 968 | 148 383 | 136 723 |
| Farsta | 152 218 | 9 133 | 8 473 | -13 399 | 148 953 | 137 293 |
| Hägersten-Älvsjö | 152 218 | 9 133 | 8 473 | -13 437 | 147 914 | 136 254 |
| Skärholmen | 152 218 | 9 133 | 8 473 | -10 471 | 150 880 | 139 220 |

* Avdrag för pedagogisk omsorg, 11 000 kr

Peng till fristående anordnare av allmän förskola

| 2024 | Schablon | Moms-komp. | Peng |
|-----------------|----------|------------|--------|
| Allmän förskola | 72 346 | 4 341 | 76 687 |

Omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds

Ersättning till utförarna av omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds framgår i tabellen nedan. Ersättning till av staden godkända utförare betalas ut mot fakturerad uppgift om antal utförda omsorgstimmar. Timersättningen är 295 kr/timmen. För fristående utförare tillkommer moms-kompensation om sex procent. I ersättningen ingår en beräknad ersättning för en barnskötares lön, tackning för Ob-tillägg oavsett tidpunkt på dygnet, helg och storhelg samt ersättning för driftkostnader för en barngrupp på 1-5 barn. Ersättningen täcker inte lokalkostnader då verksamheten förutsätts bedrivas i en pedagogisk lokal som redan är finansierad genom vanlig schablon/peng.

| Ersättning | 2 personal 1-10 barn (kr/timme) | 3 personal 11-15 barn (kr/timme) | 4 personal 16-20 barn (kr/timme) osv |
|------------|---------------------------------------|--|--|
| | 590 | 885 | 1180 |

Fritidshem

Tabellen nedan visar prognos för antalet schablongrundande elever i fritidshem utifrån prognos i utbildningsnämndens planeringsunderlag för budget 2024 med inriktning 2025 och 2026.

| Verksamhet, antal elever | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 |
|---|--------|--------|--------|--------|
| Fritidshem 6-12 år (inklusive elever i fritidshem i anpassad grundskola), totalt oavsett regi | 40 150 | 40 100 | 39 950 | 39 730 |
| varav fristående fritidshem | 7 730 | 7 740 | 7 710 | 7 670 |

Schablon fritidshem

| Prestation, kr | 2023 | 2024 |
|----------------|--------|--------|
| Grundschablon* | 55 639 | 57 865 |

* 3 600 kr avgår för barn som är inskrivna i pedagogisk omsorg och med 8 400 kr för barn i skolår 4-6.

Utbildningsnämnden tilldelas grundschablon för fritidshem utifrån inskrivning vårterminen 2023. Slutlig justering av budget år 2024 görs utifrån månadsvisa prestationsavläsningar och regleras i december 2024.

Enligt maxtaxeförordningen (2001:160) indexreglerar Skolverket inkomsttaket i maxtaxan årligen på hösten, vilket ligger till grund för nästkommande års budget och avgifter inom fritidshem och pedagogisk omsorg. Nedan redovisas peng som tilldelas fristående utförare. Pengen är framtagna utifrån en schabloniserad genomsnittlig avgift per stadsdelsområde.

Peng till fristående anordnare av fritidshem

| Stadsdelsnämnd, kr | Fritidshem 6-9 år | | | | Fritidshem 10-12 år | | Fritidshem pedagogisk omsorg | |
|----------------------|-------------------|------------|----------------------|--------|---------------------|--------|------------------------------|--------|
| | Schablon* | Moms-komp. | Genomsnittlig avgift | Peng | Moms-komp. | Peng | Moms-komp. | Peng |
| Järva | 57 865 | 3 472 | -6 858 | 54 479 | 2 968 | 45 575 | 3 256 | 50 663 |
| Hässelby-Vällingby | 57 865 | 3 472 | -8 528 | 52 809 | 2 968 | 43 905 | 3 256 | 48 993 |
| Bromma | 57 865 | 3 472 | -9 410 | 51 927 | 2 968 | 43 023 | 3 256 | 48 111 |
| Kungsholmen | 57 865 | 3 472 | -9 806 | 51 530 | 2 968 | 42 626 | 3 256 | 47 714 |
| Norra innerstaden | 57 865 | 3 472 | -9 565 | 51 772 | 2 968 | 42 868 | 3 256 | 47 956 |
| Södermalm | 57 865 | 3 472 | -9 768 | 51 568 | 2 968 | 42 664 | 3 256 | 47 752 |
| Enskede-Årsta-Vantör | 57 865 | 3 472 | -8 793 | 52 543 | 2 968 | 43 639 | 3 256 | 48 727 |
| Skarpnäck | 57 865 | 3 472 | -9 007 | 52 329 | 2 968 | 43 425 | 3 256 | 48 513 |
| Farsta | 57 865 | 3 472 | -8 804 | 52 532 | 2 968 | 43 628 | 3 256 | 48 716 |
| Hägersten-Älvsjö | 57 865 | 3 472 | -9 381 | 51 956 | 2 968 | 43 052 | 3 256 | 48 140 |
| Skärholmen | 57 865 | 3 472 | -7 466 | 53 871 | 2 968 | 44 967 | 3 256 | 50 055 |

* Avdrag med 3 600 kr för barn i pedagogisk omsorg och med 8 400 kr för barn i fritidshem 10-12 år.

Fritidsklubb

Utbildningsnämnden tilldelas schablon för fritidsklubb utifrån inskrivning vårterminen 2023. Slutlig justering av budget år 2024 görs utifrån terminsvisa prestationsavläsningar och regleras i december 2024.

Schablon fritidsklubb

| Prestation, kr | 2023 | 2024 |
|----------------|-------|-------|
| Schablon | 8 132 | 8 457 |

Peng till fristående anordnare av fritidsklubb

| Fr.o.m. 1 jan kr | Schablon | Moms- komp. | Peng |
|---------------------|----------|----------------|-------|
| Fritidsklubb | 8 457 | 507 | 8 965 |

Grundskola

Tabellen nedan visar prognos för antalet schablongrundande elever i grundskola utifrån prognos i utbildningsnämndens planeringsunderlag för budget 2024 med inriktning 2025 och 2026.

| Verksamhet, antal elever | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 |
|--|---------|---------|---------|---------|
| Grundskola, totalt oavsett regi | 103 830 | 103 730 | 103 360 | 102 790 |
| varav fristående grundskola inkl. resursskolor | 24 960 | 25 010 | 24 920 | 24 790 |

Grundschabloner grundskola

| Prestation, kr | 2023 | 2024 |
|--------------------------|---------|---------|
| Grundschablon skolår 0-3 | 93 909 | 98 685 |
| Grundschablon skolår 4-6 | 95 990 | 100 877 |
| Grundschablon skolår 7-9 | 111 641 | 117 325 |

Utbildningsnämnden tilldelas grundschabloner för grundskola utifrån inskrivning vårterminen 2023. Slutlig justering av budget år 2024 görs utifrån månadsvisa prestationsavläsningar och regleras i december 2024.

Peng till fristående grundskola och internationella skolor

| Prestation, kr | Schablon | Moms komp. | Peng |
|-----------------|----------|------------|---------|
| Peng skolår 0-3 | 98 685 | 5 921 | 104 606 |
| Peng skolår 4-6 | 100 877 | 6 053 | 106 930 |
| Peng skolår 7-9 | 117 325 | 7 040 | 124 365 |

Anpassad grundskola

Tabellen nedan visar prognos för antalet schablongrundande elever i anpassad grundskola utifrån prognos i utbildningsnämndens planeringsunderlag för budget 2024 med inriktning 2025 och 2026. Av eleverna i anpassad grundskola prognostiseras ungefär 61 procent att gå i fritidshem.

| Verksamhet, antal elever | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 |
|--|-------|-------|-------|-------|
| Anpassad grundskola, totalt oavsett regi | 1 270 | 1 270 | 1 260 | 1 250 |
| varav fristående anpassad grundskola | 210 | 210 | 210 | 210 |
| Fritidshem i anpassad grundskola | 770 | 770 | 770 | 760 |

Grund- och tilläggsschablon anpassad grundskola

| Prestation, kr | 2023 | 2024 |
|--------------------------------|---------|---------|
| Behovsgrupp 1 skolår 0-3 | 228 275 | 239 903 |
| Behovsgrupp 2 skolår 0-3 | 302 420 | 317 829 |
| Behovsgrupp 3 skolår 0-3 | 430 175 | 452 100 |
| Behovsgrupp 4 och 5 skolår 0-3 | 602 403 | 633 111 |
| Behovsgrupp 1 skolår 4-6 | 229 805 | 241 517 |
| Behovsgrupp 2 skolår 4-6 | 303 948 | 319 441 |
| Behovsgrupp 3 skolår 4-6 | 431 705 | 453 714 |
| Behovsgrupp 4 och 5 skolår 4-6 | 603 933 | 634 725 |
| Behovsgrupp 1 skolår 7-9 | 245 527 | 258 039 |
| Behovsgrupp 2 skolår 7-9 | 319 672 | 335 966 |
| Behovsgrupp 3 skolår 7-9 | 447 427 | 470 237 |
| Behovsgrupp 4 och 5 skolår 7-9 | 619 656 | 651 249 |

Skolskjutsschablon anpassad grundskola

| Prestation, kr | 2023 | 2024 |
|--------------------------------|---------|---------|
| Behovsgrupp 1 skolår 0-9 | 11 472 | 12 046 |
| Behovsgrupp 2 skolår 0-9 | 25 870 | 27 164 |
| Behovsgrupp 3 skolår 0-9 | 71 524 | 75 100 |
| Behovsgrupp 4 och 5 skolår 0-9 | 142 229 | 149 340 |

Tilläggsschablon för elever i fritidshem

| Prestation, kr | 2023 | 2024 |
|--------------------------------|---------|---------|
| Behovsgrupp 1 skolår 0-6 | 139 661 | 146 644 |
| Behovsgrupp 2 skolår 0-6 | 157 839 | 165 731 |
| Behovsgrupp 3 skolår 0-6 | 197 992 | 207 892 |
| Behovsgrupp 4 och 5 skolår 0-6 | 261 059 | 274 112 |

Utöver ovanstående schabloner utgår även grundschablon för fritidshem för de elever som går i fritidshem i grundsärskola. För elever i behovsgrupp 5 utgår schablon preliminärt enligt samma nivå som behovsgrupp 4. Inför slutlig budgetjustering i december 2024 ska utbildningsnämnden redovisa de faktiska kostnaderna för dessa elever. Efter prövning kompenseras utbildningsnämnden i den mån schablonen inte räckt till.

Utbildningsnämnden tilldelas grund-, tilläggs och skolskjutsschabloner utifrån inskrivning i mars 2023. Slutlig justering av budget år 2024 görs utifrån månadsvisa prestationsavläsningar och regleras i december 2024.

Gymnasieskola

Tabellen nedan visar prognos för antalet schablongrundande elever i gymnasieskola utifrån Swecos prognos hösten 2022 som tagits fram på uppdrag av stadsledningskontoret.

| Verksamhet, antal elever | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 |
|------------------------------------|--------|--------|--------|--------|
| Gymnasieskola, totalt oavsett regi | 30 110 | 31 120 | 32 110 | 32 980 |
| varav fristående gymnasieskola | 14 830 | 15 380 | 15 840 | 16 270 |

Schablon gymnasieskola

| Prestation, kr | 2023 | 2024 |
|----------------|---------|---------|
| Grundschablon | 111 140 | 114 917 |

Utbildningsnämnden tilldelas grundschablon för gymnasieskola baserat på Swecos elewantalsprognos, hösten 2022. Slutlig justering av budget år 2024 görs utifrån månadsvisa prestationsavläsningar och regleras i december 2024.

Anpassad gymnasieskola

Tabellen nedan visar prognos för antalet schablongrundande elever i anpassad gymnasieskola utifrån prognos i utbildningsnämndens planeringsunderlag för budget 2024 med inriktning 2025 och 2026.

| Verksamhet, antal elever | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 |
|---|------|------|------|------|
| Anpassad gymnasieskola, totalt oavsett regi | 470 | 480 | 500 | 510 |
| varav fristående anpassad gymnasieskola | 140 | 150 | 150 | 160 |

Grund- och tilläggschablon anpassad gymnasieskola

| Prestation, kr | 2023 | 2024 |
|---------------------|---------|---------|
| Behovsgrupp 1 | 231 908 | 239 796 |
| Behovsgrupp 2 | 299 117 | 309 291 |
| Behovsgrupp 3 | 413 734 | 427 809 |
| Behovsgrupp 4 och 5 | 569 394 | 588 767 |

Skolskjutsschablon anpassad gymnasieskola

| Prestation, kr | 2023 | 2024 |
|---------------------|---------|---------|
| Behovsgrupp 1 | 11 298 | 11 671 |
| Behovsgrupp 2 | 25 479 | 26 320 |
| Behovsgrupp 3 | 70 441 | 72 766 |
| Behovsgrupp 4 och 5 | 140 076 | 144 698 |

För elever i behovsgrupp 5 utgår schablon preliminärt enligt samma nivå som behovsgrupp 4. Inför slutlig budgetjustering i tertialrapport 2 ska utbildningsnämnden redovisa de faktiska kostnaderna för dessa elever. Efter prövning kompenseras utbildningsnämnden i den mån schablonen inte räckt till.

Utbildningsnämnden tilldelas grund-, tilläggs och skolskjutsschabloner utifrån inskrivning i mars 2023. Slutlig justering av budget år 2024 görs utifrån månadsvisa prestationsavläsningar och regleras i december 2024.

Svenska för invandrare (sfi)

Schabloner sfi

| Helårsstudent, kr | 2023 | 2024 |
|-------------------|--------|--------|
| Reguljär sfi | 32 521 | 33 724 |
| Anpassad sfi | 67 508 | 70 006 |

Vuxenutbildning

Schabloner vuxenutbildning

| Helårsstudent, kr | 2023 | 2024 |
|-------------------------------|--------|--------|
| Grundläggande vuxenutbildning | 49 424 | 51 253 |
| Gymnasial vuxenutbildning | 49 202 | 51 022 |

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Schabloner

Samtliga ersättningar är uttryckta i kronor per år. Schablonen för barn- och vuxenboende, daglig verksamhet, korttidsboende och korttidstillsyn för skolungdomar över 12 år enligt LSS höjs med 3,7 procent netto jämfört med 2023. Schablon utgår från och med 1 juli 2024 för korttidsvistelse på dagtid.

| | |
|--|-------------|
| Schablon, kr | 2024 |
| <i>Eget boende med boendestöd</i> | 85 637 |
| | |
| <i>Servicebostad</i> | |
| Grundpeng (0-10 poäng) | 238 140 |
| Nivå 1 (11-20 poäng) | 372 403 |
| Nivå 2 (21-30 poäng) | 505 331 |
| Nivå 3 (31-40 poäng) | 709 830 |
| Nivå 4 (41-50 poäng) | 986 158 |
| Nivå 5 (51-60 poäng) | 1 243 004 |
| Nivå 6 (61-70 poäng) | 1 428 815 |
| Nivå 7 (71-80 poäng) | 1 602 830 |
| Nivå 8 (81-100 poäng) | 1 906 724 |
| | |
| <i>Gruppbostad</i> | |
| Grundpeng (0-20 poäng) | 364 208 |
| Nivå 1 (21-30 poäng) | 630 539 |
| Nivå 2 (31-40 poäng) | 833 830 |
| Nivå 3 (41-50 poäng) | 1 108 531 |
| Nivå 4 (51-60 poäng) | 1 363 862 |
| Nivå 5 (61-70 poäng) | 1 548 578 |
| Nivå 6 (71-80 poäng) | 1 721 567 |
| Nivå 7 (81-100 poäng) | 2 023 670 |
| | |
| Nattschabloner - egen regi (per enhet) | 541 495 |
| Nattschabloner - köpt plats (per person) | 135 308 |
| | |
| <i>Barnboende över 12 år</i> | |
| Grundpeng (0-20 poäng) | 382 420 |
| Nivå 1 (21-30 poäng) | 662 065 |
| Nivå 2 (31-40 poäng) | 875 522 |
| Nivå 3 (41-50 poäng) | 1 163 957 |
| Nivå 4 (51-60 poäng) | 1 432 056 |
| Nivå 5 (61-70 poäng) | 1 626 007 |
| Nivå 6 (71-80 poäng) | 1 807 646 |
| Nivå 7 (81-100 poäng) | 2 124 854 |
| | |
| Nattschabloner - köpt plats (per person) | 135 308 |
| Nattschabloner – egen regi (per enhet) | 541 495 |
| Familjehem för barn | 312 227 |
| Barnboende under 12 år | 2 124 854 |
| | |
| <i>Daglig verksamhet - heltid</i> | |
| Nivå 1 (0-15 poäng) | 121 152 |
| Nivå 2 (16-25 poäng) | 244 111 |
| Nivå 3 (26-40 poäng) | 311 532 |
| Nivå 4 (41-55 poäng) | 398 068 |
| Nivå 5 (56-70 poäng) | 484 604 |
| Nivå 6 (71-85 poäng) | 538 209 |
| Nivå 7 (86-100 poäng) | 614 668 |
| | |
| <i>Daglig verksamhet - deltid</i> | |
| Nivå 1 (0-15 poäng) | 96 846 |
| Nivå 2 (16-25 poäng) | 195 288 |
| Nivå 3 (26-40 poäng) | 249 277 |
| Nivå 4 (41-55 poäng) | 318 507 |
| Nivå 5 (56-70 poäng) | 387 736 |
| Nivå 6 (71-85 poäng) | 430 618 |
| Nivå 7 (86-100 poäng) | 491 707 |

Bilaga 6:8

| Schablon, kr | 2024 |
|---|---------|
| Daglig verksamhet, med personlig assistans, heltid | |
| Nivå 1 (0-15 poäng) | 75 523 |
| Nivå 2 (16-25 poäng) | 152 080 |
| Nivå 3 (26-40 poäng) | 194 039 |
| Nivå 4 (41-55 poäng) | 248 067 |
| Nivå 5 (56-70 poäng) | 301 863 |
| Nivå 6 (71-85 poäng) | 335 314 |
| Nivå 7 (86-100 poäng) | 382 904 |
| | |
| Daglig verksamhet, med personlig assistans, deltid | |
| Nivå 1 (0-15 poäng) | 60 349 |
| Nivå 2 (16-25 poäng) | 121 619 |
| Nivå 3 (26-40 poäng) | 155 298 |
| Nivå 4 (41-55 poäng) | 198 407 |
| Nivå 5 (56-70 poäng) | 241 512 |
| Nivå 6 (71-85 poäng) | 268 298 |
| Nivå 7 (86-100 poäng) | 306 346 |
| | |
| Korttidsvistelse, helt dygn | |
| Nivå 1a (0-30 poäng) 1-3 dagar | 72 423 |
| Nivå 1b (0-30 poäng) 4-6 dagar | 180 914 |
| Nivå 1c (0-30 poäng) 7-9 dagar | 289 553 |
| Nivå 1d (0-30 poäng) 10- dagar | 398 191 |
| Nivå 2a (31-70 poäng) 1-3 dagar | 111 061 |
| Nivå 2b (31-70 poäng) 4-6 dagar | 277 582 |
| Nivå 2c (31-70 poäng) 7-9 dagar | 444 099 |
| Nivå 2d (31-70 poäng) 10- dagar | 610 765 |
| Nivå 3a (71-100 poäng) 1-3 dagar | 155 012 |
| Nivå 3b (71-100 poäng) 4-6 dagar | 387 459 |
| Nivå 3c (71-100 poäng) 7-9 dagar | 619 906 |
| Nivå 3d (71-100 poäng) 10- dagar | 852 497 |
| | |
| Korttidsvistelse, dag (6 timmar eller mer) | |
| fr.o.m. 1 juli | |
| Nivå 1a (0-30 poäng) 1-3 dagar | 57 939 |
| Nivå 1b (0-30 poäng) 4-6 dagar | 144 731 |
| Nivå 1c (0-30 poäng) 7-9 dagar | 231 642 |
| Nivå 1d (0-30 poäng) 10- dagar | 318 553 |
| Nivå 2a (31-70 poäng) 1-3 dagar | 88 849 |
| Nivå 2b (31-70 poäng) 4-6 dagar | 222 065 |
| Nivå 2c (31-70 poäng) 7-9 dagar | 355 280 |
| Nivå 2d (31-70 poäng) 10- dagar | 488 612 |
| Nivå 3a (71-100 poäng) 1-3 dagar | 124 009 |
| Nivå 3b (71-100 poäng) 4-6 dagar | 309 968 |
| Nivå 3c (71-100 poäng) 7-9 dagar | 495 925 |
| Nivå 3d (71-100 poäng) 10- dagar | 681 997 |
| | |
| Korttidsvistelse, dag (mindre än 6 timmar) | |
| fr.o.m. 1 juli | |
| Nivå 1a (0-30 poäng) 1-3 dagar | 43 454 |
| Nivå 1b (0-30 poäng) 4-6 dagar | 108 548 |
| Nivå 1c (0-30 poäng) 7-9 dagar | 173 732 |
| Nivå 1d (0-30 poäng) 10- dagar | 238 915 |
| Nivå 2a (31-70 poäng) 1-3 dagar | 66 637 |
| Nivå 2b (31-70 poäng) 4-6 dagar | 166 549 |
| Nivå 2c (31-70 poäng) 7-9 dagar | 266 460 |
| Nivå 2d (31-70 poäng) 10- dagar | 366 459 |
| Nivå 3a (71-100 poäng) 1-3 dagar | 93 007 |

| Schablon, kr | 2024 |
|---|-----------|
| Nivå 3b (71-100 poäng) 4-6 dagar | 232 476 |
| Nivå 3c (71-100 poäng) 7-9 dagar | 371 944 |
| Nivå 3d (71-100 poäng) 10- dagar | 511 498 |
| Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år | |
| Nivå 1 | 106 973 |
| Nivå 2 | 171 156 |
| Nivå 3 | 256 731 |
| Nivå 4 | 385 101 |
| | |
| Särskild redovisning | |
| <i>Boende med särskild service barn/vuxna (antal timmar/år)</i> | |
| 1 700-7 999 | 1 400 000 |
| 8 000-9 999 | 1 600 000 |
| 10 000-11 999 | 1 800 000 |
| 12 000< | 2 000 000 |
| | |
| Daglig verksamhet (antal timmar/år) | |
| 1 700-2 299 | 600 000 |
| 2 300-3 599 | 800 000 |
| 3 600< | 1 000 000 |

Peng

Ersättningarna för vuxen- och barnboende, daglig verksamhet samt korttidsvistelse är uttryckta i kr per dygn eller dag, medan korttidstillsyn för skolungdom över 12 år enligt LSS är uttryckt per månad. Pengen för barn- och vuxenboende, daglig verksamhet, korttidsboende och korttidstillsyn för skolungdomar över 12 år enligt LSS höjs med 3,7 procent netto i jämförelse med 2023. Peng utgår från och med 1 juli 2024 för korttidsvistelse på dagtid.

I de fall en privat utförare av särskilt boende enligt LSS själv vill utföra det ansvar för hälso- och sjukvårdsinsatser som överfördes från Stockholms läns landsting till länets kommuner den 1 oktober 2015 utgår en ersättning på 50 kronor per dygn. Detta är förutom de ersättningar som framgår nedan. Vad gäller daglig verksamhet enligt LSS är denna ersättning 9 kronor per dag för de utförare som vill utföra detta själva.

Ersättningen till utförare i enskild regi av vuxen- och barnboende, daglig verksamhet samt korttidsvistelse är 5,4 procent högre för att kompensera att kommunala utförare har rätt att lyfta moms på köpta varor och tjänst, vilket inte enskilda utförare har. Ersättningen till utförare i enskild regi av korttidstillsyn för skolungdom över 12 år är 2,2 procent högre för att kompensera att kommunala utförare har rätt att lyfta moms på köpta varor och tjänst, vilket inte enskilda utförare har.

Ersättningen till utförare i privat regi är högre än för utförare i kommunal regi och som drivs på entreprenad inom bostad med särskild service och daglig verksamhet (LSS). Till privata utförare utgår en hyresschablon som ska kompensera delar av skillnaden i kostnader mellan den hyra som utföraren betalar till fastighetsägaren efter avdrag för hyresintäkter från de boende samt eventuell kompensation för omsorgsmoms.

| Peng, kr | Egen regi | Entreprenad | Övrig privat regi |
|----------------------|-----------|-------------|-------------------|
| Servicebostad | | | |
| Grundpeng | 616 | 649 | 695 |
| Nivå 1 | 964 | 1 016 | 1 061 |
| Nivå 2 | 1 307 | 1 378 | 1 424 |
| Nivå 3 | 1 837 | 1 936 | 1 981 |
| Nivå 4 | 2 552 | 2 689 | 2 735 |

Bilaga 6:10

| Peng, kr | Egen regi | Entreprenad | Övrig privat regi |
|---|-----------|-------------|-------------------|
| Nivå 5 | 3 216 | 3 390 | 3 435 |
| Nivå 6 | 3 697 | 3 897 | 3 942 |
| Nivå 7 | 4 147 | 4 371 | 4 417 |
| Nivå 8 | 4 933 | 5 200 | 5 245 |
| | | | |
| Gruppboend: | | | |
| Grundpeng | 800 | 843 | 991 |
| Nivå 1 | 1 493 | 1 574 | 1 722 |
| Nivå 2 | 2 022 | 2 132 | 2 279 |
| Nivå 3 | 2 737 | 2 885 | 3 033 |
| Nivå 4 | 3 402 | 3 586 | 3 733 |
| Nivå 5 | 3 883 | 4 092 | 4 240 |
| Nivå 6 | 4 333 | 4 567 | 4 715 |
| Nivå 7 | 5 119 | 5 396 | 5 544 |
| | | | |
| Barnboende över 12 år: | | | |
| Grundpeng | 848 | 893 | 1 041 |
| Nivå 1 | 1 575 | 1 660 | 1 808 |
| Nivå 2 | 2 131 | 2 246 | 2 394 |
| Nivå 3 | 2 882 | 3 037 | 3 185 |
| Nivå 4 | 3 579 | 3 773 | 3 921 |
| Nivå 5 | 4 084 | 4 305 | 4 453 |
| Nivå 6 | 4 557 | 4 803 | 4 951 |
| Nivå 7 | 5 383 | 5 673 | 5 821 |
| | | | |
| Barnboende under 12 år | 5 383 | 5 673 | 5 821 |
| | | | |
| Nattschablon (max 4 schabloner per boende) | 352 | 371 | 371 |
| | | | |
| Kortidsvistelse, helt dygn | | | |
| Nivå 1 | 2 497 | 2 631 | 2 964 |
| Nivå 2 | 3 997 | 4 212 | 4 547 |
| Nivå 3 | 5 702 | 6 012 | 6 343 |
| | | | |
| Kortidsvistelse, dag (6 timmar eller mer) fr.o.m. 1 juli | | | |
| Nivå 1 | 1 998 | 2 104 | 2 371 |
| Nivå 2 | 3 198 | 3 370 | 3 637 |
| Nivå 3 | 4 562 | 4 810 | 5 074 |
| | | | |
| Kortidsvistelse, dag (mindre än 6 timmar) fr.o.m. 1 juli | | | |
| Nivå 1 | 1 498 | 1 578 | 1 778 |
| Nivå 2 | 2 398 | 2 527 | 2 728 |
| Nivå 3 | 3 421 | 3 607 | 3 806 |
| | | | |
| Daglig verksamhet, heltid | | | |
| Nivå 1 | 248 | 261 | 435 |
| Nivå 2 | 697 | 734 | 909 |
| Nivå 3 | 943 | 994 | 1 168 |
| Nivå 4 | 1 259 | 1 327 | 1 502 |
| Nivå 5 | 1 576 | 1 661 | 1 835 |
| Nivå 6 | 1 771 | 1 867 | 2 041 |
| Nivå 7 | 2 051 | 2 162 | 2 336 |
| | | | |
| Daglig verksamhet, deltid | | | |
| Nivå 1 | 198 | 209 | 348 |
| Nivå 2 | 557 | 588 | 727 |
| Nivå 3 | 755 | 795 | 935 |
| Nivå 4 | 1 008 | 1 062 | 1 201 |
| Nivå 5 | 1 260 | 1 329 | 1 468 |

| Peng, kr | Egen regi | Entreprenad | Övrig privat regi |
|---|-----------|-------------|-------------------|
| Nivå 6 | 1 417 | 1 494 | 1 633 |
| Nivå 7 | 1 641 | 1 729 | 1 869 |
| <i>Daglig verksamhet, med personlig assistans, heltid</i> | | | |
| Nivå 1 | 98 | 103 | 277 |
| Nivå 2 | 379 | 399 | 574 |
| Nivå 3 | 531 | 560 | 734 |
| Nivå 4 | 729 | 768 | 942 |
| Nivå 5 | 924 | 974 | 1 148 |
| Nivå 6 | 1 048 | 1 104 | 1 278 |
| Nivå 7 | 1 220 | 1 286 | 1 460 |
| | | | |
| <i>Daglig verksamhet, med personlig assistans, deltid</i> | | | |
| Nivå 1 | 79 | 83 | 222 |
| Nivå 2 | 303 | 319 | 459 |
| Nivå 3 | 425 | 448 | 587 |
| Nivå 4 | 583 | 614 | 754 |
| Nivå 5 | 739 | 779 | 919 |
| Nivå 6 | 838 | 883 | 1 023 |
| Nivå 7 | 976 | 1 028 | 1 168 |

| <i>Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år enligt LSS, kr</i> | Egen regi | Privat regi |
|---|-----------|-------------|
| Nivå 1 | 8 489 | 8 678 |
| Nivå 2 | 13 584 | 13 884 |
| Nivå 3 | 20 377 | 20 824 |
| Nivå 4 | 30 565 | 31 236 |

Äldreomsorg

Ersättningsnivåer för hemtjänst i ordinärt boende

Ersättningen är uppräknad med 3,7 procent jämfört med 2023. Ersättningen till utförare i enskild regi är 2,5 procent högre för att kompensera att kommunala utförare har rätt att lyfta moms på köpta varor och tjänster, vilket inte utförare i enskild regi har.

| Insattstyp, kr/timme | Ersättningsbelopp egen regi | Ersättningsbelopp enskild regi |
|--|-----------------------------|--------------------------------|
| Insats i ordinärt boende dag, kväll och helg (07.00-22.00) | 503 | 516 |
| Insats i ordinärt boende natt (22.00-07.00) | 254 | 260 |
| Fast månadsersättning per larmkund i ordinärt boende | 192 | 197 |

Hemtjänst som utförs på servicehus respektive av anhörigvårdare

För hemtjänst som utförs på servicehus gäller 427 kronor för kommunala utförare och 438 kronor för utförare i enskild regi per timme/dygnet runt. Ersättningen utgår för *beställd* tid. För hemtjänstinsatser som utförs av anhörigvårdare gäller 352 kronor per timme.

Ersättningsnivåer för avlösning och ledsagning

Ersättningen är uppräknad med 3,7 procent jämfört med 2023. Ersättningen till utförare i enskild regi är 2,5 procent högre för att kompensera att kommunala utförare har rätt att lyfta moms på köpta varor och tjänster, vilket inte utförare i enskild regi har.

| Insatstyp, kr/timme | Ersättningsbelopp egen regi | Ersättningsbelopp enskild regi |
|--------------------------------------|--------------------------------|-----------------------------------|
| Insats dagtid (07.00-19.00) | 423 | 434 |
| Insats kväll (19.00-22.00) | 450 | 461 |
| Insats natt (22.00-07.00) | 487 | 500 |
| Insatser fredag 19.00 - måndag 07.00 | 487 | 500 |
| Storhelger | 555 | 569 |

Ersättningsnivåer för vård- och omsorgsboende

Ersättningsnivåerna för vård- och omsorgsboende räknas upp i enlighet med omsorgsprisindex (OPI) för föregående år. För 2024 innebär detta en uppräkningsnivåerna med 4,6 procent. Ersättningen till utförare i enskild regi är 4,2 procent högre för att kompensera att kommunala utförare har rätt att lyfta moms på köpta varor och tjänster, vilket inte utförare i enskild regi har. Lokalschablonen räknas upp med differensen i konsumentprisindex (KPI) mellan juni 2022 och juni 2023. Detta innebär för 2024 att lokalschablonen ökar med 9,3 procent. Kompensation för avsaknaden av rätt att återsöka moms för lokaler kompenseras också genom en högre lokalschablon till privata utförare som har kostnader för lokaler.

| Kr/dygn | Egen regi | Enskild regi |
|---------------------|-----------|--------------|
| Somatisk inriktning | 2 235 | 2 329 |
| Demensinriktning | 2 375 | 2 475 |
| Tom plats dag 1-7 | 1 544 | 1 609 |
| Lokalschablon | 136 | 170 |

Parboende på vård- och omsorgsboende samt hemtjänstinsatser till medboende

Ersättningsnivåerna för parboende räknas upp i enlighet med omsorgsprisindex (OPI) för föregående år. För 2024 innebär detta en uppräkningsnivåerna med 4,6 procent. Ersättningen till utförare i enskild regi är 4,2 procent högre för att kompensera att kommunala utförare har rätt att lyfta moms på köpta varor och tjänster, vilket inte utförare i enskild regi har. Ersättningen avser den basservice som den medboende kan ta del av, såsom kost, tillgång till personal dygnet runt, trygghetslarm och gemensamma aktiviteter.

| Kr/dygn | Egen regi | Enskild regi |
|-------------------------|-----------|--------------|
| Medboende vid parboende | 615 | 641 |

Om den medboende beviljats hemtjänst utgår följande timersättning:

| Insats, kr/timme | Egen regi | Enskild regi |
|-----------------------------------|-----------|--------------|
| Beställd hemtjänst till medboende | 427 | 438 |

Timersättningen utgår från beställd tid och gäller lika oavsett tid på dygnet, vardag och helg.

Ersättningsnivåer för dagverksamhet för äldre

Ersättningen för biståndsbedömd dagverksamhet är uppräknad med 3,7 procent jämfört med 2023. Ersättningen till utförare i enskild regi är 2,5 procent högre för att kompensera att kommunala utförare har rätt att lyfta moms på köpta varor och tjänst, vilket inte enskilda utförare har. Utöver nedanstående ersättning utgår en schablon till utförare i enskild regi med 82 kr per närvarodag, för verksamhets- och lokalytor. För egen regi och entreprenader hanteras hyran centralt hos beställaren och ingen lokalschablon utgår till utföraren.

| Regiform | Demensdagvård kr/dag | Social dagvård kr/dag |
|--------------|-------------------------|--------------------------|
| Egen regi | 610 | 559 |
| Enskild regi | 625 | 573 |

Hemvårdsbidrag

I Stockholms stad finns möjlighet till ekonomisk ersättning, i form av hemvårdsbidrag, till de personer som utför väsentligt merarbete som annars skulle utföras inom ramen för hemtjänst. Merarbetet ska främst bestå av personlig omvårdnad och tillsyn samt vara av sådan art som man normalt inte hjälper varandra med inom familjen. Hemvårdsbidrag beviljas som bistånd enligt 4 kap 2 § socialtjänstlagen och betalas ut till den som är föremål för hjälpinsatserna.

| Grupp | 1/12 av andel av prisbasbeloppet | Bidrag kr/mån | Insatser |
|-------|-------------------------------------|------------------|--|
| 1 | 0,3 | 1 433 | Hjälp dagligen, 1-2 tillfällen, med omvårdnad och tillsyn |
| 2 | 0,6 | 2 865 | Hjälp flera gånger om dagen, minst tre tillfällen, med omvårdnad och tillsyn |
| 3 | 0,9 | 4 298 | Hjälp flera gånger om dagen med omvårdnad och tillsyn, även nattetid |
| 4 | 1,2 | 5 730 | Hjälp med omvårdnad och tillsyn kontinuerligt alla tider på dygnet |

Individ- och familjeomsorg

Peng familjerådgivning

Familjerådgivning vänder sig till par, föräldrar och familjer som behöver hjälp i olika samlevnadsfrågor. Den som vill ha familjerådgivning och bor i Stockholms stad kan välja mellan ett antal godkända utförare, både stadens egen familjerådgivning och enskilda utförare. Familjerådgivning kostar 450 kronor per samtal och samtalstiden är 90 minuter, oavsett regi. Ersättning till utförarna per insattyp budget 2024:

| Insattyp | Ersättningsbelopp | |
|--|------------------------|---------------------------|
| | Egen regi kr/samtal | Enskild regi kr/samtal |
| Rådgivningssamtal, enkel bemanning | 1 066 | 1 104 |
| Rådgivningssamtal, dubbelbemanning | 2 131 | 2 208 |
| Rådgivningssamtal med avgiftsbefrielse | 1 516 | 1 554 |
| Samarbetssamtal, enkelbemanning | 1 565 | - |
| Samarbetssamtal, dubbelbemanning | 2 631 | - |
| Kund med avgiftsbefrielse | - | - |
| Kund som uteblir eller lämnar sent återbud | 450 | - |

Socialpsykiatri

Ersättningssystemet för insatserna boende med särskild service och stödboende baseras på intervaller. Från och med 2024 differentieras ersättningen för boende med särskild service mellan servicebostad och gruppboende. Ersättningen för gruppboende och servicebostad i egen regi har minskats med anledning av centraliseringen av hälso- och sjukvården. För insatsen boendestöd baseras ersättningen till utförarna på beslutade timmar.

Ersättningen till enskilda utförare är 2,5 procent högre för att kompensera för att utförare i egen regi har rätt att lyfta moms på köpta varor och tjänster, vilket inte enskilda utförare har. Samma ersättning som för enskilda utförare gäller för verksamhet på entreprenad, förutom för hyresschablonen där verksamhet på entreprenad ersätts på samma sätt som verksamhet i egen regi.

Ersättning för insatserna boende med särskild service och stödboende

Ersättning till utförare i egen regi

| Ersättning per insatsform | Gruppboende 365 dgr kr/dygn | | Serviceboende 365 dgr kr/dygn | | Stödboende 365 dgr kr/dag | |
|---------------------------|-----------------------------|------------|-------------------------------|------------|---------------------------|------------|
| | poäng | ersättning | poäng | ersättning | poäng | ersättning |
| Nivå 1 | 0-14 | 1 119 | 0-14 | 778 | 0-12 | 361 |
| Nivå 2 | 16-38 | 1 361 | 16-38 | 1 099 | 14-36 | 475 |
| Nivå 3 | 40-72 | 1 623 | 40-72 | 1 407 | 38-72 | 597 |

Ersättning till utförare i enskild regi

| Ersättning per insatsform | Gruppboende 365 dgr kr/dygn | | Serviceboende 365 dgr kr/dygn | | Stödboende 365 dgr kr/dag | |
|---------------------------|-----------------------------|------------|-------------------------------|------------|---------------------------|------------|
| | poäng | ersättning | poäng | ersättning | poäng | ersättning |
| Nivå 1 | 0-14 | 1 264 | 0-14 | 797 | 0-12 | 369 |
| Nivå 2 | 16-38 | 1 537 | 16-38 | 1 126 | 14-36 | 486 |
| Nivå 3 | 40-72 | 1 830 | 40-72 | 1 443 | 38-72 | 610 |

| Ersättning per insatsform | Stödboende kr per kväll/natt |
|---------------------------|------------------------------|
| Kväll/natt | 396 |

Ersättning för insatsen boendestöd

| Antal timmar | Egen regi kr/timme | Enskild regi kr/timme |
|--------------|--------------------|-----------------------|
| 1-7 timmar | 518 | 528 |
| 8-18 timmar | 462 | 473 |
| 19 timmar - | 435 | 447 |

Ersättningen inkluderar kvällar och helger.

Ersättning för insatsen sysselsättning

| Nivå | Egen regi kr/månad | Enskild regi kr/månad |
|------------------------|--------------------|-----------------------|
| Nivå 1 (1-12 h/vecka) | 3 846 | 3 934 |
| Nivå 2 (10-24 h/vecka) | 4 673 | 4 791 |
| Nivå 3 (22-40 h/vecka) | 5 501 | 5 649 |

Hyresschablon

| Insatsform | Gruppboende 365 dgr (kr/dygn) | Serviceboende 365 dgr (kr/dygn) | Stödboende 365 dgr (kr/dag) | Boendestöd 260 dgr (kr/månad) | Sysselsättning 365 dgr (kr/månad)* |
|-----------------------|-------------------------------|---------------------------------|-----------------------------|-------------------------------|------------------------------------|
| Egen regi/entreprenad | | | | 145 | 314 |
| Enskild regi | 62 | 46 | 46 | 145 | 394 |

*Om insatsen börjar i mitten av månaden eller avslutas innan månaden tagit slut, sker beräkning på antal dagar brukaren deltar i sysselsättning.

Lokaler

Bidrag till förskolor med hög hyra

Bidrag utgår med 80 procent av den del av hyreskostnaden som ligger i intervallet 2 188–2 500 kr/kvm och år och med 40 procent av hyreskostnaden i intervallet mellan 2 501 – 3 000 kr/kvm och år. För hyresnivåer över 3 000 kr/kvm och år utgår inget bidrag. Bidrag utgår för högst 10 kvm per inskrivet Stockholmsbarn och bidraget gäller både egen regi och fristående förskolor. Medel för ändamålet reserveras i Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov.

Bidrag för utbyggnad av gruppboendestäder LSS och SoL

Stimulansbidrag till nämnderna för utbyggnad av bostäder för personer med funktionsnedsättning samt det riktade bidraget för merkostnader för ny gruppboendestadsplats finns kvar 2024. Merkostnader för ny gruppboendestadsplats är 340 kronor per dygn, under högst tre år per ny plats i nybyggd gruppboendestad. Beslut fattade före 2024 om beviljade bidrag för startkostnader för nya gruppboendestäder återtas. Bidraget för merkostnader för ny gruppboendestadsplats utgår även till enskilt drivna verksamheter inom LOV med samma belopp. Medel för ändamålen reserveras i Central medelsreserv: 2. *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov.*

Bidrag för ny- om och tillbyggnad av vård- och omsorgsboende för äldre

Stimulansbidraget för ny-, om- och tillbyggnad av vård- och omsorgsboenden för äldre liksom hyresbidraget för merkostnader för nya vård- och omsorgsboenden för äldre kvarstår även 2024. Medel för ändamålen reserveras i Central medelsreserv: 2. *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov.*

Ersättning för hyresförhandling

Fastighetsnämnden fakturerar berörda nämnder för arbetet med att inom ramen för förhandlingsordning hyresförhandla sådana bostadslägenheter som nämnderna hyr ut i andra hand. Ersättningen beräknas schablonvis till 300 kronor per om- eller nyförhandlad lägenhet.

Ersättning för förvärv av bostadsrätter

För att täcka sina omkostnader fakturerar fastighetsnämnden beställande nämnd 100 000 kronor per förvärvat bostadsrättsobjekt.

Avgifter m.m.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Avgifter för förskola, fritidsverksamhet och omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds

Enligt maxtaxeförordningen (2001:160) indexregleras inkomsttaket i maxtaxan årligen. I enlighet med samma förordning ska Skolverket senast den 1 oktober året före bidragsåret lämna uppgift till varje kommun om högsta avgiftsgrundande inkomst per månad enligt 5 § och det högsta avgiftsbeloppet per månad för det första, andra respektive tredje barnet i förskolan respektive fritidshemmet enligt 3 och 5 §. Förordning (2015:153). Taxan är indelad i hel- och deltidstaxa.

Heltidstaxa

Heltidstaxa* tillämpas för förskolebarn 1-3 år med en vistelsetid som överstiger 30 timmar per vecka i stadens förskoleverksamhet, fram till och med juli det år barnet fyller tre år.

| | | |
|---------------------|-----------------------------|-------------------------|
| Barn 1 | 3 % av hushållets inkomster | dock högst 1 645 kr/mån |
| Barn 2 | 2 % av hushållets inkomster | dock högst 1 097 kr/mån |
| Barn 3 | 1 % av hushållets inkomster | dock högst 548 kr/mån |
| Barn 4 och följande | Ingen avgift | |

* Enligt 2023 års indexreglering. Kommunfullmäktige beslutar om de nya avgifterna i ett särskilt ärende.

Deltidstaxa

Deltidstaxa* tillämpas för förskolebarn 1-3 år med deltidsvistelse om högst 30 timmar per vecka och förskolebarn 3-5 år från och med augusti det år barnet fyller tre år med en vistelsetid som överstiger 15 timmar per vecka. Deltidstaxa tillämpas även för skolbarn i stadens fritidshem.

| | | |
|---------------------|-----------------------------|-------------------------|
| Barn 1 | 2 % av hushållets inkomster | dock högst 1 097 kr/mån |
| Barn 2 | 1 % av hushållets inkomster | dock högst 548 kr/mån |
| Barn 3 | 1 % av hushållets inkomster | dock högst 548 kr/mån |
| Barn 4 och följande | Ingen avgift | |

* Enligt 2023 års indexreglering. Kommunfullmäktige beslutar om de nya avgifterna i ett särskilt ärende.

Den högsta avgiften i den för barnet aktuella avgiftsbelagda verksamhetsformen betalas för det yngsta barnet i hushållet och den närmast lägre avgiften i den för barnet aktuella avgiftsbelagda verksamhetsformen betalas för det närmast äldre barnet. Från och med det fjärde barnet i hushållet betalas ingen avgift.

I den avgiftsgrundande inkomsten ingår lön före skatt, inkomst av näringsverksamhet och skattepliktiga transfereringar. Skattefria transfereringar som bostadsbidrag och barnbidrag ingår däremot inte.

Avgift debiteras 12 månader per år för förskoleverksamhet och 12 månader per år för fritidshem, innevarande månad.

Från och med höstterminen det år barnet fyller tre år får avgiften avse bara den del av verksamheten som överstiger 525 timmar om året.

För barn som erbjudits förskola om de av fysiska, psykiska eller av andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av förskola, får avgiften avse bara den del av verksamheten som överstiger 15 timmar i veckan.

Bilaga 7:2

För barn över 12 år som, efter beslut av stadsdelsnämnden, har korttidstillsyn enligt 9 § 7p LSS, utgår ingen avgift tidigast från och med månadsskiftet efter det att barnet fyllt 12 år.

Öppen fritidsverksamhet (fritidsklubb)

Medlemsavgiften för barn 10-12 år, som deltar i öppen fritidsverksamhet (fritidsklubb) i kommunal regi är 900 kronor per termin. Avgiften ska inkludera måltider.

Avgift för omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds

Avgiften för barn i omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds oavsett ålder på barnet utgår från samma avgiftsnivåer som maxtaxa för heltid i förskoleverksamheten. Avgiften för endast ett barn i omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds är alltid högsta avgiften, oavsett hur många timmar barnet går i den verksamheten. Har samma vårdnadshavare fler barn i omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds är avgiften den högsta för ett barn och från andra barnet per barn i enlighet med tabell nedan.

Går ett barn deltid i förskole- eller fritidshems-/fritidsklubbsverksamhet och börjar i omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds höjs avgiften per automatik till högsta nivån.

Skrivs ett barn endast in i verksamhet för omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds jämföras den föräldraavgiften per automatik med heltidsavgift i förskole- eller fritidshems-/fritidsklubbsverksamhet. Finns ett barn redan i verksamheten är utgångspunkten att vårdnadshavaren inte betalar mer än en avgift för barnet. Det vill säga betalar man redan högsta avgiften fortsätter man göra så och inte en högsta avgift till.

| | | |
|------------|-----------------------------|-------------------------|
| Barn 1 | 3 % av hushållets inkomster | dock högst 1 645 kr/mån |
| Barn 2 osv | 2 % av hushållets inkomster | dock högst 1 097 kr/mån |

* Enligt 2023 års indexreglering. Kommunfullmäktige beslutar om de nya avgifterna i ett särskilt ärende.

Avgifter för sommarkoloniverksamhet (kollo)

Kollotaxa 2024

| | Hushållens sammanlagda månadsinkomst (innan skatt) | Dygnsavgift per barn i kolloverksamhet | | | |
|--------|--|--|--------|--------|--------|
| | | 1 | 2 | 3 | 4 |
| Nivå 1 | > 20 000 kr | Avgiftsfritt | | | |
| Nivå 2 | 20 001-30 000 kr | 120 kr | 96 kr | 72 kr | 48 kr |
| Nivå 3 | 30 001-42 000 kr | 250 kr | 200 kr | 150 kr | 100 kr |
| Nivå 4 | 42 001-52 000 kr | 350 kr | 270 kr | 200 kr | 140 kr |
| Nivå 5 | 52 001 kr < | 370 kr | 285 kr | 210 kr | 150 kr |

Avgift för Stockholms stads ateljékö

Stockholms stads ateljékö ger nyutexaminerade bild- och formkonstnärer möjlighet att få en kommunal ateljé i början på sin yrkesbana. Målet är att Stockholm ska vara en stad där konstnärer har goda möjligheter att vara yrkesverksamma.

| | |
|----------------------|-------------|
| Avgift | 2024 |
| Årsavgift i ateljékö | 200 kr |

Avgifter m.m. för äldreomsorg

Avgifter för insatser inom ramen för hemtjänst, särskilt boende, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård regleras i socialtjänstlagen. Avgifterna baseras på prisbasbeloppet och maxavgiften beräknas som en tolfedel av 0,5392 gånger prisbasbeloppet (57 300 kronor för år 2024), vilket motsvarar 2 575 kronor.

Förbehållsbelopp avser det belopp den enskilde ska förbehållas innan avgift får tas ut. Förbehållsbeloppet uppgår till summan av den enskildes minimibelopp och dennes boendekostnad. Förbehållsbeloppet, som den enskilde som betalar avgift alltid ska ha rätt att förbehålla sig av sina egna medel, fastställs i enlighet med 8 kap. 7 § socialtjänstlagen.

Ett individuellt tillägg till minimibeloppet avseende fördyrande kostnader för kost ges till alla som bor permanent i vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg samt till de som äter alla måltider i så kallade våningsmatsalar på servicehus. Det individuella tillägget uppgår till mellanskillnaden av Konsumentverkets beräkningar av skäligena kostnader för råvaror för personer 61 år och äldre och vad maten kostar för den enskilde. Ett individuellt avdrag för förbrukningsartiklar görs för alla som bor permanent i vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg. Det individuella avdraget uppgår till 8 procent av en tolfedel av prisbasbeloppet (382 kronor per månad).

Avgift för trygghetslarm, hemtjänst, dagverksamhet, korttidsvård och den omsorg som ges i vård- och omsorgsboende är indelad i sju avgiftsgrupper:

| Avgiftsgrupp | 1/12 av andel av prisbasbeloppet | Maxavgift kr/mån | Intervaller av olika insatser |
|--------------|----------------------------------|------------------|--|
| 1 | 0,0358 | 171 | Enbart trygghetslarm eller grundavgift i servicehus |
| 2 | 0,124 | 592 | 1,0 – 4,5 timmar hemtjänst och/eller avlösning 17,0-20,5 timmar per månad |
| 3 | 0,226 | 1 079 | 5,0–10,5 timmar hemtjänst och/eller avlösning 21,0-26,5 timmar per månad och/eller dagverksamhet 1-2 dagar per vecka |
| 4 | 0,301 | 1 437 | 11,0-25,5 timmar hemtjänst och/eller avlösning 27,0-41,5 timmar per månad och/eller dagverksamhet 3-4 dagar per vecka |
| 5 | 0,416 | 1 986 | 26,0-40,5 timmar hemtjänst och/eller avlösning 42,0-56,5 timmar per månad och/eller dagverksamhet 5 dagar per vecka |
| 6 | 0,472 | 2 254 | 41,0-55,5 timmar hemtjänst och/eller avlösning 57 timmar och uppåt per månad och/eller dagverksamhet 6-7 dagar per vecka |
| 7 | 0,5392 | 2 575 | Mer än 56 timmar hemtjänst per månad. Korttidsvård samt vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg |

Timavgift uppgår till 264 kronor/timme (0,46 procent av basbeloppet) och debiteras för avgiftsbeslut som omfattar hemtjänstinsatser upp till högst två timmar per månad om det blir förmånligare för den enskilde.

Avgift för kost i vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg, korttidsvård, våningsmatsalar på servicehus samt hel nutrition (näringspreparat) är 3 500 kronor/månad (en tolfedel av 73,3 procent av basbeloppet). Halv nutrition på servicehus uppgår till 25 procent och kosttillägg till 10 procent av kostnaden för kost och hel nutrition (875 kronor respektive 350 kronor per månad).

Avgift för kost i dagverksamhet är 63 kronor/dag (0,11 procent av basbeloppet).

Personer som beviljats matlåda och/eller dagverksamhet har rätt till ett individuellt tillägg till minimibeloppet vid beräkning av avgiftsutrymme. Det individuella tillägget

för matlådor och mat på dagverksamhet baseras på att varje matlåda samt all kost som ges per dag vid dagverksamhet kostar 0,11 procent av prisbasbeloppet (63 kronor).

Avgiftsunderlaget beräknas på den inkomst den enskilde kan antas komma att få under de närmaste tolv månaderna. Med inkomst avses alla former av inkomstgrundande pensioner, privata pensionsförsäkringar med flera. Vidare beaktas aktuella inkomster av tjänst, näringsverksamhet och livränta samt inkomst av kapital. Den enskildes avgiftsutrymme räknas därefter fram genom att den enskildes förbehållsbelopp (minimibelopp samt boendekostnad) dras från nettoinkomsten.

Avgifter m.m. för stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (19 § LSS) får skäliga avgifter för bostad, fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter tas ut av dem som har hel allmän ålderspension, hel sjukersättning eller hel aktivitetsersättning eller annan inkomst av motsvarande storlek, enligt de grunder som kommunen bestämmer. Avgifterna får inte överstiga kommunens självkostnader och kommunen ska se till att den enskilde får behålla tillräckliga medel för sina personliga behov.

Avgifter för insatser inom ramen för hemtjänst, dagverksamhet och bostad med särskild service samt kommunal hälso- och sjukvård regleras i 8 kap. socialtjänstlagen (SoL). Avgifterna bestäms utifrån prisbasbeloppet som uppgår till 57 300 kronor år 2024. Den enskildes avgifter får per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5392 gånger prisbasbeloppet (2 575 kronor), för bostad med särskild service till högst en tolfedel av 0,50 gånger prisbasbeloppet (2 388 kronor).

Med förbehållsbelopp avses det belopp som den enskilde har rätt att behålla av sina egna medel innan avgift får tas ut. Förbehållsbeloppet utgörs av den enskildes minimibelopp och dennes boendekostnad. Merkostnader för yngre personer med funktionsnedsättning ska beaktas i skälig omfattning. Yngre personer ska därför förbehållas ett minimibelopp som överstiger minimibeloppet för äldre med 10 procent. Förbehållsbeloppet, som den enskilde som betalar avgift alltid ska ha rätt att förbehålla sig av sina egna medel, fastställs i enlighet med 8 kap. 7 § socialtjänstlagen.

I minimibeloppet ingår bland annat livsmedel som en kostnadspost som den enskilde har rätt att behålla utrymme för innan avgift får tas ut. Livsmedelskostnaden är beräknad för personer 61 år. Ett individuellt tillägg för högre normala livsmedelskostnader enligt Konsumentverkets beräkningar för olika åldersgrupper, ges till personer under 61 år som själva står för sina livsmedelsinköp.

Ett individuellt tillägg till minimibeloppet ges till alla som bor i bostad med särskild service enligt SoL där måltider ingår och som betalar kostavgift för dessa. Det individuella tillägget uppgår till mellanskillnaden av Konsumentverkets beräknade skäliga livsmedelskostnader för personer 61 år och kostavgiften för den enskilde. Ett individuellt avdrag motsvarande 8 procent av en tolfedel av prisbasbeloppet (382 kronor per månad) görs för förbrukningsartiklar för personer i bostad med särskild service enligt SoL.

Ovanstående belopp är uträknade efter fastställt prisbasbelopp för 2024.

Avgift för trygghetslarm, hemtjänst m.m.

Avgift för trygghetslarm, hemtjänst, dagverksamhet, korttidsvård och för de insatser som ges i bostad med särskild service enligt SoL är indelad i sju avgiftsgrupper

| Avgifts grupp | 1/12 av andel av prisbasbeloppet | Maxavgift kr/mån | Intervaller av olika insatser |
|---------------|----------------------------------|------------------|---|
| 1 | 0,0358 | 171 | Enbart trygghetslarm eller grundavgift i servicehus |
| 2 | 0,124 | 592 | 1,0–4,5 timmar hemtjänst |
| 3 | 0,226 | 1 079 | 5,0–10,5 timmar hemtjänst per månad och/eller dagverksamhet 1-2 dagar per vecka |
| 4 | 0,301 | 1 437 | 11,0–25,5 hemtjänst och/eller dagverksamhet 3-4 dagar per vecka |
| 5 | 0,416 | 1 986 | 26,0–40,5 timmar hemtjänst per månad och/eller dagverksamhet 5 dagar per vecka |
| 6 | 0,472 | 2 254 | 41,0–55,5 timmar hemtjänst och/eller dagverksamhet 6-7 dagar per vecka |
| 7 | 0,5392 | 2 575 | Mer än 56 timmar per månad. Särskilt boende med heldygnsvård, korttidsboende/korttidsvård |

Timavgift uppgår till 264 kronor/timme (0,46 procent av basbeloppet) och debiteras för avgiftsbeslut som omfattar hemtjänstinsatser upp till högst två timmar per månad om det blir förmånligare för den enskilde.

Avgift för kost

Från och med 2014 upphörde staden med att debitera den enskilde avgiften för kost i daglig verksamhet enligt LSS. I stället betalar numera den enskilde för sina måltider direkt till utföraren. Priset för kost i daglig verksamhet är 34 kronor per dag, vilket motsvarar 0,06 procent av prisbasbeloppet.

Avgiften för kost i dagverksamhet enligt SoL är 63 kronor per dag, motsvarande 0,11 procent av prisbasbeloppet.

- Avgiften för kost i korttidsvistelse enligt SoL och LSS för barn och vuxna är 69 kronor per heldag, motsvarande 0,12 procent av prisbasbeloppet och 34 kronor för halv dag, motsvarande 0,06 procent av prisbasbeloppet.
- Avgiften för kost i korttidsboende enligt SoL för vuxna är 115 kronor per dygn, motsvarande 0,20 procent av prisbasbeloppet.
- Avgiften för kost i boende med heldygnsvård, våningsmatsal samt hel nutrition på servicehus är 3 500 kronor per månad, motsvarande en tolfedel av 73,3 procent av prisbasbeloppet. Avgiften för halv nutrition är 25 procent av avgiften för hel nutrition. Halv nutrition (875 kronor per månad) och avgiften för kosttillskott är 10 procent av avgiften för kost i boende med heldygnsvård och för hel nutrition (350 kronor per månad).
- Avgiften för kost i bostad med särskild service enligt LSS för barn och ungdomar är 2 292 kronor per månad, motsvarande 4 procent av prisbasbeloppet.

Övrigt

- Högkostnadsskyddet med maxavgift beräknas till 2 292 kronor vilket motsvarar en tolfedel av 48 procent av prisbasbeloppet.
- Avgift för boende i bostad med särskild service enligt LSS för barn och ungdomar från 19 år som har aktivitetsersättning beräknas till 2 388 kronor, vilket motsvarar en tolfedel av 50 procent av prisbasbeloppet.

Avgifter för vuxna i hem för vård eller boende (HVB), familjehem m.m.

Egenavgiften för vård och behandling av missbrukare i HVB och familjehem är 80 kronor/dygn av sjukpenningen (3 kap 15 § AFL). För personer som saknar eller har låg sjukpenning kan avgiften sänkas helt eller delvis. Om personen genom att betala kostnaden blir beroende av försörjningsstöd ska kostnaden efterges.

Egenavgiften för stöd/omvårdnadsboende, HVB och familjehem består av en avgift för mat och en avgift för boende. Avgiften för frukost, lunch och middag är 0,2 procent av prisbasbeloppet vilket för 2024 motsvarar 115 kronor. Avgiftsnedsättning ska tillämpas när vissa måltider inte intas på institutionen/i familjehemmet. Avgiften reduceras med 20 procent för frukost och 40 procent för lunch respektive middag. En förutsättning är att detta anmälts i förväg till institutionen/familjehemmet.

För stöd/omvårdnadsboende och HVB beräknas egenavgiften till 185 kronor/dygn, varav 70 kronor är avgift för boende och 115 kronor är avgift för mat.

För skyddat boende för personer utsatta för våld i nära relation beräknas egenavgiften för mat till 115 kronor/dygn. Själva boendet är avgiftsfritt. För andra målgrupper som beviljas skyddat boende betalas samma avgift som för stöd/omvårdnadsboende, HVB m.fl.

Vid placering i familjehem är egenavgiften 148 kronor/dygn, varav 33 kronor är avgift för boendet och 115 kronor är avgift för mat.

Egenavgiften för vård och behandling avser endast vuxna missbrukare. Egenavgiften för andra stöd- och hjälpåtgärder (stöd-/omvårdnadsboende) avser samtliga placerade.

| Kategori | Vård/boende | Avgift/lagrum | Kostnad för den enskilde |
|---|---|---|--|
| Behandlingshem, LVM-hem (HVB) och familjehem | Vård och behandling för missbruk | 80 kr/dag enligt 8 kap. 1 § SoL | Bör efterges helt eller delvis enligt 9 kap. 4 § SoL, om personen saknar betalningsförmåga |
| Stöd-/omvårdnadsboende, HVB m.fl. | Stödboende/omvårdnad för missbruk och och/eller psykisk problematik, arbetskooperativ, boende med drogtolerans och akutboende dygnet runt, skyddat boende för andra målgrupper än personer utsatta för våld i nära relation | 185 kr/dag (boende 70 kr samt matkostnad 115 kr) | Beviljas som försörjningsstöd enligt 4 kap. 1 § SoL om personen saknar betalningsförmåga |
| Stödboende med kontrakt | Boende när enskild ej betalar hyra och mat | Boende 70 kr/dag | Beviljas som försörjningsstöd enligt 4 kap. 1 § SoL om personen saknar betalningsförmåga |
| Skyddat boende för personer utsatta för våld i nära relation | Boende | 115 kr per dag (boende avgiftsfritt, matkostnad 115 kr) | Beviljas som försörjningsstöd enligt 4 kap. 1 § SoL om personen saknar betalningsförmåga |
| Familjehem | Stödboende för missbruk och/eller psykiska problem | 148 kr/dag (boende 33 kr samt matkostnad 115 kr) | Beviljas som försörjningsstöd enligt 4 kap. 1 § SoL om personen saknar betalningsförmåga |
| Nattlogi på akutboende | Boende | 50 kr per natt (måltider debiteras inte) | Beviljas som försörjningsstöd enligt 4 kap. 1 § SoL om personen saknar betalningsförmåga |

Egenavgift - familjerådgivning

Stockholms stad har kundval för familjerådgivning. Det innebär att den som vill ha familjerådgivning och bor i Stockholm kan välja mellan godkända utförare, både stadens egen familjerådgivning och privata utförare, till samma avgift. Avgiften är 450 kronor/par för 90 minuters samtalstid.

Avgifter för tillstånd och tillsyn enligt alkohollagen

Tillståndsavgifter

Stockholms stad tar ut avgifter för prövning och ändringar av tillstånd för att servera alkoholdrycker.

| Typ av tillstånd | Avgift 2023 per ansökan | Avgift 2024 per ansökan |
|--|----------------------------|----------------------------|
| Nyansökan/ägarskifte | 12 000 kr | 12 000 kr |
| Ändrade ägarförhållande | 4 000 kr/12 000 kr | 7 500 kr |
| Ändring av befintliga tillstånd | 3 000 kr | 3 000 kr |
| Stadigvarande ändring i tillstånd | 3 000 kr | 3 000 kr |
| Tillfällig ändring i tillstånd | 600 kr | 600 kr |
| Tillfälligt tillstånd till allmänheten | 4 000/5 000 kr | 4 000/5 000 kr |
| Tillfälligt tillstånd slutna sällskap | 1 100 kr | 1 100 kr |
| Förändring i styrelse | Avgiftsfritt | 2 000 kr |
| Förändring i styrelse i studentföreningar och/eller anmälan om ändrade förhållanden för kunskaper. | Avgiftsfritt | 1 000 kr |
| Anmälan om ändrat ägarförhållande eller förändring i styrelse för bolag eller koncerner med fler än ett serveringstillstånd, när anmälningarna inkommer vid ett och samma tillfälle. Full avgift tas för första anmälan, därefter denna avgift för resterande serveringstillstånd. | Avgiftsfritt | 1 000 kr |

Tillsynsavgifter

Stockholms stad tar ut tillsynsavgifter som baseras på tre delar. En fast avgift som samtliga företag betalar, en rörlig del baserad på företagets omsättning föregående år och en del baserad på företagets öppettid (öppettider efter kl. 01.00 eller senare). Rörlig avgift ska omfatta stadigvarande serveringstillstånd för servering till allmänheten, slutet sällskap, catering och vid trafikservering.

| Fasta avgifter | Avgift 2023 | Avgift 2024 |
|--|----------------|----------------|
| Fast avgift, servering till allmänheten | 2 000 kr | 3 000 kr |
| Fast avgift, servering till slutet sällskap | 2 000 kr | 3 000 kr |
| Trafikservering | 1 000/2 000 kr | 1 000/2 000 kr |
| Påminnelseavgift vid utebliven restaurangrapport, påminnelse 1 | 500 kr | 500 kr |
| Påminnelseavgift vid utebliven restaurangrapport, påminnelse 2 | 500 kr | 500 kr |
| Rörlig avgift baserad på årsomsättning (kr) | | |
| 0-100 000 | 1 000 kr | |
| 100 001-500 000 | 2 000 kr | |
| 501 000-1 000 000 | 4 000 kr | |
| 1 000 001-2 000 000 | 6 000 kr | |
| 2 000 001-5 000 000 | 9 000 kr | |
| 5 000 001-10 000 000 | 11 000 kr | |
| 10 000 001-15 000 000 | 15 000 kr | |
| 15 000 001- | 18 000 kr | |
| | | |
| 1-200 000 | | 1 000 kr |
| 200 001-500 000 | | 2 000 kr |
| 501 000-1 000 000 | | 4 650 kr |
| 1 000 001-2 000 000 | | 7 500 kr |
| 2 000 001-4 000 000 | | 12 500 kr |
| 4 000 001-6 000 000 | | 17 500 kr |
| 6 000 001-8 000 000 | | 22 500 kr |
| 8 000 001-10 000 000 | | 27 500 kr |

| | Avgift 2023 | Avgift 2024 |
|--|-------------|-------------|
| 10 000 001-20 000 000 | | 32 500 kr |
| 20 000 001 och över | | 37 500 kr |
| Avgifter för utökad serveringstid | | |
| Stängning senast 02.00 | 2 000 kr | 2 000 kr |
| Stängning senast 03.00 | 4 000 kr | 4 000 kr |
| Stängning senast 04.00 | 8 000 kr | 8 000 kr |
| Stängning efter 04.00 | 10 000 kr | 10 000 kr |

Avgifter för tillsyn vid försäljning av folköl, tobak, receptfria läkemedel, e-cigarettor och tobaksfria nikotinprodukter

Staden tar ut avgifter för tillsyn vid försäljning av folköl, tobak, receptfria läkemedel, e-cigarettor och tobaksfria nikotinprodukter.

| Kategori kontrollavgift | Avgift 2023 | Avgift 2024 |
|--|-------------|-------------|
| Försäljning av folköl | 2 950 kr | 2 950 kr |
| Försäljning av tobak | 6 000 kr | 6 000 kr |
| Försäljning av e-cigarettor | 2 950 kr | 2 950 kr |
| Försäljning av receptfria läkemedel | 3 540 kr | 3 540 kr |
| Försäljning av tobaksfria nikotinprodukter | 3 400 kr | 3 400 kr |
| Typ av tillstånd | | |
| Stadigvarande tillstånd tobak | 9 500 kr | 9 500 kr |
| Tillfälligt tillstånd tobak | 6 500 kr | 6 500 kr |
| Ändrade ägarförhållande tobak | 7 500 kr | 7 500 kr |
| Ändrade styrelseförhållanden tobak | 2 000 kr | 2 000 kr |

Avgifter för ansökan om godkännande att starta fristående förskola eller fritidshem eller ansökan om godkännande som huvudman i befintlig verksamhet

Staden tar ut avgifter för ansökan om godkännande att starta fristående förskola, pedagogisk omsorg eller fritidshem och ansökan om godkännande som huvudman för befintlig verksamhet.

Den som ansöker om godkännande som huvudman för en ny fristående förskola, pedagogisk omsorg eller fritidshem alternativt ansöker om godkännande som huvudman för en befintlig verksamhet ska erlägga en startavgift om 5 000 kronor för att ansökan ska tas upp till prövning. Avgiften ska vara betald innan prövning påbörjas.

En prövningsavgift på 20 000 kronor tillkommer, om ansökan efter grundläggande prövning är aktuell för fortsatt prövning. Avgiften ska vara betald innan fortsatt prövning påbörjas.

Revidering av avgifterna pågår och kommer att beslutas av kommunfullmäktige i ett eget ärende.

Avgifter för parkering på gatumark

Avgifter för parkering på gatumark fastställs av kommunfullmäktige. Avgifter för besöksparkering och andra parkeringsavgifter (boendeparkering, nyttoparkeringstillstånd m.m.) fastställdes senast av kommunfullmäktige i juni 2016 (Plan för gatuparkering, utl. 2016:112, dnr 171-672/2016). Den 6 maj 2019 beslutade kommunfullmäktige om vissa justeringar (Ändring av parkeringsavgifter för MC och moped klass 1 samt ändring av reducerad avgift för parkering med tillstånd för rörelsehindrad, dnr KS 2019/342). Den 20 februari 2023 beslutade kommunfullmäktige om justering av avgifter för besöksparkering (*Höjning av parkeringsavgifter i taxiområde 1, 2 och 3 från och med den 1 april 2023*, dnr KS 2022/1443).

Avgifter för felparkering

Avgifterna för felparkering fastställdes senast av kommunfullmäktige den 18 mars 2019 (*Ändring av felparkeringsavgifter*, dnr KS 2018/1770).

Avgifter för upplåtelse av offentlig plats exkl. torgplats

Avgifter för upplåtelse av offentlig plats, exklusive torgplats, fastställdes senast av kommunfullmäktige den 12 april 2021. Avgifterna framgår av kommunal författningssamling (Kfs).

Avgifter för färd- och parkeringsdispenser

Avgifter för dispenser för breda, långa och tunga fordon samt för färd- och parkeringsdispenser fastställdes senast av kommunfullmäktige i juni 2016 (utl. 2017:149, dnr 124-720/2017).

Avgifter för upplåtelse av torgplats

Avgifter för upplåtelse av torgplats räknas upp årligen med förändringen i konsumentprisindex (KPI) och fastställs i kommunfullmäktiges budget.

Allmänna bestämmelser för upplåtelse av torgplats framgår av Lokala ordningsföreskrifter för torghandel i Stockholms kommun, senast fastställda av kommunfullmäktige den 30 maj 2022 (dnr KS 2022/361) och publicerade i kommunal författningssamling (Kfs 2022:16).

Avgifter i nedanstående tabeller

Avgifterna ska räknas upp vid varje kommande årsskifte med förändringen i konsumentprisindex, KPI, från föregående år. Maj månad används som bas för indexuppräkningsindex. Avgiften avrundas enligt gängse avrundningsregler till närmast jämna tiotal kronor. Avgiftsändringen sker från och med den 1 januari efter det att index föranlett omräkning.

Grunder för avgiftsnivå

Torgplatserna indelas i åtta olika avgiftsnivåer. Grund för vilken nivå en torgplats placeras i utgörs av följande faktorer.

Faktorer som ger en högre avgift:

- Goda kommunikationer
- Bra läge: Cityläge, innerstadsläge eller stora centrum med många marknadsaktörer
- Hög besöksintensitet
- Om platsen utrustas med elektricitet
- Om salutorget byggs om till det bättre eller platsen flyttas närmare flödesstråk

Faktorer som ger en lägre avgift:

- Dåliga kommunikationer
- Ytterstadsläge med avsaknad av andra marknadsaktörer
- Låg besöksintensitet
- Avsaknad av elektricitet
- Om salutorgen byggs om till det sämre eller platsen flyttas från befintliga flödesstråk

Faktorer som generellt ska beaktas för avgiftsnivån:

- Kommunens kostnader för upplåtelsen (administrativ, kontrollfunktionen, drift)
- Den på objektiva grunder beräknade vinsten av rörelsen
- Nyttjarens fördel av upplåtelsen

Bilaga 7:10

- Övriga omständigheter

Avgifter för upplåtelse av torgplats för Stockholms stad

| Lägesbeskrivning | Salutorg | Avgift 2023 | Avgift 2024 |
|---|---|--------------------------|--------------------------|
| Cityläge Ytterplatser | Hötorget | 4 920 kr/kvm | 5 390 kr/kvm |
| Cityläge Inre saluplatser | Hötorget | 4 460 kr/kvm | 4 890 kr/kvm |
| Tillfällig torgplats | Innerstaden Ytterstaden | 610 kr/dag 310 kr/dag | 670 kr/dag 340 kr/dag |
| Mycket frekventa handelstorg belägna vid större köpcentrum | Brommaplan Farsta torg Skärholmstorget Vällingby torg Östermalmstorg | 4 000 kr/kvm | 4 390 kr/kvm |
| Mycket frekventa handelstorg belägna vid omstigningsplatser eller köpcentrum | Gösta Bohmans plats Liljeholmen Mälartorget Norrmalmstorg Odenplan Ryssgården | 3 410 kr/kvm | 3 740 kr/kvm |
| Mer frekventa handelstorg med bra placering av salustånden på stadscentrala salutorg | Gullmarsplan Hornsplan Högdalsgården Kungsholmstorg Medborgarplatsen Rinkeby torg Spånga torg Tensta torg | 2 940 kr/kvm | 3 220 kr/kvm |
| Mer frekventa torg med stadscentrala lägen *saknar elektricitet | Fridhemsplan Fruängen Husby södra Husby norra Husby centrum Hässelby torg Hässelby torg vid t-bana Maltesholmstorget Mariatorget Rörstrandsgatan Sjövikstorg Spelbomskans torg S:t Eriksplan Vintertullstorget | 2 350 kr/kvm | 2 580 kr/kvm |
| Mindre eller något större stadscentrala torg/platser med frekvent potentiellt kundunderlag *saknar elektricitet | Akalla Blackebergsplan Bredängstorget Dalens allé David Helldéns torg Jungfrugatan* Kista torg Kärrtorp Lagaplan Nytorget Telefonplan Tjärhovsplan | 1 640 kr/kvm | 1 800 kr/kvm |
| Mindre stadsdelscentrala torg eller medelstora torg med en något sämre placering *saknar elektricitet | Högdalsplan Lumatorget Skarpnäcks allé Stieg Trenters torg Västertorps torg Årsta torg Älvsjö torg | 1 280 kr/kvm | 1 400 kr/kvm |

Avgifter för vigslar

Vigslar förrättas av vigselförrättare som förordas av Länsstyrelsen i Stockholms län efter förslag från Stockholms stad. Stadens vigselförrättare genomför två typer av vigslar: på plats i Stadshuset och i förekommande fall så kallade privata vigslar på annan plats efter överenskommelse med paren. Stockholms stad tar ut en avgift för vigselförrättning, vilken omfattar kostnader för administration och personal.

Mot bakgrund av den stora efterfrågan på vigslar finns behov av fler vigseltider och av verksamhetsutveckling.

| Vigselavgift | 2023 | 2024 |
|--------------|----------|----------|
| Avgift/par | 1 000 kr | 1 000 kr |

Avgift för boutredning

Boutredningsenheten hjälper till med dödsboutredningar och tar hand om dödsbon som saknar kända delägare, samt lämnar in dödsboanmälan till Skatteverket. Stockholms stad tar ut en timavgift för handläggning motsvarande 1,5 % av prisbasbeloppet.

| Boutredning | Avgift 2023 | Avgift 2024 |
|-------------|-------------|-------------|
| Timavgift | 525 kr/tim | 860 kr/tim* |

*Avgiften bestäms utifrån prisbasbeloppet som för 2024 uppgår till 57 300 kronor.

Taxor

Idrottstaxor

Kriterier för subventionerad taxa och nolltaxa

Kriterier för subventionerad taxa

En förening som erhåller subventionerad- eller noll-taxa ska vara uppbyggd och fungera enligt demokratiska principer och värderingar. Föreningen ska arbeta efter FN:s barnkonvention som bland annat innebär att barn har rätt till inflytande, inget barn får diskrimineras och att varje barn har rätt till utveckling. Föreningen ska aktivt motverka all form av diskriminering, kränkande behandling och kriminell verksamhet. I stadgarna (godkända och antagna på föreningens årsmöte) ska framgå att alla som instämmer i föreningens målsättningar äger rätt till medlemskap. Det får inte bedrivas verksamhet som främjar våld eller rasism. Inte heller får det stimuleras till bruk av alkohol eller andra droger. Idrottsnämnden ska genom uppföljning och kontroll tillse att stadens stöd till föreningslivet inte missbrukas.

Därutöver ska följande kriterier uppfyllas:

- Föreningen/organisationen ska ha ett eget plus- eller bankgirokonto.
- Föreningen har ett organisationsnummer i föreningens namn.
- Föreningen/organisationen ska ha sitt säte i Stockholms stad och minst 50 procent av medlemmarna ska vara mantalsskrivna i Stockholms stad.
- Verksamheten får inte ha kommersiell karaktär.
- Subventionerad taxa ges inte till verksamheter med alkoholförtäring eller vid festverksamhet.
- Medlemsantalet ska uppgå till minst 10 personer.
- Föreningen ska ha lämnat in gällande stadgar och protokoll från senaste årsmötet samt i förekommande fall konstituerande styrelsemöte (firmatecknare ska framgå med namn och personnummer på protokollet), förteckning med kontaktuppgifter till på årsmötet vald styrelse, verksamhets-/ekonomisk berättelse, revisionsrapport samt medlemsförteckning innehållande födelseår, namn och adress. Stadgar behöver endast skickas in första gången och vid

Bilaga 7:12

förändring. Övriga handlingar ska skickas in årligen senast 6 veckor efter årsmötet.

- Föreningen ska tillhöra godkänd riksorganisation eller specialdistriktsförbund om verksamheten avser kampsport-, skytte- eller bassängverksamhet. Intyg på medlemskap ska skickas till idrottsförvaltningen av nya föreningar samt vid begäran.

Subventionerad taxa beviljas inte ekonomisk eller facklig förening, inte heller sådan förening som är hänvisad till annan kommunal förvaltning. Subventionerad taxa beviljas inte heller för, studiecirkel eller annan verksamhet som anordnas av studieförbund. Studier om trosuppfattning eller politiska ideologier medger inte heller subventionerad taxa.

Nationella och regionala (Stockholms län) idrottsförbund som bokar säsongstider för reguljär verksamhet kan beviljas motsvarande taxa som en förening eller förbund som uppfyller kraven för subventionerad taxa.

Kriterier för nolltaxa

- Samtliga kriterier för subventionerad taxa ska vara uppfyllda (gäller inte anonyma missbruksgrupper som använder tolvstegsmetoden).
- För ungdomsverksamhet om föreningen har minst 20 medlemmar (7-20 år). Minst 50 procent av medlemmarna (7-20 år) ska vara mantalsskrivna i Stockholms stad.
- Nolltaxa beviljas inte under schemalagd skoltid (8-15).
- Medlemsavgift måste tas ut av samtliga aktiva medlemmar och storleken ska framgå av årsmötesprotokollet eller motsvarande enligt stadgar.
- Beviljas inte för seniorlags tävlingsverksamhet oavsett ålder på de som deltar. Vid träning görs en avvägning mellan nolltaxa och subventionerad taxa under förutsättning att en majoritet av de som deltar i aktiviteten är 7-20 år, så att subventionerad taxa erläggs i rätt omfattning i relation till andelen vuxna som deltar.
- För verksamhet för personer med funktionsnedsättning om föreningen har minst 10 medlemmar med funktionsnedsättning.
- Att föreningen är med i "Funktionsrätt Stockholms stad" eller i ett parasportförbund.
- För verksamhet för personer med funktionsnedsättning gäller att minst 50 procent av medlemmarna ska vara mantalsskrivna i Stockholms stad. I de fall regionala samarbetsavtal finns mellan idrottsnämnden och andra kommuner kan avsteg från detta förekomma.
- Att det är en missbruksgrupp som använder tolvstegsmetoden och bokar möten i stadens lokaler.

Övrigt

Vid följande bokningstillfällen kan subventionerad taxa eller nolltaxa erbjudas.

- Nationella och regionala idrottsförbund (Stockholms län) som arrangerar tillfälliga ungdomsevenemang (7-20 år).
- Stadsdelsförvaltningar när de bokar anläggningar för att anordna så kallad öppenverksamhet, vilket utgörs av kostnadsfria aktiviteter för alla barn och ungdomar (7-20 år) boende i Stockholm. Syftet med aktiviteterna är främst att nå inaktiva ungdomar och uppnå målen i det idrottspolitiska programmet.
- Ungdomar (7-20 år) när de deltar i öppen verksamhet enligt ovan, som anordnas av idrottsförvaltningen på utebad, utegym, idrottsplatser och idrottshallar, vilket är anläggningar där förvaltningen inte anordnar avgiftsbelagda aktiviteter.

Alla taxor anges nedan i kronor om inget annat anges.

Simhallstaxor

Taxorna avser de simhallar och utomhusbad som idrottsnämnden har driftansvar för. Gäller simhallar och utomhusbad med entréavgift

Priserna på kurser gäller på nya bokningar fr.o.m. januari 2024.

I de fall reducerat pris anges gäller detta för studerande, pensionärer, arbetslösa och Fysisk aktivitet på recept (FaR).

I de fall barn- och ungdomspriser anges gäller det 4-19 år och i del fall ungdomspriser anges gäller det 11-19 år.

Nedanstående taxor gäller inte förvaltningens kostnadsfria prova på-träningspass med varierande aktiviteter, riktat till 11–19-åringar boende i Stockholm. Dessa aktiviteter anordnas i begränsad omfattning i vissa simhallar under skollov.

Kampanjpris gäller för kunder som köper årskort i samband med kampanjer, normalt vid terminsstart.

Förnyelsepriset gäller för kunder som köper nytt kort senast en månad efter att giltighetstiden på föregående kort gått ut.

Badtaxor

| | Fr.o.m. jan-23, kr | Fr.o.m. jan-24, kr |
|---|-----------------------|-----------------------|
| Engångsavgifter | | |
| Vuxna, Eriksdalsbadet | 100 | 100 |
| Vuxna, övriga bad (inklusive Eriksdalsbadets utomhusbad) | 80 | 90 |
| Vuxna reducerat pris, Eriksdalsbadet | 70 | 70 |
| Vuxna reducerat pris, övriga simhallar | 60 | 70 |
| Barn och ungdomar Eriksdalsbadet | 40 | 40 |
| Barn och ungdomar övriga simhallar | 20 | 20 |
| Badtillägg vid inomhusbad sommartid, Eriksdalsbadet | 30 | 30 |
| | | |
| Familj | | |
| 2 vuxna + 2 barn, Eriksdalsbadet | 240 | 240 |
| 1 vuxen + 2 barn, Eriksdalsbadet | 140 | 140 |
| 2 vuxna + 2 barn, övriga simhallar inklusive Eriksdalsbadets utomhusbad | 180 | 200 |
| 1 vuxen + 2 barn, övriga simhallar inklusive Eriksdalsbadets utomhusbad | 100 | 110 |
| 2 vuxna + 3 barn, Eriksdalsbadet | 240 | 240 |
| 2 vuxna + 3 barn, övriga simhallar inklusive Eriksdalsbadets utomhusbad | 180 | 200 |
| | | |
| Rabattkort (entréavgift 10 ggr och 100 ggr) | | |
| Rabattkort 10 ggr, 2 års giltighetstid från inköpsdagen | | |
| Vuxna, Eriksdalsbadet | 900 | 900 |
| Vuxna, övriga simhallar | 700 | 800 |
| Vuxna reducerat pris, Eriksdalsbadet | 540 | 540 |
| Vuxna reducerat pris, övriga simhallar | 370 | 420 |
| Barn och ungdomar, Eriksdalsbadet | 320 | 320 |
| Barn och ungdomar övriga bad (inklusive Eriksdalsbadets utomhusbad) | 160 | 160 |
| | | |
| Rabattkort Företag 100 ggr, två års giltighetstid från inköpsdagen | | |
| | | |
| Övriga simhallar | 6 400 | 7 300 |

Bilaga 7:14

| | Fr.o.m. jan-23, kr | Fr.o.m. jan-24, kr |
|---|-----------------------|-----------------------|
| Skolans bad, inkl. förskola och fritidshem - barn upp till 19 år | | |
| Rabattkort 100 bad, Eriksdalsbadet | 3 000 | 3 000 |
| Rabattkort 100 bad, övriga simhallar (inklusive Eriksdalsbadets utomhusbad) | 1 500 | 1 500 |
| Rabattkort 10 bad, Eriksdalsbadet | 320 | 320 |
| Rabattkort 10 bad, övriga simhallar (inklusive Eriksdalsbadets utomhusbad) | 160 | 160 |
| Pris per barn, Eriksdalsbadet | 40 | 40 |
| Pris per barn, övriga bad (inklusive Eriksdalsbadets utomhusbad) | 20 | 20 |
| <i>Ovanstående priser för förskola gäller även för barn 0-4 år när det kommer barngrupper med ledare. Ledare har fri entré.</i> | | |

| | Fr.o.m. jan-23, kr | Fr.o.m. jan-24, kr |
|---|-----------------------|-----------------------|
| Sommarkort på utomhusbad med entréavgift | | |
| Vuxna | 800 | 860 |
| Vuxna reducerat pris | 500 | 540 |
| Barn och ungdomar 4-19 år | 160 | 160 |
| Sommarkort på utomhusbad med entréavgift, Järvabadet och Nälstabadet | | |
| Vuxna | 800 | 800 |
| Vuxna reducerat pris | 500 | 500 |
| Barn och ungdomar | 160 | 160 |
| Årskort, 1 års giltighetstid från inköpsdagen* | | |
| Vuxna, bad samtliga simhallar och utomhusbad | 2 600 | 2 800 |
| Vuxna, bad samtliga simhallar och utomhusbad, kampanj-/förnyelsepris | 2 500 | 2 700 |
| Vuxna reducerat pris | 1 600 | 1 700 |
| Vuxna reducerat pris, kampanj-/förnyelsepris | 1 500 | 1 600 |
| Barn och ungdomar samtliga simhallar och utomhusbad | 900 | 900 |

*Reducerat pris gäller även för stadens anställda på dessa årskort

Taxor för friskvård/träning

| | Fr.o.m. jan-23, kr | Fr.o.m. jan-24, kr |
|--|-----------------------|-----------------------|
| Engångsavgifter, gäller även bad vid träningstillfället | | |
| Gym/gruppträning, Eriksdalsbadet, | 160 | 190 |
| Gym/gruppträning, exkl. Eriksdalsbadet, pris per pass | 120 | 140 |
| Gruppträning, ungdom | 75 | 90 |
| Gym, ungdom | 75 | 90 |
| Gym/gruppträning, Eriksdalsbadet (1 barn + 1 vuxen) | 190 | 230 |
| Gym/gruppträning, exkl. Eriksdalsbadet (1 barn + 1 vuxen) | 160 | 190 |
| Gyminstruktion ungdom, återbetalning vid kortköp | 110 | 130 |
| Gyminstruktion vuxna, återbetalning vid kortköp | 400 | 480 |
| <i>En instruktion är inkluderad i priset för halvårs- respektive årskort</i> | | |
| Rabattkort 10 ggr, gym- och gruppträning, gäller även bad vid träningstillfället, giltigt 2 år | | |
| Samtliga simhallar, gym och gruppträning | 1 000 | 1 200 |
| Övriga simhallar, exkl. Eriksdalsbadet | 900 | 1 080 |
| Reducerat pris vuxna, samtliga simhallar | 750 | 900 |
| Ungdom, gym- och gruppträning, samtliga simhallar | 530 | 640 |
| Ungdom, gym- och gruppträning, samtliga simhallar, Fysisk aktivitet på recept (FaR) | 430 | 520 |
| Beckomberga simhall, gym- och gruppträning (för personer med funktionsnedsättning) | 420 | 500 |
| Rabattkort 100 ggr, gym- och gruppträning, gäller även bad vid träningstillfället, giltigt 2 år | | |
| Eriksdalsbadet | 9 500 | 11 400 |
| Övriga | 8 400 | 1 080 |
| Skolor och föreningar, ungdom | 4 200 | 5 000 |

| | Fr.o.m. jan-23, kr | Fr.o.m. jan-24, kr |
|--|-----------------------|-----------------------|
| TRÄNINGSKORT - inkl. bad, gym, gruppträning och bassängbad utomhus | | |
| Årskort samtliga simhallar* | | |
| Vuxna | 4 600 | 5 000 |
| Vuxna, kampanj-/förnyelsepris | 4 400 | 4 800 |
| Reducerat pris | 3 200 | 3 500 |
| Reducerat pris, kampanj-/förnyelsepris | 3 000 | 3 300 |
| Ungdom | 2 800 | 3 000 |
| Ungdom kampanj-/förnyelsepris | 2 700 | 2 900 |
| Ungdom, Fysisk aktivitet på recept (FaR) | 2 400 | 2 600 |
| Årskort, exkl. Eriksdalsbadet* | | |
| Vuxna | 3 700 | 4 400 |
| Vuxna, kampanj-/förnyelsepris | 3 500 | 4 200 |
| Reducerat pris | 2 600 | 3 100 |
| Reducerat pris, kampanj-/förnyelsepris | 2 400 | 2 900 |
| Ungdom | 2 200 | 2 600 |
| Ungdom kampanj-/förnyelsepris | 2 100 | 2 500 |
| Ungdom Fysisk aktivitet på recept (FaR) | 2 000 | 2 400 |
| Årskort gym- och gruppträning, Beckomberga sim- och idrottshall | | |
| Personer med funktionsnedsättning | 2 000 | 2 400 |
| Halvårskort, samtliga simhallar | | |
| Vuxna | 2 900 | 3 500 |
| Reducerat pris, vuxna | 2 100 | 2 500 |
| Ungdom | 1 600 | 1 900 |
| Ungdom, Fysisk aktivitet på recept (FaR) | 1 500 | 1 800 |
| Halvårskort, exkl. Eriksdalsbadet | | |
| Vuxna | 2 300 | 2 800 |
| Reducerat pris, vuxna | 1 700 | 2 000 |
| Ungdom | 1 400 | 1 700 |
| Ungdom, Fysisk aktivitet på recept (FaR) | 1 300 | 1 600 |
| Halvårskort gym, Beckomberga sim- och idrottshall | | |
| Personer med funktionsnedsättning | 1 300 | 1 600 |
| Sommarkort (vecka 21-34), gäller på bassängbad och de simhallar som har sommaröppet | | |
| Vuxna | 950 | 1 140 |
| Reducerat pris, vuxna | 650 | 780 |
| Ungdom | 550 | 660 |
| Ungdom, Fysisk aktivitet på recept (FaR) | 500 | 600 |
| TRÄNINGSKORT GYM ELLER TRÄNINGSKORT GRUPPTRÄNING - inkl. bad och bassängbad utomhus | | |
| Årskort, samtliga simhallar | | |
| Vuxna | 3 900 | 4 500 |
| Vuxna, kampanj-/förnyelsepris | 3 700 | 4 300 |
| Årskort exkl. Eriksdalsbadet | | |
| Vuxna | 2 900 | 3 500 |
| Vuxna, kampanj-/förnyelsepris | 2 700 | 3 300 |

*Reducerat pris gäller även för stadens anställda på dessa årskort

Taxor för kursverksamhet

Nedanstående barn- och ungdomspriser gäller för personer till och med 19 år.

| Simundervisning | Fr.o.m. jan-23, kr | Fr.o.m. jan-24, kr |
|----------------------|-----------------------|-----------------------|
| Vuxna/45 min lektion | 181 | 217 |
| Vuxna/40 min lektion | 161 | 193 |

Bilaga 7:16

| Simundervisning | Fr.o.m. jan-23, kr | Fr.o.m. jan-24, kr |
|--|-------------------------------|-------------------------------|
| Barn och ungdomar/40 min lektion (Farsta sim- och idrottshall, Husbybadet, Högdalens sim- och idrottshall, Skärholmens sim- och idrottshall, Tensta sim- och idrottshall, Vällingby sim- och idrottshall) | 117 | 67 |
| Barn och ungdomar/40 min lektion övriga anläggningar | 117 | 117 |
| Barn och ungdomar/30 min lektion (Farsta sim- och idrottshall, Husbybadet, Högdalens sim- och idrottshall, Skärholmens sim- och idrottshall, Tensta sim- och idrottshall, Vällingby sim- och idrottshall) | 88 | 50 |
| Barn och ungdomar/30 min lektion övriga anläggningar | 88 | 88 |
| <i>Personer med fysisk aktivitet på recept har rätt till reducerat pris på ovanstående kurser (simundervisning). På simundervisning anpassad för personer med funktionsnedsättning gäller reducerat pris för samtliga deltagare. Reducerade priser gäller endast personer folkbokförda i Stockholm.</i> | | |
| Tilläggsavgift för personer folkbokförda i annan kommun, per kurs (Farsta sim- och idrottshall, Husbybadet, Högdalens sim- och idrottshall, Skärholmens sim- och idrottshall, Tensta sim- och idrottshall, Vällingby sim- och idrottshall) | 250 | 800 |
| Tilläggsavgift för personer folkbokförda i annan kommun, per kurs övriga anläggningar | 250 | 500 |
| Privat simundervisning, 45 min per tillfälle, alla simhallar | 600 | 720 |
| Privat simundervisning, 45 min per tillfälle, alla simhallar (barn och ungdomar) | 500 | 500 |
| Simprov cirka 15 minuter, en lärare (exklusive entréavgift) | 100 | 120 |
| Nedsatt avgift för hushåll med en sammanlagd hushållsinkomst som understiger 6 prishälsbelopp* | | |
| Barn och ungdomar/40 min lektion (samtliga anläggningar) | 33 | 33 |
| Barn och ungdomar/30 min lektion (samtliga anläggningar) | 25 | 25 |
| <i>* I den avgiftsgrundande hushållsinkomsten ingår lön före skatt, inkomst av näringsverksamhet och skattepliktiga inkomster enligt inkomstskattelagen (SFS 1999:1229). Skattefria inkomster som bostadsbidrag, barnbidrag och försörjningsstöd ingår däremot inte. Det som ska anges är inkomst enligt senast erhållna slutskattebesked från skatteverket. Om det finns två vuxna i hushållet ska bådas inkomst inkluderas. Reduktionen ges endast på simskolor för barn och ungdomar 5-14 år, inga ytterligare rabatter ges på det reducerade priset.</i> | | |

| Skolsim | Fr.o.m. jan-23, kr | Fr.o.m. jan-24, kr |
|--|-------------------------------|-------------------------------|
| Skolsim 15 ggr, stadens skolor | 8 600 | 9 400 |
| Skolsim 15 ggr, skolor från andra kommuner | 12 700 | 16 500 |
| Övriga kurser, gäller även bad vid träningstillfället | | |
| Övriga kurser, vuxna, pris per lektion (55 minuter) | 100 | 120 |
| Övriga kurser bassäng, vuxna, pris per lektion (45 minuter) | 100 | 120 |
| Övriga kurser, barn (till och med 12 år), pris per lektion (45 minuter) | 58 | 58 |
| Övriga kurser bassäng, barn och ungdomar, pris per lektion (45 minuter) | 58 | 58 |
| Övriga kurser, ungdomar (12-19 år), pris per lektion (55 minuter) | 58 | 58 |
| <i>Pensionärer, arbetslösa, studenter och personer med fysisk aktivitet på recept folkbokförda i Stockholm har rätt till reducerat pris på övriga kurser. Personligt intyg krävs. På kurser för personer med funktionsnedsättning gäller reducerat pris för samtliga deltagare folkbokförda i Stockholm. Reducerade priser uppgår till cirka 80 procent av ordinarie pris.</i> | | |
| Tilläggsavgift för boende i annan kommun per kurs | 250 | 500 |

Taxor för planhyror

Taxor (där inget annat anges avser taxorna kostnad per timme i kronor)

Taxorna gäller successivt fr.o.m. januari 2024 på nya bokningar/avtal

Taxorna gäller i de anläggningar där idrottsnämnden ansvarar för driften.

Taxorna avser hyra av anläggningarna i befintligt skick med ordinarie bemanning. För eventuella tilläggstjänster kommer extra debitering att ske motsvarande förvaltningens

självkostnad alternativt marknadspris i de fall tjänsterna säljs på en konkurrensutsatt marknad. Tillägg kan exempelvis debiteras för extra bemanning, anlitande av hantverkare och extravakter, biljett- och kassakurer, transport av utrustning, plantäckning samt hyra eller inköp av material. Eventuell lagstadgad moms tillkommer.

Eventuell tid för spolning av is, iordningställande/bortplockning av utrustning och material ingår i bokad tid.

Subventionerad taxa och nolltaxa gäller för de föreningar som uppfyller av kommunfullmäktige fastställda kriterier. Subventionerad- och nolltaxa tillämpas för föreningarnas ordinarie verksamhet riktad till dess medlemmar och så kallad öppen verksamhet, vilket utgörs av kostnadsfria aktiviteter för alla barn- och ungdomar (7-20 år) boende i Stockholm. För kursverksamhet samt verksamhet riktad till allmänheten, med kommersiell karaktär, medges inte subventionerad- eller nolltaxa.

Nationella och regionala (Stockholms län) idrottsförbund som arrangerar tillfälliga ungdomsevenemang (7-20 år) beviljas motsvarande taxa som en förening eller förbund som uppfyller kraven för subventionerad taxa respektive nolltaxa.

Nationella och regionala (Stockholms län) idrottsförbund som bokar säsongstider för reguljär verksamhet kan beviljas motsvarande taxa som en förening eller förbund som uppfyller kraven för subventionerad taxa (ej nolltaxa).

Idrottsförvaltningen arrangerar kostnadsfria aktiviteter, så kallad öppenverksamhet, för alla barn och ungdomar (7-20 år) boende i Stockholm. Aktiviteterna anordnas exempelvis på utebad, utegym, idrottsplatser och idrottshallar, vilket är anläggningar där förvaltningen inte anordnar avgiftsbelagda aktiviteter. Syftet med aktiviteterna är främst att nå inaktiva ungdomar och uppnå målen i idrottspolitiska programmet. Stadsdelsförvaltningar som bokar anläggningar för liknande verksamhet beviljas motsvarande taxa som en förening eller förbund som uppfyller kraven för subventionerad taxa respektive nolltaxa.

När idrotter utövas under en period som inte har säsong gäller samma taxor som ickesäsong för respektive anläggningskategori. Exempelvis när fotboll utövas i idrottshall under säsong för idrottshallar gäller taxorna för inomhusanläggningar under ickesäsong.

När lag deltar i seriespel i de två högsta nivåerna i fotboll, den högsta nivån i övriga idrotter samt övriga nationella och internationella evenemang på motsvarande nivå gäller fastställda taxor för evenemang istället för nedanstående taxor. I de fall enbart en riksserie finns, likställs detta inte med spel på högsta nivå utan ordinarie taxor gäller för dessa serier.

När huvudsyftet med inhyrningen är kommersiell till exempel filminspelningar och liknande, tecknas avtal till självkostnadspris.

Vid bokning av simbassäng tillkommer entré vid privat och kommersiell uthyrning, om inte bokningen avser evenemang, fotografering eller filminspelning.

Vid bokning av tillträde till gymlokal för bedrivande av kommersiell verksamhet som personlig tränare tillkommer entréavgift för kunden/kunderna om de inte innehar ett träningskort. Ingen entréavgift tillkommer för den personliga tränaren.

Bilaga 7:18

Inomhusanläggningar säsong (vattensport och gym: året runt, övriga v. 34-v. 21)

| Inomhusanläggningar | 2023 | | | | | 2024 | | | |
|--|--------|---------------|-----------|--------------------|--------|-----------|-----------|--------------------|--------|
| | Privat | Kommer-siellt | Före-ning | Före-ning, 7-20 år | Skolor | Ordinarie | Före-ning | Före-ning, 7-20 år | Skolor |
| Eriksdalshallen | 800 | 2 500 | 380 | | 990 | 850 | 400 | | 990 |
| Idrottshall > 700 kvm | 800 | 2 000 | 380 | | 990 | 850 | 400 | | 990 |
| Idrottshall > 700 kvm, del av | 400 | 1 000 | 190 | | 500 | 420 | 200 | | 500 |
| Idrottshall < 700 kvm | 680 | 2 000 | 290 | | 870 | 720 | 310 | | 870 |
| Idrottshall < 700 kvm, del av | 340 | 1 000 | 150 | | 430 | 360 | 160 | | 430 |
| Motionsrum/gymnastiksal > 150 kvm | 400 | 1 000 | 190 | | 610 | 420 | 200 | | 610 |
| Motionsrum/gymnastiksal < 150 kvm | 200 | 1 000 | 100 | | 270 | 210 | 110 | | 270 |
| Skyttehall | 550 | 1 000 | 280 | | 680 | 580 | 300 | | 680 |
| Skyttehall, halv | 280 | 600 | 140 | | 350 | 290 | 150 | | 350 |
| Åkeshovs- och Mälarhöjdens gymnastikhall | 2 000 | 4 000 | 1 000 | | 2 480 | 2 120 | 1 060 | | 2 480 |
| Åkeshovs- och Mälarhöjdens gymnastikhall, del av | 500 | 1 000 | 250 | | 620 | 530 | 270 | | 620 |
| Specialutrustad sal, med cyklar | 830 | 1 390 | 570 | 570 | 1 030 | 880 | 600 | 600 | 1 030 |
| Övriga specialutrustade salar | 440 | 1 000 | 180 | | 550 | 470 | 190 | | 550 |
| Övriga specialutrustade salar, del av | 220 | 500 | 90 | | 270 | 240 | 100 | | 270 |
| Omklädningsrum/timme | 200 | 200 | 100 | | 120 | 210 | 110 | | 120 |

| Vattensport och gym | 2023 | | | | | 2024 | | | |
|---|--------|---------------|-----------|--------------------|--------|-----------|-----------|--------------------|--------|
| | Privat | Kommer-siellt | Före-ning | Före-ning, 7-20 år | Skolor | Ordinarie | Före-ning | Före-ning, 7-20 år | Skolor |
| Simhall, 25 meters bana (pris per bana) | 600 | 1 200 | 120 | | 260 | 640 | 130 | | 280 |
| Skolbad, 25 meters bana (pris per bana) | 350 | 750 | 90 | | 200 | 370 | 100 | | 210 |
| Simhall och utebad, 50 meters bana (pris per bana) | 800 | 2 400 | 200 | | 500 | 850 | 210 | | 530 |
| Simhall, undervisningsbassäng | 1 400 | 3 000 | 370 | | 790 | 1 480 | 390 | | 840 |
| Eriksdalsbadet, hoppbassäng, | 2 400 | 2 400 | 500 | | 1 500 | 2 540 | 530 | | 1 590 |
| Eriksdalsbadet, hoppbassäng, natt | - | 5 000 | - | | - | 6 000 | - | | - |
| Simhall, stor bassäng | - | - | - | | 1 560 | - | - | | 1 680 |
| Bassäng, skolbad | 1 400 | 3 000 | 370 | | 790 | 1 480 | 390 | | 850 |
| Tillträde till gymlokal för bedrivande av kommersiell verksamhet som personlig tränare, 1 timme, samtliga simhallar | - | 200 | - | - | - | 240 | - | - | - |
| Tillträde till gymlokal för bedrivande av kommersiell verksamhet som personlig tränare, per månad, samtliga simhallar | - | 4 000 | - | - | - | 4 800 | - | - | - |
| Tillträde till gymlokal för bedrivande av kommersiell verksamhet som personlig tränare, per månad, endast en simhall. | - | 3 000 | - | - | - | 3 600 | - | - | - |

Övrigt

| Objekt | 2023 | | | | | 2024 | | | |
|---|--------|-------------------|---------------|------------------------------|--------|-----------|---------------|------------------------------|--------|
| | Privat | Kommer- siellt | Före- ning | Före- ning, 7-20 år | Skolor | Ordinarie | Före- ning | Före- ning, 7-20 år | Skolor |
| - bordtennis per bord | 110 | 110 | 70 | | | 120 | 70 | | |
| - boule | 90 | 90 | 70 | | | 100 | 70 | | |
| Eriksdalsbadet, stort konferensrum, per timme | 1 200 | 1 200 | 300 | 300 | 1 200 | 1 270 | 320 | 320 | 1 270 |
| Eriksdalsbadet, litet konferensrum, per timme | 700 | 700 | 250 | 250 | 700 | 740 | 270 | 270 | 740 |
| Konferensrum (Hyllan), Eriksdalshallen | 500 | 500 | 250 | 250 | 500 | 530 | 270 | 270 | 530 |
| Press- och VIP-rum, Eriksdalshallen | 200 | 200 | 140 | | 200 | 210 | 150 | | 210 |
| Konferensrum, övriga anläggningar | 200 | 200 | 140 | | 200 | 210 | 150 | | 210 |

Inomhusanläggningar ickesäsong (v. 22-v.33)

| Inomhusanläggningar | 2023 | | | | | 2024 | | | |
|--|--------|-------------------|---------------|------------------------------|--------|-----------|---------------|------------------------------|--------|
| | Privat | Kommer- siellt | Före- ning | Före- ning, 7-20 år | Skolor | Ordinarie | Före- ning | Före- ning, 7-20 år | Skolor |
| Eriksdalshallen | 800 | 2 500 | 450 | | 990 | 850 | 480 | | 990 |
| Idrottshall > 700 kvm | 800 | 2 000 | 450 | | 990 | 850 | 480 | | 990 |
| - " - halv eller del av hall | 400 | 1 000 | 230 | | 500 | 420 | 240 | | 500 |
| Idrottshall < 700 kvm | 680 | 2 000 | 340 | | 870 | 720 | 360 | | 870 |
| - " - halv eller del av hall | 340 | 1 000 | 170 | | 430 | 360 | 180 | | 430 |
| Motionsrum/gymnastiksal > 150 kvm | 400 | 1 000 | 230 | | 610 | 420 | 240 | | 610 |
| Motionsrum/gymnastiksal < 150 kvm | 200 | 1 000 | 120 | | 270 | 210 | 130 | | 270 |
| Skyttehall | 550 | 1 000 | 310 | | 680 | 580 | 330 | | 680 |
| Skyttehall, halv | 280 | 600 | 160 | | 350 | 290 | 170 | | 350 |
| Åkeshovs- och Mälarhöjdens gymnastikhall | 2 000 | 4 000 | 1 200 | | 2 480 | 2 120 | 1 270 | | 2 480 |
| Åkeshovs- och Mälarhöjdens gymnastikhall, del av | 500 | 1 000 | 300 | | 620 | 530 | 320 | | 620 |
| Specialutrustad sal, med cyklar | 830 | 1 390 | 570 | 570 | 1 030 | 880 | 600 | 570 | 1 030 |
| Övriga specialutrustade salar | 440 | 1 000 | 220 | 140 | 550 | 470 | 230 | 140 | 550 |
| Övriga specialutrustade salar, del av | 220 | 500 | 110 | 120 | 270 | 240 | 120 | 120 | 270 |
| Omklädningsrum/timme | 200 | 200 | 100 | | 120 | 210 | 110 | | 120 |

Övrigt

| | | | | | | | | | |
|---|-------|-------|-----|-----|-------|-------|-----|-----|-------|
| - bordtennis per bord | 110 | | 80 | | | 120 | 80 | | |
| - boule | 90 | | 80 | | | 100 | 80 | | |
| Eriksdalsbadet, stort konferensrum, per timme | 1 200 | 1 200 | 300 | 300 | 1 200 | 1 270 | 320 | 300 | 1 300 |
| Eriksdalsbadet, litet konferensrum, per timme | 700 | 700 | 250 | 250 | 700 | 740 | 270 | 250 | 760 |

Bilaga 7:20

| | | | | | | | | | |
|---|-----|--|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|
| Konferensrum Eriksdalshallen | 500 | | 250 | 250 | 500 | 530 | 270 | 250 | 540 |
| Konferensrum Stadion | 500 | | 250 | 250 | 500 | 530 | 270 | 250 | 540 |
| Konferensrum, övriga inomhusanläggningar | 200 | | 140 | | 200 | 210 | 150 | 0 | 220 |

Utomhusanläggningar vinteridrotter, säsong (ishallar v. 39-v.13,
utomhusbanor v.44-v.9)

| Konstfrusna banor | 2023 | | | | | 2024 | | | |
|---------------------------------------|-----------------------|-------------------|---------------|------------------------------|--------|-----------|---------------|------------------------------|--------|
| | Privat | Kommer- siellt | Före- ning | Före- ning, 7-20 år | Skolor | Ordinarie | Före- ning | Före- ning, 7-20 år | Skolor |
| Isrink | 610 | 2 000 | 330 | | 610 | 650 | 350 | | 650 |
| Ishall | 1 440 | 3 000 | 780 | | 1 440 | 1 530 | 830 | | 1 530 |
| Bandybana | 1 500 | 6 000 | 780 | | 1 500 | 1 590 | 830 | | 1 590 |
| Rundbana | 1 500 | 6 000 | 780 | | 1 500 | 1 590 | 830 | | 1 590 |
| Skridsko- och bandyhall, halv plan | 1 400 | 3 000 | 750 | | 1 400 | 1 480 | 800 | | 1 480 |
| Skridsko- och bandyhall, hel plan | 2 800 | 6 000 | 1 500 | | 2 800 | 2 970 | 1 590 | | 2 970 |
| | | | | | | | | | |
| Naturisbanor | | | | | | | | | |
| Bandybana | Ej bokningsbar | | | | | | | | |

Utomhusanläggningar vinteridrotter, ickesäsong (ishallar v.14-v.38,
utomhusbanor v.10-v.43)

| Konstfrusna banor | 2023 | | | | | 2024 | | | |
|--|--------|-------------------|---------------|------------------------------|--------|-----------|---------------|------------------------------|--------|
| | Privat | Kommer- siellt | Före- ning | Före- ning, 7-20 år | Skolor | Ordinarie | Före- ning | Före- ning, 7-20 år | Skolor |
| Isrink | 610 | 2 000 | 610 | | 610 | 650 | 650 | | 650 |
| Ishall (mars, april, aug, sept) | 1 460 | 3 000 | 1 440 | | 1 460 | 1 550 | 1 460 | | 1 550 |
| Ishall (maj, juni, juli) | 1 460 | 3 000 | 1 440 | | 1 460 | 1 650 | 1 560 | | 1 650 |
| Ishall, utan is | 800 | 2 000 | 450 | | 800 | 850 | 480 | | 850 |
| Bandybana, utan is | 1 000 | 1 500 | 200 | | 1 000 | 1 060 | 210 | | 1 060 |
| Skridsko- och bandyhall (mars, april, aug, sept)* | 3 000 | 6 000 | 2 800 | | 3 000 | 3 180 | 2 770 | | 3 180 |
| Skridsko- och bandyhall (maj, juni, juli)* | 3 000 | 6 000 | 2 800 | | 3 000 | 3 380 | 2 970 | | 3 380 |

Utomhusanläggningar sommaridrotter, säsong (övriga: v.14-v.43*)

Nedanstående taxor gäller inte för Stockholms stadion. Stockholms stadions taxor anges
under *Taxor för evenemang*.

| | 2023 | | | | | 2024 | | | |
|-------------------------|--------|-------------------|---------------|------------------------------|--------|-----------|---------------|------------------------------|--------|
| | Privat | Kommer- siellt | Före- ning | Före- ning, 7-20 år | Skolor | Ordinarie | Före- ning | Före- ning, 7-20 år | Skolor |
| Gräsplan | 850 | 2 000 | 500 | | | 900 | 530 | 0 | |
| Konstgräs 11-spel | 700 | 2 000 | 380 | | | 740 | 400 | 0 | |
| Konstgräs 11-spel, halv | 350 | 1 000 | 190 | | | 370 | 200 | 0 | |
| Konstgräs 7-spel | 350 | 1 000 | 190 | | | 370 | 200 | 0 | |
| Konstgräs 7-spel, halv | 180 | 500 | 100 | | | 190 | 100 | 0 | |
| Konstgräs 5-spel | 180 | 500 | 100 | | | 190 | 100 | 0 | |
| Grusplan 11-spel | 350 | 800 | 200 | | | 370 | 210 | 0 | |
| Grusplan 11-spel, halv | 180 | 400 | 100 | | | 190 | 110 | 0 | |

| | 2023 | | | | | 2024 | | | |
|---|--------|---------------|-----------|--------------------|--------|-----------|-----------|--------------------|--------|
| | Privat | Kommer-siellt | Före-ning | Före-ning, 7-20 år | Skolor | Ordinarie | Före-ning | Före-ning, 7-20 år | Skolor |
| Grusplan 7-spel | 180 | 400 | 100 | | | 190 | 110 | 0 | |
| Grusplan 7-spel, halv | 90 | 200 | 50 | | | 100 | 60 | 0 | |
| Grusplan 5-spel | 90 | 200 | 50 | | | 100 | 60 | 0 | |
| Friidrott | 680 | 1 500 | 390 | | | 720 | 410 | 0 | |
| Sportfält, sandlådan för beachvolleyboll och beachfotboll | 1 500 | 2 000 | 1 000 | | | 1 590 | 1 060 | 0 | |
| Gärdets sportfält, badområdet (under period när badet är stängt), per dygn | 15 000 | 15 000 | 15 000 | | | 15 900 | 15 900 | 0 | |
| Utebadsområdet Gärdets sportfält, längre bokningar, exklusive bassänger, under period när badet är stängt, per dygn | 5 000 | 5 000 | 5 000 | | | 5 300 | 5 300 | 0 | |
| Sportfält, cricketplan | 200 | 200 | 200 | | | 210 | 210 | 0 | |
| Sportfält, fotbollsplan | 850 | 2 000 | 500 | | | 900 | 530 | 0 | |
| Sportfält, tältområde, per dygn | - | 5 000 | - | | | 5 300 | - | - | |
| Sportfält, övriga ytor | 1 000 | 1 500 | 200 | | | 1 060 | 210 | 0 | |

Övrigt

| | | | | | | | | | |
|----------------------|-----|-----|-----|--|-----|-----|-----|--|-----|
| Omklädningsrum/timme | 200 | 200 | 100 | | | 210 | 110 | | |
| Konferensrum | 200 | 200 | 140 | | 200 | 210 | 150 | | 210 |

* Friidrott har säsong året runt

Utomhusanläggningar sommaridrotter, ickesäsong (v.44-v.13)

Nedanstående taxor gäller inte för Stockholms stadion. Stockholms stadions taxor anges under *Taxor för evenemang*.

| | 2023 | | | | | 2024 | | | |
|------------------------------------|--------|---------------|-----------|--------------------|--------|-----------|-----------|--------------------|--------|
| | Privat | Kommer-siellt | Före-ning | Före-ning, 7-20 år | Skolor | Ordinarie | Före-ning | Före-ning, 7-20 år | Skolor |
| Vinterfotbollsplan grus | 380 | 800 | 250 | | 320 | 400 | 270 | | 340 |
| Konstgräs 11-spel | 720 | 2 000 | 460 | | 600 | 760 | 490 | | 640 |
| Konstgräs 11-spel, halv | 360 | 1 000 | 230 | | 300 | 380 | 240 | | 320 |
| Konstgräs 7-spel | 360 | 500 | 230 | | 300 | 380 | 240 | | 320 |
| Konstgräs 5-spel | 180 | 300 | 120 | | 150 | 190 | 130 | | 160 |
| Konstgräs uppvärmd (nov,dec, mars) | 1 460 | 6 000 | 1 260 | | 1 460 | 1 550 | 1 160 | | 1 550 |
| Konstgräs uppvärmd (jan, febr) | 1 460 | 6 000 | 1 260 | | 1 460 | 1 650 | 1 260 | | 1 650 |
| Övrigt | | | | | | | | | |
| Omklädningsrum/timme | 200 | 200 | 100 | | | 210 | 110 | | |
| Konferensrum | 200 | 200 | 140 | | 200 | 210 | 150 | | 210 |

Fotbollshallen

| Fotbollshallen | 2023 | | | | | 2024 | | | |
|-------------------------------|--------|---------------|-----------|--------------------|--------|-----------|-----------|--------------------|--------|
| | Privat | Kommer-siellt | Före-ning | Före-ning, 7-20 år | Skolor | Ordinarie | Före-ning | Före-ning, 7-20 år | Skolor |
| Ordinarie säsong (v.14-v. 43) | 800 | 2 000 | 190 | | 960 | 850 | 200 | | 960 |
| Ej säsong (v.44-v.13) | 800 | 2 000 | 800 | | 960 | 850 | 850 | | 960 |

Regionala anläggningar

| | 2023 | | | | | 2024 | | | |
|--|--------|-------------------|---------------|------------------------------|--------|-----------|---------------|------------------------------|--------|
| | Privat | Kommer- siellt | Före- ning | Före- ning, 7-20 år | Skolor | Ordinarie | Före- ning | Före- ning, 7-20 år | Skolor |
| Sollentuna frödrötsshall (träningsskort)* | | | | | | | | | |
| Kategori 1, ungdom 16-17 år och vuxna | - | - | 2 000 | 2 000 | - | - | 2 120 | 2 120 | - |
| Kategori 2, ungdom 16-17 år och vuxna | - | - | 1 500 | 1 500 | - | - | 1 590 | 1 590 | - |
| Kategori 3, ungdom 13-15 år | - | - | - | 800 | - | - | - | 850 | - |
| Kategori 4, senior från 35 år | - | - | 1 500 | - | - | - | 1 590 | - | - |

*Opersonliga träningskort som föreningarna kan köpa för sina aktiva. Korten gäller olika dagar och tider. Kategori 1 gäller samtliga dagar och inkluderar dagtid. Kategori 2 gäller endast 6 dagar och kortare tid per dag.

Tilläggsavgifter i förvaltningens anläggningar

| | 2023 | 2024 |
|--|------------------------------|---------------------------------|
| Tillägg för extra personalkostnad per person och timme vid bokning efter stängning eller utanför säsong, samt för extra städning när kunden inte städat efter genomförd aktivitet enligt avtal/bokningsregler. | 500 | Självkostnad |
| Passerkort per styck | 100 | 100 |
| Bandy/innebandysarg, ej borttagen | 1 500 | 1 500 |
| Öppen ytterdörr | 500 | 500 |
| Öppet fönster | 500 | 500 |
| Gymnastikbänk/övrigt material ej återställda, basketkorgar ej upphissade | 500 | Självkostnad, minsta avgift 500 |
| Tänd belysning i idrottshall och motionsrum | 500 | - |
| Larmutryckning, skadegörelse, larmad dörr öppnas alt. ytterdörr öppen för länge | Självkostnad | Självkostnad |
| Ej tillåten skötsel av plan till exempel snöröjning av en konstgräsplan av kund. Vid uppkommen skada tillkommer kostnader för att återställa planen. | - | Självkostnad |
| Utryckning av ambulering tillsyn (gäller ej vid driftstörning) | 500 | 500 |
| Verksamhet på ej bokad tid eller annan verksamhet på bokad tid än det bokningen avser (exempel vuxenverksamhet på tid bokad för nolltaxa, idrott som inte har säsong på bokad tid för idrott som har säsong) | Ordinarietaxa | Ordinarietaxa |
| Bokad tid där avbokning inte inkommit till förvaltningen tidigare än tre kalenderdagar före nyttjandedagen. För arrangemang gäller tidigare än 30 kalenderdagar. | Subventionerad föreningstaxa | Ordinarietaxa |
| Tillägg ej nyttjad tid eller ej använt kort för inpassering, per timme. Tas ej ut av fullt betalande kunder om återbud meddelats innan tidens början. | 500 | Ordinarietaxa |

Taxor för evenemang

Där inget annat anges avser taxorna kostnad per timme.

Taxorna gäller i de anläggningar idrottsnämnden ansvarar för driften.

Taxorna gäller samtlig verksamhet på Stockholms stadion samt på övriga anläggningar när lag deltar i seriespel i de två högsta nivåerna i fotboll, den högsta nivån i övriga idrotter samt övriga nationella och internationella evenemang på motsvarande nivå. I de fall enbart en riksserie finns, likställs detta inte med spel på högsta nivå utan ordinarie taxor gäller för dessa serier.

När hela dagar bokas, debiteras timmar motsvarande anläggningens ordinarie öppettider respektive dag.

Taxorna avser hyra av anläggningarna i befintligt skick med ordinarie bemanning. För eventuella tilläggstjänster debiteras extra motsvarande förvaltningens självkostnad alternativt marknadspris i de fall tjänsterna säljs på en konkurrensutsatt marknad. Tillägg kan exempelvis debiteras för extra bemanning, anlitande av hantverkare och extravakter, biljett- och kassakurer, transport av utrustning, plantäckning samt hyra eller inköp av material. Eventuell lagstadgad moms tillkommer.

Vid kvalificeringsspel gäller taxan för den division kvalificeringsspelet gäller.

Vid cupmatcher och liknande gäller den nivå som arrangörsklubben tillhör.

Inomhusanläggningar (inklusive bassängbad)

Eriksdalshallen

| Objekt | 2023 | | 2024 | |
|--|----------------------|--------------------------------|----------------|---------------------|
| | Förening och förbund | Föreningar från andra kommuner | Ordinarie taxa | Subventionerad taxa |
| Stora hallen, nationella och internationella matcher/eventemang nivå 1 | 1 000 | 2 500 | 3 000 | 1 200 |
| | | | | |
| Tillägg till ovanstående priser | | | | |
| Videotavla per arrangemang (exkl. bemanning) | 500 | 500 | Självkostnad | Självkostnad |

Bokas ytterligare lokaler i samband med evenemanget, till exempel konferensrum, pressrum med mera, tillkommer ordinarie timtaxa för dessa objekt.

Övriga idrottshallar

| Objekt | 2023 | | 2024 | |
|---|----------------------|--------------------------------|----------------|---------------------|
| | Förening och förbund | Föreningar från andra kommuner | Ordinarie taxa | Subventionerad taxa |
| Stora hallen, herrar och damer nivå 1 och internationella matcher | 800 | 2 000 | 2 400 | 960 |
| Stora hallen, nationella och internationella evenemang nivå 1, vid bokningar tre dagar och mer sammanhängande | 600 | 2 000 | 2 400 | 720 |

Bokas ytterligare lokaler i samband med evenemanget, till exempel konferensrum, pressrum med mera, tillkommer ordinarie timtaxa för dessa objekt.

Simhallar och bassängbad

| Objekt | 2023 | | 2024 | |
|---|-----------------------------|----------------------|----------------|---------------------|
| | Företag och privat personer | Förening och förbund | Ordinarie taxa | Subventionerad taxa |
| Eriksdalsbadet, 50 m bassäng, nationell och internationell nivå | - | 2 000 | 5 000 | 3 500 |
| Eriksdalsbadet, 25 m bassäng, nationell och internationell nivå | - | 2 000 | 5 000 | 3 500 |
| Eriksdalsbadet, hoppbassäng nationell och internationell nivå | - | 650 | 1 100 | 780 |
| Eriksdalsbadet, sommarbassäng ute nationell och internationell nivå | - | 1 000 | 2 500 | 1 750 |
| Utebadområdet, längre bokningar, exklusive bassänger, under period när badet är stängt (per dygn) | 5 000 | 5 000 | 6 000 | 6 000 |

Bilaga 7:24

| | | | | |
|---|---|--|--|--|
| Utebadområdet exklusive bassänger, under period när badet är stängt (per dag) | 10 kr per betalande åskådare, minst 20 000 kr/dag | 20 000/dag plus 10 kr per betalande åskådare | 24 000/dag plus 12 kr per betalande åskådare | 24 000/dag plus 12 kr per betalande åskådare |
|---|---|--|--|--|

Bokas ytterligare lokaler i samband med evenemanget, till exempel konferensrum, pressrum med mera, tillkommer ordinarie timtaxa för dessa objekt.

Utomhusanläggningar (inklusive ishallar)

Stockholms stadion

Tid för att iordningställa före evenemanget och återställa efter evenemanget ingår i bokade timmar. Städning, elektriker, vakter, läktare, tält, arenapersonal med mera bokas av idrottförvaltningen till självkostnadspris.

| Objekt | 2023 | | | | 2024 | |
|--|-----------------------------|----------------------|------------------------------|--------|----------------|---------------------|
| | Företag och privat personer | Förening och förbund | Förening från andra kommuner | Skolor | Ordinarie taxa | Subventionerad taxa |
| Fotboll herrar nivå 1 (inklusive träningsmatcher nationell och internationell nivå)* | - | 12 000 | 15 000 | - | 16 200 | 12 960 |
| Fotboll herrar nivå 2 (inklusive träningsmatcher) | | 6 000 | 8 000 | | 8 640 | 6 480 |
| Fotboll, nivå 1 damer* | - | 1 250 | 3 000 | - | 3 240 | 1 350 |
| Fotboll, nivå 2 damer* | - | 850 | 2 000 | - | 2 160 | 920 |
| Landslagsträning fotboll* | - | 2 500 | - | - | 3 000 | - |
| Idrott, inklusive gräsplan* | 5 000 | 3 350 | 5 000 | - | 6 000 | 3 500 |
| Idrott, exklusive gräsplan* | | | | | 6 000 | 3 000 |
| Skolidrott | - | - | - | 600 | 1 000 | |
| Övriga bokningar (ej idrott) | | | | | 8 000 | - |
| Tillägg till ovanstående priser | | | | | | |
| Hyra av fiberduk, inkl. utläggning och uppläggning, per evenemang | 100 000 | - | - | - | Självkostnad | Självkostnad |
| Hyra av golv, inkl. utläggning och uppläggning, per evenemang | 400 000 | - | - | - | Självkostnad | Självkostnad |
| Tillägg ljustavla inklusive personal | 2 500 | 2 500 | 2 500 | 2 500 | Självkostnad | Självkostnad |

*Beroende på för- och efterarbete är timpriset baserat på att anläggningen bokas minst nedanstående antal timmar:

| | |
|---|-----------|
| Fotboll herrar nivå 1: | 10 timmar |
| Fotboll damer nivå 1: | 6 timmar |
| Fotboll damer nivå 2: | 6 timmar |
| Landslagsträning fotboll: | 5 timmar |
| Fotboll, övrigt: | 6 timmar |
| Friidrott, internationell och nationell nivå: | 14 timmar |
| Friidrott, övriga arrangemang: | 8 timmar |
| Arrangemang, övriga idrotter: | 6 timmar |

Zinkensdamms idrottsplats och Östermalms idrottsplats

| Objekt | 2023 | 2024 | |
|---|-----------------------------|----------------|---------------------|
| | Företag och privat personer | Ordinarie taxa | Subventionerad taxa |
| Zinkensdams IP, per timme | 3 500 | - | - |
| Normal taxa (exkl. merkostnader) | 5 000 | 6 000 | 3 500 |
| Hyra av fiberduk, inkl. utläggning och uppläggning, per evenemang | 100 000 | Självkostnad | Självkostnad |
| Hyra av golv, inkl. utläggning och uppläggning, per evenemang | 400 000 | Självkostnad | Självkostnad |
| Östermalms IP, per timme | 5 000 | - | - |

Grimsta idrottsplats

| Objekt | 2023 | | 2024 | |
|---|----------------------|------------------------------|----------------|---------------------|
| | Förening och förbund | Förening från andra kommuner | Ordinarie taxa | Subventionerad taxa |
| Konstgräs 11-spel, fotboll herrar nivå 1, per match | 120 000 | 150 000 | 162 000 | 129 600 |
| Konstgräs 11-spel, fotboll herrar nivå 2, per match | 60 000 | 80 000 | 86 400 | 64 800 |
| Konstgräs 11-spel, fotboll träningsmatch med entré herrar nivå 1 och 2* | 6 000 | 8 000 | 10 370 | 7 780 |
| Konstgräs 11-spel, fotboll damer nivå 1 | 1 250 | 3 000 | 3 240 | 1 350 |
| Konstgräs 11-spel, fotboll damer nivå 2 | 850 | 2 000 | 2 160 | 920 |

* Beroende på för- och efterarbete är timpriset baserat på att anläggningen bokas minst nedanstående antal timmar:

Fotboll herrar nivå 1: 10 timmar

Fotboll damer nivå 1: 6 timmar

Kanalplans idrottsplats

| Objekt | 2023 | | 2024 | |
|--|----------------------|------------------------------|----------------|---------------------|
| | Förening och förbund | Förening från andra kommuner | Ordinarie taxa | Subventionerad taxa |
| Konstgräs 11-spel, fotboll damer nivå 1* | 1 250 | 3 000 | 3 240 | 1 350 |
| Konstgräs 11-spel, fotboll damer nivå 2 | 850 | 2 000 | 2 160 | 920 |

* Beroende på för- och efterarbete är timpriset baserat på att anläggningen bokas minst nedanstående antal timmar:

Fotboll damer nivå 1: 6 timmar

Gärdets sportfält

| Objekt | 2023 | | 2024 | |
|------------------------|---|---|---|---|
| | Företag | Förening | Ordinarie taxa | Subventionerad taxa |
| Sportfältet, evenemang | 10 kr/ betalande åskådare, minimihyra 20 000 kr/dag | 10 kr/ betalande åskådare, minimihyra 20 000 kr/dag | 12 kr/ betalande åskådare, minimihyra 24 000 kr/dag | 12 kr/ betalande åskådare, minimihyra 24 000 kr/dag |

Övriga anläggningar

| Objekt | 2023 | | 2024 | |
|---|----------------------|------------------------------|----------------|---------------------|
| | Förening och förbund | Förening från andra kommuner | Ordinarie taxa | Subventionerad taxa |
| Ishall, ishockey damer nivå 1 | 1 460 | 3 000 | 3 600 | 1 750 |
| Gubbängen skridsko- och bandyhall, nivå 1 | - | - | 6 000 | 3 500 |
| Bandybana, bandy herrar nivå 1 | 1 800 | 5 000 | 6 000 | 3 500 |
| Amerikansk fotboll herrar nivå 1 | 1 250 | 2 500 | 3 000 | 1 500 |

Bokas ytterligare lokaler i samband med evenemanget, till exempel konferensrum, pressrum med mera, tillkommer ordinarie timtaxa för dessa objekt.

Övriga taxor

Taxor för övernattnig i stadens skolor

Lagstadgad moms (12 procent) tillkommer på nedanstående taxor.

| Objekt | 2023 kr | | 2024 kr | |
|------------------------------------|--|-----------------|--|-----------------|
| | Bokningsavgift per uthyrnings-tillfälle och skola* | Avgift per dygn | Bokningsavgift per uthyrnings-tillfälle och skola* | Avgift per dygn |
| 1 klassrum | 6 500 | 1 550 | 7 020 | 1 670 |
| 2 klassrum, samma skola | 6 700 | 1 550 | 7 240 | 1 670 |
| 3 klassrum, samma skola | 7 000 | 1 550 | 7 560 | 1 670 |
| 4 klassrum, samma skola | 7 200 | 1 550 | 7 780 | 1 670 |
| 5 klassrum eller fler, samma skola | 7 400 | 1 550 | 7 990 | 1 670 |
| Idrottshall/motionsrum | 5 200 | 1 550 | 5 620 | 1 670 |

*1 400 kr av bokningsavgiften, exklusive moms, avseende uthyrning av klassrum tillfaller utbildningsnämnden, resterande avgifter tillfaller idrottsnämnden.

Ovanstående taxor gäller på bokningar upp till sju nätter. Vid bokningar av fler än sju nätter lämnas en prisoffert.

Övriga avgifter

| | |
|---------------------------------|--|
| Ambulerande tillsyn | Ingår i avgiften |
| Matsal med befintlig utrustning | Ingår inte i hyran, avtalas separat med respektive skola |
| Skadegörelse | Full kostnadstäckning |
| Städning | Förhyrare förutsätts i egen regi städa uthyrda lokal. I annat fall debiteras förhyraren full kostnadstäckning för sådant uppdrag |
| Falsklarm | Minst 6 000 kr eller faktisk kostnad |
| Depositionsavgift | Tas ut av förhyrare enligt av idrottsnämnden utfärdade allmänna villkor. |

Taxor för övriga skollokaler

Samma kriterier gäller för subventionerad taxa och nolltaxa som för idrottstaxor ovan. För andra gäller privat taxa. Privat taxa avser övriga ideella föreningar samt under vissa förutsättningar även privatpersoner, andra icke vinstdrivande organisationer samt företag. Skollokalerna upplåts till ändamål som t.ex. föreningsaktiviteter, studiecirklar, kursverksamhet, informationsmöten, medlemsmöten, styrelsemöten och liknande. I tillämpliga delar gäller samma villkor och regler som för övriga upplåtelser via Interbook. I de fall lokalerna hyrs för Kulturskolans verksamhet gäller särskild överenskommen taxa.

| Lokaltyp | Subventionerad taxa, kr per timme | Privat taxa kr per timme |
|---|--------------------------------------|-----------------------------|
| Klassrum | 100 | 250 |
| Specialsal* | 200 | 600 |
| Aula/matsal, liten (max 200 personer) | 250 | 750 |
| Aula/matsal, mellan (201-500 personer) | 500 | 1 500 |
| Aula/matsal, stor (fler än 500 personer) | 750 | 2 250 |
| *Med specialsals avses till exempel. musiksals, slöjdsals, bildsals, danssals, hemkunskapssals, bibliotek | | |

Skolkostnadsersättning för övriga skollokaler

Idrottsnämnden ersätter utbildningsnämnden med så kallad skolkostnadsersättning per upplåtelsefall för nolltaxeföreningar enligt tabellen nedan. Vid uthyrning av övriga skollokaler till nolltaxeföreningar är skolkostnadsersättningen begränsad till ersättning för max sju dagar per uthyrningsdag.

| Lokaltyp | Skolkostnadsersättning, lokal med kodlås per upplåtelsefall, kr | Skolkostnadsersättning, lokal utan kodlås per upplåtelsefall, kr |
|---|---|--|
| Klassrum och specialsals* | 75 | 150 |
| Aula/matsal (oavsett storlek) | 150 | 300 |
| Gymnastiksal (i enlighet med beslut i tertiärrapport 2 2017) | 100 | 200 |
| * Med specialsals avses till exempel musiksals, slöjdsals, bildsals, danssals, hemkunskapssals, bibliotek | | |

Övrigt

| | 2023 kr | 2024 kr |
|--|------------|------------|
| Avgift för allmän båtplats | | |
| Avgift för allmän båtplats per säsong (inkl.moms) | 3 900 | |
| Avgift för roddbåtsplats | 3 900 | 3 900 |
| Båtplats | 3 900 | 6 000 |
| Bred båtplats | 3 900 | 7 000 |
| Köavgift per år för att få allmän båtplats | 200 | 400 |
| Dygnshyra ishallsföreningar (v.12-v.38) | | |
| Dygnshyra, under ickesäsong (Brinken) | 2 500 | 2 500 |
| Dygnshyra under ickesäsong (övriga)* | 5 000 | 5 000 |
| * Undantag Mälarhöjden-Bredäng betalar dygnshyra under v.11 - v.40 | | |
| Kortlås (skolors gymnastiksalar) | | |
| Drift och administration per år | 8 000 | 8 000 |
| Ågsta och övriga preparerade konstsnö skidspår, vuxna från och med 20 år* | | |
| Säsongskort | 0 | 800 |
| Dagkort | 0 | 50 |

Följande taxor och avgifter beslutas i denna budget

- Avgifter för **upplåtelse av torgplats**
- Taxor för övriga **skollokaler**
- Skolkostnadsersättning för **övriga skollokaler**
- Avgifter för **förskola och fritidsverksamhet**
- Avgifter för **sommarkoloniverksamhet**
- Avgifter m.m. för **äldreomsorg**
- Avgifter m.m. för **stöd o service till personer med funktionsnedsättning**
- Avgifter för **vuxna i hem för vård eller boende (HVB), familjehem** m.m.
- Egenavgift för **familjerådgivning**
- Avgifter för **tillsyn vid försäljning av folköl, tobak och receptfria läkemedel**
- Taxor inom **idrottsnämndens verksamhetsområde**, se bilaga 13 *Ärenden som sambehandlas i samband med kommunfullmäktiges beslut om budget 2024 för Stockholms stad*

Övriga taxor och avgifter som redovisas i bilaga 7 är med som information och är redan beslutade.

Regler för ekonomisk förvaltning

Inledning

Kommunernas ekonomiska förvaltning regleras i 11 kapitlet i Kommunallag (2017:725). Där stadgas bland annat att kommunfullmäktige ska meddela närmare föreskrifter om medelsförvaltningen. Kommunstyrelsen och övriga nämnder ska även tillämpa Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning. Olika regler gäller för verksamheter med beställaransvar och utföraransvar.

För stadens bolagsstyrelser och stiftelser gäller även Bokföringslag (1999:1078), för bolagsstyrelserna gäller Aktiebolagslag (2005:551), Årsredovisningslag (1995:1554) och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3), och för stiftelser gäller Stiftelselag (1994:1220). Såvida inte dessa lagar stadgar annat, gäller vad som nedan stadgas om nämnd även för stadens stiftelser och bolagsstyrelse. Vad som stadgas om förvaltningschef ska även gälla för verkställande direktör (bolagschef/stiftelsechef). Varje bolagsstyrelse har att besluta härom.

Kommunstyrelsen får medge undantag från vad som stadgas nedan om det föreligger särskilda skäl.

1 kap BUDGET och UPPFÖLJNING

Kommunfullmäktiges budget

1 §

Kommunstyrelsen meddelar riktlinjer för nämnders budgetarbete.

Kompletterande anvisningar utfärdas av stadsledningskontoret och koncernledningen för Stockholms Stadshus AB.

2 §

Nämnd inger i samband med sin verksamhetsberättelse sitt budgetförslag och sina treårsberäkningar till kommunstyrelsen som underlag för kommunstyrelsens förslag till budget och treårsberäkningar. Förslaget omfattar driftbudget och investeringsbudget. Investeringsbudgeten ska utgå från kommunfullmäktiges inriktnings- och verksamhetsmål. Stadens investeringsstrategi utgör underlag för att ta fram berörda nämnders och bolags investeringsplaner, uppdelade på planerade och beslutade projekt. Budgeten ska omfatta fem år och vara uppdelad på planerade och beslutade projekt. Driftkostnader, inklusive kapital- och lokalkostnader, till följd av investering ska rymmas inom nämndens driftbudget, om inte annat beslutats.

Nämnd ska ta fram underlag till förslag för budget och treårsberäkningar i enlighet med kommunstyrelsens riktlinjer och utfärdade anvisningar.

3 §

Budgeten fastställs av kommunfullmäktige. Den ska upprättas i enlighet med kommunallagens balanskrav. Budgeten omfattar nämnder och bolagsstyrelser.

a) Nämnder

1. Plan över verksamheten
 - Planen ska omfatta mål, riktlinjer och anslagsvillkor med en översikt för treårsperioden.
2. Driftverksamhet

Bilaga 8:2

- Verksamhet med utföraransvar får resultatbudget med avkastningskrav.
 - Övrig verksamhet, inklusive sådan med beställaransvar, får ett eller flera anslag. Anslag kan, beroende på ändamål, meddelas brutto eller netto.
3. Investeringar
 - Plan och anslag för investeringsverksamheten med beräknade drift- och kapitalkostnadseffekter samt intäktsmöjligheter.
 4. Stora projekt
 - Projektplan med redovisning av projektets syfte och innehåll samt ekonomiska konsekvenser.

b) Stadens finansiering och ställning

- En plan för finansiering av stadens totala utgifter inklusive försäljningsbeting samt uppgift om stadens budgeterade ställning vid budgetårets slut.

c) Bolagsstyrelser

1. Plan över verksamheten
 - Planen ska omfatta mål och riktlinjer med resultatkrav samt en översikt för treårsperioden.
2. Plan över omsättning och resultat
3. Investeringar
 - Plan för investeringar avseende all anläggningsverksamhet.

Nämndens budget

4 §

Nämnd ska, med utgångspunkt från kommunfullmäktiges fastställda budget, upprätta en verksamhetsplan med budget för det kommande årets verksamhet). I budgeten ska redovisas uppställda mål för verksamheten och hur tilldelade resurser ska användas.

Nämnderna får sina medel för drift tilldelade som ett anslag. Inom ramen har nämnderna frihet att disponera anslaget och prioritera mellan verksamheterna, så länge de följer de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige fastställt.

Nämndens budget för nästkommande år ska fastställas av nämnden senast under december. År då val till kommunfullmäktige ägt rum, eller vid andra av kommunfullmäktige beslutade särskilda skäl, senast under januari året därpå.

Stadsledningskontoret och koncernledningen för Stockholms Stadshus AB kan utfärda kompletterande anvisningar och tidplan för budgeten.

5 §

Nämnd ska i samband med att budgeten upprättas redovisa förändrad omslutning hos kommunstyrelsen till följd av ökade externa intäkter för statsbidrag till olika projekt samt olika ersättningar. Nämnd ska även redovisa förändrad omslutning till följd av ökad försäljning av överskottskapacitet till andra nämnder.

Omslutningsförändringar av principiell betydelse ska föras upp till kommunfullmäktige för beslut.

Nämnd ska lämna sin budget till stadsledningskontoret för sammanställning.

Budgetansvar**6 §**

Nämnder är ansvariga för att anslag inte överskrider, budgeterade intäkter inflyter, avkastnings- och resultatkrav uppnås, investeringsutgifter och inkomster disponeras för beslutade objekt inom anvisad ram samt att budgeterade försäljningsbeting uppfylls. Nämnder och styrelser ansvarar också för hur verksamheten bedrivs och att kommunfullmäktiges mål uppnås.

Uppföljning**7 §**

Uppföljning ska ge underlag för att styra verksamheterna. Ansvaret för uppföljning ligger hos nämnderna.

Förvaltningschefen ska kontinuerligt följa upp verksamheten, upprätta erforderliga underlag till nämnden och redovisa om risk för budgetavvikelse föreligger och därvid föreslå erforderliga åtgärder.

Verksamheter med beställaransvar ska styras genom regelbunden uppföljning och avstämning mot nämndens budget, redovisa prognostiserad behovs- och prestationsutveckling samt kostnads-/utgifts- och intäkts-/inkomstutveckling.

Verksamheter med utföraransvar ska styras genom regelbunden uppföljning mot beslutade resultatplaner samt fastställt avkastningskrav.

Nämnd ska besluta om former och tidpunkter för redovisning av erforderliga beslutsunderlag för sin styrning.

Förvaltningschefen ska tillse att budgetansvaret iakttas vid varje resursanskaffning (anställning, upphandling med mera).

Finner nämnd med beställaransvar att anslag kommer att bli otillräckligt, eller att intäkter inte inflyter i budgeterad omfattning, ska nämnden vidta åtgärder för att rymma sådant överskridande eller intäktsunderskott inom nämndens budget respektive beslutade anslag och av kommunfullmäktige angivna mål och anslagsvillkor.

Finner nämnd med beställaransvar att förutsättningarna ändrats i förhållande till underlaget för kommunfullmäktiges budgetbeslut samt att mål och anslagsvillkor till följd av detta behöver ändras ska begäran härom underställas kommunfullmäktige.

Driftprojekt (verksamhetsprojekt)**7a §**

För projekt som finansieras inom driftbudget (nedan kallat verksamhetsprojekt) och som innebär en verksamhetspåverkan i form av förändringar i organisation eller arbetssätt gäller att särskild uppmärksamhet måste ägnas åt uppföljningen av medelsförbrukning, tidplaner, prestationer, nyttorealiserings samt de politiska målen.

För verksamhetsprojekt där kostnaderna bedöms överstiga 50 mnkr, som har betydande påverkan på stadens ekonomi eller berör frågor som är av strategisk vikt, ska ett *inriktningsbeslut* fattas av ansvarig nämnd.

För verksamhetsprojekt där kostnaderna bedöms överstiga 50 mnkr, som har betydande påverkan på stadens ekonomi eller berör frågor som är av strategisk vikt, ska ett beslutsunderlag för *genomförandebeslut* lämnas till kommunfullmäktige i ett särskilt ärende.

Inför inriktnings- och genomförandebeslut ska *samråd* ske med kommunstyrelsen genom stadsledningskontoret. Stadsledningskontoret rapporterar genomförda samråd till kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott.

Den nämnd som planerar och genomför verksamhetsprojekt har ett ansvar för att projektets innehåll samt ekonomiska åtaganden överensstämmer med vad som har beslutats. Eventuella avvikelser hanteras av nämnden genom att vidta åtgärder i projektet genom omprioriteringar. Beroende på fas och avvikelsernas storlek kan en hemställan till kommunfullmäktige behövas.

Nämnder och bolagsstyrelser ska tillämpa av kommunfullmäktige beslutad styrmodell för verksamhetsprojekt. Uppföljning ska ske tertiärvis där även avvikelser rapporteras. Uppföljning ska ske både mot kommunfullmäktiges budget (årets ram och prognos för kommande år) och mot genomförandebeslut.

Stadsledningskontoret och koncernledningen för Stockholms Stadshus AB utfärdar tillämpningsanvisningar för styrning, prioritering och rapportering av verksamhetsprojekt.

Investeringar

7b §

För investeringar och investeringsprojekt gäller att särskild uppmärksamhet måste ägnas åt styrning, planering, prioritering och uppföljning av medelsförbrukning, tidplaner, prestationer samt de politiska målen.

För investeringsprojekt där investeringsutgiften bedöms överstiga 50 mnkr för stadens nämnder respektive 300 mnkr för stadens bolag eller är av strategisk eller principiell vikt, ska ett *utredningsbeslut* fattas av ansvarig nämnd respektive bolagsstyrelse. För investeringsprojekt där projektutgiften bedöms överstiga 300 mnkr ska utredningsbeslutet anmälas till berörda nämnder samt till kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott. Om beslutet kommer att påverka bolagens verksamhet ska beslutet anmälas till berörd styrelse. Bolagen ska anmäla sina utredningsbeslut till koncernstyrelsen. För utredningsbeslut som endast avser nämndens/bolagsstyrelsens beslut om reviderad utredningsutgift behöver ingen anmälan ske.

Utredningsbeslut för mycket stora investeringsprojekt där utredningsutgifterna beräknas överstiga 50 mnkr för staden totalt ska godkännas av kommunfullmäktige.

Utredningsbeslut för investeringsprojekt där projektutgiften bedöms överstiga 300 mnkr, som avser uppdrag till fastighetsnämnden att utreda utveckling och/eller upprustning av fastighet eller anläggning för annan nämnds räkning, ska beslutas av kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott.

Utredningsbeslut för fastighetsutvecklingsprojekt som anses vara av strategisk, stadsövergripande karaktär där projektutgiften bedöms överstiga 300 mnkr ska beredas av stadsledningskontoret i samråd med berörda förvaltningar och beslutas av kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott. Grunden för att klassa ett projekt som strategiskt kan vara att det uppfyller ett eller flera av kriterierna för uppföljning av större investeringar som medför höga projektutgifter, höga driftkostnader, är komplext och/eller involverar flera nämnder och/eller bolag.

För investeringsprojekt där investeringsutgifterna bedöms överstiga 300 mnkr ska ett beslutsunderlag för *inriktningsbeslut* lämnas till kommunfullmäktige i ett särskilt ärende.

För investeringsprojekt där investeringsutgifterna bedöms överstiga 50 mnkr för stadens nämnder respektive 300 mnkr för stadens bolag, eller är av strategisk eller principiell vikt,

ska ett beslutsunderlag för *genomförandebeslut* lämnas till kommunfullmäktige i ett särskilt ärende.

Inför utredningsbeslut ska *samråd* ske med kommunstyrelsen genom stadsledningskontoret för investeringsprojekt där investeringsutgifterna bedöms överstiga 300 mnkr eller är av annan strategisk vikt. Inför inriktnings- och genomförandebeslut ska samråd ske för investeringsprojekt där projektutgifterna bedöms överstiga 50 mnkr eller är av annan strategisk vikt.

Stadsledningskontoret rapporterar genomförda samråd till kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott.

Investeringar i verksamhetslokaler

Vid investeringar i verksamhetslokaler ska inhyrande nämnd följa de regler som framgår av kapitel 7, Lokaler.

Vid investeringsprojekt i verksamhetslokaler ska fastighetsnämnden och inhyrande nämnd lämna ett gemensamt beslutsunderlag för utrednings-, inriktnings-, och genomförandebeslut enligt beloppsgränserna ovan.

Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB) och/eller Micasa Fastigheter i Stockholm AB och berörd inhyrande nämnd ska lämna ett gemensamt beslutsunderlag för utrednings-, inriktnings-, och genomförandebeslut där investeringsutgifterna bedöms överstiga 300 mnkr.

Uppföljning

Visar uppföljningen att ett objekt kan medföra större utgifter, mindre inkomster, högre framtida kostnader eller lägre framtida intäkter än vad som ursprungligen kalkylerades, eller att andra förutsättningar ändrats i väsentlig mån, ska detta omgående redovisas för nämnden. Nämnden ska snarast vidta åtgärder för att förhindra fördyringar eller göra omprioritering inom ramen för sin totala investeringsbudget. Avvikelse mot investeringsbeslut överstigande 15 procent, dock minst 20 mnkr, av investeringens nettoutgift för stadens nämnder och nettonuvärde för stadens bolag eller annan avvikelse av strategisk vikt, ska tillställas kommunfullmäktige. För bolagen SISAB och Micasa gäller gränsvärdet 15 procent av nettoutgiften för investeringar i lokaler där staden är eller ska bli hyresgäst.

För att säkerställa att det inte finns några stora avvikelser från de budgeterade ramar som beslutats ska investerande nämnd respektive bolagsstyrelse minst två gånger per år avge en uppföljande rapport om de större projektens budgetefterlevnad. Om det finns skäl att anta att det kan föreligga problem ska respektive nämnd och bolagsstyrelse mer frekvent följa utvecklingen.

Nämnder och bolagsstyrelser ska tillämpa av kommunfullmäktige beslutade regler för styrning, prioritering och rapportering av investeringar.

Stadsledningskontoret och koncernledningen för Stockholms Stadshus AB utfärdar tillämpningsanvisningar för styrning, prioritering och rapportering av investeringar.

8 §

Nämnd ska lämna de rapporter avseende utfall och prognoser, beslutade och föreslagna åtgärder, som stadsledningskontoret eller revisionskontoret begär.

Resultatenheter

9 §

Huvudregeln är att respektive nämnd beslutar om nya resultatenheter ska inrättas, förändras eller avvecklas i samband med nämndens ordinarie verksamhetsplan. Nämnden ska i denna definiera vilka enheter som ska utgöra resultatenheter och hur resultatet ska mätas. Samtliga resultatenheter anmäls till kommunstyrelsen i samband med ärendet Avstämning av mål och budget. Varje nämnd har ansvar för att utforma interna överenskommelser med sina resultatenheter.

För att skapa ett trovärdigt och långsiktigt stabilt system, bör nämnden inte upphäva eller ändra förutsättningarna för resultatenheterna under året. Det är viktigt att göra en helhetsbedömning, då en förändring av en resultatenhet kan påverka andra resultatenheter. Enheterna ska verka i enlighet med gjorda överenskommelser.

Nämnden kan endast i undantagsfall upphäva eller ändra förutsättningarna under pågående år. Detta gäller då resultatenheten inte har verkat eller kunnat verka i enlighet med gjorda överenskommelser och detta inte kunnat förutses i samband med upprättandet av verksamhetsplanen. Nämnden kan under vissa speciella förutsättningar, till exempel om enheten genom upphandling i konkurrens övergår till så kallad intraprenad, korrigera sin verksamhetsplan med avseende på avvikelser. Samråd ska alltid ske med stadsledningskontoret innan beslut tas om ändring. Ändring ska godkännas av kommunstyrelsen.

Resultatenheter ska föra över hela sitt resultat, både över- och underskott, till följande år som uppkommer till följd av enhetens eget handlande, med maximalt 5 procent av enhetens bruttobudget för året. Resultatfonden får ha ett överskott med maximalt 10 procent av enhetens bruttobudget. En förutsättning för att resultatenheterna ska få föra över ett överskott är att åtaganden för enhetens verksamhet har uppfyllts.

Verksamhet som upphandlas i konkurrens med externa entreprenörer, så kallade intraprenader, ska överföra 100 procent av sina resultat för att säkerställa konkurrensneutralitet under den tid som överenskommelsen gäller.

Resultatenhet som avvecklats under innevarande år kan inte föra över resultat till nästkommande år. Enhetens utfall kommer därmed att ingå i nämndens samlade resultat för innevarande år.

Om en resultatenhet visar över- eller underskott som ska föras mellan åren, ska nämnden i samband med bokslutet avsätta resultatet till en resultatfond. Underskott får uppkomma under 2023 och 2024 men ska därefter täckas i samband med nästkommande års bokslut. Om underskottet inte har kunnat täckas under nästkommande års bokslut, det vill säga år 2025, ska nämnden upplösa resultatenheten i samband med bokslut, varvid underskottet täcks i bokslutet av nämnden. Ansvar för att täcka underskottet ligger därmed ytterst på nämnden. Om en resultatenhet har vidtagit åtgärder för att eliminera ett underskott men inte helt lyckats med detta under nästkommande år, kan resultatenheten få vara kvar efter kommunstyrelsens prövning av åtgärdernas trovärdighet.

Överfört överskott ska användas i verksamheten till kostnader av engångskaraktär och inte till löpande drift.

Nämnden ska i samband med sin budget/verksamhetsplan redovisa hur planerade över- eller underskott från föregående år avses behandlas. Med över-/underskott avses bättre/sämre resultat än budgeterat.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för resultatfonder.

Taxor, avgifter och nämndernas internprissättning**10 §**

Beslut om taxor, avgifter, prestationsrelaterade ersättningar till privata utförare (så kallad peng), investering, försäljning av mark och anläggningar samt andra ärenden, som anges i lag, fattas av kommunfullmäktige. För de verksamheter där kommunfullmäktige har beslutat om införande av pengsystem ska ersättningsnivåerna vara samma för alla utförare oavsett egen regi, entreprenad eller privat utförare. Vid köp och försäljning mellan stadsdelsnämnder ska de ersättningsnivåer som kommunfullmäktige beslutat om gälla, inga extra påslag ska göras.

Kommunfullmäktige kan ge uppdrag åt nämnd att besluta i sitt ställe i den omfattning som följer av kommunallagen.

Vid internprissättning mellan nämnder finns ett behov av grundläggande, för alla verksamheter gemensamma, principer. Dessa principer utgår från kommunallagens bestämmelser om självkostnad och stadens allmänna riktlinjer på området vid upphandling.

Köp av verksamhet inom staden behöver inte föregås av någon form av upphandling eftersom staden räknas som en juridisk person, om än uppdelad på olika nämnder.

Kommunallagens bestämmelser om självkostnad bör vara styrande vid all prissättning. Enligt kommunallagen får priset för en vara eller en tjänst avse kostnaderna för enbart denna klart urskiljbara tjänst. Ett lägre pris på en tjänst får inte kompenseras med ett för högt pris på en annan tjänst.

En förutsättning för en effektiv hushållning med resurser är möjligheten till långsiktighet i nämndernas planering. Vid ändring av priset ska de nämnder som berörs informeras skyndsamt. Eventuellt kan ändringar av väsentlig natur ske under året till följd av beslut i kommunfullmäktige eller av kommunstyrelsen som kan påkalla behov av förändrade priser. Prisändringar under året ska alltid beslutas av nämnden och gälla för resterande del av budgetåret.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för nämndernas internprissättning.

2 kap REDOVISNING

Stadsledningskontoret utfärdar anvisningar för tillämpningen av reglerna i detta kapitel.

Kommunal redovisningslag**1 §**

Stadens nämnder ska tillämpa Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning och reglerna i detta kapitel.

Nämndens löpande redovisning**2 §**

Nämnden ansvarar för att fullständiga räkenskaper fortlöpande förs över förvaltningens verksamhet i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning och reglerna för ekonomisk förvaltning samt utfärdade anvisningar.

Nämnden ansvarar vidare för att förvaltningen tillämpar det löne- och redovisningssystem som kommunstyrelsen beslutat om.

Servicenämnden svarar för löne- och ekonomiadministrationen enligt av kommunstyrelsen beslutat gränssnitt. Förändringar i gränssnitt fastställs av kommunstyrelsen.

Nämnden utfärdar anvisningar för redovisningen inom nämndens resultatenheter.

Bilaga 8:8

Nämnden ansvarar för att förvaltningen upprättar månadsbokslut i enlighet med de tillämpningsanvisningar som utfärdas av stadsledningskontoret.

3 §

Nämnden ska på uppmaning tillhandahålla kommunstyrelsen och stadsrevisionen rapporter och ekonomiska uppgifter.

Nämndens bokslut och verksamhetsberättelse

4 §

Nämnden ansvarar för att räkenskaperna avslutas snarast efter räkenskapsårets utgång och att bokslut upprättas. Varje nämnd ska snarast efter årets slut fastställa bokslut för varje redovisningsenhet med en avräkning mot budget som fastställts av kommunfullmäktige, och därefter inom tid och på det sätt som kommunstyrelsen bestämmer insända bokslutsärendet till stadsledningskontoret. Förslag till eventuella dispositioner med anledning av årets resultat ska lämnas till kommunstyrelsen.

Dispositioner som sammanhänger med resultatenheter anmäls i enlighet med detta reglemente 1 kap. 9 §.

För nämnd ska budgetavräkning, resultaträkning och balansräkning ingå i bokslutet.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för specifikationer till balansräkningen samt avstämning av interna mellanhavanden.

5 §

Varje nämnd ska årligen avge en verksamhetsberättelse med redogörelse för sin verksamhet under närmast föregående räkenskapsår. Till berättelsen ska nämndens bokslut med kommentarer till stora förändringar bifogas.

Verksamhetsberättelsen ska innehålla en beskrivning av årets verksamhet utifrån resultaträkningen/budgetavräkningen, måluppfyllelse, indikatorer och nyckeltal för nämndens verksamhet och en jämförelse med föregående räkenskapsår. Vidare ska verksamhetsberättelsen innehålla en redogörelse för mer betydande avvikelser från mål, indikatorer, riktlinjer och anslagsvillkor som angivits i budgeten samt förslag till dispositioner.

Nämnd och bolag ska särskilt redovisa pågående och avslutade investeringsprojekt i samband med nämndens verksamhetsberättelse för respektive år. Detta gäller även andra stora projekt.

I verksamhetsberättelsen ska nämnden redovisa hur den fullgjort sådana uppdrag som kommunfullmäktige har lämnat till den med stöd av 5 kap 2 § och 5 kap 4 § kommunallagen. Redovisningen ska lämnas i den omfattning som närmare kan anges i nämndernas reglemente och i enlighet med anvisningar från stadsledningskontoret. Verksamhetsberättelsen ska i övrigt innehålla en beskrivning av hur fullmäktiges beslut om nämndens verksamhet efterlevts och hur nämnden bedrivit verksamheten.

Kompletterande anvisningar för verksamhetsberättelsen utfärdas av stadsledningskontoret.

Berättelsen ska, enligt fastställd tidplan, överlämnas till revisorerna för beredning av frågan om ansvarsfrihet för nämnden.

Nämndens verksamhetsberättelse och revisionsberättelse lämnas till kommunfullmäktige. Kommunfullmäktige beslutar om ansvarsfrihet ska beviljas för nämnden.

Stadens huvudbokslut och årsredovisning**6 §**

Stadens huvudbokslut är en sammanställning av de nämndvisa boksluten. Kommunstyrelsen ansvarar för att huvudbokslutet upprättas och redovisas i stadens årsredovisning.

Årsredovisningen upprättas i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning och med iakttagande av god redovisningssed. Årsredovisningen ska i enlighet med den kommunala redovisningslagen innehålla sammanställda räkenskaper som, utöver staden, även omfattar övriga juridiska personer där staden har ett röstetal på minst 20 procent. Uppllysning ska lämnas om flöden mellan de olika ingående juridiska personerna.

I årsredovisningen ska redovisas stadens åtaganden gentemot andra samägda företag där stadens röstandelar understiger 20 procent. Även av staden använda entreprenader och verksamhetsstiftelser ska redovisas.

Årsredovisningen ska överlämnas till revisorerna för beredning av frågan om ansvarsfrihet före kommunfullmäktiges behandling av den.

Årsredovisningen ska överlämnas till kommunfullmäktige och revisorerna snarast möjligt och senast den 15 april året efter det år som redovisningen avser.

Delårsrapport**7 §**

Kommunstyrelsen ansvarar för att en delårsrapport årligen sammanställs. Delårsrapporten ska omfatta en period av minst hälften och högst två tredjedelar av räkenskapsåret. Delårsrapporten ska upprättas i enlighet med god redovisningssed. Underlag för delårsrapporten ska lämnas av nämnderna enligt anvisningar från stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret utfärdar kompletterande anvisningar för delårsrapporter.

Anläggningstillgångar**8 §**

Med en investering avses all anläggningsverksamhet, inklusive om- och tillbyggnad, samt anskaffning av utrustning till ett värde av ett prisbasbelopp eller därutöver med en nyttjandeperiod på tre år eller mer.

9 §

Varje nämnd ansvarar för att det fortlöpande förs ett register över nämndens anläggningstillgångar.

10 §

Anläggningstillgångar ska årligen belastas med kapitalkostnader. Räntesatsen för interna räntesättningar fastställs årligen i samband med budget.

11 §

Vid försäljning och köp av anläggningstillgångar gäller, som huvudregel, att transaktionen bokförs till dagen för tillträdet.

När planer finns på försäljning av kommunal verksamhet, ska redovisningen för verksamheten, som avses avyttras, ordnas så att samtliga kostnader och intäkter kan särredovisas.

Vid försäljning av anläggningstillgångar i mark och fastigheter redovisas realisationsvinsten alternativt realisationsförlusten av nämnden under kommunstyrelsens

finansförvaltning. Stadens bolagsstyrelser redovisar försäljningar i enlighet med gällande regler så att försäljningar kan särskiljas från drift. Försäljning av mark och fastigheter bidrar till kommunkoncernens finansiering av investeringar i enlighet med investeringsstrategin.

Den nämnd som förvaltar tillgången redovisar en försäljningsinkomst som motsvarar det bokförda värdet på den försålda tillgången. Nämnden ersätts av kommunstyrelsen för verifierade externa försäljningskostnader. Samma bestämmelser gäller exploateringsfastigheter.

Vid försäljning av goodwill-värde redovisas realisationsvinsten, alternativt realisationsförlusten, under kommunstyrelsens finansförvaltning.

Stadsledningskontoret respektive Stockholms stadshus AB utfärdar tillämpningsanvisningar för redovisning av investeringar med mera.

Dokumentation av ekonomisystem, kontoplan med mera

12 §

Kommunstyrelsen ansvarar för att det årligen upprättas en beskrivning över tillämpade förvaltningsgemensamma delar av ekonomisystemet i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning (gemensam ekonomimodell).

Nämnden ansvarar för att det årligen upprättas en beskrivning över förvaltningsspecifika delar av ekonomisystemet.

Kommunstyrelsen utfärdar årligen Centrala krav för kodplan (omfattande kontoplan, verksamhetskoder, motparter och projektrelationer).

Riktlinjer för resultatutjämningsreserv

Nedan följer Stockholms stads lokala riktlinjer för tillämpning av kommunallagen 11 kap 14 § regler om resultatutjämningsreserver (RUR) för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel med lydelsen "Reservering får göras med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar enligt 11 kap 10 § lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning som överstiger

- 1. en procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning, eller*
- 2. två procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning, om kommunen eller regionen har ett negativt eget kapital, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser."*

Kommunfullmäktige kan besluta om reservering eller disposition ur en resultatutjämningsreserv om besluten är i överensstämmelse med lagar och nedanstående lokala riktlinjer.

13 §

En reservering till RUR kan göras om följande villkor är uppfyllda utöver lagkraven:

- Vid reservering till RUR ska undantas, utöver lagkravet, den del av resultatet som uppstått till följd av utdelning enligt allbolagslagen.
- Stadens soliditet exklusive RUR, exklusive gjorda inteckningar, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser uppgår till lägst 25 procent.
- RUR efter reservering får inte överstiga femtio procent av summan av skatteintäkter och generella statsbidrag.

14 §

En disposition ur RUR kan göras om följande villkor är uppfyllda:

- Om tecken på en konjunkturnedgång med åtföljande vikande skatteunderlag finns i form av att:
 - prognosen¹ för den procentuella förändringen av rikets skatteunderlag eller förändringen av utfallet för riket understiger den genomsnittliga procentuella förändringen de senaste tio åren², *eller*
 - den procentuella förändringen av Stockholms stads skatteunderlag understiger den genomsnittliga förändringen för Stockholms stad de senaste tio åren³
- Och balanskravet är negativt
- Och ingen skattesänkning genomförts aktuellt år

15 §

Om skattesänkning har genomförts ett år och bokslutet visar ett negativt balanskravsresultat och kriterierna i övrigt för disposition ur RUR är uppfyllda ska en beräkning göras av balanskravsresultatet om skattesänkningen inte genomförts. Är även detta balanskravsresultat negativt får disposition ur RUR göras, men maximalt med det belopp som det konstruerade balanskravsresultatet visar.

16 §

Om beslut om disposition ur RUR har fattats vid budgeteringstillfället på grundval av att reglerna för disposition är uppfyllda vid budgeteringstillfället gäller följande vid bedömningen vid beslutstillfället:

- Grunderna för om kriterierna är uppfyllda eller inte ska göras med samma mättdpunkt som vid budgeteringstillfället med undantag av balanskravsresultatet. Avseende balanskravsresultatet ska detta vara negativt vid bokslutstillfället.

17 §

Disposition ur RUR får utgöra högst 50 procent av reserven per räkenskapsår.

18 §

Kommunfullmäktige kan fatta beslut om reservering och disposition till en RUR i samband med budget, tertialrapport och bokslut. Det slutliga beslutet tas alltid i samband med bokslut.

19 §

Om avsatt RUR medför att vid mätning i samband med bokslut kravet på en soliditet på minst 25 procent exklusive RUR, exklusive gjorda inteckningar, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser inte uppfylls, ska en överföring från RUR till övrigt kapital göras.

3 kap PENNINGHANTERING och VÄRDEHANDLINGAR

Stadsledningskontoret utfärdar anvisningar för tillämpningen av regler för penninghantering och värdehandlingar samt för finansiella redovisningsprinciper.

¹ Vid budgeteringstillfället används samma prognos som används i slutversion av budget, vanligtvis SKR:s prognos. Avseende utfall används SCB:s siffror.

² Genomsnittlig procentuell förändring beräknas genom att rikets skatteunderlag eller prognos över skatteunderlag summeras och divideras med tio. Detta genomsnittliga skatteunderlag sätts i relation till motsvarande genomsnittligt skatteunderlag med ett års förskjutning bakåt i tiden.

³ Beräkning enligt not 2 avseende stadens skatteunderlag. Prognos gäller enligt not 1.

Uppbörd och inkomstkontroll

1 §

Varje nämnd ansvarar inom sitt verksamhetsområde för uppbörd, kontroll och redovisning av stadens pengar.

Nämnden ansvarar för att inbetalda pengar omedelbart sätts in på anvisat bank- eller plusgirokonto och i övrigt använder sig av anvisade förmedlingstjänster för betalningsströmmar.

Vad som stadgats ovan gäller även för pengar som staden får och har hand om för annans räkning.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för egna medel.

Fakturerings, krav och inkasso

2 §

Varje nämnd ansvarar för sin fakturerings och krav- och inkassoverksamhet.

1. Fakturerings

Fakturor ska snarast möjligt utfärdas och föras upp i kundreskontran.

2. Krav och inkasso

- a) En fordran anses som osäker om kunden inte betalat den då betalningstiden enligt inkassokravet löpt ut. En osäker fordran ska bokföras som en befarad kundförlust.
- b) En osäker fordran ska skrivas ned i bokföringen då alla inkassoåtgärder vidtagits och senast efter ett år och absolut senast efter två år. En fordran som uppenbarligen inte kommer att kunna drivas in kan skrivas av direkt utan att först bokföras som osäker. Om åtgärder avseende en fordran är vidtagna i stadens ekonomisystem skrivs fordran ned först när åtgärderna är avslutade (till exempel pågående avbetalningsplan). Nämnd eller delegat beslutar om nedskrivning av fordran. Nedskrivning av fordran ska bokföras som en konstaterad kundförlust.
- c) Indrivning av en fordran får avbrytas om ytterligare indrivningsförsök är utsiktslösa eller inte är försvarliga med hänsyn till kostnaderna och inte krävs ur allmän synpunkt.

3. Överlåtande av krav och inkassoverksamhet

Stadens nämnder ska anlita det inkassoföretag som staden centralupphandlat för kravverksamhet. Ett sådant uppdrag får inte innefatta överlåtelse av fordringar.

Inkassoföretaget utför enbart de nödvändiga krav- och inkassoåtgärderna, medan respektive nämnd behåller beslutanderätten i alla ärenden.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för fakturerings, krav och inkasso.

Leasing

3 §

Nämnd eller bolag får ingå avtal om operationell leasing av utrustning i de fall avtalet innebär en lägre kostnad för staden, sett över utrustningens hela nyttjandeperiod, än om utrustningen anskaffats genom köp. Hyra/leasing kan vara en ofördelaktig finansieringsform jämfört med andra tillgängliga finansieringsformer. Kostnaderna för hyra/leasing ska därför jämföras med kostnaderna för köp.

Nämnd eller bolag får ingå avtal om finansiell leasing avseende fordon, med en totalvikt under 3,5 ton med undantag för lätta lastbilar med separat flak, om rätt till momsavlyft

finns. Gällande momsregler gör att finansiell leasing är ekonomiskt mer fördelaktigt än köp under förutsättning att rätt till momsavlyft finns.

Om det samlade värdet av framtida betalningsförpliktelser inte kan anses ringa i förhållande till nämndens balansomslutning, eller om dessa betalningsförpliktelser överskrider av ekonomi- och trygghetsutskottet fastställd beloppsgräns ska de underställas kommunstyrelsen.

Alla avtal om hyra eller hyrköp (leasing) i syfte att endast finna en alternativ finansieringsform ska underställas kommunstyrelsen. Finansiell leasing med ovanstående undantag avseende fordonsköp är att betrakta som en ren finansieringsform och ska därmed underställas kommunstyrelsen.

Vad som sägs ovan gäller även avtal med annan rubricering, men med verklig innebörd av hyra, hyrköp eller leasing.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för redovisning av leasingavtal.

Kontroll och attest

4 §

Omfattning och definition

Paragrafen gäller för stadens samtliga ekonomiska händelser, inklusive interna transaktioner samt medel som staden ålagts eller åtagit sig att förvalta eller förmedla. Med ekonomiska transaktioner avses bokföringsposter i stadens samtliga bokföringssystem som omfattas av lagen om kommunal redovisning.

Attest innebär att intyga att kontroll utförts utan anmärkning. Kontroll utförs av attestant.

Syfte

Syftet med reglerna för kontroll av ekonomiska händelser är att säkerställa att transaktioner som bokförs är korrekta avseende:

| | |
|---------------------------|--|
| <i>Prestation</i> | Att varan eller tjänsten har levererats till eller från staden, och/eller att transaktionen i övrigt stämmer med avtalade villkor. |
| <i>Bokföringsunderlag</i> | Att verifikationen uppfyller kraven i den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed. |
| <i>Betalningsvillkor</i> | Att betalning sker vid rätt tidpunkt. |
| <i>Bokföringstidpunkt</i> | Att bokföring sker vid rätt tidpunkt och i rätt redovisningsperiod. |
| <i>Kontering</i> | Att transaktionen är rätt konterad. |
| <i>Beslut</i> | Att transaktionen överensstämmer med beslut av behörig beslutsfattare. |

Ansvar

Kommunstyrelsen ansvarar för utfärdandet av för staden gemensamma anvisningar till denna paragraf. Kommunstyrelsen ansvarar också för övergripande uppföljning av dessa anvisningar.

Stadens nämnder ansvarar för att fastställa regler och anvisningar för kontroll och attest. Nämnderna kan till regler för kontroll och attest enligt § 4 och 5 besluta om kompletteringar för sitt verksamhetsområde.

Varje nämnd utser attestanter samt ersättare för dessa. Kontrollansvar knyts till person eller befattning och kopplas till kodplan med angivande av eventuella begränsningar. Varje nämnd svarar för att det upprätthålls aktuella förteckningar över utsedda attestanter.

Förvaltningschefen ansvarar för att vid behov aktualisera beslut om attestanter. Förvaltningschefen ansvarar inom nämndens verksamhetsområde för att handläggarna är informerade om reglerna och anvisningarnas innebörd. Nämnden kan genom beslut om delegation ge ansvaret till fler befattningshavare än förvaltningschefen. En sådan delegation ska omfatta högst fem befattningshavare. Detta ska framgå av nämndens delegationsordning.

Attestanternas ansvar är att tillämpa fastställda anvisningar samt när brister upptäcks rapportera dessa till närmast överordnad chef, annan överordnad eller till ansvarig för intern kontroll. Det åligger förvaltningschefen eller annan delegat att ansvara för att samtliga attestanter är informerade om rapporteringsvägar vid brister.

Kontroller

Följande kontrollmoment, som attesteras, finns i staden. Kontrollerna ska i tillämpliga fall utföras.

| | |
|-------------------|---|
| <i>Prestation</i> | Vara eller tjänst har mottagits eller levererats. |
| <i>Kvalitet</i> | Mottagen eller levererad tjänst håller avtalad kvalitet. |
| <i>Pris</i> | Pris överensstämmer med avtal, taxa, bidragsregler eller beställning. |
| <i>Villkor</i> | Betalningsvillkor med mera är uppfyllda. |
| <i>Beslut</i> | Behöriga beslut finns. |
| <i>Behörighet</i> | Nödvändiga kontroller (attester) har skett av behöriga personer. |
| <i>Kontering</i> | Konteringen är korrekt. |
| <i>Formalia</i> | Verifikationen uppfyller krav enligt lagstiftningen. |

Kontrollernas utformning

Kontrollåtgärderna ska utformas så att den interna kontrollen inom respektive nämnd är tillräcklig och att kontrollkostnaden står i rimlig proportion till riskerna. Vid utformningen av kontrollåtgärderna ska följande krav beaktas:

| | |
|--------------------------|--|
| <i>Ansvarsfördelning</i> | Ansvarsfördelningen ska vara tydlig. Ingen person ska ensam hantera en transaktion från början till slut. |
| <i>Kompetens</i> | Den som har rollen att utföra en kontrollåtgärd ska ha kompetens för uppgiften. |
| <i>Integritet</i> | Den som utför kontroll av en annans persons transaktioner ska ha en självständig ställning gentemot den kontrollerade. |
| <i>Jäv</i> | Den som utför kontrollen får inte kontrollera in- och utbetalningar till sig själv eller närstående. Detsamma gäller utgifter av personlig karaktär. Detta innefattar också bolag och föreningar där den kontrollansvarige eller närstående har ägarintressen eller ingår i ledningen. |
| <i>Dokumentation</i> | Vidtagna kontrollåtgärder (attester) ska dokumenteras på ändamålsenligt sätt. |
| <i>Kontrollordning</i> | De olika kontrollmomenten ska utföras i en logisk ordning så att effekten av en tidigare kontrollåtgärd inte förtas av en senare kontrollåtgärd. |

Vid automatisk attest ska uppsatt regelverk vara attesterat av behörig attestant.

Genomförda kontroller

Obligatoriska manuella kontroller som utförts med godkänt resultat ska dokumenteras genom attest. Attest dokumenteras i enlighet med anvisningarna. Maskinellt utförda kontroller ska framgå av systemdokumentation och behandlingshistorik. Om attestanten inte kan godkänna en ekonomisk transaktion, ska den som beslutat om transaktionen underrättas. Kan inte rättelse uppnås ska underrättelse ske enligt fastställd rutin.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för kontroll, attest samt begäran om utbetalningar av pengar.

Begäran om utbetalning av pengar**5 §**

Varje nämnd ska utse person med befogenhet att på nämndens vägnar beordra utbetalning av pengar. Nämnden ska ge denna befogenhet till förvaltningschefen samt till förvaltningschefen för serviceförvaltningen.

Förvaltningschefen ska utse ett lämpligt antal ställföreträdare med befogenhet att begära utbetalning av pengar. Rätten att begära utbetalning av pengar ska ges till namngivna personer. Person med rätt att begära utbetalning av pengar ska innan sådan begäran säkerställa att nödvändiga kontroller har skett av behöriga personer (behörighetskontroll).

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för kontroll, attest samt begäran om utbetalningar av pengar.

Fullmakter till stadens bankkonton**6 §**

Respektive nämnd ansvarar för att fullmakter och behörigheter avseende stadens bankkonton till personal inom staden är korrekt utfärdade genom signering enligt delegationsordning. Fullmakten undertecknas därefter av kommunstyrelsens delegat. Det åligger respektive nämnd att kontinuerligt meddela borttagande av fullmakter/behörigheter till stadsledningskontoret.

Förskottskassa med mera**7 §**

Kommunstyrelsen beslutar på nämndens begäran om limit för förskottskassa.

Nämnden ansvarar för att förvaltningschefen utser person med ansvar för förskottskassan. Förvaltningschefen ska se till att utnyttjandet av förskottskassan redovisas och kontrolleras enligt gällande regler och anvisningar.

Förvaltningschefen kan fördela förskottskassan på flera underförskottskassor. Summan av underförskottskassorna får inte överstiga förskottskassans limit. Underförskottskassorna ska redovisas, kontrolleras och inventeras enligt gällande regler och anvisningar.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för förskottskassor.

Betalkort**8 §**

Se kommunstyrelsens policy avseende betalkort.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för betalkort.

Utbetalning**9 §**

Kommunstyrelsen svarar för alla utbetalningar om kommunstyrelsen inte medgett undantag. Stadsledningskontoret verkställer stadens utbetalningar.

Likviditetshantering

10 §

Kommunstyrelsen ansvarar för stadens likviditetshantering, upplåning och skuldförvaltning, utlåning samt tecknande av stadens borgen i enlighet med vad som föreskrivits i instruktionen för stadsledningskontoret och i Stockholms stads finansiella policy samt i andra beslut av kommunfullmäktige.

Nämnden ska på anmodan av kommunstyrelsen upprätta en likviditetsprognos.

Förvaring av värdehandlingar

11 §

Nämnden svarar för att värdehandlingar förtecknas och förvaras tillfredsställande. Nämnden kan anlita stadsledningskontoret för förvaring av värdehandlingar, som nämnd innehar för stadens räkning.

4 kap UPPHANDLING OCH INKÖP

Stadsledningskontoret utfärdar anvisningar för tillämpningen av reglerna i detta kapitel.

Övergripande

1 §

Stadens nämnder och bolagsstyrelser ska tillämpa Lag (2016:1145) om offentlig upphandling samt övrig upphandlingslagstiftning som kompletterar eller ersätter denna lag.

Stadens nämnder och bolagsstyrelser ska tillämpa program för inköp med tillhörande anvisningar.

Organisering av upphandlingsverksamheten

2 §

Som upphandling räknas en transaktion som innebär ömsesidiga ekonomiska förpliktelser för de inblandade parterna. Som ekonomisk förpliktelse räknas motprestation såsom ekonomisk ersättning, arbetsinsats eller upplåtelse av någon annan slags nytthet. Exempel på upphandling är köp av en vara, tjänst, verksamhet eller entreprenad. Även hyra och leasing av varor faller under begreppet upphandling.

Upphandlingar i staden kan ske lokalt för den egna nämnden, gemensamt mellan flera nämnder eller via centrala upphandlingar som gäller alla nämnder.

Central upphandling

Upphandling där samtliga nämnders ansvar för upphandling överförs till en nämnd som i enlighet med beslut i kommunfullmäktige genomför upphandling för hela stadens behov. Deltagande i central upphandling är tvingande för stadens nämnder såvida kommunfullmäktige inte beslutat om undantag för viss nämnd. Stadens bolagsstyrelser deltar genom fullmakt till den upphandlande nämnden, så som vid gemensam upphandling.

Gemensam upphandling

Upphandling som genom samverkan mellan två eller flera nämnder genomförs för att lösa behov inom samtliga deltagande nämnders ansvarsområde. Deltagande i sådan upphandling är frivillig och beslutas av respektive nämnd eller tjänsteman inom nämnden som med stöd av delegation äger rätt att fatta sådant beslut.

Lokal upphandling

Upphandling som utförs av en upphandlande myndighet för att lösa behovet av en viss vara eller tjänst inom nämnden.

Upphandlande myndighets ansvar för behovstäckning och avtalsförsörjning**3 §**

Varje nämnd och bolagsstyrelse utgör en upphandlande myndighet. Den upphandlande myndigheten ansvarar för planering av behovstäckning, avtalsförsörjning och uppföljning av ingångna avtal.

Varje upphandlande myndighet ska bedriva ett aktivt och strategiskt arbete för att, utifrån kommunfullmäktiges mål, uppnå en ändamålsenlig inköpsverksamhet.

Varje upphandlande myndighet svarar för att inköp sker i enlighet med de avtal som har ingåtts och som den upphandlande myndigheten är bunden av.

Varje upphandlande myndighet ska ha funktioner och roller för upphandlings- och inköpsprocessen samt efterlevnad av lagstiftning och regler samt samordning av frågorna.

Varje upphandlande myndighet ska använda det upphandlingssystem som kommunstyrelsen tillhandahåller för elektronisk upphandling.

Avtalsuppföljning**4 §**

Genom aktiv förvaltning och uppföljning av ingångna avtal ska den upphandlande myndigheten säkerställa att ingångna avtal efterlevs och att varor och tjänster levereras med efterfrågad kvalitet och till rätt pris. Den nämnd eller bolagsstyrelse som ansvarar för ett avtal ska säkerställa att aktiv avtalsförvaltning planeras och genomförs. I aktiv avtalsförvaltning ingår bland annat att följa upp att leverantören fullgör avtal samt hur samverkan med leverantören utvecklas. I avtalsuppföljning ingår också att följa upp och vidta åtgärder för att upprätthålla avtalstrohet.

Alla nämnder ska använda det avtalssystem som kommunstyrelsen tillhandahåller och registrera lokala och gemensamma avtal. Centrala avtal registreras av den nämnd som genomför upphandlingen.

Direktupphandling**5 §**

Direktupphandling definieras i upphandlingslagarna och får endast användas under de omständigheter som föreskrivs där. Varje upphandlande myndighet ska besluta om riktlinjer för användningen av direktupphandling inom sin organisation. Stadsledningskontoret utfärdar anvisningar för miniminivåer avseende innehåll och omfattning av riktlinjerna.

Direktupphandling får normalt inte förekomma inom områden där ramavtal finns.

Dokumentation**6 §**

Information om alla beställningar som görs genom avrop eller upphandling ska dokumenteras. Kraven på dokumentation styrs dels av lag, dels av stadens behov av att kunna analysera och förklara sitt agerande i upphandlingsärenden.

Grundregeln är att alla beslut om genomförande av upphandling, direktupphandling eller avrop ska dokumenteras på ett sådant sätt att det framgår vem som fattat beslutet, i vilket syfte samt det ungefärliga värdet av den gjorda beställningen. Utöver detta ska dokumentation upprättas i enlighet med vad reglerna för respektive upphandlingsförfarande kräver.

Systemstöd för inköp

7 §

Alla nämnder ansvarar för att tillämpa det systemstöd som kommunstyrelsen tillhandahåller för inköpsprocessen.

5 kap DONATIONSMEDEL

Mottagande av donation

1 §

Mottagande av donation ska underställas kommunfullmäktige för prövning då det är fråga om ett stiftelseförordnande. Även gåva ska underställas kommunfullmäktige när gåvans värde överstiger 500 000 kr och gåvan är förenad med ett betydande framtida åtagande för nämnden. När gåvans värde överstiger 500 000 kr ska den anmälas till kommunstyrelsen. I övriga fall beslutar respektive nämnd.

Placering av fondtillgång

2 §

Tillgångar tillhörande stadens anknutna stiftelser ska placeras i enlighet med av kommunstyrelsen beslutade placeringsföreskrifter.

Förvaltning av fondtillgång

3 §

Förvaltas fond eller stiftelse av nämnd ska denna anlita kommunstyrelsen för hand-havande av fondens eller stiftelsens tillgångar i den mån stiftelseförordnandet inte föreskriver annat.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för donationer och gåvor.

6 kap INTERN KONTROLL

Nämnderna ska enligt kommunallagen 6 kap. 6 § var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Nämnderna ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Detsamma gäller när skötseln av en kommunal angelägenhet med stöd av kommunallagen 10 kap. 1 § har lämnats över till någon annan.

Revisorernas uppgift är enligt kommunallagen 12 kap. 1 § att pröva om bland annat den kontroll som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar som förtydligar reglerna i detta kapitel om nämndernas arbete med intern kontroll. I tillämpliga delar gäller reglerna i detta kapitel och tillämpningsanvisningarna även bolagsstyrelserna.

Följande regler gäller för internkontrollarbetet:

1 §

Den interna kontrollen inom en nämnd ska bygga på en helhetssyn på den kommunala verksamheten. Detta betyder att den ska omfatta mål och strategier, styrning och uppföljning samt skydd av tillgångar. Inom dessa områden ska det finnas inbyggda uppföljnings- och kontrollsystem som säkrar en effektiv förvaltning och förebygger allvarliga fel eller förluster.

Nämnd ansvarar för att ett system för intern kontroll upprättas inom respektive verksamhetsområde med övergripande riktlinjer, regler och anvisningar i syfte att säkerställa att

- verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt
- lagar, avtal och andra för nämnden gällande regler, föreskrifter och beslut följs
- anskaffningen och användningen av resurser är effektiv och ändamålsenlig
- stadens tillgångar skyddas
- redovisningen och uppföljningen av verksamhet och ekonomi är rättvisande, tillförlitlig och ändamålsenlig samt att
- säkerheten i redovisningsrutiner, administrativa rutiner och it-system är tillfredsställande.

Nämnden ansvarar för att internt kontrollsystem för nämnden upprättas och ska se till att konkreta regler och anvisningar utformas för att upprätthålla en god intern kontroll inom alla verksamhetsområden.

Verksamhetsansvariga chefer på olika nivåer i organisationen ska bidra till utformningen av konkreta regler och anvisningar för en god intern kontroll inom sina verksamhetsområden och ska informera övriga anställda om reglernas och anvisningarnas innebörd.

Samtliga anställda är skyldiga att följa gällande regler och anvisningar för intern kontroll.

2 §

Nämnd ska årligen genomföra en väsentlighets- och riskanalys (VoR) samt utifrån denna fastställa en internkontrollplan för att följa upp att det interna kontrollsystemet fungerar tillfredsställande inom nämndens verksamhetsområden.

Väsentlighets- och riskanalysen genomförs i flera steg. Nämnden ska identifiera de viktigaste processerna/arbetssätten för att uppnå kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena. Utifrån arbetssätten ska oönskade händelser identifieras. Dessa ska värderas (1-5) utifrån hur allvarliga konsekvenserna blir om händelsen inträffar samt hur sannolikt det är att händelsen inträffar. Utifrån riskvärdet beslutas om den oönskade händelsen/risken ska hanteras i internkontrollplanen. I internkontrollplanen planerar nämnden hur de löpande kontrollerna/arbetssätten ska följas upp i syfte att verifiera att mål uppnås samt att riktlinjer (styrdokument) och fastlagda kontroller upprätthålls/genomförs. Internkontrollplanen fastställs i samband med verksamhetsplanen och följs upp i samband med verksamhetsberättelsen.

Förvaltningschef ska se till att en väsentlighets- och riskanalys genomförs och dokumenteras och med denna som underlag upprätta förslag till internkontrollplan för nämnden.

3 §

Nämnd ska försäkra sig om att internkontrollplanen genomförs och vid behov vidta åtgärder som säkerställer att den interna kontrollen är tillräcklig.

Förvaltningschef ska rapportera till nämnden om hur internkontrollplanen genomförs, hur den interna kontrollen fungerar samt föreslå nämnden nödvändiga åtgärder för att säkerställa att den interna kontrollen är tillräcklig. Detta ska ske minst en gång per år i samband med verksamhetsberättelsen.

Brister i den interna kontrollen ska omedelbart rapporteras till närmast överordnad.

Vid misstanke om brott av förmögenhetsrättslig karaktär ska nämnden utan oskäligt dröjsmål vidta åtgärder. Förvaltningschef ska omgående informera nämnden och revisionskontoret om det hos förvaltningen uppdagas förhållanden som medför misstanke om att sådant brott föreligger. Förvaltningschef ska också se till att nämnden och revisionskontoret informeras om de åtgärder som vidtas.

7 kap LOKALER

1 §

Nämnder och bolagsstyrelser ska i första hand hyra lokaler av staden eller stadens egna fastighetsbolag givet att det är ekonomiskt fördelaktigt ur ett kommunkoncernperspektiv.

2 §

Beslut om inhyrningar av lokaler och lägenheter kan medföra bindning av stora kostnader under lång tid för staden. Vid högre hyresnivåer, större investeringar och/eller långa hyrestider, ska nämndernas inhyrningar godkännas av kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott, KSEKTU. Detta gäller även om en fastighetsförvaltande nämnd är hyresvärd.

För att minska detaljstyrningen och fokusera på större ärenden gäller, var för sig eller tillsammans, följande för vilka inhyrningar eller hyrespåverkande förändringar som i samband med genomförandebeslut ska godkännas av kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott, KSEKTU:

(Belopp med fet stil gäller kostnadsbaserade inhyrningar/förändringar från stadens fastighetsförvaltande nämnder eller inom samverkansavtal med stadens bolag. Belopp inom parentes gäller övriga inhyrningar/förändringar.)

- Om den sammanlagda hyran under kontraktstiden (hyrestiden) överstiger **15** (2) mnkr, räknat i hyresnivå år 1. Om hyrestiden är tills vidare, kortare än tre år, eller längre än fem år, sker beräkningen motsvarande en tid om fem år.
- Om den hyresgenererande investeringsutgiften vid ny- och tillbyggnad överstiger **30** (20) mnkr, samma gäller förvärv av bostadsrätter.
- Om kontraktstiden (hyrestiden) är 10 år eller längre och hyresvärden inte är en fastighetsförvaltande nämnd som erbjuder ett kostnadsbaserat hyresförhållande eller inhyrningen inte sker inom ett samverkansavtal med ett av stadens bolag.
- Om avstående från besittningsskydd tecknas avseende befintliga hyresavtal.

Vid mycket stora inhyrningar är det väsentligt att beslutsprocessen ger möjlighet till samordning och prioritering i ett tidigt skede. Nämnderna ska förbereda sådana inhyrningar via ett inriktningsärende som ska godkännas av kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott. Detta gäller:

- Om den sammanlagda hyran under kontraktstiden (hyrestiden) beräknas överstiga **30** (20) mnkr räknat i hyresnivå år 1. Om hyrestiden är tills vidare, kortare än tre år, eller längre än fem år, sker beräkningen motsvarande en tid om fem år.
- Om den hyresgenererande investeringsutgiften vid ny- och tillbyggnad överstiger **60** (40) mnkr.
- Om kontraktstiden (hyrestiden) är 10 år eller längre och hyresvärden inte är en fastighetsförvaltande nämnd som erbjuder ett kostnadsbaserat hyresförhållande eller inhyrningen inte sker inom ett samverkansavtal med ett av stadens bolag.

Vad som sagts ovan om inhyrningar gäller även om-, ny- och tillbyggnader med motsvarande hyreskostnadsökningar. Om investeringsutgifterna för investerande nämnd bedöms ligga i intervallet 50 mnkr till 300 mnkr ska samråd hållas med

stadsledningskontoret även om investeringen. I detta fall sker ett samråd som behandlar såväl hyresfrågan som investeringen. Såväl investerande nämnd som inhyrande nämnd aktualiserar att samråd ska hållas. Om investeringsutgifterna för investerande nämnd bedöms överstiga 300 mnkr hemställs inriktningsärendet i sin helhet till kommunfullmäktige.

Vad som sagts om inhyrningar/förändringar ovan gäller inte för *anläggningar* som bollplaner, läktare med mera som ingår i idrottsnämndens långsiktiga prioriteringar och återfinns i nämndens verksamhetsplan.

För socialnämndens beställning av bostäder för annan nämnds räkning ska gemensamt ärende upprättas som anmäls till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen sammanställer anmälningarna årligen i den stadsövergripande lokalresursplanen.

Av 1 kap. Budget och uppföljning, 7b§ Investeringar framgår att Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB) och/eller Micasa Fastigheter i Stockholm AB och berörd inhyrande nämnd ska lämna ett gemensamt beslutsunderlag under vissa förutsättningar.

För fastighetsnämndens investeringar i lokaler överstigande 300 mnkr ska ett utredningsbeslut godkännas av kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott (se 1 kap. Budget och uppföljning, 7b§ Investeringar). Fastighetsnämnden och beställande (initierande hyresgäst) nämnd(er) ska lämna ett gemensamt beslutsunderlag till ekonomi- och trygghetsutskottet.

3 §

Beslut om avveckling/omstrukturering av lokaler fattas av ansvarig nämnd. Utbudet av boståndsbedömda boenden är en gemensam resurs för hela staden. För att säkerställa den centrala samordningen i samband med avveckling/omstrukturering av dessa boenden ska kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott, efter begäran av respektive nämnd, godkänna större avvecklingar/omstruktureringar av särskilda boenden för äldre och bostäder med särskild service.

4 §

För att få en effektiv hantering av lokalärenden som ska godkännas av kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott ska samråd ske med kommunstyrelsen, genom stadsledningskontoret, innan beslut fattas i egen nämnd. Slutfört samråd ska redovisas i underlaget och är en förutsättning för vidare beredning av ärendet.

5 §

I stadens samverkansavtal med SISAB regleras hur kapitalkostnaderna årligen ska bestämmas. Räntan ska beräknas utifrån stadens internränta plus påslag. Påslaget beräknas som den marginal inklusive omkostnadsersättning som gäller för SISAB i oktober året innan aktuellt år. Samtliga räntekostnader mellan staden och stadens samliga bolag, rörande hyrestillägg för lokalanpassningar, ska beräknas till stadens internränta plus påslag motsvarande SISAB:s marginal inklusive omkostnadsersättning i oktober året innan aktuellt år. Mellan staden och fastighetsförvaltande nämnder utgår endast internränta för hyrestillägg för lokalanpassningar.

6 §

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för lokalfrågor.

Investeringsstrategi

Inledning

Stockholms stads investeringsplaner för fem år framåt ligger på en fortsatt hög nivå, främst på grund av stadens ambitiösa bostadsmål om att 140 000 nya bostäder byggs till 2035 med tillhörande infrastruktur och samhällsservice. Bostadsmålet är delvis kopplat till åtagande i avtal som staden tecknat inom ramen för Sverigeförhandlingen och Stockholmsöverenskommelsen. Därutöver satsar staden på investeringar i miljö, kunskap, idrott, kultur, säkerhet och trygghet för ett mer hållbart Stockholm.

Investeringsprojektens finansiering påverkar stadens ekonomi direkt i form av skuldnivåer och räntekostnader vilket blivit mer kännbart under rådande ekonomiska omvärldsläge. Investeringsvolymen medför även högre avskrivningar och driftkostnader på längre sikt och i vissa fall även hyreskostnader vilket måste beaktas noggrant i den ekonomiska planeringen hos investerande nämnder och bolag samt de verksamheter som kommer att nyttja eller ansvara för driften av anläggningarna. En långsiktigt hållbar och kostnadseffektiv förvaltning av kommunkoncernens innehav av fastigheter och lokaler med en rimlig egenfinansieringsgrad är en förutsättning för att investeringarna kan genomföras med fortsatt finansiell styrka och långsiktigt god ekonomisk hushållning.

De höga investeringsvolymerna och deras långsiktiga konsekvenser medför att hela kommunkoncernen måste samverka med stort fokus på styrning, effektivitet, kostnadsmedvetenhet samt prioriteringar mellan och inom investeringsprojekt.

Investeringsstrategin kompletteras av stadens Fastighets- och lokalpolicy. Den syftar till att ge övergripande mål och grundläggande principer för stadens fastighetsinnehav, förtydliga roller och ansvar samt identifiera viktiga planeringsprocesser och forum för samverkan.

Syfte och omfattning

Med utgångspunkt i stadens långsiktiga planering, stadens inriktningsmål och med hänsyn tagen till de finansiella förutsättningarna, är investeringsstrategins syfte att:

- Ge vägledning för investeringsprioriteringar för en ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar stad.
- Säkerställa att investeringsverksamheten bedrivs i enlighet med principen om god ekonomisk hushållning genom att prioritera investeringsprojekt utifrån ett kommunkoncernperspektiv.
- Förstärka samordning och styrning av stadens investeringsverksamheter.

Investeringsstrategin ska utgöra en länk mellan den långsiktiga planeringen och nämnder och bolagsstyrelsernas investeringsplaner. Dessa utgör i sin tur underlag för kommunkoncernens samlade investeringsplan, som fastställs med hänsyn tagen till tillgängligt ekonomiskt utrymme inom ramen för de av staden fastställda finansiella nyckeltalen³.

Investeringsstrategin omfattar hela kommunkoncernen, där inte annat anges, medan arbetet med samordnade prioriteringar inom de olika beslutade investeringskategorierna främst berör exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden samt de kommunala bolagen Micasa Fastigheter i Stockholm AB (Micasa), Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB) samt Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA).

Förutsättningar

Stadens befolkningsutveckling är en grundläggande utmaning och möjlighet inför framtiden som medför att takten i bostadsbyggandet måste hållas hög och staden kommer att bli tätare.

Stadens investeringsprojekt ska bidra till att kommunfullmäktiges mål uppfylls. Bostadsmålet prioriteras högt och projekt kopplade till detta mål, tillsammans med stora investeringar i infrastruktur, planeras utgöra störst andel av stadens totala nettoutgifter för investeringar framöver. Hela Stockholm ska präglas av blandade upplåtelseformer. Utbyggnaden av övriga funktioner ska ske i takt med bostadsbyggandet och beaktas tidigt i planeringsprocessen för att möjliggöra till exempel ett varierat utbud av arbetsplatser i hela Stockholm. Det är viktigt att den långsiktiga planeringen för investeringsprojekt som avser samhällsservice såsom utbildning, idrott och kultur följer den demografiska utvecklingen och att inkomster från exploatering av nya områden som huvudregel kan bära dessa.

Under rådande omvärldsläge med höga inflationsnivåer, högre räntor och byggkostnadsutveckling är det särskilt viktigt att nämnder och styrelser värderar och analyserar inkomna anbud för investeringsprojekt för att säkerställa att dessa inte är oskäligen beaktande av även de långsiktiga kapital- och driftkostnaderna. Om så är fallet ska nämnder och styrelser pröva möjligheten att pausa eller avbryta upphandling tills kostnadsbildningen ger långsiktigt rimliga förutsättningar för staden. Syftet är att begränsa utgifterna för investeringsprojekten och de drifts- och kapitalkostnader som de medför i förhållande till det ekonomiska utrymmet för verksamheterna.

I alla investeringsprojekt ska nämnder och styrelser pröva möjligheten till extern medfinansiering. Exempelvis inom ramen för klimatomställningen finns betydande investeringsmedel beslutade såväl på nationell som EU-nivå. Nämnder och styrelser ska säkerställa att information och utbildning regelbundet ges kring extern medfinansiering. Där det bedöms relevant ska nämnder och styrelser redovisa prövade försök att finna medfinansiering men offentlig. Privat samverkan genom OPS-lösningar ska dock inte förekomma.

En långsiktigt sund ekonomi är en förutsättning för att Stockholm ska växa hållbart. Stadens investeringar ska därför så långt som möjligt finansieras med egna medel. Utöver det finansiella utrymme som resultat och avskrivningar skapar så bidrar kassaflöde från långsiktigt hållbar fastighetsförvaltning till stadens investeringar.

Stadens tillväxt och det förändrade ekonomiska läget i omvärlden ställer stora krav på prioriteringar såväl inom stadens investeringsverksamhet som inom den löpande driften då investeringstakten medför högre drifts-, hyres- och kapitalkostnader på längre sikt. Om inte utvecklingen hanteras kan det medföra att ekonomiskt utrymme tas från övrig verksamhet. Fokus ska läggas på att analysera och prognosticera investeringars drifts-, hyres- och underhållskonsekvenser på lång sikt, både projektvis, samlat för nämnd/bolag, berörda verksamheter och för staden som helhet.

Nämnder och bolagsstyrelser ska, i samverkan med stadsledningen, samordna sin investeringsplanering utifrån ett kommunkoncernperspektiv så att effektiva helhetslösningar planeras och genomförs. Systematisk samordning sker idag inom ramen för stadsövergripande styrgrupper som exempelvis SAMS¹. Utökade eller förändrade lokalbehov ska

¹ Samordnad grundskoleplanering i Stockholm. Samplanerar även med idrottsprojekt, förskola och gymnasieskola

alltid i första hand prövas inom kommunkoncernens befintliga bestånd. För att möjliggöra en effektiv lokalprocess och optimera lokalutnyttjandet ska samverkan ske mellan stadens nämnder och bolagsstyrelser. Projekt ska, där så är möjligt, samordnas.

Lönsamheten i exploateringsprojekt är avgörande för finansieringen av andra icke lönsamma, men angelägna, projekt som stadsutvecklingen kräver. Målsättning är en stabil egenfinansiering av den totala investeringsverksamheten över tid. Det är därför viktigt att staden strävar efter att säkerställa goda intäkter från de markvärden som skapas genom planläggningen av områden där omvandlingspotentialen är stor. Lönsamheten kan också förbättras i exploateringsprojekt genom att investeringsutgifterna inte överstiger vad som är rimligt i områden som redan uppbär goda stadskvaliteter.

Staden måste begränsa mängden projekt där utgifter för markförvärv, evakuering, marksanering, överdäckningar och särskilda infrastrukturåtgärder blir alltför omfattande. För projekt med hög nettoexploateringsutgift per producerad lägenhet ska alternativa lösningar med kalkyler omfattande mindre investeringsåtgärder tas fram, oavsett lönsamhetsgrad.

Miljö- och klimatmässig hållbarhet samt socialt värdeskapande perspektiv ska genomsyra planering och genomförande av stadens stadsutvecklingsprojekt. Stadsutveckling och prioritering av investeringar ska även utgå från lokala utvecklingsbehov och bidra till social hållbarhet genom att exempelvis exploateringsnämnden medges rätt att besluta om ett urval av icke lönsamma projekt i översiktsplanens fokusområden som finansieras av lönsamma projekt.

Uppföljning

Ansaret för uppföljningen ligger hos den nämnd eller bolagsstyrelse som genomför investeringsprojektet. För att säkerställa att det inte finns några stora avvikelser från de budgeterade ramar som beslutats ska investerande nämnd respektive bolagsstyrelse minst två gånger per år avge en uppföljande rapport om de större projektens budgetefterlevnad. Om det finns skäl att anta att det kan föreligga problem ska respektive nämnd och bolagsstyrelse mer frekvent följa utvecklingen. Stadsledningskontoret har ett övergripande samordningsansvar för berörda nämnders och bolagsstyrelser investeringsplaner utifrån en aggregerad sammanställning samt en övergripande analys av stadens investeringsportfölj. Stadsledningskontoret ansvarar även för en övergripande uppföljning av investeringsstrategin, koncernprojekt² samt för de finansiella nyckeltalen.

Investeringstyper och finansiering av stadens investeringar

Vilken investeringstakt som är ekonomiskt hållbar beror inte bara på storleken på investeringsutgifterna, utan även på i vilken grad investeringarna finansieras med egna eller lånade medel (egenfinansieringsgrad) samt intäkter av exempelvis externa hyror. Investeringsstrategin definierar därför även en målsättning för hur de olika investeringstyperna, ersättnings- respektive strategiska investeringar ska finansieras.

Investeringstyper

Stadens investeringar delas upp i två huvudtyper;

- *Ersättningsinvesteringar* (reinvesteringar) är sådana investeringar som ger en uppgradering av anläggningar till minst den tidigare fastställda tekniska nivån eller nya miljöbetingelser. För att säkerställa funktionen och bevara värdet på

² Koncernprojekt ska omfatta samtliga investeringar som ingår i ett investeringsbeslut, t.ex. infrastruktur, idrottshall och skola oavsett vilken nämnd/bolagsstyrelse som kommer att genomföra investeringsprojektet. Stadsledningskontoret anger vilka koncernprojekt som ska följas upp centralt.

stadens anläggningar och byggnader ska underhållsplaner och reinvesteringssprogram finnas som en del av stadens långsiktiga investeringsplanering. Omfattningen av reinvesteringsbehov är en viktig beslutsparameter när investeringsplaner fastställs.

- *Strategiska investeringar* (nyinvesteringar) är framtidsinriktade investeringar som skapar en större nytta samt nya och förbättrade funktioner jämfört med vad staden har idag. En stor del av stadens strategiska investeringar genomförs inom ramen för exploateringsprojekt som syftar till att bygga bostäder. Av dessa exploateringsprojekt följer investeringar i infrastruktur såsom gator, vägar, ledningar, vatten och avlopp samt kommunal service som skolor och förskolor m.m.

Finansieringsstrategi för investeringstyper

Ersättningsinvesteringar ska finansieras med det kassaflöde som genereras av den löpande verksamheten (avskrivningar och resultat exklusive reavinster) för att inte belasta stadens ekonomi i form av högre lån och räntekostnader.

Exploateringsprojekten ska vara lönsamma. Det innebär att kalkylen för ett exploateringsprojekt i normalfallet ska bära de investeringsutgifter som projektet medför och det behov av kommunal service och stadskvaliteter som uppstår i anslutning till bostadsprojektet. Det gäller även den del av utgifterna som avser kompensation för ianspråktagen idrottsmark eller anläggning. Samtidigt ska stadsutveckling och investeringar bidra till att hela staden kan utvecklas. För att möjliggöra omfördelning av resurser från lönsamma till olönsamma projekt medges exploateringsnämnden därför rätt att besluta om ett urval av icke lönsamma projekt i översiktsplanens fokusområden. Satsningen ska finansieras av lönsamma projekt.

De långsiktiga finansiella nyckeltalen³ påverkas starkt av den investeringstakt som prognostiseras. Resultatmässigt lönsamma lånefinansierade projekt som inte belastar resultaträkningen sett över en längre period kan ändå ha en negativ påverkan på stadens finansiella ställning och soliditet. En helhetsbedömning måste ändå alltid göras utifrån arten av de behov som projekten ska tillgodose. Fastighetsförvaltande nämnder och bostadsstyrelser ska därför genom en långsiktigt hållbar fastighetsförvaltning pröva möjligheten att avyttra fastigheter som saknar strategisk betydelse. Med en större medverkan från privata aktörer avseende kortsiktiga behov av bostäder, lokaler och anläggningar kan stadens investeringsutgifter hållas tillbaka, samtidigt som värdet av egen rådighet alltid måste beaktas ur både ekonomiskt och verksamhetsmässigt perspektiv. Privata inhyrningar ska endast förekomma om det saknas likvärdiga alternativ i lokaler ägda av staden.

Medfinansiering

I syfte att uppnå stadens inriktningsmål har staden prioriterat att medfinansiera ett antal statliga och regionala infrastrukturprojekt. Utbetalningarna till medfinansiering minskar det kassaflöde som finns att tillgå för finansiering av stadens egna investeringar. Stadens kostnader för eventuell medfinansiering av externa infrastrukturprojekt ska åskådliggöras i en kommunövergripande kalkyl. Syftet är att belysa hur stadens kostnader för finansiering av infrastrukturinvesteringar i annan regi påverkar exploateringsprojektens lönsamhet.

³ Aktuella nyckeltal är soliditet, kapitalkostnader i relation till nettodriftkostnader samt egenfinansieringsgraden är ett finansiellt nyckeltal kopplat till investeringar.

Som utgångspunkt ska staden inte finansiera infrastruktur som andra aktörer har huvudansvar för. Medfinansiering sker i huvudsak när det finns starka skäl till detta och där infrastrukturprojektet skapar ett betydande mervärde för staden. Det kan vara i form av t.ex. ny bostadsbebyggelse, förbättrade kommunikationer eller ökad tillgång till offentlig service. En finansiell förutsättning för medfinansiering av statlig och regional infrastruktur är att den kan ske med egna medel. Mot bakgrund av stadens stora investeringsvolym måste staden därför prioritera att låta överskott stärka det egna kapitalet och soliditeten samt finansiera stadens egna investeringar.

Investeringsprocess

Staden tillämpar en gemensam styrmodell för stora investeringsprojekt, Stöd för Stora Investerings Projekt (SSIP). Modellen ska användas i investeringsprojekt där investeringsutgifterna bedöms överstiga 50 mnkr för stadens nämnder. Styrmodellen är uppdelad i fem faser och sju områden. Stadens nämnder använder modellen med dess mallar och bolagsstyrelserna använder den i vissa delar enligt direktiv från Stockholms Stads-hus AB. SSIP finns tillgängligt på stadens intranät.



Inför varje investeringsbeslut ska en kalkyl upprättas som sedan uppdateras och följs upp under hela projektet. Inom varje projekt ska grundläggande behov och syfte vara styrande. Kostnadsdrivande tillval ska inte projekteras. Eventuella fördyringar i projekt ska mötas av effektiviseringar som inte påverkar framtida driftkostnader negativt.

Prioriteringar

De olika perspektiven av hållbar utveckling (ekonomisk, miljömässig och social) ska, tillsammans med kommunfullmäktiges mål, tillämpas vid både prioritering, planering och genomförande av stadens investeringar. Det är även viktigt att i tidigt skede, redan vid utredningsbeslut, översiktligt bedöma lönsamheten samt påverkan på andra nämnder och bolag inom kommunkoncernen i varje investeringsprojekt. Att prioritera åtgärder och alternativ inom varje projekt är därför av stor betydelse liksom att i tidigt skede analysera och prognosticera investeringars långsiktiga drifts- och underhållskonsekvenser samt kapitalkostnader. Planerad funktion och vald kvalitet ska alltid vara noga övervägd och stå i relation till de grundläggande behoven av utveckling och underhåll.

Vid framtagande av kommunkoncernens samlade investeringsplan fastställs det totala investeringsutrymmet, som har sin utgångspunkt i de rådande och prognosticerade finansiella förutsättningarna och kommunfullmäktiges mål³. Utrymme för ersättningsinvesteringar ska reserveras i planen för att möta befintliga behov i verksamheterna samt för att säkerställa funktionen och det långsiktiga ekonomiska värdet på anläggningstillgångar såsom fastigheter och infrastruktur.

Staden ska i första hand prioritera områden för bostadsexploatering där det redan finns eller investeras i infrastrukturlösningar som kollektivtrafik, vägar med mera. Mängden projekt där utgifter är omfattande för markförvärv, evakuering, marksanering, överdäckningar och särskilda infrastrukturåtgärder behöver begränsas. Det är nödvändigt att fördela projektens genomförande över tid så att en hållbar finansiering kan åstadkommas. Tillsammans med en tät och area-effektiv utbyggnad av staden ger det goda förutsättningar för lönsamma projekt och effektivt nyttjande av redan gjorda investeringar i väg- och ledningsnät, kommunikationer och till viss del även anläggningar för samhällsservice.

Staden ska arbeta för en större medverkan från privata aktörer i nyproduktion av bostäder, eftersom det håller tillbaka takten i stadens bostadsbolags skuldökning. Samtidigt ska allmännyttan öka sitt byggande, med målet att skapa fler hyresrätter med rimliga hyror. Bostadsmålet i driver inte bara investeringar i bostäder utan också infrastruktur såsom gator med mera och demografiskt betingade följdinvesteringar såsom i förskolor, skolor, idrott och kultur. Den samordnade planeringen för dessa följdinvesteringar måste stärkas genom att berörda nämnder och bolag samverkar i investeringsplaneringen för en utbyggnad som motsvarar behoven och som ger hållbara och väl fungerande boendemiljöer.

Staden ska planera för, men endast i undantagsfall investera i, lokaler som inte är avsedda för den egna verksamheten eller det kommunala uppdraget. I större stadsutvecklingsprojekt ska näringslivets möjligheter till samverkan med staden särskilt analyseras och beaktas under planering och genomförande.

I de fall en nämnd eller bolagsstyrelse har utrymme kvar inom tilldelad investeringsram ska detta utrymme inte användas för projekt som inte är prioriterade.

Särskilda principer för olika investeringskategorier

Fastighets- och lokalpolicyn kompletterar och fördjupar investeringsstrategin med avseende på de investeringskategorier som omfattar lokal- och bostadsbehov för stadens verksamheter. Hyreskostnaderna inom alla kategorier ska hållas så låga som möjligt. Detta sker genom återhållsamhet med standardhöjningar, effektiva lokallösningar och kostnadseffektiv fastighetsförvaltning. Nedan beskrivs specifika principer som komplement till ovan, för respektive investeringskategori.

Bostäder

Investeringar för att skapa byggbar mark för nya bostäder är den investeringskategori som staden fortsatt kommer att avsätta stora resurser för. I varje projekt ska fördelningen mellan olika upplåtelseformer prövas. För att möta stadens tillväxttakt och behovet av nya bostäder ska därför kommunkoncernen verka för en betydande extern medverkan i bostadsbyggandet, samtidigt som även allmännyttan ska ges förutsättningar att bygga mera.

Infrastruktur

Investeringar i gång-, cykel- och kollektivtrafik ska prioriteras. Budgeten innebär en höjd ambition för framkomligheten för dessa trafikslag. Trafiknämndens investeringar fortsätter och ges ytterligare utrymme. Det ger förutsättningar för ökad framkomlighet,

en bättre miljö och mindre klimatpåverkan. I samband med beslut om investeringar och reinvesteringar i infrastruktur ska större fokus läggas på att analysera drifts- och underhållskonsekvenser för att möjliggöra långsiktigt hållbara prioriteringar av projekt och åtgärder även utifrån driftsekonomin på lång sikt.

Förskola och skola

Staden behöver ha god beredskap och flexibilitet eftersom att den demografiska utvecklingen växlar över tid. Det sker bland annat till följd av stadsutveckling och att ny samhällsservice behövs. Fler barn och unga innebär behov av förskolor och skolor. Kommunkoncernen kommer därför att behöva söka mer extern medverkan exempelvis inom ramen för samverkansavtalet för gymnasieresregionens behov, där utbyggnad är möjlig i angränsande kommuner.

Skolfastigheter i Stockholm AB, SISAB, äger och förvaltar merparten av stadens förskolor, grundskolor och gymnasieskolor. Bolagsstyrelsens investeringar påverkar stadens nämnder genom förändrade lokalkostnader. Därför ska en gemensam lägesbild tas fram med beställande nämnder. Den ska utgöra underlag för prioriteringar i investeringsplaneringen.

Idrott

Ambitionen ska vara att sprida investeringar i idrottsanläggningar geografiskt samt följa översiktsplanens intentioner att stärka fokusområden, strategiska samband, stadsdelsutvecklingsområden och att skapa mötesplatser. Volymen avseende dessa investeringar kommer bli större de kommande åren utifrån politiska prioriteringar. Planering av nya idrottsanläggningar ska ske i samverkan med stadens bostadsplanering och skolplanering. Syftet är att uppnå en effektivare användning av stadens gymnastiksalor och idrottshallar.

Kultur

Kulturanläggningar bör ses som en samlad resurs för stadens invånare. Investeringar i kulturanläggningarna ska spridas geografiskt, bidra till att stärka kulturlivet också i ytterstaden, minska segregationen samt följa intentionerna i översiktsplanen att stärka stadsdelsutvecklingsområden och att skapa mötesplatser. Det finns samordnings- och effektiviseringsvinster i att samlokalisera verksamheter. Till exempel kan kulturskolan använda skolanslokaler som ett komplement till de egna lokalerna.

Arbetsplatser/Kommersiella lokaler

I den växande regionen bedöms behovet av mark för nya verksamheter och arbetsplatser i staden bli större till år 2030. Stadens planering måste ske på ett sådant sätt att det möjliggör ett varierat utbud av arbetsplatser i hela Stockholm. Det är viktigt att antalet arbetsplatser planeras ur ett helhetsperspektiv.

Planeringen för arbetsplatser är särskilt viktig för utveckling av ytterstaden, och då framförallt i söderort för att skapa balans i transportsystemet. Staden ska arbeta strategiskt för fler arbetsplatser i stadens södra delar eftersom antalet arbetsplatser inte utvecklats i takt med antalet bostäder.

Staden ska planera för, men endast i undantagsfall investera i kommersiella lokaler. Marknaden för kommersiella lokaler är väletablerad och kan erbjuda effektiva lokaler till marknadsmässiga hyror. Staden kan dock investera i kategorin inom ramen för fastighetsnämndens uppdrag, det vill säga att tillhandahålla ändamålsenliga lokaler för stadens hyresgäster, att minska kostsamma långtidsinhyrningar i privatägda lokaler och för att bibehålla och höja fastighetsvärdena genom en kostnadseffektiv fastighetsförvaltning. Inför genomgripande underhåll av rent kommersiella fastigheter som hyrs ut externt ska investeringsprojektet prövas mot andra alternativ.

Omsorg

Den demografiska utvecklingen gör att efterfrågan på vård- och omsorgsboenden i staden kommer att öka under 2020-talet. De skiftande behoven ställer fortsatt krav på samplanering mellan stadsdelsnämnderna, inte minst när det gäller boendeplanering. Micasa Fastigheter i Stockholm AB som äger och förvaltar stadens egna vård- och omsorgsboenden, trygghetsboende samt seniorbostäder, och vars investeringar därmed påverkar stadens nämnder, ska eftersträva area- och kostnadseffektiva lösningar i ny-, om- och tillbyggnation.

Park- och grönområden

Inriktningen i stadens översiktsplan är att kvaliteter i parker och grönområden ska förstärkas i samband med att staden förtätas. Funktionerna i den ekologiska infrastrukturen ska behållas och förstärkningar av svaga avsnitt ska prövas. Möjligheter till mångfunktionella ytor ska beaktas i investerings- och reinvesteringsprojekt.

Fastighets- och lokalpolicy för kommunkoncernen Stockholms stad

Innehåll

| | | |
|-----------|--|-----------|
| 1. | Inledning | 2 |
| 2. | Syfte och avgränsningar | 2 |
| 3. | Övergripande förutsättningar för stadens lokalhållning | 3 |
| 3.1 | Befintliga lokaler | 3 |
| 3.2 | Lokalförsörjningen | 4 |
| 3.3 | Ägande | 5 |
| 3.3.1 | <i>Principer för val av fastighetsägare</i> | <i>5</i> |
| 3.4 | Hyresprinciper inom kommunkoncernen | 6 |
| 3.4.1 | <i>Underhåll</i> | <i>6</i> |
| 3.4.2 | <i>Fastighetsanknutna tjänster</i> | <i>6</i> |
| 3.5 | Lokalförändringar | 6 |
| 3.5.1 | <i>Lokalprojekt och anskaffningar</i> | <i>7</i> |
| 3.5.2 | <i>Principer för avveckling</i> | <i>7</i> |
| 4. | Stadsövergripande aktörer i fastighets- och lokalfrågor | 8 |
| 4.1 | Kommunstyrelsen | 8 |
| 4.2 | Exploateringsnämnden | 8 |
| 4.3 | Stadsbyggnadsnämnden | 8 |
| 4.4 | Serviceämnden | 9 |
| 5. | Staden som fastighetsägare och hyresvärd | 9 |
| 5.1 | Fastighetsnämnden | 9 |
| 5.2 | Micasa Fastigheter i Stockholm AB (Micasa) | 10 |
| 5.3 | Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB) | 10 |
| 5.4 | Stadens bostadsbolag | 10 |
| 5.5 | S:t Erik Markutveckling AB | 10 |
| 6. | Staden som hyresgäst och beställare av lokaler | 10 |
| 6.1 | Stadsdelsnämnderna | 11 |
| 6.2 | Utbildningsnämnden | 11 |
| 6.3 | Socialnämnden | 11 |
| 6.4 | Kulturnämnden | 11 |
| 6.5 | Arbetsmarknadsnämnden | 11 |
| 6.6 | Idrottsnämnden | 12 |

1. Inledning

Fastighets- och lokalpolicyn definierar övergripande inriktning och ansvarsområden för stadens lokalförsörjning och arbetet med stadens fastighets- och lokalinnehav. Stadens innehav av fastigheter och lokaler samt hyresavtal är betydande varför staden kontinuerligt behöver se över innehav, organisation och arbetssätt.

Stadens innehav av fastigheter och lokaler ska planeras så att de såväl på kort som lång sikt bidrar till verksamheternas behov och inte påverkar stadens långsiktiga förutsättningar negativt. För att lyckas med detta behöver prioriteringar ske fortlöpande både mellan och inom projekt. Dessa prioriteringar behöver ske gemensamt mellan hyresvärd/fastighetsägare och hyresgäst. Vidare behöver ny lokalarea ha en tydlig koppling till tillkommande prestationer, exempelvis fler barn/elever i verksamheter i egen regi, som kan bära hyreskostnaden.

För att verksamheten ska kunna bedrivas har staden ett stort bestånd av verksamhetslokaler och bostadslägenheter som förvaltas av fastighetsnämnden och av stadens fastighetsförvaltande bolag. Därutöver tillkommer lokaler och lägenheter som hyrs in från externa fastighetsägare. Samverkan med externa aktörer ska inte leda till ökade totalkostnader genom exempelvis långsiktiga hyresförbindelser som över tid innebär ökade kostnader.

Stadens markförsörjning ska säkerställa ett mark- och fastighetsbestånd som är av strategisk betydelse för stadens långsiktiga utveckling. När nya områden exploateras ska mark- och byggrätter reserveras för stadens verksamhetsbehov och de ekonomiska förutsättningarna är en viktig del i prioriteringen. Förutom att investeringsprojekten ska vara långsiktigt hållbara måste även arbetet med stadens fastighetsbestånd bidra till att hålla verksamheternas driftkostnader på låg nivå. I detta sammanhang är det viktigt att koncernperspektivet iakttas.

Social hållbarhet tillsammans med höga ambitioner om en klimatsmart stad är centrala utgångspunkter i stadens arbete med att utveckla fastighetsbeståndet. När samarbeten med externa parter görs ska staden skapa förutsättningar för långsiktighet och låg risk med ändamålsenliga avtal där stadens intressen tas tillvara på ett bra sätt och där rollfördelningen är tydlig.

2. Syfte och avgränsningar

Fastighets- och lokalpolicyn behandlar hanteringen av fastigheter och lokaler för verksamheter som staden har ansvar för. Syftet med policyn är att bidra till utveckling, samordning och effektivisering genom att ge övergripande mål och grundläggande principer för fastighetsinnehav och hantering av fastigheter och lokaler. Policyn beskriver planeringsprocesser och samverkan samt definierar hur lokalförändringar ska genomföras. Roller och ansvarsfördelning tydliggörs. En målsättning är ändamålsenliga lokaler och bostäder kan tillhandahållas stadens verksamheter till låga kostnader.

Policyn omfattar Stockholms stads samtliga nämnder och bolagsstyrelser.

Policyn fastställs av kommunfullmäktige och förvaltas av stadsledningskontoret. Uppdateringar genomförs och beslutas tillsammans med stadens årliga budget. En tydlig koppling finns mellan fastighets- och lokalpolicyn och regler för ekonomisk förvaltning med tillhörande tillämpningsanvisningar samt stadens investeringsstrategi.

3. Övergripande förutsättningar för stadens lokalhållning

Stadens verksamheter ska bedrivas i ändamålsenliga, kostnads-, area- samt energieffektiva lokaler som bidrar till hög produktivitet, kvalitet och effektivitet hos stadens verksamheter. Lokalbeståndet ska utformas för en effektiv och flexibel användning. Både nämnder och bolagsstyrelser ska medverka till att detta uppfylls. Detta gäller i synnerhet att lokalerna ska vara ekonomiskt effektiva vilket är både nämnder och bolagsstyrelserns ansvar. Det ska med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål fastställas verksamhetsspecifika och uppföljningsbara mål för lokalanvändningen och lokalförsörjningen samt vad som krävs för att följa upp dessa mål och åtaganden.

Behovet av mötesplatser för civilsamhället och platser där stadens verksamheter möter stockholmare är betydande. Utifrån ett socialt hållbarhetsperspektiv och ansvarstagande ska staden söka vägar för ett optimalt utnyttjande av stadens befintliga lokaler för även detta syfte. Tillgången till lokaler för föreningsliv och kulturliv ska säkras i alla områden.

Staden ska ha en fastighetsförvaltning som bedrivs med hög effektivitet och ambitionsgrad och som minskar den totala energianvändningen och miljöpåverkan från fastigheter och lokaler. Byggnaderna ska vara energieffektiva och leverera en sund inomhusmiljö samt vara fria från miljö- och hälsostörande ämnen. Ägda byggnader bör långsiktigt utvecklas för att minska miljöbelastningen.

Kulturhistoriskt värdefulla byggnader inom stadens nämnder ska förvaltas med hög kompetens och ambition. Ett bevarande av dessa prövas från fall till fall där stadens inriktningsmål vägs samman med stadsplaneringen i stort. Även fastighets- och exploateringsekonomiska aspekter måste beaktas i relation till bevarandevärdet.

Underhållet av stadens fastigheter ska stärkas för att tillhandahålla funktionella lokaler och undvika kapitalförstöring. En aktiv förvaltning av den samlade fastighetsportföljen innebär både försäljningar av icke strategiska fastigheter och förvärv av strategiska fastigheter. Fastighetsförvaltningen ska organiseras så att utförandet kan bedrivas kostnadseffektivt och med rätt kompetens.

3.1 Befintliga lokaler

Långsiktiga underhållsplaner ska finnas för samtliga byggnader. Invändiga och utvändiga åtgärder bör vara anpassade till den tid som det finns ett dokumenterat behov av fastigheten eller till den tid som det finns beslut om att fortsatt äga fastigheten inför en framtida försäljning eller avyttring. I det fall staden som hyresgäst har ansvar för det inre underhållet ska underhållsplaner tas fram. Ägda och hyrda fastigheter ska vara dokumenterade i system som stödjer en effektiv fastighetsförvaltning och som underlättar planering, uppföljning och administration.

Utgångspunkten är att befintliga lokaler och byggnader underhålls. Nya lokaler ska inte byggas eller hyras in för att ersätta slitna, men fungerande lokaler. Nya lokaler kan övervägas när de långsiktiga underhållskostnaderna bedöms överstiga kostnaden för nybyggnation eller en ny inhyrning.

Likaså är det en utgångspunkt att kommunala verksamheter i första hand ska inrymmas i av staden ägda fastigheter och att det löpande ska ske en översyn om behovet av eventuellt externt hyrda lokaler kvarstår.

Befintliga idrottshallar i skolfastigheter ska i högre utsträckning öppnas för klubbar och föreningar utanför ordinarie skoltid och tillgängliggöras genom idrottsnämndens bokningssystem.

3.2 Lokalförsörjningen

För att klara stadens framtida utmaningar behövs en effektiv lokalförsörjning och lokalanvändning som utgår från den gemensamma kommunkoncernnyttan. Med kommunkoncernnytta avses att beslut kring fastigheter och lokaler ska utgå från ett stadsövergripande perspektiv där nyttan ska optimeras för staden som helhet. Planeringen av lokalanvändningen och lokalförsörjningen ska ske med kommunkoncernnyttan i fokus. Utan strategiska beslut som bygger på en helhetssyn på stadens utveckling och framtida resursbehov ökar risken för suboptimeringar och felprioriteringar som motverkar utveckling och optimala fastighets- och lokallösningar.

Staden ska aktivt arbeta med kopplingen mellan översikts- och detaljplaneringen, befolkningsprognos och verksamheternas lokalbehov för att i strategiskt syfte kunna fatta beslut om nyproduktion, inhyrning eller avveckling av fastigheter och lokaler. Nyproduktion, inhyrning och avveckling av fastigheter och lokaler ska samrådas, utvärderas och avvägas i förekommande fall utifrån stadens investeringsstrategi. Exploatering och utbyggnad av bostäder måste ske samordnat med stadens behov av verksamhetslokaler. När ny bebyggelse planeras ska samhällsservice vara en självklar del av den grundläggande planeringen. När staden växer följer fler utmaningar som behöver mötas på ett ansvarsfullt sätt, kraven på uppdaterad planering och högre grad av samordning höjs. Ökad bostadsproduktion medför ofta behov av verksamhetslokaler.

Markens egenskaper påverkar förutsättningar för byggnation. Utmanande förutsättningar, som till exempel brant topografi eller bristande bärlighet innebär högre kostnader, vilket leder till högre hyreskostnader för stadens verksamheter. Att säkra mark med goda förutsättningar för byggnation för stadens verksamheter bör därför prioriteras i planeringsprocessen.

Via detaljplan finns möjlighet att bestämma markens användning. För att inte riskera kapitalförstöring och för att långsiktigt säkra stadens resurser i form av olika verksamhetslokaler bör inriktningen vara att detaljplaner ska begränsa alternativ användning utöver den verksamhet som stadens inhyrning avser. Innan en prövning inleds att ändra befintliga detaljplaner ska stadsbyggnadsnämnden alltid, om befintlig plan stöder olika former av verksamhet som är stadens ansvar, stämma av med berörda nämnder om det finns nuvarande och framtida behov som svarar mot aktuell bestämmelse.

Olika former av tillfälliga lokaler är en integrerad del av lokalförsörjningsarbetet och stadsplaneringen. Stadens planeringsinriktning är att kapacitet i tillfälliga lokaler primärt ska täcka behov som bedöms vara tillfälliga. Nämndernas lokalplanering ska säkerställa att så få tillfälliga lokaler som möjligt övergår i ett behov av permanenta lokaler. En central del i detta är att ha en långsiktig och aktuell lokalförsörjningsplanering.

Planeringsinriktningen för stadens lokalförsörjning utgår från nämndernas årliga lokalförsörjningsplaner med utblick mot 2040. Lokalförsörjningsplanerna syftar till att säkerställa en framsynt och ekonomiskt hållbar utveckling av verksamhetslokaler och bidrar till att upprätthålla en hög effektivitet och kommunkoncernnytta. Lokalförsörjningsplanerna sammanställs av kommunstyrelsen genom stadsledningskontoret till en stadsövergripande lokalresursplan där även samordnad

skolplanering i Stockholm (SAMS) är en integrerad del. Lokalresursplanen beslutas av kommunstyrelsen och är styrande för nämnderna.

Skolutbyggnaden i staden utgår från planeringsinriktningen i SAMS, som är en integrerad del av lokalresursplanen, och sträcker sig till 2040. Arbetet leds och samordnas av kommunstyrelsen. Syftet med en samordnad planering är att säkerställa att relevanta aktörer i staden har en gemensam bild av utmaning och angreppssätt för skollokalförsörjningen. SAMS ska säkerställa en framsynt och ekonomiskt hållbar utbyggnad av skollokaler för grund- och gymnasieskola och samtliga berörda nämnder ska arbeta i enlighet med den gemensamma planeringsinriktningen. Staden ska som huvudinriktning planera för uppförande och förvaltningen av förskolor eller skolor i egen regi med utgångspunkt i behov och stadens skolpliktsansvar. Samplanering ska ske med idrotts- och förskolelokaler där det finns vinster i ekonomi, resursutnyttjande och genomförandetid.

Planeringsinriktningen för stadens utbyggnad av vård- och omsorgsboenden utgår från stadens årliga långsiktiga boendeplan med utblick mot 2040. Äldreboendeplaneringen samordnas av en styrgrupp under ledning av kommunstyrelsen. Stadsdelsnämnderna tar årligen fram ett gemensamt förslag till plan för att klara behovet av vård- och omsorgsboende. Äldrenämnden bearbetar förslagen och föreslår beslut om åtgärder utifrån en långsiktig bedömning för staden som helhet. Planen beslutas av kommunstyrelsen och är styrande för nämnderna gällande planering och förändringar av äldreboendebeståndet.

Stadsdelsnämnderna tar årligen, regionvis, fram en boendeplan för att klara behovet av bostadsbedömda grupp- och servicebostäder samt stödboenden inom LSS och SoL. Boendeplaneringen samordnas av en styrgrupp under ledning av kommunstyrelsen. Socialnämnden bearbetar förslagen utifrån ett stadsövergripande perspektiv och en samlad plan beslutas av kommunstyrelsen och är styrande för nämnderna.

3.3 Ägande

Stadens behov av fastigheter och lokaler ska i huvudsak tillgodoses med eget ägande. Om valet står mellan eget ägande och extern inhyrning ska beslut fattas med utgångspunkt i vilken lösning som är ekonomiskt mest fördelaktig och i den bedömningen behöver bland annat varaktighet, hyreskostnader över tid och kostnadsvolym alltid ingå.

Fastighetsinnehavet ska utvecklas med fokus på verksamheternas behov och stadens utveckling. Lokaler som inte behövs för att säkerställa kommunal verksamhet på kort och lång sikt och lokaler som inte bidrar till stadens hållbarhet och sammanhållning kan prövas för försäljning, särskilt om de har ett negativt driftnetto. En avyttring måste alltid prövas utifrån en helhetsbedömning.

3.3.1 Principer för val av fastighetsägare

Typ av verksamhet avgör vilken nämnd eller bolagsstyrelse som blir fastighetsägare respektive hyresgäst. Fastigheter som är avsedda för stadens verksamheter och som inte hanteras av annan nämnd eller bolagsstyrelse, hanteras av fastighetsnämnden. Detta gäller även bostadsrätter.

Även om andra nämnder äger fastigheter är huvudprincipen att fastighetsnämnden är stadens fastighetsägare. Fastigheter som är avsedda för exploatering hanteras av exploateringsnämnden. Friliggande utbildningslokaler, såsom skolor och förskolor hanteras av SISAB. Vård och omsorgsboenden och boenden för personer med funktionsnedsättning hanteras av Micasa Fastigheter i Stockholm AB (Micasa).

Bilaga 10:6

Fastigheter som anskaffats genom förvärv av bolag, samt bebyggda exploateringsfastigheter med kommersiella hyresgäster med en fortsatt lång förvaltningsfas, hanteras av S:t Erik Markutveckling AB.

Utöver detta kan det förkomma att det finns verksamhetslokaler i fastigheter ägda av stadens bostadsbolag och Micasa, eller andra bolag inom bolagskoncernen Stockholms Stadshus AB.

3.4 Hyresprinciper inom kommunkoncernen

Den interna hyressättningen inom staden ska bidra till långsiktighet och vara transparent och förutsägbar. Därför har övergripande samverkansavtal och överenskommelser tagits fram där även ansvarsfördelning framgår. Dessa ska bidra till att skapa incitament för både hyresvärd och hyresgäst att sänka kommunkoncernens samlade kostnader för lokaler. Inom olika segment förekommer både kostnadsbaserade och marknadsmässiga hyresprinciper.

Verksamhetsanpassningar ska alltid genomföras av hyresvärden och betalas via hyrestillägg. Hyrestillägg utöver hyra betalas som lån med rak amortering över tid. Tjänster som utförs utöver vad som omfattas av hyresavtalet, ska regleras i separata avtal.

Tekniska åtgärder för att upprätthålla eller effektivisera en byggnads funktion ska normalt genomföras utan att belasta inhyrande nämnd med höjda hyror eller hyrestillägg.

Vid andrahandsuthyrning och övriga lokalupplåtelser inom kommunkoncernen är inriktningen att nämndernas uthyrningar ska ske till motsvarande de egna hyresvillkoren och den egna lokalkostnaden. Uppsägningsvillkor ska tillämpas på samma sätt.

Inriktningen är att nämndernas samtliga hyresavtal ska registreras i Lokaler i Stockholm (LOIS).

3.4.1 Underhåll

Ansvarsområdena för stadens nämnder och bolagsstyrelser ska vara tydliga så att fastigheterna är väl underhållna och ändamålsenliga utifrån verksamheternas behov. Utgångspunkten är att verksamhetsansvariga nämnder ska fokusera på verksamhetsdriften och därför är huvudprincipen att stadens fastighetsägande nämnder och bolagsstyrelserna ansvarar för all drift och underhåll då de hyr ut lokaler och bostäder till stadens verksamheter.

3.4.2 Fastighetsanknutna tjänster

Fastighetsanknutna tjänster, även kallade FM-tjänster, kan utföras i egen regi eller handlas upp externt. I valet mellan egen regi och extern upphandling ska det alternativ väljas som bäst tillgodoser stadens behov till lägst kostnad.

3.5 Lokalförändringar

Utökade eller förändrade lokalbehov ska alltid prövas inom befintligt bestånd. Investeringar, nya inhyrningar eller större lokalförändringar som påverkar hyreskostnaden kan genomföras om de bedöms vara nödvändiga för att tillgodose lokalbehovet för verksamheter som staden har ansvar för. Ibland kan lokalförändringar även vara kopplat till stadsutvecklingsprojekt. Lokalförändringar kan vara nödvändigt för att uppfylla lagar och myndighetskrav eller för att uppfylla stadens mål för energianvändning, miljöpåverkan och tillgänglighet. Alla större lokalförändringar ska samrådas med stadsledningskontoret.

3.5.1 Lokalprojekt och anskaffningar

Staden ska ha en dokumenterad och enhetlig arbetsprocess för genomförande av lokalprojekt. Arbetsprocessen ska säkra att projekten drivs med kommunkoncernnyttan i fokus och att beslut fattas på kvalitetssäkrade underlag. Arbetsprocessen ska tydliggöra roller, ansvarsfördelning, projektsteg, beslut och krav på beslutsunderlag. Den bör kunna tillämpas i alla typer av lokalprojekt och anpassas till projektets omfattning och komplexitet. Det innebär att såväl hyresvärd som hyresgäst arbetar aktivt i projekten med exempelvis kostnadskontroll.

Beslutade och planerade projekt ska vara dokumenterade så att det ger överblick över fastighetsbeståndets utveckling och planerade förändringar i areor, kapacitet och kostnader. Stadsledningskontoret ska utfärda anvisningar för genomförande av större lokalprojekt.

I vissa fall behöver staden hyra in lokaler från externa aktörer (hyresvärdar utanför kommunkoncernen). Inhyrning hos privata aktörer som långsiktig grund för välfärdsverksamheter ska undvikas. Privata inhyrningar ska endast förekomma om det saknas likvärdiga alternativ i lokaler ägda av staden, och ska i så fall alltid föregås av en risk- och konsekvensanalys där även en livscykelanalys vägs in. I dessa fall måste det i regel ske en upphandling enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) och det kan även vara fallet om verksamhetsanpassning behöver göras i en befintlig extern inhyrning. Inför en extern inhyrning krävs en noggrann analys av upphandlingsrättsliga och därmed sammanhängande frågor som otillåtet statsstöd, otillåtet gynnande av enskild, olika fastighets- och hyresrättsliga frågor, avtalsfrågor kopplade till plangenomförande med mera. Extern inhyrning kan mot denna bakgrund prövas om den bedöms vara mest ändamålsenlig ur en ekonomisk och/eller organisatorisk synvinkel eller om behoven bedöms vara kortsiktiga i relation till ett långsiktigt åtagande som motiverar en investeringsutgift.

Staden skaffar sig i ökande omfattning lokaler och bostadslägenheter för olika ändamål, till exempel förskolor, gruppboheter med mera, via köp av andelar i nyproducerade bostadsrättsföreningar. Jämfört med att hyra lokaler så ökar stadens rådighet över resursen vid innehav via köp av andelar i bostadsrättsföreningar. Förvärv av bostadsrätter för ändamål som staden ansvarar för, ska utföras av fastighetsnämnden, som därefter upplåter resursen till berörd nämnd. Om staden är hyresgäst i en fastighet som är föremål för bostadsrättsomvandling är dock huvudinriktningen att staden ska fortsätta att vara hyresgäst.

3.5.2 Principer för avveckling

Inför uppsägning av hyresförhållande/avveckling av lokal ska nämnderna alltid stämma av om annan nämnd har behov av att ta över hyreskontraktet/lokalen. Detta moment är avgörande för att fullgöra samverkan och samplaneringen inom staden. Samråd ska alltid ske med stadsledningskontoret inför större avvecklingar. Det finns också vissa avvecklingar som behöver godkännas av kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott.

När en nämnd beslutat om en avveckling ska utgångspunkten vara att den framgår av nämndens lokalförsörjningsplan och boendeplan.

4. Stadsövergripande aktörer i fastighets- och lokalfrågor

4.1 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen leder och samordnar förvaltningen av kommunens angelägenheter och har uppsiktsplikt över nämndernas verksamhet samt kommunens bolagsstyrelser. I detta ingår bland annat ansvar för strategiska stadsutvecklingsfrågor, strategisk infrastrukturplanering och bostadsbyggande, strategisk fastighets- och markutveckling samt hyres- och lokalfrågor inklusive strategisk lokalförsörjning och processer för en övergripande lokalresursplanering med kontroll och styrning av fastighetshantering och lokalutnyttjande. Stadsledningskontoret är kommunstyrelsens förvaltning.

Kommunstyrelsen har en viktig roll i stadens lokalförsörjningsprocess och ansvarar för skolplanering i Stockholm (SAMS).

I kommunfullmäktiges regler för ekonomisk förvaltning förtydligas vilken roll såväl kommunstyrelsens som kommunstyrelsen ekonomi- och trygghetsutskott och stadsledningskontoret har i lokalfrågor. Här regleras vilka ärenden som nämnder inte själva kan fatta beslut om utan måste godkännas av kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott samt när samråd ska ske med stadsledningskontoret. Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för lokalfrågor.

Hyrestvister inom kommunkoncernen ska inte föras till hyresnämnden utan hanteras internt där stadsledningskontoret utgör en typ av stadsintern hyresnämnd.

Kommunstyrelsen har en hyresförhandlingsfunktion som ska underställas samtliga lokalhyresavtal som berörs av funktionens omfattning, direkt av nämnderna eller indirekt i form av tredjepartsinhyrning av stadens bolag för bedömning. Dessutom ska funktionen underställas samtliga uppsägningar av lokalhyresavtal för kvalitetssäkring. Servicenämnden hanterar och administrerar den stadsgemensamma hyresförhandlingsfunktionen på uppdrag av kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen är ägare av det lokaladministrativa systemet LOIS (Lokaler i Stockholm). Systemet möjliggör rationell och samlad hantering av stora fastighetsdata. Stadens samtliga inhyrningar av lokaler och lägenheter, även från fastighetsförvaltande nämnder och internt mellan nämnder i andra hand, ska registreras i LOIS. Inriktningen är även att samtliga uthyrningar av lokaler och lägenheter ska administreras via LOIS. Servicenämnden förvaltar LOIS på uppdrag av kommunstyrelsen.

4.2 Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden ansvarar bland annat för markförvaltning och markexploatering samt för frågor om förvärv, överlåtelse eller upplåtelse av fastigheter, tomträtter och andra nyttjanderätter. Undantaget förvärv som hanteras av S:t Erik Markutveckling AB. Nämnden ansvarar även för mark utanför stadens gräns i det fall den ska avyttras eller exploateras. Nämnden medverkar i SAMS-arbetet.

4.3 Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden ansvarar bland annat för övergripande fysisk planering för bland annat bostadsförsörjning, arbetsplatser, miljö, infrastruktur, klimatanpassning och skola. Nämnden har även myndighetsansvar för planprocess, bygglov, bygganmälan och namngivning samt beslut om bidrag till bostadsanpassning för personer med funktionsnedsättning enligt lagen om bostadsanpassningsbidrag. Nämnden medverkar i SAMS-arbetet.

4.4 Servicenämnden

Servicenämnden är genom verksamhetsområdet lokalplanering stadens beställarstöd i lokalfrågor vilket innebär att de fungerar som internkonsulter till stadens nämnder och bolagsstyrelser i deras roll som hyresgäster.

Servicenämnden svarar för administration av stadens andrahandsuthyrning av lägenheter för bostadsändamål.

5. Staden som fastighetsägare och hyresvärd

Staden har många fastighetsägare som agerar hyresvärd åt nämnderna och förvaltar en rad olika verksamhetslokaler. En stor andel av stadens verksamhetslokaler finns inom kommunkoncernens bolag. Fastighetsägarna har en viktig roll i att säkerställa stadens framtida behov av verksamhetslokaler och i att bedriva fastighetsutvecklingsplanering. I sin roll som hyresvärd inom staden har fastighetsägarna ett ansvar för att hålla nere hyreskostnaderna för verksamhetslokalerna.

Vid uthyrning ska i första hand stadens egna verksamheter prioriteras. Lokaler kan hyras ut till externa hyresgäster om de inte behövs för stadens egna verksamheter eller är aktuella för avveckling.

Huvudprincipen är att externa hyresgäster tecknar förstahandskontrakt direkt med fastighetsägaren det vill säga normalt sett fastighetsnämnden eller bolagsstyrelserna. Om en inhyrande nämnd eller bolagsstyrelse i motsats till huvudprincipen ändå upplåter en lokal i ett andrahandshyresförhållande med extern part, bör fastighetsnämnden ansvara för andrahandsuthyrningen. Insprängda lokaler som endast utgör en mindre del av en verksamhetslokal kan hyras ut direkt av en nämnd till extern part. Vid alla externa andrahandsuthyrningar av lokaler ska marknadshyressättning tillämpas och här behöver man noggrant notera att kommunkoncernens kostnadsbaserade avtal inte uppfattas som marknadshyresavtal.

Vid uthyrning i andra hand ska momsfrågan samt avstående från besittningsskydd särskilt beaktas. Om staden är förstahandshyresgäst till en lokal inom det frivilliga moms-systemet ska, om staden hyr ut lokalen i andra hand, andrahandshyresgästen bedriva momspliktig verksamhet i lokalerna.

Om uthyrning inom kommunkoncernen medger att fastighetsskatt inte behöver erläggas ska stadens hyresvärdar begära detta.

De nämnder och bolagsstyrelser som står för en stor andel av uthyrningen preciseras nedan.

5.1 Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden förvaltar och utvecklar fastigheter för i första hand stadens egna verksamheter. Uppdraget omfattar såväl fastigheter utanför stadens gräns som innanför samt fastigheter som inte passar in i de fastighetsförvaltande bolagens bestånd.

Fastighetsnämnden förvärvar och förvaltar bostadsrätter som används för bland annat särskilt boende och förskolor. Vid köp av bostadsrätter för pedagogiska ändamål är inriktningen att detta ska ske utifrån en i förväg bestämd kostnadsberäkningsmodell.

Inom ramen för överenskommen förhandlingsordning med Hyresgästföreningen Region Stockholm ska nämnden samordna hyresbildningen för sådana

bostadslägenheter som staden hyr ut i andra hand där annan bakomliggande hyresförhandlingsordning saknas eller inte är relevant.

5.2 Micasa Fastigheter i Stockholm AB (Micasa)

Micasa äger och förvaltar servicehus, vård- och omsorgsboenden, seniorbostäder, LSS-boenden, samt temporära studentbostäder och bostäder för grupper med svag ställning på bostadsmarknaden. Bolaget har därmed en viktig roll i arbetet med att ta fram och genomföra utbyggnad av vård- och omsorgsboenden och särskilda boenden inom LSS och SoL.

5.3 Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB)

SISAB är stadens ändamålsbolag för utbildningslokaler och ska tillhandahålla utbildningslokaler för stadens skol- och förskoleverksamhet.

5.4 Stadens bostadsbolag

Bostadsbolagen agerar hyresvärd för verksamhetslokaler inom staden, till exempel avseende bostadsbedömda boenden LSS.

I kommunfullmäktiges budget 2020 beslutades att principöverenskommelse från 2013 upphävs från och med 2020 (Dnr KS 2019/382) och befintliga hyresavtal löper på oförändrade och kan sägas upp för villkorsändring när innevarande hyrestid så medger. Parterna förutsätts därefter omförhandla hyresvillkoren till marknadsmässiga villkor. Nya förskolor med inflyttning från och med 2020 ska förhandlas till marknadsmässiga villkor direkt. Inriktningen är bolagen ansvarar för skötsel, drift och underhåll av förskolornas utemiljöer och att detta beaktas i den marknadsmässiga hyressättningen. I övrigt gäller stadens fastighets- och lokalpolicy för parterna att förhålla sig till. Nya förskolor förutsätts ha detaljplaner som entydigt anger detta ändamål.

5.5 S:t Erik Markutveckling AB

Bolagets huvuduppgift är att äga, förvalta och utveckla fastigheter eller aktier i fastighetsbolag i avvaktan på omvandling av fastigheterna till bostäder och arbetsplatser eller andra funktioner. Bolaget ska vid behov stödja stadens nämnder och bolagsstyrelser i samband med försäljning och utveckling av fastigheter.

6. Staden som hyresgäst och beställare av lokaler

Inhyrande nämnder ansvarar för sin lokalförsörjning och förutsätts bära kostnaderna för denna inom sin givna budget. Nämnderna ansvarar för att lokalerna utnyttjas effektivt och för att lokalförsörjningen motsvarar verksamheternas behov. Stadens lokalförsörjning är behovsstyrd. I de fall behoven kopplas till befolkningsutvecklingen ska nämnderna analysera hur förändringar påverkar behoven. Planeringen utifrån behovet presenteras i en årlig lokalförsörjningsplan. Planeringen förutsätter att nämnderna eftersträvar samplanering samt deltar i stadens forum för samverkan.

Inhyrande nämnder kan initiera lokalutredningar och projekt, som utförs i samverkan med hyresvärderna. Genomförande ska ske enligt stadens modell för projektstyrning och beslutas enligt regler för ekonomisk förvaltning.

Nämnder och bolagsstyrelser ska arbeta aktivt för att samplanera och samlokalisera verksamheter. För att över tid få en bättre flexibilitet i lokalanvändningen, men också för att minska investeringsbehovet i dubbla funktioner, som exempelvis kök, ska förskolan vara helt integrerad i skolbyggnaden om verksamheterna vid nybyggnadsprojekt samlokaliseras inom samma tomt. Vid särskilda skäl kan

undantag medges. Utifrån behovet av förskoleplatser ska stadsdelsnämnderna alltid samplanera sina behov geografiskt där ny bostadsbyggnation förläggs mellan, eller i nära anslutning, till en eller flera stadsdelsnämndsområden. Vid lokalförändringar av administrativa lokaler ska alltid samlokalisering mellan olika nämnder och bolagsstyrelser prövas. Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar att styra placeringen av stadens förvaltningslokaler.

Vid etablering av nya lokaler ska alltid utredas om det kan samlokaliseras med andra verksamheter innan en ny lokal hyrs in.

Utbildningsnämnden ska samverka med idrottsnämnden, SISAB, och fastighetsnämnden, för att samplanera användningen och utbyggnaden av idrottsanläggningar och genomföra åtgärder för att tillgängliggöra skolidrottshallar och idrottsytor för andra nyttjare efter skoltid.

Nämnder med stor inhyrning preciseras nedan.

6.1 Stadsdelsnämnderna

Stadsdelsnämndernas inhyrningar omfattar bland annat förskolor, bostadsbedömda boenden, lokaler för kultur, aktivitetslokaler och administrativa lokaler.

Planeringen av förskolelokaler ska utföras så att alla barn har tillgång till förskoleverksamhet och att platsgarantin uppfylls. Vid utökade lokalbehov för förskola är utgångspunkten att skollokaler ska utnyttjas. I det fall stadsdelsnämnderna behöver lämna lokaler är det viktigt att man prioriterar att ha kvar lokaler med goda förutsättningar för att bedriva en kvalitativ pedagogisk verksamhet med goda och funktionella miljöer såväl inomhus som utomhus.

6.2 Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden ansvarar för planeringen och försörjningen av lokaler för stadens grundskolor, anpassade grundskolor, fritidshem, gymnasieskolor och anpassade gymnasieskolor.

Utbildningsnämnden ansvarar för att ta fram behovsunderlag till Samordnad skolplanering i Stockholm (SAMS).

6.3 Socialnämnden

Socialnämnden ansvarar för lokaler för sin egen verksamhet samt har beställaransvar för grupp- och servicebostäder/stödboenden LSS och SoL.

6.4 Kulturnämnden

Kulturnämndens inhyrningar omfattar bland annat stadens bibliotek, museer och konsthallar. Förutom lokaler för sin egen verksamhet ansvarar kulturnämnden för lokaler för stadsarkivet och en rad olika andra lokaler för kulturlivet. Nämnden samverkar med stadsdelsnämnder och idrottsnämnden för samordning av stadens verksamhetsområde barn, kultur och fritid.

6.5 Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämndens inhyrningar omfattar verksamhetslokaler för stadens jobbtorg och vuxenutbildning inklusive Svenska för invandrare (SFI) samt övriga lokaler som behövs för nämndens uppdrag.

6.6 Idrottsnämnden

Idrottsnämndens inhyrningar omfattar bland annat idrottshallar och anläggningar. Förutom lokaler för sin egen verksamhet ansvarar idrottsnämnden för en rad andra olika idrotts- och fritidsytor som stöd för idrott, föreningsliv och friluftsliv.

Idrottsnämnden ansvarar för stadens bokningsportal där både stadens aktörer samt allmänheten kan boka idrottshallar, skolidrottssalar och möteslokaler. Här upplåts även andra nämnders lokaler. Taxan beslutas årligen av kommunfullmäktige.

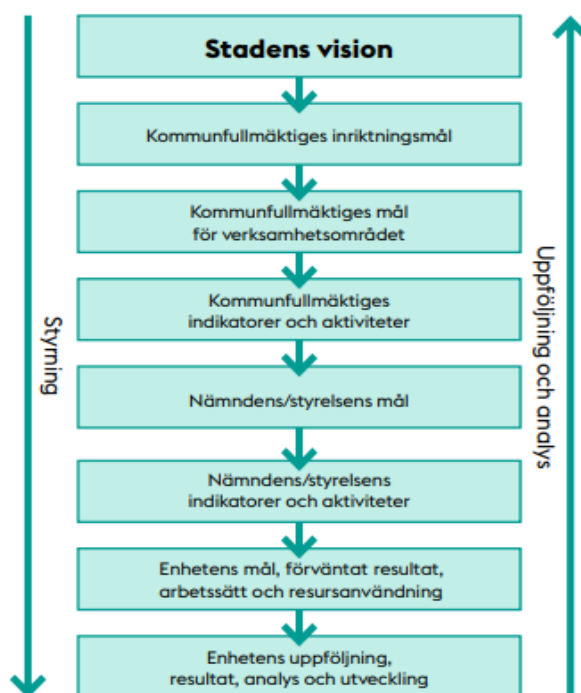
Stadens system för integrerad ledning och uppföljning

I stadens vision fastställer kommunfullmäktige en gemensam långsiktig vision för hur staden ska utvecklas. I visionen redovisas stadens långsiktiga mål, vilka utmaningar staden står inför samt strategier för en långsiktig och hållbar utveckling.

Kommunfullmäktige fastställer årligen budget, som är styrande för alla stadens verksamheter, för staden. I budgeten beslutar kommunfullmäktige om inriktningsmål, mål för verksamhetsområdena samt indikatorer och aktiviteter som tillsammans mäter måloppfyllelse. För varje indikator fastställer kommunfullmäktige ett årsmål. Nämnderna och bolagsstyrelserna konkretiserar kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena genom egna mål i verksamhetsplanen. Där det är relevant ska nämnder och bolagsstyrelser integrera ett jämställdhetsperspektiv.

Staden tillämpar målstyrning och uppföljning av resultat mot mål. All planering och uppföljning sker i enlighet med stadens styrmodell, ILS, integrerat system för styrning och uppföljning av verksamhet och ekonomi, se bild nedan. ILS omfattar hela koncernen Stockholms stad, vilket innebär att ILS gäller för såväl nämndernas som bolagsstyrelsernas verksamheter. Som stöd i arbetet på alla organisatoriska nivåer i staden finns ett webbaserat verktyg (ILS-webb). ILS-webb är det huvudsakliga verktyget för att styra mot och följa upp kommunfullmäktiges mål, indikatorer och aktiviteter.

Stadens styrning enligt ILS



Utöver att styrmodellen ILS hjälper staden att arbeta med styrning och uppföljning, stödjer modellen det systematiska kvalitetsarbetet, som omfattar arbetet med ständiga förbättringar, innovation och digitalisering. Kvalitetsarbetet ska vägledas av förhållningssätten stockholmarnas fokus, helhetssyn, hållbarhet, handlingsutrymme, lärande och öppenhet. En viktig del i kvalitetsarbetet och stadens styrning är också dialog och delaktighet såväl inom organisationen som med stockholmarna och andra aktörer. Dialogen och delaktigheten ska präglas av tillit och förtroende.

Styrning och uppföljning på kommunfullmäktigenivå

Stadens vision

Stadens vision är det dokument som samlat redovisar stadens långsiktiga mål, vilka utmaningar staden står inför och strategier för en långsiktigt hållbar utveckling. Tidsperspektivet är långsiktigt.

Budget

Budgeten är det övergripande och överordnande styrdokumentet för stadens nämnder och bolagsstyrelser. I budgeten görs prioriteringar för det kommande året och planeringen är styrande för de kommande tre åren med utgångspunkt i:

- kommunfullmäktiges inriktningsmål
- kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet
- kommunfullmäktiges indikatorer
- kommunfullmäktiges obligatoriska nämndindikatorer
- kommunfullmäktiges aktiviteter

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Kommunfullmäktiges inriktningsmål är verksamhetsövergripande och tydliggör vad som är viktigt att nämnder och bolagsstyrelser uppfyller. Tidsperspektivet är en mandatperiod.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet konkretiserar inriktningsmålen för de olika verksamheter som bedrivs i staden. Arbetet med att uppnå jämställdhet ska integreras inom alla kommunfullmäktiges verksamhetsområdesmål. Tidsperspektivet är en mandatperiod.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolagsstyrelser uppfyller kommunfullmäktiges mål. För varje indikator fastställer kommunfullmäktige ett årsmål, som är det målvärde som förväntas uppnås under aktuellt år. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna avser det målvärde kommunfullmäktige har för hela staden. Nämnderna och bolagsstyrelserna fastställer nämndens/bolagsstyrelsens årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Under året kan det ske förändringar av definitioner och årsmål till följd av nya beslut i kommunfullmäktige/kommunstyrelsen.

Kommunfullmäktiges obligatoriska nämnd- och bolagsstyrelseindikatorer

Kommunfullmäktige kan besluta om nämnd- och bolagsstyrelseindikatorer som är obligatoriska för respektive nämnd och bolagsstyrelse att följa upp. Dessa redovisas i nämndens/bolagsstyrelsens verksamhetsberättelse som lämnas till kommunfullmäktige. Till varje obligatorisk nämnd- och bolagsstyrelseindikator fastställer nämnden/bolagsstyrelsen ett årsmål.

Kommunfullmäktiges aktiviteter

En aktivitet är en riktad insats under en begränsad tidsperiod under budgetåret. Aktiviteter är inte ordinarie arbetssätt för att genomföra nämndens eller bolagsstyrelsens uppdrag. De tas fram för att bidra till måloppfyllelsen, och ska ha start- och slutdatum samt en ansvarig nämnd eller bolagsstyrelse. Aktiviteterna följs upp i tertiärrapporterna och verksamhetsberättelsen.

Direktiv till nämnder och bolagsstyrelser

I kommunfullmäktiges budget finns direktiv till nämnder och bolagsstyrelser. Dessa förtydligar särskilt prioriterade områden som är gemensamma och där det finns ett stort behov av utvecklade processer och samverkan mellan flera av stadens nämnder och bolagsstyrelser.

Övrig uppföljning

Nyckeltal

Ett antal nyckeltal för stadens verksamheter används för analyser, jämförelser och för att följa trender. Nyckeltalen redovisas i samband med stadens årsredovisning. Kommunstyrelsen ansvarar för en sammanhållen process med att hålla nyckeltal uppdaterade och av god kvalitet. Nyckeltalen kan förändras efter beslut i kommunstyrelsen.

Kompletterande uppgifter

Stadsledningskontoret begär in kompletterande uppgifter från nämnder och bolagsstyrelser. Uppgifterna används för att fördjupa uppföljningen inom vissa områden.

Stadsövergripande styrdokument

Utöver de mål som kommunfullmäktige fastställer i visionen och budgeten finns kompletterande styrdokument inom olika områden. Dessa stadsövergripande styrdokument, som kommunfullmäktige beslutar om, är angelägna för hela staden. De ska förtydliga styrningen av vad staden behöver göra, vem som ansvarar och hur det ska göras. Budgeten är alltid det överordnade styrdokumentet.

Beslut om framtagande av nya eller revidering av stadsövergripande styrdokument fattas av kommunfullmäktige. Den gängse principen är att dokumenten gäller till kommunfullmäktige fattat beslut om annat. För att åstadkomma en högre grad av helhetsperspektiv i stadens styrning och minska risken för motstridiga styrsignaler är ambitionen att styrdokumentet, där så är möjligt, ska samordnas och bli färre. Styrdokument som är angelägna för ett fåtal nämnder/bolagsstyrelser kan beslutas i respektive berörd nämnd och bolagsstyrelse.

Stadens nämnder och bolagsstyrelser ska följa de styrdokument som är relevanta för verksamheten. Kommunfullmäktige kan ange enskilda nämnder och bolagsstyrelser som uppföljningsansvariga för hela eller delar av styrdokumentet. Nämnderna och bolagsstyrelser ska beakta de stadsövergripande styrdokumentet i verksamhetsplanering och uppföljning. Uppföljning av styrdokumentet inordnas i kommunfullmäktiges budget eller i nämndens eller bolagsstyrelsens verksamhetsplan. Därigenom säkerställs genomförande och uppföljning på adekvat nivå. I de fall uppföljningen av styrdokumentet ska integreras i ILS ska nämnden eller bolagsstyrelsen fastställa indikatorer och aktiviteter i sina verksamhetsplaner.

För att underlätta en ändamålsenlig styrning och tydliggöra begrepp för styrdokument skiljer staden på dokument som huvudsakligen syftar till en förändring och utveckling som staden ska göra i framtiden (aktiverande) och på dokument som reglerar hur staden utför arbetet här och nu samt förhålla sig i en given situation (normerande). I förekommande fall kan såväl det aktiverande som det normerande perspektivet inrymmas i samma dokument. Stockholms stad benämner styrdokument huvudsakligen i termer av *program*, *handlingsplan*, *policy* eller *riktlinjer* utifrån de definitioner som beskrivs nedan. Program och policy är på en översiktlig nivå, medan handlingsplaner och riktlinjer mer detaljerade.

Bilaga 11:4

| | Aktiverande | Normerande |
|-------------|---------------|------------|
| Översiktlig | Program | Policy |
| Detaljerad | Handlingsplan | Riktlinje |

Det inte är nödvändigt att alla styrdokument behöver ha ett översiktligt eller detaljerat styrdokument knutet till sig.

En del styrdokument, till exempel översiktsplan och biblioteksplan, regleras enligt särskild lagstiftning. Därutöver kan det finnas överenskommelser som reglerar samverkan med externa parter så som region och polisen. Som ett stöd i utarbetandet av stadsövergripande styrdokument utfärdar stadsledningskontoret tillämpningsanvisningar för stadsövergripande styrdokument. Kommunfullmäktiges beslut som mer avser organisering av stadens verksamhet samt taxor och avgifter för kommunala tjänster återfinns i kommunal författningssamling.

Program

Program innehåller långsiktiga mål och kan ange prioriterade strategier, vägval och inriktningar för att nå kommunfullmäktiges mål. I Stockholms stad är strategi detsamma som program och benämns som program. . Programmen är av översiktlig karaktär och syftar inte till att slå fast detaljerade åtgärder, men kan innehålla förslag på aktiviteter och indikatorer samt metoder för hur programmets mål ska nås. De övergripande målen som anges i programmen kan sträcka sig över mandatperioder, men aktiviteter och indikatorer kan komma att förändras utifrån förändringar av budgetens inriktning.

Handlingsplan

Handlingsplanen konkretiserar och operationaliserar ett program, kommunfullmäktiges mål eller visionen. I handlingsplanen kan mer detaljerade åtgärder slås fast och därmed tydliggöra vad som ska göras, av vem och när.

Policy

En policy beskriver stadens övergripande förhållningssätt inom ett område och vilka förväntningar och krav staden idag har på stadens verksamheter och dess medarbetare.

Riktlinjer

Riktlinjer anger hur verksamheten ska agera inom ett område. Riktlinjerna ska säkerställa att den verksamhet staden bedriver här och nu sker på ett rättssäkert och likställigt sätt. Ändringar som inte påverkar själva riktlinjen, exempelvis beskrivande sammanhangstext, länkar, hänvisningar och dylikt som blivit inaktuella kan beslutas av förvaltningschef enligt gällande delegationsordning. Information om händelser som kan påverka en riktlinje kan ges genom ett tillfälligt tillägg till riktlinjen. Exempel på sådana händelser är prejudicerande rättsfall, beslut från nämnd eller andra påverkansfaktorer som tillkommit som kräver förändring av riktlinjerna. Tillägg, som beslutas av ansvarig nämnd, ska innehålla en notering att riktlinjen kan komma att revideras och beslutas av kommunfullmäktige men i väntan på att revideringen verkställts läggs informationen in för kännedom.

Styrning och uppföljning på nämnd- och bolagsstyrelsenivå

Nämndens/bolagsstyrelsens mål

Nämndens och bolagsstyrelsens mål konkretiserar kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet, och beskriver vilket resultat som ska uppnås under året (förväntat resultat).

Nämndens/bolagsstyrelsens indikatorer

Nämnden och bolagsstyrelsen kan fastställa egna indikatorer för att mäta hur nämnden/bolaget uppfyller sitt mål.

Nämndens/bolagsstyrelsens aktiviteter

Aktiviteter tas fram för att bidra till måloppfyllelsen. Aktiviteterna ska ha start- och slutdatum.

Styrning och uppföljning på enhetsnivå

Stadens styrmodell för styrning och uppföljning, ILS, stödjer också kvalitetsarbetet på enhetsnivå, vilket ska leda till att verksamheten utvecklas och skapar värde för stockholmarna. Genom ett systematiskt kvalitetsarbete med tydliga mål, arbetssätt, uppföljning och analys får enheten svar på vad som leder till hög kvalitet. Därmed kan enheten fatta välgrundade beslut om utveckling av verksamheten.

Mål

Enheten konkretiserar nämndens/bolagsstyrelsens mål genom egna mål som fastställs årligen i enhetens verksamhetsplan. Målen ska utgå från nämndens mål och ha fokus på målgruppens behov och önskemål. Målen ska vara tydliga, fånga syftet med verksamheten, fokusera på väsentliga kvalitetsaspekter och rymmas inom enhetens ekonomiska ram. Innan målen fastställs ska trovärdigheten i dem bedömas av respektive nämnd/bolagsstyrelse eller förvaltnings-/bolagsledning.

Förväntat resultat

Till varje mål ska enheten beskriva det förväntade resultatet under året. Vad har enheten för målvärde/målbild, och vilket tillstånd/förbättring ska uppnås under året? Förväntat resultat kan exempelvis formuleras som indikatorer eller aktiviteter.

Arbetssätt

Enheten ska ha tydliga arbetssätt som säkerställer att målen uppfylls och de förväntade resultaten nås, en utveckling av kvaliteten och ett effektivt resursutnyttjande. Arbetssätt och metoder ska så långt som möjligt vara kunskapsbaserade.

Resursanvändning

Enhetens användning av sina resurser ska vara effektiv för att nå målen och de förväntade resultaten. Genom att utveckla arbetssätt och uppföljning, samt analys av resultat kan enhetens resurser såsom budget, lokaler, it-stöd och medarbetarnas kompetens användas på bästa sätt.

Uppföljning

Enheten ska ha metoder för att löpande följa upp sitt arbete. Uppföljningen ger underlag för att säkerställa att målen och de förväntade resultaten uppnås. Genom uppföljningen kan erfarenheter tas tillvara för lärande och utveckling samt ge underlag för beslut om åtgärder när resultat visar att valda arbetssätt inte ger önskad effekts. Enheten ska följa upp hur väl den lever upp till mål, förväntat resultat, arbetssätt, resursanvändning och ekonomiskt utfall.

Enhetens indikatorer

Enheten kan fastställa egna indikatorer för att mäta måloppfyllelsen.

Enhetens aktiviteter

Enheten kan ta fram aktiviteter som ska bidra till att enhetens mål uppnås. Aktiviteterna ska ha start- och slutdatum.

Resultat, analys och utveckling

För all verksamhetsuppföljning och framgångsrik utveckling är det av yttersta vikt att regelbundet analysera sina resultat och sitt arbete, samt om det leder till en effektiv verksamhet som skapar värde för målgruppen. För att nå hög kvalitet i verksamheten måste varje nämnd/bolagsstyrelse och enhet säkerställa att de prioriterar rätt områden i förhållande till avsatt budget, befintliga resurser samt målgruppernas behov och önskemål. Genom att följa upp och analysera sina resultat uppnås en insikt om vad som leder till hög kvalitet. Med kunskapen kan verksamheten agera och fatta beslut om förbättringar som leder till utveckling av verksamheten och hög kvalitet. Denna kunskap underlättar också för politiker och tjänstemän att utarbeta relevanta mål, men även att utveckla effektiva arbetssätt och ett optimalt resursutnyttjande. Analyserna av nämndernas, bolagens och enheternas resultat ska ha ett jämställdhetsperspektiv. Det innebär att nämnder, bolag och enheter ska synliggöra och analysera eventuella könsskillnader inom verksamheten samt föreslå hur dessa skillnader kan jämnas ut.

Dialog

En viktig del i stadens styrning, uppföljning och systematiska kvalitetsarbete är kontinuerlig dialog inom organisationen för att säkerställa en samsyn om mål, förväntningar, resultat, upplevd kvalitet och utveckling i hela organisationen. Dialogen ska präglas av tillit och ett förtroendefullt förhållningssätt.

Kommunstyrelsen ska ha en strukturerad dialog med nämnderna och bolagsstyrelserna om utformning och uppföljning av nämndernas mål kopplade till kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och direktiven till nämnder.

Stadens nämnder och bolagsstyrelser ska ha en strukturerad dialog i organisationen om enheternas arbete med mål, förväntat resultat, arbetssätt, resursanvändning, uppföljning, resultat, analys och utveckling kopplade till nämndens/bolagsstyrelsens mål.

Stadens verksamheter ska ha strukturer för dialog med stockholmarna och målgrupperna för att kunna ta tillvara deras synpunkter, erfarenheter och behov. Verksamheten behöver förstå och möta stockholmarna och dem som verksamheten är till för och involvera dem i utvecklingen av verksamheten. Genom dialog och delaktighet får verksamheten del av värdefulla synpunkter samt möjlighet att testa idéer och nya tjänster för att få kunskap om behov och önskemål. Det är särskilt viktigt att ge prioriterade och röstsvaga grupper förutsättningar och möjlighet till inflytande. Verksamhetens resultat ska också synliggöras för stockholmarna genom till exempel Hitta på start.stockholm.

Internkontroll

Nämndernas interna kontrollarbete är centralt för att säkerställa att staden har en ändamålsenlig styrning och uppföljning. I *Regler för ekonomisk förvaltning* (Bilaga 8:19-20) och i tillhörande tillämpningsanvisningar (KS 2020/1446) preciseras hur nämnder ska arbeta med intern kontroll. I tillämpliga delar gäller även tillämpningsanvisningarna stadens bolagsstyrelser.

Sammanställning över stadsövergripande styrdokument

| Styrdokument | Antagen av | Beslutsdatum | Diarienummer Utlåtande |
|--|------------|--------------------------|--------------------------------|
| Övergripande styrdokument | | | |
| Stockholms stads budget Inkluderar följande bilagor - Investeringsstrategi - Regler för ekonomisk förvaltning (ink. riktlinjer för resultatutjämningsreserv) - Fastighets- och lokalpolicy för kommunkoncernen Stockholms stad - Stadens ledning och styrning | KF | KF 2023-11-22 | KS 2023/964 |
| Reglementen för kommunstyrelsen och nämnder | KF | | |
| Vision 2040 - Möjligheternas Stockholm | KF | 2020-06-15 | KS 2019/483 |
| Stockholms stads kvalitetsprogram – Utveckling genom ständiga förbättringar, innovation och digitalisering Inkluderar underliggande styrdokument - Riktlinjer för informationssäkerhet | KF | 2022-02-21 | KS 2021/866 |
| Riktlinjer för lokalt utvecklingsarbete | KF | 2015-10-19 | 171-1405/2015, 319-858/2014 |
| Riktlinjer för arbetet med nationella minoriteters rättigheter | KF | 2018-06-11 | 2018/000069 |
| Strategi för romsk inkludering 2018-2022 | KF | 2018-06-11 | 2018/000070 |
| Program för ett jämställt Stockholm 2018-2022 | KF | 2017-12-11 | 434-21/2017 2017:256 |
| Program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck 2018-2022 | KF | 2017-11-27 | 171-116/2017 2017:237 |
| Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad 2018-2022 | KF | 2017-12-11 | 171-1526/2016 2017:254 |
| Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023 | KF | 2018-05-28 | 2016/001831 |
| Strategi för en äldrevänlig stad Inkluderar underliggande styrdokument: - Handlingsplan för en äldrevänlig stad | KF KF | 2018-05-28 2021-05-03 | 2017/001979 KS 2020/1712 |
| Riktlinjer avseende förenings- och kulturstöd – demokrativillkor | KF | 2021-05-21 | KS 2020/410 |
| Riktlinjer avseende lokalupplåtelser – demokrativillkor | KF | 2021-05-21 | KS 2020/415 |
| Barn, unga och utbildning | | | |
| Skolprogram för Stockholms stads förskolor och skolor | KF | 2018-02-19 | 2017/001435 |

Bilaga 12:2

| Styrdokument | Antagen av | Beslutsdatum | Diarienummer Utlåtande |
|---|------------|--------------|--------------------------|
| Regler för intagning och plats i förskola och pedagogisk omsorg i Stockholms stad | KF | 2019-01-28 | KS 2018/1451 |
| Riktlinjer för barnsäkerhet i Stockholms stads kommunala förskolor | KF | 2022-04-25 | KS 2021/1321 |
| Riktlinjer för barnomsorg på obekvämt arbetstid | KF | 2018-04-25 | KS 2021/1321 |
| Riktlinjer för övergångar mellan förskola och skola i Stockholms stad | KF | 2022-10-03 | KS 2022/601 |
| Skolbiblioteksplan för skolor och förskolor i Stockholms stad 2021-2024 | KF | 2021-02-15 | KS 2020/1413 |
| Handlingsplan för kommunens aktivitetsansvar i Stockholms stad 2022-2024 | KF | 2022-06-13 | KS 2021/1518 |
| Lokalresursplan 2023 med samordnad skoleplanering i Stockholm (SAMS) | KS | 2023-09-06 | KS 2023/730 |
| Riktlinjer avseende Stockholms stads sommarkollo | KF | 2023-04-24 | KS 2022/240 |
| Riktlinjer för samverkan mellan skola och socialtjänst för barn/ungdomar som far illa eller riskerar att fara illa | KF | 2010-06-21 | 325-2740/2009 2010:60 |
| Riktlinjer för familjehemsvård för barn och unga | KF | 2022-05-30 | KS 2021/892 |
| Riktlinjer för handläggning och dokumentation av ärenden gällande barn och unga inom individ- och familjeomsorgen | KF | 2020-11-02 | KS 2020/255 |
| Riktlinjer för familjerätt faderskap och föräldraskap, vårdnad, boende och umgänge samt adoption | KF | 2021-02-01 | KS 2020/20 |
| Ensamkommande barn och ungdomar - Riktlinjer för handläggning av ärenden gällande ensamkommande barn och ungdomar | KF | 2011-03-14 | 333-1354/2010 |
| Överenskommelse mellan kommunerna i Stockholms län och Region Stockholm om Uppdrag och samverkan avseende ungdomsmottagningarna i länet | KF | 2020-11-30 | KS 2020/829 |
| Ekonomi och inköp | | | |
| Försäkringspolicy för Stockholms stad | KF | 2004-03-01 | 009-4489/2003 2004:22 |
| Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad | KF | 2022-04-25 | KS 2022/171 |
| Placeringspolicy för Stockholms stads samförvaltade donationsstiftelser | KS/EKU | 2022-03-30 | KS 2022/280 |
| Program för inköp 2020-2023 | KF | 2020-08-31 | KS 2019/799 |
| Program för verksamhet som utförs av privata utförare | KF | 2021-11-08 | KS 2021/1045 |

| Styrdokument | Antagen av | Beslutsdatum | Diarienummer Utlåtande |
|--|------------|--------------|------------------------------|
| Elhandelsstrategi Inkluderar underliggande styrdokument: | KF | 2015-06-15 | Utl. 2015:59 133-783/2015 |
| - Elhandelspolicy | | | |
| Idrott, kultur, fritid | | | |
| Idrottspolitiskt program för Stockholms stad 2018-2022 | KF | 2018-06-11 | KS 2018/228 |
| Strategi för idrottsanläggningar 2022-2026 | KF | 2022-06-13 | KS 2022/21 |
| Stockholms stads strategi för det rörliga friluftslivet 2018–2022 | KF | 2018-06-11 | 2017/001764 |
| Strategi för ett mer jämställt och jämlikt nyttjande stadens spontan-idrottsytor | KF | 2023-05-29 | KS 2022/583 |
| Handlingsplan för främjande av psykisk hälsa genom fysisk aktivitet bland ungdomar i Stockholms stad | KF | 2022-06-13 | KS 2022/20 |
| Stockholms stads strategi för fritidsbåtslivet | KF | 2022-10-03 | KS 2022/333 |
| Kulturvision 2030 | KF | 2012-06-11 | 328-1850/2011 2012:91 |
| Kulturstrategiskt program för Stockholms stad | KF | 2021-05-31 | KS 2020/1109 |
| Biblioteksplan för Stockholms stad 2022-2025 | KF | 2021-12-13 | KS 2021/850 |
| Stockholms stads filmstrategi | KF | 2017-05-15 | 171-1711/2015 |
| Stockholms stads strategi för nattklubbar och livescener | KF | 2021-12-13 | KS 2021/754 |
| Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar | KF | 2022-06-13 | KS 2022/243 |
| Information och kommunikation | | | |
| Kommunikationsprogram för Stockholms stad 2017 – 2022 | KF | 2017-10-02 | 179-2103/2016 2017:209 |
| Utomhusreklam på stadens mark - etiska riktlinjer | KF | 2018-06-11 | 2017/002028 |
| Policy för Stockholms stads konton i sociala medier | KF | 2020-05-04 | KS 2018/1303 |
| Infrastruktur och stadsutveckling | | | |
| Översiktsplan för Stockholms stad | KF | 2018-02-19 | 2017/001867 |
| Arkitekturpolicy | KF | 2021-10-04 | KS 2021/735 |
| Riktlinjer för bostadsförsörjningen 2021-2024 | KF | 2020-11-30 | KS 2020/791 |
| Framkomlighetsstrategi Inkluderar underliggande styrdokument: | KF | 2022-06-13 | KS 2021/1699 |
| - Strategi för offentliga rum 2018-2021 | KF | 2018-06-11 | KS 2018/749 |
| - Trafiksäkerhetsplan | KF | 2022-06-13 | KS 2022/536 |
| Kajstrategi för Stockholms stad | KF | 2022-06-13 | KS 2022/256 |
| Strategi för ökad cykling i Stockholms stad | KF | 2014-06-16 | 329-49/2014 |
| Cykelplan | KF | 2022-05-30 | KS 2022/535 |
| Riktlinjer vid utplacering av enklare hinder på gång- och cykelvägar | KF | 2023-04-24 | KS 2022/582 |

Bilaga 12:4

| Styrdokument | Antagen av | Beslutsdatum | Diarienummer Utlåtande |
|--|------------|--------------|------------------------|
| Program för City | KF | 2023-01-30 | KS 2022/737 |
| Program för hållbar stadsutveckling Norra Djurgårdsstaden visar vägen mot en hållbar framtid | KF | 2021-09-06 | KS 2020/1750 |
| Internationellt arbete | | | |
| Internationell strategi för Stockholms stad | KF | 2021-05-03 | KS 2021/154 |
| Stockholms stads EU-policy | KF | 2021-11-08 | KS 2021/216 |
| Trygghets- och säkerhetsfrågor | | | |
| Stockholms stads säkerhetsprogram 2020-2023 | KF | 2020-03-23 | KS 2019/1543 |
| Stockholms stads trygghetsprogram 2020-2023 | KF | 2021-04-12 | KS 2019/1939 |
| Stadens arbete mot våldsbejakande extremism – riktlinjer till Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram | KF | 2016-05-16 | 155-943/2015 |
| Övergripande samverkansöversenskommelse mellan Stockholms stad och Polisregion Stockholm | KF | 2019-11-04 | KS 2019/656 |
| Miljö och klimat | | | |
| Miljöprogram för Stockholm 2020-2023 med underliggande handlingsplaner: | KF | 2020-05-25 | KS 2019/1040 |
| - Klimathandlingsplan 2020-2023 | KF | 2020-05-25 | KS 2019/1041 |
| - För ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040 | KF | 2019-05-06 | KS 2019/145 |
| - Åtgärdsprogram buller Stockholm stad 2019-2023 enligt förordning (2004:675) om omgivningsbuller | KF | 2015-03-09 | 304-253/2014 |
| - Stockholms stads handlingsplan för god vattenstatus | KS | 2016-05-04 | 303-945/2014 |
| - Plan för Stockholms stads klimatanpassningsarbete | KF | 2021-12-13 | KS 2020/1033 |
| - Handlingsplan för klimatanpassning av Stockholms stad 2022-2025 | KF | 2020-04-20 | KS 2019/1510 |
| - Stockholms stads kemikalieplan 2020-2023 | KF | 2020-01-27 | KS 2019/710 |
| - Stockholms stads handlingsplan för minskad spridning av mikroplast 2020-2024 | KF | 2014-06-16 | 310-1382/2013 |
| - Riktlinjer för förnybar energi i stadens egna fastigheter | KF | 2020-11-30 | KS 2020/931 |
| - Handlingsplan för biologisk mångfald i Stockholms stad | KF | 2022-02-21 | KS 2021/1121 |
| - Handlingsplan för hållbar plastanvändning 2022-2026 | | | |
| Avfallsplan för Stockholm 2021–2024 | KF | 2021-03-22 | KS 2020/1714 |
| Handlingsplan mot nedskräpning på land och i vatten | KF | 2022-05-30 | KS 2021/794 |
| Riktlinjer för fossilbränslefri organisation 2030 | KF | 2018-10-01 | 2018/000015 |

| Styrdokument | Antagen av | Beslutsdatum | Diarienummer Utlåtande |
|--|------------|-------------------------|------------------------|
| Fordonsstrategi för kommunkoncernen Stockholms stad | KF | 2017-03-20 | 129-1092/2016 2017:59 |
| Strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat | KF | 2019-05-27 | KS 2018/430 |
| Dagvattenstrategi - Stockholms väg till en hållbar dagvattenhantering | KF | 2015-03-09 | 315-1075/2002 2015:18 |
| Näringsliv, arbetsmarknad och omvärld | | | |
| Stockholms stads program för evenemang | KF | 2016-11-07 | 171-1710/2015 |
| Stockholms stads riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP) | KF | 2023-05-29 | KS 2022/1171 |
| Stockholms stads näringslivspolitik | KF | 2020-05-25 | KS 2019/273 |
| Stockholms stads strategi för arbetsmarknadsinsatser | KF | 2021-06-14 | KS 2020/904 |
| Personalpolitik | | | |
| Personalpolicy för Stockholms stad | KF | 2019-12-16 | KS 2019/988 |
| Rökfri arbetstid i Stockholms stads verksamheter | KF | 2010-04-12 | 219-1255/2009 2010:43 |
| Riktlinjer om mutor och representation | KF | 2015-12-02 | 160-1416/2015 |
| Socialtjänst | | | |
| Stockholms stads program för stöd till anhöriga 2021-2024 | KF | 2021-06-14 | KS 2020/923 |
| Stockholms stads program mot hemlöshet 2020-2025 | KF | 2021-06-14 | KS 2020/353 |
| Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation 2021-2025 | KF | 2021-06-14 | KS 2020/924 |
| Riktlinjer för handläggning av ärenden som rör våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål och sexuellt våld oberoende relation | KF | 2023-04-24 | KS 2022/784 |
| Stockholms stads program om r alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobak och nikotinprodukter samt spel om pengar 2023-2026 (ANDTS-program) | KF | 2023-09-25 | KS 2023/175 |
| Riktlinjer serveringstillstånd | KF | 2016-03-21 | KS 2017:37 |
| Stockholms stads strategi 2019 – 2022 för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet | KF | 2020-06-15 | KS 2019/1507 |
| Riktlinjer för handläggning av egenavgifter för vuxna i hem för vård eller boende (HVB) familjehem m.m. | KF | 2023-04-24 | KS 2022/697 |
| Riktlinjer för kontaktverksamhet enligt SoL, LSS och LVU | KS | 2008 reviderade 2015-11 | 3.1.1-581/2015 |

Bilaga 12:6

| Styrdokument | Antagen av | Beslutsdatum | Diarienummer Utlåtande |
|--|------------|--------------|----------------------------|
| Riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd | KF | 2017-10-16 | 150-2129/2016 2017:222 |
| Riktlinjer för budget- och skuld-rådgivning | KF | 2018-05-28 | 2017/001651 |
| Riktlinjer för handläggning av dödsboärenden | KF | 2018-01-29 | 150-1652/2017 2018:3 |
| Riktlinjer för lex Sarah | KF | 2013-06-10 | 325-1033/2012 |
| Överenskommelse om samverkan kring personer med missbruk/be-roende | KS | 2017-01-18 | 154-1131/2016 |
| Riktlinjer för vuxna med miss-bruks-/beroendeproblem | KF | 2013-06-12 | 325-1789/2010 |
| Riktlinjer för handläggning av ärenden gällande vuxna med missbruks- och Beroendeproblem | KF | 2023-06-19 | KS 2023/141 |
| Överenskommelse om samverkan kring vuxna med psykisk sjuk-dom- och funktionsnedsättning | KS | 2012-08-22 | 326-570/2012 |
| Riktlinjer för utredning, doku-mentation m.m. inom stadens so-cialpsykiatri | KF | 2012-03-15 | 325-1788/2010 |
| Riktlinjer för handläggning av försöks- och träningslägenheter | KF | 2014-01-14 | 325-1787/2010 |
| Riktlinjer för ärendeansvar mellan stadsdelsnämnderna inom individ- och familjeomsorgen, omsorgen om äldre personer och personer med funktionsnedsättning | KF | 2017-02-13 | 152-1057/2016 |
| Stadsmiljö | | | |
| Handlingsplan för minskat klotter | KF | 2021-11-29 | KS 2021/445 |
| Handlingsplan för skadedsbe-kämpning | KF | 2021-11-29 | KS 2021/444 |
| Grönare Stockholm, Riktlinjer för planering, genomförande och för-valtning av stadens parker och naturområden | KF | 2017-02-13 | 171-1292/2016 |
| Stöd och service till personer med funktionsnedsättning | | | |
| Överenskommelse mellan Stock-holms läns landsting och Stock-holms stad om hälso- och sjuk-vårdsansvar för äldre samt perso-ner med fysisk funktionsnedsätt-ning, utvecklingsstörning eller autismspektrumstillstånd samt för personer med förvärvat hjärn-skada eller annan kognitiv svikt | KF | 2010-02-22 | 327-2157/2009 2010:16 |
| Riktlinjer KBF - kommunalt bo-stadsbidrag för personer med funktionsnedsättning | KF | 2016-12-12 | 151-1933/2015 1016:197 |
| Riktlinjer för medföljare till se-mesterresor utomlands | KF | 2016-12-12 | 3.1.1-847/2015 2016:198 |
| Stockholms stads avgiftssystem för insatser enligt SoL till perso-ner med funktionsnedsättning under 65 år | KF | 2010-11-29 | 113-2157/2010 2010:124 |

| Styrdokument | Antagen av | Beslutsdatum | Diarienummer Utlåtande |
|--|------------|--------------|--------------------------|
| Riktlinjer för riksfärdtjänst | KF | 2017-11- 06 | 151-673/2017 2017:228 |
| Riktlinjer för ledsagning och ledsagarservice samt riktlinjer för handläggning av insatser enligt LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) och bistånd enligt SoL (socialtjänstlagen) till barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning | KF | 2018-06-11 | KS 2018/585 |
| Äldreomsorg | | | |
| Principer och metoder för uppföljning och styrning inom äldreomsorgen | KF | 2017-06-12 | 152-2128/2016 |
| Mat- och måltidspolicy för äldreomsorgen i Stockholms stad | KF | 2019-09-30 | KS 2019/415 |
| Riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg | KF | 2021-04-12 | KS 2020/1362 |
| Gemensam värdegrund för äldreomsorg i Stockholms stad | KF | 2011-03-14 | 327-1325/2010 2011:35 |
| Handlingsplan för en stadsgemensam basnivå för det hälsofrämjande, förebyggande och uppsökande arbetet riktat till seniorer | KF | 2023-04-24 | KS 2022/808 |
| Färdplan för äldreomsorgens utveckling samt kompetensutvecklingsinsatser i äldreomsorgen | KF | 2022-04-25 | KS 2020/1542 |
| Huvudöverenskommelse om länsovergripande samverkan kring hälsa, vård och omsorg | KF | 2022-06-13 | KS 2021/1272 |
| Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting och kommunerna i Stockholms län om utveckling av samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård | KF | 2018-01-29 | 111-1102/2017 2018:4 |
| Regional överenskommelse om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård i Stockholms län | KF | 2019-12-02 | KS 2019/1039 |
| Överenskommelse mellan Region Stockholm och kommunerna i Stockholms län gällande IT-stöd inom förvaltningsobjektet "Samverkan vid vårdövergångar" inför nytt IT-stöd för utskrivning från sluten hälso- och sjukvård | KF | 2020-11-30 | KS 2020/973 |

Ärenden som sambehandlas i samband med kommunfullmäktiges beslut om budget 2024 för Stockholms stad

Dnr KS 2023/971

Enhetliga friskvårdsförmåner

För en ökad likställighet för kommunkoncernens anställda föreslås friskvårdsförmånerna harmoniseras. År 2024 ska friskvårdsbidraget bli lika för alla anställda i stadens nämnder samt rabatterade kort för friskvård och träning erbjudas alla anställda i kommunkoncernen. Utgångspunkten är att alla friskvårdsförmåner, på sikt, ska harmoniseras för alla anställda i hela kommunkoncernen.

Friskvårdsbidraget ska bli lika för alla anställda i stadens nämnder och uppgå till 2 500 kronor per år. Därutöver kan respektive nämnd antingen utöka friskvårdsbidraget med 500 kronor eller erbjuda möjlighet till friskvårdstimme. Efter samverkan, enligt MBL, beslutar respektive nämnd om de vill erbjuda samtliga anställda möjlighet till friskvårdstimme samt det lägre friskvårdsbidraget eller endast det högre friskvårdsbidraget om 3 000 kronor. Beslutet omfattar nämnden som helhet med alla anställda.

Rabatterade kort för friskvård och träning i stadens simhallar ska erbjudas alla anställda i kommunkoncernen, via idrottsnämnden. Tre olika årskort erbjuds till reducerat pris:

- Årskort, samtliga simhallar – ink. gym, gruppträning och bassängbad utomhus
- Årskort, samtliga simhallar exkl. Eriksdalsbadet – ink. gym, gruppträning och bassängbad utomhus
- Årskort, bad – samtliga simhallar och utomhusbad

Anställda kan använda friskvårdsbidraget för att köpa rabatterat kort för friskvård och träning.

Ärendet avslutas med hänvisning till vad som sägs i kommunfullmäktiges budget 2024, bilaga 2 och bilaga 7.

Dnr KS 2023/1060

Förlängning ekonomiskt stöd till barnfamiljer med rätt till tidsbegränsat förstärkt tilläggsbidrag inom bostadsbidraget

Riksdagen beslutade i våras om en förlängning av det tillfälliga tilläggsbidraget till barnfamiljer med bostadsbidrag till och med den 31 december 2023 samt beslutade om en höjning av tilläggsbidraget från den 1 juli 2023.

Kommunfullmäktige fattade i juni beslut, dnr KS 2023/509, om att barnfamiljer som har rätt till det tidsbegränsade förstärkta tilläggsbidraget inom bostadsbidraget får avräkna tilläggsbidraget vid beräkning av ekonomiskt bistånd vid en prövning enligt 4 kap. 2 § SoL.

I regeringens budgetproposition föreslås det tillfälliga stödet förlängas ytterligare sex månader till halvårsskiftet 2024. Med anledning av detta anser stadsledningskontoret att det är rimligt att stadens hantering vid beräkningen av ekonomiskt bistånd förlängs på samma sätt.

I och med kommunfullmäktiges beslut går stadens nämnder miste om minskade kostnader för ekonomiskt bistånd. För att kompensera för detta är ytterligare 12 mnkr

Bilaga 13:2

fördelade till stadsdelsnämndernas verksamhetsområde ekonomiskt bistånd i budget för 2024.

Ärendet avslutas med hänvisning till vad som sägs i kommunfullmäktiges budget 2024, avsnittet för SDN ekonomiskt bistånd.

Dnr KS 2023/1077

Taxor 2024, idrottsnämnden

Idrottsnämnden har till kommunfullmäktige hemställt om revidering av taxor inom sitt verksamhetsområde i enlighet med vad som framgår av ärendet som beslutats på idrottsnämnden (dnr IdN 2023/1566) den 26 september 2023.

Ändringar som föreslås är bland annat, ökade simhallstaxor, taxor för planhyror, ändrad taxestruktur för planhyror och evenemang, förlängd säsong med två veckor för ishallar, differentierad taxa under vissa energikrävande månader för uppvärmda konstgräsplaner och ishallar, ökad avgift för allmän båtplats samt ny taxa för preparerade skidspår.

Ärendet avslutas med hänvisning till vad som sägs i kommunfullmäktiges budget 2024, bilaga 7, Avgifter m.m.

Basnyckeltal

Kommunfullmäktige har beslutat om nyckeltal för stadens verksamheter. Dessa förändras inte över tid om inte synnerliga skäl föreligger. Nyckeltalen redovisas löpande och i samband med stadens årsredovisning. Nyckeltal som ska redovisas könsuppdelat är markerat med #

Pedagogisk verksamhet

| | |
|---|-----|
| Förskola | |
| Antal förskolebarn per anställd (fristående regi) | 4 |
| Andel legitimerade förskollärare av anställda (fristående regi) | 204 |
| Antal barn per grupp (fristående regi) | 205 |
| Andel nöjda föräldrar (fristående regi) | 206 |
| Andel förskollärare av totalt antal anställda | 211 |

Fritidshem

| | |
|---|---|
| Antal inskrivna barn per årsarbetare i fritidshem | 5 |
|---|---|

Grundskola

| | |
|--|----|
| Andel elever i fristående grundskolor | 6 |
| Antal elever per lärare i årskurs 1-9 | 7 |
| Andel lärare med pedagogisk högskoleexamen i grundskolan | 8 |
| Genomsnittligt meritvärde i årskurs 9 # | 9 |
| Andelen elever i årskurs 9 som uppnått kravnivån på de nationella proven # | 10 |
| Andel elever i årskurs 9 som uppnått målen i alla ämnen # | 11 |
| Andel elever i årskurs 9 som är behöriga till nationellt program # | 12 |

Gymnasieskola

| | |
|---|----|
| Andel elever i fristående gymnasieskolor | 17 |
| Antal lärare med pedagogisk högskoleexamen i gymnasieskolan | 18 |
| Andel elever som slutfört gymnasiet med examen inom tre år # | 20 |
| Avgångselevers genomsnittliga betygspoäng i gymnasieskolan # | 21 |
| Andel elever med grundläggande behörighet till universitet och högskola | 22 |

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

| | |
|---|-----|
| Kostnad, kr | |
| Funktionsnedsättning 0-64 år, per år | 31 |
| Gruppboende och barnboende, per dygn | 32 |
| Daglig verksamhet, per dag | 33 |
| Assistansersättning, per timme | 34 |
| Hälsa och sjukvård, per brukare/år | 212 |
| Antal färdigställda bostäder med särskild service | 233 |

Äldreomsorg

| | |
|---|----|
| Andel av befolkningen med insats per månad | 37 |
| Genomsnittligt antal hemtjänsttimmar per person och månad | 38 |
| Kostnad (netto) per timme för hemtjänst, kr | 39 |
| Kostnad per vård dygn samt vård dygn/person i vård- och omsorgsboende | 40 |
| Antal medarbetare per chef inom äldreomsorgen | 41 |

Individ- och familjeomsorg

| | |
|--|-----|
| Dygnetruntvård för barn och unga - kostnad per dygn, per barn och per invånare, dygn per barn samt antal barn med insats som andel av befolkning | 55 |
| Dygnetruntvård för vuxna med missbruk – kostnad per vårdform, dygn, person och invånare samt dygn per person med insats | 50 |
| Andel biståndsbedömda insatser med genomförandeplan inom socialpsykiatri | 51 |
| Boende och boendestöd - kostnad per vård dygn person och invånare samt antal personer med insats som andel av befolkningen(vuxna missbruk och socialpsykiatri) | 52 |
| Sysselsättning/arbetsträning inom socialpsykiatri, kostnad per person | 53 |
| Antal hemlösa (mätning vartannat år) | 54 |
| Antal familjer och antal barn som saknar stadigvarande bostad | 201 |
| Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt | 208 |
| Andel personer som beviljats insatsen Bostad först som bor kvar ett år eller mer | NY |

Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknad

| | |
|---|---------|
| Andel biståndstagare av befolkningen i genomsnitt per månad | 56 |
| Andel barn och ungdomar som lever i hushåll som är beroende av ekonomiskt bistånd, respektive ungdomar som är beroende av ekonomiskt bistånd, i befolkningen i genomsnitt per månad | 64a/64b |
| Andel hushåll med ekonomiskt bistånd avslutade till annan försörjning | 57 |
| Medelbidrag för ekonomiskt bistånd för vuxen biståndstagare och hushåll per månad | 58 |
| Summa ekonomiskt bistånd i relation till befolkningen | 59 |
| Vuxna biståndstagare med försörjningshinder arbetslöshet i befolkningen | 60 |
| Utrednings- och väntetid vid ansökan om ekonomiskt bistånd | 61 |
| Kostnad per utredning om ekonomiskt bistånd | 62 |
| Andel beslut om ekonomiskt bistånd som ändras av Förvaltningsrätten | 63 |
| Andel vuxna personer med långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd av vuxna biståndstagare per månad | 65 |
| Andel aspiranter som är självförsörjande tre månader efter avslut på Jobbtorg Stockholm per månad | 66 |
| Andel inledda utredningar om felaktig utbetalning av ekonomiskt bistånd i relation till antal biståndshushåll | 67 |
| Andel invånare, 20 år, med fullföljd gymnasial utbildning | 19 |
| Felaktigt utbetalt försörjningsstöd som upptäcks av stadens FUT-handläggare | 230 |

Stadsmiljö

| Kostnad per kvadratmeter, kr | |
|----------------------------------|-------|
| Vinterväghållen yta | 68 |
| Barmarksrenhållning för parkmark | 69 |
| Parkdrift/Parkunderhåll | 70a-b |

Kultur och fritid

| | |
|---|----|
| Öppen fritidsverksamhet - nettokostnad per öppethållandetimme | 80 |
| Kostnad per invånare för fritidsverksamhet | 85 |
| Kostnad per besök (inklusive lokalkostnader) - publik verksamhet (Liljevalchs, bibliotek, museum och Kulturhuset) | 81 |
| Antal besök per invånare – stadsbiblioteket, Kulturhusets bibliotek inkl. webb-besök | 82 |
| Bruttokostnad per invånare för kommunala bibliotek | 83 |
| Antal lån totalt i kommunala bibliotek per invånare # | 84 |
| Antal elevplatser i Kulturskolans avgiftsbelagda verksamhet för barn och unga (6-22 år) # | 86 |
| Antal besökande barn och ungdomar i kulturinstitutionernas alla verksamheter (0-20 år) | 87 |
| Antalet besök av barn och ungdomar i Stadsteaterns verksamhet | 91 |

Idrott

| | |
|--|----|
| Nyttjandegrad idrottshallar, stora hallar och övriga hallar | 92 |
| Nettokostnad per besök vid simhallar samt simhallsdelen vid sim- och idrottshallar | 95 |
| Föreningsdrivna anläggningar | 97 |

Exploatering

| | |
|--------------------------|----|
| Markanvisningar | 71 |
| Direktavkastning av mark | 72 |

Trafik

| | |
|--|---------|
| Drift- och underhållskostnader | 109 |
| Andel rätt parkerade fordon | 110 |
| Framkomlighet buss och bil | 111-112 |
| Procentuell förlängning av restiden | 113 |
| Total variation i restid | 114 |
| Antal meter nyanlagda cykelvägar och övriga cykelåtgärder i staden | 202 |
| Antal skadade cyklister i staden | 203 |
| Lastbilstrafik i innerstaden | 216 |
| Cykeltrafik i innerstaden | 217 |
| Gångflöde på ett urval gator | 218 |

Begravning

| | |
|---|----|
| Nettokostnad för begravningsverksamhet per invånare | 98 |
| Kostnad för skötsel av enskilda gravplatser per gravyta | 99 |

Bilaga 14:4

Miljö- och hälsoskydd

| | |
|--|-----|
| Intäktsfinansieringsgrad | 101 |
| Utförd tillsyn i förhållande till planerad | 226 |

Stadsbyggnad

| | |
|---|-----|
| Omloppstid från ansökan till beslut | 102 |
| Bostadsbyggande | 103 |
| Kostnadstäckningsgrad per verksamhetsområde | 104 |
| Godkända/antagna detaljplaner | 105 |
| Antal bygglov som överklagats och som ändrats av högre instans | 106 |
| Genomsnittlig tid för att hantera bygglovsärenden | 107 |
| Bygglovsavgift för normalvilla och tillbyggnad under 15 kvm | 108 |
| Bostadsbyggande i enlighet med statliga infrastrukturförhandlingar | 210 |
| Andel av ny bebyggelse som förläggs inom 500 meter till spårbunden eller stomnätstrafik | 215 |

Fastighet

| | |
|---|-------|
| Räntabilitet på totalt kapital | 73 |
| Vakansgrad | 74 |
| Hysesnivå | 75-76 |
| Underhållskostnad | 77 |
| Driftkostnadsnivå | 78 |
| Drift-/underhållskostnad för idrottsanläggningar | 93-94 |
| Antal olovliga andrahandsuthyrningar som leder till uppsägning av hyresavtal i stadens bostadsbestånd | 229 |

Personal

| | |
|--|-----|
| Andel tillsvidareanställda | 122 |
| Andel heltidstjänster | 123 |
| Personalomsättning | 124 |
| Andelen kvinnliga chefer i förhållande till andelen kvinnor bland de anställda (kvot) | 125 |
| Andelen utrikes födda chefer i förhållande till andelen utrikes födda medarbetare (kvot) | 126 |
| Korttidsfrånvaro | 127 |
| Långtidsfrånvaro | 128 |
| Kostnad för korttidsfrånvaro per årsarbetare (exklusive personalförsäkring (PF)) | 129 |

Avfall

| | |
|---|-----|
| Kostnad för avfallshantering | 115 |
| Mängd restavfall | 116 |
| Mängd matavfall som går till biologisk behandling | 117 |
| Mängd farligt avfall | 118 |
| Mängd grovavfall som samlats in via återvinningscentralerna | 119 |
| Mängd grovavfall som samlats in via entreprenörerna | 120 |
| Andel farligt avfall | 121 |

Näringsliv

| | |
|---|-----|
| Nystartade (nyregistrerade) företag i staden | 130 |
| Företagskonkurser i staden | 131 |
| Antal utländska direktinvesteringar i Stockholm | 132 |
| Företagens nöjdhet med information från staden | 219 |
| Företagens nöjdhet med tillgänglighet från staden | 220 |
| Företagens nöjdhet med bemötande från staden | 221 |
| Företagens nöjdhet med kompetens från staden | 222 |
| Företagens nöjdhet med rättssäkerhet från staden | 223 |
| Företagens nöjdhet med effektivitet från staden | 224 |
| Antal gästrätter | 225 |

Utnyckling av centrala it-kostnader

Utöver finansiering i budget fördelas centrala it-kostnader för gemensamt it-stöd till nämnder och bolagsstyrelser. Fördelningen sker via kommunstyrelsen genom den så kallade it-prislistan. Utnycklingen baseras på respektive systemområdes kostnader för till exempel drift, förvaltning, support och löpande underhåll (för mer information, se riktlinjerna för it-prislistan, dnr 419-1011/2017).

It-prislistan fastställs av stadsdirektören och tillställs samtliga nämnder och bolagsstyrelser i anslutning till att budgetförutsättningarna publiceras. För 2024 fastställs utnycklingen till maximalt 831,3 mnkr, samt systemgemensamma komponenter (Citrix, Microsoft samt Oracle) till 27,7 mnkr.

Följande systemområden ingår i it-prislistan 2024 (mnkr):

| # | Område | 2023 | 2024 |
|----|--|--------------|--------------|
| 1 | Arbetsplatssystem | 88,9 | 88,6 |
| 2 | Plattform för applikationsserverdrift | 12,3 | 10,5 |
| 3 | Programvarulicenser för infrastruktur | 53,5 | 56,2 |
| 4 | Datakommunikation | 66,8 | 61,1 |
| 5 | Sammanhållet användarstöd inom IT | 85,3 | 80,8 |
| 6 | Stockholm Webb | 24,8 | 24,8 |
| 7 | Sociala system | 68,2 | 65,2 |
| 8 | Infosoc | 0,2 | 0,2 |
| 9 | Stockholms stads geografiska informationssystem (SGIS) | 15,9 | 15,5 |
| 11 | Applikationsplattformar (E-tjänster, Integration, CRM) | 58,1 | 59,0 |
| 12 | Identitets- och åtkomsthantering | 28,5 | 31,5 |
| 13 | eDok/Diabas | 14,3 | 14,3 |
| 14 | LOIS | 3,6 | 4,0 |
| 15 | Agresso | 38,6 | 37,1 |
| 16 | Beslutsstöd och statistik (tidigare LIS) | 16,8 | 22,1 |
| 17 | Löne- och PA-system | 30,2 | 37,5 |
| 18 | E-arkivet | 9,0 | 7,0 |
| 20 | ILS | 5,0 | 6,6 |
| 21 | Nationella e-hälsotjänster | 4,0 | 4,1 |
| 22 | Öppna data | 1,0 | 0,9 |
| 24 | Metodstöd | 5,8 | 5,0 |
| 25 | Inköp | 17,4 | 16,4 |
| 26 | E-vald | 1,1 | 1,1 |
| 27 | SSIP (systemstöd för stora investeringar) | 0,7 | 0,6 |
| 28 | Skolplattformen | 127,6 | 114,0 |
| 29 | Centrala Leverantörskostnader | 40,7 | 46,8 |
| 31 | E-tjänster för Förskolan | 1,9 | 1,3 |
| 32 | Utbildningsplattform | 5,5 | 6,4 |
| 33 | Stadsövergripande informationssäkerhet | 3,0 | 12,9 |
| | Totalt | 828,6 | 831,3 |

Ansvarsfördelning

Målansvar - Agenda 2030

Stockholms stad ska vara ledande i genomförandet av FN: s globala hållbarhetsmål i Agenda 2030 och agendan stödjer utvecklingen av stadens arbete för social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Målen är integrerade och odelbara, vilket innebär att framgång i ett mål ger positiva effekter på andra mål. Arbetet för att uppnå alla mål är prioriterat och arbetet ska ske inom ordinarie processer.

För varje mål har en eller flera nämnder eller bolagsstyrelser utsetts som målansvariga vilket framgår av direktiven till respektive nämnd/bolagsstyrelse samt i tabellen nedan. Målansvarig nämnd och/eller bolagsstyrelse ska vara drivande för att staden ska uppnå hållbarhetsmålet och samverka brett med berörda verksamheter i staden.

| Mål Agenda 2030 | Ansvarig nämnd |
|---|--|
| 1. Avskaffa fattigdom | Arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden |
| 2. Ingen hunger | Äldrenämnden, utbildningsnämnden |
| 3. God hälsa och välbefinnande | Idrottsnämnden, socialnämnden |
| 4. God utbildning för alla | Arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden, förskolenämnden |
| 5. Jämställdhet | Kommunstyrelsen |
| 6. Rent vatten och sanitet | Stockholm Vatten och Avfall AB |
| 7. Hållbar energi för alla | Kommunstyrelsen, miljö- och hälsoskyddsnämnden |
| 8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt | Kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden |
| 9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur | Kommunstyrelsen, trafiknämnden |
| 10. Minskad ojämlikhet | Kommunstyrelsen |
| 11. Hållbara städer och samhällen | Exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden |
| 12. Konsumtion och produktion | Miljö- och hälsoskyddsnämnden |
| 13. Bekämpa klimatförändringarna | Kommunstyrelsen |
| 14. Hav och marina resurser | Miljö- och hälsoskyddsnämnden |
| 15. Ekosystem och biologisk mångfald | Exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden |
| 16. Fredliga och inkluderande samhällen | Kommunstyrelsen, kulturnämnden |
| 17. Genomförande och globalt partnerskap | Kommunstyrelsen |

Ansvarsfördelning inköpskategorier

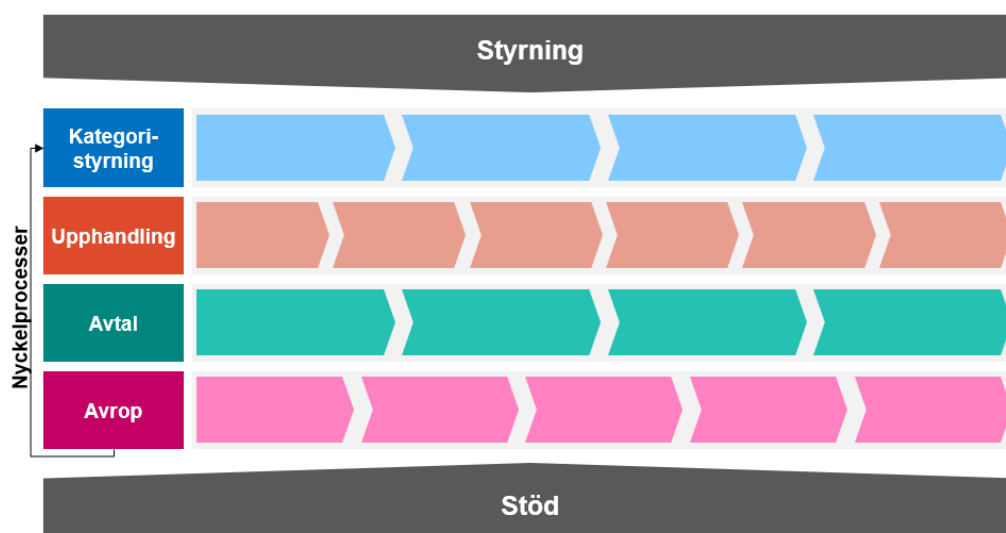
Kommunfullmäktige i Stockholms stad beslutade 2017 att staden, som ett led i att stärka inköpsorganisationen, ska införa kategoristyrning som arbetssätt. Arbetssättet omfattar samtliga nämnder och bolagsstyrelser, där alla bidrar på olika sätt. Ansvaret för att leda arbetet inom de tvärfunktionella inköpskategorier som är etablerade, eller är under etablering är fördelat på olika nämnder och bolagsstyrelser efter beredning i stadsdirektörens inköpsråd. Ansvaret för respektive inköpskategori fördelar sig enligt följande:

| Inköpskategori | Ansvarig nämnd/bolag |
|--|-----------------------------------|
| Fordon | Miljö- och hälsoskyddsnämnden |
| Elkraft | Servicenämnden |
| Måltider och livsmedel | Servicenämnden |
| Inredning | Servicenämnden |
| Lokalvård | Utbildningsnämnden |
| Vitvaror och storköksutrustning | AB Svenska Bostäder |
| IT-konsulter | Kommunstyrelsen |
| Tekniska konsulter – Bygg- och projektledningstjänster | Trafiknämnden |
| Park, Gata och Parkering | Trafiknämnden |
| LSS-boenden | Socialnämnden |
| Bemanningsstjänster | Norra innerstadens stadsdelsnämnd |

Stadens processramverk för inköp

Stadens gemensamma inköpsprocess består av inköpsarbetets nyckelprocesser samt processer för styrning och stöd relaterat till inköpsarbetet. Dessa utgör tillsammans stadens gemensamma processramverk för inköpsarbetet.

Stadens inköpsprocess



Med inköp och inköpsarbete avses hela processen för att anskaffa varor, tjänster och entreprenader. Detta omfattar analys och strategisk planering inför ett inköp, upphandling, avrop och en aktiv avtalsförvaltning.

Kategoristyrning

Kategoristyrning är en del av stadens gemensamma inköpsprocess. Det kategoristyrda inköpsarbetet innebär att inköp inom olika områden (kategorier) planeras och genomförs med utgångspunkt i analys av behov, inköpsmönster samt affärs- och marknadsförhållanden. Arbetet sker faktabaserat, tvärfunktionellt och kommunkoncernövergripande för att skapa effektivitet, utveckling och innovativa lösningar vid inköpen inom respektive kategori.

Kategoriträd och inköpskategorier

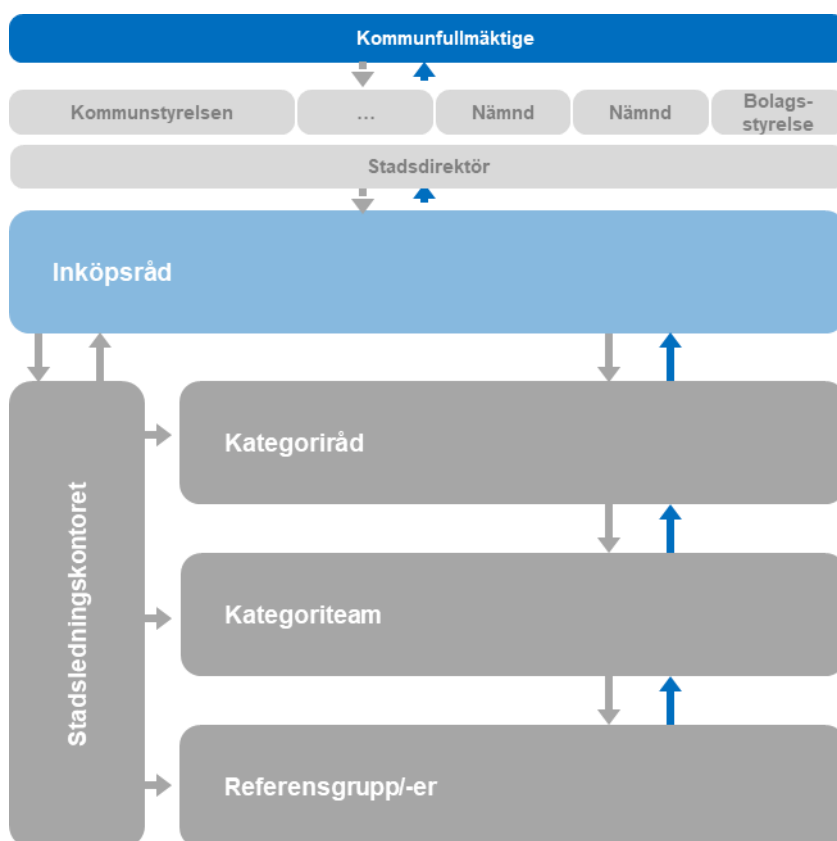
Stadens totala inköpsvolym har delats in i kategorier som tillsammans bildar ett kategoriträd i upp till fyra nivåer, där kategorifamilj är den övergripande nivån. Tillsammans omfattar dessa hela kommunkoncernens externt genererade köp. Under kategorifamiljerna finns kategoriklasser, som i sin tur är uppdelade i kategorier, se illustrativ bild nedan. En del kategorier har även detaljerats i underkategorier.



Kategoriägare

När en kategori ska etableras utser kommunfullmäktige en nämnd eller bolagsstyrelse till kategoriägare. Kategoriägaren ansvarar för att utse ordförandeposten i kategorirådet samt en kategoriledare. Kategoriägaren ansvarar även för att en tvärfunktionell och kommunkoncernövergripande bemanning av kategorirådet och kategoriteamet kommer till stånd, samt att kategorirådet uppfyller sin funktion som beslutsfattande och vägledande forum åt kategoriteamet. Kategoriägaren och kategorirådet ska också tillse att implementering av teamets kategoristrategier kan genomföras med tillgängliga resurser inom teamet.

Kategoriorganisation



Inköpsråd

Inköpsrådet är stadsdirektörens forum för övergripande styrning, uppföljning och samordning av kommunkoncernens inköpsarbete. Stadsdirektören utser rådets medlemmar samt ordförande. Inköpschefen vid stadsledningskontoret är föredragande i rådet. Inköpsrådet har i ansvar att planera och prioritera genomförande av kategorier och utifrån planen föreslå för kommunfullmäktige etablering av kategorier och kategoriorganisationer som en del av den årliga budgeten. Rådet ansvarar för att godkänna kategoristrategier, som kategorirådet valt att lyfta till inköpsrådet, samt i förekommande fall rekommendera kategoristrategier för beslut i aktuella nämnder eller kommunfullmäktige där så bedöms påkallat. Inköpsrådet stöts av stadsledningskontoret.

Kategoriråd

Det är respektive kategoriråds ansvar att kategorin arbetar i enlighet med kategoriprocessen. Kategorirådet ansvarar även för att följa upp kategoriarbetets framdrift mot uppsatta mål, fatta nödvändiga beslut gällande prioritering av arbetet, vid behov lyfta beslut till inköpsrådet, samt hjälpa till när beslut utanför kategoriorganisationen behöver fattas. Kategorirådet ska även stötta kategoriledaren och tillse att teamet har en ändamålsenlig bemanning.

Kategoriledare/kategoriteam

För varje kategori etableras ett tvärfunktionellt kategoriteam. Kategoriteamet ansvarar för att arbetet inom inköpskategorin utförs i enlighet med kategoriprocessen. För att leda teamet utses en kategoriledare, det vill säga en medarbetare som är huvudansvarig för att arbetet inom kategorin fortlöper. Oftast har kategoriledaren sin hemvist i den organisation som utsetts som kategoriägare.

Kategoriteam och kategoriråd förväntas bland annat:

- Arbeta enligt stadens gemensamma kategoriprocess
- Upprätthålla aktuella behovs- och marknadsanalyser
- Upprätta stadsövergripande försörjningsplan
- Upprätthålla aktuellt dataunderlag för inköpsutgifter inom kategorin
- Identifiera förbättringspotential och definiera mål och strategier för att nå bästa nytta för kommunkoncernen
- Mäta effekterna av kategorins mål och strategier
- Kommunera och informera berörda verksamheter inom kommunkoncernen.

Nämnders/bolagsstyrelsers ansvar

Nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för att säkerställa att resurser avsätts för att delta i kategoriråd och kategoriteam samt att de strategier som beslutas respektive i kategoriråd fullföljs och bidrar till att effektivisera stadens inköpsarbete.

Kommunstyrelsens ansvar

Kommunstyrelsen ansvarar för stadens gemensamma kategoriprocess och för införandet av kategoristyrning som arbetssätt. Kommunstyrelsen ansvarar bland annat för process-, metod- och analysstöd till kategoriarbetet samt ansvarar för kategorietableringens planering. Kommunstyrelsen har även det samordnande ansvaret för uppföljning och effektmätning av stadens hela kategoriarbete.

Kommunstyrelsen ansvarar för att kategoriråd och kategoriteam får introduktion till och utbildning i kategoriprocessen, samt tillgång till nödvändiga verktyg för arbetets genomförande.

Fördelning av kostnader för ersättning till kategoriansvarig nämnd/bolagsstyrelse.

Nämnd och/eller bolagsstyrelse som av kommunfullmäktige utses som kategoriägare erhåller under år 2024 ersättning med 0,5 mnkr. Den sammanlagda kostnaden för ersättning till kategoriägare fördelas utifrån respektive nämnds/bolagsstyrelsens inköpsutgifter inom de aktuella kategorierna enligt tabellen nedan.

| Nämnd/Bolag | Fördelad kostnad för kategoriägare* |
|--------------------------------------|--|
| Bostadsförmedlingen i Stockholm AB | 14 446 kr |
| AB Familjebostäder | 278 720 kr |
| Micasa Fastigheter i Stockholm AB | 119 058 kr |
| S:t Erik Försäkrings AB | 3 666 kr |
| S:t Erik Kommunikation AB | 1 668 kr |
| S:t Erik Markutveckling AB | 17 142 kr |
| Stockholm Globe Arena Fastigheter AB | 3 150 kr |
| SISAB-Skolfastigheter i Stockholm AB | 242 845 kr |
| Stockholm Business Region AB | 9 975 kr |
| Stockholms Hamn AB | 121 312 kr |
| Stockholms Stads Parkerings AB | 37 796 kr |
| Stockholms stadshus AB | 739 kr |
| Kulturhuset Stadsteatern AB | 18 917 kr |
| AB Stockholmshem | 485 782 kr |
| AB Svenska Bostäder | 172 110 kr |
| Stockholm Vatten och Avfall AB | 256 911 kr |
| Arbetsmarknadsnämnden | 28 137 kr |
| Exploateringsnämnden | 207 075 kr |
| Fastighetsnämnden | 180 000 kr |
| Förskolenämnden | 0 kr |
| Idrottsnämnden | 67 828 kr |
| Kulturnämnden | 58 029 kr |
| Kyrkogårdsnämnden | 87 075 kr |
| Miljö- och hälsoskyddsnämnden | 9 548 kr |
| Revisorskollegiet | 799 kr |
| Servicenämnden | 11 712 kr |
| Socialnämnden | 106 255 kr |
| Stadsarkivet | 4 251 kr |
| Stadsbyggnadsnämnden | 16 296 kr |
| Stadsdelsnämnd Bromma | 116 462 kr |
| Stadsdelsnämnd Enskede-Årsta-Vantör | 135 624 kr |
| Stadsdelsnämnd Farsta | 92 176 kr |
| Stadsdelsnämnd Hägersten-Älvsjö | 177 459 kr |
| Stadsdelsnämnd Hässelby-Vällin | 179 562 kr |
| Stadsdelsnämnd Järva | 223 853 kr |
| Stadsdelsnämnd Kungsholmen | 92 935 kr |
| Stadsdelsnämnd Norra innerstaden | 244 310 kr |
| Stadsdelsnämnd Skarpnäck | 93 712 kr |
| Stadsdelsnämnd Skärholmen | 89 247 kr |
| Stadsdelsnämnd Södermalm | 135 407 kr |
| Kommunstyrelsen | 259 958 kr |
| Trafiknämnden | 190 973 kr |
| Utbildningsnämnden | 892 708 kr |
| Valnämnden | 1 718 kr |
| Äldrenämnden | 11 911 kr |
| Överförmyndarnämnden | 740 kr |
| SUMMA | 5 500 000 kr |

*Slutligt underlag kan komma att revideras/fastställas i T1

Stadens kategoriträd - Inköpsutgifter 2022 – Totalt 40 335mnkr

| 13 415 | 7 866 | 4 441 | 3 082 | 2 148 | 2 628 | 1 065 | 862 | 773 | 555 | 443 | 539 | 339 | 423 | 388 | 244 | 197 | 14 |
|---|--------------------------|-----------------------|-------------------------------------|--------------------|------------------------|---------------------------|---------------------------------------|----------------------|-------------------------------|------------------------------------|------------------------------|----------------------|----------------------------|-------------------------|-----------------------------------|-----------------|-----------------------|
| Bygg & Anläggningsentreprenader | Vård & omsorg | Lokal & FM | Tekniska Konsulter | IT & Kommunikation | Drift & Underhåll | Externa tjänster | Avfall & Sanering | Måltider & livsmedel | Resa & Konferens | HR | Anläggningsmateriel | Logistik | Kommunikation | Förbrukningsmateriel | Maskiner & Fordon | Litteratur | Medborgarutveckling |
| Byggnad- och installationsentreprenader | Boenden | Försörjningsmedia | Tekniska konsulter - Okategoriserat | IT | Byggnad | Bemanningskonsulter | Drift-entreprenad avfallshämtning | Livsmedel | Entreprenad persontransporter | Utbildning | Byggvaror | Transport | Kommunikationstjänster | Sjuk- & hälsovård | Maskiner, Reservdelar & Underhåll | Böcker | Coaching & Utbildning |
| Anläggningsentreprenader | Hemtjänst | Hyra | Byggprocessen | IT-konsulter | Park, Gata & Parkering | Verksamhetskonsulter | Sanering | Måltider | Resa | Företagshälsovård | Dörrar & Säkerhetsdörrar | Logistiktjänster | Mediautrymme | Kläder, sko & tvätt | Fordonsleasing | Läromedel | |
| Övriga bygg- och anläggningsentreprenader | Personlig Assistans | Lokalvård | Förvaltningsprocessen | Data- & Telekom | Installation | Finansiella tjänster | Drift-entreprenad återvinningscentral | Helfabrikat | Konferens | Internrepresentation | Paviljonger | Specialtransporter | Tryckeritjänster | Parkeringsutrustning | Fordon, Reservdelar & Underhåll | Prenumerationer | |
| Nätentreprenader | Dagverksamhet | Bevakning & säkerhet | Beställarroller | | | Handledningskonsulter | Grovavfall | | Resebyrå-tjänster | Rekrytering | Vitvaror | Möbel & Kontorsflytt | Profilprodukter | Järnhandelsvaror | Bränsle | | |
| Inköp av mark, byggnad och anläggningar | Kolloverksamhet | Inredning | Övriga tekniska konsulter | | | Juridiska tjänster | | | | Ekonomiservice | Vattenreningsutrustning | Lager | Event & mässor | Kultur, Idrott & Lek | Fleet management | | |
| | Trygghetslarm | Sophantering | | | | Tolkar, översättning m.m. | | | | Personalförmåner | Skyltar | | Externrepresentation/gåvor | Kemikalier | bilpool | | |
| | Specialinredning Boenden | Porto & Bud | | | | Specialutredningar | | | | Hantering sjuk- och friskänmålning | Fiberinstallationsmateriel | | Sponsring | Utbildningsmateriel | | | |
| | Nattpatrullering | Kontorsmateriel | | | | | | | | | Hissar och rulltrappor | | | Husgeråd | | | |
| | Psykatri | Kaffe & mat på jobbet | | | | | | | | | Kameraövervakningsutrustning | | | Fastighetsförnödenheter | | | |
| | Sjukvårdsinventarier | Växter | | | | | | | | | Larm och passagesystem | | | | | | |
| | Drogtester | Internpost | | | | | | | | | Köksinredning | | | | | | |
| | | Vaktmästertjänster | | | | | | | | | Parkeringsutrustning | | | | | | |
| | | | | | | | | | | | Avfallssystem | | | | | | |
| | | | | | | | | | | | Lyftanordningar | | | | | | |
| | | | | | | | | | | | Hamnutrustning | | | | | | |

Kategorifamilj

Kategoriklass

- Över 10 000 000 000 kr
- Över 1 000 000 000 kr
- Över 500 000 000 kr
- Över 250 000 000 kr
- Över 100 000 000 kr
- Under 100 000 000 kr
- Kategori etablerad